

Eläkesäätölain ja vakuutuskassalain

**UUDISTAMISTA SELVITTÄNEEN
TYÖRYHMÄN LOPPURAPORTTI**

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Päivämäärä
Sosiaali- ja terveysministeriö	3.2.2016
Tekijät	Toimeksiantaja
Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain uudistamista selvittänyt työryhmä Pj. Hannu Ijäs, STM Siht. Riitta Kokko-Herrala (7.4.2014 alkaen), Milla Mustamäki (28.8.2014 alkaen) ja Juha Jokinen (30.3.2015 alkaen) STM Carita Wuorenjuuri, ETK	Sosiaali- ja terveysministeriö
Muiston nimi	HARE-numero ja toimeksiantamispäivä
Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain uudistamista selvittäneen työryhmän loppuraportti	STM038:00/2013, 30.5.2013

Tiivistelmä

■ Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 30.5.2013 työryhmän eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain uudistamiseksi ja kehittämiseksi. Työryhmän tavoitteeksi annettiin koota yhteen eläkesäätiöitä ja eläkekassoja koskeva työeläkelainsäädäntö. Tavoitteena oli varmistaa, että eläkesäätiöt ja eläkekassat säilyvät toimivana ja omat erityispiirteensä säilyttävinä vaihtoehtoina työnantajille järjestää niiden kautta työntekijöilleen lakisääteinen työeläketurva ja vapaaehtoinen lisäeläketurva. Tavoitteen oli lisäksi selkeyttää eläkesäätiöitä ja eläkekassoja koskevaa lainsäädäntöä ottaen huomioon lainsäädännön soveltamisessa havaitut puutteet ja ristiriitaisuudet.

Työryhmä laati ehdotuksensa hallituksen esitysluonnoksen muotoon. Esityksellä uudistettaisiin eläkesäätiöiden sekä eläke- ja vakuutuskassojen toimintaan sovellettava lainsäädäntö, joka koostuisi kolmesta uudesta laista. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi eläkesäätiö- ja eläkekassalaki, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalaki sekä uusi vakuutuskassalaki. Voimassa oleva eläkesäätiölaki ja vakuutuskassalaki sekä laki maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa kumottaisiin. Lisäksi tehtäisiin tarvittavat muutokset lakiin työeläkevakuutusyhtiöistä.

Ehdotuksen tavoitteena on voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia rakenteellisesti selkeämpi sääntely, jossa erilaista sosiaalista vakuutustoimintaa harjoittaviin laitoksiin sovellettavat säännöt erotettaisiin toisistaan. Lisäksi ehdotuksen tavoitteena on lakiteknisesti nykyistä selkeämpi ja ymmärrettävämpi sääntely. Ehdotettu sääntely olisi myös yhteisöoikeudellisesti nykyistä kattavampi siten, että ehdotus vastaisi rakenteeltaan muuta yhteisöoikeutta, erityisesti vakuutusyhtiölakia ja lakia työeläkevakuutusyhtiöistä.

Lisäeläkesäätiöiden ja -kassojen vastuuvelan katteena olevan omaisuuden hajauttaminen erilaisiin sijoituskohteisiin olisi mahdollista nykyistä laajemmin. Ehdotetun lain voimaantulon jälkeen perustettava eläkesäätiö ja -kassa, joka harjoittaa lakisääteistä eläkevakuuttamista, ei saisi harjoittaa lisäeläkevakuuttamista. Sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassojen sääntelyn selkeys paranisi niihin sovellettavan erillislain, uuden vakuutuskassalain, johdosta.

Raporttiin liittyy eriäviä ja täydentäviä mielipiteitä.

Asiasanat

eläkesäätiöt, eläkekassat, vakuutuskassat, sairaskassat, työeläkkeet, vakuutus

Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2016:6	Muut tiedot	
	www.stm.fi	
ISSN-L 2242-0037	Kokonaissivumäärä	Kieli
ISSN 2242-0037 (verkkojulkaisu)	285	Suomi
ISBN 978-952-00-3697-3		
URN:ISBN: 978-952-00-3697-3		
http://urn.fi/ URN:ISBN: 978-952-00-3697-3		

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Datum
Social- och hälsovårdsministeriet	3.2.2016
Författare	Uppdragsgivare
Arbetsgruppen som utrett en översyn av lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor	Social- och hälsovårdsministeriet
Ordf. Hannu Ijäs, SHM	Projektnummer och datum för tillsättandet av organet
Sekr. Riitta Kokko-Herrala (från 7.4.2014)	STM038:00/2013, 30.5.2013
Milla Mustamäki (från 28.8.2014) och Juha Jokinen (från 30.3.2015), SHM	
Carita Wuorenjuuri, PSC	
Rapportens titel	
Slutrapport av gruppen som utrett en översyn av lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor	
Referat	
<p>■ Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 30.5.2013 en arbetsgrupp för att se över och utveckla lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor. Arbetsgruppen fick i uppdrag att sammanställa lagstiftningen om arbetspensioner. Målet var att säkerställa att pensionsstiftelser och pensionskassor kan bibehålla sina särdrag och bevaras som ett välfungerande alternativ för arbetsgivarna när det gäller att ordna lagstadgad arbetspensionsskydd och frivillig tilläggspension för arbetstagarna. Ett annat mål var att klarlägga lagstiftningen om pensionsstiftelser och pensionskassor med beaktande av de brister och motstridigheter som kommit fram vid tillämpningen av lagstiftningen.</p> <p>Arbetsgruppen utarbetade sitt förslag i form av ett utkast till regeringsproposition. Syftet med propositionen är att förnya lagstiftningen som tillämpas på pensionsstiftelsernas samt pensions- och försäkringskassornas verksamhet. Lagstiftningen ska enligt förslaget bestå av tre nya lagar. Det föreslås att det stiftas en lag om pensionsstiftelser och pensionskassor, en lag om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor samt en ny lag om försäkringskassor. Den gällande lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor samt lagen om premiebaserade tilläggspensionsarrangemang vid pensionsstiftelser och pensionskassor ska upphävas. Dessutom ska behövliga ändringar göras i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.</p> <p>Målet för propositionen är en strukturellt tydligare lagstiftning än den lag om pensionsstiftelser och lag om försäkringskassor som är i kraft. De regler som tillämpas på olika institut som bedriver social försäkringsverksamhet ska skiljas åt. Ett annat mål med propositionen är en lagtekniskt klarare och mer begriplig lagstiftning. Den föreslagna lagstiftningen är även associationsrättsligt mer täckande så att den till strukturen motsvarar annan associationsrätt, särskilt försäkringsbolagslagen och lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.</p> <p>De föreslagna ändringarna ska göra det lättare att diversifiera de tillgångar som utgör täckning för tilläggspensionsstiftelsernas och -kassornas ansvarsskuld till olika investeringsobjekt i större utsträckning. Den pensionsstiftelse och -kassa, som ska bedriva lagstadgad pensionsförsäkringsverksamhet och som ska grundas efter att den föreslagna lagen trätt i kraft får inte bedriva tilläggspensionsförsäkringsverksamhet. Åskådligheten av bestämmelserna om sjuk-, begravnings- och avgångsbidragskassor ska förbättras genom den separata lagen, dvs. den nya lagen om försäkringskassor, som enligt förslaget ska tillämpas på dem.</p> <p>Till rapporten fogades avvikande och kompletterande meningar.</p>	
Nyckelord	
pensionsstiftelser, pensionskassor, försäkringskassor, sjukkassor, arbetspensioner, försäkring	
Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2016:6	Övriga uppgifter
ISSN-L 2242-0037	www.stm.fi/svenska
ISSN 2242-0037 (online)	Sidoantal
ISBN 978-952-00-3697-3	285
URN:ISBN: 978-952-00-3697-3	Språk
http://urn.fi/ URN:ISBN: 978-952-00-3697-3	Finska
	
	SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 30.5.2013 työryhmän eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain uudistamiseksi ja kehittämiseksi. Työryhmän tehtävänä oli laatia loppuraportti hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmän puheenjohtajana toimi johtaja Hannu Ijäs sosiaali- ja terveysministeriöstä. Työryhmän jäseninä olivat lakimies Jarmo Pätäri Akava ry:stä (21.9.2015 asti), sosiaalivakuutuksen asiantuntija Katja Veirto Akava ry:stä (21.9.2015 alkaen), asiantuntija Antti Tanskanen Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:sta, asiantuntija Johan Åström Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:sta (31.5.2015 asti), asiantuntija Miia Kannisto Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:sta (1.6.2015 alkaen), toimitusjohtaja Erkko Rynänen Eläkesäätiöyhdistys ESY ry:stä (31.10.2015 asti), toimitusjohtaja Timo Toropainen Eläkesäätiöyhdistys ESY ry:stä (1.11.2015 alkaen), johtava lakimies Pia Santavirta Finanssialan Keskusliitto ry:stä, lakimies Anne Horttanainen Työeläkevakuuttajat Tela ry:stä (1.9.2013 asti), johtaja Nikolas Elomaa Työeläkevakuuttajat Tela ry:stä (2.9.2013 alkaen), sosiaaliasioiden päällikkö Heli Puura Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:stä (31.5.2015 asti), johtaja Katarina Murto Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:stä (1.6.2015 alkaen 31.10.2015 asti), eläke- ja sosiaaliturva -asioiden asiantuntija Sampsa Koskela Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:stä (1.11.2015 alkaen), sosiaaliasioiden päällikkö Katja Veirto Suomen Ammattiliittojen Keskusliitto SAK ry:stä (21.9.2015 asti) ja Sinikka Näätäsaari Suomen Ammattiliittojen Keskusliitto SAK ry:stä (21.9.2015 alkaen).

Työryhmän pysyvinä asiantuntijoina olivat neuvotteleva virkamies Pirjo Moilanen sosiaali- ja terveysministeriöstä, matemaatikko Harri Isokorpi sosiaali- ja terveysministeriöstä, lakimies Ismo Heinström Eläkesäätiöyhdistys ESY ry:stä, lakimies Helena Tulonen Finanssivalvonnasta (28.8.2014 alkaen 31.5.2015 asti), johdon neuvonantaja Erkki Rajaniemi Finanssivalvonnasta (1.6.2015 alkaen), osastopäällikkö Tarja Härkönen Eläketurvakeskuksesta (27.8.2014 asti), aktuaaripäällikkö Jaakko Aho Eläketurvakeskuksesta (28.8.2014 alkaen).

Työryhmän sihteereinä olivat hallitussihteeri Tiina Mäntyranta sosiaali- ja terveysministeriöstä (31.10.2013 asti), neuvotteleva virkamies Tiina Granlund sosiaali- ja terveysministeriöstä (2.3.2014 asti), lakimies Johanna Hossa sosiaali- ja terveysministeriöstä (16.10.2013 alkaen 28.2.2014 asti) neuvotteleva virkamies Riitta Kokko-Herrala (7.4.2014 alkaen), hallitussihteeri Milla Mustamäki (28.8.2014 alkaen), neuvotteleva virkamies Juha Jokinen sosiaali- ja terveysministeriöstä (30.3.2015 alkaen) ja lakimies Carita Wuorenjuuri Eläketurvakeskuksesta.

Työryhmä on saanut työnsä päätökseen ja se luovuttaa muistionsa kunnioittavasti sosiaali- ja terveysministeriölle.

Työryhmän muistioon liittyy liitteestä ilmenevät eriävät ja täydentävät mielipiteet.

Helsingissä 29. päivänä tammikuuta 2016

Hannu Ijäs

Nikolas Elomaa

Miia Kannisto

Samppa Koskela

Sinikka Näätäsaari

Pia Santavirta

Antti Tanskanen

Timo Toropainen

Katja Veirto

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle eläkesäätiöitä ja eläkekassoja sekä vakuutuskassoja koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksellä uudistettaisiin eläkesäätiöiden sekä eläke- ja vakuutuskassojen toimintaan sovellettava lainsäädäntö, joka koostuisi kolmesta uudesta laista. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi eläkesäätiö- ja eläkekassalaki, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalaki sekä uusi vakuutuskassalaki. Voimassa oleva eläkesäätiölaki ja vakuutuskassalaki sekä laki maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa kumottaisiin. Lisäksi tehtäisiin tarvittavat muutokset työeläkevakuutusyhtiölakiin.

Ehdotuksen tavoitteena on voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia rakenteellisesti selkeämpi sääntely, jossa erilaista sosiaalista vakuutustoimintaa harjoittaviin laitoksiin sovellettavat säännöt erotettaisiin toisistaan. Lisäksi ehdotuksen tavoitteena on lakiteknisesti nykyistä selkeämpi ja ymmärrettävämpi sääntely. Ehdotettu sääntely olisi myös yhteisöoikeudellisesti nykyistä kattavampi siten, että ehdotus vastaisi rakenteeltaan muuta yhteisöoikeutta, erityisesti vakuutusyhtiölakia ja lakia työeläkevakuutusyhtiöistä.

Eläkesäätiö- ja eläkekassalakia sovellettaisiin eläkesäätiöön ja eläkekassaan, joka harjoittaa työntekijän eläkelaiassa tarkoitettua vakuutustoimintaa sekä eläkekassaan, joka harjoittaa yrittäjän eläkelaiassa tarkoitettua vakuutustoimintaa. Lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalakia sovellettaisiin vapaaehtoiseen lakisääteistä eläketurvaa täydentävään eläkevakuutustoimintaan. Vakuutuskassalakia sovellettaisiin sekä sairausvakuutuslain mukaista toimintaa harjoittaviin työpaikkakassoihin että sairauskassoihin, jotka harjoittavat lakisääteistä turvaa täydentävää vakuutustoimintaa, sekä hautaus- ja eroavustuskassoihin. Eläkesäätiö- ja eläkekassalaki olisi yleislaki, jota monin osin sovellettaisiin lisäeläkesäätiöihin ja -kassoihin sekä vakuutuskassoihin. Lisäeläkesäätiö ja -kassalaitoksissa sekä vakuutuskassalaitoksissa annettaisiin eläkesäätiö- ja eläkekassalakia täydentävät säännökset.

Ehdotuksen tavoitteena on varmistaa, että eläkesäätiöt ja -kassat säilyvät toimivina ja omat erityispiirteensä omaavana vaihtoehtona työnantajalle järjestää työntekijöilleen lakisääteinen eläketurva ja vapaaehtoinen lisäeläketurva. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen perustamista ja toiminnan jatkamista edistettäisiin mahdollistamalla nykyistä pienempien laitosten toiminta. Vakuutuskassan siirtoa työeläkevakuutusyhtiöstä lakisääteistä toimintaa harjoittavaan eläkesäätiöön ja -kassaan helpotettaisiin muuttamalla siirrettävän kannan kokoa ja vastaanottavan laitoksen vakavaraisuuspääoman täydentämistä koskevia vaatimuksia. Työeläkeyhtiöstä vastaanottavalle eläkelaitokselle siirtyvä vakavaraisuuspääoma laskettaisiin käyttämällä työeläkelaitosten keskimääräistä vakavaraisuusastetta.

Lisäeläkesäätiöiden ja -kassojen vastuuvelan katteena olevan omaisuuden hajauttaminen erilaisiin sijoituskohteisiin olisi mahdollista nykyistä laajemmin. Ehdotetun lain voimaantulon jälkeen perustettava eläkesäätiö ja -kassa, joka harjoittaa lakisääteistä eläkevakuuttamista, ei saisi harjoittaa lisäeläkevakuuttamista. Sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassojen sääntelyn selkeys paranisi niihin sovellettavan erillislain, uuden vakuutuskassalain, johdosta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan aikaisintaan vuoden 2018 alussa.

SISÄLLYS

YLEISPERUSTELUT	19
I NYKYTILA JA SEN ARVIOINTI	19
Lakisääteisen työeläkejärjestelmän toimeenpano	19
Lisäeläkevakuutustoiminta	20
Sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassatoiminta	20
Yleistä eläkesäätiö ja vakuutuskassa lainsäädännöstä	21
Laki maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa	24
Eläkesäätiö- ja vakuutuskassatoiminta sekä toimintapiiri	25
Hallinto	29
Tilinpäätös ja tilintarkastus	29
Vakavaraisuussäätely.....	30
Vakuutusmaksut lakisääteisessä eläkevakuutuksessa	31
Vakuutusmaksut vapaaehtoisessa lisäeläkevakuutuksessa	32
Vakuutuskannan luovutus lakisääteisessä eläkevakuutuksessa	32
Siirtyvä vakavaraisuuspääoma lakisääteisessä eläkevakuutuksessa	36
Vakuutuskannan luovutus lisäeläkevakuutuksessa	39
Sulautuminen ja jakautuminen	39
Selvitystila ja purkaminen	40
Valvonta ja rekisteröinti	41
Vahingonkorvaus.....	42
Lisäeläkelaitoksen vastuuvelan kate	42
Lisäeläkkeistä annettavat tiedot, etuuden hakeminen ja maksaminen	44
Lisäeläkelaitoksen rajat ylittävä toiminta.....	46
Direktiivi ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta	46
Käytäntö	47
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	51
Esityksen yleiset tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	51
Eläkesäätiö- ja eläkekassalaki, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalaki sekä vakuutuskassalaki	52
Eläkesäätiö-, eläkekassa- ja vakuutuskassatoiminta sekä toimintapiiri	52
Hallinto	54
Tilinpäätös ja tilintarkastus	55
Vakavaraisuussäätely.....	55
Vakuutusmaksut lakisääteisessä eläkevakuutuksessa	55
Vakuutusmaksut vapaaehtoisessa lisäeläkevakuutuksessa	55
Vakuutuskannan luovutus lakisääteisessä eläkevakuutuksessa	55
Siirtyvä vakavaraisuuspääoma lakisääteisessä eläkevakuutuksessa	56
Vakuutuskannan luovutus lisäeläkevakuutuksessa	57
Sulautuminen ja jakautuminen	57
Selvitystila ja purkaminen	57
Valvonta ja rekisteröinti	58
Vahingonkorvaus.....	58
Lisäeläkelaitoksen vastuuvelan kate	59
Lisäeläkkeistä annettavat tiedot, etuuden hakeminen ja maksaminen	59
Lisäeläkelaitoksen rajat ylittävä toiminta.....	59
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	59
Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	59
Vaikutukset työnantajiin.....	60
Vaikutukset eläkesäätiöiden ja - kassojen sekä sairaus-, hautaus ja eroavustuskassojen toimintaan.....	60
Vaikutukset vakuutettuihin ja viranomaisten toimintaan	61
4 ASIAN VALMISTELU	62
5 YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	62

LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	62
Eläkesäätiö- ja eläkekassalaki	62
1 Luku Lain soveltamisala	62
2 Luku Perustaminen ja osakkaat	64
3 Luku Eläkekassan kassankokous ja edustajisto	68
4 Luku Hallinto	73
5 Luku Tilintarkastus sekä erityinen tarkastus eläkekassassa	79
6 Luku Tilinpäätös ja toimintakertomus	82
7 Luku Vastuovelka, vakuutusmaksut ja vakavaraisuus	84
8 Luku Varat ja sijoittaminen	86
9 Luku Eläkelaitosten valvonta ja eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteri	87
10 Luku Sulautuminen	89
11 Luku Jakautuminen	94
12 Luku Vakuutuskannan luovuttaminen sekä vapaaehtoinen selvitystila ja purkaminen	99
13 Luku Lakisääteinen selvitystila, purkaminen ja konkurssi	103
14 Luku Vahingonkorvausvelvollisuus	115
15 Luku Rangaistussäännökset	118
16 Luku Erinäisiä säännöksiä	119
Lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalaki	120
1 Luku Lain soveltamisala ja toiminnan keskeiset periaatteet	120
2 Luku Perustaminen, osakkaat ja säännöt	123
3 Luku Hallinto ja tilinpäätös	125
4 Luku Vastuovelka, vakuutusmaksut ja vakavaraisuuspääoma	125
5 Luku Varat ja sijoittaminen sekä vastuuvelan kattaminen	127
6 Luku Tiedonantossäännökset	130
7 Luku Etuuden hakeminen ja suorittaminen	133
8 Luku Sulautuminen	134
9 Luku Jakautuminen	136
10 Luku Vakuutuskannan luovuttaminen	137
11 Luku Lakisääteinen selvitystila, purkaminen ja konkurssi	138
12 Luku Rajat ylittävä toiminta	143
13 Luku Rangaistussäännökset	144
Vakuutuskassalaki	145
1 Luku Lain soveltamisala ja toiminnan keskeiset periaatteet	145
2 Luku Perustaminen	146
3 Luku Hallinto	147
4 Luku Tilinpäätös ja toimintakertomus	148
5 Luku Vastuovelka ja vakuutusmaksut	148
6 Luku Varat ja sijoittaminen sekä vastuuvelan kattaminen	149
7 Luku Tiedonantossäännökset, etuuden hakeminen ja suorittaminen	152
8 Luku Sulautuminen ja jakautuminen	154
9 Luku Vakuutuskannan luovuttaminen	156
10 Luku Selvitystila ja purkaminen sekä konkurssi	157
11 Luku Rangaistussäännökset	161
12 Luku Valvonta	162
Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	162
Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta	163
Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta	163
Laki eläkesäätiö- ja eläkekassalain, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain ja vakuutuskassalain voimaantulosta	163
6 VOIMAANTULO	167
7 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	167

LAKIEHDOTUKSET	170
Eläkesäätiö- ja eläkekassalaki	170
1 Luku Lain soveltamisala ja toiminnan keskeiset periaatteet	170
1 § Soveltamisala	170
2 § Määritelmät	170
3 § Toimintapiiri	170
4 § Toiminnan tarkoitus	170
5 § Oikeushenkilöllisyys ja osakkaiden vastuu	170
6 § Eläkelaitoksesta eroaminen ja erottaminen	171
7 § Yhdenvertaisuus	171
8 § Tahdonvaltaisuus	171
2 Luku Perustaminen, osakkaat ja säännöt	171
1 § Eläkelaitoksen perustaja	171
2 § Perustajan kelpoisuus	171
3 § Perustajan kotipaikka	171
4 § Eläkelaitoksen vähimmäiskoko	171
5 § Perustamissopimus	171
6 § Osakasluettelo	172
7 § Toiminimi	172
8 § Säännöt	172
9 § Sääntöjen vahvistaminen	173
10 § Rekisteröiminen	173
11 § Rekisteröimisen oikeusvaikutukset	173
12 § Toiminta ennen rekisteröimistä	173
13 § Oikeustoimet rekisteröimättömän eläkelaitoksen kanssa	173
14 § Perustamisen raukeaminen	173
15 § Sääntöjen muuttaminen	173
3 Luku Eläkekassan kassankokous ja edustajisto	174
1 § Kassankokous ja edustajisto	174
2 § Edustajiston valinta	174
3 § Varsinainen kassankokous	174
4 § Ylimääräinen kassankokous	174
5 § Oikeus saada asia käsiteltäväksi	175
6 § Osallistumisoikeus ja ilmoittautuminen	175
7 § Läsnäolo-oikeus	175
8 § Asiamies ja avustaja	175
9 § Osallistumistapa	175
10 § Kokouspaikka	175
11 § Kokouksen koolle kutsuminen	175
12 § Kokouksen kutsuaika	176
13 § Kokousasiakirjojen nähtävänä pitäminen	176
14 § Kokouskutsun sisältö	176
15 § Päätöksenteko	176
16 § Äänimäärä	176
17 § Puheenjohtaja ja pöytäkirja	176
18 § Ääniluettelo	177
19 § Enemmistöpäätös	177
20 § Kyselyoikeus	177
21 § Muotovaatimusten sivuuttaminen	177
22 § Jatkokokous	177
23 § Kutsu jatkokokoukseen	177
24 § Esteellisyys	178

25 § Kassankokouksen päätöksen moittiminen.....	178
26 § Kassankokouksen päätöstä koskeva tuomio.....	178
27 § Kassankokouksen päätöksen mitättömyys.....	178
4 Luku Hallinto	178
1 § Johto.....	178
2 § Hallituksen yleiset tehtävät.....	179
3 § Hallituksen päätöksenteko.....	179
4 § Hallituksen jäsenen esteellisyys.....	179
5 § Hallituksen kokoontuminen.....	179
6 § Hallituksen kokouksen pöytäkirja	179
7 § Hallituksen jäsenet, varajäsenet ja puheenjohtaja.....	179
8 § Hallituksen jäsenen kelpoisuus	180
9 § Hallituksen jäsenten valinta.....	180
10 § Hallituksen täydentäminen	180
11 § Hallituksen toimikausi.....	180
12 § Hallituksen jäsenen eroaminen ja erottaminen.....	181
13 § Toimitusjohtajan yleiset tehtävät	181
14 § Toimitusjohtajan läsnäolo hallituksen kokouksessa	181
15 § Toimitusjohtajaan ja hänen sijaiseensa sovellettavat säännökset.....	181
16 § Toimitusjohtajan valinta, eroaminen ja erottaminen	181
17 § Edustaminen ja nimen kirjoittaminen.....	181
18 § Muut edustajat.....	181
19 § Edustamisoikeuden rajoitukset.....	182
20 § Edustajan toimien sitovuus.....	182
21 § Kielto pätemättömän päätöksen toimeenpanemiseksi	182
22 § Riskienhallinta	182
22 a § Ennakoiva riskiarvio.....	182
23 § Sisäinen valvonta	182
24 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus.....	182
25 § Eläkelaitoksen vastuullinen vakuutusmatemaatikko.....	182
26 § Poikkeusoloihin varautuminen.....	183
5 Luku Tilintarkastus sekä erityinen tarkastus eläkekassassa	183
1 § Sovellettava laki	183
2 § Tilintarkastajan valinta.....	183
3 § Tilintarkastajan riippumattomuus ja esteellisyys.....	183
4 § Tilintarkastajan toimikausi	183
5 § Tilintarkastajan määrääminen	183
6 § Erityisen tarkastuksen määrääminen eläkekassassa.....	183
7 § Erityinen tarkastaja eläkekassassa	184
8 § Tarkastuslausunto ja kustannukset erityisen tarkastuksen suorittamisesta.....	184
6 Luku Tilinpäätös ja toimintakertomus.....	184
1 § Kirjanpitolain soveltaminen.....	184
2 § Tilikausi	184
3 § Tasaavan ja osakaskohtaisen järjestelmän mukainen kirjanpito eläkesäätiössä.....	185
4 § Toimintakertomus.....	185
5 § Käyttö- ja sijoitusomaisuus.....	185
6 § Taseeseen merkittävät erät.....	185
7 § Sijoitusten arvostaminen hankintamenoon ja arvonorotus.....	185
8 § Sijoitusten arvostaminen käypään arvoon.....	186
9 § Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuudet	186
10 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet.....	186
11 § Poikkeusluvut	186

12 § Kirjanpitolautakunnan lausunto	187
13 § Tietojen toimittaminen Finanssivalvonnalle	187
7 Luku Vastuuvelka, vakuutusmaksut ja vakavaraisuus	187
1 § Vastuuvelka	187
2 § Vakuutusmaksuvastuu	187
3 § Korvausvastuu	187
4 § Vakuutusmaksut	187
5 § Vakavaraisuuspääoma	188
6 § Vakavaraisuusraja ja vähimmäispääomavaatimus	188
7 § Lisävakuutusvastuu ja vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä	188
8 § Lisävakuutusvastuun purkaminen	189
9 § Vakavaraisuuspääoman ylitte ja vakuutusmaksujen alentaminen	189
10 § Vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttaminen osakkaille	189
11 § Osakkaan lisämaksuvelvollisuuteen perustuva erä	189
12 § Vakavaraisuusrajaa vastaavan määrän muodostuminen	190
13 § Tervehdyttämissuunnitelma ja rahoitussuunnitelma	190
8 Luku Varat ja sijoittaminen	190
1 § Varojen sijoittaminen	190
2 § Varojen käyttö	190
3 § Lainoja ja takausta koskevat rajoitukset	190
4 § Omistusrajoitukset	190
5 § Sijoitussuunnitelma ja riskienhallintasuunnitelma	191
6 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus ja suunnitelmien toimittaminen	191
9 Luku Eläkelaitoksen valvonta sekä eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteri	191
1 § Eläkelaitoksen valvonta	191
2 § Omaisuuden luovutus- ja panttauskielto	191
3 § Rekisterinpito	191
4 § Perustamisilmoitus	192
5 § Muutosilmoitus	192
6 § Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus	192
7 § Finanssivalvonnan ilmoitusvelvollisuus	192
8 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet	192
10 Luku Sulautuminen	193
1 § Sulautumisen yleiset edellytykset	193
2 § Sulautumisen toteuttamistavat	193
3 § Sulautumissuunnitelma	193
4 § Finanssivalvonnan suostumus ja sulautumissuunnitelman rekisteröinti	193
5 § Kuulutus velkojille	194
6 § Kuulutuksesta ilmoittaminen ja tiedottaminen	194
7 § Sulautumisesta päättäminen	194
8 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen, lähettäminen ja uusien tietojen ilmoittaminen	194
9 § Kutsu kassankokoukseen	195
10 § Finanssivalvonnan suostumus ja vastuun siirtyminen	195
11 § Muutoksenhaku	195
12 § Perustamissopimus ja toimielinten jäsenten valinta	195
13 § Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta	196
14 § Sulautumisen rekisteröinti ja oikeusvaikutukset	196
15 § Ilmoitus vastuun siirrosta eläkkeen- tai muun etuudensaajalle	196
16 § Lopputilitys	196
17 § Sulautumisen peruuntuminen	196
11 Luku Jakautuminen	197
1 § Jakautumisen yleiset edellytykset	197

2 § Jakautumisen toteuttamistavat	197
3 § Jakautumissuunnitelma	197
4 § Varojen osittamista koskevat periaatteet	198
5 § Finanssivalvonnan suostumus ja jakautumissuunnitelman rekisteröinti	198
6 § Kuulutus velkojille	198
7 § Kuulutuksesta ilmoittaminen ja tiedottaminen	198
8 § Jakautumisesta päättäminen	199
9 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen, lähettäminen ja uusien tietojen ilmoittaminen....	199
10 § Kutsu kassankokoukseen	199
11 § Finanssivalvonnan suostumus ja vastuun siirtyminen	199
12 § Muutoksenhaku	200
13 § Perustamissopimus ja toimielinten jäsenten valinta	200
14 § Ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta	200
15 § Jakautumisen rekisteröinti ja oikeusvaikutukset	200
16 § Vastuunsiirrosta ilmoittaminen eläkkeen- ja muun etuudensaajalle	201
17 § Lopputilitys	201
18 § Jakautumisen peruuntuminen	201
12 Luku Vakuutuskannan luovuttaminen sekä vapaaehtoinen selvitystila ja purkaminen..	201
1 § Soveltamisala	201
2 § Vakuutuskannan vastaanottava eläkelaitos tai työeläkevakuutusyhtiö.....	201
3 § Vastaanottavaa eläkelaitosta koskevat rajoitukset	201
4 § Vakuutuskannan luovutuksen aikarajat	201
5 § Suunnitelma vakuutuskannan luovuttamiseksi	202
6 § Finanssivalvonnan suostumuksen hakeminen	202
7 § Kuulutus velkojille ja kuulutuksesta tiedottaminen	202
8 § Vakuutuskannan luovuttamisesta päättäminen	203
9 § Kutsu kassankokoukseen	203
10 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen	203
11 § Siirtyvä vakavaraisuuspääoma	203
12 § Siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskeminen ja siirrettävät erät	203
13 § Siirtyvä omaisuus ja sen arvostaminen	204
14 § Osakaskohtaisen vakuutuskannan siirtokulut	204
15 § Eläkekassasta luovutettava osakaskohtainen vakuutuskanta	204
16 § Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto	204
17 § Vakuutuskannan luovuttamisen raukeaminen	204
18 § Finanssivalvonnan suostumuksen antaminen tai luovutuksen raukeaminen.....	204
19 § Muutoksenhaku	205
20 § Vakuutuskannan luovuttamisen ajankohta ja oikeusvaikutukset	205
21 § Ilmoitus vastuun luovuttamisesta eläkkeen- ja muun etuudensaajalle	205
22 § Koko vakuutuskannan luovuttaneen eläkelaitoksen asettaminen selvitystilaan ja purkaminen.....	205
23 § Selvitystilaan määrääminen tai rekisteristä poistaminen	205
24 § Julkinen haaste	205
25 § Vaatimus saatavan välittömäksi maksamiseksi	205
26 § Lopputilitys	205
27 § Velkojen maksaminen ja omaisuuden jakaminen	206
28 § Lopputilityksen ja jaon moittiminen	206
13 Luku Lakisääteinen selvitystila, purkaminen ja konkurssi.....	206
1 § Eläkelaitoksen selvitystila ja purkaminen.....	206
2 § Velvollisuus asettaa eläkelaitos selvitystilaan.....	206
3 § Päätös selvitystilaan asettamisesta	207
4 § Kassankokous selvitystilan aikana	207

5 § Kutsu kassankokoukseen.....	207
6 § Selvitystilaan määrääminen.....	207
7 § Selvitystilan alkaminen.....	207
8 § Selvitysmiehen valinta ja määrääminen.....	207
9 § Selvitystilan ja selvitysmiehen rekisteröinti.....	207
10 § Selvitysmiehen yleiset tehtävät ja palkkio.....	207
11 § Selvitystilaa koskevat ilmoitukset.....	208
12 § Julkinen haaste.....	208
13 § Ilmoitus tunnetuille velkojille.....	208
14 § Saatavien ilmoittaminen.....	208
15 § Tilinpäätös ja toimintakertomus selvitystilaa edeltävältä ajalta.....	208
16 § Tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastus ja erityinen tarkastus.....	208
17 § Vakuutuskannan luovuttaminen.....	209
18 § Vakuutuskannan luovutuksessa siirtyvä omaisuus.....	209
19 § Siirtyvä vakavaraisuuspääoma vakavaraisuuden vähimmäismäärän alittuessa....	209
20 § Siirtyvä vakavaraisuuspääoma vakavaraisuuden vähimmäismäärän ylittyessä....	209
21 § Vakuutustoiminnan rajoittaminen.....	210
22 § Maksettavaksi erääntyneen eläkkeen ja muun etuuden suorittaminen.....	210
23 § Toimintasuunnitelma.....	210
24 § Eläkekassan osakkaan vastuu.....	210
25 § Eläkesäätöön osakkaan vastuu.....	210
26 § Vaatimus saatavan välittömäksi maksamiseksi.....	211
27 § Etuoikeutetut velkojat.....	211
28 § Velkojen maksaminen ja omaisuuden jakaminen.....	211
29 § Lopputilitys.....	211
30 § Lopputilityksen ja jaon moittiminen.....	212
31 § Ilmoitus vastuun siirrosta eläkkeen- ja muun etuudensaajalle.....	212
32 § Purkautuminen ja rekisteristä poistaminen.....	212
33 § Toiminta purkautumisen jälkeen.....	212
34 § Selvitystilan jatkaminen.....	212
35 § Eläkesäätöön selvitystilan lopettaminen ja vakuutustoiminnan jatkaminen.....	213
36 § Konkurssiin luovuttaminen ja edustaminen konkurssin aikana.....	213
37 § Etuoikeutetut velkojat konkurssissa.....	213
38 § Purkaminen ja rekisteristä poistaminen konkurssin johdosta.....	213
39 § Konkurssin päättyminen selvitystilaan.....	213
14 Luku Vahingonkorvaus.....	214
1 § Johtohenkilön vahingonkorvausvelvollisuus.....	214
2 § Eläkekassan osakkaan vahingonkorvausvelvollisuus.....	214
3 § Kassankokouksen puheenjohtajan vahingonkorvausvelvollisuus.....	214
4 § Sovittelu ja korvausvastuun jakaantuminen.....	214
5 § Päätös vahingonkorvauskanteen nostamiseksi.....	214
6 § Osakkaiden oikeus ajaa kannetta eläkekassan hyväksi.....	214
7 § Kanneoikeuden vanhentuminen.....	215
8 § Pakottavuus.....	215
15 Luku Rangaistusäännökset.....	215
1 § Eläkelaitostoiminnan luvatun harjoittaminen.....	215
2 § Eläkelaitosrikos.....	215
3 § Eläkelaitosrikkomus.....	216
4 § Rangaistusseuraamukset salassapitovelvollisuuden rikkomisesta.....	216
16 Luku Erinäisiä säännöksiä.....	216
1 § Toimivaltainen tuomioistuin.....	216
2 § Välimiesmenettely.....	216

3 § Tiedoksiannot eläkelaitokselle.....	216
4 § Salassapitovelvollisuus.....	216
5 § Eläkelaitoksen oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ...	217
6 § Sosiaali- ja terveysministeriön oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja.....	217
Lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalaki	218
1 Luku Lain soveltamisala ja toiminnan keskeiset periaatteet.....	218
1 § Soveltamisala	218
2 § Määritelmät.....	218
3 § Toiminnan tarkoitus	219
4 § Toimintapiiri ja vakuutetut.....	219
5 § Oikeushenkilöllisyys ja osakkaiden vastuu	220
6 § Eläkelaitoksesta eroaminen ja erottaminen	220
7 § Eläkesäätiö- ja eläkekassalain soveltaminen	220
8 § Säännökset, joita ei sovelleta maksuperusteiseen järjestelyyn	220
9 § Säännökset, joita ei sovelleta sijoitussidonnaiseen järjestelyyn	220
2 Luku Perustaminen, osakkaat ja säännöt	220
1 § Eläkesäätiön perustaja	220
2 § Eläkekassan perustaja	220
3 § Eläkelaitoksen vähimmäiskoko.....	220
4 § Säännöt.....	221
5 § Eläkesäätiön eläkkeiden vähentäminen	222
6 § Eläkesäätiön etuuksien vähentämisessä noudatettavat yleiset periaatteet	222
7 § Eläkesäätiön etuuksien vähentäminen lakisääteisen eläketurvan muutosten johdosta.....	222
8 § Eläkekassan etuuksien vähentäminen	222
3 Luku Hallinto ja Tilinpäätös	223
1 § Hallituksen jäsenen kelpoisuus	223
2 § Sijoitusten arvostaminen käypään arvoon.....	223
4 Luku Vastuovelka, vakuutusmaksut ja vakavaraisuus	223
1 § Vastuovelka.....	223
2 § Vakuutusmaksuvastuu	223
3 § Korvausvastuu.....	223
4 § Vastuuelan laskuperusteet	223
5 § Vastuuelan laskennassa käytettävä korko.....	224
6 § Maksuperusteisen järjestelyn laskuperusteet.....	224
7 § Vapaakirjan laskuperusteet	224
8 § Eläkekassan laskuperusteet.....	224
9 § Vakuutettujen ja eläkkeensaajien etujen turvaaminen.....	224
10 § Vakuutustekninen katevaja.....	224
11 § Vakuutusmaksut eläkesäätiössä	225
12 § Varautuminen korvausmenon vaihteluun	225
13 § Eläkekassan vararahasto	225
14 § Tilinpäätöksen alijäämän kattaminen eläkekassassa	225
15 § Pysyvän ylikatteen palauttaminen osakkaille.....	226
16 § Maksuosuuksien eriyttäminen maksuperusteisessa järjestelyssä	226
17 § Ylikatteen siirtäminen eläkelaitoksen osastojen välillä	226
18 § Vakavaraisuuspääoma.....	226
19 § Vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä.....	227
20 § vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä henkivakuutusluokista 1 ja 2.....	227
21 § vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä henkivakuutusluokasta 3	227
22 § Suhdeluku laskettaessa vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärää.....	227
23 § Vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä vahinkovakuutusluokista 1 ja 2	228

24 § Tervehdyttämissuunnitelma ja rahoitussuunnitelma.....	228
25 § Ylikatteen palauttamista koskevat poikkeukset eläkekassassa	229
26 Varojen erillisuus	229
5 Luku Varat ja sijoittaminen sekä vastuuvelan kattaminen	229
1 § Sijoittamista koskevat yleiset periaatteet.....	229
2 § Osakkaana olevaan yhteisöön sijoittamista koskevat rajoitukset	229
3 § Lainanottoa ja takauksen antamista koskevat rajoitukset.....	229
4 § Sijoitussuunnitelma.....	229
5 § Vastuuvelan kate ja sitä koskevat yleiset periaatteet	229
6 § Katteeseen luettavien varojen arvostaminen.....	230
7 § Vastuuvelan katteeksi hyväksyttävät varat ja vakuudet.....	230
8 § Vastuuvelan kattaminen kokonaan velkasitoumuksilla ja talletuksilla.....	230
9 § Vastuuvelan kattaminen osaksi velkasitoumuksilla	231
10 § Vastuuvelan kattaminen osakkeilla ja niihin rinnastettavalla omaisuudella	231
11 § Vastuuvelan kattaminen kiinteistöillä ja niihin rinnastettavalla omaisuudella.....	231
12 § Vastuuvelan kattaminen saamisilla, rahasto-osuuksilla ja muilla sijoituksilla.....	232
13 § Sijoitusrahasto- ja vaihtoehtorahasto - osuudet.....	232
14 § Sijoitukset säännellyn markkinan ulkopuolelle.....	232
15 § Vakuudettomat velkasitoumukset.....	233
16 § Johdannaispimukset.....	233
17 § Sijoitukset yhteen kiinteistöön	233
18 § Sijoitukset yhteen yhteisöön	233
19 § Sijoitukset yhteen konserniin	234
20 § Valuutariski.....	234
21 § Eläkesäätiön osakkaaseen sidoksissa oleva omaisuus.....	234
22 § Osakkaan toimintaan liittyvä omaisuus.....	234
23 § Sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vastuuvelan kate	234
24 § Etuus- ja maksuperusteisen järjestelyn katteen erillisuus	235
25 § Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuus.....	235
26 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus.....	235
27 § Arvopaperin ja rahaston sijainti ETA-valtiossa	235
28 § OECD-valtioiden rinnastaminen ETA-valtioihin	235
29 § Omaisuudenhoitajan ja säilytisyhteisön käyttäminen.....	236
6 Luku Tiedonantösäännökset	236
1 § Tietojen ajantasaisuus ja selkeys	236
2 § Tietojen toimittamistapa.....	236
3 § Sääntöjen tiedoksi antaminen	237
4 § Tiedot maksuperusteiseen järjestelyyn liityttäessä.....	237
5 § Vuosittain ja pyynnöstä annettavat tiedot	237
6 § Tiedot maksuperusteisen järjestelyn aikana.....	237
7 § Pyyntöstä toimitettavat tiedot.....	237
8 § Eläkkeelle jäädessä toimitettavat tiedot.....	237
9 § Vakuutetun ilmoitusvelvollisuus.....	238
10 § Vastuu puutteellisista tai virheellisistä tiedoista	238
11 § Vapaakirjan saaneeseen, etuudensaajaan sekä edunsaajaan sovellettavat säännökset.....	238
7 Luku Etuuden hakeminen ja suorittaminen	238
1 § Etuuden hakeminen.....	238
2 § Hakemuksen esittämisäika ja etuuden vanhentuminen.....	238
3 § Eläkkeen takautuva suorittaminen.....	238
4 § Etuuden hakeminen vakuutetun puolesta.....	238
5 § Etuudensaajan ilmoitusvelvollisuus	239

6 §	Etuuden maksaminen kertasuorituksena.....	239
7 §	Etuuden maksaminen ETA-valtioon	239
8 §	Etuuden suorituksen viivästyminen	239
9 §	Etuuden alentaminen tai epääminen vakuutetusta johtuvasta syystä	239
10 §	Syyntakeettomuus ja pakkotila	240
11 §	Etuuden takaisinperintä	240
12 §	Tieto oikeusturvakeinoista	240
13 §	Kanneaika ja oikeuspaikka	240
14 §	Vapaakirjan saaneeseen, etuudensaajaan sekä edunsaajaan sovellettavat säännökset.....	240
8 Luku	Sulautuminen	240
1 §	Sulautumisen yleisen edellytykset.....	240
2 §	Sulautumisesta päättäminen eläkekassassa.....	240
3 §	Sulautumissuunnitelma	241
4 §	Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta.....	241
9 Luku	Jakautuminen	241
1 §	Jakautumissuunnitelma.....	241
2 §	Varojen osittamista koskevat periaatteet.....	242
3 §	Jakautumisen rekisteröinti ja oikeusvaikutukset.....	242
10 Luku	Vakuutuskannan luovuttaminen sekä vapaaehtoinen selvitystila ja purkaminen..	242
1 §	Vakuutuskannan luovuttaminen (ESL 11:100, VKL 12:132).....	242
2 §	Vastaanottavaa eläkelaitosta koskevat rajoitukset	242
3 §	Suunnitelma vakuutuskannan luovuttamiseksi	243
4 §	Finanssivalvonnan suostumuksen hakeminen	243
5 §	Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen.....	243
6 §	Vakuutuskannan luovutuksen raukeaminen.....	244
11 Luku	Lakisääteinen selvitystila, purkaminen ja konkurssi.....	244
1 §	Eläkelaitoksen purkaminen.....	244
2 §	Velvollisuus asettaa eläkelaitos selvitystilaan.....	244
3 §	Eläkeoikeuksien ja muiden oikeuksien säilyminen eläkesäätiössä jatkettaessa selvitystilaan asettamista koskevaa määräaika	245
4 §	Kutsu kassankokoukseen.....	245
5 §	Selvitystilaan määrääminen.....	245
6 §	Selvitystilaan koskevat ilmoitukset	245
7 §	Etuioikeutetut velkojat	245
8 §	Julkinen haaste	245
9 §	Ilmoitus tunnetuille velkojille	246
10 §	Saatavien ilmoittaminen	246
11 §	Vakuutuskannan luovuttaminen, velkojen suorittaminen ja omaisuuden jakaminen.....	246
12 §	Kielto käyttää eläkelaitoksen varoja.....	246
13 §	Vakuutustoiminnan rajoittaminen	246
14 §	Maksettavaksi eräänntyneen eläkkeen ja muun etuuden suorittaminen.....	246
15 §	Eläkesäätiön saatavat osakkaalta	247
16 §	Lopputilityksen ja jaon moittiminen.....	247
12 Luku	Rajat ylittävä toiminta	247
1 §	Luvan hakeminen Finanssivalvonnalta toiminnan aloittamiseen	247
2 §	Tietojen toimittaminen vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle	247
3 §	Lupaa hakevalle eläkelaitokselle ilmoitettavat tiedot	248
4 §	ETA-eläkelaitoksen rekisteröiminen	248
5 §	Vastaanottavan jäsenvaltion säännösten soveltaminen	248
6 §	Vastuovelkaa vastaavat varat rajat ylittävässä toiminnassa	248
7 §	ETA-eläkelaitoksen toiminnan rajoittaminen ja kieltäminen.....	248

13 Luku Rangaistussäännökset	249
1 § Eläkelaitostoiminnan luvaton harjoittaminen.....	249
2 § Eläkelaitosrikos	249
3 § Eläkelaitosrikkomus.....	249
4 § Rangaistusseuraamukset salassapitovelvollisuuden rikkomisesta.....	249
Vakuutuskassalaki	250
1 Luku Lain soveltamisala ja toiminnan keskeiset periaatteet.....	250
1 § Soveltamisala	250
2 § Eläkesäätiö- ja eläkekassalain soveltaminen	250
3 § Määritelmät.....	250
4 § Toiminnan tarkoitus	250
5 § Sairauskassan toimintapiiri ja vakuutetut.....	250
6 § Hautaus- ja eroavustuskassan toimintapiiri ja vakuutetut.....	251
2 Luku Perustaminen	251
1 § Vakuutuskassan perustaja	251
2 § Vähimmäiskoko	251
3 § Säännöt.....	251
4 § Sääntöjen vahvistaminen	252
5 § Toiminimi	252
3 Luku Hallinto	252
1 § Työpaikkakassan hallituksen jäsenet ja varajäsenet	252
2 § Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan kelpoisuus.....	253
3 § Säännösten soveltaminen varajäseneneen.....	253
4 § Edustamisoikeuden rajoitukset.....	253
5 § Vastuullinen vakuutusmatemaatikko	253
6 § Työpaikkakassan vakuutustoiminnan ulkoistamisen kieltö	253
4 Luku Tilinpäätös ja toimintakertomus	253
1 § Vararahasto.....	253
2 § Tilinpäätöksen alijäämän peittäminen.....	253
5 Luku Vastuuvetka ja vakuutusmaksut	254
1 § Vastuuvetka.....	254
2 § Korvausvastuu.....	254
3 § Vakuutusmaksuvastuu	254
4 § Vastuuvetlan laskuperusteet	254
5 § Vakuutustekninen katevajaous.....	254
6 § Vakuutusmaksujen laskuperusteet.....	254
7 § Vapaakirjan ja takaisinostoarvon laskuperusteet.....	255
8 § Vakuutettujen ja edunsaajien etujen turvaaminen	255
9 § Maksuosuuksien eriyttäminen maksuperusteisessa järjestelyssä	255
10 § Vastuuvetlan korko	255
6 Luku Varat ja sijoittaminen sekä vastuuvetlan kattaminen	255
1 § Varojen sijoittaminen	255
2 § Sijoitussuunnitelma.....	255
3 § Varojen käyttö	255
4 § Lainausta ja takausta koskevat rajoitukset	255
5 § Vastuuvetlan kate.....	255
6 § Katevarojen arvostaminen.....	255
7 § Vastuuvetlan katteeksi hyväksyttävät varat ja vakuudet.....	256
8 § Johdannaisopimukset.....	256
9 § Sijoitukset yhteen kiinteistöön	256
10 § Sijoitukset yhteen yhteisöön	257
11 § Sijoitukset yhteen konserniin	257

12 § Sijoitusrahastot ja vaihtoehtorahastot.....	257
13 § Valuuttariski.....	257
14 § Osakkaan toimintaan liittyvä omaisuus.....	257
15 § Sijoitussidonnaisen järjestelyn vastuuelan kate.....	257
16 § Katteen eriyttäminen.....	258
17 § Pysyvä ylikate.....	258
18 § Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuus.....	258
19 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus.....	258
20 § Omaisuudenhoitajan ja säilytysyhteisön käyttäminen.....	258
7 Luku Tiedonantosäännökset, etuuden hakeminen ja suorittaminen.....	259
1 § Soveltamisala.....	259
2 § Vakuutetulle annettavat tiedot.....	259
3 § Etuuden hakeminen.....	259
4 § Hakemuksen esittämisäika ja etuuden vanhentuminen.....	259
5 § Etuuden hakeminen vakuutetun puolesta.....	259
6 § Ilmoitusvelvollisuus.....	259
7 § Etuuden maksaminen kertasuorituksena.....	260
8 § Etuuden suorituksen viivästyminen.....	260
9 § Vakuutetun tai edunsaajan oikeus vapaakirjaan vakuutuskassassa.....	260
10 § Vakuutuskassan etuuksien vähentäminen.....	260
11 § Etuuden alentaminen tai epääminen vakuutetusta johtuvasta syystä.....	260
12 § Syyntakeettomuus ja pakkotila.....	261
13 § Aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperintä.....	261
14 § Tieto oikeusturvakeinoista.....	261
15 § Kanneaika ja oikeuspaikka.....	261
8 Luku Sulautuminen ja jakautuminen.....	261
1 § Vakuutuskassan sulautumisen tai jakautumisen yleiset edellytykset.....	261
2 § Työpaikkakassan sulautuminen ja jakautuminen.....	261
3 § Sääntömääräys.....	262
4 § Sulautumissuunnitelma.....	262
5 § Jakautumissuunnitelma.....	262
6 § Ilmoitus sulautumisen tai jakautumisen täytäntöönpanosta.....	263
7 § Varojen osittamista koskevat periaatteet jakautumisessa.....	263
8 § Sulautumisen tai jakautumisen oikeusvaikutukset.....	263
9 Luku Vakuutuskannan luovuttaminen.....	264
1 § Vakuutuskannan luovuttaminen.....	264
2 § Vastaanottavaa vakuutuskassaa koskevat rajoitukset.....	264
3 § Suunnitelma vakuutuskannan luovuttamiseksi.....	264
4 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen.....	264
5 § Vakuutuskannan luovuttamisen raukeaminen.....	265
6 § Vakuutuskannan luovuttaneen vakuutuskassan purkaminen.....	265
7 § Selvitystilaan määrääminen tai rekisteristä poistaminen.....	265
10 Luku Selvitystila ja purkaminen sekä konkurssi.....	265
1 § Vakuutuskassan purkaminen.....	265
2 § Velvollisuus asettaa vakuutuskassa selvitystilaan.....	265
3 § Vakuutuskassan päätös selvitystilaan asettamisesta.....	266
4 § Kassankokous selvitystilan aikana.....	266
5 § Kutsu kassankokoukseen.....	266
6 § Selvitystilaan määrääminen.....	266
7 § Kielto käyttää vakuutuskassan varoja.....	266
8 § Vakuutustoiminnan rajoittaminen selvitystilassa.....	266
9 § Vakuutuskassan osakkaan vastuu.....	266

10 § Selvitystilassa olevan vakuutuskassan saatavan irtisanominen välittömästi maksettavaksi.....	266
11 § Etuoikeutetut velkojat selvitystilassa	267
12 § Velkojen maksaminen ja omaisuuden jakaminen.....	267
13 § Luettelo jaossa noudatettavista suhdeluvuista	267
14 § Lopputilitys	267
15 § Vakuutuskassan selvitystilan lopettaminen ja vakuutustoiminnan jatkaminen.....	267
16 § Etuoikeutetut velkojat konkurssissa.....	268
11 Luku Rangaistussäännökset	268
1 § Vakuutuskassatoiminnan luvaton harjoittaminen.....	268
2 § Vakuutuskassarikos.....	268
3 § Vakuutuskassarikkomus.....	268
4 § Rangaistusseuraamukset salassapitovelvollisuuden rikkomisesta.....	269
12 Luku Valvonta	269
1 § Rekisterimerkintää koskevasta seikasta ilmoittaminen.....	269
Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	269
10 a luku Työnantajakohortaisen vakuutuskannan luovuttaminen eläkesäätiölle tai eläkekassalle.....	269
29 a § Työnantajakohortaisen vakuutuskannan luovuttaminen	269
29 e § Työnantajakohortaisessa vakuutuskannan luovuttamisessa siirtyvä vakavaraisuuspääoma.....	270
Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta.....	270
1 § Lain tarkoitus	270
Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta	270
1 § Lain tarkoitus	270
Laki eläkesäätiö- ja eläkekassalain, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain ja vakuutuskassalain voimaantulosta	271
1 § Voimaantulo	271
2 § Yhteiseläkesäätiön toimintapiiri	271
3 § AB-eläkesäätiö	271
4 § Vakuutuskassan toimintapiiri	271
5 § Eläkekassa ja sen vapaaehtoisia etuuksia myöntävä osasto	271
6 § Eläkelaitoksen vähimmäiskoko.....	272
7 § Eläkesäätiön ja vakuutuskassan rekisteröinti	272
8 § Säännöt.....	272
9 § Takuupääoma ja pohjarahasto	273
10 § Hallituksen jäsenet	273
11 § Hallintoneuvosto.....	273
12 § Kassankokous	274
13 § Vastuuvelan kattaminen	274
14 § Vakuudettomat lainat.....	274
15 § Etuuksien takautuva vähentäminen ja poistaminen.....	274
16 § Lisäeläkkeen hakeminen ja takautuva suorittaminen	274
17 § Vapaakirja	274
18 § Jakautuminen, sulautuminen, vakuutuskannan luovuttaminen, selvitystila ja purkaminen.....	275
19 § Oikeuspaikka ja riitojen ratkaiseminen	275
20 § Päätöksen pätemättömyys	275
21 § Vahingonkorvaus.....	275
22 § Finanssivalvonnan toimivalta.....	275

YLEISPERUSTELUT

I NYKYTILA JA SEN ARVIOINTI

Lakisääteisen työeläkejärjestelmän toimeenpano

Yksityisen alan lakisääteisen työeläketurvan toimeenpano on hajautettu. Työnantajan on työntekijän eläkelain (395/2006) mukaan järjestettävä eläketurva työeläkevakuutusyhtiössä (*työeläkeyhtiö*) taikka eläkesäätiössä tai eläkekassassa. Yrittäjän on yrittäjän eläkelain (1272/2006) mukaan järjestettävä eläketurva työeläkeyhtiössä tai eläkekassassa. Maatalousyrittäjien ja apurahansaajien eläketurvan toimeenpanosta huolehtii maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) nojalla Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja merimiesten eläketurvasta merimieseläkelain (1290/2006) nojalla Merimieseläkekassa. Hajautetun järjestelmän etuna on työeläkevarojen hoitamiseen liittyvien riskien hajautuminen usean toimijan kautta. Hajautetulla toimeenpanolla tavoitellaan työeläkejärjestelmän sijoitusriskin ja osittain myös vakuutusriskien hajauttamista. Hajautetun järjestelmän ominaispiirteisiin kuuluu se, että työnantajalla on vaihtoehtoisia tapoja eläketurvan järjestämiseksi. Työeläkejärjestelmän syntyessä hajautuksen nähdään turvaavan myös vakuutettujen etujen toteutumista keskitettyä mallia paremmin.

Eläkesäätiölle ja eläkekassalle on tyypillistä, että työnantaja tai yrittäjä voi omilla päätöksillään vaikuttaa laissa säädetyissä rajoissa vakuutusmaksuihin, laitoksen hallintokuluihin ja sijoitustoiminnan tuottoihin. Tämän vastapainona eläkesäätiössä ja eläkekassassa työnantaja kantaa huomattavaa taloudellista vastuuta laitoksen toiminnasta. Eläkesäätiöiden ja -kassojen asemaa työeläkejärjestelmän toimeenpanijoina on tarkasteltava sekä vakuutettujen etujen turvaamisen että työeläkejärjestelmän kannalta. Vakuutetut edut eivät ole riippuvaisia siitä, minkä järjestämistavan työnantaja tai yrittäjä on valinnut. Viime kädessä vakuutetut edut turvaa työeläkelaitosten yhteisvastuu konkurssiin asetetun eläkelaitoksen velvoitteista. Hajautetussa eläkejärjestelmässä työeläkeyhtiöt, eläkesäätiöt ja eläkekassat ovat kilpailevia tapoja järjestää eläketurva. Työeläkejärjestelmässä kilpailu toteutuu pääosin työeläkeyhtiöiden välisen kilpailun kautta yhtiöiden kehittäessä palvelujaan ja pyrkiessä parempiin sijoitustuottoihin. Hajautetulla järjestelmällä on vaikutusta myös kotimaisiin pääomamarkkinoihin. Työeläkeyhtiöt, eläkesäätiöt ja eläkekassat hallinnoivat merkittävää varallisuutta ja vaikuttavat toiminnallaan suomalaisten pääomamarkkinoiden toimintaan. Kotimaisen sijoittajakentän monimuotoisuus on omiaan edistämään toimivia pääomamarkkinoita Suomessa.

Työeläkejärjestelmän hajautetun toimeenpanon kannalta on tärkeää, että eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toiminta poikkeaa työeläkeyhtiöiden toiminnasta. Eläkesäätiössä ja eläkekassassa vakuuttamisvelvollinen työnantaja on osakas, joka omilla päätöksillään vaikuttaa välittömästi vakuutusmaksutasoon toisin kuin työeläkeyhtiön asiakkaana. Toisaalta työnantaja vastaa eläkesäätiön ja eläkekassan sitoumuksista toisin kuin ulkoistaessaan eläketurvan järjestämiseen liittyvät riskit työeläkeyhtiöön ottamalla työeläkevakuutuksen. Eläkesäätiö- ja eläkekassatoiminta poikkeaa olennaisesti työeläkeyhtiön toiminnasta joustavuutensa vuoksi. Jos eläkesäätiö tai -kassa on riittävän vakavarainen, työnantaja voi säädellä vakuutusmaksutasoaan esimerkiksi sopeutuakseen taantumaan tai rahoittaakseen investointeja. Työnantaja voi myös päättää säätiön tai kassan omaisuuden sijoittamisesta ja tätä kautta vaikuttaa sijoituksista saataviin tuottoihin. Työnantaja tekee laitoksen hallintoa koskevia päätöksiä ja vaikuttaa laitoksen hallintokuluihin.

Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen ominaispiirteiden eroja suhteessa työeläkeyhtiöihin voi arvioida paitsi yksittäisen työnantajan kannalta myös työeläkejärjestelmän näkökulmasta. Työeläkejärjestelmän kannalta työeläkevarojen turvaaminen ja työeläkevarojen säilyminen järjestelmän piirissä on keskeistä. Eläkesäätiöiden ja vakuutus-kassojen toiminta rajoittuu niiden laissa säädettyyn toimintapiiriin, joka käsittää osakkaana olevan työnantajan tai tietyn konsernin työntekijät ja johdon taikka tiettyyn ammattialaan kuuluvat yrittäjät tai rekisteröidyn yhdistyksen jäsenet. Eläkesäätiön tai vakuutus-kassan voivat lisäksi perustaa työnantajat, joilla on sellainen

taloudellinen ja toiminnallinen yhteys, että säätiö- tai kassatoiminnan harjoittaminen ryhmän keskuudessa on perusteltua. Eläkesäätiö tai eläkekassa syntyy Finanssivalvonnan rekisteröinnillä. Finanssivalvonnan on rekisteröitävä eläkesäätiö tai eläkekassa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Eläkesäätiön tai eläkekassan perustaminen ei edellytä valtioneuvoston toimilupaa eikä niiden perustamiselle voida asettaa ehtoja kuten työeläkeyhtiön perustamiselle. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaan sovelletaan suurelta osin samoja säännöksiä kuin työeläkeyhtiöihin tai sovellettavat säännökset rinnastuvat toisiinsa vähäisin laitostyyppien ominaispiirteistä johtuvien erojen. Lakia eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta sovelletaan sekä työeläkeyhtiöihin että eläkesäätiöihin ja -kassoihin. Myös riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevat säännökset vastaavat pitkälti toisiaan.

Lisäeläkevakuutustoiminta

Lakisäateisen eläkevakuutustoiminnan lisäksi eläkesäätiöt ja -kassat harjoittavat lakisäateistä eläketurvaa täydentävää vapaaehtoista lisäeläkevakuuttamista. Myös lisäeläkesäätiöiden ja -kassojen toiminta rajoittuu laissa säädettyyn toimintapiiriin. Ennen lakisäateistä työeläketurvaa koskevan lainsäädännön säätämistä eläkesäätiöt ja eläkekassat harjoittivat vapaaehtoista eläkevakuutustoimintaa. Lisäeläkevakuutustoiminta voi olla etuusperusteista tai maksuperusteista. Etuusperusteinen lisäeläketurva määräytyy työnantajan lisäeläkelupauksen mukaisesti. Maksuperusteinen lisäeläketurva määräytyy vakuutusmaksuista ja niiden sijoittamisesta kertyneen säästön perusteella kun säästöstä on ensin vähennetty kulut vakuutuksen hoitamisesta. Lisäeläkevakuutusten osalta eläkesäätiöt ja -kassat tarjoavat osakkailleen mahdollisuuden järjestää työntekijöille ja johdolle osin samantyyppistä vakuutusturvaa kuin ostamalla ryhmäeläkevakuutuksen henkivakuutusyhtiöstä.

Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen harjoittama lisäeläkevakuutustoiminta kuuluu ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/41/EY soveltamisalaan. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen lisäeläkevakuutustoimintaa koskeva sääntely on osin kansallista ja osin edellä mainittuun direktiiviin pohjautuvaa. Eläkesäätiöt ja -kassat voivat harjoittaa myös rajat ylittävää lisäeläke-toimintaa hoitamalla toisen ETA-valtion alueella sijaitsevan yrityksen tai itsenäisen ammatinharjoittajan lisäeläkkeitä ja muita etuuksia. Ennen toiminnan aloittamista niiden on haettava Finanssivalvonnan lupa ja ne merkitään Finanssivalvonnan ylläpitämään rekisteriin ETA-lisäeläkekassana tai ETA-lisäeläkesäätiönä.

Sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassatoiminta

Eläkevakuutustoiminnan lisäksi vakuutuskassat harjoittavat sairaus-, hautausavustus- ja eroavustustoimintaa tarjoamalla etuuksia vakuutetuille. Osassa kassoja etuuksiin ovat oikeutettuja myös perheenjäsenet. Sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassatoimintaa voi harjoittaa laissa säädetyssä rajatussa toimintapiirissä, joka pääsääntöisesti käsittää yhden työnantajan tai konsernin työntekijät taikka tietyn toimialan. Eläkekassa ei voi harjoittaa sairausvakuutuslain mukaista toimintaa. Sairauskassat jaetaan työpaikkakassoihin ja täydennyskassoihin. Työpaikkakassat harjoittavat lakisäateistä sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista toimintaa ja vastaavat Kansaneläkelaitoksen lisäksi sairausvakuutuslain toimeenpanosta. Ennen työpaikkakassan toiminnan aloittamista järjestelyille on saatava Kansaneläkelaitoksen suostumus. Työpaikkakassojen toiminnan rahoittaa Kansaneläkelaitos suorittamalla ennakkona sairausvakuutusrahastosta. Täydennyskassat tarjoavat vakuutetuille sairausvakuutuslain mukaisia etuuksia täydentävää lisäturvaa. Etuudet määritellään täydennyskassan säännöissä. Tyypillisiä etuuksia ovat esimerkiksi lääkärinpalkkioiden, lääkkeiden, hammashoidon tai silmälasien korvaaminen. Työnantaja kustantaa pääosin täydennyskassan etuudet niin kuin kassan säännöissä määrätään. Myös täydennyskassassa vakuutetut suorittavat yleensä vakuutusmaksua.

Hautaus- ja eroavustuskassat harjoittavat usein kumppaakin toimintaa. Eroavustuksella tarkoitetaan työsuhteen päättyessä maksettavaa avustusta. Eroavustuksia myöntävät kassat toimivat rahastointiperiaatteella. Hautaus- ja eroavustuskassojen toiminta poikkeaa eläkekassojen toi-

minnasta siinä, että niissä ei yleensä ole vakuutusmaksuja maksavia osakkaita, vaan ne saavat rahoituksensa vakuutetuilta. Hautaus- ja eroavustuskassoihin sovellettava lainsäädäntö on kansallista.

Yleistä eläkesäätiö ja vakuutuskassa lainsäädännöstä

Yksityisen alan lakisääteisen työeläkejärjestelmän hajautuksen taustalla olivat järjestelmän syntyessä sosiaaliturvan toteuttamiseen liittyvät syyt. Suomessa sosiaaliturvan ja siihen kuuluvana vanhuudenturvan kehittyminen eteni vähitellen 1900-luvulla. Suomi oli vielä 1900-luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä maatalousvaltainen valtio, jossa vanhuudenturva perustui talonpoikaiseen syytinkijärjestelmään. Vielä 1920- ja 1930-luvuilla sosiaalivakuutuksen piirissä oli Suomessa vain 2 - 4 prosenttia työvoimasta. Vuonna 1937 säädettiin Kansaneläkelaki. Työntekijäin eläkelaki hyväksyttiin vuoden 1960 valtiopäivillä. Työntekijäin eläkelain mukaan eläkevakuutusta hoitivat yksityiset vakuutusyhtiöt, eläkesäätiöt ja eläkekassat. Hajautettua mallia on eläkevakuutuksen rahoitusmallin ohella pidetty keskeisenä myötävaikuttavana tekijänä työntekijäin eläkelain syntymiselle.

Suomessa oli 1900-luvun alussa vähäisessä määrin kassamuotoista eläkevakuutustoimintaa samoin kuin sairaus- ja hautausavustuskassatoimintaa. Vielä 1930-luvulla sairaus- ja hautausavustuskassoihin kuului huomattavasti enemmän jäseniä kuin eläkekassoihin. Ensimmäinen avustuskassatoimintaa kokonaisuudessaan sääntelevä laki, avustuskassalaki (471/1942), tuli voimaan vuonna 1942. Avustuskassalakea sovellettiin kaikkeen yksityisoikeudelliseen henkilövakuutukseen, jota ei pidetty vakuutusliikkeeseen kuuluvana. Avustuskassojen toiminta oli vapaaehtoista toimintaan, jossa vakuutetut maksoivat vakuutusmaksuja ja johon työnantajat saattoivat osallistua maksamalla kannatusmaksuja.

Ensimmäinen eläkesäätiötoimintaa sääntelevä laki, eläkesäätiölaki (469/1955) säädettiin vuonna 1955. Työnantajilla oli 1950-luvun alussa käytettävissä vapaaehtoisen eläketurvan järjestämiseen työnantajan oma eläkesääntö, yleisen säätiölain mukainen eläkesäätiö, eläkekassa tai vakuutusyhtiöstä otettu eläkevakuutus. Yleisen säätiölain ja vuoden 1955 eläkesäätiölain mukaan eläkkeitä ei rahastoitu, joten eläketurva riippui täysin työnantajan maksukyvyistä. Työnantaja vastasi yksin eläkesäätiön kustannuksista eikä säätiö voinut vastaanottaa vakuutusmaksuja työntekijöiltä. Eläkesäätiölain säätämisen jälkeen eläkesäätiöiden lukumäärä lähti voimakkaaseen kasvuun. Eläkesäätiöillä on ollut suuri vaikutus suomalaisen eläketurvan järjestämisessä. Eläkesäätiöt vaikuttivat lakisääteisten eläkkeiden tason muodostumiseen ja valittuun eläketekniikkaan.

Eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen määrä on jo pitkään vähentynyt, mikä on lisännyt tarvetta tarkastella eläkesäätiöiden ja -kassojen toimintaedellytyksiä ja lainsäädännön vaikutusta niihin. Eduskunta on lausumassaan (EV 34/2006) edellyttänyt, että hallitus valmistelee viipymättä vakuutettujen ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet turvaavan, toimivan ja kansainvälisesti kilpailukykyisen eläkerahastolainsäädännön kokonaisuudistuksen. Eduskunta on myös lausumassaan (EV 8/2009) edellyttänyt, että hallitus välittömästi valmistelee eläkerahastoja koskevan kokonaisuudistuksen, joka sisältää uudet lisäeläkejärjestelyt ja joka turvaa vakuutettujen ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet sekä eläkesäätiöiden ja -kassojen toimintaedellytykset tarkoituksenmukaisella tavalla. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaedellytysten tarkastelu on tarpeellista, koska eläkesäätiöt ja -kassat ovat osa työeläkejärjestelmän hajautettua toimeenpanoa.

Työnantajan halukkuuteen perustaa eläkesäätiö tai eläkekassa taikka liittyä niihin osakkaaksi vaikuttavat lainsäädännön lisäksi myös monet muut tekijät kuten työelämän muutokset, yritysten toiminnan ja omistuksen kansainvälistyminen ja keskittyminen ydinliiketoimintaan. Myös yritysjärjestelyt voivat lisätä eläkesäätiöiden ja -kassojen purkamista, jos kaikki järjestelyn osapuolet eivät ole osakkaana säätiössä tai kassassa. Keskeinen kysymys on, onko markkinoilla tulevaisuudessa eläkesäätiöille ja -kassoille asiantuntevaa palvelutarjontaa, josta voi tarvittaessa ostaa eläkkeiden laskenta-, hallinto- ja kirjanpitoa palveluita sekä vakuutusmatemaattisia ja

lainopillisia palveluita. Tällä hetkellä markkinoilla on vain kaksi eläkesäätiöiden ja -kassojen palveluun erikoistunutta yritystä. Eläkesäätiöiden ja -kassojen lukumäärän jatkuvasti vähentyessä palveluyhtiöiden tulevaisuuden näkymät ovat epävarmat. Tämä heikentää omalta osaltaan hajautettua työeläkejärjestelmää.

Eläkesäätiöiden toimintaa säädellään eläkesäätiölailla (1774/1995) ja vakuutuskassojen toimintaa säännellään vakuutuskassalalla (1164/1992). Lisäksi toimintaa säännellään maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetulla lailla (173/2009). Näiden lakien perusteella on annettu useita asetuksia. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vapaaehtoinen lisäeläketoiminta kuuluu ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/41/EY soveltamisalaan. Direktiivi on pantu Suomessa täytäntöön muuttamalla eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia. Eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen lisäeläketoiminnan harjoittaminen kuuluu myös jäsenvaltioiden välisen työntekijöiden liikkuvuuden edistämistä lisäeläkeoikeuksien hankkimista ja säilyttämistä parantamalla koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/50/EU soveltamisalaan. Edellä mainittu direktiivi on pantava kansallisesti täytäntöön viimeistään toukokuussa 2018.

Aiemman eläkesäätiölain (469/1955) ja nykyistä vakuutuskassalakia edeltäneen avustuskassalain (471/1942) voimaantullessa niiden toiminta koski vain vapaaehtoista henkilövakuutus-toimintaa. Vuonna 1962 voimaantulleen työntekijäin eläkelain mukaan työnantaja saattoi järjestää lakisääteisen eläketurvan joko perustamalla eläkesäätiön tai -kassan tai ottamalla eläkevakuutuksenkotimaisesta vakuutusyhtiöstä. Lakisääteisen työeläkejärjestelmän syntyessä 1960-luvun alussa nykymuotoisia työeläkevakuutusyhtiöistä ei ollut, sillä niitä koskeva erillislaki tuli voimaan vuonna 1997. Nykyisin eläkesäätiöt ja -kassat voivat harjoittaa sekä työntekijän eläkelain (395/2006) mukaista lakisääteistä eläkevakuuttamista (1. pilari) että kollektiivista vapaaehtoista lisäeläkevakuuttamista (2. pilari), joiden katsotaan kuuluvan sosiaalisen henkilövakuutus-toiminnan piiriin. Eläkekassat voivat lisäksi harjoittaa yrittäjän eläkelain (1272/2006) mukaista vakuutustoimintaa. Kollektiivisuudella tarkoitetaan sitä, että eläkesäätiö tai -kassa ei voi tarjota yksilöllisiä eläkevakuutuksia työntekijöille tai muille erikseen määritellyille ryhmille (3. pilari).

Vakuutuskassa-asetuksessa (1665/1992) on tarkempia säännöksiä muun muassa vakuutuskassan perustamisesta, valvonnasta ja rekisteröinnistä, vakuutuskassalautakunnasta ja vakuutuskassojen yhdistyksestä. Lisäksi eläkekassojen toimintaan sovelletaan työntekijän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavan eläkekassan laskuperusteista yhteisesti kustannettavien kulujen jakamista varten annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (1249/2007). Eläkekassojen toimintaan sovelletaan eläkekassan erinäisistä säännöksistä annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (1353/2007), joka sisältää säännöksiä kassan osastojen varojen erillään pitämisestä, varojen palauttamisesta osakkaalle sekä tilintarkastuskertomuksesta. Eläkesäätiöiden toimintaan sovelletaan eläkesäätiön erinäisistä säännöksistä annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (1352/2006), joka sisältää säännöksiä muun muassa säätiön osastojen varojen erillään pitämisestä sekä varojen palauttamisesta työnantajalle. Lisäksi eläkesäätiöiden toimintaan sovelletaan työntekijän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavan eläkesäätiön eläkevastuun laskuperusteista annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (567/2007) ja eläkesäätiön lainanotosta annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (416/2006).

Eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen toimintaan sovelletaan vakuutuskassan ja eläkesäätiön tilinpäätöksestä annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (1336/2002). Lisäeläketoimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaan sovelletaan eläkekassan vastuuvuolan ja eläkesäätiön eläkevastuun laskemisessa käytettävästä enimmäiskorosta annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (415/2006).

Eläkesäätiölaki ja vakuutuskassalaki ovat pääosin yhtiöoikeudellisia lakeja, joissa säännellään eläkesäätiön ja vakuutuskassan perustamista, toimintaa ja purkamista. Lakisääteisen vakuutusturvan sisältöä koskevaa sääntelyä niihin ei sisälly, vaan niistä säädetään työntekijän eläkelaisissa. Koska vakuutusopimuslakia ei sovelleta eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen an-

tamiin vapaaehtoisin lisäeläkkeisiin, mainitut lait sisältävät kuitenkin myös vakuutettujen oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia säännöksiä. Lisäeläkkeet eivät perustu vakuutetun ja lisäeläkelaitoksen välillä tehtävään sopimukseen eikä kyseessä siten ole vakuutus sopimus. Vakuutettu ei etuusperusteisessa järjestelyssä maksa vakuutusmaksuja eläkesäätiölle vaan niistä vastaa eläkesäätiössä osakkaana oleva työnantaja. Eläkekassassa työnantajan ohella myös vakuutetut maksavat usein etuusperusteisen järjestelyn vakuutusmaksuja. Vakuutetun ja eläkelaitoksen lisäeläkkeitä koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista on eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain lisäksi määräyksiä lisäeläkelaitoksen säännöissä, joihin työnantaja on laitoksen osakkaana sitoutunut. Työntekijän vakuutettuna oleminen perustuu työntekijän ja työnantajan väliseen työsopimukseen, josta sovitaan yksilöllisesti tai kollektiivisesti.

Eläkesäätiölaki ja vakuutuskassalaki ovat suurelta osin sisällöltään yhdenmukaisia. Sääntely on lähes yhdenmukaista tilintarkastusta, tilinpäätöstä, vastuuvelkaa, vakavaraisuuspääomaa, valvontaa ja rekisteröintiä, sulautumista ja jakautumista, vakuutuskannan luovutusta sekä vahingonkorvausta koskevien lukujen osalta. Sääntely eroaa eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen laitosmuotojen ominaispiirteiden osalta toimintapiiriä, hallintoa, vakuutusmaksun määräytymistä ja osakkaiden vastuuta koskevan sääntelyn osalta.

Voimassa oleva eläkesäätiölaki ja vakuutuskassalaki ovat myös olleet lukuisten osittaisuudistusten kohteena, mikä on heikentänyt lakien ymmärrettävyyttä ja selkeyttä. Ne ovat myös säädöstekniikaltaan vanhentuneita. Pykälissä on lukuisia momenteja eikä pykälä ole otsikoitu, mikä tekee laeista eräiltä osin erittäin vaikealukuisia. Lakien vaikeaselkoisuutta lisää se, että eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia sovelletaan sekä lakisääteisen että vapaaehtoisen vakuutustoiminnan harjoittamiseen. Vakuutuskassalakia sovelletaan lisäksi myös sairauskassa-, hautaus- ja eroavustustoimintaan. Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa on säännöksiä, joita sovelletaan sekä lakisääteiseen että vapaaehtoisen vakuuttamiseen taikka vain lakisääteiseen tai vapaaehtoiseen toimintaan. Säännösten soveltamisalaa ei ole aina ilmaistu riittävän selkeästi ja soveltamisalaltaan toisistaan eroavat säännökset on ryhmitelty toistensa lomaan ilman selkeää erottelevaa rakennetta. Säännökset ovat myös yhteisöoikeudellisesti puutteellisia, erityisesti selvitystilän ja konkurssin osalta, mikä on aiheuttanut vaikeuksia lain käytännön soveltamisessa. Eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia ei ole uudistettu osakeyhtiölain vuonna 2006 voimaan tulleen kokonaisuudistuksen jälkeen eikä niissä ole huomioitu vuoden 2008 vakuutusyhtiölain kokonaisuudistusta.

Suomen lakisääteistä työeläkejärjestelmää toimeenpaneviin työeläkeyhtiöihin ei sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2009/138/EY vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta eli niin sanottua Solvenssi II - direktiiviä. Suomen liittyessä Euroopan yhteisöön liittymissopimukseen kirjattiin, ettei Suomen työeläkejärjestelmään sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä henkivakuutuksesta 2002/83/EY. Kirjaus sisältyy myös Solvenssi II -direktiivin 9 artiklan 3 alakohtaan. Myös työntekijän eläkelain ja yrittäjän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen sekä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ja Merimieseläkekassan sääntely on kansallista mukaan lukien vakavaraisuussääntely, hallintojärjestelmän sääntely ja riskienhallinta. Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittaviin eläkesäätiöihin tai eläkekassoihin taikka tällaista toimintaa harjoittavaan osastoon ei sovelleta ammatillisten lisäeläkelaitosten toiminnasta ja valvonnasta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2003/41/EY, jota ei sovelleta laitoksiin, jotka hallinnoivat yhteisön tasolla yhteen sovitettuja sosiaaliturvajärjestelmiä.

Laki maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa

Laki maksuperusteisista eläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa tuli voimaan vuonna 2009. Tarkoituksena oli saattaa eläkesäätiöt ja eläkekassat kilpailullisesti yhdenvertaiseen asemaan henkivakuutusyhtiöiden ja ulkomaisten toimijoiden kanssa. Lailla mahdollistettiin kollektiivisten etuusperusteisten lisäeläkkeiden ohella kollektiiviset maksuperusteiset lisäeläkkeet. Etuusperusteisessa järjestelyssä lisäeläke määräytyy työnantajan eläkelupauksen mukaisesti. Lisäeläkekassassa työnantaja vastaa pääosin etuusperusteisten lisäeläkkeiden rahoituksesta ja lisäeläkesäätiössä työnantaja vastaa täysin etuusperusteisten järjestelyjen rahoituksesta. Maksuperusteisessa järjestelyssä eläke määräytyy suoritettujen vakuutusmaksujen ja maksun sijoittamisesta saatujen nettotuottojen perusteella vähennettynä kertyneiden varojen hoitokuluilla. Työnantajalla ei ole riskiä eläkelupauksen täyttämistä, koska etuus määräytyy kertyneiden varojen perusteella. Uutta oli myös se, että eläkesäätiön maksuperusteissa järjestelyssä vakuutettu voi työnantajan lisäksi suorittaa vakuutusmaksuja.

Maksuperusteiseen lisäeläkejärjestelyyn sovelletaan lisäksi, mitä vapaaehtoisesta lisäeläketurvasta säädetään eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa. Eläkesäätiössä tai eläkekassassa, joka järjestää työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukaista eläketurvaa, ei saa järjestää maksuperusteista eläketurvaa. Maksuperusteisen järjestelyn varat ja velat sekä tuotot ja kulut on myös pidettävä omassa osastossaan erillään muista vapaaehtoisista lisäeläkejärjestelyistä.

Eduskunta lisäsi hallituksen esitykseen useita tiedonantossäännöksiä, koska se katsoi, että ne olivat esityksessä riittämättömiä. Maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetussa laissa on säännös vakuutetulle lisäeläkejärjestelyyn liittyttäessä annettavista tiedoista, tiedoista vakuutus-suhteen aikana sekä vakuutustapahtuman sattumisen jälkeen annettavista tiedoista. Maksuperusteista toimintaa harjoittavalla eläkesäätiöllä ja eläkekassalla on vastuu vakuutetulle annetuista virheellisistä tai puutteellisista tiedoista. Lakiin lisättiin myös säännös lisäeläkettä koskevassa päätöksessä annettavista oikeusturvakeinoja koskevista tiedoista sekä säännökset kanneajasta ja oikeuspaikasta.

Maksuperusteisen lisäeläketoiminnan mahdollistaminen säätämällä asiaa koskeva laki ei ole johtanut maksuperusteisen toiminnan laajamittaiseen harjoittamiseen. Suomessa on kaksi lisäeläkelaitosta, jotka toimivat maksuperusteisesti. Maksuperusteisen lisäeläketoiminnan vähäiseen harjoittamiseen vaikuttavat todennäköisesti monet tekijät kuten talouden suhdannevaihtelut, sijoitusmarkkinoiden viimeaikaiset heilahtelut ja näiden vaikutus sijoitussidonnaisen säästämisen suosioon. Lisäksi maksuperusteisten eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vähäiseen perustamiseen vaikuttavat samat tekijät kuin muiden eläkesäätiöiden ja -kassojen perustamiseen. Työnantajat keskittyvät ydinliiketoimintaan. Tämä kehityssuunta ei edistä uusien maksuperusteisten lisäeläkelaitosten perustamista. Työnantaja voi myös järjestää henkilöstölle tarjottavat lisäedut ottamalla ryhmäeläkevakuutuksen henkivakuutusyhtiöistä. Henkivakuutusyhtiöillä on myös hyvät markkinointikanavat, mikä on omiaan myös edistämään lisäetujen ulkoistamista yhtiöiden hoidettavaksi.

Maksuperusteiset lisäeläkejärjestelyt kilpailevat lähinnä henkilöstörahojen ja vapaaehtoisien ryhmäeläkevakuutusten kanssa. Kilpailevien säästämisen- ja sijoittamismuotojen kysyntä ei myöskään ole ollut kovin laajaa. Vapaaehtoinen ryhmäeläkevakuutus tarjoaa työnantajalle mahdollisuuden järjestää lisäeläketurva ostamalla täydentävää turvaa vakuutusyhtiöstä, jolloin työnantaja ei ole osakkaana lisäeläkelaitoksessa. Ryhmäeläkevakuutuksen maksutulo on pysynyt pitkään vakaana ollen noin 300 miljoonaa euroa, josta sijoitussidonnaista on noin kolmasosa. Henkilöstörahojat ovat kokonaan henkilöstön hallitsemia ja omistamia rahastoja, joiden tarkoituksena on siirtää henkilöstölle osa yrityksen tuloksesta voitto- ja tulospalkkoina. Henkilöstörahojen määrä on pysynyt melko vakiona noin kuudessakymmenessä vuoden 1990 jälkeen, jolloin henkilöstörahoistolaki tuli voimaan.

Maksuperusteista toimintaa koskeva säännös työnantajan vastuusta järjestelyä koskevista virheellisistä tai puutteellisista tiedoista on ongelmallinen. Säännös vastaa vakuutuslainsäätelyä vakuutetulle annetuista virheellisistä ja puutteellisista tiedoista, vaikka maksuperusteinen lisäeläkejärjestelyä poikkeaa luonteeltaan vakuutuslainsäätelyä vakuutetuille annetuista puutteellisista ja virheellisistä tiedoista sovelletaan myös silloin, kun vakuutettu ei maksa vakuutusmaksuja. Maksuperusteinen lisäeläkejärjestely on vakuutetun hyväksi voimassa sellaisena kuin vakuutetulla oli saamiensa tietojen perusteella aihetta käsittä, vaikka työnantaja vastaisi kokonaan vakuutusmaksujen suorittamisesta.

Eläkesäätiö- ja vakuutuskassatoiminta sekä toimintapiiri

Eläkesäätiölakia sovelletaan työnantajan perustamaan eläkesäätiöön, joka vakuutustoimintaa liikemäisesti harjoittamatta myöntää toimintapiiriinsä kuuluville henkilöille ja näiden edunsaajille eläkkeitä ja niihin verrattavia muita etuuksia, jotka kuuluvat sosiaalisen henkilövakuutus toiminnan piiriin. Ei-liikemäisyydellä tarkoitetaan sitä, että toiminta ei saa olla vakuutusliikkeen harjoittamista, jossa keskeistä on muun muassa uusien asiakkaiden hankinta ja uusien vakuutus tuotteiden markkinoille tuominen. Kiellon tarkoituksena on tehdä ero eläkesäätiön harjoittaman sosiaalisen henkilövakuutus toiminnan ja vakuutusyhtiön harjoittaman liiketoiminnan välillä. Sen sijaan sijoitustuottojen tavoittelu ja kustannustehokkuus on osa myös eläkesäätiöiden toimintaa, kun säätiön saamat sijoitustuotot ja kustannussäästöt vaikuttavat osakkaana olevan työnantajan vakuutusmaksujen määrään.

Eläkesäätiön toiminta tapahtuu aina rajatussa toimintapiirissä. Toimintapiirin sääntelyn tarkoituksena on erottaa eläkesäätiötoiminta markkinoilla toimivista työeläkeyhtiöistä ja lisäeläkesäätiötoiminta henkivakuutusyhtiöistä. Eläkesäätiötoiminta on aina sidoksissa siinä osakkaana olevaan työnantajaan siten, että vain säätiössä osakkaana oleva työnantaja voi vakuuttaa säätiössä työntekijänsä. Työnantaja voi valita, miten se hoitaa lakisääteisen työeläketurvaa järjestämistä koskevan velvoitteensa Työnantaja voi vakuuttaa työntekijänsä työeläkeyhtiössä tai työnantaja voi perustaa eläkesäätiön. Kolmas vaihtoehto on perustaa eläkekassa yksin tai yhdessä toisten työnantajien kanssa tai liittyä myöhemmin jo olemassa olevan eläkekassaan osakkaaksi.

Koska eläkesäätiö perustetaan hoitamaan sen säännöissä erikseen mainitun työnantajan tai samaan konserniin kuuluvien työnantajien vakuutustarpeita, ei sen siten ole tarpeen markkinoida etuuksiaan tai kilpailla eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvista työntekijöistä muiden eläkesäätiöiden, eläkekassojen tai vakuutusyhtiöiden kanssa. Eläkesäätiön toiminta rinnastuu tältä osin niin sanottuihin kytkös- (captive-) vakuutusyhtiöihin, joilla tarkoitetaan vain tietyn yrityksen tai konsernin vakuutusten hoitamista varten perustettua vakuutusyhtiötä. Eläkesäätiössä osakkaana oleva työnantaja voi vapaammin säädellä vakuutusmaksun tasoaan kuin työeläkeyhtiön asiakkaana, mutta toisaalta osakkaalla on rajoittamaton vastuu eläkelaitoksen velvoitteista. Jos eläkesäätiön toimintapiiriä ei rajoitettaisi, eläkesäätiössä osakkaana olevalla työnantajalla olisi rajoittamaton vastuu konserniin kuulumattoman työnantajan velvoitteista tai sellaisen työnantajan velvoitteista, joiden välillä ei ole toiminnallista ja taloudellista yhteyttä. Koska työeläkejärjestelmässä laitokset vastaavat yhteisesti konkurssiin menneen laitoksen vastuista, järjestelmän turvaavuus on keskeistä niin vakuutetuille, työnantajille kuin eläkelaitoksillekin.

Eläkesäätiön voi perustaa työnantaja. Työnantaja voi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Työnantajan on oltava oikeushenkilö, jolla on kotipaikka ETA-valtiossa tai luonnollinen henkilö, joka on ETA-valtion kansalainen ja jolla on asuinpaikka ETA-valtiossa. Finanssivalvonnan luvalla muukin oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö voi perustaa eläkesäätiön. Työnantajan on harjoitettava Suomessa sitä toimintaa, jonka piirissä toimivien henkilöiden eläketurvan järjestämistä varten eläkesäätiö perustetaan, jollei kyseessä ole ETA-lisäeläkesäätiö.

Eläkesäätiön voi perustaa myös työnantaja yhdessä muiden työnantajien kanssa, jolloin sitä kutsutaan yhteiseläkesäätiöksi. Yhteiseläkesäätiön voivat perustaa osakeyhtiölaissa tarkoitettuun suomalaiseen konserniin kuuluvat työnantajat yhdessä tai työnantaja ja sen määräysvallassa olevat työnantajat taikka työnantaja yhdessä perustamansa eläkesäätiön kanssa. Lisäksi yhteiseläkesäätiön voivat perustaa työnantajat, joilla on yhteinen omistaja, joka omistaa vähintään puolet kustakin työnantajayhteisöstä tai omistajalla on niissä vastaava määräämisvalta taikka työnantajat, joilla on taloudellinen ja toiminnallinen yhteys keskenään. Eläkesäätiölain 13 luvussa on erityissäännökset, joita yhteiseläkesäätiöihin sovelletaan lain muiden säännösten lisäksi. Lukuun sisältyvät muun muassa säännökset yhteiseläkesäätiön perustamisesta, kirjanpidossa noudatettavasta tasaavasta ja työnantajakohtaisesta järjestelmästä sekä ylikatteen siirtämisestä.

Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkesäätiön toimintapiiriin voivat kuulua henkilöt, jotka työnantajan on vakuutettava työntekijän eläkelain nojalla eli yksityisellä alalla työskentelevät henkilöt, jotka ovat työnantajaan työ-, tai muussa palvelussuhteessa tai kuuluvat sen johtoon. Toimintapiiriin voivat kuulua myös lähetetyt työntekijät, jotka työskentelevät työnantajan tai työnantajan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvan emo-, sisar-, tytär tai osakkuusyrittäjän palveluksessa taikka muussa yrityksessä, jossa työnantajalla on määräämisvalta, olematta sinä aikana työsuhteessa lähettävään työnantajaan sekä eläkesäätiön eläkkeensaajat.

Eläkesäätiö voi harjoittaa vain työntekijän eläkelaisa tarkoitettua vakuutustoimintaa (*B-eläkesäätiö*) tai vain vapaaehtoista lisäeläkevakuuttamista (*A-eläkesäätiö*) taikka rajat ylittävää lisäeläkeketoimintaa (*ETA-eläkesäätiö*). Samassa eläkesäätiössä (*AB-eläkesäätiö*) voidaan harjoittaa sekä lakisääteistä työeläkevakuuttamista (*B-osasto*) että lisäeläkevakuuttamista (*A-osasto*), jos toiminnot on eriytetty omiksi osastoikseen. AB-eläkesäätiön osastojen varat ja mahdolliset velat sekä tuotot ja kulut on pidettävä erillään. Jos A- tai B-osaston varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä kattavan eläkevastuun määrän ja varojen kokonaisuudessaan pysyvästi ylittävän kyseisen osaston eläkevastuun ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat (*ylিকা-te*) saadaan siirtää toisen osaston eläkevastuun katteeksi. Siirto B-osastolta edellyttää Finanssivalvonnan suostumusta. Siirrettäessä varoja B-osastolta edellytetään, että osastolle jää siirron jälkeen vakavaraisuuspääomaa vähintään vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä. A-eläkesäätiön toimintapiiriin on kuuluttava vähintään 30 henkilöä ja B-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapiiriin vähintään 300 henkilöä. Eläkesäätiön sääntöjen nojalla myös eläkkeensaajat voidaan laskea mukaan toimintapiiriin kuuluvina henkilöinä. Toimintansa aloittaneen säätiön toimintapiiriin tulee kuulua edellä mainittu määrä henkilöitä perustamista seuraavan toisen kalenterivuoden päättyessä. Vaatimusta vähintään kolmestakymmenestä vakuutetusta lisäeläkeketoimintaa harjoittavassa eläkesäätiössä ei sovelleta säätiöön, joka on rekisteröity ennen 1 päivää tammikuuta 1996 ja joka jatkaa vakuutustoimintaa aiemmin harjoitetussa laajuudessa. Vaatimusta kolmestasadasta henkilöstä ei sovelleta lakisääteistä vakuuttamista harjoittavaan eläkesäätiöön, joka on rekisteröity ennen 1 päivää heinäkuuta 1976.

Vakuutuskassalakia sovelletaan vakuutuslaitokseen, joka vakuutustoimintaa liikemäisesti harjoittamatta myöntää toimintapiirissään eläkkeitä ja muita niihin verrattavia etuuksia taikka korvausta kuoleman, sairauden, vian tai vamman johdosta tai korvausta sairauden tai työkyvyttömyyden estämiseksi, hautausavustusta tai muita etuuksia, joiden voidaan katsoa kuuluvan sosiaalisen henkilövakuutustoiminnan piiriin. Ei-liikemäisyydellä tarkoitetaan samaa kuin edellä eläkesäätiöiden osalta. Vakuutuskassa voi harjoittaa työntekijän eläkelain, yrittäjän eläkelain tai sairausvakuutuslain mukaista lakisääteistä vakuutustoimintaa. Sama vakuutuskassa ei saa harjoittaa sairausvakuutuslain mukaista toimintaa ja eläkevakuutustoimintaa. Lisäksi vakuutuskassat voivat harjoittaa vapaaehtoista lisäeläkevakuuttamista tai vapaaehtoista vakuuttamista sairauden varalle. Vakuutuskassa ei saa harjoittaa muuta kuin edellä tarkoitettua toimintaa. Vakuutuskassan toimintapiirin sääntelyn ja toiminnan ei-liikemäisyyden perusteet ovat vastaavat kuin eläkesäätiöillä.

Vakuutuskassan voi perustaa yksi tai useampi perustaja. Perustajan tulee olla Suomen tai muun ETA-valtion kansalainen taikka yhteisö tai säätiö, jolla on kotipaikka Suomessa tai ETA-valtiossa. Vakuutuskassan toimintapiirillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka voivat olla kassassa vakuutettuina. Vakuutuskassan jäsenellä tarkoitetaan kassassa vakuutettua henkilöä, jolla on äänioikeus kassankokouksessa. Jos kassa harjoittaa lakisääteistä toimintaa tai myöntää työkyvyttömyys- tai perhe-eläkkeitä, kassassa tulee olla vähintään 300 jäsentä. Vain muuta kuin lakisääteistä toimintaa harjoittavassa kassassa tulee olla vähintään 100 jäsentä. Toimintapiiriin voivat kuulua myös vakuutettujen perheenjäsenet sekä eläkkeensaajat ja heidän perheenjäsenensä. Säännöstä vakuutuskassan jäsenmäärästä ei sovelleta kassaan, joka on rekisteröity ennen 1 päivää tammikuuta 1993 ja joka jatkaa toimintaa aiemmin harjoitetussa laajuudessa.

Vakuutuskassan toimintapiiriin voi muodostaa yhden työnantajan työntekijät, osakeyhtiöolaisessa tarkoitettuna samaan konserniin kuuluvien työnantajien työntekijät taikka kahden tai useamman työnantajan työntekijät, jos vakuutuskassatoiminnan harjoittaminen tämän ryhmän keskuudessa on perusteltua työnantajien taloudellisen tai toiminnallisen yhteyden, toimialan samankaltaisuuden taikka muun seikan vuoksi. Toimialan samankaltaisuuden perusteella vakuutuskassan perustaminen olisi mahdollista esimerkiksi pankkiryhmittymän keskuuteen, johon kuuluu useita itsenäisiä pankkityönantajia, vaikka nämä eivät muodosta taloudellista eikä hallinnollista kokonaisuutta. Vakuutuskassan toimintapiiriin voi myös muodostaa henkilöryhmä, joka on määritelty ammatin tai ammattialaan kuulumisen tai rekisteröidyn yhdistyksen jäsenyyden perusteella, jos vakuutuskassatoiminnan harjoittaminen tämän ryhmän keskuudessa on perusteltua. Esimerkiksi yrittäjän eläkelain mukaista vakuuttamista harjoittavan kassan toimintapiiri on yleisesti määritelty ammatin tai ammattialaan kuulumisen perusteella.

Vakuutuskassa voi harjoittaa vain työntekijän eläkelaiissa tai yrittäjän eläkelaiissa tarkoitettua vakuutustoimintaa (*eläkekassa*) tai vain vapaaehtoista lisäeläkevakuuttamista (*lisäeläkekassa*) taikka rajat ylittävää lisäeläketuimintaa (*ETA-lisäeläkekassa*). Samassa eläkekassassa voidaan harjoittaa sekä lakisääteistä työeläkevakuuttamista että lisäeläkevakuuttamista, jos toiminnot on eriytetty omiksi osastoikseen. Eläkekassan eri osastojen varat ja mahdolliset velat sekä tuotot ja kulut on pidettävä erillään. Jos osaston varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä kattavan eläkevastuun määrän ja varojen kokonaisuudessaan pysyvästi ylittävän kyseisen osaston vastuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat (*ylikate*) saadaan siirtää toisen osaston vastuvelan katteeksi. Siirto lakisääteistä toimintaa harjoittavasta osastosta edellyttää Finanssivalvonnan suostumusta. Lisäksi edellytyksenä on, että lakisääteistä työeläketuimintaa harjoittavalle osastolle jää siirron jälkeen vakavaraisuuspääomaa vähintään vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä.

Vakuutuskassalakia sovelletaan myös kassaan, jonka pääasiallisena tarkoituksena on myöntää korvausta sairauden johdosta (*sairauskassa*). Sairauskassassa voidaan harjoittaa sekä sairausvakuutuslain mukaista toimintaa että vapaaehtoisia lisäetuja myöntävää vakuutustoimintaa. Sairausvakuutuslain mukaista toimintaa joko yksinomaan tai muun toiminnan ohessa harjoittavaa sairauskassaa sanotaan sairausvakuutuslaissa *työpaikkakassaksi*. Yksinomaan lisäetuksia myöntävää sairauskassaa sanotaan vakiintuneen käytännön mukaisesti *täydennyskassaksi*. Sama vakuutuskassa ei saa harjoittaa sairausvakuutuslain mukaista toimintaa ja eläkevakuutustoimintaa.

Sairausvakuutuslain mukaiset korvaukset määräytyvät sairausvakuutuslain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti. Sairauskassan lisäetuudet määräytyvät kunkin kassan sääntöjen mukaan. Eri kassojen lisäetuuskorvauksissa on tästä syystä huomattavia eroja. Lisäetuuksina voidaan maksaa lakisääteisiin etuuksiin liittyviä omavastuuosuuksia sekä myös etuuksia, joita esimerkiksi sairausvakuutuslain nojalla ei yleensä suoriteta lainkaan kuten sairaaloitten hoitopäivämaksuja, silmälasia, hammashoitoa ja hautausavustuksia. Kassat voivat lisäksi maksaa lakisääteisiä päivä- ja äitiysrahoja täydentäviä lisäpäivärahoja.

Hautaus- ja eroavustuskassoissa korvaukseen oikeuttavana vakuutustapahtumana pidetään jäsenen eläkkeelle siirtymistä tai kuolemaa. Kassojen sääntöjen mukaan myös tietyn iän saavut-

taneella jäsenellä voi olla oikeus sääntöjen mukaiseen etuuteen. Eroavustuksen edellytyksenä on yleensä tietyn vähimmäisajan kestänyt jäsenyys kassassa. Hautausavustuksella tarkoitetaan ennalta määrätyn suuruista korvausta, jonka tarkoituksena on kattaa hautauksesta aiheutuvat kustannukset. Avustus voi olla suurempikin kuin tosiasialliset kustannukset, mutta erotuksena henkivakuutuksesta se ei kuitenkaan saa olla suhteettoman suuri kustannuksiin nähden. Käsitteellisesti hautausavustus tulee pitää erillään vakuutusyhtiöiden harjoittamasta henkivakuutus-toiminnasta.

Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa asetetaan säätiön ja kassan kokoa koskevia vaatimuksia säätelemällä toiminnan kohteena olevien vakuutettujen vähimmäismäärää säätiötä ja kassaa perustettaessa ja toimintaa harjoitettaessa. Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain mukaan säätiö tai kassa on asetettava selvitystilaan ja purettava, jos vakuutettujen lukumäärä on alittanut laissa säädetyn vähimmäismäärän kahden viimeksi kuluneen kalenterivuoden päättyessä eikä voida pitää todennäköisenä, että määrä neljän seuraavan kuukauden aikana nousee säädettyyn vähimmäismäärään.

Koska eläkesäätiöt hoitavat vain yhden tai muutaman samaan konserniin kuuluvan työnantajan työeläkevakuutuksia, ne ovat kooltaan pieniä verrattuna työeläkevakuutusyhtiöihin. Myös eläkekassat ovat kooltaan melko pieniä. Uusien eläkesäätiöiden ja -kassojen perustamista edistäisi, jos nykyistä pienempien säätiöiden ja kassojen perustaminen olisi mahdollista alentamalla vakuutettujen vähimmäismäärää koskevia vaatimuksia. Vastaavasti jo toiminnassa olevan säätiön tai kassan purkamista edellyttävää vakuutettujen lukumäärää laskemalla edistettäisiin jo toiminnassa olevien säätiöiden ja kassojen toiminnan jatkamista. Vaikka hyvin pienten säätiöiden ja kassojen perustaminen, voi toiminnan kustannustehokkuuden kannalta olla epätarkoituksenmukaista, niiden perustaminen voisi jäädä laitoksen liikekulut maksavan työnantajan päätösvaltaan. Edellytyksenä on, että pienten laitosten toiminta ei vaaranna vakuutettuja etuja tai työnantajien asemaa. Laitoksen vakuutettujen vähimmäismäärää on edelleen tarpeen sännellä, jotta erityisesti työkyvyttömyysriskin toteutuessa eläkesäätiöllä tai eläkekassalla on riittävästi vakavaraisuuspääomaa. Tämä on perusteltua myös työeläkejärjestelmän konkurssiyhteisvastuun kannalta, koska eläkelaitoksen konkurssissa muut eläkelaitokset vastaavat konkurssissa olevan laitoksen velvoitteista.

Eläkesäätiöiden ja -kassojen perustamis- ja toimintaedellytyksiä arvioitaessa tulee ottaa huomioon vakuutus- ja sijoitusriskin hallinta sekä liikekulut. Liikekuluilla tarkoitetaan laitoksen hallinnosta aiheutuvia juoksevia kuluja, joiden pysyminen kohtuullisella tasolla vaikuttaa osaltaan eläkesäätiö tai -kassa vaihtoehdon kannattavuuteen verrattuna asiakkuuteen työeläkeyhtiössä tai henkivakuutusyhtiössä. Kun eläkelaitokset ovat usein pieniä, hallintopalvelujen ostaminen laitoksen ulkopuolelta on tarpeen asiantuntemuksen hankkimiseksi ja liikekulujen karsimiseksi. Jotta eläkesäätiöille ja -kassoille hallintopalveluja tarjoavien yhtiöiden toiminta olisi kannattavaa, niillä tulisi olla asiakkaana riittävä määrä eläkelaitoksia. Eläkesäätiöiden ja -kassojen lukumäärän vähentyminen vaikuttaa myös niitä palvelevien yhtiöiden toimintaedellytyksiin.

Vaatus vähintään kolmestasadasta vakuutetusta tuli voimaan vuonna 1976 työntekijäin eläkelakiin otetuilla säännöksillä. Kun vastaava säännös vakuutettujen vähimmäismäärästä harjoitettaessa lakisäätteistä eläkevakuuttamista otettiin voimaan olevaan eläkesäätiölakiin vuonna 1997 ja vakuutuskassalakiin vuonna 1993, vaatimusta perusteltiin turvaavuusnäkökohdilla vakuutustoiminnan satunnaisia heilahteluja vastaan ja sillä, että eläkeasioiden hoidon edellyttämä tekninen sujuvuus ja asiantuntemus vaatisivat pieniltä laitoksilta suuria taloudellisia uhrauksia toiminnan laajuuteen suhteutettuna. Säädettyä voimassa olevaa vaatimusta vakuutettujen vähimmäismäärästä eläkesäätiöillä ja -kassoilla ei toisin kuin nykyisin ollut vakavaraisuussäännöksiä turvaamassa toimintaa sitä koskevilta riskeiltä. Vakavaraisuussäännökset lakisäätteistä toimintaa harjoittaville eläkesäätiöille ja eläkekassoille tulivat voimaan vuonna 1998. Vakavaraisuussäännöksiä on uudistettu vuoden 2017 alusta voimaan tulleella lailla eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta (315/2015). Vakavaraisuus-

laskennassa otetaan entistä tarkemmin huomioon kaikki eläkelaitoksen toiminnan kannalta olennaiset sijoitusriskit ja vakuutusriskit. Edellä mainituista syistä johtuen eläkelaitoksen koon vähimmäisvaatimukset ovat edelleen tarpeen, mutta niitä voidaan jonkin verran alentaa nykyisestä.

Eläkesäätiöiden ja vakuutus-kassojen toimintapiirien sääntely on osittain päällekkäistä. Sekä eläkesäätiö että vakuutus-kassa voidaan perustaa, jos työnantajilla on taloudellinen ja toiminnallinen yhteys keskenään. Taloudellinen ja toiminnallinen yhteys pitää sisällään myös kirjanpito-laissa tarkoitetun konsernin, mutta on tätä laajempi käsite. Eläkesäätiöiden ja vakuutus-kassojen hallintomallit poikkeavat kuitenkin merkittävästi toisistaan osakkaana olevan työnantajan määräysvallan osalta. Toisin kuin vakuutus-kassassa eläkesäätiössä osakkaana olevilla työnantajilla on aina määräysvalta, miksi eläkesäätiö laitosmuotona olisi perusteltu vain konserniyhtiöille.

Hallinto

Eläkesäätiön toimielimet ovat hallitus ja säätiön asiamies. Eläkesäätiöllä voi myös olla hallinto-neuvosto. Eläkesäätiössä ylintä päätösvaltaa käyttää hallitus, sillä eläkesäätiössä ei ole yhtiöko-kousta tai siihen verrattavaa toimielintä. Asiamies hoitaa säätiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Hallituksessa tulee olla vähintään viisi jäsentä ja vähintään viisi varajäsentä. Hallituksessa on sekä osakkaana olevan työnantajan edustajia että toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden edustajia. Hallituksen jäsenet ja varajäsenet valitaan niin sanotulla pariteettiperiaatteella, jolla tarkoitetaan sitä, että työnantaja ja toimintapiiriin kuuluvat henkilöt valitsevat edustajansa toisistaan riippumatta. Lisäksi osakkaiden äänimäärä kassanko-kouksessa tai edustajistossa voi olla enintään yhtä suuri kuin kokouksessa edustettuina olevien vakuutettujen äänimäärä. Toimintapiiriin kuuluvat henkilöt valitsevat keskuudestaan hallituk-seen vähintään kaksi jäsentä ja näille vähintään kaksi varajäsentä.

Vakuutus-kassan toimielimet ovat kassankokous, hallitus ja kassan toimitusjohtaja. Kassan-kokouksen sijaan vakuutus-kassalla voi olla edustajisto, johon sovelletaan, mitä kassankokouk-sesta säädetään. Vakuutus-kassassa ylintä päätösvaltaa käyttää kassankokous. Kassankokouk-se osakkailla ei saa olla suurempaa äänimäärää kuin kokouksessa edustettuina olevien jäsenien äänimäärä yhteensä. Vakuutus-kassan hallituksessa tulee olla vähintään kolme jäsentä ja siinä voi olla enintään yhtä monta varajäsentä kuin varsinaista jäsentä. Hallituksen valitsee kassanko-kous. Kassan säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että osakkailla on oikeus valita enintään puolet hallituksen jäsenistä. Toimitusjohtaja hoitaa kassan juoksevaa hallintoa hallituksen an-tamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Tilinpäätös ja tilintarkastus

Eläkesäätiöt ja vakuutus-kassat ovat toiminnassaan kirjanpito-velvollisia. Kirjanpitolakia (1336/1997) ja kirjanpitoasetusta (1339/1997) sovelletaan Suomessa yleissäädöksinä vakuutus-toimialan yrityksiin. Kirjanpitolakia täydentäviä, vakuustoi-minnan erityisluonteesta johtuvia säännöksiä on eläkesäätiö-laissa ja vakuutus-kassalaki-laissa. Nämä lait sisältävät myös säännöksiä siitä, miten kirjanpitolain säännöksiä on sovellettava eläkelaitoksiin ja mitä kirjanpitolain sään-nöksiä ei sovelleta vakuustoi-minnan erityisluonteen johdosta. Lain soveltamista tarkentavat ja sitä täydentävät säännökset annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksilla.

Eläkesäätiöiden ja vakuutus-kassojen tilinpäätössäännöksiin on ehdotettu muutoksia vuonna 2015 (HE 98/2015 vp), jotka perustuvat tilinpäätös-direktiivin täytäntöönpanoon ja kansalliseen sääntelytarpeeseen. Vuoden 2015 ehdotuksen tavoitteena on ollut selkeyttää kirjanpitolain sekä eläkesäätiö- ja vakuutus-kassalaki-lakien soveltamisen suhdetta. Kirjanpitolain muutosten johdosta tehtävien tarkistusten yhteydessä on ehdotettu muutettavaksi systematiikkaa siten, että kun kyse on kirjanpitolain säännöksestä, sovellettaisiin kyseistä säännöstä sen sijaan, että säännös kirjoi-tettaisiin eläkesäätiö- tai vakuutus-kassalakiin.

Vuoden 2015 hallituksen esityksessä on ehdotettu muutoksia sovellettaviin käyvän arvon ar-vostamisen säännöksiin. Kuitenkaan ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi rajoittaa mahdolli-suutta käyttää työnantajayrityksessä ja sen eläkelaitoksessa yhdenmukaisia arvostusperiaatteita.

Lisäksi vuoden 2015 hallituksen esityksessä on ehdotettu muutoksia konsernitilinpäätöksen laatimis- ja yhdistelykieltoon. Kyseisen hallituksen esityksen tavoitteena on ollut yhdenmukaistaa eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen konsernitilinpäätöstä koskevaa sääntelyä vastaamaan muita kirjanpitovelvollisia koskevaa sääntelyä, silloin kun poikkeus ei perustu nimenomaiseen vakuutustoimialaa koskevaan erityissäännökseen. Vakuutusyritysten konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus perustuu lähtökohtaisesti yleisiin tilinpäätösperiaatteisiin, ja aikaisemmin voimassa olleista ehdottomista konsernitilinpäätöksen laatimis- ja yhdistelykielloista on luovuttu.

Eläkesäätiöitä ja vakuutuskassoja ei tilintarkastusdirektiivin nojalla tarvitse määritellä yleisen edun kannalta merkittäviksi yhteisöiksi eli niin sanotuiksi PIE-yhteisöiksi (engl. Public Interest Entity), vaikka eläkesäätiöt ja -kassat harjoittavat yleisen edun kannalta tärkeää toimintaa. Valmistelussa ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi määritellä eläkekassaa tai eläkesäätiötä PIE-yhteisöksi, koska tämä vaikuttaisi myös eläkelaitoksessa osakkaana olevan työnantajan konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuteen. Lisäksi PIE-yhteisöjen tilintarkastusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös eläkelaitoksessa osakkaana oleviin työnantajiin. Konsernitilinpäätöksen sisältö määräytyy kirjanpitolakia koskevan ehdotuksen mukaisesti sen mukaan, kuuluuko konserniin PIE-yhteisö. Eläkesäätiön tai eläkekassan määrittely PIE-yhteisöksi saattaisi siten vaikuttaa työnantajayritykseen kohdistuvaan hallinnolliseen taakkaan.

Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa säädetään tilintarkastusvelvollisuudesta sekä tilintarkastajan kelpoisuudelle, riippumattomuudelle ja esteellisyydelle asetettavista erityisistä vaatimuksista. Lisäksi uudessa tilintarkastuslaissa (1141/2015) on yleiset säännökset tilintarkastajan kelpoisuudesta, riippumattomuudesta ja esteellisyydestä. Siltä osin kuin eläkesäätiö- ja vakuutuskassalaeissa säädetään tilintarkastuslaista poikkeavasti, noudatetaan eläkesäätiö- ja vakuutuskassalakia. Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain mukaan säätiössä ja kassassa on oltava vähintään kaksi tilintarkastajaa, jollei tilintarkastajaksi ole valittu HTM- tai KHT-tilintarkastusyhteisöä. Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa säädetään lisäksi erityissäännökset tilintarkastajan valinnasta sekä Finanssivalvonnan toimivallasta määrätä väliaikainen tilintarkastaja tietyissä tilanteissa, joissa toimivalta muutoin ilman erityissäännöstä kuuluisi aluehallintovirastolle.

Vakavaraisuussääntely

Lakisääteistä työeläkevakuuttamista harjoittavan työeläkeyhtiön, eläkesäätiön ja eläkekassan vakavaraisuudelle asetettavista vaatimuksista säädetään eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetussa laissa (315/2015). Lisäksi eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa on vakavaraisuussäännöksiä, jotka liittyvät näiden laitostyyppien ominaispiirteisiin. Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa on säännökset vakavaraisuusrajasta, vähimmäispääomavaatimuksesta, lisämaksuvelvollisuuden perustuvan erän lukemisesta vakavaraisuuspääomaan, lisävakuutusvastuun kartuttamisesta ja purkamisesta, vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttamisesta osakkaille sekä tervehdyttämis- ja rahoitus suunnitelmasta.

Vakavaraisuudella tarkoitetaan säätiön tai kassan kykyä selviytyä sen toimintaa uhkaavista erilaisista riskeistä. Vakavaraisuutta mitataan vakavaraisuuspääomalla ja se mitoitetaan vakavaraisuusrajan avulla. Vakavaraisuuspääomalla tarkoitetaan määrää, jolla eläkesäätiön tai eläkekassan varat ylittävät sen velat ja muut näihin rinnastettavat sitoumukset. Vakavaraisuuspääoman tarkoituksena on toimia sijoitustoiminnan ja säätiön tai kassan toimintaan liittyvien muiden riskien puskurina. Vakavaraisuusraja määritetään riskiteoreettisesti vastaamaan yhden vuoden vakavaraisuuspääoman tarvetta. Vakavaraisuuspääomaa kartutetaan sijoitustoiminnan tuotoilla, jotka ylittävät eläkevastuun laskennassa käytettävän tuottovaatimuksen. Ylite ohjataan lisävakuutusvastuuseen. Jos vakavaraisuuspääoma ylittää sille säädetyn ylärajan kahtena peräkkäisenä vuotena, eläkelaitoksen täytyy purkaa vakavaraisuuttaan maksunalennuksin.

Vakuutusmaksut lakisääteisessä eläkevakuutuksessa

Lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittavassa eläkesäätiössä työnantaja voi toisin kuin työeläkeyhtiön asiakkaana säädellä eläkevakuutusmaksujen määrää. Eläkesäätiölaissa työnantajan eläkesäätiöille suorittamista vakuutusmaksuista käytetään nimitystä kannatusmaksu. Eläkesäätiö tarjoaa työnantajalle joustavan eläkevakuuttamisen muodon, jossa kannatusmaksun määrä voi vaihdella esimerkiksi yleisen taloustilanteen tai työnantajan liiketoiminnan rahoitustarpeiden mukaan. Vakuutettujen etujen turvaamiseksi ja työnantajan maksurasituksen tasaamiseksi laissa on säädetty kannatusmaksun vähimmäistasosta ja vakavaraisuuspääoman sallituista vaihteluväleistä. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella eläkesäätiöiden eläkevastuun laskuperusteet työntekijän eläkelain 166 §:n nojalla. Eläkesäätiöt ja eläkekassat tekevät yleensä tilinpäätöksessä nollatuloksen eli eivät osoita voittoa tai tappiota.

Eläkesäätiölain mukaan lakisääteistä toimintaa harjoittavassa eläkesäätiössä osakkaana olevan työnantajan on maksettava vähintään kolmannesvuosittain kannatusmaksuja tai asetettava eläkevastuun katteeksi vakuuksia vastuuvajauksen täyttämiseksi vähintään siten, että ne yhdessä muiden tuottojen kanssa riittävät kattamaan eläkkeistä aiheutuneet suoritukset, eläkesäätiön muut kulut sekä eläkevastuun vuotuisen muutoksen. Eläkesäätiön työnantajalta perimän maksun tasoon vaikuttavat erityisesti sijoitustoiminnan tuotot, säätiön hoitokulut sekä vakuutuskannan rakenne. Työnantaja kantaa riskin eläkesäätiön varojen riittävydestä, jolloin kannatusmaksu voi myös työnantajasta riippumattomista syistä vaihdella vuosittain. Sijoitustoiminnan tuotot ja esimerkiksi työkyvyttömyystapauksista aiheutuvat eläkemenot voivat vaikuttaa olennaisesti työnantajan kannatusmaksujen määrään. Työnantaja vastaa omilla varoillaan siitä, että eläkesäätiön vakavaraisuus säilyy laissa säädetyllä tasolla.

Lakisääteistä toimintaa harjoittava eläkesäätiö voi muuttamalla kannatusmaksun tasoa kartuttaa tai purkaa niin sanottua lisävakuutusvastuuta, joka luetaan eläkesäätiön vakavaraisuuspääomaan. Lisävakuutusvastuuseen siirretään ensin sijoitustoiminnan tulos ja tehdään mahdollinen ylikatteen siirto osastojen välillä. Lisävakuutusvastuuta voidaan kartuttaa kannatusmaksuilla vakavaraisuusrajan enimmäismäärään saakka. Lisävakuutusvastuuta voidaan purkaa kannatusmaksujen alentamisella siten, että vakavaraisuuspääoma on purkamisen jälkeen vähintään 1,3 -kertainen vakavaraisuusrajaan nähden vastaavassa määrin kuin työeläkeyhtiöt voivat antaa vakuutusmaksujen alennuksia sijoitustoimintansa tuloksen perusteella. Jos eläkesäätiön vakavaraisuuspääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, lisävakuutusvastuuta on pääsääntöisesti kartutettava kannatusmaksuilla. Vaihtoehtoisesti eläkelaitos voi vaihtaa sijoituksensa aikaisempaa riskittömämpiin kohteisiin, mikä alentaa vastaavasti vakavaraisuusrajaa. Vakavaraisuusraja on sitä suurempi, mitä riskillisempiä sijoituksia eläkelaitoksella on.

Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan vakuutusmaksun ja vastuuvelan laskuperusteille on haettava työntekijän eläkelain 166 §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus. Vakuutusmaksuja tai niitä koskevia perusteita laadittaessa on ensisijaisesti otettava huomioon vakuutettujen etuuksien turvaaminen. Eläkekassan vahvistetut vakuutusmaksun laskuperusteet vastaavat nykyisin eläkesäätiölaissa säädettyä kannatusmaksua. Kassin osakkaat maksavat tilikauden aikana työeläkevakuutusmaksun ennakoita, joiden määrä täsmätetään tilikauden päättyessä ja osakkaan on maksettava tilinpäätöksen perusteella laskettu lopullinen vakuutusmaksu. Tällöin osakkaan vakuutusmaksun määräytyminen vastaa maksun määräytymistä eläkesäätiössä. Eläkekassa rinnastuu vastuukysymysten osalta osittain sellaiseen keskinäiseen vakuutusyhtiöön tai -yhdistykseen, jonka yhtiöjärjestyksen määräyksen mukaan vakuutuksenottajat ovat yhtiön vakavaraisuusaseman sitä edellyttäessä velvollisia maksamaan yhtiölle lisävakuutusmaksua.

Eläkekassa voi myös hakea vahvistusta vakuutusmaksun laskuperusteille, joiden mukaan tilikauden aikana peritään lopulliset vakuutusmaksut ja tilikauden päättyessä mahdollisen vastuuvajauksen peittämiseksi käytetään puskurirahastoja tai ylijäämällä täydennetään puskurirahastoja. Jos nämä eivät riitä, eläkekassa on asetettava selvitystilaan. Tällöin kassin toiminta

muistuttaa lähinnä työeläkevakuutusyhtiön toimintaa. Eläkekassan osakkaan vastuu kassan sitoumuksista on rajoitetumpi kuin eläkesäätiön osakkaan vastuu. Eläkekassan osakas voi erota kassasta ja jättää näin päättyneet työnantajakohtaiset vakuutukset kassaan. Tältä osin eläkekassan osakkaan asema rinnastuu työeläkeyhtiön asiakkuuteen. Rajatun toimintapiirin ja toiminnan ei-liikemäisyyden lisäksi osakkaiden laajempi vastuu erottaa kassan yhteisömuotona vakuutusyhtiöstä. Eläkekassassa osakkaiden mahdollisuudet vaikuttaa kassan päätöksentekoon saattavat olla rajoitetummat kuin eläkesäätiössä, jos kassan toimintapiirinä on esimerkiksi tietty toimiala eivätkä osakkaat kuulu samaan konserniin.

Vakuutuskassalain mukaan lakisääteistä eläkevakuuttamista harjoittavan eläkekassan vakavaraisuuden ylläpitoon tarkoitettua lisävakuutusvastuuta voidaan käyttää vastuuvelan lasku- ja tappioiden muuttamisesta syntyneen tappion sekä muun tappion peittämiseen ja vakuutusmaksujen alentamiseen siten kuin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö määrää. Tällaista määräystä ei ole kuitenkaan annettu. Vastaavasti kuin eläkesäätiö, myös lakisääteistä vakuuttamista harjoittava eläkekassa voi alentaa sijoitusomaisuutensa riskillisyyttä, eläkekassan vakavaraisuusrajan alentamiseksi.

Vakuutusmaksut vapaaehtoisessa lisäeläkevakuutuksessa

Vapaaehtoista etuusperusteista lisäeläketoimintaa harjoittavan eläkesäätiön osakkaana olevan työnantajan on eläkesäätiölain mukaan suoritettava kannatusmaksuja tai asetettava hyväksyttävä vakuus vastuuvajauksen täyttämiseksi vuosittain vähintään siten, että ne yhdessä eläkesäätiön muiden varojen kanssa riittävät kattamaan eläkevastuun. Työnantaja vastaa viime kädessä omilla varoillaan antamansa eläkelupauksen täyttämistä, jos eläkesäätiön varat eivät riitä lisäeläkkeiden suorittamiseen. Työnantajan vastuu pohjautuu annettuun eläkelupaukseen, joka voi olla esimerkiksi osa työntekijän työsopimusta tai työehtosopimusta.

Vakuutuskassalain mukaan lisäeläketoiminnan vakuutusmaksut on määrättävä kassan säännöissä. Lisäeläkekassan osakkaalla voi edellä tarkoitettujen vakuutusmaksujen suorittamisen lisäksi olla niin sanottu lisämaksuvelvollisuus. Jos vakuutuskassan tilinpäätös osoittaa alijäämää, eikä sitä saada katetuksi kassan rahastoja käyttämällä, niille, jotka ovat tilikauden aikana olleet velvollisia suorittamaan maksuja kassalle, on viipymättä määrättävä lisämaksu, jos kassan säännöissä on tätä koskeva määräys. Lisämaksun enimmäismäärästä säädetään vakuutuskassalaissa, joten kassan osakkailla ei ole vastaavaa rajoittamatonta vastuuta kassan sitoumuksista kuin eläkesäätiön osakkailla on säätiön sitoumuksista.

Vakuutuskannan luovutus lakisääteisessä eläkevakuutuksessa

Lakisääteistä eläkevakuuttamista harjoittava eläkesäätiö ja -kassa voi luovuttaa koko vakuutuskantansa taikka osakaskohtaisen vakuutuskannan tai sen osan toiselle lakisääteiselle eläkevakuuttamiseksi harjoittavalle eläkesäätiölle tai -kassalle taikka työeläkeyhtiölle. Työeläkeyhtiö voi työeläkevakuutusyhtiölaissa säädetyin edellytyksin luovuttaa työnantajakohtaisen vakuutuskannan eläkesäätiölle tai -kassalle. Mitä laissa säädetään vakuutuskannan luovuttamisesta, sovelletaan myös osakaskohtaisen vakuutuskannan tai sen osan luovuttamiseen.

Vakuutuskannan luovutus perustuu vapaaehtoisuuteen, joten kyse on eläkelaitosten välisestä sopimusperusteisesta menettelystä. Luovutus edellyttää Finanssivalvonnan hyväksyntää, joka varmistaa, että luovutus ei loukkaa vakuutettuja etuja eikä vaaranna vakuutustoiminnan tervettä kehitystä. Lisäksi edellytyksenä kannan luovutukselle eläkesäätiöön ja -kassaan on, että työnantaja, jonka vakuutuksiin liittyvää kantaa luovutetaan täyttää vastaanottavan säätiön tai kassan toimintapiiriä koskevat vaatimukset. Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain mukaan vakuutuskanta tai sen osa voidaan luovuttaa vain, jos saman kannan edellisestä luovutuksesta on kulunut vähintään viisi vuotta.

Pääsääntö on, että yhdestä työeläkelaitoksesta siirtyy yksi työnantaja, jolla on vähintään 300 työntekijää. Tämä säännös koskee vakuutuskannan luovutusta eläkekassasta eläkesäätiöön sekä kannan luovutusta työeläkeyhtiöstä. Lisäksi yhdestä työeläkeyhtiöstä voi siirtyä useita työnantajia, joilla tulee yhteensä olla vähintään 300 työntekijää. Vakuutuskannan luovuttaminen työelä-

keyhtiöstä eläkesäätiöön, jossa on osakkaina useita työnantajia edellyttää, että kussakin työnantajakohtaisessa vakuutuskannassa on vähintään 50 työntekijää. Työnantaja, jonka vakuutuskanta luovutetaan, on velvollinen korvaamaan työeläkeyhtiölle luovutuksesta aiheutuvat kohtuulliset hallinnolliset kustannukset. Luovuttavassa työeläkeyhtiössä kannan luovutuksesta päättää joko yhtiön hallitus tai jos luovutettava kanta on yli 10 prosenttia eläkeyhtiön vastuuvelasta yhtiökokous.

Vakuutuskannan luovutus eläkekassasta eläkesäätiöön sekä kannan luovutus työeläkeyhtiöstä eläkesäätiöön ja eläkekassaan säädettiin mahdolliseksi vuonna 2003 voimaantulleilla muutoksilla eläkesäätiö- ja vakuutuslainsäädäntöön sekä lakiin työeläkevakuutusyhtiöistä. Samassa yhteydessä luovutukselle edellä mainittujen yhteisömuotojen välillä säädettiin useita luovutettavan vakuutuskannan kokoa koskevia määrällisiä rajoituksia sekä aiemmin luovutetun vakuutuskannan uudelleenluovuttamista koskeva aikaraja. Rajoitukset eivät koske luovutuksia eläkesäätiöstä tai vakuutuskannan luovutusta eläkekassojen välillä. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä työeläkeyhtiö voi työnantajan pyynnöstä luovuttaa työnantajakohtaisen vakuutuskannan. Kääntäen tämä tarkoittaa sitä, että kantaa ei saa luovuttaa, jos laissa säädetyt edellytykset eivät täyty, vaikka tätä peruseriaa ei laissa nimellisesti todeta.

Uusi eläkesäätiö tai eläkekassa voidaan perustaa luovuttamalla vakuutuskanta työeläkeyhtiöstä perustettavaan eläkesäätiöön tai -kassaan. Kanta voidaan luovuttaa myös jo toimivaan eläkesäätiöön tai -kassaan. Keskeinen kysymys uudistettaessa eläkesäätiölakia ja vakuutuslainsäädäntöä on, millaisilla ehdoilla työeläkeyhtiö voi vakuutuskantaa luovuttaa. Eduskunnan sosiaaliliiton ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen edellytti, että vakuutuskannan luovutukselle säädettävien rajoitusten toimivuutta seurataan. Valiokunta totesi, että järjestelmää tulee mahdollisesti joustavoittaa, jos eri eläkelaitostyyppien toiminta- ja kilpailuedellytykset, sitä vaativat. Useita kannan luovutukselle asetettavia rajoituksia perusteltiin sillä, että luovutus uuteen perustettavaan eläkesäätiöön tai -kassaan säädettiin mahdolliseksi. Vakuutuskannan luovutus työeläkeyhtiöstä perustettavaan eläkesäätiöön tai kassaan ajateltiin muodostuvan pääsäännöksi, jolloin luovutus rajattiin koskemaan työnantajia, jotka voisivat perustaa uuden säätiön tai kassan. Rajoitusten tarkoituksena oli turvata perustettavan säätiön tai kassan elinkelpoisuus. Jotta mahdollisimman yhdenmukaiset periaatteet toteutuisivat eläkelaitosten välillä, myös olemassa olevia säännöksiä tarkistettiin vakuutuskannan luovutuksen osalta eläkekassasta tai eläkesäätiöstä.

Työnantajakohtaiseen vakuutuskantaan katsotaan kuuluvan työnantajan voimassa oleva vakuutus ja sitä välittömästi edeltäneet saman työnantajan teknisestä syystä työeläkeyhtiössä päätetyt vakuutukset sekä työnantajaan sulautuneen toisen työnantajan vakuutus, joka on ollut sulautumishetkellä voimassa ja joka on päätetty sulautumisen vuoksi. Vaikka laissa säädetään vakuutuskannan luovutuksen edellytyksistä, työnantajalla ei ole oikeutta työeläkevakuutusyhtiön nettovarallisuuteen eikä sillä siten ole oikeutta vaatia kannanluovutusta, vaan luovutusta vaatii työeläkevakuutusyhtiön suostumuksen. Työeläkeyhtiön kannalta luovutuksessa on kyse liiketoimintaan vaikuttavasta ratkaisusta, jossa luovutetaan osa yhtiön omaisuudesta. Työeläkeyhtiön vastuuvelkaa vastaavat varat ovat toisaalta yksityisoikeudellista yhtiön omaisuutta ja toisaalta työeläkejärjestelmän varoja, joita työeläkeyhtiö hallinnoi. Koska kyseessä on yksityisoikeudellinen työeläkeyhtiön omaisuus, vakuutuskannan luovutus pohjautuu vapaaehtoiseen sopimiseen kuten yritysjärjestelyissä yleensä. Yritysjärjestelyistä kuten esimerkiksi sulautumisesta, jakautumisesta tai vakuutuskannan siirrosta eivät päättävänä vakuutusnottajat vaan kukin yritysjärjestelyyn osallistuva vakuutusyritys. Työeläkeyhtiöille asetettava velvollisuus luovuttaa työnantajakohtainen vakuutuskanta olisi ongelmallinen omaisuuden perustuslainsuojan ja sopimusoikeuden yleisten periaatteiden kannalta.

Työeläkeyhtiössä varat rahastoidaan työnantajakohtaisesti vain laskennallisesti, eikä työnantajalla ole oikeutta työnantajakohtaisiin päättyneisiin tai voimassa oleviin vakuutuksiin liittyviin työeläkevakuutusyhtiön omistamiin varoihin. Työeläkeyhtiön varat vastaavat yhtiön koko vastuuvelkaa, vaikka vastuuvelan laskenta perustuu yleisiin kuolevuusennusteisiin ja työntekijä-

kohtaiseen vastuuseen, josta työnantajakohmainen vastuu on johdettavissa. Työnantajan työeläkeyhtiön kanssa tekemään vakuutussopimukseen eivät sisälly työeläkeyhtiölle sopimussuhteen seurauksena syntynyt vastuovelka, sen katteena olevat varat tai niitä vastaava vakavaraisuuspääoma. Työeläkeyhtiön työnantajan kanssa tekemä sopimus rinnastuu tältä osin vakuutusnottajan esimerkiksi vahinkovakuutusyhtiön kanssa tekemään sopimukseen tai sellaiseen sopimukseen henkivakuutusyhtiön kanssa, johon ei sisälly säästöosuutta.

Suomalainen työeläkejärjestelmä on vain osittain rahastoiva eikä se rakennu työnantajakohmaksiin työnantajan omistamiin rahasto-osuuksiin vaan jakojärjestelmään ja eläkelaitosten omistamiin eläkevaroihin. Lakisääteiset työeläkkeet rahoitetaan suurelta osin jakojärjestelmällä eli kunkin vuoden työeläkemaksuilla. Vakuutuskannan siirron yhteydessä siirtyy siten vain eläkevastuun rahastoitu osuus ja vastuusta muu osuus katetaan jakojärjestelmästä. Käsitteenä työnantajakohmainen vakuutuskanta on tekninen termi, jota työeläkeyhtiö käyttää työnantajakohmaisen vastuun laskennassa ja työnantajakohmaisten vakuutusten hallinnoinnissa. Työnantajalla ei ole omistusoikeutta työeläkeyhtiön työnantajakohmaista vakuutuskantaa vastaaviin varoihin. Kun työnantaja irtisanoo vakuutuksensa ja tekee uuden vakuutussopimuksen toisen työeläkeyhtiön kanssa, työnantajan mukana ei siirry rahastoituja varoja tai vakavaraisuuspääomaa. Lailla säädetty mahdollisuus siirtää työnantajan voimassa olevaan vakuutukseen liittyvä vastuovelka ja sitä vastaavat varat sekä vakavaraisuuspääomaa eläkesäätiöön tai -kassaan, jossa työnantaja on osakkaana, on työeläkejärjestelmämme ja vakuutustoiminnan peruseriaatteiden kannalta poikkeuksellinen järjestely. Varojen siirtyminen vakuutusnottajan mukana toiseen yhtiöön on yleensä mahdollista vain, jos varat ovat osa vakuutusnottajan ja vakuutusnottajan välillä tehtävää vakuutussopimusta eli kyse on henkivakuutusyhtiön vakuutusnottajakohmaisista säästämis- ja sijoitustuotteista.

Valmistelun aikana on esitetty myös jo päättyneiden vakuutusten siirtoa, jotta vakuutuskantaa työeläkeyhtiöstä luovutettaessa eläkesäätiöön tai -kassaan siirtyisi nykyistä enemmän rahastoituja varoja ja vakavaraisuuspääomaa. Päättyneiden vakuutusten siirto parantaisi niiden eläkesäätiöiden ja eläkekassojen asemaa, joilla on ollut vakuutuksia useissa työeläkeyhtiöissä. Päättyneiden vakuutusten siirto alentaisi yleensä sellaisen työnantajan eläkesäätiölle tai -kassalle suorittamia vakuutusmaksuja, jolla on ollut vakuutuksia useissa työeläkeyhtiöissä. Jos uusi eläkesäätiö tai -kassa perustetaan ilman vanhaa vakuutuskantaa, laitoksen vakuutuskannan rakenne poikkeaa keskimääräisestä. Laitoksen toiminnan alkuvaiheessa vastuovelka kasvaa voimakkaasti, jolloin myös vastaavasti kasvaa vakavaraisuuspääoman tarve. Jos uuteen eläkelaitokseen siirtyy myös vanhaa vakuutuskantaa, vastuovelkaa purkautuu vähitellen kantaan sisältyvien eläkkeensaajien osalta. Tämä vaikutus vähentää laitoksen alkuvaiheen voimakasta vastuuelan kasvua ja voi riittää riskipuskuriksi useiksi vuosiksi. Siten myös työnantajan velvollisuus sijoittaa laitokseen omia varojaan vakavaraisuusvaateen täyttämiseksi poistuu tai alenee jopa useiksi vuosiksi. Mitä enemmän eläkesäätiöissä tai -kassassa on sijoitettavaa omaisuutta, sitä suuremmat ovat yleensä myös sijoitustuotot. Muutoin työnantajan on vakuutusmaksutason alentamiseksi, siirrettävä eläkesäätiöön tai -kassaan enemmän omia varojaan.

Työnantajakohmaisen vakuutuskannan luovutuksen laajentaminen päättyneisiin vakuutuksiin muuttaisi olennaisesti työeläkejärjestelmämme rakennetta, joka perustuu eläkelaitoskohtaiseen eikä työnantajakohmaiseen rahastointiin. Luovutuksen ulottaminen päättyneisiin vakuutuksiin voi nostaa esille nykyistä voimakkaammin kysymyksen työnantajakohmaisen vakuutuskannan siirrosta työeläkeyhtiöiden välillä. Vakuutuskannan luovutuksen laajentaminen päättyneisiin vakuutuksiin olisi ongelmallista myös eläkelaitosmuotojen erilaisten ominaispiirteiden vuoksi. Rajoituksia siirtää vakuutuskantaa eri eläkelaitosmuotojen välillä on perusteltu laitosmuotojen erilaisilla turvaavuusvaatimuksilla. Vaikka eläkesäätiöihin, eläkekassoihin ja työeläkeyhtiöihin sovelletaan nykyisin yhteneväisiä vakavaraisuusvaatimuksia, laitosmuotojen välillä on myös merkittäviä eroja. Keskeiset eroavaisuudet koskevat työnantajan mahdollisuutta käyttää vakavaraisuuspääomaa vakuutusmaksujen alentamiseksi sekä mahdollisuutta tulouttaa tietty osa laitoksen vakavaraisuutta työnantajalle laissa säädetyn vakavaraisuustason ylityessä. Elä-

kesäätiiöihin ja eläkekassoihin laitosmuotona liittyvä joustavuus on keskeinen tekijä, joka työnantajan kannalta erottaa ne laitosmuotona työeläkeyhtiöstä. Vaikka vakuutetut edut on turvattu eläkelaitosmuodosta riippumatta, mahdollisuutta laajentaa vakuutuskannan luovutus päättyneisiin vakuutuksiin on tarkasteltava koko eläkejärjestelmän kannalta.

Eläkesäätiö- ja eläkekassatoiminnan joustavuus eli työnantajan mahdollisuus laskea laitoksen vakavaraisuuspääomaa ja säädellä vakuutusmaksutasoaan, johtaa eläkesäätiön tai -kassan selvitystilassa työeläkejärjestelmän vakavaraisuustason laskuun. Eläkesäätiö ja eläkekassa voi purkaa vakavaraisuuspääomaa työnantajan vakuutusmaksujen alentamiseen siten, että vakavaraisuuspääoma on purkamisen jälkeen vähintään 1,3 -kertainen vakavaraisuusrajan nähden. Jos vakavaraisuuspääoma on tätä alhaisempi, mutta vähintään vakavaraisuusrajan suuruinen, vakavaraisuuspääomaa voidaan purkaa siten kuin työeläkeyhtiöt voivat antaa vakuutusmaksujen alennuksia sijoitustoimintansa tuloksen perusteella. Selvitystilassa olevan eläkelaitoksen vakuutuskantaa luovutettaessa vakavaraisuuspääomaa on siirrettävä vähintään vakavaraisuusrajaa vastaava määrä, kun vakuutuskannan luovutuksessa muutoin vakavaraisuuspääomaa on siirrettävä vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä.

Työnantajan taloudellisilla vaikeuksilla voi olla työnantajan ollessa eläkesäätiön tai -kassan osakas suurempi euromääräinen vaikutus työeläkevaroihin kuin, jos työnantaja olisi ottanut vakuutuksen työeläkeyhtiöstä. Eläkesäätiön ja -kassan ja osakkaana olevan työnantajan ja eläkesäätiön tai -kassan taloudellinen tilanne on kytköksissä toisiinsa. Työnantajan heikko taloudellinen tilanne voi vaikuttaa säätiön tai kassan vakavaraisuuteen ja päinvastoin. Työeläkeyhtiön asiakkaana olevan työnantajan konkurssissa voi jäädä saamatta työeläkemaksuja. Jos konkurssiin asetettu työnantaja on osakkaana eläkesäätiössä tai -kassassa, työeläkemaksujen lisäksi voi jäädä saamatta eläkesäätiön tai -kassan vakavaraisuuspääoman täydentämiseksi vakavaraisuusrajalle tarvittavat varat. Selvitystilassa olevan eläkesäätiön tai -kassan vakuutuskanta tulee luovuttaa toiseen eläkelaitokseen ja samalla tulee siirtää vastaanottavalle eläkelaitokselle vähintään vakavaraisuusrajaa vastaava määrä vakavaraisuuspääomaa. Vakavaraisuusraja on huomattavasti työeläkelaitosten vakavaraisuusasetetta *alhaisempi*. Vakuutuskannan luovuttaminen siirtämällä vakavaraisuuspääomaa vakavaraisuusrajaa vastaava määrä johtaa vastaanottavan laitoksen vakavaraisuusasteen laskemiseen. Samalla koko työeläkejärjestelmän vakavaraisuusaste laskee. Tämä vaikutus on kuitenkin nykytilassa vähäinen eläkesäätiöiden ja -kassojen toiminnan pienimuotoisuuden vuoksi.

Päättyneiden vakuutusten siirtoon liittyisi myös useita käytännöllisiä ongelmia. Jos mahdollisuus luovuttaa työeläkeyhtiön varoja laajennettaisiin päättyneisiin vakuutuksiin, kyseessä olisi merkittävä muutos nykytilaan. Usein olisi vaikea määritellä, mitkä päättyneet vakuutukset kuuluisivat työnantajakohtaiseen vakuutuskantaan, koska työnantajayrityksissä tapahtuu erilaisia yhtiöoikeudellisia ja liiketoiminnallisia järjestelyjä. Voimassa olevan sääntelyn mukainen saman työnantajan voimassa olevaa vakuutusta välittömästi edeltäneen teknisestä syystä päättyneen vakuutuksen siirtäminen on myös aiheuttanut joitakin tulkintaongelmia työnantajayrityksen sulautuessa ja jakautuessa. Teknisistä syistä päättyneillä vakuutuksilla tarkoitetaan hallituksen esityksen mukaan vakuutuksen käytännön hoidon helpottamiseksi tehtyä vakuutuksen päättämistä ja uuden aloittamista esimerkiksi helpottamaan työnantajan eläkevakuutuskustannusten seurantaa henkilöpiireittäin. Hallituksen esityksen perusteluissa ei oteta kantaa siihen, onko työnantajayrityksen oikeushenkilöllisyyden muuttumisesta esim. jakautumisesta johtuva vakuutuksen päättymisen laissa tarkoitettu tekninen syy. Jos vakuutusten siirto laajennettaisiin päättyneisiin vakuutuksiin, tulisi ensin määritellä, mikä vaikutus työnantajayrityksen yritysjärjestelyillä on työnantajakohtaisen vakuutuskannan laajuuteen. Lain selkeyttämisestä riippumatta käytännössä olisi työlästä selvittää työnantajayritykseen aiemmin kohdistuneet yritysjärjestelyt työnantajakohtaisen vakuutuskannan selvittämiseksi.

Luovutettaessa työeläkeyhtiöstä työnantajakohtainen vakuutuskanta tai eläkesäätiöstä tai -kassasta osakaskohtainen vakuutuskanta sovelletaan viiden vuoden aikarajaa. Kannan luovutuksen edellytyksenä on, että saman vakuutuskannan edellisestä luovuttamisesta on kulunut vähin-

tään viisi vuotta. Tarkoituksena on taata toiminnan pitkäjänteisyys ja eläkesäätiön tai -kassan perustaminen vakaan harkinnan pohjalta. Vakuutuskannan luovutuksesta syntyy myös työeläkejärjestelmälle kuluja, joiden syntymistä säädetty vähimmäisaika ehkäisee. Vaikka työnantajan on korvattava työeläkeyhtiölle kannan luovutuksesta aiheutuvat kohtuulliset kulut, kannan luovutuksesta aiheutuu kuluja myös muille toimijoille kuten Eläketurvakeskukselle ja Finanssivalvonnalle. Nämä kustannukset katetaan osittain erillisillä palvelumaksuilla ja osittain yhteisillä työeläkemaksuun sisältyvillä lakisääteisillä maksunosilla.

Tietyissä tilanteissa ehdoton viiden vuoden aikaraja on kuitenkin liian joustamaton. Liiketoimintajärjestelyt voivat johtaa siihen, että osakkaana oleva työnantaja jakautuu tai sulautuu tai omistus- ja määräysvalta osakkaana olevassa työnantajassa vaihtuu. Tällaisessa tilanteessa myös eläketurva saattaa olla tarkoituksenmukaista järjestää uudella tavalla. Finanssivalvonnan suostumuksella kannan luovutus voisi olla mahdollinen, vaikka saman kannan tai sen osan edellisestä luovutuksesta olisi kulunut vähemmän kuin viisi vuotta. Edellisestä kannan luovutuksesta olisi kuitenkin tullut kulua vähintään kolme vuotta, koska tämä aika on tarpeen eläkejärjestelmän kustannustenjakoon liittyvän työntekijän eläkelain 183 §:n mukaisen tasausvastuun selvittelyn johdosta.

Vakuutuskannan luovutusta työeläkeyhtiöstä eläkesäätiöön ja eläkekassaan olisi mahdollista edistää poistamalla kannan kokoa koskevia vaatimuksia. Luovutettaessa kanta perustettavaan laitokseen kannan kokoa koskevia vaatimuksia olisi mahdollista alentaa ja jo toimivaan laitoksen luovutettavan kannan kokoa koskevat vaatimukset olisi mahdollista kokonaan poistaa. Perustettavaan laitokseen luovutettavan kannan kokoa koskisivat samat vaatimukset kuin perustettaessa uusi laitos ilman kannan luovutusta. Hyvin pieniä laitoksia ei edelleenkään ole tarkoituksenmukaista perustaa, koska niissä tavanomaista suuremman riskin toteutuminen voi aiheuttaa osakkaana oleville työnantajille suuren maksurasituksen. Jos seurauksena olisi eläkelaitoksen ajautuminen konkurssiin, laitoksessa vakuutetut edut siirtyisivät työeläkejärjestelmän yhteisvastuun kautta koko järjestelmän kannettavaksi. Luovutettaessa vakuutuskanta jo toimivaan laitoksen kannan kokoa ei ole tarpeen säännellä vastaanottavan laitoksen elinkelpoisuuden turvaamiseksi. Toimivan laitoksen elinkelpoisuutta säännellään vakuutettujen määrää ja vakavaraisuutta koskevien vaatimusten avulla.

Siirtyvä vakavaraisuuspääoma lakisääteisessä eläkevakuutuksessa

Eläkesäätiölaissa, vakuutuskassalaissa ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa on säännökset vakuutuskannan luovutuksessa siirtyvästä vakavaraisuuspääomasta. Säännökset ovat sisällöltään yhteneväiset. Jotta vakuutuskannan vastaanottava eläkelaitos pystyy toimimaan siten, että se täyttää työeläkelaitoksia koskevan lainsäädännön sille asettamat vaatimukset, sen vakavaraisuuspääoman tulee olla riittävä. Toisaalta luovuttavan eläkelaitoksen vakuutusentottajien ja vakuutettujen asema ei saa heikentyä luovutustoimenpiteen takia. Myöskään vakuutus toiminnan terve kehitys ei saisi vaarantua.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan luovuttavasta työeläkelaitoksesta tulee siirtää vakavaraisuuspääomaa vähintään määrä, jolla mahdollistetaan vastaanottavassa eläkelaitoksessa sijoitusjakautuma, jolla riittävällä todennäköisyydellä ja riittävällä turvaavuudella voidaan odottaa pitkällä aikavälillä saavutettavan vastuuelan tuottovaatimuksen mukainen korko. Määrästä säädetään työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 29 e §:ssä tarkoitettulla tavalla sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Ministeriö vahvistaa tätä tarkoitusta varten kiinteän prosenttimäärän, jonka mukainen osuus vakavaraisuuslaskennassa käytettävästä vastuuelasta siirtyy. Prosenttimäärä lasketaan siten, että se vastaa työntekijän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten vakavaraisuusrajan ja sen laskennassa käytettävien sijoitusten suhteen mediaania kaksinkertaisena. Asetus annetaan neljä kertaa vuodessa. Siirtyvä vakavaraisuuspääoma määräytyy vakuutuskannan siirtoa koskevan sopimuksen tekohetkellä voimassa olevan prosenttiosuuden mukaan. Vakuutuskanta tulee luovuttaa viimeistään kuuden kuukauden kuluttua sopimuksentekohetkestä.

Työeläkelaitos ei voi kuitenkaan luovuttaa vakavaraisuuspääomaa enempää kuin laitoksen oma vakavaraisuus sallii heikentämättä laitokseen jäävien vakuutuksenottajien asemaa. Näin ollen luovuttava eläkelaitos luovuttaa enintään luovutettavaa vakuutuskantaa vastaavan osuuden vakavaraisuuspääomastaan. Jos siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrä jää asetuksella määrätty prosenttiosuutta alhaisemmaksi, työnantajan, jonka vakuutuksiin liittyvää vastuuta siirretään, on täydennettävä vastaanottavalle eläkelaitokselle siirtyvää pääomaa asetuksella määräytyvälle tasolle.

Pääsääntöisesti vakavaraisuuspääomaa vastaava omaisuus siirretään rahana. Jos vastuunsiirron yhteydessä sovitaan muunlaisesta omaisuudensiirrosta, ja sovitun siirtyvän omaisuuden perusteella laskettu vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä ylittää asetuksella määräytyvän määrän, luovuttavasta eläkelaitoksesta siirretään asetuksen mukainen määrä ja osakas, joka vakuutuksiin liittyvää vastuuta siirretään, täydentää siirtyvää pääomaa niin, että se vastaa siirtyvän omaisuuden perusteella laskettua vakavaraisuusrajan kaksinkertaista määrää.

Uusi eläkesäätiö tai -kassa voidaan perustaa aloittamalla eläkevakuuttaminen ilman vastuiden siirtoa taikka siirtämällä olemassa oleva työnantajakohtainen vakuutuskanta tai sen osa työeläkeyhtiöstä tai vakuutustoimintaa jo harjoittavasta eläkesäätiöstä tai -kassasta. Kannan siirron avulla voidaan myös parantaa jo olemassa olevan eläkesäätiön tai -kassan toimintaedellytyksiä. Voimassa olevan lainsäädännön vaikutuksia arvioitaessa kannan luovutuksen yhteydessä siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrä on keskeinen kysymys. Kun työnantaja harkitsee oman eläkesäätiön tai -kassan perustamista tai sen toiminnan jatkamista, harkinnassa huomioidaan vaikutukset välillisiin työvoimakustannuksiin eli työeläkevakuutusmaksuihin. Jos eläkelaitoksen vakavaraisuus jää alhaiselle tasolle, sen on saavuttaakseen vastuuvelan laskennassa käytettävän sijoitettavan pääoman tuottovaatimuksen saatava sijoituksilleen markkinoilta eläkelaitosten yleisesti saavuttamaan tuottoa parempi tuotto tai täydennettävä laitoksen vakavaraisuutta työnantajan omista varoista esimerkiksi vakuutusmaksun korotuksilla. Eläkelaitosten vastuuvelan tuottovaatimus lasketaan eläkelaitosten painotettujen vakavaraisuuksien ja tuottojen perusteella.

Siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrällä on vaikutusta eläkesäätiön tai eläkekassan työnantajalle aiheuttamiin kustannuksiin ainakin lyhyellä aikavälillä, sillä mitä suurempi on eläkesäätiön tai -kassan vakavaraisuuspääoma sitä todennäköisemmin laitos voi muokata sijoitusjakautumansa sellaiseksi, että laitos saavuttaa vastuuvelalle asetettavan tuottovaatimuksen. Eläkesäätiön tai -kassan perustamisen tulisi olla hanke, jonka hyötyjä ja haittoja arvioidaan pitkällä aikavälillä. Koko eläkejärjestelmän edun mukaista voi olla säätiöiden ja kassojen perustaminen myös lyhyen aikavälin mahdollisten sijoitustuottojen ja kustannussäästöjen aikaansaamiseksi, jos tähän tarvittavat varat tulevat osakkaana olevilta työnantajilta. Jos taas varat saadaan osittain siirtyvän vakavaraisuuspääoma muilta eläkelaitoksilta, käytännössä lähinnä työeläkeyhtiöiltä, on kysymystä arvioita myös luovuttavan eläkelaitoksen ja koko eläkejärjestelmän kannalta. Kun yksityisen alan työeläkejärjestelmässä varat ovat yksityisten oikeushenkilöiden hoidossa, tällä tavoitellaan kilpailua ja tehokkuutta. Kilpailun kannalta olisi ongelmallista, jos hyvin sijoitus-toiminnassaan menestyneen työeläkelaitoksen olisi luovutettava toiminnasta saamansa tuotto kannan siirron mukana.

Siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrää arvioitaessa on huolehdittava siitä, että varoja ei siirry työeläkejärjestelmän ulkopuolelle. Eläkelaitoksen vastaanottaman vakuutuskannan mukana siirtyvän vakavaraisuuspääoman tulee määräytyä samalla tavoin kuin eläkelaitoksen luovuttaessa vakuutuskannan esimerkiksi säätiön tai kassan purkautuessa. Vakuutuskantaa vastaan otettaessa siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrän nostamisen tekee erityisen ongelmalliseksi, että eläkesäätiön tai -kassan luovuttaessa vakuutuskannan selvitystilassa sääntely ei ole symmetristä vakuutuskannan vastaanottamisessa saatavan vakavaraisuuspääoman kanssa. Jos selvitystilassa olevassa säätiössä tai kassassa on vakavaraisuutta vakavaraisuusrajaa vastaava määrä tai sitä vähemmän, vakuutuskanta luovutetaan siirtämällä vain vakavaraisuusrajaa vastaava

määrä, vaikka kantaa aiemmin vastaanotettaessa olisi säätöön tai kassaan siirtynyt pääomaa vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä.

Voimassa olevan lainsäädännön epäkohtana on esitetty, että se johtaa vastaanottavan eläkesäätiön tai eläkekassan kannalta liian alhaiseen siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrään, joka myös pohjautuu liian vanhoihin tietoihin eläkelaitosten vakavaraisuudesta. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan siirtyvä vakavaraisuuspääoma määräytyy sen prosenttiosuuden perusteella, joka on voimassa, kun sopimus vakuutuskannan siirrosta tehdään. Prosenttimäärä julkaistaan neljä kertaa vuodessa, joten riippuen sopimuksentekohetkestä tiedot ovat 3 - 6 kuukautta vanhoja. Vakuutuskanta on siirrettävä kuuden kuukauden sisällä sopimuksen tekemisestä, joten kannan luovutushetkellä siirtyvä vakavaraisuuspääoma pohjautuu 6 - 12 kuukautta vanhoihin tietoihin. Nykymallissa siirtyvä vakavaraisuuspääoma voi jäädä alhaisemmaksi kuin toimivien eläkelaitosten vakavaraisuusaste. Jos työeläkelaitosten vakavaraisuusaste on siirtohetkellä korkeampi kuin voimassa oleva asetuksen mukainen siirtyvä vakavaraisuuspääoma, vakuutuskantaa vastaanottava eläkesäätiö tai -kassa saa työeläkelaitosten todellista vakavaraisuusasteen mediaania vähemmän vakavaraisuuspääomaa. Toisaalta jos edellä tarkoitettussa tilanteessa eläkesäätiö tai -kassa luovuttaa vakuutuskantansa työeläkeyhtiölle, kannan mukana siirtyy yhtiölle vähemmän vakavaraisuuspääomaa kuin, mikä vastaisi työeläkelaitosten mediaania.

Valmistelun aikana on arvioitu useita vaihtoehtoisia malleja siirtyvän vakavaraisuuspääoman määräytymiselle. Valmistelun aikana on tuotu esille, että siirtyvän vakavaraisuuspääoman tulisi vastata luovutettavan kannan osuutta luovuttavan työeläkeyhtiön vakavaraisuudesta. Malliin liittyisi ongelmia, joita nykymallissa ei ole. Tässä vaihtoehtoisessa mallissa kannansiirtoon vaikuttaisi luovuttavan yhtiön vakavaraisuuspääoman taso, joten yhtiöstä, jonka vakavaraisuusaste on työeläkelaitosten mediaania korkeampi, vakuutuskantaa olisi nykyistä kannattavampaa siirtää. Yhtiöstä, jonka vakavaraisuustaso on mediaania alhaisempi, vakuutuskanta olisi yhtä kannattavaa siirtää kuin nykyisin, koska yhtiöstä luovutetaan voimassa olevan lainsäädännön mukaan enintään luovutettavaa vakuutuskantaa vastaava osuus vakavaraisuuspääomasta. Malli saattaisi kannustaa nykymallia enemmän useisiin kannansiirtoihin lyhyellä aikavälillä, jossa kanta siirrettäisiin työeläkeyhtiöstä siirtyvä vakavaraisuuspääoman ollessa korkea. Purettaessa eläkesäätiö tai -kassa vakuutuskanta luovutetaan työeläkeyhtiölle taikka toiselle eläkesäätiölle tai -kassalle ja samalla ehdotetussa mallissa siirrettäisiin vakavaraisuuspääomaa määrää, joka vastaisi vakuutuskantaa vastaanotettaessa saatua määrää. Malli olisi hallinnollisesti työläs ja lisäisi viranomaisten työmäärää.

Toisena vaihtoehtoisena mallina siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskennassa käytettävien työeläkelaitosten vakavaraisuustietojen viiveen poistamiseksi, on esitetty mallia, jossa siirtyvä vakavaraisuuspääoma laskettaisiin kannansiirtohetken tietojen pohjalta jälkikäteen. Kantaa luovutettaessa siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrä perustuisi arvioon, joka täsmäytettäisiin jälkikäteen. Mallin etuna olisi, että kannan vastaanottava eläkelaitos pääsee viiveen poistuttua tasavertaisempaan asemaan muiden eläkelaitosten kanssa. Mallin haittana olisi, ettei siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrä ole tiedossa kannansiirtoa koskevan sopimuksen tekohetkellä vaan vasta kolme kuukautta kannansiirron jälkeen. Nykyisin asetuksella säädetty siirtyvän vakavaraisuuspääoman prosenttiosuus on tiedossa sopimusta tehtäessä, mutta siirtyvän vakavaraisuuspääoman lopullinen määrä määräytyy kannanluovutushetkellä. Vaihtoehtoisessa mallissa olisi kuitenkin edelleen ollut täsmäytyksestä johtuva viive ja siihen liittyvä epävarmuus kantaa luovuttavan ja vastaanottavan eläkelaitoksen tehdessä luovutus sopimusta. Tällä mallilla ei siis voida poistaa riittävän hyvin viiveeseen liittyviä ongelmia, joten siihen siirtyminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Kolmantena vaihtoehtona voimassa olevalle sääntelylle on esitetty mallia, jossa vastaanotetaan työeläkeyhtiöön siirtyisi määrä, joka perustuisi työeläkelaitosten keskimääräiseen vakavaraisuuteen nykymallin työeläkelaitosten vakavaraisuusrajojen mediaanin sijaan. Tässä mallissa siirtyvä vakavaraisuuspääoma määritettäisiin työeläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden

perusteella. Voimassa olevan sääntelyn mukainen työeläkelaitosten vakavaraisuusasteen mediानी on sidottu laitosten sijoitusten riskillisyyteen ja sen perusteella määriteltyyn vakavaraisuustason alarajaan, eikä suoraan työeläkelaitosten vakavaraisuuteen. Siirtyvän vakavaraisuuspääoman perustuminen välittömästi työeläkelaitosten keskimääräiseen vakavaraisuuteen, mahdollistaisi nykymallia paremmin eläkelaitoksille asetettavan vastuuvelan tuotto-odotuksen saavuttamisen ilman, että työnantaja kasvattaa omista varoistaan eläkesäätiön tai -kassan vakavaraisuuspääömaa.

Voimassa olevan lainsäädännön puutteena on myös esitetty, että vastaanottavan eläkelaitoksen osakkaiden velvollisuus täydentää vakavaraisuuspääömaa, jos siirtyvä vakavaraisuuspääöma jää asetuksella säädettävää määrää alhaisemmaksi, nostaa tarpeettomasti kynnystä kannan siirroille. Täydentämisvaateen poistamista voidaan perustella sillä, että toimivan eläkesäätiön tai -kassan osalta tällaista täydentämisvelvoitetta ei ole, vaan vakavaraisuuspääöma voi vaihdella sallituissa rajoissa. Vasta, jos laitoksen vakavaraisuuspääöma jää vakavaraisuusrajan alapuolelle, osakkailla on pääoman täydentämisvelvollisuus.

Vakuutuskannan luovutus lisäeläkevakuutuksessa

Vapaaehtoista lisäeläkevakuuttamista harjoittava eläkesäätiö tai -kassa voi luovuttaa vakuutuskantansa tai sen osan toiselle lisäeläkevakuuttamista harjoittavalle eläkesäätiölle, -kassalle tai henkivakuutusyhtiölle. Edellytyksenä luovutettaessa kanta eläkesäätiölle tai -kassalle on, että työnantaja, jonka vastuisiin liittyvä vakuutuskanta luovutetaan täyttää vastaanottavan eläkesäätiön tai -kassan toimintapiiriä koskevat vaatimukset. Lisäksi vakuutuskannan siirtäminen edellyttää Finanssivalvonnan lupaa.

Lisäeläkesäätiöillä ja -kassoilla ei ole lakisääteistä toimintaa harjoittavien laitosten tapaan vastuuvelan ylittävää vakavaraisuuspääömaa ja koska kyseessä on vapaaehtoinen lisäeläkevakuuttaminen, vakuutuskannan siirron yhteydessä luovutettavien varojen määrää ei säännellä. Niin luovuttavan kuin vastaanottavan säätiön ja kassan tulee täyttää vastuuvelan kattamista koskevat säännökset.

Sulautuminen ja jakautuminen

Eläkesäätiö voi sulautua toiseen eläkesäätiöön ja vakuutuskassa toiseen vakuutuskassaan Finanssivalvonnan suostumuksella siten, että sulautuvan säätiön tai vakuutuskassan koko vakuutustoiminta siirtyy ilman selvitysmenettelyä vastaanottavalle laitokselle. Eläkesäätiön sulautumisesta ja jakautumisesta säädetään eläkesäätiölain 11 luvussa yhdessä vakuutustoiminnan luovuttamisen kanssa. Vastaavasti vakuutuskassan sulautumisesta ja jakautumisesta säädetään vakuutuskassalain 12 luvussa yhdessä vastuun siirtämisen kanssa. Mitä eläkesäätiölaissa tai vakuutuskassalaissa säädetään sulautumisesta, on soveltuvin osin noudatettava myös laitoksen jakautuessa. Sääntelytekniikka on vaikeaselkoinen, koska säännösten soveltamisala ei käy selkeästi ilmi. Sulautumiseen ja jakautumiseen sovellettava menettely poikkeaa muusta yhteisöoikeudellisesta sääntelystä, koska säännöksiä ei ole uudistettu vuoden 2003 jälkeen. Osakeyhtiölain voimaantulo vuonna 2006 uudisti yhteisöoikeudellista sääntelyä ja sitä sovelletaan myös vakuutusyhtiöiden toimintaan. Vaikka eläkesäätiöt ja vakuutuskassat poikkeavat yhteisömuotona osakeyhtiöistä, on periaatteiltaan ja menettelyltään yhtenäinen yhteisömuotojen sääntely perusteltua oikeusjärjestelmän johdonmukaisuuden vuoksi. Eläkesäätiön ja vakuutuskassan sulautuminen ja jakautuminen on voimassa olevassa lainsäädännössä säännelty puutteellisesti. Sääntelyä on tarpeen epäselvyyksien välttämiseksi täsmentää. Säännökset noudattavat soveltuvin osin vakuutusyhtiölain vastaavia säännöksiä.

Selvitystila ja purkaminen

Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain mukaan säätiö tai kassa on asetettava selvitystilaan ja purettava, jos laissa säädetyn määräajan jälkeen toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden tai jäsenen määrä ei täytä säädettyjä vähimmäisvaatimuksia taikka säätiön tai kassan vakavaraisuuspääoma alittaa laissa säädetty vaatimukset. Lähtökohtana on, että selvitystilassa olevan säätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden, kassan jäsenten sekä eläkkeensaajien vastaiset lakisääteiset eläkkeet on turvattava.

Sekä eläkesäätiölaissa että vakuutuskassalaissa on säännös vakuutettujen ja edunsaajien etuoikeudesta säätiön tai kassan omaisuuteen. Vakuutetuilla ja edunsaajilla on osuudestaan vastuuvelkaan yhteisesti samanlainen etuoikeus kuin säätiön tai kassan omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla. Voimassa olevan sääntelyn lähtökohtana on turvata lakisääteiset etuudet luovuttamalla kanta työeläkeyhtiön tai toiseen eläkesäätiöön tai -kassaan sopimus pohjaisen menettelyn kautta.

Työntekijän eläkelain 181 §:n mukaan, jos eläkelaitoksen tai Merimieseläkekassan konkurssin vuoksi eläke jää kokonaan tai osittain turvaamatta, eläkelaitoksen vastaavat niistä yhteisesti eläkelaitoksessa tai Merimieseläkekassassa vakuutettujen työansioden mukaisessa suhteessa. Lakisääteiset vakuutetut edut turvataan yhteisvastuun kautta eläkejärjestelmän varoilla myös eläkesäätiön, eläkekassan tai työeläkeyhtiön konkurssissa. Yhteisvastuu on kuitenkin viimesijainen keino vakuutettujen etujen turvaksi eikä vähennä säätiössä tai kassassa osakkaana olevan työnantajan vastuuta eläketurvan toteutumisesta.

Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain voimassa oleva sääntely on monin osin puutteellista ja tulkinnanvaraista. Erityisesti vakuutuskassan osakkaan vastuuseen liittyvät seikat on säännelty puutteellisesti, mikä on ollut omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä ja on johtanut myös oikeudenkäynteihin. Eläkesäätiölaissa tai vakuutuskassalaissa ei ole selkeästi säännelty sitä, onko osakkailla velvollisuus maksaa vakuutusmaksuja selvitystilaan asettamisen jälkeen. Epäselvää on erityisesti se, onko selvitystilassa olevan eläkekassan osakkailla vakuutusmaksun suorittamisvelvollisuutta, kuinka vakuutusmaksun suuruus tulisi määritellä sekä milloin mahdollinen maksu tulisi suorittaa. Tulkintaongelmia aiheuttaa myös se, että laista ei käy selkeästi ilmi, mitkä säännökset soveltuvat lakisääteiseen vakuuttamiseen ja mitkä vapaaehtoiseen lisäeläketoimintaan.

Voimassa olevan vakuutuskassalain sääntelyn osalta on myös epäselvää, missä määrin vastuu selvitystilaan asetetun eläkekassan velvoitteista koskee kassasta ennen selvitystilan alkamista eronneita osakkaita. Osakkaan vastuuta selvitystilassa koskevien selvien ja pakottavien lain-säännösten puuttuessa, asiasta on voitu määrätä eläkekassan säännöissä ja kassan laskuperusteissa. Sääntelyä tulisi laintasolla selkeyttää siten, että osakas on velvollinen suorittamaan kassalle vakuutusmaksut, joiden peruste on syntynyt ennen osakkaan eroamisajankohtaa. Eläkekassan taloudellisen tilanteen heikentyminen on johtanut kassan osakkaiden eroamiseen kassasta, mikä on aiheuttanut kassan sitoumuksia koskevan vastuun jakautumisen entistä pienemmän osakasjoukon kesken. Eläkkeensaajien aseman turvaamisesta selvitysmenettelyn aikana on säännös eläkesäätiölaissa, joka velvoittaa maksamaan selvitystilassa aikana tai sitä ennen eräntyneet eläkkeet ja muut etuudet, jollei sopimusta vakuutuskassan luovuttamisesta ole tehty. Eläkesäätiölain mukaan jos selvitystilassa olevalle B-eläkesäätiölle tai AB-eläkesäätiön B-osastolle jää varoja sen jälkeen, kun vakuutustoiminta on luovutettu, velat suoritettu ja kaikki muutkin sitoumukset täytetty, voidaan erotusta vastaavat varat palauttaa työnantajalle. Vakuutuskassalain mukaan selvitystilassa tai konkurssin aikana vakuutuskassa ei saa ottaa uusia jäseniä eikä periä kassalla suoritettavia maksuja eikä myöskään suorittaa muita etuuksia, jos ne ovat eräntyneet maksettaviksi selvitys- tai konkurssitilan alkamispäivänä tai sen jälkeen.

Voimassa olevan sääntelyn lähtökohtana on turvata lakisääteiset etuudet luovuttamalla kanta työeläkeyhtiön tai toiseen eläkesäätiöön tai -kassaan sopimus pohjaisen menettelyn kautta. Käytännössä vakuutuskassan luovuttamista koskevan sopimuksen syntyminen on ollut ongel-

mallista, sillä kannan vastaanottaminen ei välttämättä ole vastaanottavalla eläkelaitokselle kannattavaa, jos vastaanottavan laitoksen vakavaraisuusaste laskee. Laissa on säännökset vakuutuskannan luovutuksen yhteydessä siirrettävästä vakavaraisuuspääomasta, joka voi jäädä alhaiseksi vastaten luovuttavan laitoksen vakavaraisuusrajaa. Selkeää säännöstä ei ole myöskään siitä, onko osakkaiden täydennettävä selvitystilassa olevan säätiön tai kassan vakavaraisuuspääomaa, jos pääoma jää alle kannan luovutuksen edellyttämän vakavaraisuusrajan.

Eläkesäätiö- ja vakuutuskassalakeja uudistettaessa voimassa olevien säännösten epäselvyys tulisi pyrkiä poistamaan. Tavoitteena ei ole voimassa olevan oikeustilan muuttaminen, vaan tilanteen selkeyttäminen erityisesti niiden kysymysten osalta, jotka ovat eläkelaitosten selvitystilassa johtaneet oikeusprosesseihin. Erityisesti osakkaiden vastuun määräytyminen ja vastuun määräytymisen erot eläkesäätiön ja eläkekassan osakkaiden välillä tulisi pyrkiä selkeyttämään. Eläkesäätiössä osakkaat vastaavat omalla omaisuudellaan säätiön velvoitteista kunnes vakuutuskanta on luovutettu, kun taas eläkekassan osakkaan vastuu on laskettava selvitystilaan asettamishetken tietojen pohjalta. Sekä eläkesäätiössä että eläkekassassa osakas voi joutua suorittamaan maksuja selvitystilassa olevalle laitokselle. Jos vakavaraisuuspääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, pääomaa on kartutettava vakuutusmaksuilla tai muulla tavoin. Myös selvitystilassa olevan eläkelaitoksen osakkaat voivat joutua vakuutusmaksuja suorittamalla täydentämään vakavaraisuuspääomaa vakavaraisuusrajaan saakka. Lisäksi lailla tulisi säätää eläkekassasta ennen kassan selvitystilaan asettamista eronneen osakkaan vastuusta kassaa kohtaan, jotta kassan osakkaiden eroaminen vastuun välttämiseksi estettäisiin. Lailla tulisi määritellä myös kassasta eronneen osakkaan vastuun kesto eli se, kuinka kauan eronnut osakas on vastuussa kassan velvoitteista ja miten eronneen osakkaan vastuu määräytyy.

Menettely eläkekassan ja eläkesäätiön konkurssissa on myös voimassa olevassa lainsäädännössä puutteellisesti säädelty. Konkurssilaki (120/2004) yleislakina ei anna vastauksia eläkelaitosten konkurssiin liittyviin erityiskysymyksiin ja sen soveltaminen erityisesti varojen jaon osalta johtaisi eläkejärjestelmän kannalta epätarkoituksenmukaiseen lopputulokseen. Erityisesti vakuutuskannan luovutukseen liittyvät kysymykset ja työntekijän eläkelaiassa säädetyn työeläkelaitosten konkurssiyhteisvastuun toteutuminen edellyttäisivät voimassa olevan sääntelyn täsmentämistä. Nämä sääntelyn puutteet koskevat myös työeläkevakuutusyhtiöitä. Eläkelaitosten konkurssin sääntelyyn liittyviä kysymyksiä on tämän vuoksi tarpeen selvittää laajemminkin ja eläkesäätiöitä ja -kassoja koskevasta lainmuutoshankkeesta erillään.

Valvonta ja rekisteröinti

Eläkesäätiöitä ja vakuutuskassoja valvoo Finanssivalvonta. Finanssivalvonta valvoo, että eläkesäätiöt ja -kassat noudattavat niiden toiminnasta annettuja säännöksiä sekä säännösten nojalla annettuja Finanssivalvonnan määräyksiä. Finanssivalvonnan tehtävistä ja toimivallasta säädetään osin eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa sekä osin Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008). Finanssivalvonnasta annetussa laissa on yleiset säännökset valvojan valvontavaltuuksista kuten oikeudesta saada valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja, tarkastusoikeudesta sekä valvojan käytettävissä olevista hallinnollisista seuraamuksista. Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa on toimialakohtaiset erityissäännökset Finanssivalvonnan tehtävistä ja toimivallasta. Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain nojalla Finanssivalvonta rekisteröi eläkesäätiöt ja vakuutuskassat niitä perustettaessa, vahvistaa eläkesäätiöiden ja -kassojen säännöt, tekee päätöksiä poikkeuksista noudattaa tiettyjä säännöksiä sekä tekee päätöksiä laissa luvanvaraisiksi säädetyistä toimenpiteistä.

Finanssivalvonta pitää eläkesäätiörekisteriä ja vakuutuskassarekisteriä. Rekisteröinnin edellytyksenä on, että Finanssivalvonta on vahvistanut eläkesäätiön tai vakuutuskassan säännöt. Finanssivalvonnan on vahvistettava eläkesäätiön säännöt, jos ne ovat lainmukaiset ja rekisteröitävä eläkesäätiö, jos rekisteri-ilmoitus täyttää laissa sille asetetut vaatimukset. Finanssivalvonnan on vahvistettava vakuutuskassan säännöt, jos ne ovat lainmukaiset eikä aiotun vakuutus toiminnan katsota vaarantavan alan tervettä kehitystä. Eläkesäätiön perustamiseen liittyvä har-

kinta on laillisuusharkintaa. Finanssivalvonta ei voimassa olevan lainsäädännön mukaan arvioi eläkesäätiötä rekisteröidessään toiminnan aloittamisen taloudellisia edellytyksiä, johdon kelpoisuutta tai vaikutuksia vakuutustoiminnan terveeseen kehitykseen kuten työeläkeyhtiötä tai vakuutusyhtiötä perustettaessa. Koska eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen toiminta poikkeaa vakuutusyhtiöiden ja työeläkeyhtiöiden toiminnasta, rekisteröinnille ei siksi ole tarpeen asettaa toimiluvan myöntämistä vastaavia vaatimuksia. Eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen toiminta rajoittuu laissa säädettyyn toimintapiiriin. Lisäksi eläkesäätiöissä ja vakuutuskassassa osakkaana oleva työnantaja vastaa omalla omaisuudellaan laitoksen velvoitteista. Vakuutuskassassa osakkaan vastuu on kuitenkin rajoitettu. Kun osakkaiden taloudellinen tilanne voi vaikuttaa välittömästi eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen vakavaraisuuteen, on tarpeen, että osakkaat säätiötä tai kassaa perustaessaan huolellisesti arvioivat toiminnan edellytyksiä. Voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain mukaan perustamisesta on tehtävä perustamiskirja, joka sisältää toimintasuunnitelman.

Finanssivalvonta antaa tarkempia määräyksiä muun muassa eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen sijoitus-, riskienhallinta- ja tervehdyttämissuunnitelmasta, lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmasta sekä säätiön tai kassan omaisuuden lukemisesta vastuuvelan katteeseen. Eläkesäätiön ja vakuutuskassan sulautuminen, jakautuminen ja vakuutuskannan luovuttaminen edellyttää Finanssivalvonnan lupaa.

Vahingonkorvaus

Eläkesäätiölaissa säädetään säätiön hallituksen, hallintoneuvoston jäsenen sekä asiamiehen vahingonkorvausvastuusta eläkesäätiötä kohtaa. Vakuutuskassalaissa säädetään kassan perustajan, hallituksen jäsenen ja hallintoneuvoston jäsenen sekä toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuusta kassaa kohtaan. Lisäksi eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa on säännökset edellä mainittujen henkilöiden vahingonkorvausvastuusta muuta henkilöä kuin eläkesäätiötä tai vakuutuskassaa kohtaan. Eläkesäätiön ja vakuutuskassan johdolla on yleinen tuottamustavastuu säätiölle tai kassalle aiheuttamastaan vahingosta eli johtoon kuuluva henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksellisesti säätiölle tai kassalle aiheuttanut. Sen sijaan vahingonkorvausvastuu muuta tahoa kuin eläkesäätiötä tai vakuutuskassaa kohtaan edellyttää, että vahinko on aiheutettu eläkesäätiölakia tai vakuutuskassalakia, eläkesäätiön tai vakuutuskassan sääntöjä taikka asianomaisen ministeriön tai Finanssivalvonnan määräyksiä rikkomalla.

Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain mukaan johtoon kuuluvan henkilön vahingonkorvausvastuuta voidaan sovittaa vain, jos hänen syykseen jää lievä huolimattomuus. Sääntely on muussa yhteisöoikeudessa noudattavaa vahingonkorvausvastuun sääntelyä ankarampaa ja sääntelyn oikeasuhtaisuutta on tarpeen arvioida uudelleen.

Lisäeläkelaitoksen vastuuvelan kate

Eläkesäätiölain 7 luvussa ja vakuutuskassalain 6 luvussa säädetään lisäeläkkeiden vastuuvelan kattamisesta. Aiemmin voimassa olleet kateasetukset (1137/1998 ja 1138/1998) siirrettiin vuonna 2006 eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin ilman sisällöllisiä uudistuksia. Eläkesäätiö ja vakuutuskassalain mukaan vastuuvelka on pääsääntöisesti katettava täysmääräisesti, mutta vastuuvelan ylittäviä varoja eli vakavaraisuuspääomaa ei laitoksilta edellytetä. Vaikka eläkesäätiöillä ja eläkekassoilla ei ole vakavaraisuuspääomaa, käytännössä laitokset varautuvat vastuiden kasvuun laskuperusteiden ja indeksikorotusvastuun kautta, joka on vastuuvelan erä. Jos laitos itse, eikä osakkaana oleva työnantaja, takaa biometrisen riskin, sijoitustoiminnan tuoton tai etuuskien tason, laitoksella tulee jatkuvasti olla vakavaraisuuspääomaa.

Voimassa olevat säännökset koskevat katekelpoisia omaisuuslajeja ja katekelpoisten omaisuuslajien hajauttamista, valuuttariskin hallintaa sekä sijoitusten maantieteellistä jakaumaa. Säännösten tarkoituksena on varmistaa katevarojen sijoittaminen turvaavasti ja tuottavasti välttämällä liiallisia riskejä ja riskikeskittymiä. Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain katesäännökset vastaavat pääosin toisiaan. Eläkesäätiö voi kuitenkin sijoittaa 25 prosenttia katevaroistaan va-

paammin kuin eläkekassa, jonka tulee sijoittaa kaikki katevaransa säännöksissä yksityiskohtaisesti määriteltyihin omaisuuseriin.

Vastuuvelan katteena oleva omaisuus tulee sijoittaa pääasiassa joukkovelkakirjoihin ja muihin raha- ja pääomamarkkinavälineisiin, velkasitoumuksiin, osakkeisiin ja kiinteistöihin tai osakkeisiin ja osuuksiin kiinteistöyhteisöissä. Varojen tulee pääosin sijaita ETA-valtioiden alueella. OECD-valtiot rinnastetaan ETA-valtioihin. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi osakkeiden osalta sitä, että enintään puolet vastuuvelan katteena olevista varoista voidaan sijoittaa osakkeisiin yhteisössä, jolla on kotipaikka ETA- tai OECD-valtiossa ja jonka osakkailla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla ETA-valtiossa. Vastuuvelan koko määrän katteena saa olla esimerkiksi velkasitoumuksia, joissa velallisena tai takaajana on ETA-valtio, Ahvenenmaa tai yhteisö, jonka jäsenistä ainakin yksi on ETA-valtio taikka velkasitoumuksia, joissa velallisena tai takaajana on ETA-valtiossa toimiluvan saanut talletuspankki tai vakuutusyhtiö.

Katekelpoisia ovat sijoitusrahastot, jotka sijoittavat varansa tiettyihin laissa säädettyihin omaisuuslajeihin kuten ETA-valtion tai talletuspankin velkakirjoihin taikka osakkeisiin yhteisössä, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa ja jonka osakkeilla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla ETA-valtiossa. Sijoitusrahastoihin voidaan sijoittaa eri määrä katevaroista riippuen siitä, miten sijoitusrahasto varansa sijoittaa. Esimerkiksi sijoitusrahastoon, joka sijoittaa varansa ETA-valtion velkakirjoihin tai ETA-valtiossa toimiluvan saaneen julkisen valvonnan alaisen talletuspankin velkakirjoihin, on mahdollista sijoittaa kaikki vastuuvelan katteena olevat varat. Sijoitusrahastoihin, jotka sijoittavat varansa osakkeisiin ja osuuksiin yhteisössä, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa ja joiden osakkeilla tai osuuksilla käydään kauppaa ETA-valtiossa säännellyllä markkinoilla, on mahdollista sijoittaa puolet katevaroista.

Enintään 30 prosenttia vastuuvelan katteena olevista varoista saa olla muun valuutan kuin euron määräisiä tai sellaisia varoja, joita ei ole täysin suojattu valuuttakurssien muutoksilta. Lisäksi katevarojen sijoittamiseen sovelletaan monia yksityiskohtaisia säännöksiä omaisuuslajeista, joihin voidaan sijoittaa enintään 40, 25, 15 tai 5 prosenttia katevaroista.

Maksuperusteisen lisäeläkejärjestelyn vastuuvelan kattamiseen sovelletaan sen lisäksi, mitä eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa säädetään maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä annetun lain erityisiä katesäännöksiä, jos sijoituskohteiden valinnasta päättää eläkesäätiön hallitus ja asiamies tai eläkekassan hallitus ja toimitusjohtaja. Säännökset maksuperusteisen lisäeläkejärjestelmän vastuuvelan kattamisesta pohjautuvat osittain ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annettuun direktiiviin. Sijoitussidonnaisen lisäeläkejärjestelyn vastuuvelasta on katettava vähintään 95 prosenttia näiden järjestelyjen arvonkehityksen määrääviin sijoituskohteisiin kuuluvilla varoilla.

Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain nykyisten katesäännösten voimassa ollessa sijoitusmarkkinat ovat kehittyneet, mutta katesäännöksiä ei ole vastaavasti tarkasteltu. Katesäännökset tulivat voimaan vuonna 2006, jolloin ne siirrettiin eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin sellaisenaan aiemmin voimassa olleista kateasetuksista. Voimassa olevia säännöksiä pidetään yksityiskohtaisuutensa vuoksi vaikeasti ymmärrettävinä ja osittain eläkelaitosten sijoitustoimintaa liiallisesti rajoittavina. Etuusperusteisissa lisäeläkejärjestelyissä eläkelupaus on laskettu tietyn sijoitetun pääoman oletetun tuottotason mukaisesti. Katevarojen sijoittamista koskevien säännösten tulisi olla riittävän joustavia, jotta tuottovaatimukseen päästäisiin markkinatilanteen vaihteluista huolimatta.

Eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen katesäännöksiä voidaan verrata ennen Solvenssi II uudistusta voimassa olleisiin vakuutusyhtiöiden katesäännöksiin (*vakuutusyhtiöiden katesäännökset*), jotka tulivat voimaan vuonna 2008. Uudistettaessa vakuutusyhtiöiden katesäännöksiä vuonna 2008 tavoitteena oli ottaa huomioon sijoitusmarkkinoiden ja vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan kehitys sekä yksinkertaistaa monimutkaisia säännöksiä. Keskeiset erot suhteessa voimassa olevaan eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin koskevat sijoitusrahasto- ja vaihtoehtorahasto-osuuksien ja johdannaissopimusten katekelpoisuutta.

Vakuutusyhtiölain katesäännösten mukaan osuudet sijoitusrahastoissa ja vaihtoehtorahastoissa luetaan katekelpoisiin omaisuuslajeihin useammin kuin eläkesäätiö- tai vakuutuskassalaisia. Vakuutusyhtiölaissa ei aseteta yhtä yksityiskohtaisia edellytyksiä katekelpoisen sijoitusrahaston sijoituskohteille sillä laissa huomioidaan sijoitusrahastoihin kohdistuva ns. sijoitusrahastodirektiivin 2009/65/EY sijoitusten hajauttamista ja sallittuja sijoituskohteita koskeva sääntely. Vaihtoehtorahastojen katekelpoisuudelle asetetaan sijoitusrahastoja enemmän rajoituksia, koska vaihtoehtorahastojen sijoitusten hajauttamista tai sijoituskohteita ei säännellä.

Vakuutusyhtiöiden katesäännöksissä on toisin kuin eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaisissa säännökset johdannaisten käyttämisestä. Johdannaisia voidaan käyttää vastuuvelan katteena pienentämään sijoitusriskiä tai tehostamaan sijoitusten hoitoa. Finanssivalvonnan määräysten mukaan hallituksen on sijoitussuunnitelman osana määriteltävä, millaisia johdannaisia se pitää sijoitusriskiä pienentävinä tai sijoitusten hoitoa tehostavina. Johdannaisopimusten kohde-etuuksien yhteismäärä rajoittuu vastuuvelan katteeksi hyväksyttävien nopeasti rahaksi muutettavien jälkimarkkinakelpoisten sijoitusten yhteismäärään. Tällöin johdannaisista mahdollisesti koitua tappio voidaan suorittaa myymällä esimerkiksi osakkeita ja muita raha- ja pääomamarkkinavälineitä. Finanssivalvonnan määräysten mukaan niin sanotut lyhyeksi myynti- johdannaisopimukset eli sopimukset, jotka kohde-etuuksien käypään arvoon arvostettuna johtavat sellaista omaisuuserien myyntiin, joita ei omisteta, eivät ole katekelpoisia.

Nykyiset eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain katesäännökset edellyttävät varojen sijoittamista pääasiassa ETA ja OECD-alueelle (*jäljempänä ETA-alueelle*). Lainsäädäntö edellyttää arvopaperin liikkeeseenlaskijan kotipaikan tai sijoituksen kohteena olevan kiinteistön sijaitsevan ETA-alueella. ETA-alueen ulkopuolelle on mahdollista sijoittaa sellaisen yhteisön velkasitoumusten kautta, jonka kotipaikka on ETA-alueen ulkopuolella, mutta jonka velkasitoumuksilla käydään kauppaa ETA-alueella säännellyllä markkinalla. Vakuutusyhtiölain katesäännökset lisäävät mahdollisuutta sijoittaa ETA-alueen ulkopuolelle laajentamalla katekelpoisia omaisuuslajeja myös sellaisiin osakkeisiin, joilla käydään kauppaa ETA-alueella säännellyllä markkinalla, vaikka liikkeeseenlaskijan kotipaikka ei olisi ETA-valtiossa.

Lisäksi vakuutusyhtiölain katesäännökset mahdollistavat välillisen sijoittamisen ETA- ja OECD-alueen ulkopuolelle sijoitusrahasto-osuuksia koskevan sääntelyn kautta. Jos sijoitusrahaston kotipaikka on ETA-valtiossa ja rahastoon sovelletaan ns. sijoitusrahastodirektiiviin 2009/65/EY yhteen sovitettua kansallista lainsäädäntöä, osuudet näissä rahastoissa luettaisiin osakkeiksi, ellei rahasto sijoita varoistaan yli 70 prosenttia muihin katekelpoisiin omaisuuslajeihin. Sijoitusrahastodirektiivin mukaan rahasto voi sijoittaa varojaan siirtokelpoisiin arvopapereihin ja rahamarkkinavälineisiin, joilla käydään kauppaa ETA-valtiossa säännellyllä markkinoilla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä taikka jonkin ETA-alueen ulkopuolisen kolmannen maan arvopaperipörssissä tai muulla säännöllisesti toimivalla ja yleisölle avoimella markkinapaikalla.

Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen lisäeläke toimintaan sovellettavat katesäännökset voidaan uudistaa vastaamaan niitä vakuutusyhtiöiden katesäännöksiä, jotka olivat voimassa ennen vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY (Solvenssi II) kansallista täytäntöönpanoa. Solvenssi II uudistuksessa vakuutusyhtiöihin sovellettavat yksityiskohtaiset katesäännökset kumottiin ja ne korvattiin riskiperusteisilla vakavaraisuussäännöksillä. Koska lisäeläkesäätiöiltä ja lisäeläkekassoilta ei lainsäädännössä edellytetä vastuun ylittävää vakavaraisuuspääomaa, tulee niillä jatkossakin olla riskin hajauttamiseksi melko yksityiskohtaiset, mutta nykyistä joustavammat katesäännökset.

Lisäeläkkeistä annettavat tiedot, etuuden hakeminen ja maksaminen

Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaisissa on lisäeläke toimintaan sovellettavia säännöksiä toimintapiiriin kuuluville henkilöille, kassan jäsenille ja vapaakirjan saaneille annettavista tiedoista, etuuskien hakemisesta ja maksamisesta sekä etuuden saamiseen liittyvistä oikeuksista ja velvol-

lisuuksista. Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain säännökset ovat pääosin sisällöltään yhteneväiset. Tiedonantosäännökset on lisätty eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin pantaessa täytäntöön ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annettua direktiiviä 2003/41/EY. Eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin lisättiin direktiivin edellyttämä vähimmäistason sääntely.

Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa on säännökset eläkejärjestelyn sääntöjen antamisesta vakuutetuille ja vapaakirjan saaneille henkilöille, vuosittain säätiön tai kassan taloudellisesta tilanteesta annettavasta selvityksestä sekä eläkkeelle jäädessä annettavista eläkettä ja muita etuuksia koskevista tiedoista. Lisäksi pyynnöstä on annettava tilinpäätös ja vuosikertomus, sijoituspolitiikan periaatteet, tieto eläke-etuuksien tavoitetasosta ja etuuksien tasosta vakuutus-suhteen päättyessä.

Eläkesäätiölaissa tai vakuutuskassalaissa ei ole säännöksiä lisäeläkkeiden ja muiden vapaaehtoisten etuuksien määräytymisestä ja tasosta, koska kyse on lakisäateistä eläke- ja sosiaaliturvaa täydentävistä etuuksista. Säännökset vapaaehtoisten lisäeläkkeiden tai muiden etuuksien tasosta ja määräytymisestä ovat eläkesäätiön tai -kassan säännöissä. Sääntöjen mukaan lisäeläke yleensä sovitetaan yhteen lakisäateisen työeläkkeen kanssa siten, että täysi työeläke alentaa lisäeläkkeen määrää osittain tai kokonaan. Säännökset etuuksien hakemisesta ja maksamisesta ovat kansallisia. Etuutta on haettava kirjallisesti. Eläkesäätiölain mukaan eläkettä suoritetaan takautuvasti eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneiden kuuden kuukauden ajalta ja vakuutuskassalain mukaan vuoden ajalta.

Lisäeläkkeistä vakuutetuille ja vapaakirjan saaneille henkilöille vakuutus-suhteen alkaessa ja sen aikana annettavia tietoja säännellään melko vähän eivätkä säännökset kaikilta osin turvaa riittävästi vakuutettujen tiedonsaantia. Eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain mukaan vakuutetun liittyessä lisäeläkejärjestelyyn, hänelle tulee antaa tiedoksi eläkejärjestelyn säännöt. Vaikka säännöissä on kaikki vakuutettujen tarvitsemat tiedot, sääntöjen antaminen sellaisenaan ei välttämättä ole riittävää. Säännöt ovat vaikeaselkoisia ja ne sisältävät ammattikieltä ja eläkevakuutukseen liittyviä termejä. Säännöissä on etuuksien määräytymistä koskevien säännösten lisäksi yhteisöoikeudellisia säännöksiä esimerkiksi osakkaiden oikeuksista ja velvollisuuksista. Vakuutuslautakunta on kiinnittänyt huomiota vakuutetulle annettavien tietojen selkeyteen ja ymmärrettävyyteen. Käytännössä on ollut joitakin tapauksia, joissa vakuutettu ei ole ollut tietoinen oikeudestaan lisäeläkkeeseen tai on luullut lisäeläkkeen tulevan maksun ilman erillistä hakemusta. Myös eduskunnan talousvaliokunta on mietinnössään 3/2009 vp ottanut kantaa tietojen antamiseen maksuperusteisesta lisäeläkejärjestelystä siihen liittymisen jälkeen. Valiokunta katsoi, että pelkkä sääntöjen toimittaminen ja muiden tietojen antaminen pyynnöstä ei ole riittävää, koska väärinkäsityksen vaara on suuri. Lisäeläkkeen yhteensovittaminen lakisäateisen työeläkkeen kanssa on myös voinut olla vakuutetulle epäselvää.

Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa ei ole säännöksiä siitä, miten säädetyt tiedot tulisi antaa. Korkein oikeus on tulkinnut voimassa olevaa eläkesäätiölakia tapauksessa KKO:2013:67. Korkein oikeus katsoi, että voimassa olevan eläkesäätiölain 49 a §:n sanamuoto tarkoittaa lähikohtaisesti tietojen lähettämistä vakuutetulle henkilökohtaisesti. Tiedot voidaan toimittaa postitiedonantona kevyemmällä tavoilla, jos tiedot vallitsevissa olosuhteissa myös tavoittavat vakuutetut. Tulkintaongelmien vähentämiseksi ja vakuutettujen aseman turvaamiseksi menettely tietoja annettaessa olisi syytä määritellä laissa nykyistä täsmällisemmin. Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa ei ole myöskään säännöksiä säätiön tai kassan vastuusta, jos laissa säädetyt tiedot ei ole annettu. Esimerkiksi säännös eläkkeen takautuvasta maksamisesta 6 kuukauden tai vuoden ajalta eläkkeen hakemisesta voi aiheuttaa vakuutetuille taloudellisia menetyksiä, jos he eivät ole tietoisia oikeudestaan lisäeläkkeeseen tai siitä, että lisäeläkettä tulisi hakea. Vakuutuslautakunta on soveltanut vahingonkorvauslakia tapauksessa, jossa vakuutetulle on eläkesäätiön tai -kassan menettelyn vuoksi aiheutunut taloudellista vahinkoa. Puhdas taloudellinen vahinko korvataan vahingonkorvauslain nojalla vain, jos siihen on erittäin painavia syitä.

Vakuutetun asema on ongelmallinen myös siksi, että eläkesäätiölaissa tai vakuutuskassalaisissa ei ole säännöksiä lisäeläkettä koskevassa päätöksessä oikeusturvakeinoista annettavista tiedoista eikä kanneajasta. Vaikka kyse on etuusperusteisissa lisäeläkejärjestelmissä vapaaehtoisesta etuudesta, jonka työnantaja kokonaan rahoittaa, vakuutetulla voi olla oikeussuojan tarve. Erimielisyyttä voi olla esimerkiksi siitä, onko eläkkeen määrää laskettaessa noudatettu eläkesäätiön tai -kassan sääntöjä taikka onko vakuutettu saanut laissa säädetyt tiedot. Eläkesäätiön tai vakuutuskassan antama päätös voidaan riita-asiana saattaa käräjäoikeuden ratkaistavaksi, mutta vakuutettujen tiedonsaannin turvaamiseksi säännös olisi tarpeellinen.

Valmistelun aikana on ollut esillä myös, että maksuperusteisiin lisäeläkkeisiin sovellettavan vastuusäännöksen soveltamisalaa vakuutetuille annettavista harhaanjohtavista tai puutteellisista tiedoista laajennettaisiin etuusperusteisiin lisäeläkkeisiin. Tämä ei ole perusteltua, koska etuusperusteisessa järjestelyssä vakuutettu ei kannu riskiä luvatus eläkkeen toteutumisesta. Etuusperusteisen lisäeläkkeen rahoittaa työnantaja ilman vakuutettujen omaa maksuosuutta ja työnantaja vastaa eläkelupauksen toteutumisesta siitä riippumatta, mitä tietoja järjestelystä on vakuutetuille annettu. Puutteelliset tai virheelliset tiedot eivät aiheuta vakuutetuille taloudellista vahinkoa kuten ne voivat aiheuttaa maksuperusteisissa eläkejärjestelyissä. Olisi kohtuutonta, että työnantajan kokonaan rahoittama vapaaehtoinen lisäeläke voisi annettujen virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen vuoksi muuttua ehdoiltaan annettuja tietoja vastaavaksi kuten maksuperusteisen eläkejärjestelyn osalta säädetään.

Lisäeläkelaitoksen rajat ylittävä toiminta

Lisäeläke-toimintaa harjoittava eläkesäätiö tai eläkekassa voi harjoittaa myös rajat ylittävä toimintaa ETA-alueella. Lisäeläkesäätiö tai -kassa voi rekisteröidyttyään ensin Finanssivalvonnan rekisteriin ETA-lisäeläkesäätiöksi tai ETA-lisäeläkekassaksi hoitaa toisen ETA-valtion alueella sijaitsevan yrityksen tai ammatinharjoittajan vapaaehtoisia lisäeläkkeitä ja muita etuuksia. Tässä toiminnassa on noudatettava sitä sosiaali- ja työlainsäädäntöä, jota sovelletaan sen yrityksen ja vakuutettujen väliseen suhteeseen, jonka lisäeläkkeitä ETA-lisäeläkesäätiö tai -kassa hoitaa taikka niiden ammatinharjoittajan lisäeläkkeisiin, joita ETA-lisäeläkesäätiö tai -kassa hoitaa. ETA-lisäeläkesäätiön tai -kassan on pidettävä rajat ylittävään toimintaan liittyvät varat ja velat sekä tuotot ja kulut erillään suomalaisia lisäeläkkeitä koskevista vastaavista eristä.

Henkivakuutusta harjoittavalla ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä on oikeus harjoittaa lisäeläke-toimintaa Suomessa siten kuin ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) säädetään.

Direktiivi ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta

Euroopan parlamentin ja neuvoston ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annettua direktiiviä 2003/41/EY (*lisäeläkedirektiivi*) sovelletaan Suomessa eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vapaaehtoiseen lisäeläke-toimintaan. Lisäeläkedirektiivin tarkoituksena on luoda rahoituspalveluiden todelliset sisämarkkinat ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten osalta. Lisäeläkedirektiivin artiklan 6 mukaan ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavalla laitoksella (lisäeläkelaitos) tarkoitetaan lisäeläkelaitoksen oikeudellisesta muodosta riippumatta laitosta, joka toimii rahastointiperiaatteella, joka on perustettu erillään työnantajayrityksestä tai toimialoista ja jonka tehtävänä on tarjota työhön perustuvia eläke-etuuksia sopimuksen tai sovitun sitoumuksen perusteella. Eläke-etuuksia koskeva sopimus tai sitoumus voidaan direktiivin mukaan tehdä yksilöllisesti tai kollektiivisesti yhden tai useamman työnantajan ja työntekijän tai heidän edustajiensa välillä tai itsenäisten ammatinharjoittajien kanssa.

Lisäeläkedirektiivin toiminnan vakauden valvontaa koskevien sääntöjen keskeisenä tavoitteena on luoda Euroopan unionin tasolla riittävän vankat toiminnan vakauden puitteet siten, että vapaaehtoinen lisäeläke-toiminta on turvallista ja tuottavaa. Tämän mukaisesti direktiivissä on eräitä toiminnan vakautta koskevia minimisäännöksiä, joiden vaatimustaso riippuu eläkelaitoksen luonteesta ja kate-tuista riskeistä. Direktiivi sisältää myös varojen tehokkaan hallinnoinnin

huomioon ottavia sijoitussääntöjä, joiden pohjalta laitoksille annetaan mahdollisuus käyttää eläkejärjestelmien ominaispiirteisiin sopivia sijoitusstrategioita. Direktiivillä mahdollistetaan ammatillisten lisäeläkejärjestelmien tehokas hoitaminen. Direktiivi perustuu niin sanotulle huolellisen miehen periaatteelle sekä lisäeläkelaitoksen hallinnon että varojen hallinnoinnin osalta.

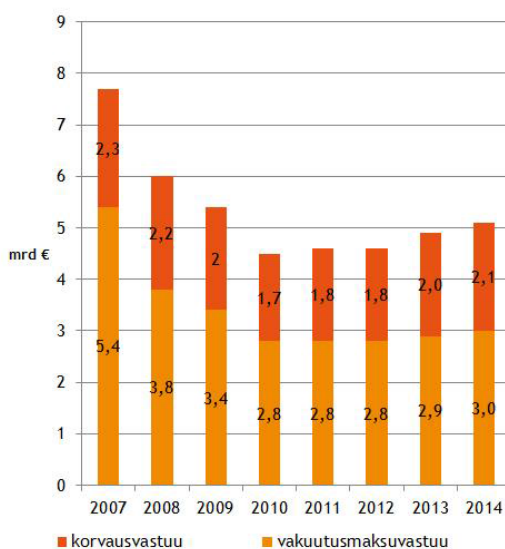
Edunsaajien suojaksi direktiivi sisältää eräitä säännöksiä, kuten toiminnan vähimmäisedellytykset, vaatimus erityisistä lakisääteisistä omista varoista, sijoitustoimintaa koskevat vähimmäisäännökset, säännökset eläkelaitoksen vastuiden määrittelystä, mukaan lukien vakuutustekninen vastuuvulka ja rahastointi sekä säännökset rajat ylittävästä toiminnasta.

Komissio on antanut ehdotuksensa lisäeläkedirektiivin uudistamiseksi. Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta KOM(2014) 167 lopullinen annettiin maaliskuussa 2014. Ehdotuksen tavoitteena on parantaa lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten hallintoa ja riskien hallintaa sekä lisätä niiden rajat ylittävää toimintaa. Lisäksi ehdotuksessa esitetään niin sanotun eläkeetuusotteen käyttöönottamista vakuutettujen lisäeläkeoikeuksia koskevan tiedonsaannin parantamiseksi. Eduskunnan talousvaliokunta katsoi lausunnossaan TaVL 26/2014 vp - U 22/2014 vp, että ehdotuksen tavoitteet ovat lähtökohtaisesti perusteltuja. Valiokunta katsoi kuitenkin, että ehdotuksen jatkovalmistelussa tulee ottaa paremmin huomioon suhteellisuusnäkökohta, jotta hallinnollinen taakka ei muodostuisi liian suureksi erityisesti pienille eläkelaitoksille. Neuvottelut direktiiviehdotuksen hyväksymiseksi ovat vielä kesken.

Käytäntö

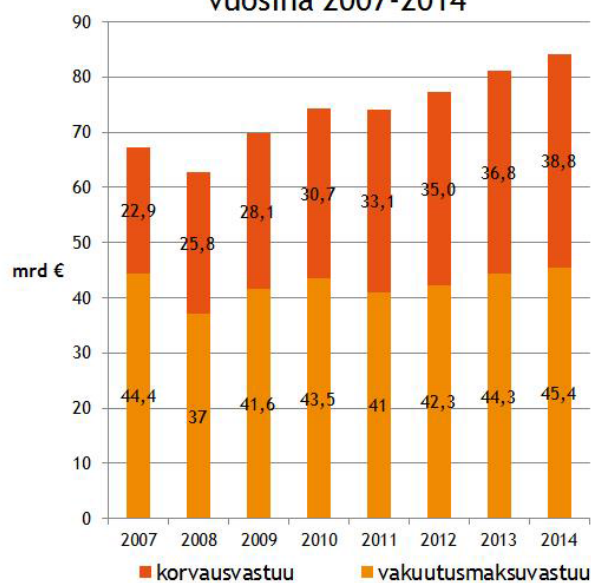
Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen osuus lakisääteisistä työeläke-toimintaa harjoittavien eläkelaitosten, työeläkeyhtiöt mukaan lukien, vastuuvulka oli vuonna 2014 noin 5,7 prosenttia. Lakisääteisistä vakuuttamista harjoittavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vakavaraisuusaste oli vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä 36,1 prosenttia, kun työeläkeyhtiöiden vakavaraisuusaste oli vastaavana ajankohtana 27,6. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vakavaraisuusaste on vakiintuneesti ollut työeläkeyhtiöiden vakavaraisuusastetta korkeampi. Alla aikasarja työeläkevakuutusyhtiöiden sekä lakisääteisistä eläkevakuuttamista harjoittavien eläkesäätiöiden ja -kassojen vastuuvulka ja vakavaraisuuden kehityksestä.

Eläkesäätiöiden ja -kassojen vakuutustekninen vastuuvulka/eläkevastuu* (miljardeja euroja) vuosina 2007-2014

*Sisältää TyEL:n mukaisen vastuuvulka/eläkevastuun ilman TEL-lisäturvan osuutta

Eläkevakuutusyhtiöiden vakuutustekninen vastuovelka* (miljardeja euroja) vuosina 2007-2014

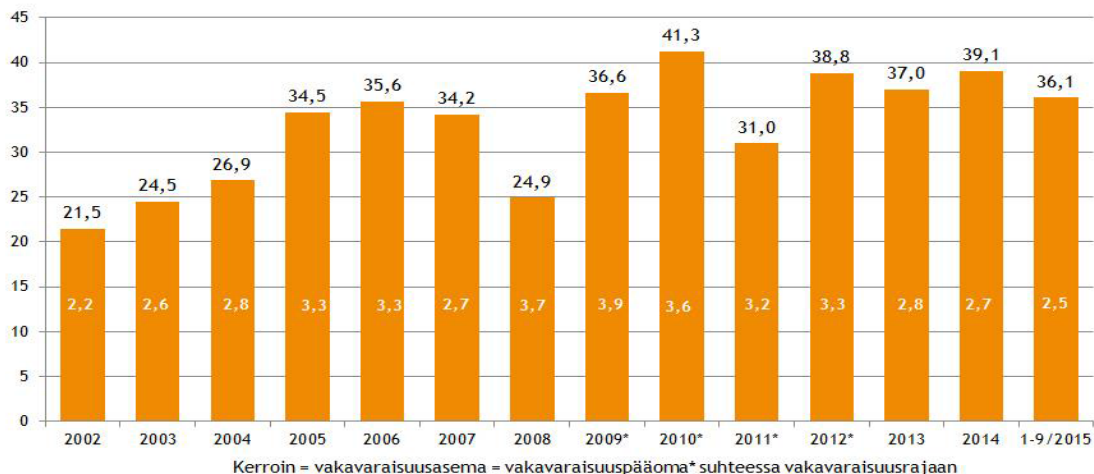

*Sisältää TyEL:n mukaisen vastuuelan/eläkevastuun ilman TEL-lisäturvan osuutta

30.11.2015

Lähde: ETK

Eläkesäätiöiden ja -kassojen vakavaraisuuspääoma* prosentteina vastuuelasta (vakavaraisuusaste) vuosina 2002-2015

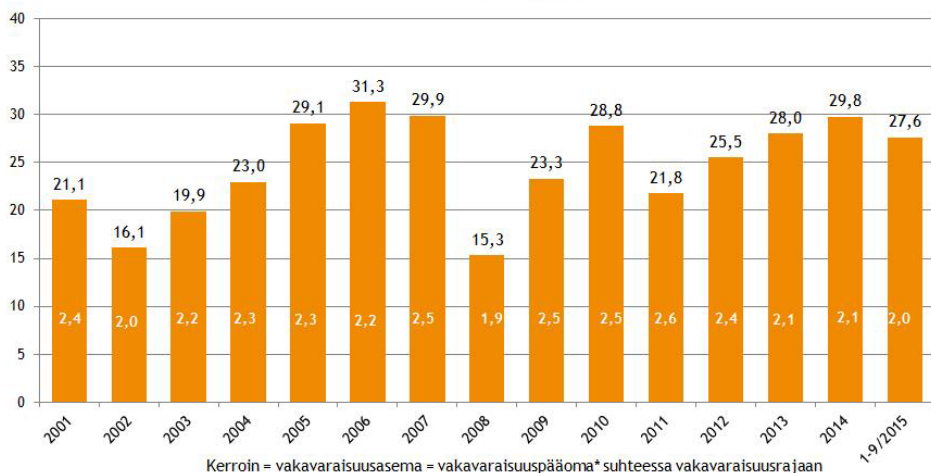
Vakavaraisuutta kasvatettiin siirrolla rahastoimattomien eläkkeiden maksuvalmiuspuskurista vuonna 2008. Muutos perustui määräaikaiseen lakiin, joka säädettiin kv. rahoitusmarkkinahäiriön vaikutusten vähentämiseksi. Siirto oli voimassa vuoden 2012 loppuun.

* Ennen vuotta 2013 toimintapääoma

8.12.2015

Lähde: TELA/Fiva

Eläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuuspääoma*
prosentteina vastuovelasta (vakavaraisuusaste)
vuosina 2001-2015

Vakavaraisuutta kasvatettiin siirrolla rahastoimattomien eläkkeiden maksuvalmiuspuskurista vuonna 2008. Muutos perustui määräaikaiseen lakiin, joka säädettiin kv. rahoitusmarkkinahäiriön vaikutusten vähentämiseksi. Siirto oli voimassa vuoden 2012 loppuun.

* Ennen vuotta 2013 toimintapääoma

8.12.2015

Lähde: TELA/Fiva

Finanssivalvonnan rekisterissä oli vuoden 2015 lopulla 20 lakisäateistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavaa eläkesäätiötä tai -kassaa taikka edellä tarkoitettua toimintaa harjoittavaa eläkesäätiön tai -kassan osastoa. Lukuun sisältyy myös kaksi selvitystilassa olevaa kassaa. Lisäksi yksi uusi eläkekassa on aloittamassa toimintaansa eikä se vielä sisälly edellä mainittuun lukuun. Rekisteröidyt työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavat eläkesäätiöt ja eläkekassat tai edellä mainittua toimintaa harjoittavat eläkesäätiöiden tai -kassojen osastot eivät ole suljettuja eli niissä voidaan vakuuttaa uusia henkilöitä. Finanssivalvonnan rekisterissä oli vuoden 2015 lopulla 32 vain lisäeläketoimintaa harjoittavaa eläkesäätiötä ja -kassaa, joista yksi on selvitystilassa. Lisäeläketoimintaa harjoittavat eläkesäätiöt ja -kassat ovat pääosin suljettuja. Uusia henkilöitä voidaan vakuuttaa yhdessä etuusperusteisessa lisäeläkelaitoksessa ja kahdessa maksuperusteisesti toimivassa lisäeläkelaitoksessa. Suomessa ei ole yhtään rajat ylittävää toimintaa harjoittavaa ETA-lisäeläkesäätiötä tai -kassaa.

Rekisteröidyt 16.12.2015	
rekisteröidyt A eläkesäätiöt kpl	30
rekisteröidyt A eläkekassat kpl	2
rekisteröidyt B eläkesäätiöt kpl	1
rekisteröidyt B eläkekassat kpl	4
rekisteröidyt AB eläkesäätiöt kpl	13
rekisteröidyt AB eläkekassat kpl	2
rekisteröidyt ETA eläkesäätiöt kpl	
rekisteröidyt ETA eläkekassat kpl	

Lähde Finanssivalvonta

Rekisterissä olevissa lakisäateistä eläkevakuuttamista harjoittavissa eläkesäätiöissä ja -kassoissa oli vuonna 2014 yhteensä 45 718 vakuutettua ja 45 494 eläkkeensaajaa. Suurimassa lakisäateistä toimintaa harjoittavassa eläkekassassa oli vuonna 2014 vakuutettuja 10 622 ja eläkkeensaajia 7309 ja vastaavasti pienimmässä eläkesäätiössä 101 vakuutettua ja 132 eläkkeensaajaa. Alle 300 vakuutettua oli neljässä säätiössä tai kassassa ja alle 150 vakuutettua yhdessä eläkesäätiössä.

Vapaaehtoista lisäeläkehoitoa harjoittavissa lisäeläkesäätiöissä ja -kassoissa oli vuonna 2014 yhteensä 14 511 vakuutettua, 9499 vapaakirjan saanutta ja 48 558 eläkkeensaajaa. Suurimmassa lisäeläkesäätiössä oli vuonna 2014 yhteensä noin 17 000 vakuutettua, vapaakirjan saanutta sekä eläkkeensaajaan ja vastaavasti pienimmässä yhteensä 2 vakuutettua ja eläkkeensaajaa. Alle 30 vakuutettua ja eläkkeensaajaa oli kahdessatoista lisäeläkesäätiössä ja alle 100 vakuutettua ja eläkkeensaajaa oli yhdessä lisäeläkekassassa.

A-laitosten kokonaismäärä	
Vuosi	Laitoksia kpl
2011	57
2012	55
2013	53
2014	48

Lähde Finanssivalvonta

Lisäeläkesäätiöiden ja lisäeläkekassojen vastuvelka vapaaehtoisen ryhmäeläkevakuuttamisen kokonaisvastuuelasta on noin 35 prosenttia.

	2014	2013	2012	2011
Lisäeläkesäätiöt ja -kassat	3,674	3,753	3,696	3,698
Ryhmäeläke henkiyhtiöissä	6,634	5,992	5,931	5,758

Lähde Finanssivalvonta

Sairauskassoissa oli vuonna 2014 yhteensä noin 144 000 vakuutettua, joista vakuutettuja sairausvakuutuslain mukaista toimintaa harjoittavissa työpaikkakassoissa oli valtaosa eli noin 110 000 vakuutettua. Työpaikkakassoja vuonna 2014 oli 63 ja täydennyskassoja oli 67. Hautaus- ja eroavustuskassoja oli kaksi ja niissä yhteensä vuonna 2014 vakuutettuja ja vapaakirjan saaneita noin 10 200. Alla Finanssivalvonnan tuottamia taulukoita.

Vakuutetut

	2014	2013	2012	2011
Työpaikkakassat	110 541	122 625	124 054	124 589
Täydennyskassat	33 887	35 946	37 964	41 581
Yhteensä	144 428	158 571	162 018	166 170

Kassojen lukumäärä

	2014	2013	2012	2011
Työpaikkakassat	63	68	69	69
Täydennyskassat	67	66	68	68
Yhteensä	130	134	137	137

Vakuutustekninen vastuvelka vain yhdellä sairauskassalla

	2014	2013	2012	2011
Vastuuelan määrä	17 749	19 051	20 906	24 090

HAUTAUS- JA EROAVUSTUSKASSAT

	2014	2013	2012	2011
kassojen lukumäärä	2	2	2	2
vakuutettujen lukumäärä	8 631	9 376	9 793	10 435
vapaakirjojen lukumäärä	1 617	1 642	1 641	1 668

2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET

Esityksen yleiset tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen tavoitteena on edistää eläkesäätiöiden ja eläkekassojen perustamista ja toimintaedellytyksiä osana työeläkejärjestelmän hajautettua toimeenpanoa. Uusia eläkesäätiöitä ja eläkekassoja ei ole viime vuosikymmeninä juurikaan perustettu ja lisäeläkevakuutustoiminnan osalta useimmat säätiöt ja kassat ovat suljettuja eli ne eivät enää vakuuta uusia henkilöitä. Eläkesäätiöiden ja kassojen toimintaedellytysten tarkastelu ei saa johtaa vakuutettujen etujen vaarantumiseen tai kilpailuneutraliteetin eli tasapuolisten kilpailuedellytysten heikkenemiseen suhteessa työeläkeyhtiöihin. Toisaalta eläkelaitosmuotojen väliset erot ovat eri eläkelaitosmuotojen olemassaolon syy, joten niihin sovellettavan lainsäädännön erot ovat tästä näkökulmasta perusteltuja. Lisäksi kilpailu työeläkejärjestelmässä toteutuu osittain eri eläkelaitosmuotojen omaispiirteiden kautta, minkä vuoksi eläkesäätiöiden ja -kassojen on jatkossakin oltava työeläkeyhtiössä vakuuttamisesta selkeästi poikkeava vaihtoehto työnantajalle.

Esityksen keinona on eläkesäätiölain ja vakuutuslainsäädännön kokonaisuudistus, jonka tuloksena on rakenteeltaan voimassa olevia lakeja kattavampi, selkeämpi ja ajantasaisempi lainsäädäntö. Eläkesäätiölaissa ja vakuutuslainsäädännössä ei ole säännelty monia toiminnan kannalta keskeisiä kysymyksiä, joita ei ole tarkoituksenmukaista jättää tahdonvaltaisen sääntelyn eli säätiöiden ja kassojen sääntöjen varaan. Tahdonvaltaisuus sopii huonosti lakisääteisen työeläketoininnan harjoittamiseen, sillä kyse on yleisen edun kannalta yhteisistä työeläkejärjestelmän varoista. Käytännössä etenkin selvitystilaa koskevan sääntelyn puutteet, ovat aiheuttaneet epäselvyyksiä lakia soveltaville tahoilla.

Tavoitteena on yhteisöoikeudellisesti yhteneväinen sääntely, jossa on huomioitu eläkesäätiöiden ja -kassojen ominaispiirteet. Eläkesäätiölakia ja vakuutuslainsäädännön uudistetaan voimassa olevan osakeyhtiölain, vakuutusyhtiölain ja työeläkevakuutusyhtiölain pohjalta siltä osin kuin kyse ei ole eläkesäätiö- ja eläkekassa toiminnan luonteen edellyttämästä erityissääntelystä. Yhteisöoikeudellisesti johdonmukainen sääntely helpottaa lain soveltamista, joka on niin osakkaina olevien työnantajien, vakuutettujen kuin valvojan edun mukaista. Sääntelyä ehdotetaan myös kevennettäväksi poistamalla eräitä yksityiskohtaisia säännöksiä, joista osa voidaan tarvittaessa antaa alemmanasteisilla säännöksillä sekä toisaalta poistamalla yleislakien, erityisesti hallintolain, kanssa päällekkäistä tai ristiriitaista sääntelyä.

Valmistelun aikana on myös ollut esillä kokonaan uuden toimialakohtaisen eläkekassamallin kehittäminen. On esitetty, että pienelle eläkekassan osakkaana olevalle työnantajalle, joka ei ole kiinteästi mukana kassan päätöksenteossa, nykyinen vastuu eläkekassan velvoitteista on raskas. Uudessa mallissa osakkaan vastuu eläkekassan velvoitteista olisi rajoitetumpi kuin voimassa olevassa vakuutuslainsäädännössä siten, että osakkaan vastuuta sijoitustoiminnan tuloksesta rajoitettaisiin. Vastaavasti mahdollisuudet siirtää vakavaraisuuspääomaa eläkekassasta osakkaille vakuutusmaksua alentamalla olisivat myös voimassa olevaa vakuutuslainsäädännön rajoitetummat.

Työryhmän toimeksiannon laajuus ja asetettu määräaika eivät kuitenkaan mahdollistaneet ryhtyä uuden eläkekassamallin valmistelun edellyttämään laajamittaiseen selvitystyöhön.

Lisäeläkesäätiöiden ja -kassojen toimintaedellytyksiä parannettaisiin erityisesti uudistamalla vastuuvelan katteena olevan omaisuuden sijoittamista koskevat säännökset. Tavoitteena on mahdollistaa aikaisempaa paremmat sijoitustuotot sallimalla erilaisten sijoitustuotteiden, kuten sijoitus- ja vaihtoehtorahastojen käyttäminen, aikaisempaa laajemmin sekä laajentamalla mahdollisuuksia sijoittaa ETA- ja OECD-valtioiden ulkopuolelle. Sairaus-, hautaus- ja eroavustus-kassojen asemaa edistetään säätämällä niiden toimintaan sovellettava aikaisempaa selkeämpi erillislaki.

Eläkesäätiö- ja eläkekassalaki, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalaki sekä vakuutuskassalaki

Lakien rakennetta selkeytetään säätämällä lakisääteisen eläkevakuutustoiminnan harjoittamisesta omassa yleislaissaan, eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa, ja lisäeläketoinnin harjoittamisesta erillislaissa, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalaissa. Myös sairaus- ja hautaus- ja eroavustus-kasvoja koskeva sääntely eriytettäisiin omaksi erillislakiseen, vakuutuskassalaksi. Voimassa oleva eläkesäätiölaki ja vakuutuskassalaki sekä laki maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa kumottaisiin. Osa nyt asetuksissa olevista säännöksistä siirrettäisiin uusiin lakeihin.

Eläkesäätiölain- ja eläkekassalain säännöksiä on täydennetty laitosten sulautumisen, jakautumisen ja selvitystilan osalta. Toisaalta monia säännöksiä on poistettu tarpeettomina tai liian yksityiskohtaisina. Usein menettelyllisistä seikoista säädetään hallintolaissa ja muissa yleislaissa. Yksityiskohtainen sääntely voidaan tarvittaessa antaa alempiasteisena sääntelynä kuten Finanssivalvonnan määräyksinä.

Ehdotuksessa pyritään noudattamaan voimassaolevan yhteisöoikeudellisen sääntelyn rakennetta ja yleisiä periaatteita, ellei eläkesäätiöiden ja eläkekassojen tai vakuutuskassojen ominaispiirteiden vuoksi näistä ole perusteltua poiketa. Ehdotuksessa on huomioitu voimassa oleva vakuutusyhtiölaki, laki työeläkevakuutusyhtiöistä sekä osakeyhtiölaki. Vaikka eläkesäätiöt ja vakuutuskassat poikkeavat yhteisömuotona osakeyhtiöstä, on yhteisöoikeuden johdonmukaisuuden vuoksi perusteltua uudistaa myös eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain säännöksiä vastaamaan voimassa olevaa osakeyhtiölakia ja vakuutusyhtiölakia, ellei säätiöiden ja kassojen erityispiirteistä muuta johdu.

Lain luettavuuden parantamiseksi lain lukujen ja pykälien järjestys on pyritty samaan mahdollisimman pitkälle eläkelaitoksen perustamiselle ja toiminnalle tyypillistä aikajärjestystä vastaavaksi. Lisäksi pykäliin on lisätty otsikot ja liian pitkiä pykälä on jaettu useammiksi pykäliksi. Lainsäädännön selkeyttä on pyritty lisäämään myös siten, että lain eri luvut muodostaisivat yhtenäisen kokonaisuuden.

Eläkesäätiö-, eläkekassa- ja vakuutuskassatoiminta sekä toimintapiiri

Ehdotuksen mukaan eläkesäätiö voisi ehdotetun lain voimaantulon jälkeen harjoittaa vain lakisääteistä työntekijäneläkelain mukaista toimintaa ja eläkekassa edellä mainitun lisäksi lakisääteistä yrittäjän eläkelain mukaista toimintaa. Lisäeläketointia ei olisi mahdollista harjoittaa samassa eläkelaitoksessa kuin lakisääteistä vakuuttamista. Lisäeläketointia harjoitettaisiin lisäeläkesäätiöissä ja lisäeläkekassoissa. Sairaus-, hautaus- ja eroavustustoimintaa harjoitettaisiin vakuutuskassoissa. Ehdotuksen tarkoituksena on erottaa vielä nykyistä selkeämmin toisistaan lakisääteisen toiminnan ja vapaaehtoisen toiminnan harjoittaminen, joka kuuluu ammatillisten lisäeläkelaitosten toiminnasta ja valvonnasta annetun direktiivin soveltamisalaan. Lisäksi tarkoituksena on selkeyttää sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassoihin sovellettavaa sääntelyä.

Uutta lainsäädäntöä lakisääteisen ja vapaaehtoisen vakuutustoiminnan harjoittamisesta eri laitoksissa sovellettaisiin uusien lakien voimaantulon jälkeen rekisteröitäviin eläkelaitoksiin. Nykyisen lainsäädännön voimassa ollessa rekisteröidyt sekä lakisääteistä että vapaaehtoista

eläkevakuuttamista harjoittavat laitokset, niin sanotut AB -eläkesäätiöt ja AB -eläkekassat, voivat jatkaa toimintaansa. Voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain säännöksiä eri osastojen varojen erillään pitämisestä ja ylikatteen siirtämisestä osastojen välillä sovellettaisiin myös uuden lainsäädännön voimaantulon jälkeen. Ennen ehdotetun lainsäädännön voimaantuloa rekisteröity AB -eläkesäätiö voi ehdotetun lain voimaantulon jälkeen sulautua toiseen ennen ehdotetun lain voimaantuloa rekisteröityyn AB-eläkesäätiöön. Vastaavasti ennen ehdotetun lain voimaantuloa rekisteröity AB -eläkekassa voisi ehdotetun lain voimaantulon jälkeen sulautua toiseen ennen ehdotetun lain voimaantuloa rekisteröityyn AB -eläkekassaan. Myös kannansiirrot ennen ehdotetun lain voimaantuloa rekisteröityjen AB-eläkelaitosten välillä olisivat mahdollisia. AB-eläkesäätiö tai AB-eläkekassa ei kuitenkaan voisi jakautua siten, että jakautumisen jälkeen uusien säätiöiden tai kassojen joukossa olisi edelleen AB-eläkesäätiö tai AB-eläkekassa. AB-eläkesäätiöön voi liittyä uusia osakkaita, jos uusi osakas kuuluu eläkesäätiö- ja eläkekassalaisissa säädettävään toimintapiiriin eli osakas kuuluu samaan konserniin säätiön muiden osakkaiden kanssa. Tällaisen uuden osakkaan työnantajakohmainen vakuutuskanta olisi siirrettävissä AB-eläkesäätiöön. Myös AB-eläkekassaan on mahdollista siirtää eläkesäätiö- ja eläkekassalain voimaantulon jälkeen vakuutuskanta ja sinne voidaan ottaa uusia osakkaita.

Ehdotuksen mukaan eläkesäätiön toimintapiiri vastaisi pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Uutta olisi, että eläkesäätiön, jossa on useita osakkaita, toimintapiiri vastaisi kirjanpitolaissa tarkoitettua konsernia. Tämä kaventaisi hieman toimintapiiriä voimassa olevaan eläkesäätiölaikiin verrattuna, jonka mukaan työnantajat, jotka eivät muodosta konsernia, mutta joilla on taloudellinen ja toiminnallinen yhteys keskenään voivat muodostaa eläkesäätiön. Ehdotuksen mukaan työnantajat, jotka taloudellisen ja toiminnallisen yhteyden perusteella katsovat eläkevakuutustoiminnan harjoittamisen yhdessä tarkoituksenmukaiseksi, voisivat edelleen perustaa eläkekassan.

Ehdotuksen tarkoituksena on nykyistä selvemmin erottaa eläkesäätiötoiminnan ja eläkekassatoiminnan harjoittaminen toisistaan ja vahvistaa näiden laitosmuotojen ominaispiirteitä. Kun eläkesäätiön osakkaina olisivat jatkossa samaan konserniin kuuluvat työnantajat, eläkesäätiön hallintoa ja muuta toimintaa koskevassa sääntelyssä voidaan ottaa lähtökohdaksi osakkaiden etujen yhteneväisyys. Sen sijaan eläkekassan hallinnon sääntelyssä tulee huomioida osakkaiden mahdolliset eturistiriidat. Eläkekassan ja lisäeläkekassan toimintapiirit vastaisivat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ehdotuksen mukaisen vakuutuskassan toimintapiiri vastaisi voimassa olevan vakuutuskassalain toimintapiiriä.

Ehdotuksen mukaan eläkesäätiössä ja eläkekassassa tulee olla vähintään 150 vakuutettua. Ehdotuksen tarkoituksena on edistää eläkesäätiöiden ja -kassojen perustamista mahdollistamalla aikaisempaa pienempien laitosten perustaminen. Tarkoituksena on myös vähentää toiminnassa olevien eläkesäätiöiden ja -kassojen purkamista vakuutettujen lukumäärän vähenemisen vuoksi. Vakavaraisuussääntelyn muuttumisen johdosta sijoitusriskiä hallitaan jatkossa entistä paremmin. Vakuutusriskin hallitsemiseksi vakuutettujen määrää tulee kuitenkin edelleen säädellä. Eläkesäätiön ja eläkekassan merkittävin vakuutusriski on vakuutetun työkyvyttömyys. Työkyvyttömyyseläkkeistä aiheutuvat kustannukset tulevat täysimääräisesti osakkaina olevien työnantajien kannettavaksi joko korkeampina vakuutusmaksuina tai riskipuskurina olevan vakavaraisuuspääoman alentumisen kautta. Erityisesti pitkään toimineille eläkesäätiölle ja -kassoille on usein karttunut sijoitusomaisuutta, jolloin vakavaraisuuspääoma riittävää kattamaan pääosin työkyvyttömyydestä aiheutuvat kustannukset. Jotta vaikutus työnantajan vakuutusmaksuun ei vaarantaisi työnantajan taloudellista kantokykyä, riittäväksi vakuutettujen lukumääräksi on arvioitu olevan sataviisikymmentä.

Valmistelun aikana on myös arvioitu vaihtoehtoista mallia eläkelaitoksen vähimmäiskoolle. Tässä mallissa eläkelaitoksessa tulisi olla joko 150 vakuutettua tai vähintään 100 vakuutettua, joiden vuotuinen palkkasumma vastaisi kuuttamiljoonaa euroa. Edellä mainittu palkkasumma vastaa 100 palkansaajan keskimääräistä vuosiansiota vuoden 2012 tasoon laskettuna ja palkkasumma sidottaisiin Tilastokeskuksen julkaisemaan ansiotasoindeksiin. Vähimmäiskoon tulee

olla riittävä, jotta laitos ja sen osakkaana olevat työnantajat kykenisivät kantamaan työkyvyttömyysriskin. Arvion mukaan yrityksessä, jossa on 100 työntekijää, on keskimäärin 0,5 työkyvyttömyystapausta vuosittain. Sen kertaluonteinen kustannusvaikutus suhteessa vuosittaiseen palkkasummaan olisi keskimäärin laskettuna 1 - 2 prosenttia. Jos työkyvyttömyysriski toteutuu keskimääräistä suurempana esimerkiksi siten, että kaksi korkeampipalkkaista henkilöä tulisi työkyvyttömäksi samana vuonna, niin työkyvyttömyystapausten kustannusvaikutus voisi usein nousta noin 10 prosenttiin palkkasummasta. Jos toteutunut työkyvyttömyysriski olisi vielä edellistä esimerkkiä suurempi, niin kustannusvaikutus nousisi hyvin korkeaksi.

Eläkelaitoksessa osakkaana oleva työnantaja kantaa vastuun työkyvyttömyystapausten mahdollisesti aiheuttamasta lisäkustannuksesta, jos eläkelaitoksen vakavaraisuuspuskuri ei riitä kattamaan työkyvyttömyyskustannuksia. Hyvin pienten säätiöiden tai kassojen perustaminen ei edelleenkaan olisi tarkoituksenmukaista, koska niiden edellytykset pitkäjänteiseen toimintaan voivat olla heikot. Eläkesäätiön ja -kassan toiminta edellyttää osakkaana olevalta työnantajalta sitoutumista pitkäjänteiseen toimintaan, työeläketoininnan tuntemusta ja taloudellisten resursien osoittamista laitokselle. Hyvin pienten säätiöiden tai kassojen perustaminen lisäisi näiden riskiä joutua selvitystilaan ja olisi myös epätarkoituksenmukaista työeläkelaitosten konkurssiyh-teisvastuun kannalta. Lakisääteisen työeläkejärjestelmän toimeenpanon hajautuminen hyvin pieniin yksiköihin lisäisi myös järjestelmän hallinnointikuluja.

Hallinto

Lakisääteistä ja vapaaehtoista vakuuttamista harjoittavan eläkesäätiön ja -kassan sekä vakuutuskassan hallinto vastaisi pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Lisäeläketointia harjoittavien säätiöiden ja kassojen toimintaan sekä vakuutuskassojen toimintaan sovellettaisiin lakisääteistä toimintaa harjoittavien laitosten hallintoa koskevia säännöksiä eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa. Eläkesäätiöissä ei enää voisi olla hallintoneuvostoa, koska tätä on pidetty tarpeettomana säätiöissä, jonka toimintapiiri muodostuu yhdestä työnantajasta tai konsernista. Eläkesäätiöillä ja -kassoilla voisi edelleen olla hallintoneuvosto, jos sillä oli hallintoneuvosto ennen uuden lain voimaantuloa. Lisäksi eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain nimityksiä yhdenmukaistettaisiin siten, että eläkesäätiön asiamiestä nimitettäisiin toimitusjohtajaksi.

Ehdotuksen mukaan lakisääteistä vakuuttamista harjoittavan eläkelaitoksen hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä tulisi olla hyvä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus ja hallituksessa tulisi olla myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Kun hallitus vastaa eläkelaitoksen toiminnasta, on tarpeellista, että sen jäsenillä on riittävää osaamista laitoksen keskeisistä toiminnoista. Eläkesäätiön hallituksen varajäsenten lukumäärää ehdotetaan laskettavaksi viidestä kahteen hallinnon keventämiseksi. Samalla eläkekassan hallituksen jäsenten lukumäärä ehdotetaan nostettavaksi kolmesta neljään, koska pariteettiperiaatteen noudattaminen on käytännössä vaatinut neljää jäsentä. Lisäksi myös eläkekassan hallituksella tulisi olla vähintään kaksi varajäsentä.

Hallintoa koskevia säännöksiä ajantasaistettaisiin vastaamaan niitä osakeyhtiölain säännöksiä, joita sovelletaan myös työeläkeyhtiöihin. Eläkekassan kassankokousta koskevaa sääntelyä uudistettaisiin myös vastaamaan soveltuvin osin osakeyhtiölain säännöksiä. Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan kassankokouksen määränemmistöllä tehtävien päätösten määrää vähennettäisiin päätöksenteon edistämiseksi. Määränemmistö päätökset eivät ole tarpeen vakuutettujen etujen turvaamiseksi lakisääteisen järjestelmän, jossa vakuutetut edut määräytyvät lainsäädännön mukaan ja jossa työnantaja pääosin vastaa etujen rahoittamisesta lakisääteisillä vakuutusmaksuilla. Eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa säädettäisiin oikeudellisen epävarmuuden poistamiseksi edustajan kelpoisuudesta. Lisäksi aiemmin Finanssivalvonnan määräyksillä annettun säännökset riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta nostettaisiin laintasolle, mikä vastaisi työeläkeyhtiöihin ja vakuutusyhtiöihin sovellettavia säännöksiä.

Tilinpäätös ja tilintarkastus

Tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen sääntely vastaisi eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain voimassa olevia säännöksiä, joissa on huomioitu vuonna 2016 voimaan tullut kirjanpitolain uudistus ja 1.1.2016 voimaan tullut uusi tilintarkastuslaki.

Vakavaraisuussääntely

Lakisäateistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavilla eläkesäätiöillä ja -kassoilla tulee olla vakavaraisuuspääomaa, jonka vähimmäis- ja enimmäismäärä on säännelty. Ehdotus eläkesäätiö- ja eläkekassalain vakavaraisuutta koskeviksi säännöksiksi vastaa voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia. Pääosin lakisäateistä toimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vakavaraisuutta säännellään lailla eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta, mitä sovelletaan myös työeläkeyhtiöihin. Eläkesäätiö- ja eläkekassalaisa on säätiöiden ja kassojen erityispiirteisiin liittyvät vakavaraisuussäännökset kuten säännökset lisävakuutusvastuusta, vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttamisesta osakkaille sekä oskaan lisämaksuvelvollisuudesta.

Vakuutusmaksut lakisäateisessä eläkevakuutuksessa

Ehdotus vastaa voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia. Lakisäateistä toimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen osakkaana olevan työnantajan mahdollisuus säädellä vakuutusmaksun tasoa joustavasti on näiden eläkelaitosmuotojen ominaispiirre ja olennainen ero verrattuna vakuuttamiseen työeläkeyhtiössä. Sääntelyn säilyttäminen nykyisenä on perusteltua.

Vakuutusmaksut vapaaehtoisessa lisäeläkevakuutuksessa

Ehdotus vastaa voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia.

Vakuutuskannan luovutus lakisäateisessä eläkevakuutuksessa

Vakuutuskannan luovutusta koskevia säännöksiä ehdotetaan uudistettavaksi. Työeläkevakuutusyhtiölakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutuskannan luovutusta koskevia rajoituksia muutettaisiin tai ne poistettaisiin kokonaan luovutettaessa kanta työeläkeyhtiöstä toiminnassa olevaan, lakisäateistä vakuuttamista harjoittavaan eläkesäätiöön tai -kassaan. Työeläkevakuutusyhtiölaissa säädetään luovutettavaan vakuutuskantaa sisältävien vakuutusten vähimmäismäärästä sekä asetetaan kannan peräkkäisille luovutuksille viiden vuoden aikaraja.

Ehdotuksen mukaan luovutettaessa kanta toiminnassa olevaan säätiöön tai kassaan luovutettavaan kantaan sisältyvien vakuutettujen lukumäärää ei säänneltäisi. Lisäksi ehdotetaan, että luovutettaessa vakuutuskanta perustettavaan eläkesäätiöön tai -kassaan kannassa tulee olla vähintään sama määrä vakuutettuja kuin mitä ehdotetaan laitoksen perustamisen edellyttämäksi vähimmäismääräksi. Ehdotuksen mukaan luovutettaessa vakuutuskanta perustettavaan laitokseen yhdestä tai useammasta työeläkeyhtiöstä tulee kannassa olla yhteensä vähintään sama määrä vakuutettuja kuin mitä ehdotetaan laitoksen perustamisen edellyttämäksi vähimmäismääräksi. Tarkoituksena on turvata perustettavan laitoksen elinkelpoisuus. Ehdotus vastaa tältä osin nykytilaa. Uutta olisi se, että vakuutettujen määrää koskeva vaatimus laskisi vastaavasti kuin vakuutettujen määrää koskevaa vaatimusta ehdotetaan alennettavaksi laitosta perustettaessa. Uutta olisi myös se, että vaadittu määrä vakuutettuja voidaan kerätä useasta työeläkeyhtiöstä, kun vakuutettujen määrää koskeva vaatimus on nykyisin työeläkeyhtiökohtainen. Ehdotuksen tarkoituksena on edistää uusien eläkesäätiöiden ja -kassojen perustamista sekä vähentää toiminnassa olevien laitosten purkamista vakuutettujen lukumäärän jäädessä laissa säädettyä vähimmäismäärää alhaisemmaksi. Uuden eläkesäätiö tai -kassan perustaminen siirtämällä kanta työeläkeyhtiöstä on vaihtoehto sille, että säätiö tai kassa perustetaan ilman vanhaa vakuutuskantaa. Jos eläkelaitos perustetaan ilman vanhaa vakuutuskantaa, työnantajan on sijoitettava enemmän

omia varojaan säätiöön tai kassaan vastuuvelan tuottovaatimuksen saavuttamiseksi tai maksettava korkeampia vakuutusmaksuja.

Lisäksi ehdotetaan, että Finanssivalvonnan suostumuksella saman vakuutuskannan tai sen osan edellisestä luovutuksesta voisi viiden vuoden vähimmäisajan sijaan olla kulunut vähintään kolme vuotta. Kolmen vuoden vähimmäisaikaa olisi mahdollista soveltaa, jos säätiössä tai kassassa osakkaana oleva työnantaja sulautuu tai jakautuu taikka määräysvalta osakkaana olevassa työnantajassa vaihtuu. Kolmen vuoden vähimmäisaika tarvitaan eläkkeiden kustannusten jakoon liittyvistä käytännön syistä. Ehdotuksen tarkoituksena on luoda joustava sääntely, jossa voidaan huomioida nykyistä paremmin työnantajan toiminnassa tapahtuneet muutokset. Pääsääntönä säilyisi nykyinen viiden vuoden vähimmäisaika luovutusten välillä.

Ehdotus ei muuttaisi voimassa olevan lainsäädännön mukaista työeläkeyhtiön oikeutta kieltäytyä kannan luovutuksesta.

Siirtyvä vakavaraisuuspääoma lakisääteisessä eläkevakuutuksessa

Ehdotuksen mukaan vakuutuskannan luovutuksessa siirtyvän vakavaraisuuspääoman sääntely vastaisi pääpiirteissään voimassa olevaa sääntelyä. Siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrittämiseksi käytettävää laskennallista mallia ehdotetaan kuitenkin uudistettavaksi. Ehdotuksen mukaan siirtyvä vakavaraisuuspääoma määräytyisi kuten nykyisin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella vahvistamana kiinteänä prosenttiosuutena luovuttavan eläkelaitoksen vastuuvälästä. Uutta olisi, että prosenttiosuus laskettaisiin työeläkelaitosten vakavaraisuusrajojen mediaanin sijaan työeläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella. Työeläkelaitosten vakavaraisuusastetta laskettaessa eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vakavaraisuuspääomasta vähennetään työnantajan lisämaksuvelvollisuuteen perustuva erä. Työeläkelaitosten keskimääräinen vakavaraisuus määrättäisiin vastaavasti kuin täydennyskerrointa laskettaessa. Eläkelaitosten keskimääräiseen vakavaraisuuteen perustuva siirtyvä vakavaraisuuspääoma mahdollistaisi nykymallia paremmin uuden eläkelaitoksen vastuuvelan tuotto-odotuksen saavuttamisen, mikä ainakin välillisesti alentaisi työnantajan vakuutusmaksuja. Historiatietojen valossa siirtyminen ehdotettuun malliin nostaisi hieman siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrää.

Uutta olisi myös, että prosenttiosuuden laskennassa käytettävien tietojen ajantasaisuutta parannettaisiin. Nykymallissa vakuutuskannan siirtohetkellä käytettävä prosenttiosuus voi perustua jopa vuoden vanhoihin tietoihin. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa sijoitusmarkkinoiden heilahdellessa siirtyvä vakavaraisuuspääoma voi poiketa merkittävästi työeläkelaitosten vakavaraisuusasteesta siirtohetkellä. Siirtyvän vakavaraisuuden määräytymisessä nyt olevan viiveen lyhentäminen asettaisi vakuutuskannan vastaanottavan säätiön tai kassan tasavertaisempaan asemaan muiden työeläkelaitosten kanssa. Viiveen poistaminen kokonaan ei ole käytännössä mahdollista, koska siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrittämisessä käytettävän prosenttiosuuden laskentaa varten tarvittavat tiedot saadaan eläkelaitoksilta jälkikäteen ja tietojen käsitteleminen vie viranomaisilta hieman aikaa.

Ehdotuksen mukaan viivettä lyhennettäisiin nopeuttamalla hallinnollista prosessia prosenttiosuutta annettaessa. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi jatkossa siirtyvän vakavaraisuuspääoman määräytymisessä käytettävän prosenttiosuuden neljä kertaa vuodessa Eläketurvakeskuksesta saatavien tietojen pohjalta. Tieto tulevasta siirtyvän vakavaraisuuspääoman prosenttimäärästä julkaistaisiin jo ennen vahvistetun prosentin voimaantuloa, mikä vähentäisi kannan luovutusta koskevan sopimuksen tekemisessä olevaa epävarmuutta.

Lisäksi ehdotetaan, että työnantajan velvollisuudesta täydentää vastaanottavan eläkesäätiön tai -kassan vakavaraisuuspääomaa omista varoistaan luovuttaisiin siirrettäessä kantaa työeläkeyhtiöstä eläkesäätiöön tai -kassaan. Voimassa olevan lain mukaan työnantajan on täydennettävä vastaanottavan eläkesäätiön tai -kassan vakavaraisuutta, jos luovuttavasta eläkelaitoksesta siirtyy asetuksella säädettyä prosenttiosuutta alhaisempi määrä tai luovutettavan omaisuuden riskilisyys edellyttää asetuksella säädettyä määrää korkeampaa vakavaraisuutta. Tarkoituksena on edistää työnantajan mahdollisuutta siirtää kanta luovuttavan työeläkelaitoksen vakavaraisuusas-

teesta riippumatta. Täydentämisvelvoitteesta luopuminen edistäisi työnantajan mahdollisuuksia kannan siirtoihin kuitenkin vaarantamatta vakuutettuja etuja. Vastaanottavan ja luovuttavan eläkelaitoksen vakavaraisuutta koskevat vaatimukset ovat voimassa vakuutuskannan siirroista riippumatta.

Kun eläkesäätiö tai -kassa luovuttaa vakuutuskannan tai sen osan työeläkeyhtiölle, työnantajan tulisi edelleen täydentää siirtyvää vakavaraisuuspääomaa asetuksella säädetylle tasolle, jos luovuttavan säätiön tai kassan vakavaraisuusaste olisi asetuksella säädettyä tasoa alhaisempi. Täydentämisvelvollisuus on perusteltu, koska eläkesäätiössä tai -kassassa työnantaja voi omilla päätöksillään laissa säädetyissä rajoissa vaikuttaa laitoksen vakavaraisuusasteeseen. Täydentämisvelvollisuus on tarpeellinen, jotta työeläkevaroja ei siirry työeläkejärjestelmän ulkopuolelle. Täydentämisvelvoite myös lieventää tai estää vastaanottavan eläkelaitoksen vakavaraisuusasteen laskun, kun siirtyvä vakavaraisuuspääoma ei ole merkittävästi alhaisempi kuin vastaanottavan työeläkeyhtiön vakavaraisuusaste. Vastaanottavan työeläkeyhtiön vakuutusnottajien yhdenvertainen kohtelu edellyttää, että yhtiön vakavaraisuus ei merkittävästi laske vakuutuskannan vastaanottamisen johdosta.

Siirtyvän vakavaraisuuspääoman täydentämisvelvollisuutta ei olisi, kun vakuutuskanta siirrettäisiin eläkesäätiöstä tai -kassasta toiseen lakisääteistä toimintaa harjoittavaan eläkesäätiöön tai -kassaan. Jos kysymyksessä on siirto eläkesäätiöiden välillä, osakas, jonka kantaa siirretään, siirtyy yhdessä vakuutuskannan kanssa uudeksi osakkaaksi vastaanottavaan säätiöön. Näin on käytännössä myös siirrettäessä kanta eläkekassojen välillä. Siirtyvän vakavaraisuuspääoman täydentäminen ei olisi perusteltua myöskään sen vuoksi, että eläkesäätiössä ja -kassassa osakkaat voivat laissa säädetyissä rajoissa palauttaa vakavaraisuutta takaisin osakkaille.

Ehdotetulla muutoksella ei olisi vaikutusta vakuutuskannan luovuttamiseen eläkelaitoksen lakisääteisessä selvitystilassa. Kuten nykyisin, jos laitoksen vakavaraisuusaste on alle vakavaraisuusrajan, osakkaiden olisi täydennettävä vakavaraisuuspääomaa vastaamaan vakavaraisuusrajaa.

Vakuutuskannan luovutus lisäeläkevakuutuksessa

Ehdotuksessa vapaaehtoista lisäeläkevakuuttamista harjoittavan eläkesäätiön ja -kassan vakuutuskannan luovutusta koskevat yleiset periaatteet vastaavat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Kannanluovutuksessa sovellettavaa menettelyä ehdotetaan kuitenkin uudistettavaksi vastaamaan soveltuvin osin vakuutusyhtiöiden kannanluovutuksessa käytettävää menettelyä.

Sulautuminen ja jakautuminen

Ehdotuksessa eläkesäätiön ja -kassan sulautumista koskevat yleiset periaatteet vastaavat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Voimassa olevassa laissa säätiöiden ja kassojen sulautumista ja jakautumista koskeva menettely on puutteellisesti säännelty. Säännöksiä ehdotetaan uudistettavaksi vastaamaan soveltuvin osin vakuutusyhtiöiden sulautumisessa ja jakautumisessa käytettävää menettelyä.

Selvitystila ja purkaminen

Ehdotuksessa uudistettaisiin eläkesäätiöiden ja -kassojen selvitystilaan sovellettavia säännöksiä, jotka ovat voimassa olevassa lainsäädännössä puutteelliset. Erityisesti selvitystilassa olevan eläkesäätiön ja -kassan osakkaan vastuuta koskevaa sääntelyä täydennettäisiin ja menettelylliset säännökset uudistettaisiin vastaamaan soveltuvin osin vakuutusyhtiölain säännöksiä. Lähtökohtana on kuten voimassa olevassa lainsäädännössä, että eläkesäätiössä ja eläkekassassa osakkaan vastuut poikkeavat toisistaan. Eläkesäätiön osakas vastaa viime kädessä omalla omaisuudellaan eläkesäätiön velvoitteista kun taas eläkekassassa osakkaan vastuulla on yläraja.

Lakisääteitä vakuuttamista harjoittavan eläkesäätiön tai -kassan selvitysmiehen on pyrittävä saamaan aikaan selvitystilassa olevan laitoksen vakuutuskannan luovutusta koskeva sopimus. Vakuutuskantaa luovutettaessa vastaanottavalle työeläkelaitokselle on säännösten mukaan siirrettävä vähintään vakavaraisuusrajaa vastaava määrä vakavaraisuuspääomaa. Jos vakavarai-

suuspääoma ylittää vakavaraisuusrajan, vakavaraisuuspääoma siirretään kokonaisuudessaan enintään kuitenkin sosiaali- ja terveystieteiden vahvistamaa prosenttiosuutta käyttäen laskettu määrä. Ehdotuksen mukaan selvitystilaan asetetun eläkesäätiön osakkaan tulisi täydentää vakavaraisuuspääomaa, jos kantaa luovutettaessa vakavaraisuutta on vähemmän kuin vakavaraisuusraja. Eläkekassan osakkaan vastuu määräytyisi jo asetettaessa kassa selvitystilaan. Selvitystilaan asettamispäivälle laskettaisiin eläkekassan vastuuvetäjä, vakavaraisuuspääoma ja vakavaraisuusraja. Jos eläkekassassa on selvitystilaan asettamishetkellä vakavaraisuuspääomaa alle vakavaraisuusrajan, eläkekassan osakkaiden tulisi täydentää vakavaraisuuspääomaa vastaamaan tätä vakavaraisuusrajaa. Jos selvitystilassa olevan eläkekassan vakavaraisuuspääoma kasvaisi sijoitusten arvonkehityksen myötä, eläkekassan osakkaat eivät saisi hyötyä arvonnoususta, mutta he eivät myöskään vastaisi omalla omaisuudellaan selvitystilan aikana tapahtuvasta vakavaraisuuspääoman laskemisesta alle vakavaraisuusrajan.

Lisäksi selkiytettäisiin vakuutuskassasta eronneen osakkaan vastuun sääntelyä selvitystilaan asetetun kassan velvoitteista. Ehdotuksen mukaan vakuutuskassasta sen tilikauden aikana, jolloin kassa on asetettu selvitystilaan, eronnut osakas on velvollinen suorittamaan kassalle vakuutusmaksuja, joiden peruste on syntynyt ennen osakkaan eroamisajankohtaa. Eronnut osakas voi joutua maksamaan kassalle vakuutusmaksuja, jos osakkaiden lopullinen vakuutusmaksun määrä täsmäytetään tilikauden jälkeen. Eläkekassat ovat yleensä hakeneet laskuperusteet, joiden mukaan lopullinen vakuutusmaksu lasketaan vasta kalenterivuoden päätyttyä ja tilikauden aikana kerätään vakuutusmaksuja ennakkomaksuina. Eronneen osakkaan vakuutusmaksu määräytyy osakkaiden kassalle tilikauden aikana maksamien palkkasummien mukaisessa suhteessa. Jos eläkekassa asetetaan selvitystilaan tilikauden aikana, ehdotuksen mukaan tulisi selvitystilaan asettamispäivälle laskea osakkaan vakuutusmaksu vastaavalla tavalla kuin se muutoin laskettaisiin kalenterivuoden päätyessä. Jos kassan vakavaraisuusaste jää sen jälkeen, kun osakkaiden lopulliset vakuutusmaksut on maksettu alle vakavaraisuusrajan, osakkaiden on vakuutusmaksun suorittamisen lisäksi maksettava kassalle lisämaksuja. Lisämaksu määräytyisi myös kulumassa olevan tilikauden aikana suoritettujen palkkasummien mukaisessa suhteessa.

Valvonta ja rekisteröinti

Finanssivalvonnan tehtävät ja toimivalta pysyisivät ehdotuksen mukaan pääsääntöisesti ennallaan. Ehdotuksen mukaisilla yhteisöoikeudellista sääntelyä koskevilla uudistuksilla kuten sulautumista, jakautumista ja selvitystilaa koskevien menettelyjen uudistamisella olisi vähäisiä vaikutuksia Finanssivalvonnan tehtäviin.

Finanssivalvonnalle eläkesäätiötä ja vakuutuskassaa rekisteröitäessä tehtävään ilmoitukseen olisi liitettävä laitoksen toimintasuunnitelma. Lisäksi ehdotetaan, että sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö säätäisi asetuksella tarkemmin toimintasuunnitelman sisällöstä. Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on vahvistaa uusien laitosten elinkelpoisuutta toiminnan huolellisen suunnittelun avulla. Eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen perustaminen ei ehdotuksen mukaan jatkossakaan edellyttäisi vastaavaa toimilupaa kuin vakuutusyhtiön ja työeläkeyhtiön perustaminen. Toimilupamenettely ei ole tarpeellinen eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen toiminnan luonne huomioon ottaen.

Vahingonkorvaus

Ehdotuksen mukaan eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuu säilyisi pääsääntöisesti ennallaan. Johtohenkilön vahingonkorvausvastuun sääntelyä muutettaisiin kuitenkin siten, että sääntely vastaisi vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain sääntelyä. Ehdotuksen mukaan hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuuta voidaan sovitella siten kuin vahingonkorvauslaissa säädetään. Sovittelun edellytyksenä ei olisi kuten voimassa olevassa laissa, että johtohenkilön syyksi jää vain lievä huolimattomuus. Lisäksi säädettäisiin osakeyhtiölakiin ja vakuutusyhtiölakiin rinnastuvalla tavalla eläkekassan osakkaan ja kassankokouksen puheenjohtajan vahingonkorvausvelvollisuudesta. Eläkesäätiölain

ja eläkekassalain vahingonkorvaussäännöksiä sovellettaisiin myös lisäeläkesäätiöihin ja -kassoihin sekä ehdotuksen mukaisesti vakuutus-kassoihin.

Lisäeläkelaitoksen vastuuvelan kate

Lisäeläkesäätiöiden ja -kassojen vastuuvelan katesäännökset uudistettaisiin ennen Solvenssi II-direktiivin voimaan panna olleiden vakuutusyhtiölain katesäännösten pohjalta. Erityisesti uudistettaisiin sijoitusrahasto- ja vaihtoehtorahasto-osuuksia sekä johdannaisia koskeva sääntely. Sijoitusrahasto- ja vaihtoehtorahasto-osuudet luettaisiin nykyistä useammin katekelpoisiin omaisuuslajeihin. Johdannaisten käyttäminen sallittaisiin pienentämään vakuutusriskiä tai tehostamaan sijoitusten hoitoa. Lisäksi mahdollisuuksia sijoittaa ETA- ja OECD-alueen ulkopuolelle laajennettaisiin.

Toisin kuin vakuutusyhtiöillä lisäeläkelaitosten vastuuvelan katteen sijoittaminen olisi ehdotuksen mukaan edelleen yksityiskohtaisesti säännelty. Sääntely on tarpeellinen vakuutettujen etujen suojaamiseksi sillä lisäeläkelaitoksilla ei ole toisin kuin vakuutusyhtiöillä vastuuvelan ylittävää vakavaraisuuspääomaa turvaamassa vakuutettuja etuja mahdollisten sijoitustappioiden taikka vakuutus- tai operatiivisten riskien toteutumisen varalta.

Lisäeläkkeistä annettavat tiedot, etuuden hakeminen ja maksaminen

Lisäeläkkeistä vakuutetuille ja eläkkeensaajille annettavia tietoja, etuuden hakemista ja maksamista koskevia säännöksiä ehdotetaan uudistettavaksi. Ehdotuksen tavoitteena on parantaa vakuutettujen tiedonsaantia lisäeläkkeistä sekä annettavien tietojen ymmärrettävyyttä. Ehdotuksessa esitetään säännöksiä tietoja annettaessa käytettävästä kielestä, tietojen ajantasaisuudesta sekä menettelystä. Ehdotuksen mukaan ammattikielen ja teknisten termien käyttämistä tulisi välttää ja vakuutetulle annettavat tiedot olisi saatettava säännöllisesti ajan tasalle. Eläkelaitoksen tulisi julkaista eläkejärjestelyn säännöt internetsivuillaan tai saatettava ne muutoin vakuutettujen tiedoksi säännöllisin väliajoin.

Myös menettelyä eläkelaitoksen antaessa tietoja vakuutetuille tai eläkkeensaajille ehdotetaan täsmennettäväksi. Ehdotuksen mukaan tietojen toimittamisella tarkoitettaisiin tietojen lähettämistä vastaanottajalle henkilökohtaisesti, pysyvällä tavalla joko postitse paperisena tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina. Sen sijaan säännöksissä käytettävää ilmaisua tietojen antamisesta ei täsmällisesti määriteltäisi vaan tällä tarkoitettaisiin esimerkiksi tietojen julkaisemista säätiön tai kassan internetsivuilla. Tiedot, joilla on vakuutetulle tärkeä henkilökohtainen merkitys, tulisi toimittaa hänelle. Sen sijaan esimerkiksi eläkesäätiön tai -kassan tilinpäätöstiedot olisi riittävää julkaista laitoksen internetsivuilla.

Lisäksi etuusperusteisen lisäeläkejärjestelyn vakuutetun asemaa ehdotetaan parannettavaksi. Tavoitteena on parantaa vakuutetun oikeutta lisäeläkkeeseen takautuvaan suorittamiseen, jos vakuutettu ei ole ollut tietoinen oikeudestaan lisäeläkkeeseen. Siksi ehdotetaan, että vakuutetulla olisi oikeus saada lisäeläkettä kymmeneltä hakemusta edeltäneeltä vuodelta. Vakuutetun olisi kuitenkin haettava lisäeläkettä vuoden kuluessa vakuutustapahtumasta eli siitä, kun hänen eläkelaitoksen sääntöjen mukainen eläkeikänsä on alkanut. Lisäeläkettä olisi haettava viimeistään, kun kymmenen vuotta on kulunut eläkelaitoksen sääntöjen mukaisesta eläkkeelle jäämisajankohdasta.

Lisäeläkelaitoksen rajat ylittävä toiminta

Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutus-kassalakia.

3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotus parantaa lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa harjoittavien eläkesäätiöiden ja -kassojen toimintaedellytyksiä ja vahvistaa sitä kautta hajautettua työeläkejärjestelmää. Hajautettu työeläkejärjestelmä on keskeinen osa suomalaista eläkejärjestelmää, jossa hajautus nähdään

keinona eläkevaroihin liittyvien riskien pienentämiseksi sekä työnantajan valinnanvapauden turvaamiseksi. Hajautettu eläkejärjestelmä tuo myös kilpailua lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoon, mikä on omiaan edistämään tuottavuutta ja tehokkuutta. Eläkejärjestelmän tuottavuus ja tehokkuus voi kasvaa myös eläkesäätiöiden ja -kassojen toiminnan kautta, sillä työnantaja voi osakkaana vaikuttaa omilla päätöksillään sijoitustoimintaan ja hallintokuluihin.

Ehdotus parantaa eläkesäätiöiden ja -kassojen toimintaedellytyksiä välillisesti nykyistä selkeämmän lainsäädännön kautta. Selkeä ja ajantasainen lainsäädäntö on myös yleisen edun kannalta tärkeä. Voimassa olevan lainsäädännön tulkinnanvaraisuus on aiheuttanut vaikeuksia erityisesti selvitystilaan liittyvien vastuiden osalta. Ehdotuksessa on myös toimenpiteitä, joilla on välitön vaikutus kuten aiempaa pienempien säätiöiden ja -kassojen toiminnan mahdollistaminen.

Edellytykset harjoittaa lakisääteistä eläketurvaa täydentävää lisäeläkesäätiö ja -kassa toimintaa paranevat, mikä on omiaan edistämään lisäeläkesäästämistä. Myös edellytykset harjoittaa sairauskassa-, hautaus- ja eroavustuskassatoimintaa paranevat selkeämmän lainsäädännön myötä.

Vaikutukset työnantajiin

Alla esitetyn taulukon tietojen perusteella voidaan arvioida, kuinka moni työnantaja, jolle eläkesäätiön tai eläkekassan perustaminen ei aiemmin ole ollut mahdollista, voisi tällaisen perustaa ehdotetun eläkelaitoksen perustamista koskevan vakuutettujen lukumäärärajoituksen voimaantulua. Tällaisia työnantajia olisivat ne, joissa työntekijöitä on vähintään 150 ja enintään 299. Niitä on 494 kappaletta. Taulukon tietojen perusteella voimassa olevan lainsäädännön mukaan eläkesäätiön tai eläkekassan perustamismahdollisuus olisi 492:lla työnantajalla. Työnantajien määrä siis kaksinkertaistuisi. Taulukosta ilmenee myös, että suurin osa suomalaisista työnantajista on pieniä yrityksiä, joissa on alle 150:tä työntekijää. Tällainen työnantaja voi kuitenkin konserniin kuullessaan liittyä konsernin eläkesäätiöön, jos säätiössä on yhteensä vähintään 150 vakuutettua. Vaatimus 150:stä työntekijästä koskee myös eläkekassaa, jossa voi olla useita työnantajia.

Alla oleva taulukko on laadittu Tilastokeskuksen vuotta 2013 koskevista tiedoista.

Henkilöstön lukumäärä	Yritysten lukumäärä	Henkilöstön lukumäärä yhteensä	Palkkasumma, mrd €
0 - 149	353 095	894 202	28,5
150 - 299	494	102 290	4,8
300 -	492	474 643	20,4

Ehdotettujen muutosten vaikutusta uusien eläkelaitosten perustamiseen on vaikea tarkoin arvioida, koska halukkuuteen perustaa uusi laitos vaikuttavat myös sellaiset taloudelliset tekijät, joihin lainsäätäjät ei voi vaikuttaa.

Vaikutukset eläkesäätiöiden ja -kassojen sekä sairaus-, hautaus ja eroavustuskassojen toimintaan

Ehdotus parantaa eläkesäätiöiden ja eläkekassojen perustamis- ja toimintaedellytyksiä. Lakisääteistä toimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja -kassojen vähimmäiskokoa alennettaisiin kolmestasadasta vakuutetusta sataanviiteenkymmeneen vakuutettuun. Tämä alentaa kynnystä perustaa uusia eläkesäätiötä ja eläkekassoja sekä vastaavasti vähentää tarvetta purkaa toimivia säätiöitä ja kassoja vakuutettujen vähimmäismäärän alittumisen johdosta. Perustamis- ja toimintaedellytyksiä parannettaisiin poistamalla vakuutuskannan luovutukseen liittyviä rajoituksia erityisesti luovutettaessa kantaa työeläkevakuutusyhtiöstä lakisääteistä vakuuttamista harjoitta-

vaan eläkesäätiöön tai -kassaan. Luovutettaessa kantaa perustettavaan eläkesäätiöön tai -kassaan tulisi luovutettavassa kannassa olla vakuutettuja eläkesäätiön tai -kassan vähimmäiskokoa vastaava määrä. Tämä määrä vakuutettuja olisi toisin kuin nykyisin mahdollista koota myös useammasta työeläkeyhtiöstä. Luovutettaessa kantaa jo toimivaan eläkesäätiöön tai -kassaan luovutettavan kannan kokoa koskevia vaatimuksia ei olisi.

Lisäksi perustamis- ja toimintaedellytyksiä parannettaisiin muuttamalla vakuutuskannan luovutuksessa siirtyvän vakavaraisuuspääoman määräytymistä. Siirrettävän vakavaraisuuspääoman määrittämisessä käytettävä vahvistettava prosenttiosuus pohjautuisi aikaisempaa tuoreempiin tietoihin eläkelaitosten vakavaraisuudesta, mikä vähentäisi viiveestä johtunutta eroa suhteessa muihin eläkelaitoksiin. Myös käytettävän prosentin laskentaa muutettaisiin. Uutta olisi, että prosenttiosuus laskettaisiin työeläkelaitosten vakavaraisuusrajojen mediaanin sijaan työeläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella, mikä mahdollistaisi nykymallia paremmin uuden eläkelaitoksen vastuuvelan tuotto-odotuksen saavuttamisen. Historiatietojen valossa siirtyminen ehdotettuun malliin nostaisi hieman siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrää. Myös työnantajan velvollisuudesta täydentää siirtyvää vakavaraisuuspääomaa omista varoistaan luovutettiin, jos vastaanottava eläkesäätiö tai -kassa täyttää vakavaraisuusvaatimukset.

Lisäeläkesäätiöiden ja -kassojen toimintaedellytyksiä parannettaisiin muuttamalla vastuuvelan katteena olevan omaisuuden sijoittamiseen sovellettavia säännöksiä, mikä mahdollistaa sijoittamisen nykyistä laajemmin erityisesti sijoitusrahastoihin. Voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakeja selkeämpi, ajantasaisempia ja kattavampi lainsäädäntö parantaa lakisäätteistä toimintaa ja lisäeläketoimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja -kassojen perustamis- sekä toimintaedellytyksiä, kun lainsäädännön toiminnalle asettamat vaatimukset ovat helpommin ymmärrettäviä.

Sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassojen toimintaa edistettäisiin säätämällä toimintaan sovellettava oma erillislaki, vakuutuskassalaki, sekä yksinkertaistamalla vastuuvelan katteena olevan omaisuuden sijoittamista koskevia säännöksiä sekä muita säännöksiä.

Vaikutukset vakuutettuihin ja viranomaisten toimintaan

Lakisäätteisessä työeläkejärjestelmässä vakuutetut edut eivät ole riippuvaisia siitä, minkä tavan järjestää eläkevakuutusurva työnantaja on valinnut. Vakuutetut edut turvaa viime kädessä työeläkelaitosten yhteisvastuu. Toimiva ja tehokas työeläkelainsäädännön toimeenpano turvaa myös vakuutettuja etuja ja on omiaan edistämään riittävää ja kestävä eläketurvan tasoa. Eläkesäätiöiden ja -kassojen perustamis- ja toimintaedellytysten parantaminen tavalla, joka edistää hajautetun eläkejärjestelmän toimintaa on myös vakuutettujen etu.

Lisäeläkesäätiöiden ja -kassojen vakuutettujen asemaa parannettaisiin täsmentämällä tiedonantossäännöksiä sekä mahdollistamalla lisäeläkkeen hakemisen takautuvasti aiempaa pidemmältä ajalta. Sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassojen osalta ehdotuksella ei ole välittömiä vaikutuksia vakuutettujen asemaan.

Ehdotuksella on vähäisiä vaikutuksia viranomaisten väliseen tehtävänkajaan. Eräitä nykyisin sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluvia tehtäviä, jotka ovat luonteeltaan teknisiä, ehdotetaan siirrettäväksi Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet säilyisivät muutoin pääasiassa ennallaan.

4 ASIAN VALMISTELU

5 YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT

ELÄKESÄÄTIÖ- JA ELÄKEKASSALAKI

1 Luku Lain soveltamisala

1 § Lain soveltamisala. Pykälässä säädetään lain soveltamisalasta. Lakia sovellettaisiin työntekijän eläkelaiassa tarkoitettua lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavaan eläkesäätiöön sekä työntekijän eläkelaiassa että yrittäjän eläkelaiassa tarkoitettua lakisääteistä eläkevakuutus-toimintaa harjoittavaan eläkekassaan. Eläkekassa voisi harjoittaa myös joko työntekijän eläkelaiassa tarkoitettua toimintaa tai yrittäjän eläkelaiassa tarkoitettua toimintaa. Pykälä vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 1 §:ää ja vakuutuskassalain 1 ja 2 §:ää. Erona nykytilaan lisäeläke-toimintaa harjoittavista eläkesäätiöistä ja vakuutuskassoista sekä sairaus-, hautaus- ja avustuskassoista ehdotetaan säädettäväksi erillisissä laeissa.

2 § Määritelmät. Pykälän 1 kohdan mukaan eläkelaitoksella tarkoitetaan 1 §:n mukaista toimintaa harjoittavaa eläkesäätiötä ja eläkekassaa. Määritelmä on tarpeen, koska useimmat säännökset koskevat sekä eläkesäätiöitä että eläkekassoja.

Pykälän 2 kohdassa määritellään osakas. Nykyisen vakuutuskassalain 3 §:n 5 kohdan mukaan osakkaalla tarkoitetaan jatkuvan kannatusmaksun maksajaa. Uudessa laissa termistä kannatusmaksu ehdottaan luovuttavaksi ja käytettävän sen sijaan termiä vakuutusmaksu, jota käytetään yleisesti myös lakisääteisissä vakuutuslajeissa. Pykälän 2 kohdan mukaan osakkaalla tarkoitettaisiin työnantajaa tai yrittäjää, joka on velvollinen maksamaan vakuutusmaksua.

Pykälän 3 kohdassa määriteltäisiin ETA-valtio vastaavasti kuin voimassa olevan eläkesäätiölain 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa ja vakuutuskassalain 3 §:n 7 kohdassa. Pykälän 4 kohdassa määriteltäisiin työeläkevakuutusyhtiö viittaamalla sitä koskevaan lakiin. Pykälän 5 kohdassa määriteltäisiin konserni, jolla tarkoitettaisiin tässä laissa samaan kuin kirjanpitolaissa.

3 § Toimintapiiri. Pykälä vastaa pääosin eläkesäätiölain 1 ja 115 §:ää yhteiseläkesäätiön perustajasta. Ehdotetussa laissa yhteiseläkesäätiöstä käsitteenä luovuttaisiin ja eläkesäätiön toimintapiiriä ehdotetaan hieman kavennettavaksi. Eläkesäätiön toimintapiiri tulisi 1 momentin mukaan määritellä säätiön säännöissä siten, että säätiön osakkaana voi olla työnantaja tai työnantaja yhdessä sellaisten työnantajien kanssa, jotka kuuluvat samaan kirjanpitolaissa tarkoitettuun konserniin. Toisin kuin voimassa olevassa eläkesäätiölaissa toimintapiiri ei voisi perustua vain toiminnalliseen ja taloudelliseen yhteyteen toimintaa harjoittavien työnantajien kesken vaan edellytyksenä olisi kiinteämpi yhteys eli konserni. Koska säätiön osakkaana olevalla työnantajat vastaavat viime kädessä omalla omaisuudellaan säätiön velvoitteista, osakkaiden kuuluminen samaan konserniin on perusteltua.

Eläkekassan toimintapiiri vastaisi vakuutuskassalain lakisääteistä toimintaa harjoittavan kassan toimintapiirin sääntelyä eli vakuutuskassalain 4 §:ää. Eläkekassan säännöissä tulee 2 mukaan määritellä toimintapiiri siten, että kassan osakkaana voi olla yksi työnantaja tai kassan osakkaana voi olla useita työnantajia tai yrittäjiä. Kassan osakkaita voivat olla työnantajat, joilla on taloudellinen tai toiminnallinen yhteys keskenään, tai työnantajat, joiden toimiala tai ammattiala on samankaltainen. Kassan toimintapiirin voivat muodostaa myös yrittäjät, joiden toimiala tai ammattiala on samankaltainen. Toiminnallinen ja taloudellinen yhteys on käsitteenä laajempi kuin kirjanpitolaissa tarkoitettu konserni, joten toiminnallinen ja taloudellinen yhteys käsittää myös konsernin. Yrittäjällä tarkoitetaan yrittäjän eläkelaiassa tarkoitettua yrittäjää, mikä myös osaltaan rajaa eläkekassan toimintapiiriä. Voimassa olevan vakuutuskassalain mukaan myös yrittäjät, jotka kuuluvat samaan rekisteröityyn yhdistykseen voivat muodostaa kassan toiminta-

piirin. Koska toimintapiiri olisi tällöin vapaasti määriteltävissä yhdistyksen välityksellä, ei tällaista toimintapiiriä ole ehdotuksessa pidetty tarkoituksenmukaisena.

Pykälän 3 momentin mukaan eläkekassatoiminnan harjoittamisen usean työnantajan tai usean yrittäjän kesken tulee olla tarkoituksenmukaista. Eläkelaitoksen toimintapiiri voi myös olla pykälän 1 ja 2 momentissa määriteltyä suppeampi.

4 § *Toiminnan tarkoitus.* Pykälä vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 1 §:ää ja 4 §:n 1 momenttia sekä vakuutuskassalain 1 §:ää siltä osin kuin siinä säädetään eläkekassatoiminnasta ja vakuutuskassalain 7 §:n 1 momenttia. Eläkelaitoksen tehtävänä olisi 1 momentin mukaan muutoin kuin liikemäisesti harjoittaa sosiaaliturvaan kuuluvaa lakisääteistä eläkevakuutusliikettä hoitamalla 1 §:ssä tarkoitettujen lakien mukaisen lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa. Sillä, että toimintaa tulisi harjoittaa muutoin kuin liikemäisesti tarkoitettaisiin samaan kuin voimassa olevassa laissa. Toiminta ei siten saisi edelleenkaan olla vakuutusliikkeen harjoittamista, jossa keskeistä on muun muassa voiton tavoittelu sekä avoin asiakaspiiri ja sitä kautta uusien asiakkaiden hankinta. Koska eläkelaitoksen tehtävänä on lakisääteisen eläketurvan toimeenpano, se ei saa 2 momentin mukaan harjoittaa muuta kuin tätä toimintaa. Lisäksi momentissa todettaisiin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 2 §:n mukaisesti, että eläkelaitoksen tulee hoitaa laitokselle lakisääteiden eläketurvan toimeenpanoa varten kertyviä varoja vakuutettujen edut turvalla tavalla.

Pykälän 3 momentin mukaan eläkelaitos saa harjoittaa toimintaa vain toimintapiirissään. Koska eläkelaitoksen toiminta tapahtuu rajatussa toimintapiirissä, sillä ei yleensä ole tarvetta markkinoida palvelujaan ja kilpailla osakkaista muiden eläkelaitosten kanssa. Kiellon tarkoituksen on tehdä ero tässä laissa tarkoitettun eläkelaitoksen ja työeläkevakuutusyhtiön harjoittaman toiminnan välillä.

5 § *Oikeushenkilöllisyys ja osakkaiden vastuu.* Säännös vastaa nykyistä oikeustilaa. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa tai vakuutuskassalaissa ei ole säännöksiä, jotka nimenomaisesti kuvaisivat osakkaiden asemaan sovellettavia yleisiä periaatteita. Pykälän 1 momentin mukaan eläkelaitos on perustajastaan erillinen oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröimisellä. Vastaava periaate on todettu muun muassa osakeyhtiölain 1 luvun 2 §:n 1 momentissa.

Pykälän 2 momentin mukaan eläkelaitoksen osakkaat vastaavat eläkelaitoksen velvoitteesta siten kuin tässä laissa säädetään ja laitoksen säännöissä määrätään. Pääsääntöisesti osakkaat vastaisivat eläkelaitoksen velvoitteista. Vaikka eläkesäätiö tai eläkekassa on osakkaista erillinen oikeushenkilö, osakkaat ovat vastuussa laissa täsmennyvällä tavalla siitä, että laitos täyttää sille säädetyt vaatimukset. Eläkesäätiön osakkaiden vastuu rinnastuu lähinnä avoimen yhtiön yhtiömiehen vastuuseen. Eläkesäätiön osakkaan vastuu säätiön velvoitteista on rajatonta eli osakas vastaa koko omaisuudellaan säätiön velvoitteiden täyttymisestä. Vastuuta ei ole kuitenkaan suoraan suhteessa kolmanteen osapuoleen. Osakkaan vastuu toteutuu osakkaan maksaessa säätiölle maksuja, joiden määrä voi nousta, jos säätiön vakavaraisuus sitä edellyttää. Vastuu on myös luonteeltaan solidaarista eli osakas vastaa laissa säädetyissä tapauksissa myös maksukyvyttömän osakkaan velvoitteista säätiötä kohtaan. Eläkekassan osakkaan vastuu vastaa osin säätiön osakkaan vastuuta, mutta eläkekassan osakkaiden vastuuta on kuitenkin laissa rajattu, erityisesti kassan selvitystilassa.

6 § *Eläkelaitoksesta eroaminen ja erottaminen.* Pykälä on uusi, mutta vastaa sisällöltään voimassa olevaa oikeustilaa. Uudessa laissa todettaisiin nimenomaisesti eläkesäätiötoiminnan ja eläkekassatoiminnan peruspiirteet ja erot näiden laitosten välillä. Eläkesäätiö eroaa eläkekassasta olennaisesti siinä, että eläkesäätiön osakas ei voi erota säätiöstä ja jättää osakaskohdasta vakuutuskantaa säätiöön. Eläkesäätiön luonteeseen kuuluu, että osakas vastaa säätiön velvoitteista viime kädessä kaikella omaisuudellaan toisin kuin kassassa. Siksi osakas voi erota vasta, kun eroavan osakkaan osakaskohtainen vakuutuskanta on siirretty toiseen eläkelaitokseen. Eläkekassa rinnastuu taas osakkaan eroamisen ja vakuutuskannan siirron osalta lähinnä

vakuutusyhtiön asiakkuuteen eli kassan osakas voi erota ja jättää osakaskohtaisen vakuutuskassan eläkekassaan.

7 § *Yhdenvertaisuus*. Pykälässä säädettäisiin osakkaiden ja vakuutettujen yhdenvertaisuudesta vastaavasti kuin osakeyhtiölain 1 luvun 7 §:ssä. Säännöksessä kielletään epäoikeutetun edun antaminen osakkaalle, vakuutetulle tai muulle henkilölle eläkelaitoksen, toisen vakuutetun tai toisen osakkaan kustannuksella. Säännös koskee kassankokousta, edustajistoa, hallitusta, toimitusjohtajaa tai 4 luvun 17 §:ssä tarkoitettua muuta edustajaa. Säännöksellä kielletään kaikenlaisen epäoikeutetun taloudellisen edun antaminen. Epäoikeutetun edun antaminen muulle henkilölle voi tarkoittaa muun muassa eläkelaitoksen toiminnan vastaisia suorituksia osakkaan lähipiirille tai lahjoituksia. Arvioitaessa päätöksen tai toimen asianmukaisuutta tulisi huomioida, mitä lain 3 §:ssä säädetään toimintapiiristä ja 4 §:ssä eläkelaitoksen toiminnan tarkoituksesta.

8 § *Tahdonvaltaisuus*. Pykälä on uusi. Eläkesäätiö- ja eläkekassalain tahdonvaltaisuudesta säädettäisiin vastaavasti kuin vakuutusyhtiölain 1 luvun 24 §:ssä, jota sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin. Vaikka kyse on lakisääteisen eläkevakuuttamisen toimeenpanosta, osakkaat voivat sääntöjen avulla päättää eläkelaitoksen toiminnasta. Sääntöihin ei voida ottaa lain tai hyvän tavan vastaista määräystä. Kun kyse on pitkältä lailla säädellystä lakisääteisestä vakuutustoiminnasta, alue, joka jää osakkaiden tahdonvaltaisuuden alaan, on rajoitettu.

2 Luku Perustaminen ja osakkaat

Lain 2 luku sisältää eläkesäätiön ja eläkekassan perustamista ja osakkuutta koskevat säännökset. Nykyisin perustamista koskevat säännökset ovat vakuutuskassalain 2 luvussa ja eläkesäätiön osalta eläkesäätiölain 2 luvussa. Luvussa säädetään perustamisen lisäksi myös esimerkiksi eläkelaitoksen säännöistä, vähimmäiskoosta ja toimista rekisteröimättömän eläkelaitoksen kanssa.

Voimassa oleviin vakuutuskassalakiin ja eläkesäätiölakiin nähden sisällöllisiä muutoksia ehdotetaan muun muassa eläkelaitoksen vakuutettujen vähimmäismäärää koskeviin säännöksiin. Vakuutettujen vähimmäismäärää ehdotetaan alennettavaksi voimassa oleviin lakeihin verrattuna. Osakeyhtiölain perustamista koskevien säännösten mukaisesti nykyinen perustamiskirja korvattaisiin perustamissopimuksella. Kaikki eläkekassan perustajat allekirjoittaisivat perustamissopimuksen, joten erillistä perustamiskokousta ei enää tarvita. Aiemmat säännökset eläkesäätiön ja vakuutuskassan takuupääomasta ja pohjarahastosta ehdotetaan korvattavaksi perustamispääomaa koskevilla säännöksillä.

Perustamista koskevat säännökset ehdotetaan uudistettavaksi lainsäädäntöteknisesti säännösten ymmärrettävyyden ja läpinäkyvyyden parantamiseksi. Lainsäädäntöteknisten uudistusten lisäksi säännöksiin ehdotetaan myös joitakin sisällöllisiä muutoksia, joissa huomioitaisiin vakuutuskassalain ja eläkesäätiölain säätämisen jälkeen tapahtuneet muutokset eläkelaitosten toimintaympäristössä ja yhtiöoikeudessa. Lisäksi vakuutuskassalain ja eläkesäätiölain säätämisen jälkeen valvovaksi viranomaiseksi on sosiaali- ja terveysministeriön sijaan tullut Finanssi- ja rekisteriviranomaisena otetaan huomioon.

Perustamista koskevat säännökset on pyritty laatimaan yhdenmukaisiksi vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain perustamista koskevien säännösten kanssa, siltä osin kuin se mahdollista ottaen huomioon eläkesäätiöiden ja eläkekassojen erityispiirteet. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen perustaminen tapahtuisi kuten nykyisin eikä eläkesäätiön ja eläkekassan perustamista koskeviin pääperiaatteisiin esitetä muutoksia. Työnantajat ja eläkekassojen osalta myös yrittäjät voisivat perustaa eläkelaitoksen samanlaisten yhteenliittymien ja hallinnollisten tai taloudellisten kokonaisuuksien perusteella kuin nykyisinkin. Laissa ei kuitenkaan usean työnantajan perustamaa eläkesäätiötä kutsuttaisi enää yhteiseläkesäätiöksi.

1 § Eläkelaitoksen perustaja. Pykälässä säädetään niistä tahoista, jotka voivat perustaa eläkesäätiön tai eläkekassan. Pykälän 1 momentin mukaan eläkesäätiön voi perustaa työnantaja tai 1 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitetut työnantajat yhdessä.

Pykälän 2 momentin mukaan eläkekassan voi perustaa työnantaja. Lisäksi eläkekassan voi perustaa 1 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut työnantajat taikka siinä tarkoitetut yrittäjät yhdessä. Momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 7 § ja 115 §:ää ja vakuutuskassalain 4 ja 5 §:ää.

2 § Perustajan kelpoisuus. Pykälä sisältää yleisen yhteisöoikeudellisen periaatteen, jonka mukaan vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakieltoon määrätty ei voi olla perustajana. Säännös vastaa vakuutuskassalain 10 §:n 2 momenttia ja eläkesäätiölain 7 §:n 4 momenttia.

3 § Perustajan kotipaikka. Pykälä vastaa sisällöllisesti eläkesäätiölain 7 §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 10 §:n 1 momenttia.

4 § Eläkelaitoksen vähimmäiskoko. Voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain mukaan eläkelaitoksessa on oltava vähintään 300 jäsentä. Perustettavan eläkelaitoksen vähimmäiskokoa ehdotetaan laskettavaksi 150 vakuutettuun. Vakuutetulla tarkoitetaan eläkesäätiöissä tai eläkekassassa työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain nojalla vakuutettua henkilöä, josta säätiön tai kassan osakas maksaa vakuutusmaksua.

5 § Perustamissopimus. Pykälä vastaa, mitä asiasta on säädetty eläkesäätiölain 8 §:ssä ja vakuutuskassalain 11 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa ja 3 momentin 1 kohdassa. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi perustamissopimuksesta, joka korvaa nykyisen perustamiskirjan. Perustamissopimus on laadittava kirjallisesti. Muotovaatimuksella taataan se, että Finanssivalvonnan on helppo arvioida eläkelaitoksen rekisteröinnin perusteena olevia seikkoja. Koska erillistä perustamiskokousta ei pidetä, edellytetään että kaikki perustaja-työnantajat ovat perustamisesta yksimielisiä. Perustamissopimus on myös päivittävä. Jos perustajat allekirjoittavat sopimuksen eri aikoina, sopimuksen päivämäärä tarkoittaa viimeisen allekirjoituksen päivämäärää.

Pykälän 2 momentissa säädetään perustamissopimuksen vähimmäissisällöstä. Tämän lisäksi perustamissopimuksessa voidaan sopia muistakin asioista. Jos sopimus ei täytä 2 momentissa mainittuja vähimmäisvaatimuksia, eläkelaitoksen rekisteröiminen estyy. Perustamissopimukseen on sisällytettävä toimintasuunnitelma perustettavaksi aiotusta eläkelaitoksen toiminnasta ja ehdotus eläkelaitoksen säännöiksi. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan on mainittava perustajien nimet, henkilötunnus taikka yritys- ja yhteisötunnus, kotipaikka ja postiosoite.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan perustamissopimukseen on tarvittaessa otettava maininta eläkelaitokselle tulevasta perustamispääoman määrästä. Perustamispääoma tulee esittää perustamissopimuksessa rahamääräisenä. Nykyisenkaltaista sääntelyä apporttiomaisuudesta ei perustamisvaiheessa tarvita, koska vakuutuskannan siirroissa siirretään vastuuvelan ja vastuuvelkaa vastaavien varojen osuus vakavaraisuuspääomasta. Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan eläkelaitoksen hallituksen jäsenet tulee olla mainittuna perustamissopimuksessa. Lisäksi 4 kohdan mukaan perustamissopimuksessa on tarvittaessa mainittava myös eläkelaitoksen toimitusjohtaja ja tilintarkastajat.

Pykälän 3 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin toimintasuunnitelman sisällöstä.

6 § Osakasluettelo. Pykälässä säädetään uutena osakasluettelosta, joka vastaa osittain osakeyhtiölain 3 luvun 15 §:ssä säädettyä. Eläkelaitoksen tulee pitää osakkaista luetteloa, jossa on oltava osakkaan nimi ja yhteisötunnus. Osakasluettelo tulisi laatia heti eläkelaitoksen perustamisen jälkeen.

Pykälän 2 momentissa säädetään eläkelaitoksen velvollisuudesta hakea Finanssivalvonnan vahvistus osakasluettelon muutoksille. Finanssivalvonta arvioi, että eläkelaitoksen osakkaiden muuttuminen täyttää eläkelaitoksen toimintapiirille laissa asetetut vaatimukset ja että toimintapiiri vastaa myös eläkelaitoksen sääntöjä. Jos eläkekassassa on useita osakkaita, toimintapiiriä koskevan sääntelyn mukaan edellytyksenä on, että toiminnan harjoittaminen yhdessä on tarkoituksenmukaista.

7 § Toiminimi. Pykälässä säädetään eläkelaitoksen toiminimestä. Pykälä vastaisi voimassa olevan eläkesäätiölain 12 §:ää ja vakuutuskassalain 14 §:ää. Tarkennuksena aiempaan nähden eläkelaitoksen toiminimi ei saisi olla yleisen järjestyksen vastainen.

8 § Säännöt. Perustettavalla eläkelaitoksella on oltava säännöt. Pykälässä säädetään sääntöjen vähimmäissisällöstä. Tämän lisäksi niihin voidaan ottaa määräyksiä muistakin asioista. Vastavankaltainen luettelo on nykyisin vakuutuskassalain 12 §:ssä ja eläkesäätiölain 9 §:ssä.

Pykälän 1 momentti sisältää luettelon asioista, jotka on mainittava joko eläkekassan tai eläkesäätiön tai molempien eläkelaitosten säännöissä. Pykälän 1 momentin 1 - 3 kohdan sääntösten tarkoituksena on yksilöidä eläkelaitos. Pykälän 1 momentin 4-6 kohtien tarkoituksena on määritellä eläkelaitoksen toimintapiiri, osakkaat ja vakuutetut. Vakuutettuja voivat olla esimerkiksi jokin tietty henkilöstöryhmä.

Kohdat 7 - 10 koskevat sääntöihin otettavia hallituksen jäseniä, heille maksettavia korvauksia, ja tilintarkastajia koskevia tietoja.

Kohdan 11 mukaan eläkelaitoksen on määrättävä säännöissä, miten vastuu maksukyvyttömän osakkaan vakavaraisuuspääomaa kokevista velvoitteista jakautuu osakkaiden kesken.

Kohdan 12 mukaan säännöissä on määrättävä osakaskohtaista vakuutuskantaa siirrettäessä 12 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa vakavaraisuuspääoman täydentämiseksi osakkaalta perittävän maksun perusteet.

Momentin 13 kohdan mukaan säännöissä on määrättävä selvitystilassa vakavaraisuuspääoman täydentämiseksi perittävän maksun määräytymisen perusteista.

Momentin 14 kohdan mukaan säännöissä tulee ilmoittaa, miten eläkelaitoksen vastuut ja varat jakautuvat osakkaiden kesken eläkelaitoksen purkautuessa. Tarkennuksena nykytilaan säännöissä olisi määriteltävä myös vastuiden jakaantumisesta.

Säännöissä ei enää erikseen täytyisi ilmoittaa eläkelaitoksen myöntämiin etuuksiin liittyviä seikkoja, koska lakisäateistä eläke-toimintaa harjoittavan eläkelaitoksen etuudet määräytyvät suoraan työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädetään niistä asioista, joista eläkekassan säännöissä tulee määrätä 1 momentissa säädetyn lisäksi. Pykälän 2 momentin 1-2 kohdan mukaan eläkekassan säännöissä on määriteltävä kutsutapa kassankokoukseen sekä miten osakkaiden äänimäärät kassankokouksessa jakautuvat. Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan, jos eläkekassalla on edustajista, säännöissä on ilmoitettava edustajiston jäsenten määrä, toimikausi, valitsemistapa sekä edustajiston jäsenille suoritettavan palkkion peruste. Pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan tasaavaa kirjanpitojärjestelmää noudattavassa eläkekassassa on määriteltävä miten osakkaiden osuus 8 luvun 8 §:ssä tarkoitettusta ylikatteesta lasketaan. Pykälän 2 momentin 5 kohdan mukaan säännöissä on ilmoitettava, miten osakaskohtainen vakuutusmaksu määräytyy. Momentin 6 kohdan mukaan säännöissä on määrättävä, miten osakas eroaa ja millä perusteella osakas voidaan erottaa eläkekassasta.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä asioista, joista eläkesäätiön säännöissä tulee määrätä 1 momentissa säädetyn lisäksi. Eläkesäätiön säännöissä on momentin 1 kohdan mukaan määrättävä hallituksen jäsenten valitsemistavasta. Momentin 2 kohdan mukaan säännöissä tulee myös määrätä miten osakaskohtaiset vakuutusmaksut määrätään, jos eläkesäätiön kirjanpidossa noudatetaan tasaavaa kirjanpitojärjestelmää. Momentin 3 kohdan mukaan säännöissä on kerrottava, miten osakkaiden osuus ylikatteesta lasketaan tasaavaa kirjanpitojärjestelmää noudattavassa eläkesäätiössä.

9 § Sääntöjen vahvistaminen. Pykälä vastaa pääasiallisesti eläkesäätiölain 10 §:ää ja 11 §:n 1 ja 6 momenttia sekä vakuutuskassalain 13 §:ää. Pykälän 1 momentin mukaan eläkelaitoksen sääntöille ja niiden muutoksille on haettava Finanssivalvonnan vahvistus ja hakemukseen on liitettävä perustamissopimus. Koska perustamissopimuksen osana tulee 5 §:n mukaan olla toimintasuunnitelma, Finanssivalvonnalle toimitetaan sääntöjen vahvistamista koskevan hakemuksen yhteydessä myös toimintasuunnitelma.

Pykälän 2 momentin mukaan Finanssivalvonnan on vahvistettava eläkesäätiön säännöt, jos ne ovat lain mukaiset. Momentti vastaa eläkesäätiölain 10 §:ää.

Pykälän 3 momentin mukaan Finanssivalvonnan on vahvistettava eläkekassan säännöt, jos säännöt ovat lainmukaiset eikä aiotun toiminnan katsota vaarantavan alan tervettä kehitystä. Eläkekassan sääntöjä vahvistaessaan Finanssivalvonta arvioi kassan kykyä suoriutua velvoitteistaan. Terveeseen kassatoimintaan kuuluu etenkin se, että eläkekassalla on jo toiminnan alkussa riittävät edellytykset menestykselliseen toimintaan ja että vakuutetut voivat luottaa kassan kykyyn suorittaa sääntöjen mukaiset etuudet. Eläkekassan toimintapiiri voi olla laajempi kuin eläkesäätiön toimintapiiri ja toiminnan laajuus voi lähestyä työeläkevakuutusyhtiön toimintaa. Eläkekassan osakkaan vastuu kassan velvoitteista on rajatumpi kuin eläkesäätiön osakkaan vastuu, jolloin eläkekassalla tulee olla riittävät edellytykset pitkäaikaiseen toimintaan.

10 § Rekisteröiminen. Pykälä vastaa, mitä asiasta on säädetty vakuutuskassalain 20 §:ssä ja eläkesäätiölain 13 §:n 1-2 momentissa. Erona voimassa olevaan eläkesäätiölakiin tilintarkastajan todistuksen sijaan tulisi toimittaa hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että eläkelaitoksen perustamisessa on noudatettu lain säännöksiä.

11 § Rekisteröimisen oikeusvaikutukset. Pykälän mukaan eläkekassa tai eläkesäätiö syntyy, kun se merkitään Finanssivalvonnan ylläpitämään eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin. Pääsääntöisesti ennen rekisteröimistä eläkelaitos ei voi hankkia oikeuksia tai tehdä sitoumuksia. Rekisteröinnillä eläkelaitokselle siirtyy ne velvoitteet, jotka ovat aiheutuneet enintään vuosi ennen perustamissopimuksen allekirjoittamista tehdyistä toimista. Pykälä vastaa asiallisesti nykyisiä vakuutuskassalain 24 §:n 1 momenttia ja eläkesäätiölain 16 §:n 1 momenttia.

12 § Toiminta ennen rekisteröintiä. Pykälän vastaa asiallisesti vakuutuskassalain 24 §:n 1 ja 2 momenttia ja eläkesäätiölain 16 §:n 1 ja 2 momenttia. Lähtökohtana on, että eläkelaitosta ei ole olemassa itsenäisenä oikeushenkilönä ennen rekisteröintiä. Pykälän 2 momentin mukaan ennen eläkelaitoksen rekisteröimistä eläkelaitoksen puolesta tehdyistä toimista vastaavat toimesta päättäneet ja siihen osallistuneet yhteisvastuullisesti. Ennen eläkelaitoksen rekisteröintiä, eläkelaitoksen toimilla on oikeusvaikutuksia perustamistointen johdosta. Sen vuoksi 3 momentissa säädetään, että tänä aikana hallitus ja toimitusjohtaja voivat käyttää puhevaltaa perustamista koskevissa asioissa. Tämä on toimitusjohtajan osalta uusi säännös. Vastuu näistä toimista siirtyy kuitenkin eläkelaitokselle rekisteröimisen jälkeen.

13 § Oikeustoimet rekisteröimättömän eläkelaitoksen kanssa. Pykälä vastaa vakuutuskassalain 24 § 3 momenttia ja eläkesäätiölain 16 §:n 3 momenttia.

14 § Perustamisen raukeaminen. Pykälän 1 momentti vastaa vakuutuskassalain 20 §:n 1 momenttia ja eläkesäätiölain 13 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädetään perustamisen raukeamisen oikeusvaikutuksista. Jos perustaminen raukeaa, eläkelaitoksen hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat jäljellä olevan perustamis-pääoman ja sille saadun tuoton palauttamisesta osakkaille. Perustamis-pääomasta tulevat vähennettäväksi eläkelaitoksen puolesta ennen sen rekisteröintiä syntyneet tavanomaiset kulut. Tämä vastaa osakeyhtiölain 2 luvun 12 §:n 2 momentissa säädettyä. Momentti vastaa muutoin vakuutuskassalain 21 §:ää ja eläkesäätiölain 14 §:ää.

15 § Sääntöjen muuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin eläkesäätiön sääntöjen muuttamisesta vastaavasti kuin eläkesäätiölain 11 §:n 1 momentissa.

3 Luku Eläkekassan kassankokous ja edustajisto

Luvussa säädettäisiin voimassa olevan vakuutuslainsäädännön 4 luvun tapaan kassankokouksesta ja edustajistosta sekä voimassa olevan vakuutusyhtiölain 27 luvun tapaan päätöksen moittimisesta. Ehdotettujen säännösten sisältö vastaa pääasiallisesti voimassa olevaa vakuutuslainsäädännön 4 luvun 4 luvun tapaan kassankokouksesta ja edustajistosta sekä voimassa olevan vakuutusyhtiölain 27 luvun tapaan päätöksen moittimisesta. Ehdotettujen säännösten sisältö vastaa pääasiallisesti voimassa olevaa vakuutuslainsäädännön 4 luvun 4 luvun tapaan kassankokouksesta ja edustajistosta sekä voimassa olevan vakuutusyhtiölain 27 luvun tapaan päätöksen moittimisesta. Ehdotetuissa muutoksissa on otettu huomioon vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain uudistuksessa tehdyt menettelylliset yhtiökokousta koskevat muutokset. Vastaavia muutoksia ehdotetaan myös soveltuvin osin kassankokouksen sääntelyyn. Uudistuksen ensisijaisena tavoitteena on helpottaa ja selkeyttää lain luettavuutta. Ehdotukseen otettuja uusia säännöksiä ovat läsnäolo-oikeutta (7 §), kokouskutsun sisältöä (14 §) ja kyselyoikeutta (20 §) koskevat säännökset. Voimassa olevasta laista poiketen määränemmistöpäätöstä koskevaa säännöstä ei ole ehdotuksessa. Vakuutettujen etujen turvaaminen ei edellytä määränemmistöpäätöksiä, kun kyse on lakisääteisestä eläkevakuuttamisesta, jossa työnantaja vastaa pääosin vakuutusmaksujen suorittamisesta ja jossa etuuden määräytyvät lainsäädännössä. Määränemmistöpäätösten poistamisen tarkoituksena on päätöksenteon sujuvuuden edistäminen.

1 § Kassankokous ja edustajisto. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että eläkekassassa ylintä päätösvaltaa käyttää kassankokous. Lisäksi pykälässä säädetään siitä, että kassankokous voi lähtökohtaisesti päättää vain sille tässä laissa säädettyistä asioista. Vastaavaa osakeyhtiölain säännöstä sovelletaan myös vakuutusyhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön yhtiökokoukseen. Vastaavaa nimenomaista säännöstä ei ole voimassaolevassa vakuutuslainsäädännössä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että kassan säännöissä voidaan määrätä, että päätösvaltaa kassankokouksen sijaan käyttävät osakkaiden ja vakuutettujen keskuudestaan valitsemat edustajat. Voimassa olevan vakuutuslainsäädännön 40 §:n 1 momentin mukaan kassankokous järjestetään, mutta kokouksessa päätösvaltaa käyttää edustajisto.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että kassankokousta koskevia säännöksiä sovelletaan myös edustajistoon, jos sellainen on kassan sääntöjen mukaan olemassa ja valittu. Vastaavasti vakuutettujen ja osakkaiden oikeuksia ja velvollisuuksia kassankokouksessa koskevia säännöksiä sovellettaisiin edustajiston jäseniin. Säännöksessä kuitenkin varataan mahdollisuus säätää kassankokouksen ja edustajiston eroista.

2 § Edustajiston valinta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin edustajiston jäsenten lukumäärästä ja edustajiston jäsenten toimikaudesta. Pykälän 1 momentin mukaan edustajistoon tulisi kuulua vähintään kuusi jäsentä, joista osakkaat valitsevat puolet ja vakuutetut puolet. Voimassa olevassa laissa on edellytetty kymmentä edustajaa, mikä ei ole tarkoituksenmukaista etenkin pienten eläkekassojen kohdalla. Tämän vuoksi jäsenten vähimmäismäärä ehdotetaan alennettavaksi kuuteen jäseneseen. Voimassa olevan vakuutuslainsäädännön 40 §:n 2 momentin tapaan ehdotuksen mukaan edustajiston toimikausi olisi enintään neljä vuotta kerrallaan.

Pykälän 2 momentin mukaan henkilö ei voi olla samanaikaisesti sekä edustajiston että hallituksen jäsen, koska edustajiston tehtäviin kuuluu hallituksen valvominen. Voimassa olevassa laissa ei ole vastaavaa säännöstä.

3 § Varsinainen kassankokous. Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin varsinainen kassankokous on pidettävä ja mitä asioita kassankokouksessa on käsiteltävä. Pykälä vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan vakuutuslainsäädännön 25 §:n 2 momentissa, 44 §:ssä ja 56 §:ssä.

4 § Ylimääräinen kassankokous. Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin eläkekassan ylimääräinen kassankokous on pidettävä. Pykälä vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan vakuutus-

kassalain 45 §:ssä sillä erotuksella, että voimassa olevassa laissa ei nimenomaisesti mainita, että ylimääräinen kassankokous on pidettävä sääntöjen niin määrätessä.

5 § Oikeus saada asia käsiteltäväksi. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan vakuutuskassalain 46 §:n mukaisesti siitä, että vakuutetulla ja osakkaalla on oikeus saada haluamansa asia kassankokouksen tai edustajiston käsiteltäväksi.

6 § Osallistumisoikeus ja ilmoittautuminen. Jokaisella vakuutetulla ja osakkaalla on oikeus osallistua ja käyttää puhevaltaa kassankokouksessa. Tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevaa vakuutuskassalain 39 §:n 2 momenttia. Osallistumisen edellytyksenä on, osakas tai vakuutettu on esittänyt osallistumisoikeudestaan luotettavan selvityksen. Ehdotus vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 5 luvun 2 §:n nojalla osakeyhtiölain 5 luvun 6 §:n ensimmäistä virkettä.

Säännöissä osakkaan tai vakuutetun kassankokoukseen osallistumisen edellytykseksi voidaan asettaa ilmoittautuminen vakuutuskassalle viimeistään tietyssä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kymmenen päivää ennen kokousta. Viimeinen ilmoittautumispäivä on mainittava kokouskutsussa. Ehdotus vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 5 luvun 2 §:n nojalla osakeyhtiölain 5 luvun 7 §:n 1 momenttia.

7 § Läsnäolo-oikeus. Pykälässä säädettäisiin hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan läsnäolo-oikeudesta eläkekassan kassankokouksessa tai edustajiston kokouksessa. Vastaavaa nimenomaista säännöstä ei ole voimassa olevassa vakuutuskassalaissa, mutta se vastaa työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 10 §:ssä säädettyä. Ehdotus vastaa sisällöltään myös vakuutusyhtiölain 5 luvun 2 §:n nojalla osakeyhtiölain 5 luvun 10 §:ää. Pykälän lähtökohtana on, että hallituksen jäsen ja toimitusjohtaja voivat olla läsnä kassankokouksessa, mikäli kassankokous tai edustajisto eivät toisin päättä. Lähinnä vakuutettujen ja osakkaiden kyselyoikeuden toteutumisen varmistamiseksi säädetään, että kassankokous voi päättää mainittujen henkilöiden osallistumisesta toisin vain yksittäistapauksessa. Eläkekassan säännöissä ei siten voida etukäteen estää hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan osallistumista kassankokoukseen. Lisäksi kassankokous voi sallia myös muiden henkilöiden läsnäolon kassankokouksessa.

8 § Asiamies ja avustaja. Pykälän 1 momentin mukaan osakas tai vakuutettu saa käyttää oikeuttaan kassankokouksessa asiamiehen välityksellä. Jäsenen oikeus käyttää asiamiestä on ehdoton, toisin sanoen kassan säännöissä ei enää voitaisi kieltää jäseneltä oikeutta asiamiehen käyttöön. Voimassa olevan vakuutuskassalain 41 §:n 2 momentista poiketen ehdotuksessa ei säädettäisi asiamiehen valintaa koskevaa laadullista rajoitusta eli asiamies voisi ehdotuksen mukaan olla muukin henkilö kuin kassan toinen jäsen. Lisäksi säädettäisiin, että osakkaalla tai vakuutetulla tai asiamiehellä saa olla kokouksessa avustaja. Voimassa olevassa laissa ei ole säännöstä asiasta, mutta avustajan käyttö on ollut sallittua. Ehdotuksessa asiasta säädetään nimenomaisesti, koska ilman säännöstä avustajalla ei ole pääsyä henkilöpiiriltään suljettuun kassankokoukseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asiamiehen edustamien vakuutettujen tai osakkaiden määrällisestä rajoituksesta ja edustamiskelpoisuuden menettelyllisistä vaatimuksista. Säännöksen nojalla asiamies voi edustaa enintään säännöissä määrättyä osakkaiden tai vakuutettujen määrää. Asiamiehen on esittävä päivitys ja yksilöity valtakirja tai hänen on muutoin luettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan osakasta tai vakuutettua. Valtuus koskee yhtä kokousta, jollei valtuutuksesta muuta ilmene. Voimassa olevasta käytännöstä poiketen ehdotuksen mukaan olisi mahdollista valtuuttaa asiamies osallistumaan useaan kassankokoukseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kiellosta, jonka mukaan edustajiston jäsen voi käyttää oikeuttaan vain henkilökohtaisesti. Edustajiston jäsen saa käyttää avustajaa vain, jos säännöissä niin määrätään tai edustajiston kokous niin päättää.

Ehdotuksen 1 ja 2 momentit yhdessä vastaavat sisällöltään myös vakuutusyhtiölain 5 luvun 2 §:n nojalla osakeyhtiölain 5 luvun 8 §:n 1 ja 2 momenttia. Ehdotuksen 3 momentti vastaa voi-

massa olevan vakuutuskassalain 41 §:n 4 momentin toista virkettä sekä osuuskuntalain 5 luvun 41 §:n 1 momenttia.

9 § Osallistumistapa. Pykälä on uusi. Ehdotuksen mukaan vakuutuskassan säännöissä voidaan määrätä etäosallistumisesta kassankokoukseen. Uusi säännös on perusteltu lisäys lakiin, koska tekniset apuvälineet ovat nykyään yleistyneet ja ne ovat laajalti hyväksytyt keino osallistua kokoukseen. Kassankokoukseen voitaisiin osallistua postin, tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla. Tekninen apuväline voi olla muun muassa reaaliaikainen kuva- tai ääniyhteys. Vakuutuskassa voi esimerkiksi sallia äänten antamisen ennen kassankokousta. Säännös mahdollistaa myös esimerkiksi edustajiston kokouksen järjestämisen kokoaan tietoliikenneyhteyksien kautta ilman, että edustajiston jäsenet ovat läsnä samassa kokouspaikassa. Erilaisia kokousosallistumisen muotoja käytettäessä otetaan huomioon yleiset yhtiö- ja velvoiteoikeudelliset säännökset ja periaatteet. Ehdotus vastaa sisällöltään osakeyhtiölain 5 luvun 16 §:n 2 momenttia.

10 § Kokouspaikka. Pykälässä säädettäisiin eläkekassan kassankokouksen kokouspaikasta vastaavasti kuin vakuutuskassalain 42 §:ssä. Vakuutuskassan säännöissä voitaisiin kassankokouksen pitopaikaksi määrätä myös jokin muu kokouspaikka. Voimassa olevaa lakia vastaavalla tavalla menettely tulisi erityisesti kyseeseen tilanteissa, joissa vakuutuskassan jäsenistö jakaantuu selkeästi eri paikkakunnille esimerkiksi tuotantolaitosten sijainnin vuoksi. Erittäin painavasta syystä ja Finanssivalvonnan suostumuksella kassankokous voidaan pitää muualla kuin säännöissä määrättyssä paikassa. Tämä voisi tulla kyseeseen esimerkiksi tilanteessa, jossa kassan toimintapiirissä olevan työnantajan toiminta kassan säännöissä mainitussa kunnassa on loppunut eikä näillä paikkakunnilla enää ole kassan jäseniä.

11 § Kokouksen koolle kutsuminen. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 47 §:ää. Ehdotuksessa ei kuitenkaan säädetä hallintoneuvostosta eikä sen koollekutsumisoikeudesta. Ehdotuksen 2 momentin osalta Finanssivalvonta voi havaita itse tai hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan, vakuutetun, osakkaan tai edustajiston jäsenen ilmoituksesta, että kassankokousta ei ole kutsuttu. Mainittujen toimijoiden koollekutsumista koskevasta hakemuksesta ei kuitenkaan säädettäisi enää laissa, mutta ehdotuksen nojalla estettä tällaisen hakemuksen tekemiselle ei ole.

12 § Kokouksen kutsuaika. Kutsu kassankokoukseen tulisi 1 momentin mukaan toimittaa aikaisintaan neljä viikkoa ja viimeistään viikkoa ennen kokousta tai 6 §:n mukaista viimeistä ilmoitautumispäivää. Pykälän 1 momentti vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan vakuutuskassalain 48 §:ssä ja ylimääräisen kassankokouksen osalta 45 §:n 4 momentissa.

Pykälän 2 momentissa on lain luettavuuden helpottamiseksi lueteltu ne lainkohdat, joissa on kokouskutsuaikaa koskevia erityisiä säännöksiä.

13 § Kokousasiakirjojen nähtävänä pitäminen. Pykälässä säädettäisiin nykyistä täsmällisemmin kokouksessa käsiteltävien päätössiakirjojen nähtävänä pitämisestä vähintään viikon ajan ennen kassankokousta. Tilinpäätöksen lisäksi toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus on pidettävä nähtävillä, jos niitä käsitellään kassankokouksessa. Asiakirjat on pidettävä nähtävillä eläkekassan toimistossa tai internetsivuilla sekä asetettava nähtäväksi kassankokouksessa. Jos asiakirjoja ei voida tallentaa ja tulostaa eläkelaitoksen internetsivuilla, ne on viipymättä lähetettävä tiedoksi niitä pyytävälle vakuutetulle ja osakkaalle. Pykälä vastaa sisällöltään, mitä asiasta on säädetty osakeyhtiölain 5 luvun 21 §:n 1 momentissa. Voimassa olevassa vakuutuskassalaissa tilinpäätössiakirjojen nähtävänä pitämisestä ja jäljennösten lähettämisestä on säädetty 48 §:n 3 ja 4 momentissa.

14 § Kokouskutsun sisältö. Pykälässä säädettäisiin kokouskutsun sisältöä koskevista yleisistä ja erityisistä määräyksistä. Pykälän 1 momentti vastaa, mitä asiasta säädetään voimassa olevan vakuutuskassalain 48 §:n 2 momentissa. Voimassa olevassa laissa ei ole kuitenkaan nimenomaisesti säädetty, että kokouskutsussa olisi mainittava kokousaika ja -paikka. Näin on kuitenkin käytännössä menetelty, joten ehdotus vastaa tältäkin osin nykyistä käytäntöä ja vakuutusyhtiölain 5 luvun 14 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa on lain luottavuuden ja selkeyden parantamiseksi lueteltu ne lainkohdat, joissa on kokouskutsun sisältöä koskevia erityisiä säännöksiä. Pykälä vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 8 momentissa sulautumisen ja vakuutuskannan luovuttamisen osalta ja muutoin, mitä asiasta on säädetty vakuutusyhtiölain 5 luvun 14 §:ssä, 21 luvun 9 §:ssä ja 23 luvun 3 §:ssä, joita sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

15 § Päätöksenteko. Pykälässä säädettäisiin päätöksenteosta eläkekassan kassankokouksessa. Pykälän 1 ja 3 momentit vastaavat, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan vakuutuskassalain 49 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin erityisen tarkastuksen määrittämisestä. Säännös on osittain uusi. Voimassa olevan vakuutuskassalain 69 §:n mukaan erityisen tarkastuksen toimittamista koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa kassankokouksessa tai siinä kassankokouksessa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Ehdotuksen mukaan varsinaisessa kassankokouksessa voidaan päättää erityisestä tarkastuksesta, vaikka siitä ei olisikaan mainittu kokouskutsussa.

Pykälä vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 5 luvun 6 §:n nojalla myös osakeyhtiölain 5 luvun 11 §:ää.

16 § Äänimäärä. Säännös vastaa vakuutuskassalain 41 §:ää äänimäärän sääntelyn osalta.

17 § Puheenjohtaja ja pöytäkirja. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että kassankokous ja edustajiston kokous valitsevat puheenjohtajan. Säännös vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 50 §:n 1 momentissa sillä poikkeuksella, ettei nykyisen lain sanamuoto edellytä puheenjohtajan valitsemista kassankokouksen keskuudesta. Näin on kuitenkin käytännössä menetelty.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin pöytäkirjan laatimisesta ja nähtävillä pitämisestä. Momentti vastaa sisällöltään, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan vakuutuskassalain 50 §:n 2 momentissa.

18 § Ääniluettelo. Pykälässä säädettäisiin kassankokouksen puheenjohtajan velvollisuudesta huolehtia, että läsnä olevat osakkaat, vakuutetut, asiamiehet ja avustajat luetteloidaan. Luetteloon merkitään lisäksi vakuutettujen ja osakkaiden äänimäärät. Ääniluettelo on pidettävä nähtävänä kassankokouksessa sekä otettava tai liitettävä pöytäkirjaan. Pykälä vastaa sisällöltään, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan vakuutuskassalain 50 §:n 2 momentissa.

19 § Enemmistö päätös. Pykälässä säädettäisiin eläkekassan kassankokouksen päätöksen edellyttämästä enemmistöstä. Jos kassankokouksessa on eri mielipiteitä, se mielipide voittaa, jonka kannalla on enemmän kuin puolet annetuista äänistä. Vaaditaan siis ehdoton eli yksinkertainen enemmistö. Tästä pääsäännöstä on poikkeuksena vaalit, joissa riittää suhteellinen enemmistö eli valituksi tulee se, joka saa eniten ääniä suhteessa muihin ehdokkaisiin. Mikäli äänestys tuottaa tasatuloksen, ratkaistaan vaali arvalla, kun taas muissa asioissa kassankokouksen kannanotto ratkeaa puheenjohtajan edustaman mielipiteen mukaan. Voimassa olevan vakuutuskassalain tapaan kassan säännöissä voidaan määrätä, että päätöksen tekemiseksi vaaditaan tietty määrä enemmistö.

Nykyisessä vakuutuskassalaissa säädetään myös tilanteista, joissa päätösvalta tietyssä asiassa kuuluu vain osalle jäseniä ja osakkaita. Ehdotetussa laissa ei ole sellaisia päätöksiä, joissa päätösvalta kuuluisi vain osalle vakuutettuja ja osakkaita, ja tästä syystä kyseinen virke on jätetty pois ehdotetusta laista. Pykälä vastaa muuten sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 51 §:ää.

20 § Kyselyoikeus. Kyselyoikeudella on merkitystä eläkekassan kassankokouksen ja edustajiston tiedonsaantioikeuden kannalta. Pykälässä säädettäisiin kassankokouksessa vakuutetun tai osakkaan oikeudesta esittää eläkekassan hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle kysymyksiä kassankokouksessa sekä näiden velvollisuudesta vastata kysymyksiin. Vastaavia säännöksiä ei sisälly voimassa olevaan vakuutuskassalakiin. Pykälä vastaa sisällöltään osakeyhtiölain 5 luvun 25 §:ää, jota sovelletaan vakuutusyhtiölain 5 luvun 11 §:n nojalla myös vakuutusyhtiöihin ja työeläkevakuutusyhtiöihin.

Pykälän *1 momentin* mukaan kyselyoikeutta käytetään kassankokouksessa. Kysymykset voivat voimassa olevan osakeyhtiölain tapaan koskea seikkoja, joilla voi olla vaikutusta kokouksessa käsiteltävän asian arviointiin. Tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä voidaan esittää yleisemminkin yhtiön taloudellista asemaa koskevia kysymyksiä. Säännöksen tarkoituksena on sallia verrattain laaja kyselyoikeuden käyttö. Voimassa olevan osakeyhtiölain tapaan säädettäisiin, ettei tietoja saa antaa, jos antaminen tuottaisi yhtiölle olennaista haittaa. Vähäisen haitan aiheutuminen ei siten ole peruste kieltäytyä vastaamasta kysymykseen.

Pykälän *2 momentissa* säädetään tilanteesta, jossa kysymykseen ei voida vastata käsillä olevan tiedon perusteella. Tällöin vastaus on annettava kirjallisesti kahden viikon kuluessa. Säännös vastaa sisällöltään pääosin voimassa olevan osakeyhtiölain 5 luvun 25 §:n 2 momenttia. Pyyntö vastauksen saamiseksi on tehtävä kassankokouksessa tai kohtuullisessa ajassa sen jälkeen.

21 § Muotovaatimusten sivuuttaminen. Pykälässä säädettäisiin muotovaatimusten sivuuttamisen vaikutuksista kassankokouksen päätöksentekoon. Pykälän *1 momentin* mukaan kassankokous voi tehdä päätöksen asiassa, jossa ei ole noudatettu tämän lain säännöksiä menettelytavoista tai kokouskutsua säännöksiä vain jos ne vakuutetut ja osakkaat, joita laiminlyönti koskee, antavat tähän suostumuksensa. Suostumus voidaan antaa ennen kokousta, kokouksen aikana tai sen jälkeen.

Pykälän *2 momentin* mukaan kassankokous ja edustajiston kokous on laillinen kokouskutsusta riippumatta, jos kaikki edustajat ovat kokouksessa saapuvilla.

22 § Jatkokokous. Pykälässä säädettäisiin yleisestä mahdollisuudesta päättää asian käsittelyn siirtämisestä jatkokokoukseen. Voimassa olevassa vakuutuskassalaissa mahdollisuus päättää käsittelyn siirtämisestä on koskenut vain tuloslaskelman ja taseen vahvistamista, toimenpiteitä vahvistetun taseen yli- tai alijäämän johdosta sekä vastuuvapauden myöntämistä. Ehdotuksen mukaan kassankokous voi päättää minkä tahansa asian käsittelyn siirrosta jatkokokoukseen. Lisäksi eräiden tilinpäätösasioiden käsittely tulisi siirtää erityiseen jatkokokoukseen edellyttäen, että vähintään puolet kassankokouksessa tai edustajiston kokouksessa läsnä olevista vaativat asian siirtämistä. Jatkokokous olisi pidettävä vähintään kuukauden ja enintään kahden kuukauden kuluttua varsinaisen kassankokouksen pitämisestä. Edellä sanottu huomioiden pykälä vastaa sisällöltään, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan vakuutuskassalain 44 §:n 3 ja 4 momentissa.

23 § Kutsu jatkokokoukseen. Pykälässä säädetään jatkokokouksen kutsua koskevista menettelyllisistä vaatimuksista. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 48 §:n 1 momentin säännöksiä.

24 § *Esteellisyys*. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 43 §:n 1 momenttia.

25 § *Kassankokouksen päätöksen moittiminen*. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi yleisesti tilanteista, joissa eläkekassan osakas tai vakuutettu voi moittia kassankokouksen päätöstä kassaa vastaan ajettavalla kanteella. Moittimisella tarkoitetaan kanteella toteutettavaa päätöksen pätemättömyyden voimaansaattamista. Lisäksi pykälässä säädettäisiin määräaika moitekanteen nostamiselle.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin, että kassankokouksen päätöstä voidaan moittia, jos asian käsittelyssä ei ole noudatettu menettelyä koskevia tämän lain säännöksiä. Ehdotetussa kohdassa tuodaan esiin se voimassa olevan oikeuden vakiintunut tulkinta, että menettelyvirhe on moiteperuste vain, jos sillä on voinut olla asiallista merkitystä. Kohta vastaa asiallisesti nykyisen vakuutusyhtiölain 27 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohtaa sekä, jota sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin, sekä vakuutuskassalain 55 §:ää.

Momentin 2 kohdan mukaan päätös olisi pätemätön, jos se muuten on tämän lain tai eläkekassan sääntöjen määräysten tai vakuutusta varten vahvistettujen perusteiden vastainen. Säännös vastaa nykyisen vakuutusyhtiölain 27 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohtaa, jota sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin, sekä vakuutuskassalain 55 §:ää.

Kassankokouksen päätöksen virheellisyys on yleensä moitteenvaraista. Tällöin päätöstä olisi moitittava tietyssä määräajassa sillä uhalla, että päätös muutoin tulee päteväksi. Kanne olisi pykälän 2 momentin mukaan nostettava kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Tuomioistuimella olisi oikeus harkita, voidaanko päätöstä moittia vielä tämän määräajan päätyttyä. Tuomioistuimen harkintavalta koskisi ainoastaan osakkaan kanneoikeutta. Jollei kassankokouksen päätöstä moitita edellä mainituissa määräajoissa, päätöstä olisi yleensä pidettävä pätevänä alusta alkaen. Ehdotettu määräaika vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 55 §:n mukaista määräaikaa. Määräaika sulautumista ja jakautumista koskevalle kanteelle vastaa nykyisen vakuutusyhtiölain 27 luvun 4 §:n 4 momenttia.

26 § *Kassankokouksen päätöstä koskeva tuomio*. Pykälässä säädettäisiin moitekanteen johdosta annettavasta tuomiosta ja sen oikeusvaikutuksista. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan vakuutuskassalain 55 §:n 4 ja 5 momenttia sekä vakuutusyhtiölain 27 luvun 3 §:ää.

27 § *Kassankokouksen päätöksen mitättömyys*. Pykälässä säädetään eläkekassan kassankokouksen päätöksen mitättömyydestä. Mitättömällä päätöksellä tarkoitetaan niitä päätöksiä, joita rasittaa 22 §:n 1 momentin mukainen pätemättömyysperuste ja joiden virheellisyys lisäksi on siten erityisen vakavaa, ettei pätemättömyysperusteeseen voida edellyttää vedottavan määräajassa. Pykälä vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 53 §:n 3 momenttia ja vakuutusyhtiölain 27 luvun 4 §:ää. Ehdotuksessa soveltamisalaa on pykälän 1 momentin 3 kohdassa laajennettu koskemaan myös vakuutettuja. Lisäksi pykälässä säädetään nimenomaisesti sulautumista tai jakautumispäätöksen kanteen nostamisen määräajasta. Kannetta ei voida nostaa, kun yli kuusi kuukautta on kulunut sulautumisen tai jakautumisen rekisteröimisestä.

4 Luku Hallinto

Luvussa säädettäisiin voimassa olevan eläkesäätiölain 3 luvun ja vakuutuskassalain 3 luvun tapaan hallituksesta, toimitusjohtajasta sekä eläkesäätiön ja eläkekassan edustamisesta.

Lain selkeyden lisäämiseksi säännökset esitettäisiin toimielinakohtaisesti. Nykytilasta poiketen toimielinten tehtävistä, menettelytavoista ja valinnasta säädettäisiin omissa pykälissään. Ehdotettujen säännösten sisältö vastaa pääasiallisesti voimassa olevia lakeja.

1 § *Johto*. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi eläkesäätiön ja eläkekassan toimielimistä. Pykälän 1 momentti vastaisi asiallisesti voimassa olevaa eläkesäätiölain 17 §:n 1 momenttia ja 18

§:ää sekä vakuutuskassalain 25 §:n 1 momenttia ja 26 §:ää. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta vakuutuskassalasta kuitenkin siten, että eläkekassalla ei enää olisi hallintoneuvostoa. Yhdellä toiminnassa olevalla eläkekassalla on hallintoneuvosto, jonka toiminta voisi jatkua voimaannpanosäännöksen nojalla.

Aiemmin eläkesäätiölaisissa käytettiin toimitusjohtajan sijaan termiä asiamies, koska katsottiin, ettei toimitusjohtaja-nimike sovellu eläkesäätiötoiminnan luonteeseen. Asiamiestä koskeva säännös on kuitenkin vastannut asiallisesti vakuutuskassalain toimitusjohtajaa koskevaa säännöstä. Jatkossa laissa käytettäisiin toimitusjohtaja-nimikettä sekä eläkekassan että eläkesäätiön osalta. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta eläkesäätiölain 18 §:stä tältä osin.

Pykälän 2 momentti olisi uusi ja siinä säädettäisiin eläkesäätiön ja eläkekassan hallituksen ja toimitusjohtajan johtamistavasta. Momentissa asetettaisiin hallitukselle ja toimitusjohtajalle yleinen huolellisuusvelvollisuus työeläkevakuutusyhtiöihin sovellettavaa vakuutusyhtiölain 1 luvun 23 §:ää vastaavasti. Muilta osin säännös eläkelaitoksen johtamistavasta vastaisi työeläkevakuutusyhtiölain 4 luvun 9 a §:n 2 momenttia sekä vakuutusyhtiölain 6 luvun 2 §:n 2 momenttia. Säännöksen mukaan hallituksen ja toimitusjohtajan olisi johdettava eläkesäätiötä ja eläkekassaa ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten toimintaperiaatteiden mukaisesti. Lisäksi momentissa säädettäisiin johdon velvollisuudesta johtaa eläkesäätiötä ja eläkekassaa luotettava hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Luotettavaan hallintoa koskeva periaate on joustava normi, jonka sisältöä ei voida tyhjentävästi määritellä. Luotettavaa hallintoa koskevat vaatimukset kehittyvät toimintaympäristön muuttuessa ja siihen vaikuttavat muun muassa valvojan määräykset sekä elinkeinoelämän itsesääntelyelinten suositukset.

2 § Hallituksen yleiset tehtävät. Pykälässä säädettäisiin hallituksen tehtävistä ja toimivallasta pääosin voimassa olevaa eläkesäätiölain 25 §:ää ja vakuutuskassalain 33 §:ä vastaavasti. Pykälän 1 momentin mukaan hallitus huolehtii eläkelaitoksen hallinnosta sekä sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen tehtävän määrittely vastaisi osakeyhtiölain 6 luvun 2 §:ää, mitä sovelletaan myös vakuutusyhtiöihin ja työeläkevakuutusyhtiöihin. Hallituksen tehtäviä ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista määritellä tarkasti. Käsitys hallituksen tehtävistä saattaa lisäksi muuttua ajan kuluessa, mikä puoltaa yleisluontoista määritelmää.

Pykälän 2 momentin mukaan hallitukseen vastuulle kuuluisi eläkelaitoksen kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukainen järjestäminen.

3 § Hallituksen päätöksenteko Pykälä sisältää hallituksen päätöksentekoa ja päätösvaltaisuutta koskevat säännökset. Asiasisällöltään pykälä vastaa pääosin voimassa olevaa eläkesäätiölain 23 §:ää ja vakuutuskassalain 31 §:ää. Säännösten esittämisyjärjestystä ja sanamuotoa muutettaisiin kuitenkin vastaamaan osakeyhtiölain 6 luvun 3 §:ää. Uutta olisi pykälän 2 momentin sääntely pöytäkirjan laatimisesta silloin, kun päätös tehdään pitämättä kokousta. Ehdotus vastaa tältä osin osakeyhtiölain 6 luvun 3 §:ää. On suositeltavaa, että kaikki hallituksen jäsenet, jotka ovat osallistuneet päätöksentekoon kokousta pitämättä, allekirjoittavat näin tehdyt päätökset.

Muuta yhteisölaainsäädäntöä vastaavalla tavalla ehdotukseen ei sisälly yksityiskohtaisia säännöksiä hallituksen kokouksen koollekutsumisesta. Laissa olevat pakottavat säännökset saattaisivat kiireellisessä tapauksessa estää tärkeän kokouksen pitämisen. Kutsuaikojen tulee kuitenkin olla kohtuullisia ja kokoukset tulee pyrkiä järjestämään siten, että mahdollisimman moni hallituksen jäsen voi niihin osallistua. Eläkelaitoksen sääntöihin voitaisiin ottaa määräyksiä kokouksen koollekutsumisesta.

4 § Hallituksen jäsenen esteellisyys Pykälässä säädettäisiin hallituksen jäsenen esteellisyydestä. Säännös koskisi myös muita henkilöitä, joilla on tämän luvun 17 tai 18 §:n mukainen nimenkirjoitusoikeus. Pykälän pääasiallinen sisältö vastaa voimassa olevaa eläkesäätiölain 24 §:ää ja vakuutuskassalain 32 §:ää, mutta sen sanamuotoa täsmennettäisiin ja yhdenmukaistettaisiin vastaamaan osakeyhtiölain esteellisyyssäännöstä. Esteellisyys ei edellytä selvitystä tosiasiali-

sen eturistiriidan olemassaolosta, vaan riittävää on, että ristiriita todetaan mahdolliseksi. Hallituksen jäsen on itse ensisijaisesti vastuussa esteellisyyden toteamisesta.

5 § Hallituksen kokoontuminen. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevaa eläkesäätiölain 21 §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 29 §:n 2 momenttia. Uutta olisi pykälän 1 momenttiin lisättävä osakeyhtiölain 6 luvun 5 §:n 1 momenttia vastaava säännös menettelystä tilanteessa, jossa puheenjohtaja ei vaatimuksesta huolimatta kutsu kokousta koolle. Tällaisessa tilanteessa hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja voisi toimittaa kutsun sillä edellytyksellä, että vähintään puolet hallituksen jäsenistä hyväksyy kokouksen koolle kutsumisen. Hallituksen jäsenten hyväksyntä voitaisiin hankkia vapaamuotoisesti.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi hallituksen oikeudesta päättää muun henkilön läsnäolosta kokouksessa. Vastaavaa säännöstä ei sisälly voimassa oleviin lakeihin. Toimitusjohtajalla olisi 14 §:n perusteella oikeus olla paikalla kokouksessa ja käyttää siellä puhevaltaa voimassa olevia eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia vastaavasti. Muun henkilön läsnäolosta hallituksen kokouksessa voitaisiin määrätä myös eläkelaitoksen säännöissä. Momentti vastaa osakeyhtiölain 6 luvun 5 §:n 2 momenttia.

6 § Hallituksen kokouksen pöytäkirja. Pykälä vastaavaa pääosin voimassa olevan eläkesäätiölain 22 §:ään ja vakuutuskassalain 30 §:ään. Ehdotettu säännös eroaa voimassa olevasta vakuutuskassalaista siten, että säännöissä voitaisiin määrätä hallituksen kokouksen pöytäkirjan allekirjoittamisesta. Aiemmin vastaava säännös on sisältynyt ainoastaan eläkesäätiölakiin.

Lisäksi pykälässä säädettäisiin, että tehdyt päätökset ja mahdollisen äänestyksen tulos tulisi merkitä pöytäkirjaan. Osakeyhtiölain 6 luvun 6 §:ää vastaavasti pykälässä asetettaisiin myös velvollisuus numeroida pöytäkirjat juoksevasti ja säilyttää ne luotettavalla tavalla. Vastaavaa säännöstä ei ole aiemmin sisältynyt eläkesäätiö- tai vakuutuskassalakiin.

7 § Hallituksen jäsenet, varajäsenet ja puheenjohtaja. Ehdotetun säännöksen mukaan eläkesäätiön hallitukseen tulisi kuulua vähintään viisi jäsentä ja vähintään kaksi varajäsentä kuten voimassa olevan eläkesäätiölain 17 §:n mukaan. Eläkesäätiön varajäsenten määrää ehdotetaan alennettavaksi nykyisestä viidestä varajäsenestä kahteen. Varajäsenten lukumäärän alentaminen on perusteltua toiminnan pienimuotoisuuden vuoksi. Eläkekassan hallituksen jäsenten määrää ehdotetaan nostettavaksi nykyisestä vakuutuskassalain 25 §:n mukaisesta kolmesta jäsenestä neljään jäseneseen. Lisäksi eläkekassan hallituksessa tulisi olla vähintään kaksi varajäsentä, kun nykyisin vakuutuskassalain 25 §:n mukaan varajäseniä ei tarvitse olla.

Vakuutetut valitsisivat eläkelaitoksen hallituksen jäsenistä kaksi kuten nykyisin ja osakkaat valitsisivat muut jäsenet. Vakuutetut voivat valita hallitukseen esimerkiksi eläkkeensaajia. Hallituksen jäsenten tulee kuitenkin aina täyttää säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Voimassa olevan vakuutuskassalain 25 §:n 2 momentin mukaan eläkekassan säännöissä on voitu määrätä, että osakkailla on oikeus valita enintään puolet kassan hallituksen jäsenistä, mikä on edellyttänyt toteutuakseen parillista määrää hallituksen jäseniä. Jos eläkekassan säännöissä ei ole ollut edellä tarkoitettua määräystä, vakuutetut valitsevat nykyisin vakuutuskassalain 25 §:n 2 momentin nojalla kaikki hallituksen jäsenet. Ehdotuksen mukaan eläkekassan vakuutetut valitsisivat puolet hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä, mikä vastaa tilannetta, jossa osakkaat ovat sääntöjen perusteella valinneet puolet hallituksen jäsenistä.

Ehdotetun 5 momentin mukaan, jos hallitukseen kuuluu enemmän jäseniä kuin mitä 1 ja 2 momentissa edellytettäisiin työnantajaa ja vakuutettuja edustavien jäsenten suhteen tulisi vastata kohtuullisessa määrin 1 ja 2 momentissa säädettyä jäsenten vähimmäismäärää koskevaa suhteellista osuutta. Ehdotus vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 17 §:n 4 momenttia.

Ehdotetun 4 momentin mukaan hallituksen puheenjohtajana ei saisi toimia eläkelaitoksen toimitusjohtaja tai vastuullinen matemaatikko. Ehdotus vastaa voimassa olevaa vakuutusyhtiölain 6 luvun 3 §:n 2 momenttia. Ehdotus poikkeaa toimitusjohtajaa koskevan sääntelyn osalta

voimassa olevasta eläkesäätiölaista, jonka mukaan asiamies voi toimia hallituksen puheenjohtaja sekä voimassa olevasta vakuutuskassalaista, jonka mukaan toimitusjohtaja voi toimia hallituksen puheenjohtajana, jos vakuutuskassalla on hallintoneuvosto. Muutos on tarpeellinen, koska toimitusjohtaja toimii hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaan.

8 § Hallituksen jäsenen kelpoisuus. Pykälän 1 momentissa hallituksen jäsenen ja varajäsenen hyvämaineisuus ehdotetaan nykyisen työeläkeyhtiölain 9 e §:n 2 momentin tavoin pidettäväksi yleisenä kelpoisuusvaatimuksena. Hallituksen jäseneltä ehdotetaan lisäksi vaadittavan hyvää työeläkevakuutustoiminnan tuntemusta, mikä arvioitaisiin tapauskohtaisesti. Hallituksessa tulisi olla myös hyvää sijoitustoiminnan asiantuntemusta sillä sijoitustoiminnan onnistumisella on keskeinen merkitys eläkesäätiöiden ja -kassojen toiminnassa. Nyt voimassa olevan lainsäädännön mukaan hallituksen jäseniltä on edellytetty toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävää vakuutuskassa- tai eläkesäätiötoiminnan tuntemusta. Vaihtoehtoisesti on riittänyt, että hallituksen palveluksessa on riittävän päteviä ja kokeneita neuvonantajia.

Pykälän 2 momentti vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan eläkesäätiölain 19 §:n 4 momentissa ja vakuutuskassalain 27 §:n 4 momentissa.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 19 §:n 1 momenttia ja vakuutuskassalain 27 §:n 1 momenttia. Erona nykytilaan Finanssivalvonta ei voisi myöntää poikkeusta momentin kelpoisuusvaatimukseen.

Pykälän 4 momentin mukaan pykälän säännöksiä sovelletaan vastaavasti myös hallituksen varajäseneneen. Säännös vastaisi voimassa olevaa eläkesäätiölain 17 §:n 6 momenttia ja vakuutuskassalain 25 §:n 4 momenttia.

9 § Hallituksen jäsenten valinta. Pykälän 1 momentin mukaan eläkekassan hallituksen valinta kuuluu kassankokoukselle, ellei päätösvaltaa ole säännöissä siirretty edustajistolle. Osakkaat eivät saa osallistua vakuutettuja edustavien hallituksen jäsenten vaaliin eivätkä vakuutetut saa osallistua osakkaita edustavien hallituksen jäsenten vaaliin. Momentti vastaa asiallisesti, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan vakuutuskassalain 25 §:ssä

Pykälän 2 momentin mukaan eläkesäätiön hallituksen jäsenten vaalitivasta määrätään eläkesäätiön säännöissä. Tämä vastaa asiasisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 2 luvun 9 §:n 11 kohtaa.

Perustettaessa eläkelaitosta sen puolesta voivat ennen rekisteröintiä tehdä oikeustoimia ilman henkilökohtaista vastuuta hallitus ja toimitusjohtaja. Siksi on tarpeen säätää siitä, miten tulevien vakuutettujen edustajat valitaan ennen eläkelaitoksen rekisteröintiä. Ehdotetun 3 momentin mukaan osakkaat valitsevat eläkelaitosta perustettaessa väliaikaisesti hallituksen kaikki jäsenet ja heidän varajäsenensä. Näistä kahden jäsenen ja heidän varajäsentensä on oltava henkilöitä, jotka voivat olla vakuutettuina eläkelaitoksessa sen tultua rekisteröidyksi. Henkilöllä, joka voi olla eläkelaitoksessa vakuutettuna eläkelaitoksen tultua rekisteröidyksi, tarkoitetaan henkilöä, jonka lakisääteinen eläketurva osakkaan on järjestettävä työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukaisesti ja jonka vakuuttaminen perustettavassa laitoksessa on mahdollista eläkelaitoksen sääntöjen ja tämän lain perusteella. Eläkelaitoksen tultua rekisteröidyksi on eläkelaitoksessa vakuutettuja edustavien hallituksen jäsenten ja heidän varajäsentensä valinta suoritettava viipymättä.

10 § Hallituksen täydentäminen. Pykälän 1 momentti vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan eläkesäätiölain 20 §:n 2 momentissa ja vakuutuskassalain 3 luvun 28 §:n 2 momentissa.

Pykälän 4 momentin mukaan Finanssivalvonnan velvollisuutena on ryhtyä toimenpiteisiin siinä tapauksessa, ettei eläkelaitoksella ole rekisteriin merkittyä toimikelpoista hallitusta. Momentti vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan eläkesäätiölain 20 §:n 3 momentissa ja vakuutuskassalain 3 luvun 28 §:n 3 momentissa.

11 § Hallituksen toimikausi. Pykälässä säädetään hallituksen toimikaudesta voimassa olevan eläkesäätiölain 17 §:n 5 momenttia ja vakuutuskassalain 25 §:n 3 momenttia vastaavasti.

12 § Hallituksen jäsenen eroaminen ja erottaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 20 §:n ja vakuutuskassalain 28 §:n 1 momenttien mukaisesti hallituksen jäsenen eroamisesta ja erottamisesta.

13 § Toimitusjohtajan yleiset tehtävät. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia vastaavasti hallituksen ja toimitusjohtajan välisestä työnjaosta. Hallitus on eläkelaitoksen ylin toimeenpaneva toimielin. Pykälän 1 momentin mukaisesti toimitusjohtaja puolestaan huolehtisi eläkelaitoksen juoksevasta hallinnosta hallituksen valvonnan alaisena ja tämän antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Juoksevan hallinnon rajat määräytyvät eläkelaitoksen toiminnan laajuuden nojalla. Vastuu kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varojen hoidon järjestämisestä on toimitusjohtajalla. Edellä mainittu vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan eläkesäätiölain 25 §:n 1-2 momentissa ja vakuutuskassalain 33 §:n 1-2 momentissa. Momenttiin on lisätty säännös, jonka mukaan toimitusjohtajan on annettava hallitukselle ne tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävien suorittamiseksi. Toimitusjohtajan on oma-aloitteisesti annettava tällaiset tiedot hallitukselle. Tarvittaessa hallitus määrittää sen, mitkä tiedot ovat tarpeen sen tehtävien suorittamiselle. Säännös vastaa voimassa olevaa osakeyhtiölain 6 luvun 17 §:ää, jota sovelletaan myös vakuutusyhtiöihin ja työeläkevakuutusyhtiöihin.

Pykälän 2 momentin mukaan toimitusjohtaja saa ryhtyä epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain silloin kun hänet on siihen hallituksen toimesta valtuutettu. Momentti vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan eläkesäätiölain 25 §:n 1 momentissa ja vakuutuskassalain 33 §:n 1 momentissa.

14 § Toimitusjohtajan läsnäolo hallituksen kokouksessa Pykälä vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan eläkesäätiölain 21 §:n 2 momentissa ja vakuutuskassalain 29 §:n 2 momentissa. Hallitus ei saa evätä toimitusjohtajan läsnäolo-oikeutta niin usein, että läsnäolo-oikeus muuttuu näennäiseksi.

15 § Toimitusjohtajaan ja hänen sijaiseensa sovellettavat säännökset Pykälän 1 momentti vastaa, mitä asiasta säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 19 ja 24 §:ssä ja vakuutuskassalain 27 ja 32 §:ssä.

Pykälän 2 momentti olisi uusi säännös, jonka mukaan toimitusjohtajan sijaiseen sovelletaan toimitusjohtajaa koskevia säännöksiä. Säännös vastaa voimassa olevan vakuutusyhtiölain 6 luvun 5 pykälän 3 momenttia ja työeläkevakuutusyhtiölain 4 luvun 11 §:n 1 momenttia.

16 § Toimitusjohtajan valinta, eroaminen ja erottaminen. Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 18 §:ää ja vakuutuskassalain 26 §:ää.

Pykälän 2 momentti, jossa säädetään toimitusjohtajan eroamisoikeudesta, olisi uusi. Hallitukselle ilmoittaminen tarkoittaa käytännössä hallituksen puheenjohtajalle tai jäsenelle ilmoittamista. Eroaminen tulee voimaan aikaisintaan, kun siitä on ilmoitettu hallitukselle. Eroilmoituksessa voi olla mainittuna myöhempikin ajankohta. Toimitusjohtajan eroamista ei voida yhtiöoikeudellisin vaikutuksin estää, mutta se voi olla toimi- tai palvelussopimuksen vastaista, ja johtaa sopimusoikeudellisiin seuraamuksiin. Voimassa olevan osakeyhtiölain 6 luvun 20 §:ssä on vastaava säännös, jota sovelletaan myös vakuutusyhtiöihin ja työeläkevakuutusyhtiöihin.

Pykälän 3 momentti, jossa säädetään toimitusjohtajan erottamisesta, olisi myös uusi. Hallituksella on aina oikeus erottaa toimitusjohtaja tehtävästään. Erottamiselle ei tarvitse antaa mitään erityistä syytä. Yleinen luottamuspula riittää aina yhtiöoikeudelliseksi perusteeksi erottaa toimitusjohtaja. Kuten edellä 2 momentissa on todettu, myös toimitusjohtajan erottamisella voi olla sopimusoikeudellisia seuraamuksia, jos asiasta on määräyksiä toimi- tai palvelussopimuk-

nessa. Voimassa olevan osakeyhtiölain 6 luvun 20 §:ssä on vastaava säännös, jota sovelletaan myös vakuutusyhtiöihin ja työeläkevakuutusyhtiöihin.

Pykälän 4 momentissa on voimassa olevan eläkesäätiölain 20 §:n 3 momentin ja vakuutus-kassalain 28 §:n 3 momentin mukaisesti säädetty Finanssivalvonnan oikeudesta ryhtyä toimenpiteisiin siinä tapauksessa, ettei eläkelaitoksella ole toimitusjohtajaa.

17 § Edustaminen ja nimen kirjoittaminen. Pykälä vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan eläkesäätiölain 26 ja 27 §:ssä ja vakuutuskassalain 34 ja 35 §:ssä.

18 § Muut edustajat. Pykälä vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan eläkesäätiölain 26 §:ssä ja vakuutuskassalain 34 §:ssä.

19 § Edustamisoikeuden rajoitukset. Pykälä vastaa, mitä asiasta säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 26 §:ssä ja vakuutuskassalain 34 §:ssä. Kyse on edustajan kelpoisuuden rajoit-tamisesta, jota voidaan rajoittaa vain pykälässä säädetyllä tavalla. Säännöstä ei sovelleta toimi-vallan rajoituksiin.

20 § Edustajan toimien sitovuus. Pykälä on uusi. Pykälän 1 momentissa luetellaan ne tilanteet, joissa edustajan tekemä oikeustoimi ei sitois eläkelaitosta. Momentin 1 kohdan mukaan oikeus-toimi ei sido eläkelaitosta, jos edustaja on toiminut vastoin tässä laissa säädettyä kelpoisuuttaan. Kelpoisuudella tarkoitetaan toimielimen tai toimielimen jäsenen oikeutta asemansa perusteella edustaa eläkelaitosta suhteessa kolmansiin. Kelpoisuus liittyy ulkoisesti havaittaviin seikkoihin. Momentin 2 kohdan mukaan oikeustoimi ei sido, jos edustaja on toiminut vastoin Finanssival-vonnan rekisteriin merkittyä rajoitusta. Tätä pidetään edustajan kelpoisuuden rajoituksena, jolloin eläkelaitos ei tule sidotuksi oikeustoimeen, vaikka vastapuoli olisi vilpittömässä mieles-sä. Momentin 3 kohdan mukaan oikeustoimi ei sido, jos edustaja on ylittänyt toimivaltansa ja vastapuoli tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tästä. Toimivalta liittyy eläkelaitoksen ja sen edus-tajan väliseen suhteeseen eikä ole yleensä ulkopuolisen havaittavissa kuten kelpoisuus. Esimer-kiksi eläkelaitoksen hallitus on voinut rajoittaa toimitusjohtajan toimivaltaa tälle antamallaan ohjeilla. Edustajan kelpoisuus oikeustoimen tekemiseen määräytyy tämän lain perusteella, kun taas edustajan toimivaltaa voivat rajoittaa myös esteellisyyttä koskevat säännökset. Jos edustaja on ylittänyt toimivaltansa, mutta ei kelpoisuuttaan, oikeustoimi ei sido eläkelaitosta, jos vasta-puoli oli vilpittömässä mielessä. Finanssivalvonnan rekisteriin voidaan merkitä toimivallan rajoituksia 18 §:n estämättä.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaa koskevien ra-joitusten rekisteröiminen ja kuuluttaminen eivät sellaisenaan riitä osoittamaan sitä, että kolmas henkilö on oikeustointa päättäessään tiennyt rajoituksista. Eläkelaitoksen tulee aina voida osoit-taa kolmannen henkilön todella tienneen tällaisesta rajoituksesta, Jos eläkelaitoksen edustaja ylittää toimivaltansa ja kolmas henkilö on vilpittömässä mielessä, tehty oikeustoimi sitoo eläke-laitosta. Eläkelaitoksella voi olla tällaisessa tilanteessa mahdollisuus vaatia vahingonkorvausta edustajalta, jos toimeen ryhtyminen on aiheuttanut eläkelaitokselle vahinkoa.

Ehdotettu pykälä vastaa osakeyhtiölain 6 luvun 28 §:ää.

21 § Kielto pätemättömän päätöksen toimeenpanemiseksi. Pykälä vastaa, mitä asiasta on säädet-ty voimassa olevan eläkesäätiölain 28 §:ssä ja vakuutuskassalain 36 §:ssä.

22 § Riskienhallinta. Voimassa olevan eläkesäätiölain 25 §:n 3 momentin ja vakuutuskassalain 33 §:n 3 momentin mukaan hallituksen on huolehdittava, että eläkelaitoksella on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä riskienhallintajärjestelmä. Finanssivalvonta on antanut riskienhallinnasta tarkempia määräyksiä. Finanssivalvonnan määräysten mukaan riskienhallin-tajärjestelmän tulee kattaa erityisesti riskit, jotka liittyvät eläkevastuuseen ja sen kattamiseen,

vakavaraisuuden kehitykseen, sijoitustoimintaan sekä operatiiviseen toimintaan. Finanssivalvonnan määräysten mukaan eläkelaitoksella tulee olla riskienvalvontatoiminto, joka on riippumaton riskiä ottavasta toiminnosta. Voimassa oleva sääntely ehdotetaan keskeisiltä osiltaan nostettavaksi laintasolle siten, että eläkesäätiöiden ja -kassojen sääntely vastaisi tältä osin työeläkevakuutusyhtiölain 4 luvun 12 c §:n säännöstä riskienhallinnasta. Riskienhallintatoiminto voisi olla yhteinen osakkaana olevan työnantajan kanssa tai tarvittava asiantuntemus olisi mahdollista ostaa eläkelaitoksen ulkopuolelta. Siitä riippumatta, miten riskienhallinta on organisoitu, eläkelaitoksen hallituksen vastuulla olisi, että riskienhallinta täyttäisi sille laissa asetetut vaatimukset.

23 § Sisäinen valvonta. Voimassa olevan eläkesäätiölain 25 §:n 3 momentin ja vakuutuskassalain 33 §:n 3 momentin mukaan hallituksen on huolehdittava, että eläkelaitoksella on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta. Toisin kuin voimassa olevassa laissa pykälässä säädettäisiin sisäisen valvonnan osa-alueista. Finanssivalvonta on antanut sisäisestä valvonnasta tarkempia määräyksiä, jotka vastaavat pääpiirteissään nyt laintasoiseksi ehdotettavaa sääntelyä. Finanssivalvonnan määräysten mukaan sisäisen valvonnan tulee kattaa kaikki eläkelaitoksen toiminnot ja olla oikeassa suhteessa eri toimintojen riskeihin. Sisäiseen valvontaan kuuluu riittävä ja oikea-aikainen raportointi. Pykälä vastaisi tältä osin työeläkevakuutusyhtiölain 4 luvun 12 d §:n säännöstä sisäisestä valvonnasta ja 4 luvun 12 b:n säännöstä työeläkevakuutusyhtiön hallintoon sovellettavasta suhteellisuusperiaatteesta. Sisäisellä valvonnalla pyritään kaikkialla organisaatiossa varmistamaan toiminnon tehokkuus, tuloksellisuus, raportoinnin luotettavuus sekä lakien, määräysten, laitoksen sääntöjen ja toimintaperiaatteiden noudattaminen. Sisäinen valvonta koskee myös eläkelaitoksen ulkoistamia toimintoja, koska vastuu ulkoistetuista toiminnoista on eläkelaitoksella. Sisäinen valvonta koostuisi ohjeista ja menettelytavoista organisaation eri tasoilla ja toiminnoissa. Sisäinen valvonta voisi olla yhteinen osakkaana olevan työnantajan kanssa tai se olisi mahdollista ulkoistaa. Silloinkin, kun sisäinen valvonta on ulkoistettu, eläkelaitoksen hallitus vastaa sisäistä valvontaa koskevan sääntelyn noudattamisesta.

24 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus. Säännös vastaisi, mitä asiasta säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 25 §:n 3 momentissa ja voimassa olevan vakuutuskassalain 33 §:n 3 momentissa.

25 § Eläkelaitoksen vastuullinen vakuutusmatemaatikko. Pykälä vastaa mitä asiasta on säädetty voimassa olevan eläkesäätiölain 135 §:ssä ja vakuutuskassalain 170 §:ssä. Eläkelaitos voi myös ostaa vastuullisen vakuutusmatemaatikon palvelut laitoksen ulkopuolelta, mutta eläkelaitos on tällöinkin vastuussa vakuutusmatemaattisista toiminnoista.

26 § Poikkeusoloihin varautuminen. Pykälä vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 4 a §:ää ja vakuutuskassalain 7 a §:ää.

5 Luku Tilintarkastus sekä erityinen tarkastus eläkekassassa

1 § Sovellettava laki. Pykälässä säädettäisiin, että eläkelaitoksen tilintarkastukseen sovelletaan tämän luvun säännösten lisäksi tilintarkastuslakia (1141/2015). Pykälä vastaisi voimassa olevia eläkesäätiölain 31 §:n 1 momenttia ja vakuutuskassalain 56 §:n 1 momenttia.

2 § Tilintarkastajan valinta. Pykälän 1 momentin mukaan eläkelaitokselle on valittava vähintään yksi tilintarkastaja. Varatilintarkastajan valitsemisvelvollisuudesta säädetään uuden tilintarkastuslain 2 luvun 3 §:ssä, jonka nojalla varatilintarkastajaa ei tarvitse valita, jos tilintarkastajaksi valittu on tilintarkastusyhteisö. Momentti vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 7 luvun 2 momenttia sekä eläkesäätiölain 31 §:n 4 momenttia ja vakuutuskassalain 56 §:n 3 momenttia

lukuun ottamatta sitä, että ehdotuksessa ei eläkesäätiölaista ja vakuutuskassalaista poiketen edellytetä kahden tilintarkastajan valitsemista. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa on edellytetty kahden tilintarkastajan valitsemista, joista toinen on ollut eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden ja toinen työnantajan valitsema. Vakuutuskassalaissa on myös edellytetty kahta tilintarkastajaa, jotka kassankokous valitsee. Vakuutuskassan säännöissä on voitu määrätä, että jäsenillä ja osakkailta on oikeus erikseen valita määrätty määrä tilintarkastajia. Osakkaat ovat kuitenkin voineet valita enintään puolet tilintarkastajista. Tältä osin kyseessä on sisällöllinen muutos sääntelyn keventämiseksi, sillä tilintarkastajan tulee olla riippumaton tarkastettavasta yhteisöstä. Käytännössä ehdotus vastaa yhteisölainsäädännön nykytilaa, sillä kahta erillistä tilintarkastusta ei ole pidetty tarpeellisena.

Pykälän 2 momentin mukaan tilintarkastajan valitsee eläkelaitoksen hallitus tai eläkekassan kassankokous. Ehdotus vastaa eläkekassan osalta voimassa olevan vakuutuskassalain 56 §:n 3 momenttia. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa tilintarkastajan valinnan tekevästä toimielimestä ei ole selkeitä säännöksiä.

3 § *Tilintarkastajan riippumattomuus ja esteellisyys.* Pykälän 1 momentissa on informatiivinen viittaus tilintarkastuslain 4 luvun 6 ja 7 §:iin, joissa myös säädetään tilintarkastajan riippumattomuudesta ja esteellisyydestä.

Uuden tilintarkastuslain 4 luvun 7 §:ssä, erityisesti 1 momentin 1–3 kohdassa, säädetään siitä, että tilintarkastaja ei ole riippumaton ainakaan, jos 1) tilintarkastaja on yhteisön tai säätiön taikka samaan konserniin kuuluvan yhteisön taikka kirjanpitolain 1 luvun 8 §:ssä tarkoitetun osakkuusyrityksen yhtiömies, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen, toimitusjohtaja tai vastaavassa asemassa oleva, 2) jos tilintarkastajan tehtävänä on yhteisön tai säätiön kirjanpidon tai varojen hoito taikka hoidon valvonta, taikka jos 3) tilintarkastaja on palvelussuhteessa yhteisöön tai säätiöön taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun henkilöön. Lisäksi uuden tilintarkastuslain 4 luvun 7 §:n 4 momentin mukaan mitä edellä tässä pykälässä säädetään yhteisöstä tai säätiöstä, koskee myös yhteisöjä, jotka ovat sen määräysvallassa kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n mukaisesti sekä yhteisöä tai säätiötä, jonka välittömässä määräysvallassa yhteisö on. Siten tilintarkastaja ei saa olla eläkelaitoksen osakkaan tai osakkaan konserniyrityksen palveluksessa.

Pykälän 1 momentissa olisi nimenomaiset erityissäännökset siitä, milloin tilintarkastajaa ei voitaisi pitää riippumattomana ja esteettömänä. Pykälän 1 kohdassa ehdotetaan laajennettavaksi tilintarkastuslain esteellisyyssääntelyä siten, että mukaan tilintarkastaja ei saa olla tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi muutoinkaan alustus- tai riippuvuussuhteessa eläkelaitoksen osakkaaseen. Riippumattomuutta tarkasteltaisiin samoin myös suhteessa eläkelaitoksen osakkaan hallituksen jäseneen tai siihen, jonka tehtävänä on tämän osakkaan kirjanpidon tai varojen hoito tai hoidon valvonta. Säännöksen alustus- tai riippuvuussuhdetta, jolla tarkoitetaan muodollista tai tosiasiallista direktio-oikeuden alaisena toimimista, ei ole sidottu kirjanpitolain omistuksen määrää, hallituksen tai vastaavan toimielimen enemmistön nimittämistä tai tosiasiallista määräysvaltaa koskeviin vaatimuksiin. Yleensä eläkesäätiön tai vakuutuskassan osakkaan tilintarkastaja ei ole tällaisen direktio-oikeuden alainen, joten osakkaan tilintarkastaja voi lähtökohtaisesti toimia myös eläkesäätiön tai vakuutuskassan tilintarkastajana.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin, ettei tilintarkastajana saisi toimia 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden lähisukulaiset. Kohta sisältää tyhjentävän luettelon sukulaissuhteista, jotka aiheuttavat tilintarkastajan riippumattomuuden vaarantumisen ja esteellisyyden. Säännöksessä säänneltäisiin nimenomaisesti myös lankoussuhteet, jotka aiheuttavat tilintarkastajan esteellisyyden.

Pykälässä ei enää säädettäisi nimenomaisesti siitä, että tilintarkastajana ei saa toimia liike-toimintakieltoon määrätty henkilö. Uuden tilintarkastuslain 2 luvun 1 §:n ja 6 luvun säännösten mukaisesti tämä on tilintarkastajan kelpoisuuden, tilintarkastajaksi hyväksymisen ja tilintarkastajan ammattinimikkeen käyttämisoikeuden yleinen edellytys.

Pykälä vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 34 §:ää. Vakuutuskassalaki ei sisällä vastaavaa säännöstä.

4 § *Tilintarkastajan toimikausi.* Pykälässä säädetään, että tilintarkastajan toimikauden pituus on määriteltävä eläkelaitoksen säännöissä. Yksi tai useampi peräkkäinen toimikausi saa kestää yhteensä enintään seitsemän vuotta. Tilintarkastajan toimikausi päättyy sen kokouksen lopussa, jossa tilintarkastuskertomus hänen toimikautensa viimeiseltä tilikaudeltaan käsitellään.

Erona nykytilaan tilintarkastajan toimikausi ei jatkossa voisi jatkua toistaiseksi. Tältä osin ehdotus vastaa vakuutusyhtiölain 7 luvun 5 §:ää, jota sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

Lisäksi tilintarkastajan toimikauteen sovelletaan uuden tilintarkastuslain 5 luvun 1 §:n 2 ja 3 momenttia. Siten tilintarkastaja voi eläkesäätiö- ja eläkekassalain pykälän 1 momentissa tarkoitettua enimmäisajan jälkeen osallistua tilintarkastuslain säännöksen nojalla uudelleen yhteisön tilintarkastukseen aikaisintaan kahden vuoden kuluttua tilintarkastustehtävän päättymisestä. Lisäksi jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö, edellä tässä pykälässä ja tilintarkastuslain 5 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä ei sovelleta yhteisöön, vaan ainoastaan päävastuulliseen tilintarkastajaan.

5 § *Tilintarkastajan määrääminen.* Pykälässä säädetään Finanssivalvonnan velvollisuudesta määrätä eläkelaitokselle tilintarkastaja tietyissä tilanteissa. Pykälässä Finanssivalvonnan toimivalta on samansisältöinen kuin tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:ssä on säädetty Patentti- ja rekisterihallituksen toimivallasta. Finanssivalvonnalla on kuitenkin pykälän mukaan yksinomainen toimivalta, eli Patentti- ja rekisterihallitus ei voi tilintarkastuslain nojalla määrätä tilintarkastajaa eläkesäätiölle tai vakuutuskassalle.

Finanssivalvonnan on määrättävä tilintarkastaja silloin, kun tilintarkastajaa ei ole valittu tämän lain mukaisesti. Tilintarkastaja on määrättävä, jos tilintarkastaja ei täytä laissa säädettyjä tai eläkelaitoksen sääntöjen mukaisia yleisiä tai erityisiä kelpoisuusehtoja tai jos tilintarkastaja on esteellinen. Säännöksessä tarkoitettu esteellisyys voi syntyä tämän luvun 3 §:n tai siinä viitattun tilintarkastuslain 4 luvun 6 tai 7 §:n nojalla.

Pykälän nojalla Finanssivalvonnan on pyydettävä tilintarkastuslautakunnan lausunto riippumattomuutta koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista. Lisäksi Finanssivalvonnan on kuultava eläkelaitoksen hallitusta ennen tilintarkastajan määräämistä. Määräys on väliaikainen, ja se voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Finanssivalvonnan määräys on voimassa vain siihen asti, kun eläkelaitokselle valitaan uusi tilintarkastaja.

Pykälä vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 35 §:ää ja vakuutuskassalain 61 §:ää.

6 § *Erityisen tarkastuksen määrääminen eläkekassassa.* Pykälän 1 momentissa säädetään eläkekassan osakkaan oikeudesta vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista. Erityinen tarkastus voi kohdistua eläkekassan hallintoon, kirjanpitoon taikka tiettyyn yksilöityyn toimenpiteeseen tai seikkaan. Oikeutta vaatia erityistä tarkastusta on ajallisesti rajattu. Vaatimus voidaan aina esittää varsinaisessa kassankokouksessa. Erityistä tarkastusta voidaan vaatia myös siinä kokouksessa, jossa asia on kokouskutsun mukaan käsiteltävä.

Erityinen tarkastus on vähemmistöosakkaiden oikeus. Jos vähintään yksi kolmasosa aneetuista äänistä kannattaa ehdotusta, osakas hakea voi tarkastajan määräämistä Finanssivalvonnalta. Hakemus on tehtävä kuukauden kuluessa kokouksesta, jossa asiasta on äänestetty. Momentti vastaa vakuutuskassalain 69 §:n 1 momenttia sillä poikkeuksella, että nykylain mukaan myös vakuutuskassan jäsen on voinut vaatia erityistä tarkastusta. Vastaavaa oikeutta vaatia erityistä tarkastusta ei ole kuitenkaan vakuutetuilla työeläkevakuutusyhtiössä, joten sen säilyttäminen ei ole perusteltua eläkelaitoksen vakuutettujen osalta.

Pykälän 2 momentin mukaan Finanssivalvonnan on kuultava hallitusta ennen erityisen tarkastuksen määräämistä. Lisäksi jos tarkastuksen kohteena ovat tietyn henkilön toimenpiteet, myös asianomaista henkilöä on kuultava. Finanssivalvonnan on määrättävä yksi tai useampi tarkastaja, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Momentti vastaa

vakuutuskassalain 69 §:n 2 momenttia lisättyä säännöksellä siitä, että määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

7 § *Erityinen tarkastaja eläkekassassa.* Pykälässä säädetään erityisen tarkastajan kelpoisuusvaatimuksista ja erityiseen tarkastajaan sovellettavasta lainsäädännöstä. Erityisellä tarkastajalla tulee olla tarkastustehtävän laatuun ja laajuuteen katsoen riittävä taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus ja kokemus. Erityiseen tarkastajaan sovelletaan tämän lain tilintarkastajaa koskevia säännöksiä. Lisäksi pykälässä luetellaan ne tilintarkastuslain pykälät, joita sovelletaan erityiseen tarkastajaan.

Pykälä vastaa sisällöltään vakuutuskassalain 69 §:n 3 momenttia ja vakuutusyhtiölain 7 luvun 19 §:ää.

8 § *Tarkastuslausunto ja kustannukset erityisen tarkastuksen suorittamisesta eläkekassassa.* Pykälän 1 momentissa säädetään tarkastuksesta kassankokoukselle annettavasta lausunnosta, sen nähtävänä pitämisestä sekä velvollisuudesta lähettää se kassan osakkaalle tai vakuutetulle tämän pyynnöstä. Momentti vastaa vakuutuskassalain 69 §:n 4 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädetään erityiselle tarkastajalle maksettavasta palkkiosta. Palkkion lisäksi eläkekassa vastaa myös muista tarkastuksesta aiheutuneista kuluista. Tuomioistuin voisi kuitenkin erityisistä syistä velvoittaa tarkastusta hakeneen osakkaan kokonaan tai osittain korvaamaan tarkastuksesta aiheutuneet kulut. Momentti vastaa vakuutusyhtiölain 7 luvun 12 §:ää. Myös vakuutuskassalain 69 §:n 4 momentissa säädetään erityisen tarkastajan oikeudesta saada palkkio.

6 Luku Tilinpäätös ja toimintakertomus

1 § *Kirjanpitolain soveltaminen.* Pykälässä säädetään eläkelaitoksen kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sekä kirjanpitoon sovellettavista kirjanpitolain säännöksistä. Pykälä vastaa sisällöltään eläkesäätiölain 37 §:ää ja vakuutuskassalain 70 §:ää.

2 § *Tilikausi.* Kirjanpitolaista poiketen pykälässä säädetään, että eläkelaitoksen tilikausi on kalenterivuosi. Säännös vastaa eläkesäätiölain 37 a §:ää ja vakuutuskassalain 71 §:n pääsääntöä.

3 § *Tasaavan ja osakaskohtaisen järjestelmän mukainen kirjanpito eläkesäätiössä.* Pykälä vastaa asiallisesti, mitä eläkesäätiölain 117 §:ssä säädetään tasaavasta ja työnantajakohtaisesta järjestelmästä työntekijän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavassa eläkesäätiössä. Terminologisena muutoksena työnantajakohtainen järjestelmä ehdotettaisiin muutettavaksi osakaskohtaiseksi järjestelmäksi.

Pykälän 1 momentin nojalla sallitaan, että eläkesäätiö voi laatia kirjanpitonsa joko tasaavaa tai osakaskohtaista järjestelmää noudattaen. Pykälän 2 ja 3 momentissa annetaan täsmennykset siitä, mitä tasaavasta ja osakaskohtaisesta kirjanpidosta on ilmentävä. Osakaskohtaisessa järjestelmässä kirjanpidosta on käytävä selville kunkin eläkesäätiöön kuuluvan osakkaan osalta erikseen tuloslaskelmaan ja taseeseen päättyvät erät. Osakkaan eläkesäätiölle antamat varat on katsottava kyseisen osakkaan hyväksi. Tasaavassa järjestelmässä eläkesäätiölle suoritettava vakuutusmaksu puolestaan jaetaan kunkin osakkaan hyväksi eläkesäätiön säännöissä määrättyllä tavalla. Tasaavassa järjestelmässä osakkaan eläkevastuun katteena on eläkevastuuta vastaava suhteellinen osa eläkesäätiön varoista.

4 § *Toimintakertomus.* Pykälä vastaa sisällöltään eläkesäätiölain 38 §:ää ja vakuutuskassalain 72 §:ää. Lisäksi tilinpäätökseen sisällytettävistä asiakirjoista ja niiden sisällöstä säädetään kirjanpitolain 3 luvussa. Nimenomaisen säännöksen nojalla eläkekassan toimintakertomuksessa olisi tehtävä eläkekassan ali tai -ylijäämää koskeviksi toimenpiteiksi. Kyse on kirjanpitolain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettusta muualla lainsäädännössä edellytetyistä tiedoista.

5 § *Käyttö- ja sijoitusomaisuus.* Pykälässä määriteltäisiin eläkelaitoksen käyttö- ja sijoitusomaisuus. Asiallisesti pykälä vastaa eläkesäätiölain 40 §:ää ja vakuutuskassalain 73 §:ää. Erona nykytilaan 1 momentissa ei enää erikseen mainittaisi, ettei käyttöomaisuus ole 2 momentin mukaista sijoitusomaisuutta. Pykälän 2 momentissa ei myöskään lueteltaisi, että sijoitusomaisuus voi olla arvopapereita, kiinteistöjä tai muuta vastaavaa omaisuutta. Ehdotetut muutokset ovat teknisiä ja vastaavat vakuutusyhtiölain 9 luvun 7 §:ssä käytettyjä sijoitus- ja käyttöomaisuuden määritelmiä.

6 § *Taseeseen merkittävät erät.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 41 §:ää ja vakuutuskassalain 74 a §:ää.

7 § *Sijoitusten arvostaminen hankintamenoon ja arvonkorotus.* Pykälä vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 41 a §:n 1—3 momenttia ja vakuutuskassalain 74 b §:n 1—3 momenttia. Pykälän kirjoitusasu on tarkistettu vastaamaan vakuutusyhtiölain 8 luvun 16 §:ää kuitenkin poiketen siten, että 1 momentissa mainitaan rakennusten lisäksi muut pitkävaikutteisten menot sekä kalusto. Myös pykälän 2 ja 3 momentin sanamuotoa on muutettu vakuutusyhtiölakia vastaavaksi, mutta lain sisältö ei muutu.

8 § *Sijoitusten arvostaminen käypään arvoon.* Pykälässä säädetään sijoitusten arvostamisesta käypään arvoon hankintameno sijaan. Pykälä vastaa pääasiassa kirjanpitolain 5 luvun 2 a ja 2 b §:ää sekä eläkesäätiölain 41 a §:n 4—7 momenttia ja vakuutuskassalain 74 b §:n 4—7 momenttia.

Erona nykytilaan luvussa olevat sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuudet ja Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet on siirretty erillisiksi pykäliksi luvun loppuun.

9 § *Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuudet.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 42 §:n 1 ja 2 momentin ja vakuutuskassalain 77 §:n 1 ja 2 momentin asetuksenantovaltuuksia. Nyky-laista poiketen ne olisi nyt koottu erilliseen pykälään. Kirjanpitolakiuudistuksen ehdotuksen yhteydessä on kumottu eläkesäätiölain 41 a §:n 5 momentissa, sellaisena kuin se on laissa 1323/2004, ja vakuutuskassalain 74 b §:n 5 momentissa, sellaisena kuin se on laissa 1324/2004, tarkoitettu sosiaali- ja terveysministeriön käyvän arvon asetus, jonka sijaan noudatettaisiin kirjanpitolain 5 luvun 2 a ja 2 b §:ää.

10 § *Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet.* Pykälä vastaa sisällöltään eläkesäätiölain 42 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 77 §:n 3 momenttia. Nyky-laista poiketen ne olisi nyt koottu erilliseen pykälään. Pykälän 4 kohdan mukaan Finanssivalvonta antaisi tarkempia määräyksiä johdannaissopimusten käsittelystä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä. Ehdotettu kohta vastaa vakuutusyhtiölain 8 luvun 29 §:n 1 momentin 4 kohtaa, jota sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

11 § *Poikkeusluvut.* Pykälässä säädetään Finanssivalvonnan valtuuksista myöntää poikkeuslupia. Pykälä vastaa pääosin eläkesäätiölain 42 §:n 4 ja 6 momenttia ja vakuutuskassalain 77 §:n 4 ja 6 momenttia. Pykälä on kuitenkin selvyuden vuoksi jaettu 4 kohtaan. Pykälän 2 momentti vastaa vakuutusyhtiölain 8 luvun 30 §:n 2 momenttia. Lisäksi siinä on pyritty tarkentamaan, mistä tämän lain pykälästä on mahdollista myöntää poikkeus. Poikkeus ei saa olla Euroopan unionin tilinpäätöslainsäädännön vastainen. Euroopan unioni käsittää myös aikaisemmin annetut Euroopan yhteisöjen antamat säännökset.

12 § *Kirjanpitolautakunnan lausunto.* Pykälä vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 42 §:n 5 momenttia ja vakuutuskassalain 77 §:n 5 momenttia. Pykälän kirjoitusasu ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vakuutusyhtiölain 8 luvun 31 §:ää.

13 § *Tietojen toimittaminen Finanssivalvonnalle*. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 65 §:n 1 momenttia ja pykälän 2 momentti vakuutuskassalain 97 §:n 1 momenttia. Säännökset poikkeavat voimassa olevista laeista siten, että laissa ei enää tässä yhteydessä säädettäisi velvollisuudesta toimittaa Finanssivalvonnalle vahvistetun kaavan mukaista tilastokertomusta toiminnastaan. Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus tässä asiassa perustuu Finanssivalvonnasta annettuun lakiin, joten asiasta ei ole tarpeen säätää erikseen.

7 Luku Vastuuvelka, vakuutusmaksut ja vakavaraisuus

Luvussa säädettäisiin voimassa olevan eläkesäätiölain 6 luvun ja vakuutuskassalain 7 luvun tapaan eläkelaitoksen vastuuvelasta, vakuutusmaksuista ja vakavaraisuudesta. Luvun asiasisältö vastaa pääosin voimassa olevaa sääntelyä. Terminologian yhtenäistämiseksi eläkesäätiöiden osalta ehdotetaan termin eläkevastuu sijaan käytettäväksi termiä vastuavelka, joka on käytössä vakuutusyhtiölaissa, työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa ja vakuutuskassalaissa. Vastavasti eläkesäätiöissä termin kannatusmaksu sijaan käytettäisiin jatkossa termiä vakuutusmaksu.

Luvun 1 §:ssä määritetään eläkelaitoksen vastuuvelka, 2 §:ssä vastuuvelan osa vakuutusmaksuvastuu, 3 §:ssä vastuuvelan osa korvausvastuu, 4 §:ssä vakuutusmaksut, 5 §:ssä vakavaraisuuspääoma, 6 §:ssä vakavaraisuusraja ja vähimmäispääomavaatimus, 7 §:ssä lisävakuutusvastuu ja vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä, 8 §:ssä lisävakuutusvastuun purkaminen, 9 §:ssä vakavaraisuuspääoman ylite ja vakuutusmaksujen alentaminen, 10 §:ssä vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttaminen osakkaille, 10 §:ssä osakkaan lisämaksuvelvollisuuteen perustuva erä, 12 §:ssä vakavaraisuusrajaa vastaavan määrän muodostuminen ja 13 §:ssä tervehdyttämissuunnitelma ja rahoitussuunnitelma.

1 § *Vastuuvelka*. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi eläkelaitoksen vastuuvelan yleismääritelmä. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa eläkelaitoksen vastuu on määriteltävy eri tavoin ilmaistuna, mutta ehdotetun pykälän asiasisältö vastaa voimassa olevaa eläkesäätiölain 43 §:n 1 momenttia ja vakuutuskassalain 79 §:n 1 momenteista ilmenevää sääntelyä. Eläkesäätiöiden osalta nykyisen termin eläkevastuu sijaan käytettäisiin jatkossa vakuutusyhtiöiden ja vakuutus- ja eläkekassojen käyttämään termiä vastuuvelka. Eläkesäätiöiden eläkevastuu sisältää sekä vakuutusmaksuvastuun että korvausvastuun, joten eläkevastuun määrään muutoksella ei ole vaikutusta.

2 § *Vakuutusmaksuvastuu*. Pykälässä säädettäisiin eläkelaitoksen vastuuvelan osasta vakuutusmaksuvastuu. Pykälän asiasisältö vastaa voimassa olevaa lakia, josta säädetään eläkesäätiölain 43 §:n 2 momentissa ja 79 §:n 2 ja 4 momenteissa. Eläkesäätiöissä ei ole ollut käytössä erillistä vakuutusmaksuvastuun käsitettä, mutta asiallisesti se on sisällynyt eläkesäätiöiden eläkevastuuseen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vakuutusmaksuvastuun yleinen määritelmä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vakuutusmaksuvastuuseen kuuluvasta lisävakuutusvastuusta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vakuutusmaksuvastuun määrässä huomioitavasta osake-tuottosidonnaisesta lisävakuutusvastuusta.

3 § *Korvausvastuu*. Pykälässä säädettäisiin eläkelaitoksen vastuuvelan osasta korvausvastuu. Eläkesäätiöissä ei ole ollut käytössä erillistä korvausvastuun käsitettä, mutta asiallisesti se on sisällynyt eläkesäätiöiden eläkevastuuseen. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 43 §:n 2 momentin 1) kohtaa ja vakuutuskassalain 79 §:n 3 momenttia.

4 § *Vakuutusmaksut*. Pykälässä säädettäisiin vakuutusmaksusta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin eläkesäätiön vakuutusmaksun yleinen määräytyminen. Eläkesäätiölain 45 §:n 1 momentissa vakuutusmaksusta käytetään termiä kannatusmaksu. Terminologian yhtenäistämiseksi

ehdotetaan jatkossa eläkesäätiöidenkin osalta käytettäväksi vakuutuslainsäädännössä vakiintuneesti käytettyä termiä vakuutusmaksu.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rahana suoritettavasta vakuutusmaksusta. Eläkesäätiölain 45 §:n 3 momentin mukaan kannatusmaksuja on rahana suoritettava vähintään määrä, joka tarvitaan eläkesäätiön maksuvalmiuden ylläpitämiseen. Säännös on perusteltua ulottaa koskemaan myös eläkekassoja.

5 § *Vakavaraisuuspääoma.* Pykälässä säädettäisiin eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomasta. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 a §:ää ja vakuutuskassalain 83 b §:ää. Pykälän 1 momentissa säädetään, mitä tarkoitetaan eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomalla. Pykälän 2 momentissa luetellaan ne omaisuuserät, jotka luetaan eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomaan. Pykälän 3 momentissa luetellaan ne omaisuuserät, jotka vähennetään vakavaraisuuspääomasta. Pykälän 4 momentin mukaan eläkelaitoksen tulee jatkuvasti täyttää vakavaraisuusvaatimukset.

6 § *Vakavaraisuusraja ja vähimmäispääomavaatimus.* Pykälässä säädettäisiin eläkelaitoksen vakavaraisuusraja. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 b §:ää ja vakuutuskassalain 83 c §:ää. Pykälän 1 momentti vastaa eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain säännöksiä. Pykälän 2 momentissa säädetään eläkelaitoksen vähimmäispääomavaatimuksesta.

7 § *Lisävakuutusvastuu ja vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä.* Pykälässä säädettäisiin lisävakuutusvastuusta ja vakavaraisuuspääoman enimmäismäärästä. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 c §:n 1 ja 2 momenttia ja vakuutuskassalain 83 d §:n 1 ja 2 momenttia.

8 § *Lisävakuutusvastuun purkamisen.* Pykälässä säädettäisiin lisävakuutusvastuun purkamisesta. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 c §:n 3-5 momenttia ja vakuutuskassalain 83 d §:n 3-5 momenttia.

9 § *Vakavaraisuuspääoman ylitte ja vakuutusmaksujen alentaminen.* Pykälässä säädettäisiin vakavaraisuuspääoman ylitteestä ja vakuutusmaksujen alentamisesta. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 c §:n 6 momenttia ja vakuutuskassalain 83 d §:n 6 momenttia.

10 § *Vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttaminen osakkaille.* Pykälässä säädettäisiin vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttamisesta osakkaille. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 45 §:n 4 momenttia ja vakuutuskassalain 83 a §:n 3 momenttia. Mainituissa lainkohdissa oleva sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuutus varojen huomioimisesta ylitettä arvioitaessa ja varojen arvostamisesta käyvästä arvosta poikkeavasti poistetaan tarpeettomana.

11 § *Osakkaan lisämaksuvelvollisuuteen perustuva erä.* Pykälässä säädettäisiin osakkaan lisämaksuvelvollisuuteen perustuvasta vakavaraisuuspääomaan luettavasta erästä. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 h §:n 1-3 momenttia ja vakuutuskassalain 83 u §:n 1-3 momenttia.

12 § *Vakavaraisuusrajaa vastaavan määrän muodostuminen.* Pykälässä säädettäisiin vakavaraisuusrajaa vastaavan määrän muodostumisesta. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 h §:n 4 momenttia ja vakuutuskassalain 83 u §:n 4 momenttia.

13 § *Tervehdyttämissuunnitelma ja rahoitussuunnitelma.* Pykälässä säädettäisiin eläkelaitoksen tervehdyttämissuunnitelmasta ja rahoitussuunnitelmasta vakavaraisuuspääoman kartuttamiseksi. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 d §:ää ja vakuutuskassalain 83 e §:ää.

8 Luku Varat ja sijoittaminen

Luvussa säädetään eläkelaitoksen varojen käytöstä ja sijoittamisesta, lainoja ja takauksia koskevista rajoituksista, sijoittamisen ja omistamisen rajoituksista sekä sijoitussuunnitelmasta ja riksienhallintasuunnitelmasta. Säännökset vastaavat pääosin voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain säännöksiä. Sijoitusten hajauttamisesta on säännöksiä myös eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetussa laissa (315/2015), jolla työeläkevakuutusyhtiöiden ja eläkesäätiöiden - ja kassojen vakavaraisuusvaatimukset muutettiin aiempaa riskipainotteisiksi. Tällä on vaikutusta myös nyt ehdotetun lain tiettyihin säännöksiin. Eläkelaitoksen omaisuuden sijoittamista koskevia rajoituksia muutetaan, koska voimassa olevan säännöksen kaltainen rajoittaminen ei ole tarpeellista eläkelaitosten vakavaraisuusudistuksen jälkeen. Eläkesäätiö tai eläkekassa voi voimassa olevan lainsäädännön mukaan enintään osakeyhtiön osakepääomasta enintään 20 prosenttia. Säännöksen tarkoituksena on keskittymärisikin hallinta. Uudessa vakavaraisuussäätelyssä huomioidaan erilaiset riskit ja riskien noustessa vakavaraisuuspääomavaatimus nousee vastaavasti. Ehdotuksen mukaan keskittymärisikin hallitsemiseksi rajoitettaisiin kuitenkin edelleen säätiön tai kassan omaisuuden sijoittamista laitoksessa osakkaana olevaan yritykseen.

1 § Varojen sijoittaminen. Pykälässä säädetään yleissäännös varojen sijoittamisesta. Pykälän 1 momentti vastaa eläkesäätiölain 5 §:n 1 momenttia, vakuutuskassalain 8 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 26 §:n 1 momenttia. Pykälän 2 momentissa sijoitusten hajauttamisen osalta viitataan eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annettuun lakiin 315/2015, joka tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

2 § Varojen käyttö. Pykälässä säädetään eläkelaitoksen varojen käytöstä. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 4 §:n 2 momenttia, vakuutuskassalain 8 §:n 1 momentin toista virkettä ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 24 §:n 1 momenttia.

3 § Lainoja ja takausta koskevat rajoitukset. Eläkelaitos ei saa antaa takausta. Pykälässä säädetään eläkelaitoksen lainoista ja takauksista. Pykälän 1 momentin mukaan pääsääntö on, kuten nykyisinkin, että eläkelaitos ei saa ottaa lainaa. Voimassaolevan eläkesäätiölain 4 §:n 3 momentin nojalla annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 416/2006 mukaan eläkesäätiöt ja vakuutuskassalain 7 §:n 2 momentin nojalla eläkekassat ovat voineet ottaa lainaa tietyissä tilanteissa. Lainanottoa koskevat säännökset ovat hieman poikenneet toisistaan eläkesäätiöillä ja eläkekassoilla. Jatkossa ehdotetaan, että edellä mainitusta asetuksesta tarvittavat säännökset kirjoitetaan lakiin ja että eläkelaitoksia koskisivat samat lainanottoa koskevat säännökset.

Pykälän 2 momentissa säädetään eläkesäätiön varojen lainaamisesta osakkaalle. Nykyisin eläkesäätiöllä on eläkesäätiölain 5 §:n 1 momentin nojalla oikeus vakuutta vastaan antaa varoja velaksi työnantajalle. Lisäksi laissa on säädetty velan vähimmäiskorosta.

Pykälän 3 momentissa eläkelaitokselta kielletään takauksen antaminen. Säännös vastaa eläkesäätiölain 4 §:n 3 momentin viimeistä virkettä ja vakuutuskassalain 7 §:n 2 momentin viimeistä virkettä.

4 § Omistusrajoitukset. Pykälässä säädetään eläkelaitoksen sijoittamiseen ja omistamiseen liittyvistä rajoituksista. Voimassa olevan eläkesäätiölain 4 §:n 4 momentin ja vakuutuskassalain 7 §:n 3 momentin mukaan on säätiö tai kassa saa omistaa enintään 20 % yhtiön osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä. Yhteen tällaiseen yhtiöön tai konserniin on voinut sijoittaa enintään 10 prosenttia säätiön tai kassan omaisuudesta. Finanssivalvonnan luvalla säädetty rajat on ollut mahdollista ylittää. Ehdotetun pykälän mukaan omistamisen rajoituksia sovellettaisiin

jatkossa vain omistuksiin eläkesäätiön tai -kassan osakasyrityksissä. Säädettyä omistamisen rajaa ei olisi mahdollista ylittää Finanssivalvonnan luvalla.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 118 §:ää ja pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 4 §:n 7 momenttia ja vakuutuskassalain 7 § 5 momentin viimeistä virkettä.

5 § Sijoitussuunnitelma ja riskienhallintasuunnitelma. Pykälässä säädetään eläkelaitoksen sijoitussuunnitelmasta. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 47 a §:n 1 momenttia ja vakuutuskassalain 83 f §:n 1 momenttia lisättynä sillä, mitä sijoitussuunnitelmasta säädetään työeläkevakuutusyhtiöistä annetun 28 §:n 1 momentissa.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 48 d §:n 1 momenttia ja vakuutuskassalain 83 e §:n 1 momenttia.

6 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus ja suunnitelmien toimittaminen. Pykälässä säädetään sijoitussuunnitelman ja riskienhallintasuunnitelman toimittamisesta Finanssivalvonnalle sekä Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudesta. Pykälä vastaa voimassa olevaa sääntelyä.

9 Luku Eläkelaitosten valvonta ja eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteri

Luvussa säädetään eläkesäätiöiden ja eläkekassojen valvonnasta sekä eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteristä. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaa valvoisi jatkossakin Finanssivalvonta. Keskeisin muutos on, että valvontatehtävää ja valvonnan kohdentumista pyritään kuvaamaan nykyistä lakia selkeämmin. Muutokset vastaavat vakuutusyhtiölaissa säädettyä.

Luvussa säädetään lisäksi Finanssivalvonnan ylläpitämästä eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteristä. Esityksessä ehdotetaan, että Finanssivalvonnan nykyisin ylläpitämät kaksi erillistä rekisteriä, eläkesäätiörekisteri ja vakuutuskassarekisteri, yhdistetään yhdeksi rekisteriksi, jonka nimi olisi eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteri. Rekisterin pitämisen sekä siihen tehtävien ilmoitusten ja siihen tallennettavien tietojen osalta ehdotus vastaa pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä.

1 § Eläkelaitosten valvonta Pykälään ehdotetaan otettavan yleissäännös siitä, mitä Finanssivalvonnan suorittama valvonta on ja mihin se erityisesti kohdistuu. Pykälän ensimmäisen virkkeen mukaan Finanssivalvonta valvoo, että eläkesäätiöt ja eläkekassat noudattavat toiminnassaan lainsäädäntöä ja eläkelaitoksen sääntöjä. Valvonta voi siten kohdistua vakuutustoimintaa koskevan lainsäädännön valvontaan, mutta myös muun muassa hallintolain (434/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) valvontaan. Valvonta on vakavaraisuusvalvonnan lisäksi myös menettelytapavalvontaa, jolla tarkoitetaan muun muassa toimeenpanon valvontaa. Valvonnassa ei kuitenkaan arvioida eläkelaitosten tekemien päätösten oikeellisuutta, vaan se on muutoksenhakuelinten tehtävä.

Voimassa olevissa laeissa ei ole säädetty tarkemmin siitä, mihin valvonta erityisesti kohdistuu. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan nyt tarkennettavan asiaa. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin, että valvonta kohdistuisi erityisesti eläkelaitoksen vakavaraisuuteen ja hallinnointi- sekä ohjausjärjestelmään.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä siitä, että Finanssivalvonnan on otettava eläkelaitosten valvonnassa huomioon myös kilpailun vaatimukset ja toimittava tarkoituksenmukaisesti yhteistyössä Kilpailu – ja kuluttajaviraston kanssa. Momentti on uusi ja vastaa työeläkevakuutusyhtiön 9 a luvun 28 b §:n 2 ja 3 momenttia.

2 § Omaisuuden luovutus – ja panttauskielto. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 69 §:n 1 momenttia ja vakuutuskassalain 101 §:n 1 momenttia. Pykälän mukainen omaisuuden luovutus- ja panttauskielto ei kuitenkaan estä eläkelaitosta maksamasta eläkkeitä ja muista etuuksia.

3 § Rekisterinpito. Pykälässä säädetään Finanssivalvonnan velvollisuudesta ylläpitää eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriä (rekisteri). Voimassa olevan lainsäädännön mukaan Finanssivalvonta on ylläpitänyt kahta erillistä rekisteriä; eläkesäätiörekisteriä ja vakuutuskassarekisteriä, jotka nyt ehdotetaan yhdistettävän yhdeksi rekisteriksi. Pykälän 1 momentin mukaan rekisteriin merkitään voimassa olevan lain mukaisesti eläkelaitoksia koskevat ilmoitukset, sekä viranomaisten päätökset ja tiedoksiannot sen mukaisesti kuin laissa säädetään. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevaa eläkesäätiölain 70 §:ää ja vakuutuskassalain 102 §:ää.

Pykälän 2 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada rekisterin merkinnöistä momentissa mainittuja tietoja. Tämä vastaa nykyistä asiantilaa, vaikkei voimassa olevissa eläkesäätiö- ja vakuutuskassalaissa ole asiasta nimenomaista mainintaa.

Tietoja voidaan pykälän 3 momentin mukaan luovuttaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä sähköisessä muodossa myös silloin, kun luovutuksensaajalla ei ole henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Momentin mukaan tietoja henkilötunnuksen tunnusosasta ja ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitteesta voidaan luovuttaa vain viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty edellytykset täyttävälle taholle. Muutoin ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitteen sijasta luovutetaan tieto henkilön asuinmaasta. Momentti vastaa asiallisesti kaupparekisterilain 1 a §:ää.

4 § Perustamisilmoitus. Pykälässä säädetään eläkesäätiön ja eläkekassan perustamisilmoituksen tekemisestä ja sisällöstä. Voimassa olevan lainsäädännön mukainen perussopimus-nimike ehdotetaan muutettavaksi asiaa paremmin kuvaavaksi perustamisilmoitukseksi osakeyhtiölakia vastaavalla tavalla. Pykälän 1 momentissa säädetään perustamisilmoituksen sisällöstä. Momentti vastaa pääosin eläkesäätiölain 71 §:n 1 momentissa ja vakuutuskassalain 103 §:n 1 momentissa säädettyä.

Rekisteriin merkittäviä luonnollisia henkilöitä koskevista rekisterimerkinnöistä säädetään erikseen pykälän 2 momentissa ja oikeushenkilöitä koskien 3 momentissa. Pykälän 2 ja 3 momentti vastaavat kaupparekisterilain 3 a §:ää.

Pykälän 4 momentti vastaa eläkesäätiölain 71 §:n 4 momenttia ja vakuutuskassalain 103 §:n 2 momenttia.

5 § Muutosilmoitus. Pykälässä säädetään muutosilmoituksesta rekisteriin merkittyjen tietojen muuttuessa vastaavasti kuin eläkesäätiölain 72 §:ssä ja vakuutuskassalain 105 §:ssä.

6 § Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa viipymättä eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin tieto pykälässä mainituissa tilanteissa. Tämä on tärkeää eläkelaitoksen sopimuskuppaneiden kannalta, joilla on mahdollisuus helposti tarkastaa rekisteristä eläkelaitoksen tilanne. Pykälän 1-3 kohdat vastaavat sisällöllisesti vakuutuskassalain 106 §:ää ja kaupparekisterilain 19 §:n 1 momenttia. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ei ole ollut vastaavaa säännöstä. On perusteltua, että tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus koskisi mainituissa tilanteissa myös eläkesäätiöitä. Pykälän 4 kohta puolestaan vastaisi voimassa olevaa eläkesäätiölain 76 §:ää ja vakuutuskassalain 108 §:ää.

7 § Finanssivalvonnan ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä säädetään Finanssivalvonnan velvollisuudesta ilmoittaa eläkelaitokselle, kun jokin 7 §:ssä tarkoitettu tieto merkitään rekisteriin. Ilmoitus on tehtävä viipymättä.

8 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet. Finanssivalvonnalla on oikeus antaa tarkempia määräyksiä laissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä. Tämä korostaa sitä, että Finanssivalvonnalla on eläkesäätiö- ja eläkekassarekisterin ylläpitäjänä oikeus määrätä rekisterin muo-

dostamisesta, kehittämisestä ja yleensä rekisterin käytännön hoitamisesta. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 77 §:ää ja vakuutuskassalain 109 §:ää.

10 Luku Sulautuminen

Eläkelaitos voi sulautua toiseen eläkelaitokseen siten, että sulautuvan eläkelaitoksen vakuutus toiminta siirtyy ilman selvitysmenettelyä toiselle eläkelaitokselle. Yksi tai useampi eläkelaitosta voi sulautua jo toiminnassa olevaan vastaanottavaan eläkelaitokseen tai vaihtoehtoisesti vähintään kaksi eläkelaitosta voi sulautuessaan muodostaa uuden eläkelaitoksen.

Sulautumista koskevat säännökset uudistettaisiin lainsäädäntöteknisesti niiden ymmärrettävyyden ja läpinäkyvyyden parantamiseksi. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa sulautumisesta säädetään samassa luvussa jakautumisen sekä vakuutuskannan luovuttamisen ja vastaanottamisen kanssa.

Säännöksiin ehdotetaan myös joitain sisällöllisiä muutoksia. Sulautuminen ei enää edellyttäisi tuomioistuimen lupaa Finanssivalvonnan suostumuksen lisäksi. Tuomioistuinkäsittelylle ei ole tarvetta, koska sulautumisessa on kyse hakemusasiasta, jossa lupa tulisi myöntää laissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Sulautumissopimuksen sijaan laissa käytettäisiin sulautumissuunnitelma-käsitettä. Sulautumissuunnitelma kuvaisi asiakirjan sisältöä paremmin, sillä sulautuminen edellyttää Finanssivalvonnan suostumusta toteutuakseen. Myös sulautumissuunnitelman sisällöstä säädetäisiin jatkossa entistä yksityiskohtaisemmin.

Sulautuminen alkaisi sulautumissuunnitelman allekirjoittamisesta. Sulautuminen ilmoitettaisiin rekisteröitäväksi eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin samalla, kun sulautumissuunnitelma ilmoitetaan Finanssivalvonnalle rekisteröitäväksi. Tämä olisi tehtävä kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman allekirjoittamisesta. Finanssivalvonta kuuluttaisi sulautumishakemuksesta. Määräaika muistutusten tekemiselle olisi enintään kaksi kuukautta. Eläkelaitoksen olisi myös viimeistään kuukausi ennen kuulutuksessa asetettua määräaikaan ilmoitettava sulautumisaikaista sen tunnetuille velkojille. Sulautumisesta päättäisi vakuutuskassan kassankokous ja eläkesäätiön hallitus. Päätös olisi tehtävä neljän kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman rekisteröimisestä. Sulautuminen raukeaa, jos sulautumissuunnitelmaa ei hyväksytä molempien eläkelaitosten päättävissä toimielimissä. Finanssivalvonnan olisi annettava suostumuksensa sulautumiselle, jos laissa säädetty edellytykset täyttyvät. Sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten olisi tehtävä ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta Finanssivalvonnalle kuuden kuukauden kuluessa suostumuksen myöntämisestä. Ilmoituksen saatuaan Finanssivalvonta rekisteröi sulautumisen. Rekisteröinnin yhteydessä sulautuva eläkelaitos purkautuu ja kombinaatiosulautumisessa vastaanottava eläkelaitos syntyy.

1 § Sulautumisen yleiset edellytykset. Pykälässä säädetäisiin sulautumisen edellytyksistä vastaavasti kuin eläkesäätiölain 100 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä ja vakuutuskassalain 132 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä. Sulautumisen edellytyksenä on, että sulautuva eläkelaitos täyttää 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettut vastaanottavan eläkelaitoksen toimintapiiriä koskevat vaatimukset.

2 § Sulautumisen toteuttamistavat. Pykälässä säädetään sulautumisen toteuttamistavoista osakeyhtiölain 16 luvun 2 §:n mukaisesti. Absorptiosulautumisessa yksi tai useampi eläkelaitos sulautuu vastaanottavaan eläkelaitokseen. Kombinaatiosulautumisessa puolestaan vähintään kaksi eläkelaitosta muodostaa sulautuessaan uuden eläkelaitoksen. Molemmat sulautumisen toteuttamistavat ovat olleet mahdollisia nykysääntelyinkin puitteissa, tosin termejä absorptiosulautuminen ja kombinaatiosulautuminen ei ole kummassakaan laissa käytetty. Absorptiosulautumisesta säädetään vakuutuskassalain 132 §:n 1 momentissa ja eläkesäätiölain 100 §:n 1 momentissa. Kombinaatiosulautumista vastaavasta menettelystä säädetään puolestaan vakuutuskassalain 133 §:ssä ja eläkesäätiölain 101 §:ssä. Selkeyden vuoksi näistä säädetäisiin omassa pykälässään.

3 § Sulautumissuunnitelma. Pykälässä säädettäisiin sulautumissuunnitelmasta eikä sulautumissopimuksesta kuten voimassa olevissa laeissa. Sulautumissuunnitelma kuvaa paremmin asiakirjan luonnetta, sillä sulautuminen edellyttää vielä eläkelaitosten päättävien toimielinten ja Finanssivalvonnan suostumuksen toteutuakseen.

Pykälän 1 momentissa edellytettäisiin nimenomaisesti, että sulautumissuunnitelma olisi tehtävä kirjallisesti, päivättävä ja allekirjoitettava. Suunnitelman päivääminen olisi tarpeen, sillä suunnitelman allekirjoittamisesta laskettaisiin sulautumisen menettelyllisiä määräaikoja.

Sulautumissuunnitelman sisällöstä säädettäisiin myös nykyistä yksityiskohtaisemmin ehdotetussa 2 momentissa, joka jakautuu 9 alakohtaan. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan sulautumissuunnitelman olisi sisällettävä sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten yksilöintitiedot.

Momentin 2 kohdan mukaan suunnitelmaan tulisi liittää selvitys sulautumisen syistä. Selvityksellä voi olla merkitystä erityisesti velkojen ja muiden sidosryhmien arvioidessa sulautumisen vaikutuksia omaan asemaansa.

Momentin 3 kohdan mukaan absorptiosulautumisen sulautumissuunnitelman tulisi sisältää ehdotus vastaanottavan eläkelaitoksen sääntömuutoksista, mikäli muutoksia on tarpeen tehdä sulautumisen johdosta. Mikäli Finanssivalvonta hyväksyy sulautumisen, se hyväksyy myös samalla sääntömuutokset. Kombinaatiosulautumisessa suunnitelmaan tulisi liittää ehdotus perustettavan eläkelaitoksen säännöistä ja siitä, miten perustettavan eläkelaitoksen toimielinten jäsenet valitaan. Myös absorptiosulautumista koskevaan sulautumissuunnitelmaan voidaan tarpeen mukaan ottaa määräyksiä toimielinten jäsenten valinnasta, vaikkei tätä laissa edellytetäkään.

Momentin 4 kohdan mukaan sulautumissuunnitelmaan tulisi sisältyä selvitys sulautuvan eläkelaitoksen vakuutuskannan sekä muiden varojen ja velkojen siirtymisestä vastaanottavalle eläkelaitokselle.

Momentin 5 kohdan mukaan sulautumissuunnitelmaan tulisi liittää selvitys siitä, että vastaanottava eläkelaitos täyttää tämän lain 7 luvussa ja eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetussa laissa säädetyt vakavaraisuusvaatimukset.

Momentin 6 kohdan mukaan suunnitelman tulisi sisältää selvitys eläkelaitoksen varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, sulautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan eläkelaitoksen taseeseen sekä sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä.

Momentin 7 kohdan mukaan suunnitelmaan tulisi liittää tieto sulautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta, joka saa olla enintään 6 kuukauden päässä sulautumissuunnitelman tekemisestä. Arviota tarvitsevat sulautumiseen osallistuvat eläkelaitokset, osakkaat, velkojat ja muut sidosryhmät.

Momentin 8 kohdan mukaan suunnitelmaan tulee liittää selvitys tai ehdotus sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle ja tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista.

Momentin 9 kohdan mukaan suunnitelman tulisi sisältää ehdotus mahdollisiksi muiksi sulautumisen ehdoiksi. Tällaisia muita ehtoja ovat esimerkiksi määräykset työntekijöiden asemasta sulautumisessa ja toiminnan harjoittamisesta sulautumisen aikana. Sulautumisen ehdoksi saatetaan myös asettaa jokin erityinen seikka. Tältä osin kyse on eläkelaitosten välinen sopimus, jota tulee arvioida sopimusoikeudellisista lähtökohdista.

4 § Finanssivalvonnan suostumus ja sulautumissuunnitelman rekisteröinti. Pykälän 1 momentin mukaan suostumusta sulautumiseen haettaisiin Finanssivalvonnalta, joka myös rekisteröisi sulautumissuunnitelman. Tämä vastaa voimassa olevaa eläkesäätölakia ja vakuutuskassalakia. Finanssivalvonnan suostumusta tulisi hakea kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman allekirjoittamisesta, kun voimassa olevien lakien mukainen määräaika on 4 kuukautta siitä, kun molemmat eläkelaitokset ovat hyväksyneet sulautumissopimuksen. Määräajan lyhentäminen on perusteltua sulautumisprosessin nopeuttamiseksi. Lyhyempi määräaika myös nopeuttaa eläke-

laitosten velkojien ja muiden sidosryhmien tiedonsaantia sulautumisaikeista. Ehdotettu määräaika vastaa vakuutusyhtiölain 19 luvun 5 §:ssä säädettyä määräaika.

Pykälän 2 momentin mukaan sulautuminen raukeaa, jos suostumusta ei haeta tai sulautumissuunnitelmaa ei ilmoiteta rekisteröitäväksi säädetyssä ajassa. Jos eläkelaitokset eivät toteuta sulautumista sulautumissuunnitelman mukaisesti, sulautuminen raukeaa ja siitä on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle eläkesäätiörekisteriin merkittäväksi. Voimassa olevan vakuutus-kassalain 135 §:n 6 momentissa ja eläkesäätiölain 102 §:n 8 momentissa on säädetty sulautumisen raukeamisesta vain siinä tapauksessa, että Finanssivalvonnan suostumusta ei haeta määräajassa tai hakemusta ei hyväksytä.

Pykälän 3 momentin mukaan eläkelaitoksen on toimitettava Finanssivalvonnalle kaikki sulautumissuunnitelmaan 3 §:n mukaan liitettävät asiakirjat. Voimassa olevan sääntelyn mukaan asiakirjat tulee toimittaa tuomioistuimelle, koska sulautuminen edellyttää tuomioistuimen lupaa. Jatkossa Finanssivalvonnan suostumus sulautumiselle riittää, jolloin asiakirjat on vastaavasti toimitettava Finanssivalvonnalle. Toimitettavien asiakirjojen osalta viitattaisiin tämän luvun 3 §:ään, jossa säädetään sulautumissuunnitelman sisällöstä.

Pykälän 4 momentin mukaan Finanssivalvonta voi antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettuun hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä. Määräyksenantovaltuutus on tarpeen, jotta Finanssivalvonnalla olisi kaikissa tilanteissa riittävä tietopohja sulautumishakemuksen arvioimiseksi.

5 § Kuulutus velkojille. Pykälässä säädettäisiin sulautumissuunnitelman kuuluttamisesta ja ilmoittamisesta. Siinä määriteltäisiin voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia tarkemmin ne tahot, joilla olisi oikeus tehdä muistutuksia. Muistutuksia voivat tehdä vain velkojat, sillä kuulutuksen tarkoituksena on velkojien aseman suojaaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä velkojista, joilla on oikeus vastustaa sulautumista. Ehdotettu momentti vastaa osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentti vastaa eläkesäätiölain 102 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 135 §:n 2 momenttia sillä erotuksella, että sulautumisen vastustamiselle varatun ajan tulee olla vähintään yksi kuukausi. Voimassa olevissa laeissa säädetään vain kahden kuukauden ylärajasta.

Pykälän 3 momentin mukaan, että velkojan vastustaessa sulautuminen raukeaa kuukauden kuluttua määräpäivästä. Asian käsittelyä on kuitenkin lykättävä, jos eläkelaitos osoittaa paneensa vireille vahvistuskanteen velkojaa vastaan tai jos eläkelaitos ja velkoja yhdessä pyytävät asian käsittelyn lykkäämistä.

Pykälän 4 momentin mukaan 1-3 momentissa säädettyä ei sovelleta vakuutettuihin, vapaakirjan saaneisiin, eläkkeen- tai edunsaajiin. Koska lakisääteiset etuudet ovat joka tapauksessa turvattuja, vakuutetut edut eivät vaaranna sulautumisessa. Näin ollen ei ole perusteltua, että edellä mainitut henkilöt voisivat vastustaa sulautumista.

6 § Kuulutuksesta ilmoittaminen ja tiedottaminen. Pykään 1 momentti olisi uusi ja vastaisi, mitä asiasta säädetään vakuutusyhtiölain 16 luvun 7 §:ssä. Ehdotuksen mukaan sulautuvan eläkelaitoksen olisi kuukausi ennen kuulutuksessa asetettua määräpäivää ilmoitettava kuulutuksesta tunnetuille velkojilleen. Ilmoituksen tarkoituksena on vahvistaa velkojien asemaa. Momenttia ei sovellettaisi vakuutettuihin, vapaakirjan saaneisiin, eläkkeen tai muu etuuden saajaan eikä edunsaajaan, koska heidän asemansa on lakisääteisessä eläkevakuutuksessa turvattu.

Pykälän 2 momentin mukaan sulautuvan eläkelaitoksen on tiedotettava kuulutuksesta sulautuvan eläkelaitoksen ilmoitustaululla tai internetsivulla. Jos sulautuva eläkelaitos on eläkekassa, sen on viipymättä tiedotettava kuulutuksesta osakkaille kassan säännöissä määrättyllä tavalla. Voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n ja vakuutuskassalain 135 §:n mukaan Finanssivalvonnan oli velvoitettava ja ohjeistettava sulautuvaa eläkelaitosta tiedottamaan kuulutuksesta. Asiaa on perusteltua jatkossa säätää lain tasolla kuten muussa yhteisöainsäädännössä.

7 § Sulautumisesta päättäminen. Pykälän 1 momentti vastaa eläkesäätiölain 100 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 132 §:n 6 momenttia.

Pykälän 2 momentti olisi uusi. Ehdotuksen mukaan kassankokouksen tai eläkesäätiön hallituksen olisi tehtävä päätös sulautumisesta neljän kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman rekisteröimisestä. Määräajan tarkoituksena olisi tehostaa sulautumismenettelyä, joka ilman ehdotettua määräaikaa voisi kestää määräämättömän ajan.

Pykälän 3 momentti olisi myös uusi. Siinä säädettäisiin sulautumisen raukeamisesta siinä tapauksessa, että sulautumissuunnitelmaa ei hyväksytä molempien eläkelaitoksen päättävissä toimielimissä. Sulautumissuunnitelman hyväksyntä tai raukeaminen olisi ilmoitettava viipymättä Finanssivalvonnalle. Säännös olisi tarpeen, koska toisin kuin nykyisin Finanssivalvonnan suostumusta haettaisiin ennen sulautumissuunnitelman hyväksymistä.

Pykään 2 ja 3 momentti vastaavat, mitä asiasta säädetään vakuutusyhtiöiden osalta vakuutusyhtiölain 19 luvun 7 §:n 3 momentissa ja osakeyhtiölain 16 luvun 9 §:n 3 momentissa ja 12 §:n 2 momentissa.

8 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen, lähettäminen ja uusien tietojen ilmoittaminen. Pykälän 1 momentin 1-3 kohta vastaavat asiallisesti vakuutuskassalain 132 §:n 7 momenttia ja mitä asiasta on säädetty vakuutusyhtiöiden osalta vakuutusyhtiölain 19 luvun 8 §:ssä. Sulautumissopimus korvattaisiin sulautumissuunnitelmalla, koska sulautumissopimusta ei enää tehtäisi. Tilinpäätösasiakirjat olisi jatkossa esitettävä kolmelta viimeiseltä tilikaudelta voimassa olevan lain viimeisen tilikauden sijaan. Muutoksen tarkoituksena on antaa kuva eläkelaitoksen toiminnasta pidemmältä ajalta, jolloin satunnaisilla tekijöillä ei ole niin suurta vaikutusta. Momentin 4 ja 5 kohta olisivat uusia. Niissä edellytetyt tiedot olisivat tarpeen kuvaamaan viimeisen tilikauden päättymisen jälkeen sulautumiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja. Aikaa, jona asiakirjat olisi pidettävä näkyvissä, ehdotetaan pidennettäväksi kahdesta viikosta kuukauteen. Tämä vastaa työeläkevakuutusyhtiöissä noudatettavaa määräaikaa. Pidempi määräaika on perusteltu, jotta laajoihin asiakirjoihin jäisi riittävästi aikaa tutustua. Uutta olisi myös mahdollisuus pitää asiakirjat eläkekassan toimiston sijaan kassan internetsivuilla ja 2 momentti asiakirjojen lähettämisestä. Asiakirjojen nähtävillä pitäminen internetissä on muualla voimassa olevassa lainsäädännössä yleisesti hyväksytty menettely.

Pykälän 3 momentti olisi myös uusi. Ehdotuksen mukaan eläkelaitoksen olisi ilmoitettava muille sulautumiseen osallistuville eläkelaitoksille sen asemaan olennaisesti vaikuttavista seikoista. Ehdotuksen tarkoituksena on turvata sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten asema nykyistä paremmin.

9 § Kutsu kassankokoukseen. Pykälä on uusi ja sen tarkoituksena on turvata kassankokouksen tiedonsaanti. Voimassa olevassa vakuutuskassalaissa ei ole erityissäännöstä sulautumisesta päättävän kassankokouksen koolle kutumisesta. Kutsu sulautumisesta päättävään kassankokoukseen olisi lähetettävä aiemmin kuin tavalliseen kassankokoukseen. Kutsu on lähetettävä eläkekassan sääntöjen määräämän tavan lisäksi kirjallisesti ja siinä on mainittava nähtävillä pidettävistä asiakirjoista. Ehdotetut muutokset vastaavat osakeyhtiölain 16 luvun 10 §:ssä säädettyä.

10 § Finanssivalvonnan suostumus ja vastuun siirtyminen. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n 6 momenttia ja vakuutuskassalain 135 §:n 4 momenttia. Velkojan vastustaessa sulautumista, sulautuminen estyy, ellei velkoja saa maksua tai turvaavaa vakuutta, mikä vastaan eläkesäätiölain 104 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 137 §:n 3 momenttia kuitenkin niin, että aiemmin kyse oli sulautumisen rekisteröinnistä tuomioistuimessa. Kun sulautumista ei ehdotuksen mukaan enää käsiteltäisi tuomioistuimessa, velkojien aseman turvaaminen olisi edellytys Finanssivalvonnan suostumuksen antamiselle.

Pykälän 2 momentti vastaisi osin voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n 4 momenttia ja vakuutuskassalain 135 §:n 3 momenttia. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka

mukaan Finanssivalvonta vahvistaa samalla vastaanottava eläkelaitoksen sääntömuutoksen. Momentissa täsmennettäisiin myös, että eläkelaitoksen selvitystila ei estäisi sulautumisen toteuttamista, ellei omaisuutta ole ryhdytty jakamaan 12 luvun 26 §:ssä tai 13 luvun 28 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain 19 luvun 13 §:ää, jota sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

Pykälän 3 momentti vastaisi asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n 4 momenttia ja vakuutuskassalain 135 §:n 3 momenttia.

11 § Muutoksenhaku. Pykälä on uusi. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaisissa ei ole erikseen säädetty muutoksenhausta sulautumista koskevaan Finanssivalvonnan tai tuomioistuimen päätökseen. Finanssivalvonnan päätöksestä on voinut valittaa hallintolain ja yleisen alioikeuden päätöksestä oikeudenkäymiskaaren säännösten mukaisesti. Ehdotetussa pykälässä viitattaisiin Finanssivalvonnasta annetun lain muutoksenhakua koskevaan erityissääntöön, jonka nojalla muutosta haettaisiin valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Tämä vastaisi hallintolainkäyttölain oikeuspaikan valintaa. Ehdotuksen mukaan valitus olisi käsiteltävä kiireellisenä. Valituksen käsittely kiireellisenä on perusteltua, sillä kyse on sulautuville laitoksille poikkeuksellisen merkittävästä asiasta. Ehdotus vastaa vakuutusyhtiölain 19 luvun 11 §:ssä säädettyä.

12 § Perustamissopimus ja toimielinten jäsenten valinta. Pykälä vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 101 §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 133 §:n 2 momenttia.

13 § Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta. Pykälä on uusi. Voimassa olevan eläkesäätiölain 105 §:n 1 momentin ja vakuutuskassalain 138 §:n 1 momentin mukaan sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten on tehtävä tuomioistuimen luvasta ilmoitus Finanssivalvonnalle. Sulautuminen katsotaan tapahtuneeksi, kun tuomioistuimen lupa on merkitty eläkesäätiö- ja vakuutuskas-sarekisteriin. Koska sulautumiselle ei enää haettaisi tuomioistuimen lupaa, Finanssivalvonnalle tehtäisiin jatkossa ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista. Sääntelyn tarkoituksena olisi varmistaa, että Finanssivalvonta saisi tiedon vastuunvelkaa vastaavia varoja ja vakavaraisuutta sekä sulautumista koskevien menettelysääntöjen noudattamisesta. Pykälän 1 kohdan mukaan ilmoitukseen olisi liitettävä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että sulautumisessa on noudatettu lain säännöksiä. Pykälän 2 kohdan mukaan ilmoitukseen olisi liitettävä selvitys siitä, että vastaanottava eläkelaitos täyttää 7 luvun ja eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain vaatimukset. Momentin 3 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää eläkelaitoksen johdon todistus siitä, että ilmoitukset yhtiön tunnetuille velkojille on lähetetty. Lisäksi 4 kohdan mukaan liitteenä olisi toimitettava sulautuvien eläkelaitosten sulautumista koskevat päätökset. Koska määräaika ilmoituksen antamiseen laskettaisiin jatkossa Finanssivalvonnan suostumuksen antamisesta eikä tuomioistuimen luvasta, sulautumismenettely tulee nopeutumaan.

Pykälän 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä sulautumisen täytäntöönpanoilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä.

14 § Sulautumisen rekisteröinti ja oikeusvaikutukset. Pykälän 1 momentti vastaisi asiallisesti eläkesäätiölain 106 §:ää ja vakuutuskassalain 139 §:ää. Lisäksi siinä todettaisiin nykyistä oikeustilaa vastaavasti, että samalla sulautuva eläkelaitos purkautuu ja kombinaatiosulautumisessa vastaanottava eläkelaitos syntyy.

Pykälän 2 momentti olisi uusi. Momentin mukaan sulautuvan eläkelaitoksen varoja ja velkoja ei saa merkitä vastaanottavan eläkelaitoksen taseeseen korkeammasta arvosta kuin niiden taloudellinen arvo on vastaanottavalle eläkelaitokselle. Sitoumusta työn tai palvelun suorittami-

seen ei sulautumisessa saa merkitä taseeseen. Ehdotus vastaa osakeyhtiölain 16 luvun 16 §:n 2 momenttia, jota sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

15 § Ilmoitus vastuun siirrosta eläkkeen- ja muun etuudensaajalle. Pykälä vastaa, mitä asiasta säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n 3 momentissa ja vakuutuskassalain 135 §:n 2 momentissa.

16 § Lopputilitys. Pykälä olisi uusi. Siinä säädettäisiin lopputilityksestä eli sulautumisen täytäntönnäpänön jälkeen laadittavasta tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta.

Pykälän 1 momentin mukaan lopputilityksen laatiminen olisi hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla. Eläkekassassa lopputilitys olisi laadittava siltä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole vielä esitetty kassankokouksessa. Eläkesäätiössä lopputilitys olisi laadittava siltä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole laadittu.

Pykälän 2 momentin mukaan eläkekassan kassankokouksen olisi vahvistettava lopputilitys. Pykälän 3 momentin mukaan lopputilitys olisi toimitettava Finanssivalvonnalle samalla tavalla kuin tilinpäätös.

Ehdotus vastaa asiallisesti osakeyhtiölain 16 luvun 17 §:ää, jota sovelletaan henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden lisäksi myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

17 § Sulautumisen peruuntuminen. Pykälä olisi uusi. Sen mukaan sulautuminen peruuntuu rekisteröinnistä huolimatta, jos sulautumispäätös julistetaan tuomioistuimen päätöksellä pätemättömäksi. Tällöin sulautuva ja vastaanottava eläkelaitos vastaavat yhteisvastuullisesti sellaisesta vastaanottavan yhtiön velvoitteesta, joka on syntynyt sulautumisen ja tuomion rekisteröinnin välisenä aikana. Pykälä on tarpeen velkojien aseman ja oikeusvarmuuden turvaamiseksi. Ehdotus vastaa osakeyhtiölain 16 luvun 18 §:ää, jota sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

11 Luku Jakautuminen

Eläkelaitos voi jakautua, jos osakkaana oleva työnantaja jakautuu. Jakautumisen edellytyksenä on lisäksi, että jakautuvan osakkaan vastuuvetä ja sitä vastaavat varat siirretään uuteen perustettavaan eläkelaitokseen. Jakautumisessa voidaan siirtää jakautuvan osakkaan koko vastuuvetä tai osa siitä yhteen tai useampaan eläkelaitokseen. Jakautumisessa laitospuoto ei voi muuttua, joten eläkesäätiö voi jakautua useaksi eläkesäätiöksi ja eläkekassa useaksi eläkekassaksi. Jakautumisessa omaisuus siirtyy kirjanpidossa poistamattomin arvoin toisiin kuin vakuutuskanan luovuttamisessa, missä sovelletaan käyviä arvoja.

Jakautumista koskevat säännökset uudistettaisiin lainsäädäntöteknisesti säännösten ymmärrettävyyden ja läpinäkyvyyden parantamiseksi. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa on yksi nimenomaisesti jakautumiseen sovellettava säännös. Muutoin jakautumiseen sovelletaan, mitä sulautumisesta säädetään. Lisäksi säännöksiin ehdotetaan tiettyjä sisällöllisiä muutoksia. Jakautuminen ei enää edellyttäisi Finanssivalvonnan suostumuksen lisäksi tuomioistuimen lupaa. Voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain mukaan jakautumiselle on haettava yleisen alioikeuden lupa. Kun jakautumisessa ei ole kyse riita-asiasta vaan hakemusasiasta, jossa viranomainen käyttää oikeusharkintaa ja jossa lupa tulisi laissa säädettyjen edellytysten täyttyessä myöntää, tuomioistuinkäsittelylle ei ole tarvetta. Sääntely vastaisi asiasisällöltään, mitä työeläkevakuutusyhtiöiden jakautumisesta on säädetty.

Jakautumista koskevan menettelyn nopeuttamiseksi perustettava eläkelaitos hakisi rekisteröintiä eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin samalla, kun jakautumissuunnitelma ilmoitetaan Finanssivalvonnalle rekisteröitäväksi. Voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain mukaan vastaanottavan laitoksen perusilmoitus tehdään, kun tuomioistuimen lupa jakautumiselle on saatu. Jakautuminen alkaisi jakautumissuunnitelman allekirjoittamisesta, jonka jälkeen jakautumiselle ja uuden perustettavan eläkelaitoksen säännöille tulisi kuukauden kuluessa hakea Finanssivalvonnan suostumusta. Finanssivalvonta rekisteröisi suunnitelman eläkesäätiö- ja

vakuutuskassarekisteriin ja kuuluttaisi jakautumista koskevasta hakemuksesta muistutusten tekemiseksi hakemusta vastaan. Määräaika muistutusten tekemiselle voisi olla enintään kaksi kuukautta. Päätös jakautumissuunnitelman hyväksymisestä tulisi tehdä neljän kuukauden kuluessa suunnitelman rekisteröinnistä kaikissa jakautumiseen osallistuvissa eläkelaitoksissa. Tämän jälkeen Finanssivalvonnan olisi tiettyjen edellytysten täytyessä annettava suostumuksensa jakautumiselle. Neljän kuukauden kuluessa suostumuksen myöntämisestä jakautumiseen osallistuvien eläkelaitosten olisi tehtävä Finanssivalvonnalle ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta, jonka jälkeen Finanssivalvonta rekisteröisi jakautumisen. Rekisteröinnin yhteydessä syntyisi vastaanottava eläkelaitos ja jakautumissuunnitelmassa määritetty vakuutustoiminta, joka sisältää siirtyvän vastuuvelan muut velat ja varat siirtyisivät selvitysmenettelyttä vastaanotavalle eläkelaitokselle.

1 § Jakautumisen yleiset edellytykset. Pykälän 1 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 100 §:n 1 momenttia ja pykälän 2 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 132 a §:n 1 momenttia. Pykälän sanamuodon selkeyttämiseksi pykälästä siirrettäisiin jakautumisen edellytyksiin liittyvät kohdat, joista säädettäisiin myöhemmin tässä luvussa. Jos jakautuvassa eläkelaitoksessa olisi useita osakkaita, jakautumisessa voidaan siirtää vain jakautuvan osakkaan vastuovelka. Tämä vastaa nykyistä oikeustilaa, vaikka voimassa olevassa laissa ei ole asiasta nimenomaista säännöstä. Kuten voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa eläkelaitoksen oikeudellinen muoto ei voisi jakautumisessa muuttua eli esimerkiksi eläkekassan vakuutustoimintaa ei voida jakautumisessa siirtää eläkesäätiöön tai päinvastoin.

2 § Jakautumisen toteuttamistavat. Pykälä vastaa asiasisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 100 §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 132 a §:n 2 momenttia, jotka on lainsäädäntöteknisistä syistä yhdistetty siten, että pykälässä säädetään eläkelaitoksen jakautumisesta. Pykälässä säädettäisiin kokonaisjakautumisesta, jossa koko eläkelaitoksen vakuutustoiminta, siirtyy kahdelle tau useammalle eläkelaitokselle ja osittaisjakautumisesta, jossa vakuutustoiminnan osa siirtyy yhdelle tai useammalle eläkelaitokselle. Kokonaisjakautumisen lopputuloksena jakautuva eläkelaitos purkautuu.

Jos jakautuva osakas on osakkaana useassa 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa eläkesäätiössä tai eläkekassassa, kaikki edellä tarkoitetut eläkelaitokset voivat jakautua kokonaan tai osittain. Esimerkiksi jos sama työnantaja olisi osakkaana kahdessa eläkesäätiössä, nämä eläkesäätiöt voisivat jakautua osittaisjakautumisessa yhteen uuteen perustettavaan eläkesäätiöön.

3 § Jakautumissuunnitelma. Pykälässä säädettäisiin jakautumissuunnitelmasta eikä jakautumissopimuksesta kuten voimassa olevan eläkesäätiölain 100, 101 ja 107 §:ssä ja vakuutuskassalain 132 a, 133 ja 140 §:ssä. Jakautumisen täytäntöönpanoon ei olisi mahdollista ryhtyä ennen kuin eläkelaitosten päättävien elimien ja Finanssivalvonnan suostumus olisi saatu. Jakautumissuunnitelma sisältäisi keskeiset tiedot, joita jakautumiseen osallistuvat eläkelaitokset ja Finanssivalvonta päätöksenteossaan tarvitsisivat. Jakautumissuunnitelman sisältö vastaa 10 luvun 3 §:ssä tarkoitettua sulautumissuunnitelman sisältöä.

4 § Varojen ja velkojen osittamista koskevat periaatteet. Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke vastaisi, mitä asiasta säädetään voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 5 momentissa. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Pykälän 1 momenttia sovellettaisiin myös eläkesäätiöihin, joissa on käytössä tasaava kirjanpitojärjestelmä. Eläkekassoissa on aina tasaava kirjanpitojärjestelmä. Tasaavaa kirjanpitojärjestelmää noudattavassa eläkesäätiössä ja eläkekassassa osakkaan kannatusmaksu jaetaan kunkin työnantajan osalta eläkelaitoksen säännöissä määrätyllä tavalla. Työnantajan vastuovelkaa vastaa vastuuvelan mukainen suhteellinen osuus eläkesäätiön varoista eikä kuten työnantajakohtaista kirjanpitojärjestelmää noudattavassa eläkesäätiössä tietty työnantajakohtaiset varat.

Pykälän 2 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 125 §:n 2 momenttia. Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 4 momenttia. Eläkesäätiöiden osalta ei voimassa olevassa laissa ole vastaavaa säännöstä.

5 § Finanssivalvonnan suostumus ja jakautumissuunnitelman rekisteröinti. Pykälän 1 momentin mukaan suostumusta jakautumiseen haettaisiin kuten voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa Finanssivalvonnalta, joka myös rekisteröisi jakautumissuunnitelman. Toisin kuin nykyisin suostumusta tulisi hakea kuukauden kuluessa jakautumissuunnitelman allekirjoittamisesta, kun voimassa olevan sääntelyn mukaan suostumusta on haettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun jakautumiseen osallistuvat eläkelaitokset ovat hyväksyneet jakautumissuunnitelman. Jakautumista koskevan menettelyn nopeuttamiseksi olisi perusteltua, että valvojan viranomaisen suostumusta haettaisiin pian sen jälkeen, kun suunnitelma on hyväksytty. Menettely myös nopeuttaisi jakautuvan eläkelaitoksen velkojien tiedonsaantia jakautumissuunnitelmasta. Ehdotettu sääntely vastaisi, mitä asiasta on säädetty työeläkevakuutusyhtiölaissa.

Pykälän 2 momentti olisi uusi ja sen tarkoituksena olisi jakautumismenettelyn nopeuttaminen. Voimassa olevan eläkesäätiölain 105 §:n 1 momentin mukaan ja vakuutuskassalain 138 §:n 1 momentin mukaan perustettava eläkekassa tekee Finanssivalvonalle perusilmoituksen vasta sen jälkeen, kun tuomioistuimen lupa jakautumissopimuksen täytäntöönpanoon on saatu.

Pykälän 3 momentti vastaisi pääosin, mitä asiasta säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 104 §:n 1 momentissa ja vakuutuskassalain 137 §:n 1 momentissa. Koska jakautumiselle ei enää haettaisi tuomioistuimen lupaa, momenttiin tehtäisiin vastaava tekninen muutos korvaamalla tuomioistuin Finanssivalvonnalla.

Pykälän 4 momentin mukaan Finanssivalvonta voi antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettuun hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä. Määräyksenantovaltuutus on tarpeen, jotta Finanssivalvonnalla olisi kaikissa tilanteissa riittävä tietopohja sulautumishakemuksen arvioimiseksi.

6 § Kuulutus velkojille. Kuten voimassa olevassa laissa jakautumissuunnitelma olisi kuulutettava. Pykälässä määriteltäisiin voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia tarkemmin tahot, joilla olisi oikeus tehdä muistutuksia. Pykälän 1 momentin mukaan voisivat tehdä vain velkojat, sillä kuulutuksen tarkoituksena on velkojien aseman turvaaminen. Toisin kuin voimassa olevassa laissa kuulutuksesta huolehtisi tuomioistuimen sijaan Finanssivalvonta.

Pykälän 2 momentti vastaisi, mitä asiasta säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n 3 momentissa ja vakuutuskassalain 135 §:n 2 momentissa sillä erotuksella, että sulautumisen vastustamiselle varatun ajan tulee olla vähintään yksi kuukausi. Voimassa olevissa laeissa säädetään vain kahden kuukauden ylärajasta.

Pykälän 3 momentti vastaisi pääosin voimassa olevan eläkesäätiölain 104 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 137 §:n 3 momenttia. Koska tuomioistuimen lupaa jakautumiselle ei enää haettaisi, säännöksiin tehtäisiin tästä johtuvat lakitekniset muutokset.

Pykälän 4 momentin mukaan 1-3 momentissa säädettyä ei sovelleta vakuutettuihin, vapaa-kirjan saaneisiin, eläkkeen- tai edunsaajiin. Koska lakisääteiset etuudet ovat joka tapauksessa turvattuja, vakuutetut edut eivät vaaranna sulautumisessa. Näin ollen ei ole perusteltua, että edellä mainitut henkilöt voisivat vastustaa sulautumista.

7 § Kuulutuksesta ilmoittaminen ja tiedottaminen. Pykälän 1 momentti olisi uusi ja vastaisi, mitä asiasta säädetään vakuutusyhtiölain 16 luvun 7 §:ssä. Ilmoituksen tarkoituksena on vahvistaa velkojien asemaa. Pykälän 2 momentin mukaan jakautuvan eläkelaitoksen on tiedotettava kuulutuksesta jakautuvan osakkaan ilmoitustaululla. Jos jakautuva eläkelaitos on eläkekassa, sen on viipymättä tiedotettava kuulutuksesta osakkaille kassan säännöissä määrättyllä tavalla. Voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n ja vakuutuskassalain 135 §:n mukaan Finanssivalvonnan oli velvoitettava ja ohjeistettava jakautuvaa eläkelaitosta tiedottamaan kuulutuksesta. Asiasta on perusteltua jatkossa säätää lain tasolla kuten muussa yhteisöainsäädännössä.

8 § Jakautumisesta päättäminen. Pykälän 1 momentti vastaisi, mitä asiasta säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 100 §:n 3 ja 5 momentissa sekä vakuutuslainsäädännön 132 a §:n 5 momentissa ja 132 §:n 6 momentissa. Koska jakautuminen tapahtuu aina perustettavaan eläkelaitokseen, joka syntyy menettelyssä myöhemmin, myös perustettavaa eläkekassaa edustaisi hallitus, sillä kassankokousta ei olisi mahdollista ennen laitoksen rekisteröimistä järjestää. Hallituksen jäsenet ovat tiedossa, sillä heidät on nimettävä jakautumissuunnitelmassa. Perustettavan eläkelaitoksen hallituksen päätöksentekoon ja toimintaan sovellettaisiin tämän lain säännöksiä samalla tavoin kuin jo toimivassa laitoksessa. Hallitus voi käyttää eläkelaitoksen puhevaltaa laitoksen perustamiseen liittyvässä asiassa ilman perustajia koskevaa 2 luvun 9 §:ssä tarkoitettua henkilökohontaista vastuuta.

Pykälän 2 momentti olisi uusi. Momentissa ehdotetun määräajan asettamisen tarkoituksena olisi tehostaa jakautumismenettelyä. Myös pykälän 3 momentti olisi uusi. Säännös olisi tarpeellinen, koska toisin kuin nykyisin Finanssivalvonnan suostumusta haettaisiin ennen eläkelaitosten päättävien elinten hyväksyntää.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaavat, mitä asiasta säädetään vakuutusyhtiölain 20 luvun 7 §:n 3 momentissa ja osakeyhtiölain 17 luvun 9 §:n 3 momentissa ja 12 §:n 2 momentissa.

9 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen, lähettäminen ja uusien tietojen ilmoittaminen. Pykälän 1 momentti vastaisi pääosin, mitä asiasta säädetään voimassa olevan vakuutuslainsäädännön 132 §:n 7 momentissa. Jakautumissopimus korvattaisiin jakautumissuunnitelmalla. Tilinpäätösasiakirjat tulisi esittää kolmelta viimeiseltä tilikaudelta voimassa olevan lain viimeisen tilikauden sijaan. Tarkoituksena on antaa kuva eläkelaitoksen toiminnasta pidemmältä ajalta, jolloin satunnaisilla tekijöillä ei ole yhtä suurta vaikutusta. Pykälän 1 momentin 4 kohta olisi uusi ja sen tarkoituksena olisi varmistaa tiedonsaanti viimeisen tilinpäätöksen jälkeisistä tapahtumista, joilla voi olla merkitystä jakautumiseen. Aikaa, jona asiakirjat on pidettävä nähtävänä, ehdotetaan pidennettäväksi voimassa olevan lain kahdesta viikosta kuukauteen, mikä vastaisi työeläkevakuutusyhtiöissä noudatettavaa määräaika. Pidempi määräaika olisi perusteltu, jotta laajoihin asiakirjoihin tutustumiseen jäisi riittävästi aikaa.

Uutta olisi myös mahdollisuus pitää asiakirjat eläkekassan toimiston sijaan nähtävillä kassan internetsivuilla sekä ehdotettu 2 momentti asiakirjojen lähettämisestä. Pykälän 3 momentti olisi uusi. Momentin tarkoituksena olisi turvata nykyistä paremmin jakautumiseen osallistuvien eläkelaitosten asema esimerkiksi tilanteessa, jossa useamman työnantajan jakautuessa vastuuvelka on tarkoitus siirtää yhteen uuteen perustettavaan eläkelaitokseen.

Ehdotetut muutokset vastaavat vakuutusyhtiölain 20 luvun 8 §:ssä säädettyä.

10 § Kutsu kassankokoukseen. Pykälä on uusi ja sen tarkoituksena on turvata kassankokouksen tiedonsaanti varsinaista kassankokousta tiukemmin. Voimassa olevassa laissa kutsusta jakautumisesta päättävään kassankokoukseen ei ole erityissäännöksiä. Jakautumissuunnitelma saattaa olla laaja ja monimutkainen asiakirja, joten kutsu jakautumisesta päättävään kassankokoukseen olisi lähetettävä aiemmin kuin tavalliseen kassankokoukseen. Kutsu on lähetettävä eläkekassan sääntöjen määräämän tavan lisäksi kirjallisesti ja siinä on mainittava nähtävillä pidettävistä asiakirjoista. Ehdotetut muutokset vastaavat osakeyhtiölain 16 luvun 10 §:ssä säädettyä.

11 § Finanssivalvonnan suostumus ja vastuun siirtyminen. Pykälän 1 momentti vastaisi asiassällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n 6 momenttia ja vakuutuslainsäädännön 135 §:n 4 momenttia. Velkojan vastustaessa jakautumista jakautuminen estyy, ellei velkoja saa maksua tai turvaavaa vakuutusta, mikä vastaa eläkesäätiölain 104 §:n 3 momenttia ja vakuutuslainsäädännön 137 §:n 3 momenttia kuitenkin niin, että aiemmin kyse oli jakautumisen rekisteröinnistä tuomioistuimessa. Kun jakautumista ei ehdotuksen mukaan enää käsiteltäisi tuomioistuimessa, velkojien aseman turvaaminen olisi edellytys Finanssivalvonnan suostumuksen antamiselle. Pykälän 2 momentin ensimmäinen virke olisi uusi, sillä voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuslainsäädännön mukaan vastaanottavan laitoksen perusilmoitus tehdään, kun tuomioistuimen lupa jakautu-

miseen on saatu. Pykälän 2 momentin toinen virke vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n 7 momenttia ja vakuutuskassalain 135 §:n 5 momenttia. Pykälän 3 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n 4 momenttia ja vakuutuskassalain 135 §:n 3 momenttia.

12 § Muutoksenhaku. Pykälä on uusi. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaisissa ei ole erityisesti säädetty muutoksenhausta jakautumista koskevaan Finanssivalvonnan tai tuomioistuimen päätökseen. Finanssivalvonnan päätöksestä on voinut valittaa hallintolain ja yleisen alioikeuden päätöksestä oikeudenkäymiskaaren säännösten nojalla. Finanssivalvonnasta annetussa laissa on muutoksenhakua koskeva erityissäännös, jonka nojalla muutosta haettaisiin valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakua koskeva erityissäännös olisi tarpeen, jotta valitus käsiteltäisiin kiireellisenä. Valituksen käsittely kiireellisenä olisi perusteltua, koska kyseessä on jakautuvalla laitokselle ja jakautuvalle työnantajalle poikkeuksellisen merkittävä asia. Säännös vastaisi, mitä vakuutusyhtiölain 20 luvun 11 §:ssä asiasta säädetään.

13 § Perustamissopimus ja toimielinten jäsenten valinta. Pykälän vastaa asiasisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 101 §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 133 §:n 2 momenttia. Hallituksen jäsenet olisi valittu perustamissopimuksessa. Kun eläkelaitos on tullut rekisteröidyksi, valitaan toimitusjohtaja ja edustajisto. Myös hallitukseen on valittava jäsenet 4 luvun 7 §:n 3 ja 5 momentissa säädettyllä tavalla, jotta vakuutetut pääsevät osallistumaan jäsenten valintaan.

14 § Ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta. Pykälä on uusi. Voimassa olevan eläkesäätiölain 105 §:n 1 momentin ja vakuutuskassalain 138 §:n 1 momentin mukaan jakautumiseen osallistuvien eläkelaitosten on tehtävä tuomioistuimen luvasta ilmoitus Finanssivalvonnalle. Jakautuminen katsotaan tapahtuneeksi, kun tuomioistuimen lupa on merkitty eläkesäätiö- ja vakuutuskassarekisteriin. Koska jakautumiselle ei enää haettaisi tuomioistuimen lupaa, Finanssivalvonnalle tehtäisiin luvan myöntämisen sijaan ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta. Uutta olisi myös ilmoitukseen liitettävien asiakirjojen sääntely. Ilmoitukseen olisi liitettävä asiakirjat, joiden nojalla Finanssivalvonta saisi tiedon vastuovelkaa vastaavia varoja ja vakavaraisuutta sekä jakautumista koskevien menettelysääntöjen noudattamisesta. Pykälän 2 kohdan tarkoituksena olisi, että tilintarkastaja vahvistaisi vastuovelkaa vastaavien varojen ja vakavaraisuuspääoman siirtymisen perustettavalla laitokselle. Tilintarkastajan vastuulla ei olisi vastuuelan laskenta, joka kuuluu laitoksen vakuutusmatemaatikon tehtäviin. Pykälän 3 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää eläkelaitoksen johdon todistus siitä, että ilmoitukset yhtiön tunnetuille velkojille on lähetetty. Lisäksi pykälän 4 kohdan mukaan liitteenä olisi toimitettava jakautuvan eläkelaitoksen jakautumista koskevat päätökset. Myös ilmoituksen tekemistä koskevan määräajan sääntely muuttuisi. Menettely nopeutuisi, kun määräaikaa ei enää laskettaisi tuomioistuimen luvasta vaan Finanssivalvonnan suostumuksen antamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan jakautuminen raukeaa, jos jakautuva laitos asetettaisiin selvitystilaan ennen jakautumisen rekisteröimistä Selvitystilaan asetetun eläkelaitoksen elinkelpoisuus ja mahdollisuus turvata eläkkeet ovat olennaisesti heikentyneet. Perustettavan laitoksen toimintaedellytykset olisivat vastaavalla tavalla vaarantuneet, jos sen toiminta perustuisi selvitystilassa olevasta eläkelaitoksesta siirrettyyn vakuutustoimintaan.

Pykälän 3 momentin mukaan Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä jakautumisen täytäntöönpanoilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä.

15 § Jakautumisen rekisteröinti ja oikeusvaikutukset. Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke vastaa, mitä asiasta säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 106 §:n 2 momentissa ja vakuutuskassalain 139 §:n 2 momentissa. Momentin toinen ja kolmas virke olisivat uusia, mutta vastaisivat nykykäytäntöä. Pykälän 2 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 107 §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 140 §:n 2 momenttia. Pykälän 3 momentti

vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 107 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 140 §:n 3 momenttia.

16 § Vastuunsiirrosta ilmoittaminen eläkkeen- ja muun etuudensaajalle. Pykälä vastaa, mitä asiasta säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n 3 momentissa ja vakuutuskassalain 135 §:n 2 momentissa.

17 § Lopputilitys. Pykälä olisi uusi ja vastaisi työeläkevakuutusyhtiöiden jakautumisen sääntelyä. Säännöksen tarkoituksena olisi varmistaa hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen purkautuvan eläkelaitoksen toimintaa lopetettaessa.

18 § Jakautumisen peruuntuminen. Pykälä olisi uusi ja vastaisi työeläkevakuutusyhtiöiden sääntelyä. Pykälä olisi tarpeellinen velkojien aseman ja oikeusvarmuuden turvaamiseksi.

12 Luku Vakuutuskannan luovuttaminen sekä vapaaehtoinen selvitystilä ja purkaminen

Luvussa säädettäisiin vakuutuskannan luovuttamisesta. Eläkelaitos voi luovuttaa vakuutuskantansa toiselle eläkelaitokselle tai työeläkevakuutusyhtiölle. Erona nykytilaan olisi, että vapaaehtoista vakuutuskannan luovutusta koskevia säännöksiä ei sovellettaisi, jos luovuttava eläkelaitos on selvitystilassa. Selvitystilassa olevan eläkelaitoksen vakuutuskannan luovutuksesta säädettäisiin 13 luvussa. Luovutettavan vakuutuskannan vähimmäiskokoa ehdotetaan pienennettäväksi silloin, kun vakuutuskanta luovutetaan tätä tarkoitusta varten perustetulle eläkelaitokselle. Vakuutuskannan vähimmäiskoko vastaisi ehdotettua perustettavan eläkelaitoksen vähimmäiskokoa. Vähimmäiskokoa pienempien vakuutuskantojen luovuttaminen on mahdollista, jos luovutus tapahtuu jo toiminnassa olevaan eläkelaitokseen. Menettelyllisiä määräaikoja on myös tarkastettu vastaamaan vakuutusyhtiölaissa säädettyä. Muilta osin luvun säännökset vastaavat pääosin sisällöllisesti voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia.

1 § Soveltamisala. Pykälä on uusi. Pykälässä täsmennetään osaltaan, missä tilanteissa sovellettavaksi tulevat vakuutuskannan luovuttamista sekä vapaaehtoista selvitystilaa ja purkamista koskevat säännökset. Lain 12 luvun säännöksiä sekä 13 luvun 3 ja 4 §:ää, 7—11 §:ää, 13—16 §:ää ja 32—34 §:ää sovellettaisiin vakuutuskannan luovuttamiseen, kun luovuttava eläkelaitos ei ole 13 luvussa tarkoitettussa selvitystilassa. Vastaavasti 13 luvussa säädettäisiin, että sen luvun säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan, jos eläkelaitos on selvitystilassa. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa tällaista erottelua ei selvitystilän suhteen ei tehdä.

2 § Vakuutuskannan vastaanottava eläkelaitos tai työeläkevakuutusyhtiö. Pykälä vastaisi sisällöltään eläkesäätiölain 100 §:n 1 ja 3 momenttia sekä vakuutuskassalain 132 §:n 1 momenttia ja 9 momentin ensimmäistä virkettä siltä osin, kuin mainitut säännökset koskevat luovutuskelpoista toimijaa ja säännellään vakuutuskannan tai sen osan luovuttamista.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lain säännöksiä vakuutuskannan luovuttamiseen tai vastaanottamiseen liittyvästä päätöksenteosta ja menettelytavoista sovelletaan silloin, kun luovuttavana tai vastaanottavana vakuutuslaitoksena on työeläkevakuutusyhtiö.

3 § Vastaanottavaa eläkelaitosta koskevat rajoitukset. Pykälän 1 momentin mukaan vakuutuskanta voidaan luovuttaa vain sellaiselle eläkelaitokselle, jonka osakkaille 1 luvun 4 §:ssä asetetut vaatimukset työnantaja, jonka vakuutuskantaa luovutetaan, täyttää. Työnantajan, jonka vakuutuskantaa luovutetaan, olisi siten alun perin pitänyt voida olla mukana perustamassa eläkelaitosta, johon vakuutuskanta luovutetaan. Säännös vastaa asiallisesti vakuutuskassalain 132 §:n 9 momentissa säädettyä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin luovutettavan vakuutuskannan koosta. Voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 9 momentin mukaan vakuutuskantaan liittyvissä vakuutuksissa on oltava yhteensä vähintään 300 vakuutettua. Eläkesäätiölaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Ehdot-

tettavan momentin mukaan luovutettavan vakuutuskannan vähimmäiskoko on 150 vakuutettua. Ehdotettu vähimmäiskoko vastaisi 2 luvun 4 §:ssä säädettyä perustettavan eläkelaitoksen vähimmäiskokoa. Vakuutuskanta voitaisiin luovuttaa yhdestä tai useammasta eläkelaitoksesta. Ehdotettu uusi vaatimus vähimmäiskoosta koskisi vain vakuutuskannan luovutusta uudelle, tätä varten perustetulle eläkelaitokselle. Jo toimivalle laitokselle voisi siten luovuttaa pienempiäkin vakuutuskantoja.

4 § Vakuutuskannan luovutuksen aikarajat. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vakuutuskannan luovuttamista koskevasta viiden vuoden määräajasta asiallisesti vastaavasti kuin eläkesäätiölain 102 §:n 1 momentissa ja vakuutuskassalain 132 §:n 9 momentissa. Osakaskohtaista vakuutuskantaa ei ole mahdollista luovuttaa, jos saman vastuun vastaanottamisesta on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta. Määräaika on perusteltu, koska vakuutuskannan luovuttamisen tulisi perustua vakaaseen harkintaan. Vakuutuskannan luovutusten pitkäjänteisyyden varmistamiseksi on päädytty viiden vuoden määräaikaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista viiden vuoden vähimmäisaikaan silloin, kun osakas on erotettu eläkesäätiön sääntöjen nojalla tai osakas on joutunut eroamaan, koska ei enää täyty eläkesäätiöön kuulumisen edellytyksiä. Poikkeus viiden vuoden määräajasta on tarpeen, sillä eläkesäätiöihin ei voi jäädä osakaskohtaista vakuutuskantaa tai päättyneitä vakuutuksia. Momentti vastaisi eläkesäätiölain 102 §:n 1 momentissa asiasta säädettyä.

Vaikka vakuutuskannan luovuttamista koskeva viiden vuoden vähimmäisaika on tärkeä työeläkejärjestelmän vakauden kannalta, siitä on tietyissä tilanteissa perusteltua voida poiketa. Vakuutuskannan luovuttamiset ovat pitkäkestoisia menettelyitä, joten tietyn mittainen määräaika on joka tapauksessa tarpeen. Esimerkiksi eläketurvakeskuksen vuosittain suorittamaan eläkkeiden kustannustenjakoon liittyvät käytännön syyt edellyttävät tietyn pituisen määräaikaan. Kustannustenjakoselvittely tehdään pääosin kalenterivuotta seuraavan vuoden lopussa eläkelaitosten ilmoittamien tietojen perusteella. Tasausvastuun osalta selvittelyä tehdään vielä kalenterivuotta seuraavien kahden vuoden aikana. Tästä syystä pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että tietyissä tilanteissa voidaan Finanssivalvonnan suostumuksella soveltaa lyhyempää kolmen vuoden määräaikaan. Momentin 1 kohdan mukaan määräajan lyhentäminen on mahdollista silloin, kun osakas, jonka vakuutuksiin liittyvä vastuu luovutetaan, sulautuu tai jakautuu. Tällöin edellytetään lisäksi, ettei sulautuminen tai jakautuminen ole ollut tiedossa vastaanotettaessa vakuutuskantaa luovuttavaan eläkelaitokseen. Momentin 2 kohdan mukaan määräajan lyhentäminen olisi mahdollista, jos määräysvalta osakkaassa, jonka vakuutuksiin liittyvä vastuu luovutetaan, on muuttunut. Momentin 3 kohdan mukaan suostumus voidaan antaa myös, jos luovutettavan eläkelaitoksen perustamisesta on kulunut yli viisi vuotta ja luovutus koskee eläkelaitoksen koko vakuutuskantaa.

5 § Suunnitelman vakuutuskannan luovuttamiseksi. Pykälässä säädettäisiin vakuutuskannan luovutusta koskevasta suunnitelmasta vastaavasti kuin vakuutusyhtiölain 21 luvun 2 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan suunnitelman laatimisesta on vastuussa eläkelaitoksen hallitus. Velvollisuus koskee sekä luovuttavaa että vastaanottavaa eläkelaitosta yhdessä. Suunnitelma on päivittävä ja allekirjoitettava.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vakuutuskannan luovuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä. Suunnitelmassa olisi muun muassa liitettävä selvitys vakuutuskannan luovuttamisen syistä, selvitys luovutettavasta vakuutuskannasta ja sitä vastaavina varoina luovutettavasta omaisuudesta, tarvittaessa ehdotus vastaanottavan eläkelaitoksen sääntömuutoksiksi sekä selvitys siitä, että luovuttava ja vastaanottava eläkelaitos täyttävät niille asetetut vakavaraisuusvaatimukset luovutuksen jälkeen.

6 § Finanssivalvonnan suostumuksen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin Finanssivalvonnan suostumuksen hakemisesta vakuutuskannan luovuttamiselle sekä kannan luovutusta koskevan suunnitelman rekisteröinnille. Samalla olisi haettava Finanssivalvonnan suostumus mahdollisel-

le vastaanottavan eläkelaitoksen sääntömuutoksille. Pykälässä säädettäisiin myös määräajan laiminlyönnin oikeusvaikutuksista. Suostumusta olisi haettava kuukauden kuluessa vakuutuskannan luovuttamista koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta, kun nykyisin vastaava määräaika on neljä kuukautta. Ehdotettu kuukauden määräaika vastaa vakuutusyhtiölain 21 luvun 4 §:n mukaista määräaika. Pykälä vastaisi muutoin voimassa olevan eläkesäätiölain 102 §:n 1 ja 8 momentissa ja vakuutuskassalain 135 §:n 1 ja 6 momentissa säädettyä.

7 § Kuulutus velkojille ja kuulutuksesta tiedottaminen. Pykälässä säädettäisiin vakuutuskannan luovuttamista koskevan hakemuksen kuuluttamisesta vastaavasti kuin eläkesäätiölain 102 §:n 3 momentissa ja vakuutuskassalain 135 §:n 2 momentissa. Erona nykytilaan hakemusta vastaan tehtäville huomautuksille varattavan ajan tulee olla vähintään yksi kuukausi. Voimassa olevissa laeissa ei ole säädetty vähimmäisajasta.

Pykälän 3 momentin mukaan kuuluttaminen ei ole tarpeen, jos luovutettavasta eläkelaitoksesta siirretään vain yksittäistä vakuutettua, eläkkeensaajaa tai edunsaajaa koskeva vakuutus. Säännös vastaa eläkesäätiölain 102 §:n 5 momenttia, ja sen tarkoituksena on keventää menettelyä yksittäisten vakuutusten siirrossa.

8 § Vakuutuskannan luovuttamisesta päättäminen. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat sisällöllisesti vakuutuskassalain 132 §:n 6 momenttia. Pykälän 3 momentti vastaisi eläkesäätiölain 100 §:n 3 momenttia.

9 § Kutsu kassankokoukseen. Pykälässä säädettäisiin kokouskutsusta vakuutuskannan luovuttamisesta ja vastaanottamisesta päättävään kassankokoukseen. Pykälä vastaisi vakuutusyhtiölain 21 luvun 9 §:ää. Ehdotuksen mukaan kokouskutsu olisi toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kuukautta ennen kassankokousta. Voimassa olevan vakuutuskassalain mukaan kutsu on toimitettava aikaisintaan neljä viikkoa ja viimeistään viikkoa ennen kassankokousta. Määräaikojen pidentämisen tarkoituksena on mahdollistaa osakkaiden ja vakuutettujen riittävät tietojensaanti- ja perehtymismahdollisuudet.

10 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen. Pykälässä säädettäisiin niistä asiakirjoista, jotka olisi pidettävä nähtävänä ennen vakuutuskannan luovuttamisesta päättävää kassankokousta. Pykälä vastaisi vakuutuskassalain 132 §:n 7 ja 8 momenttia ja vakuutusyhtiölain 21 luvun 10 §:ää. Ehdotuksen mukaan asiakirjojen nähtävillä pitoaika pidennettäisiin kahdesta viikosta kuukauteen.

11 § Siirtyvä vakavaraisuuspääoma. Pykälässä säädettäisiin vakuutuskannan luovutuksen yhteydessä siirtyvästä vakavaraisuuspääomasta pääosin sisällöltään vastaavasti kuin eläkesäätiölain 100 §:n 1 momentissa ja 88 §:n 6 momentissa sekä vakuutuskassalain 132 §:n 3 momentissa. Koska menettely siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskennassa käytettävän prosenttiosuuden antamisessa muuttuu, pykälään tehdään vastaavat tekniset muutokset. Uutta olisi myös se, että työnantajan velvollisuus täydentää siirtyvää vakavaraisuuspääomaa koskee vain tilanteita, jossa kantaa luovutetaan työeläkevakuutusyhtiöön. Tämä johtuu siitä, että täydentäminen luovutettaessa kantaa toiseen eläkesäätiöön tai -kassaan, johon osakas pääsääntöisesti siirtyy kannan mukana, ei ole tarpeellista.

12 § Siirtyvä vakavaraisuuspääoman laskeminen ja siirrettävät erät. Pykälän 1 ja 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vakuutuskannan luovutuksissa noudatettavan siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrän kiinteänä prosenttiosuutena vastuuvelasta. Ehdotus vastaisi sisällöltään eläkesäätiölain 88 §:n 6 momenttia ja vakuutuskassalain 132 §:n 3 ja 4 momenttia, mutta siihen on tehty prosenttiosuuden antamisessa noudatettavan menettelyn muutoksesta johtuvat tekniset muutokset.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin, että 11 §:n mukaisen vakavaraisuuspääoman tulee muodostua eristä, jotka vastaanottava eläkelaitos voi lukea vakavaraisuuspääomaansa. Momentti vastaisi eläkesäätiölain 88 §:n 7 momenttia ja 132 §:n 3 ja 4 momenttia.

13 § Siirtyvä omaisuus ja sen arvostaminen. Pykälä vastaisi, mitä asiasta on säädetty eläkesäätiölain 125 §:ssä ja vakuutuskassalain 132 §:n 5 momentissa.

14 § Osakaskohtaisen vakuutuskannan siirtokulut. Pykälä on uusi. Sen mukaan osakas, jonka osakaskohtaisia vastuita siirretään, on korvattava eläkelaitokselle siirrosta aiheutuvat kulut. Säännös on tarpeen nykytilan selkeyttämiseksi.

15 § Eläkekassasta luovutettava osakaskohtainen vakuutuskanta. Pykälässä säädettäisiin eläkekassasta luovutettavaan osakaskohtaiseen vastuuseen kuuluvista vakuutuksista vakuutuskassalain 132 §:n 5 momenttia vastaavasti. Asiasta on selvyuden vuoksi tarpeen säätää, koska eläkekassassa voi olla saman osakkaan päätyneitä vakuutuksia. Eläkesäätiössä tämä ei ole mahdollista.

16 § Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 102 §:n 4 momenttia ja vakuutuskassalain 135 §:n 3 momenttia.

17 § Vakuutuskannan luovuttamisen raukeaminen. Pykälän mukaan vakuutuskannan luovuttaminen raukeaa, ellei sitä hyväksytä muutoksitta sekä luovuttavassa että vastaanottavassa eläkelaitoksessa tai vastaanottavassa työeläkevakuutusyhtiössä. Vakuutuskannan luovuttamisen hyväksymisestä tai hylkäämisestä eläkelaitoksen päättävissä toimielimissä on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa tai vakuutuskassalaissa ei säädetä tilanteesta, jossa luovuttamista ei hyväksytä. Oikeustilaa on tarpeen selkeyttää. Ehdotettu pykälä vastaa vakuutusyhtiölain 21 luvun 11 §:ää.

18 § Finanssivalvonnan suostumuksen antaminen tai luovutuksen raukeaminen. Pykälässä säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden täytyessä Finanssivalvonnan olisi annettava suostumuksensa vakuutuskannan luovuttamiseen. Pykälän kaikkien edellytysten olisi täytyttävä samanaikaisesti. Uutena edellytyksenä suostumuksen antamiselle olisi se, että Finanssivalvonta on hyväksynyt vastaanottavan eläkelaitoksen sääntöjen tai vastaanottavan työeläkevakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksen muutosehdotuksen. Pykälä vastaa muutoin eläkesäätiölain 102 §:n 6 ja 8 momenttia ja vakuutuskassalain 135 §:n 4 ja 6 momenttia.

19 § Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta Finanssivalvonnan tekemään vakuutuskannan luovuttamista koskevaan päätökseen vastaavasti kuin vakuutusyhtiölain 21 luvun 13 §:ssä. Muutosta saisivat hakea luovuttava ja vastaanottava eläkelaitos sekä 7 §:ssä tarkoitettu muistutuksentekijä. Valitus olisi käsiteltävä kiireellisenä. Muutoin hallinto-oikeuden menettelystä säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

20 § Vakuutuskannan luovuttamisen ajankohta ja oikeusvaikutukset. Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään eläkesäätiölain 102 §:n 7 momenttia ja vakuutuskassalain 135 §:n 5 momenttia. Ehdotuksessa on täsmennetty sitä, että varat ja vakuutuskanta siirtyvät samanaikaisesti.

Pykälän 2 momentti on uusi. Sen mukaan Finanssivalvonnan suostumuksella vakuutuskannan siirto voidaan tehdä myöhemminkin kuin kuuden kuukauden sisällä luovutusta koskevan suunnitelman tekemisestä.

21 § Ilmoitus vastuun luovuttamisesta eläkkeen- ja etuudensaajalle. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 102 §:n 3 momentissa ja vakuutuskassalain 135 §:n 2 momentissa säädettyä.

22 § Koko vakuutuskannan luovuttaneen eläkelaitoksen asettaminen selvitystilaan ja purkaminen. Ehdotetun pykälän mukaan eläkelaitos, joka on luovuttanut koko vakuutuskantansa, on asetettava selvitystilaan ja purettava. Selvitystilaan asettaminen tapahtuu, siten kuin 13 luvussa

säädetään. Edellä 12 luvun 1 §:n 2 momentissa puolestaan on lueteltu ne 13 luvun pykälät, joita sovellettaisiin eläkelaitoksen selvitystilaan asettamiseen ja purkamiseen. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 78 §:n 4 momenttia ja vakuutuskassalain 111 §:n 3 momenttia.

23 § Selvitystilaan määrääminen tai rekisteristä poistaminen. Pykälän 1 momentin nojalla Finanssivalvonnalla olisi toimivalta määrätä eläkelaitos selvitystilaan tai kutsua koolle vakuutuskassan kassankokous, jos valvoja havaitsee eläkelaitoksen laiminlyöneen 22 §:n mukaisen velvollisuutensa. Tällöin eläkelaitokselle valitaan tai määrätään selvitysmies, ja selvitysmenettely alkaa. Pykälän 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi myös poistaa eläkelaitoksen rekisteristä siinä tilanteessa, että varat eivät riittäisi selvitysmenettelyn kustannusten maksamiseen. Lisäksi tällöin edellytetään, ettei kukaan ilmoita ottavansa kustannuksista vastuuta. Ehdotusta sisällöltään lähellä oleva säännös on eläkesäätiölain 79 §:n 2 momentissa ja vakuutuskassalain 112 §:n 3 momentissa.

24 § Julkinen haaste. Sen jälkeen kun selvitysmies on valittu tai määrätty, selvitysmiehen on viipymättä haettava julkinen haaste eläkelaitoksen velkojille. Haastetta haetaan Finanssivalvonnalta, joka merkitsee haasteen antamisen rekisteriin viran puolesta. Haastetta haetaan Finanssivalvonnalta, joka on eläkesäätiöiden ja eläkekassojen rekisteriviranomainen. Vaihtoehtoisesti kuulutusta olisi voitu säätää haettavaksi tuomioistuimelta, mutta tämä ei ole tarkoituksenmukaista, koska Finanssivalvonnan tulee valvoa, että velkojien asemaa koskevia säännöksiä noudatetaan suostumuksen antamisen ehtona. Muutoin haasteesta on voimassa, mitä julkisesta haasteesta annetussa laissa (729/2003) säädetään. Ehdotusta sisällöltään lähellä oleva säännös on eläkesäätiölain 84 §:ssä ja vakuutuskassalain 119 §:ssä.

25 § Vaatimus saatavan välittömäksi maksamiseksi. Ehdotuksen mukaan eläkelaitoksella on oikeus vaatia saatava maksettavaksi osakkaalta välittömästi, jos eläkelaitoksella ei ole riittävästi käteisiä varoja selvitysmenettelystä aiheutuvia juoksevia kuluja varten, mutta sillä on kuitenkin saatava osakkaalta. Pykälä vastaa sisällöltään eläkesäätiölain 86 §:ää. Vastavia säännöksiä ei ole vakuutuskassalaissa, joten pykälän soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että irtisanomismahdollisuus koskisi myös eläkekassoja.

26 § Lopputilitys. Pykälä vastaa sisällöltään eläkesäätiölain 92 §:ää ja vakuutuskassalain 123 §:n 2 momenttia. Ehdotuksessa myös eläkekassan osalta säädettäisiin voimassa olevaa eläkesäätiölakia vastaavasti, että lopputilityksestä on annettava tieto Finanssivalvonnalle siten kuin 6 luvun 13 §:ssä säädetään.

27 § Velkojen maksaminen ja omaisuuden jakaminen. Pykälä perustuu eläkesäätiölain 90 §:n 1 ja 3 momenttiin sekä vakuutuskassalain 120 §:n 1 momenttiin. Ehdotuksessa ei kuitenkaan vakuutuskassalaista poiketen sisälly nimenomaisia säännöksiä takuupääoman maksamisesta.

28 § Lopputilityksen ja jaon moittiminen. Pykälän mukaan moiteoikeus on laajalla henkilöpiirillä, jolla yleisten siviiliprosessioikeudellisten säännösten ja periaatteiden nojalla voi olla asiassa asiavaltuus. Tällaisia voivat olla esimerkiksi entiset hallituksen jäsenet ja entinen toimitusjohtaja, eläkekassassa kassankokouksen tai edustajiston jäsenet, vakuutetut, eläkkeen- ja muun etuudensaajat ja edunsaajat sekä muut velkojat. Moiteoikeus koskee sekä lopputilitystä että selvitysmiehen tekemää omaisuuden jakamista koskevaa päätöstä. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 93 §:ää siltä osin, kuin se koskee lopputilitystä, ja vakuutuskassalain 124 §:ää.

13 Luku Lakisääteinen selvitystila, purkaminen ja konkurssi

Luku sisältää eläkesäätiön ja eläkekassan lakisääteistä selvitystilaa ja purkamista koskevat säännökset. Selvitystilassa selvitetään eläkelaitoksen varallisuusasema, luovutetaan vakuutuskanta ja sitä vastaavat varat sekä pyritään muutoin purkamaan eläkelaitos. Purkaminen merkit-

see eläkelaitoksen toiminnan päättämistä, ja se voi tapahtua selvitystilän lisäksi myös sulautumisen, jakautumisen tai konkurssin seurauksena.

Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa selvitystilaa ja purkamista koskevat säännökset ovat sisältyneet 10 lukuun ja vakuutuskassalaissa 11 lukuun. Ehdotettu sääntely vastaisi sisällöltään pitkälti nykytilaa sekä vakuutusyhtiöiden ja työeläkevakuutusyhtiöiden selvitystilän ja purkamisen sääntelyä. Esitykseen sisältyy kuitenkin eräitä olennaisia muutoksia nykytilaan. Vapaaehtoisesta selvitystilasta säädettäisiin lain 12 luvussa vakuutuskannan luovuttamista koskevien säännösten yhteydessä. Myös lakisääteiseen eläkelaitoksen selvitystilaan asettamista koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että säännöksissä otettaisiin huomioon eläkelaitoksen perustamisen edellytyksenä olevat muutetut vähimmäiskoko- ja vakavaraisuusvaatimukset. Samoin esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi säännöksiä, jotka koskevat eläkekassan velvollisuutta suorittaa maksettavaksi erääntynyt eläke tai muu etuus selvitystilän aikana eläkesäätiötä koskevia säännöksiä vastaavalla tavalla. Selvitystilaan asetetun eläkesäätiön ja eläkekassan osakkaiden vastuuta koskevia säännöksiä tarkistettaisiin ja selkiytettäisiin. Lisäksi selvitystilaa ja purkamista koskevat säännökset uudistettaisiin lainsäädäntöteknisesti säännösten ymmärrettävyyden parantamiseksi.

1 § Eläkelaitoksen selvitystila ja purkaminen. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, missä tilanteissa luvun säännöksiä sovelletaan. Ehdotetussa säännöksessä on suljettu 13 luvun soveltamisalan ulkopuolelle 12 luvun 21 §:n mukaista koko vakuutuskannan vapaaehtoisista luovuttamista koskevat tilanteet eli käytännössä vapaaehtoinen selvitystiläsääntely. Ehdotuksen mukaan 13 luvun säännöksiä sovellettaisiin siten vapaaehtoiseen osittaiseen vakuutuskannan luovutukseen sekä niihin tilanteisiin, joissa eläkelaitos on asetettava selvitystilaan luvun 2 §:n pakottavan säännöksen nojalla. Ehdotettu soveltamisala poikkeaa voimassa olevista laeista siten, että voimassa olevissa laeissa eläkelaitoksen purkaminen on voinut tapahtua pakollisen tai vapaaehtoisena selvitystilaan asettamisen kautta. Pykälän mukaan jatkossa 13 luvussa säädettäisiin siten vain pakollisesta eläkelaitoksen purkamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin selvitysmenettelyn tarkoituksesta ja vaiheista. Pykälä ohjaa selvitysmiestä tämän toimenpiteissä. Pykälän nojalla selvitysmiehen velvollisuutena on ensi vaiheessa selvittää eläkelaitoksen varallisuusasema, jolla viitataan vakuutuskantaan ja sitä vastaaviin varoihin selvitysmenettelyn alkamisen ajankohdassa. Selvitysmiehen on pyrittävä etsimään toimija, jolle eläkelaitoksen vakuutuskanta ja sitä vastaavat varat voidaan luovuttaa, sekä panemaan luovutus täytäntöön. Jäljelle jääneillä ja rahaksi muutetuilla varoilla selvitysmiehen on maksettava velat ja jaettava jäljelle jäänyt omaisuus. Onnistuneen selvitysmenettelyn lopputuloksena on eläkelaitoksen purkaminen.

2 § Velvollisuus asettaa eläkelaitos selvitystilaan. Pykälän 1 momentissa säädetään pakottavasti tilanteista, joissa eläkelaitos on asetettava selvitystilaan ja purettava. Pykälän 1 momentin kohdat ovat tyhjentäviä ja toisilleen vaihtoehtoisia. Pykälän 1 momentin 1 kohta koskee tilanteita, jossa eläkelaitoksen vähimmäiskoko ei täytä lain vähimmäisvaatimuksia tai eläkelaitoksen säännöissä asetettuja lakia korkeampia vaatimuksia. Lain 2 luvun 4 §:ssä olevia jäsenmäärää koskevia vaatimuksia ehdotetaan pienennettäväksi nykyisestä. Siten ehdotuksen mukaan eläkelaitosta ei tarvitsisi asettaa selvitystilaan niin nopeasti kuin nykyisin eläkesäätiölain 78 §:n ja vakuutuskassalain 111 §:n nojalla pelkästään henkilömäärään vähentymisen vuoksi. Eläkelaitoksen vakuutettujen lukumäärän pienentymisestä huolimatta eläkelaitoksen toimintaa olisi mahdollista jatkaa, jos vakuutettujen lukumäärää koskevat edellytykset todennäköisesti täyttyisivät seuraavan neljän kuukauden aikana.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa ehdotetaan, että eläkelaitos on asetettava selvitystilaan, jos eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoma alittaa 7 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan tai 7 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun vähimmäispääomavaatimuksen eikä tilannetta ole korjattu 7 luvun 13 §:ssä säädetyllä tavalla. Eläkesäätiö- tai kassa olisi asetettava selvitystilaan, jos se ei ole toteuttanut laissa säädetyssä määräajassa vakavaraisuusrajan alittuessa

taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmaa tai vähimmäispääomavaatimuksen alittuessa lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmaa. Säännös poikkeaa työeläkevakuutusyhtiöihin sovellettavasta säännöksestä, jonka mukaan vasta vähimmäispääomavaatimuksen alittaminen edellyttää selvitystilaan asettamista. Vähimmäispääomavaatimus on kolmasosa vakavaraisuusrajasta. Eläkesäätiö tai eläkekassa tulisi asettaa selvitystilaan jo aiemmin, jos vakavaraisuuspääoma ei nouse vakavaraisuusrajalle tervehdyttämissuunnitelman aikana. Tämä vastaa nykytilaa ja on perusteltua osakkaiden vastuun näkökulmasta. Sovellettavista vakavaraisuusäännöksistä on kerrottu tarkemmin 7 luvun perusteluissa.

Voimassa olevan eläkesäätiölain 78 §:n 1 momentin 3 kohdan ja yhteiseläkesäätiötä koskevan 124 §:n mukaan eläkesäätiö on asetettava selvitystilaan ja purettava, jos työnantaja lopettaa ja yhteiseläkesäätiön osalta kaikki työnantajat lopettavat sen toimintansa, jonka piirissä eläkesäätiössä vakuutetut henkilöt toimivat. Ehdotuksen pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan eläkelaitos tulee asettaa selvitystilaan, jos eläkelaitoksen kaikki osakkaat lopettavat sen toiminnan, jonka piirissä eläkelaitoksessa vakuutetut henkilöt toimivat. Mainittu purkuedellytys on aiemmin koskenut vain eläkesäätiötä, mutta nyt ehdotetaan, että se laajennetaan koskemaan myös eläkekassoja.

Eläkekassassa on pidetty periaatteessa mahdollisena tilannetta, jossa osakkaat luopuvat jäsenyydestään eläkekassassa, vaikka osakkaan taloudellinen toiminta muutoin jatkuisi. Voimassa olevassa vakuutuskassalain ei ole säädetty siitä, mitä tällaisessa tilanteessa tapahtuisi. Sen vuoksi ehdotetaan, että eläkekassa on asetettava selvitystilaan ja purettava, jos eläkekassassa ei ole osakkaita. Näin voidaan tehdä viime kädessä Finanssivalvonnan määräyksellä.

Pykälän 1 momentin 5 kohta vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 78 §:n 5 momenttia ja vakuutuskassalain 111 §:n 4 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan oikeudesta pidentää 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua määräaikaa enintään yhdeksi vuodeksi, sisällöltään vastaten sitä, mitä voimassa olevassa eläkesäätiölain 78 §:n 2 momentissa ja vakuutuskassalain 111 §:n 2 momentissa on säädetty sosiaali- ja terveysministeriön toimivallasta. Lisäksi Finanssivalvonta voi antaa eläkelaitokselle luvan jatkaa toimintaansa, vaikka osakas lopettaa toimintansa 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Viimeksi mainitussa tilanteessa nykyistä 10 vuoden enimmäispidennystä ehdotetaan kuitenkin lyhennettäväksi viiteen vuoteen kerrallaan, mitä voidaan pitää riittävänä.

3 § Päätös selvitystilaan asettamisesta. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi siitä, kenellä on toimivalta päättää eläkelaitoksen asettamisesta selvitystilaan. Ehdotuksen mukaan eläkesäätiössä selvitystilaan asettamisesta päättää hallitus, eläkekassassa kassankokous. Ehdotuksessa kaivannetaan nykyisestä muiden toimielinten oikeutta päättää selvitystilaan asettamisesta sääntömääräyksen nojalla. Ehdotuksessa ei myöskään säädetä tiettyjen toimijoiden velvollisuudesta hakea selvitystilaan asettamista Finanssivalvonnalta, jonka toimivallasta määrätä eläkelaitos selvitystilaan muutoin säädetään 6 §:ssä. Muutoin pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevaa eläkesäätiölain 79 §:ää ja 2 momentti vastaa vakuutuskassalain 112 §:ää siltä osin kuin mainituissa pykälissä on säädetty pakollisen selvitystilan päättämisestä.

4 § Kassankokous selvitystilan aikana. Pykälän mukaan kassankokous säilyttää lähtökohtaisesti asemansa, oikeutensa ja velvollisuutensa eläkekassan toimielimenä selvitystilan aikana. Kassankokoukseen sovelletaan myös selvitystilan aikana yleisiä kassankokousta koskevia säännöksiä. Tätä periaatetta sovelletaan myös edustajistoon, jos eläkekassalla on kassankokouksen sijaan edustajisto. Tässä luvussa on kuitenkin erityissäännös luvun 5 §:ssä ja 15 §:ssä kutsusta kassankokoukseen. Pykälä vastaa asiasisällöltään vakuutuskassalain 114 §:ssä säädettyä.

5 § Kutsu kassankokoukseen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi erityissäännöksiä kokouskutsusta selvitystilaan asettamisesta päättävään kassankokoukseen. Asiasta ei ole säännöksiä voimassa olevassa vakuutuskassalain. Säännöksiä ei sovelleta eläkesäätiöihin.

Pykälän 1 momentin mukaan hallituksen on kutsuttava kassankokous koolle päättämään eläkekassan asettamisesta selvitystilaan, jos selvitystilaan asettamisen edellytykset täyttyvät. Kassankokouksen koolle kutsuminen on tässä tilanteessa hallituksen velvollisuus. Koolle kutsumisen tulee tapahtua viipymättä. Ehdotus on perusteltu vakuutettujen etujen suojaamiseksi tilanteessa, jossa eläkekassan koko, vakavaraisuus tai toiminta ei täytä laissa säädettyjä vaatimuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan kokouskutsu on, sen lisäksi mitä eläkekassan säännöissä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkaalle. Lisäksi hallituksen on annettava Finanssivalvonnalle tieto kutsusta kassankokoukseen. Pykälä vastaa asiallisesti vakuutusyhtiölain 23 luvun 3 §:n 1 ja 2 momenttia.

6 § Selvitystilaan määrääminen. Pykälässä säädetään Finanssivalvonnan velvollisuudesta määrätä eläkelaitos asetettavaksi selvitystilaan, jos eläkesätiön hallitus tai eläkekassan kassankokous ei sitä ole tehnyt tämän luvun 2 §:n mukaisesti. Pykälä vastaa sisällöltään eläkesätiölain 79 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 112 §:n 3 momenttia lukuun ottamatta sitä, että voimassa olevissa laeissa toimivalta on sosiaali- ja terveysministeriöllä ja ehdotuksessa Finanssivalvonnalla.

7 § Selvitystilan alkaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi selvitystilan alkamisen ratkaisevasta ajankohdasta ja selvitystilassa olevan eläkelaitoksen tilaa kuvaavasta lisäsanasta.

Pykälän 1 momentin mukaan eläkesätiössä selvitystila alkaa hallituksen päätöksen tekemisen ajankohdasta, eläkekassassa kassankokouksen päätöksen tekemisen ajankohdasta sekä Finanssivalvonnan päättäessä asiasta sen päätöksen tekemisen ajankohdasta. Päätöksen ajankohdalla on muun muassa se oikeusvaikutus, että selvitysmiehestä tulee sillä hetkellä toimivaltainen ja hänen on selvitystoimenpiteitä tehdessään arvioitava eläkelaitoksen vakavaraisuusasemaa edellä mainitulla hetkellä. Momentti vastaa pääosin eläkesätiölain 79 §:n 1 momentissa ja vakuutuskassalain 112 §:n 2 momentissa säädettyä.

Pykälän 2 momentissa säädetään eläkelaitoksen velvollisuudesta liittää eläkelaitoksen nimeen sana ”selvitystilassa”, jos eläkelaitos on asetettu selvitystilaan. Lisäsanasta käy ilmi samalla myös eläkelaitoksen muuttunut oikeustila. Momentti vastaa tältä osin voimassa olevaa eläkesätiölain 99 §:ää ja vakuutuskassalain 131 §:ää. Konkurssissa olevan eläkelaitoksen nimeen ei nykytilanteesta poiketen jatkossa tarvitsisi lisätä sanaa ”konkurssitilassa”.

8 § Selvitysmiehen valinta ja määrääminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin eläkesätiön hallituksen tai eläkekassan kassankokouksen velvollisuuksista, kun se päättää eläkelaitoksen asettamisesta selvitystilaan. Tällöin on valittava yksi tai useampi selvitysmies hallituksen ja toimitusjohtajan tilalle. Tämän lisäksi Finanssivalvonnalla on oikeus määrätä yksi selvitysmies. Hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävät lakkaavat, kun selvitysmies on valittu. Säännös vastaa tältä osin voimassa olevan eläkesätiölain 80 §:n 1 momentin ensimmäistä ja toista virkettä ja vakuutuskassalain 113 §:n 1 momentin ensimmäistä ja toista virkettä lukuun ottamatta sitä, että voimassa olevissa laeissa toimivalta määrätä selvitysmies on sosiaali- ja terveysministeriöllä ja ehdotuksessa Finanssivalvonnalla.

Pykälän 2 momentti sisältäisi säännöksen sen tilanteen varalta, että selvitystilassa olevalla eläkelaitoksella ei ole rekisteriin merkittyä toimikelpoista selvitysmiestä. Tällöin Finanssivalvonta määräisi selvitysmiehen. Säännös vastaa eläkesätiölain 80 §:n 1 momentin kolmatta virkettä lukuun ottamatta sitä, että voimassa olevassa laissa toimivalta määrätä selvitysmies on sosiaali- ja terveysministeriöllä ja ehdotuksessa Finanssivalvonnalla. Säännös vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 113 §:n 1 momenttia lukuun ottamatta sitä, että voimassa olevissa laeissa toimivalta määrätä selvitysmies on sosiaali- ja terveysministeriöllä ja ehdotuksessa Finanssivalvonnalla sekä sitä, että lakiin ei ehdoteta jatkossa enää otettavaksi säännöksiä väliaikaisesta selvitysmiehestä.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 80 §:n 2 momenttia ja vakuutus-kassalain 113 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta sitä, että voimassa olevissa laeissa toimivalta määrätä selvitysmies on sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ja ehdotuksessa Finanssivalvonnalla.

9 § Selvitystilasta ja selvitysmiehen rekisteröinti. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi selvitys-miesten velvollisuudesta ilmoittaa selvitystilasta asettamisesta sekä selvitysmiesten valintaa koskevasta päätöksestä Finanssivalvonnalle päätöksen rekisteröimiseksi eläkesäätiö- ja eläke-kassarekisteriin voimassaolevaa lainsäädäntöä vastaavalla tavalla. Pykälän 1 momentti asialli-sesti vastaa eläkesäätiölain 82 §:n 1 momenttia ja vakuutuslainsäädännön 116 §:n 1 momenttia.

10 § Selvitysmiehen yleiset tehtävät ja palkkio. Pykälän 1 momentin mukaan selvitysmiehet hoitavat eläkelaitoksen asioita selvitystilasta aikana. ältä osin säännös vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 83 §:n 1 momenttia. Momenttiin ehdotetaan vakuutusyhtiölain 23 luvun 8 §:n 1 ja 4 momenttia vastaavasti lisättäväksi nimenomainen maininta siitä, että selvitysmiesten toimi-kausi jatkuu toistaiseksi. Selvitysmies tulee eläkelaitokseen hallituksen ja toimitusjohtajan si-jaan. Hänen tehtävänsä eivät kuitenkaan täysin vastaa hallituksen ja toimitusjohtajan tehtäviä selvitystilasta edellyttämien toimenpiteiden johdosta. Eläkelaitoksen selvitystilasta liiketoimin-nan jatkaminen on tarpeellista, kunnes yhtiön vakuutuskanta on saatu luovutetuksi toiselle elä-kelaitokselle. Selvitysmiehen huolellisuusvelvollisuuden ja toiminnan tarkoituksen mukaisesti toiminnan jatkamisessa on huomioitava vakuutettujen etujen turvaaminen ja muu selvitystilasta tarkoituksenmukainen hoitaminen. Ilman nimenomaista säännöstäkin on selvää, että selvitys-miehillä on oikeus käyttää tehtävänsä suorittamisessa asiantuntijoita ja avustajia. Pykälän 1 momentti vastaa myös nykyisen eläkesäätiölain 80 §:n 3 momenttia ja vakuutuslainsäädännön 113 §:n 3 momenttia. Ehdotuksen mukaan säädettäisiin lisäksi siitä, että selvitystilasta muulle nime-tylle henkilölle annetut edustusoikeudet, kuten prokurat, peruutettaisiin suoraan lain nojalla.

Pykälän 2 momentti vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 83 §:n 2 momenttia ja vakuutuslainsäädännön 117 §:ää.

Pykälän 3 momentissa säädetään selvitysmiehille maksettavasta palkkiosta. Momentti vastaa eläkesäätiölain 80 §:n 4 momenttia ja 95 §:ää palkkion perimisestä eläkelaitoksen Finanssival-vonnalle maksamista kustannuksista. Lakisäateistä eläkevakuuttamista harjoittavan säätiön tai kassan selvitystilasta ei voi lopettaa ja laitosta purkaa kuten esimerkiksi osakeyhtiö, jos laitoksel-la ei ole tarpeeksi varoja selvitysmenettelyn kuluja varten. Kyse on lakisäateisistä eläkevakuu-tuskannasta, joka tulee selvitystilasta aikana pyrkiä luovuttamaan toiselle eläkelaitoksella. Siksi selvitysmiehen palkkio on maksettava ennen muita velkoja, ei kuitenkaan ennen esineoikeudel-la suojattuja velkoja. Säännöstä on vielä täsmennetty siten, että selvitysmiehen palkkio makse-taan Finanssivalvonnan kustannusten korvaamiseksi perittävistä varoista. Finanssivalvonnan kustannusten korvaamiseksi perittävät maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia kuten verojen ja maksujen perimisestä säädetään, mutta edellä mainittu säännös syrjäyttää tämän.

11 § Selvitystilasta koskevat ilmoitukset. Pykälä on uusi. Säännökset vastaavat pääosin sisällöl-tään vakuutusyhtiölain 23 luvun 9 §:ssä säädettyä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että selvitysmiesten olisi ilmoitettava selvitystilasta koskevasta päätöksestä suomalaisessa virallisessa lehdessä ja annettava tieto ilmoituksesta ainakin yhdessä eläkelaitoksen kotipaikan sanomaleh-dessä tai eläkelaitoksen internetsivuilla. Lisäksi selvitystilasta vaikutuksista eläkkeisiin ja muihin etuuksiin olisi ilmoitettava eläkelaitoksen internetsivuilla ja pyydettyä annettava siitä tieto asianosaisille. Vaikka lakisäateisen eläketurvan piirissä olevan vakuutetun asema on turvattu, on tärkeää, että vakuutetut saavat tiedon muun muassa tästä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin selvitysmiesten velvollisuudesta säännöllisesti tiedottaa velkojille selvitysmenettelyn etenemisestä. Kyseessä on lähinnä ilmoitusmenettely selvitystilasta eri vaiheista. Finanssivalvonta määrää tiedottamisen tavan.

12 § Julkinen haaste. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin selvitysmiehen velvollisuudesta hakea julkinen haaste eläkelaitoksen velkojille. Hakemus on tehtävä viipymättä Finanssivalvonnalle. Asiasta on säädetty nykyisin eläkesäätiölain 84 §:ssä sekä vakuutuskassalain 119 §:ssä, johon nähden ehdotuksessa on täsmennetty julkisen haasteen hakemisen ajankohtaa viipymättä selvitysmieheksi tulemisen jälkeen. Lisäksi 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen maininta siitä, että rekisteriviranomainen eli Finanssivalvonta merkitsee haasteen antamisen eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin viran puolesta. Julkisessa haasteessa velkojia kehoitetaan ilmoittamaan saatavansa määräpäivään mennessä uhalla, että tuntemattomiksi jääneet velat lakkaavat. Kuulutus haasteesta julkistetaan virallisessa lehdessä viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää.

Pykälän 2 momentin mukaan julkisessa haasteessa on mainittava, että eläkelaitoksessa vakuutettujen, eläkkeen- ja muun etuudensaajien ja edunsaajien saatavia ei tarvitse ilmoittaa selvitystilassa eikä niiden 29 §:ssä tarkoitettua etuoikeutta tarvitse vaatia. Ehdotuksen tarkoituksena on varmistaa, että epäselvyyttä ja tietämättömyyttä ei synny, kun asiasta selkeästi ilmoitetaan julkisessa haasteessa. Pykälään sisältyisi myös säännös, jonka mukaan muutoin julkisesta haasteesta säädetään julkisesta haasteesta annetussa laissa.

13 § Ilmoitus tunnetuille velkojille. Pykälä on uusi. Ehdotuksella täsmennetään julkisesta haasteesta annetun lain 4 §:n 3 momentin ja 5 §:n säännöksiä, joiden mukaan Finanssivalvonnan tai selvitysmiesten on viimeistään kuukautta ennen määräpäivää toimitettava tieto kuulutuksesta mainitun lain 3 §:ssä tarkoitetuille tahoille, pääasiassa tunnetuille velkojille.

Pykälän 1 momentissa säädetään selvitysmiesten julkista haastetta koskevasta ilmoituksesta eläkelaitoksen tunnetuille velkojille. Ilmoituksessa on mainittava erityisesti noudatettavat määräajat, seuraamukset niiden laiminlyönnistä, se toimitellaan tai viranomaisen, joka on toimivaltainen ottamaan vastaan saatavia koskevat ilmoitukset tai huomautukset sekä se, onko velkojan vaadittava saatavaa, joka on etuoikeutettu tai jonka vakuutena on esinevakuus. Toimielimellä tarkoitetaan tässä selvitysmiestä. Vastaavasti tarkoitetaan viranomaisella, joka on toimivaltainen ottamaan vastaan saatavia koskevat ilmoitukset tai huomautukset, Finanssivalvontaa. Velkojan tulee ilmoittaa saatavansa joko Finanssivalvonnalle tai selvitysmiehelle eikä esimerkiksi patentti- ja rekisterihallitukselle. Näin ollen epäselvyyksien välttämiseksi, momentissa mainittaisiin molemmat vaihtoehdot velkojien ilmoitusten vastaanottajiksi. Käytännössä velkojien ilmoitukset on vastaanottanut selvitysmies. Säännös vastaa vakuutusyhtiölain 23 luvun 11 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nimenomaisesti, että julkista haastetta koskevaa ilmoitusta ei tarvitse toimittaa vakuutetuille, eläkkeen- ja muun etuudensaajille eikä edunsaajille. Tämä on seurausta siitä, että mainittujen toimijoiden ei tarvitse ilmoittaa saataviaan selvitystilassa eikä vaatia etuoikeutta.

14 § Saatavien ilmoittaminen. Pykälä on uusi. Pykälään otettaisiin säännös velkojan saatavaa koskevan ilmoituksen tekemisestä joko selvitysmiehelle tai Finanssivalvonnalle. Ehdotuksen mukaan velkojan on ilmoitettava saatavan laji, sen syntymisaika ja määrä. Lisäksi velkojan olisi ilmoitettava, vetoaako hän saatavansa osalta etuoikeuteen, esinevakuuteen tai omistuksenpidätysehtoon sekä se, mitä omaisuutta hänen vakuutensa koskee. Selvitysmiehelle olisi tarvittaessa toimitettava myös jäljennökset mahdollisista todisteena olevista asiakirjoista. Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain 23 luvun 12 §:n 2 momenttia.

15 § Tilinpäätös ja toimintakertomus selvitystilaa edeltävältä ajalta. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 81 §:n 1 ja 2 momenttia ja vakuutuskassalain 115 §:n 1 ja 2 momenttia. Eläkesäätiön ja toimitusjohtajan on laadittava kirjanpito ja tarvittavat tilinpäätökset tavanomaisesti siihen asti, kunnes selvitysmies valitaan tai määrätään. Momentissa säädettäisiin myös hallituksen ja toimitusjohtajan myötävaikutusvelvollisuudesta osakeyhtiö-

lain 20 luvun 11 §:ää vastaavasti. Koska hallitus ja toimitusjohtaja ei selvitystilaan asettamisen jälkeen jatka toimessaan, heidän myötävaikutusvelvollisuudesta säädetäisiin laissa.

Pykälän 2 momentissa säädetään selvitysmiehen velvollisuudesta kutsua eläkekassan kassankokous käsittelemään tehdyt tilinpäätökset ja toimintakertomukset, joita kassankokoukselle ei ole vielä esitelty. Näihin voivat tilanteen mukaan kuulua niin hallituksen ja toimitusjohtajan johdolla tehdyt kuin selvitysmiehen johdolla tehdyt tilinpäätökset ja toimintakertomukset.

16 § Tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastus ja erityinen tarkastus. Säännöksiin ei ehdoteta olennaisia sisällöllisiä muutoksia. Pykälän 1 momentti vastaa eläkesäätiölain 87 §:ää ja vakuutuskassalain 118 §:ää. Lisäksi 1 momentissa säädetäisiin eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa jäljennös tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta Finanssivalvonnalle.

Pykälän 2 momentti vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 80 §:n 6 momenttia ja vakuutuskassalain 113 §:n 4 momenttia. Eläkelaitoksen asettaminen selvitystilaan ei sinänsä vaikuta tilintarkastajien toimikauteen tai sen jatkumiseen. Tällöin tilintarkastuksessa ja erityisessä tarkastuksessa noudatetaan samoja periaatteita kuin toimivassa eläkelaitoksessa. Säännöksessä asetetaan kuitenkin tilintarkastajille velvollisuus lausua tilintarkastuskertomuksessa siitä, onko selvitystila tarpeettomasti pitkitetty ja onko selvitysmies muuten toiminut asianmukaisesti.

17 § Vakuutuskannan luovuttaminen. Ehdotuksen mukaan selvitysmenettelyssä ensisijaisena pyrkimyksenä on, että eläkelaitoksen vakuutuskanta siirrettäisiin toiseen työeläkevakuutuslaitosta harjoittavaan eläkelaitokseen. Selvitysmiehen tulee pyrkiä aikaansaamaan niin pian kuin mahdollista yhden tai useamman eläkekassan, eläkesäätiön tai työeläkevakuutusyhtiön kanssa sopimus eläkelaitoksen vakuutuskannan luovuttamiseksi kokonaan tai osittain. Momentti vastaa osaltaan myös vakuutusyhtiölain 23 luvun 16 §:n 1 momentissa säädettyä. Vakuutuskannan luovuttamista koskevat säännökset sisältyvät nykyisin eläkesäätiölain 88 §:n 1 momenttiin ja 100 §:ään sekä vakuutuskassalain 132 §:n 2 ja 3 momenttiin.

18 § Vakuutuskannan luovutuksessa siirtyvä omaisuus. Pykälässä säädetäisiin selvitystilamenettelyssä siirrettävästä omaisuudesta. Pykälä sisältää pääsäännön siitä, että siirrettäessä omaisuutta tulee samalla siirtää myös sitä vastaava määrä vastuita. Pykälän mukaan luovutettaessa eläkelaitoksen vakuutuskanta vastaanottavalle eläkelaitokselle selvitystilamenettelyssä, olisi vastaanottavalle eläkelaitokselle siirrettävä omaisuutta siirtyvää vastuuvetä ja siihen sisältyvää joko 19 tai 20 §:ssä tarkoitettua siirtyvää vakavaraisuuspääomaa vastaava määrä. Mainitun 19 §:n soveltaminen koskee tilannetta, jossa eläkelaitos on asetettu selvitystilaan vakavaraisuutta tai vähimmäispääomaa koskevien edellytysten heikennyttyä. Puolestaan 20 §:ää sovelletaan kaikissa muissa 2 §:n selvitystilaan asettamisen tilanteissa. Ehdotettavat säännökset vastaavat asiallisesti nykytilaa. Siirrettävä omaisuus arvostetaan käypään arvoon, kuten nykyisinkin. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevaa vakuutuskassalain 132 §:n 5 momentissa säädettyä sekä eläkesäätiölaissa noudatettua periaatetta.

19 § Siirtyvä vakavaraisuuspääoma vakavaraisuuden vähimmäismäärän alittuessa. Pykälässä säädetään erikseen eläkekassan ja eläkesäätiön osalta siirtyvän vakavaraisuuspääoman määräästä, jos eläkelaitos on asetettu selvitystilaan jonkin 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainitun perusteiden nojalla. Mainitut perusteet koskevat tilannetta, missä eläkelaitos on asetettu selvitystilaan heikentyneenä vakavaraisuutta tai vähimmäispääomaa johtuvista syistä eikä tilannetta ole korjattu 7 luvun 10 §:ssä säädetyllä tavalla. Pykälän 1 momentissa säädetään eläkekassan osakkaan täydennysvastuusta vakavaraisuusrajan saakka, jos eläkekassan varat alittavat 24 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakavaraisuusrajan. Eläkekassan täydennysvastuu syntyy 24 §:n 2 momentin mukaisesti selvitystilaan asettamisen hetkellä. Eläkesäätiössä täydennysvastuun määrä on sidottu vakuutuskannan luovutushetkeen, jolla tarkoitetaan todellisen vakuutuskannan luovutuksen siirtymispäivää.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin tilanteesta, kun eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoma on vakuutuskannan luovutushetkellä suurempi kuin vakavaraisuusrajaa vastaava määrä.

Pykälä vastaa sisällöllisesti eläkesäätiölain 88 §:n 5 momenttia ja vakuutuslainsäädännön 132 §:n 2 momenttia, mutta siihen on tehty siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskemisessa käytettävän prosentin antamisessa muuttuvan menettelyn johdosta tehdyt vastaavat tekniset muutokset.

20 § Siirtyvä vakavaraisuuspääoma vakavaraisuuden vähimmäismäärän ylittyessä. Ehdotettu pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevaa nykytilaa. Pykälässä säädetään siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrästä silloin, kun eläkelaitos on asetettu selvitystilaan muista syistä kuin vakavaraisuuden tai vähimmäispääoman heikentymisen vuoksi. Säännös tulee sovellettavaksi, kun eläkelaitos on asetettu selvitystilaan Finanssivalvonnan päätöksen johdosta tai kun eläkelaitoksen kaikki osakkaat lopettavat sen toimintansa, jonka piirissä eläkelaitoksessa vakuutetut henkilöt toimivat, taikka kun eläkekassassa ei ole osakkaita.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutuskannan vastaanottajalle on siirrettävä joko 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettua vakavaraisuuspääomaa 2 luvun 12 §:n mukaisen sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa prosenttiosuutta käyttäen laskettu määrä.

Pykälän 2 momentissa säädetään menettelytavasta silloin, kun luovuttavasta eläkelaitoksesta siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrä muodostuisi suuremmaksi kuin luovutettavaa vakuutuskantaa vastaava osuus vakavaraisuuspääomasta. Työnantajan, jonka vakuutuskantaa luovutetaan, on täydennettävä vakavaraisuuspääomaa, jos kanta luovutetaan työeläkevakuutusyhtiöön.

21 § Vakuutustoiminnan rajoittaminen. Pykälässä säädetään vakuutustoiminnan jatkamisesta sen jälkeen, kun eläkelaitos on asetettu selvitystilaan. Pykälän 1 momentin mukaan eläkekassan ja eläkesäätiön tulee jatkaa vakuutustoimintaa vakuutuskannan luovuttamiseen saakka vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä vakuutettujen etujen turvaamiseksi. Vakuutustoiminnan jatkamisella tarkoitetaan muun muassa sitä, että selvitystilan aikana eläkelaitoksella on oikeus tehdä eläkepäätös riippumatta siitä, onko eläkeperuste syntynyt ennen selvitystilan alkamista vaiko selvitystilan aikana.

Eläkekassan osalta vakuutustoiminnan jatkamista on erikseen rajoitettu 2 ja 3 momentissa. Pykälän 2 momentissa säädetään eläkekassan vastuista selvitystilassa. Eläkekassan harjoittama vakuutustoiminta lähtökohtaisesti päätty selvitystilan alkamiseen. Tämän vuoksi momentissa säädetään eläkekassan osakkaan velvollisuudesta järjestää viipymättä eläketurva vakuutettavalle, jonka vakuuttamista koskeva oikeusperuste syntyy tai on syntynyt eläkekassan selvitystilaan asettamisen jälkeen. Pykälän 3 momentin mukaan eläkekassa ei saa vakuuttaa uusia henkilöitä selvitystilaan asettamisen jälkeen ellei se ole välttämätöntä vakuutettujen etujen turvaamiseksi. Kassassa olisi mahdollista vakuuttaa uusia henkilöitä lyhyen ajan, kunnes työnantaja on järjestänyt kaikkien kassa aiemmin vakuutettujen työntekijöiden eläketurvan uudelleen. Tämä kielto ei koske eläkesäätiötä, koska niissä osakkaat vastaavat myös selvitystilan aikana syntyvistä vastuista omilla varoillaan.

22 § Maksettavaksi erääntyneen eläkkeen ja muun etuuden suorittaminen. Pykälässä säädetään eläkelaitoksen velvollisuudesta suorittaa selvitystilan aikana suoritettava kaikki ne eläkkeet ja etuudet, jotka ennen sitä tai sinä aikana erääntyvät maksettaviksi. Merkitystä ei ole sillä, onko etuutta haettu tai päätös sen myöntämisestä annettu ennen tai jälkeen selvitystilan alkamisen. Nykyisin yhtäältä eläkesäätiölain 85 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan eläke tai muu etuus, joka on erääntynyt maksettavaksi selvitystilan aikana tai sitä ennen, on suoritettava, jollei 88 §:n 1 momentissa tarkoitettua sopimusta vakuutustoiminnan luovuttamisesta ole tehty. Toisaalta voimassa olevan vakuutuslainsäädännön 130 §:ssä säädetään erääntyneen eläke-erän maksamisesta ainoastaan konkurssin alkamispäivänä tai sen jälkeen. Käytännössä on kuitenkin tulkittu, ettei selvitystilan aikana erääntyneen eläkkeen suorittaminen voi olla eri asemassa kuin konkurssi aikaisen. Siten säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että eläkesäätiön lisäksi myös eläkekassan tulee suorittaa selvitystilan aikana tai sitä ennen erääntyneet eläkkeet ja muut etuudet. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 85 §:n 1 momenttia ja muilta kuin edellä kerrotuilta osin vakuutuslainsäädännön 130 §:ää.

23 § Toimintasuunnitelma. Selvitystilaa koskevasta toimintasuunnitelmasta ei ole ollut aiemmin säännöksiä. Toimintasuunnitelmassa lueteltaisiin kootusti eläkelaitoksen kaikki velat ja ehdotus niiden maksamiseksi selvitystilan aikana. Toimintasuunnitelma on toimitettava Finanssivalvonnalle hyväksyttäväksi. Pykälä vastaa osaltaan vakuutusyhtiölain 23 luvun 18 §:ssä säädettyä liiketoiminnan jatkamista koskevaa suunnitelmaa.

24 § Eläkekassan osakkaan vastuu. Pykälän 2 momentin mukaan osakkaalla voi vakuutusmaksun lisäksi olla velvollisuus maksaa kassalle lisämaksua, jos kassa on selvitystilassa. Pykälän 2 momentin mukaan lasketaan eläkekassan vastuuvetka, vakavaraisuuspääoma ja vakavaraisuusraja selvitystilaan asettamispäivän mukaisesti. Eläkekassan osakkaan on tämän mukaisesti täydennettävä puuttuva osa vakavaraisuusrajan kattamiseksi joko lisämaksulla tai asetettavalla vakuudella. Eläkekassan osakkaan vastuun kannalta ei ole merkitystä sillä, mitä eläkekassan taloudelliselle tilanteelle tapahtuu selvitystilaan asettamispäivän jälkeen.

Pykälän 1 momentin mukaan eläkekassan osakkaan velvollisuus maksaa vakuutusmaksuja päättyy selvitystilan asettamispäivään, eli osakas ei vastaa lain nojalla tämän jälkeen syntyvistä vastuista. Edellytyksenä kuitenkin on, että osakas on järjestänyt vastaavan eläketurvan eläkelaitoksessa, joka ei ole selvitystilassa. Jos eläkekassan laskuperusteiden mukaan kassassa on käytössä malli, jossa tilikauden aikana osakkaat suorittavat kassalle vakuutusmaksun ennakoita, jotka täsmäytetään tilikauden päättymisen jälkeen, on osakkaiden maksettava vastaava täsmäytetty vakuutusmaksu selvitystilaa edeltävästä ajalta myös selvitystilaan asettamisen jälkeen. Tällöin kyseessä ei ole 2 momentissa tarkoitettu lisämaksu, vaan tavanomainen vakuutusmaksun täsmäytys.

Pykälän 3 momentin mukaan selvitystilan asettamisen jälkeen tapahtuvalla eläkekassan varojen arvonmuutoksella ei ole vaikutusta osakkaan maksuvelvollisuuden määrään. Pykälä vastaa vakuutuskassalain 130 §:ssä säädettyä ja mainitun lain nykyisiä periaatteita osakkaan vastuusta selvitystilassa.

25 § Eläkesäätiön osakkaan vastuu. Pykälä on uusi. Voimassa olevassa laissa ei ole varsinaisia menettelysäännöksiä asiasta, mutta pykälän sisältö vastaisi nykyisin ja oikeuskäytännössä syntyneitä periaatteita eläkesäätiön osakkaan vastuusta. Nykyisin työnantajan vastuun jatkuminen selvitystilan alkamisen jälkeen on johdettu työnantajalle asetetusta vakavaraisuuspääoman täydennysvastuun jatkumisesta. Pykälän 1 momentin mukaan eläkesäätiössä osakkaan vastuu vakuutusmaksuista ei pääty selvitystilaan asettamisessa. Selvitystilaan asettamisen jälkeen tapahtuva eläkesäätiön varojen arvonmuutos huomioidaan laskettaessa osakkaan 7 luvun 4 §:ssä tarkoitettua vakuutusmaksun määrää. Pykälän 2 momentin mukaan eläkesäätiön osakkaan vastuu eläkesäätiön velvoitteista päättyy vasta, kun vakuutuskanta on luovutettu selvitysmenettelyssä. Lisäksi vastuun päättymiseksi edellytetään, että kaikki muut eläkesäätiön velat on maksettu tai niistä on asetettu hyväksyttävä vakuus ja eläkesäätiö on purkautunut.

26 § Vaatimus saatavan välittömäksi maksamiseksi. Ehdotuksen mukaan eläkelaitoksella on oikeus vaatia saatava osakkaalta maksettavaksi välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos eläkelaitoksella ei ole riittävästi käteisiä varoja eläkkeitä, muita etuuksia tai selvitysmenettelystä aiheutuvia kuluja varten, mutta sillä on kuitenkin saatava osakkaalta.

Pykälän 2 momentti koskee saatavien irtisanomista muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Tällöin irtisanomisaika on kuusi kuukautta eikä tätä pidempiä sovittuja irtisanomisaikoja noudateta.

Pykälä vastaa sisällöltään eläkesäätiölain 86 §:ää. Vastaavia säännöksiä ei ole vakuutuskas-salaissa, joten pykälässä ehdotetaan laajennettavaksi irtisanomismahdollisuus myös eläkekassoilte.

27 § Etuoikeutetut velkojat. Pykälän 1 momentti sisältää säännökset siitä, miten eläkelaitoksessa vakuutetuilla, eläkkeensaajilla ja muiden etuuksien saajilla on osuudestaan vastuovelkaan keskenään samanlainen etuoikeus eläkelaitoksen omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla. Pykälän 2 momentin mukaan kyseinen etuoikeus ei kuitenkaan huononna käteispannin tai omaisuuden vahvistetun kiinnityksen haltijan oikeutta. Pykälä vastaa tältä osin eläkesäätiölain 91 §:ää ja vakuutuskassalain 121 §:ää. Lisäksi momentissa säädettäisiin, ettei etuoikeus estä suorittamasta maksunsaantijärjestyksessä edellä olevia 22 §:ssä ja 23 §:n 1—4 kohdassa tarkoitettuja velkoja selvitystilan aikana.

28 § Velkojen maksaminen ja omaisuuden jakaminen. Pykälä vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 90 §:n 1 ja 3 momenttia sekä vakuutuskassalain 120 §:n 1 momenttia. Koska vakuutuskassalla ei enää olisi takuupääomaa sen takaisinmaksamisesta ei olisi tarpeen säätää kuten nykyisin.

29 § Lopputilitys. Pykälän vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 92 §:ää, vakuutuskassalain 123 §:ää ja vakuutusyhtiölain 23 luvun 23 ja 24 §:ää. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin nimenomainen selventävät säännökset, joiden mukaan kertomuksessa on selostettava omaisuuden jaon lisäksi myös vakuutuskannan luovuttamista ja joiden mukaan kertomukseen on liitettävä tilinpäätösasiakirjojen lisäksi toiminta- ja tilintarkastuskertomukset. Samoin tieto kertomuksesta annettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön sijaan Finanssivalvonnalle.

30 § Lopputilityksen ja jaon moittiminen. Pykälän mukaan moiteoikeus on laajalla henkilöpiirillä, jolla yleisten siviiliprosessioikeudellisten säännösten ja periaatteiden nojalla voi olla asiassa asiavaltuus. Tällaisia voivat olla esimerkiksi entiset hallituksen jäsenet ja entinen toimitusjohtaja, eläkekassassa kassankokouksen tai edustajiston jäsenet, vakuutetut, eläkkeen- ja muun etuudensaajat ja edunsaajat sekä muut velkojat. Moiteoikeus koskee sekä lopputilitystä että selvitysmiehen tekemää omaisuuden jakamista koskevaa päätöstä. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 93 §:ää siltä osin, kuin voimassa oleva säännös koskee lopputilitystä, ja vakuutuskassalain 124 §:ää.

31 § Ilmoitus vastuun siirrosta eläkkeen- ja muun etuudensaajalle. Pykälä on uusi. Vastaavasta ilmoituksesta on säädetty aiemmin eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa vakuutuskannan luovutusta koskevassa luvussa. Koska selvitystilassa kyse on myös vakuutuskannan luovuttamisesta, vakuutettujen edun kannalta vastaava ilmoitusta koskeva säännös on tarkoituksenmukainen. Pykälän mukaan eläkelaitoksen, joka on vastaanottanut selvitystilaan asetetun eläkelaitoksen vakuutuskannan, tulee ilmoittaa vastuun siirrosta eläkkeen ja muiden etuuksien saajille. Ilmoittaminen on tehtävä viimeistään vakuutuskannan siirron jälkeen tapahtuvan ensimmäisen etuuksien maksun yhteydessä.

32 § Purkautuminen ja rekisteristä poistaminen. Pykälä sisältää säännökset eläkelaitoksen purkamisajankohdasta sekä lopputilitykseen liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevaa eläkesäätiölain 94 §:ää ja vakuutuskassalain 125 §:ää.

33 § Toiminta purkautumisen jälkeen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi puretun eläkelaitoksen oikeusasemasta sekä eläkelaitoksen johtohenkilöä mukaan lukien selvitysmiestä, osakasta, eläkekassan kassankokouksen puheenjohtajaa tai tilintarkastajaa vastaan mahdollisesti nostettava vahingonkorvauskanteesta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, ettei purettu eläkelaitos voi poistamisen jälkeen hankkia oikeuksia tai tehdä sitoumuksia. Momentissa purettua eläkelaitosta käsitellään oikeustoimikelpoisuuden osalta vastaavalla tavalla kuin rekisteröimätöntä eläkelaitosta. Myös eläkelaitoksen puolesta toimivia käsitellään näissä tilanteissa yhdenmukaisesti. Purettu eläkelaitos on kuitenkin muissa tilanteissa eri asemassa kuin perustettava eläkelaitos. Purettu eläkelaitos esimerkiksi omistaa sille kuuluvan omaisuuden, kun taas perustamisvaiheessa eläkelaitoksen lukuun hankit-

tu omaisuus tulee eläkelaitokselle vasta rekisteröinnillä. Puretun eläkelaitoksen selvitysmiehet voivat kuitenkin ryhtyä toimenpiteisiin selvitystoimien aloittamiseksi. Momentissa säädetään myös siitä, että puretun eläkelaitoksen sopimuskumppani voi vetäytyä sopimuksesta, jos hän ei tiennyt eläkelaitoksen purkautumisesta. Sopimuskumppanilla olisi velvollisuus reagoida verrattain nopeasti saatuaan tiedon asiasta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettua henkilöä vastaan mahdollisesti nostettavasta vahingonkorvauskanteesta. Siitä huolimatta, että lopputilitys on hyväksytty kassankokouksessa ja eläkekassa on purkautunut, uusi kassankokous voidaan kutsua koolle käsittelemään tällaista vahingonkorvauskannetta momentissa mainituin edellytyksin. Jos selvitysmies ei kutsu kassankokousta koolle, osakkaat voivat vaatia Finanssivalvonnan kutsumaan kassankokouksen koolle eläkekassan kustannuksella. Pykälä vastaa asiallisesti vakuutusyhtiölain 23 luvun 25 §:n 2 ja 3 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin selkeyden vuoksi haasteen toimittamisesta purkautuneelle eläkelaitokselle.

34 § Selvitystilan jatkaminen. Pykälässä säädettäisiin selvitystilan jatkamisesta tietyissä tilanteissa sen jälkeen, kun eläkelaitos on purettu. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin selvityksen jatkamisen perusteista, joita olisivat uusien varojen ilmaantuminen ja kanteen nostaminen eläkelaitosta vastaan. Selvitystilaa voitaisiin jatkaa myös, jos siihen muusta syystä on tarvetta. Nykyisin asiasta säädetään samankaltaisesti eläkesäätiölain 96 §:n 1 momentissa ja vakuutus-kassalain 127 §:n 1 momentissa. Ehdotuksen mukaan kuitenkin selvitystyön jatkaminen kuuluu aikaisemmalle selvitysmiehelle. Tilanteesta, jossa vakuutusyhtiöllä ei kuitenkaan enää ole toimikelpoista selvitysmiestä, Finanssivalvonnan olisi hakemuksesta määrättävä selvitysmies.

Pykälän 2 momentti koskee rekisteristä poistamisen jälkeistä tilannetta, jossa tarvitaan selvitystoimia. Tällöin selvitystilaan määräämistä voisi hakea se, jonka oikeutta asia koskee. Finanssivalvonnan olisi määrättävä eläkelaitos selvitystilaan. Ehdotuksen mukaan selvitysmenettelyn jatkamisen vaihtoehtona Finanssivalvonnalla olisi määrätä varojen käyttämisestä tilanteessa, jossa eläkelaitokselle tulevien varojen määrä on niin vähäinen, ettei selvitystilan jatkaminen ole mielekästä. Tämän vuoksi momentissa säädetään mahdollisuudesta käyttää varoja ilman jatkettua selvitystilaa. Momentti vastaa vakuutuslainsäädännön 127 §:n 2 momenttia ja eläkesäätiölain 96 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta sitä, että voimassa olevissa laeissa toimivalta on sosiaali- ja terveysministeriöllä ja ehdotuksessa Finanssivalvonnalla.

Pykälän 3 momentti koskee tilannetta, jossa uusien varojen ilmaantumisesta huolimatta varat eivät riittäisi jatkettun selvitystilan kulujen suorittamiseen eikä kukaan ota niitä vastattavakseen. Tällöin selvitystilaa ei jatketa. Momentti vastaa asiallisesti vakuutusyhtiölain 23 luvun 26 §:n 4 momenttia.

35 § Eläkesäätiön selvitystilan lopettaminen ja vakuutustoiminnan jatkaminen. Säännöstä sovellettaisiin eläkesäätiön selvitystilan lopettamiseen. Vastaavaa säännöstä eläkekassan selvitystilan lopettamisesta ei ehdoteta, koska eläkekassassa osakkaiden vastuu kassan velvoitteista katkeaa 24 §:n mukaisesti selvitystilaan asettamispäivänä. Kassan osakkaiden vastuuseen ei tämän jälkeen vaikuta muun muassa kassan kateomaisuuden arvon kehittyminen. Jos selvitystila olisi mahdollista lopettaa osakkaiden päätöksellä, kassan osakkaat voisivat lisämaksuvelvollisuudesta vapautuakseen päättää lopettaa selvitystilan, jos kassassa on jälleen vakavaraisuusrajaa vastaava määrä katevaroja. Eläkesäätiöiden osalta osakkaan vastuuta ei ole rajoitettu selvitystilassa, jolloin on perusteltua, että osakkaat voivat hyötyä selvitystilan aikana tapahtuvasta kehityksestä ja päättää lopettaa selvitystilan.

Nykyisin eläkesäätiön selvitystilan lopettaminen ja toiminnan jatkaminen on ollut mahdollista ainoastaan silloin, kun selvitystila on aloitettu eläkesäätiön vapaaehtoisella päätöksellä (vapaaehtoinen selvitystila). Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi eläkesäätiön selvitystilan lopettamisesta myös silloin, kun eläkesäätiön taloudellinen asema tai jäsenmäärä tai molemmat para-

nevat selvitystilan aikana siten, että se täyttää tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettut toimintaedellytykset.

Pykälän 1 momentin mukaan eläkesäätiön osakkaat voivat tilintarkastajien lausunnon saatuaan päättää selvitystilan lopettamisesta ja toiminnan jatkamisesta tietyin edellytyksin. Ensimmäisenä edellytyksenä mainitulle päätökselle on se, että eläkesäätiö täyttää jälleen 2 §:n 1 momentin 1 - 3 kohdassa säädetyt edellytykset toiminnan jatkamiselle. Lisäksi pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että osakkaiden päätös selvitystilan lopettamisesta ja toiminnan jatkamisesta on pätevä vain, jos se on tehty yksimielisesti. Säännöissä ei voida määrätä alhaisemmasta vaatimuksesta. Momentti vastaa sisällöltään eläkesäätiölain 97 §:n 1 momenttia ja vakuutuskassalain 128 §:n 1 momenttia lukuun ottamatta sitä, että voimassa olevassa laissa ei säädetä pakkoselvitystilan lopettamisesta. Ehdotus vastaa sisällöltään myös vakuutusyhtiölain 23 luvun 7 §:n 1 momenttia. Voimassa olevasta vakuutusyhtiölainsäädännöstä poiketen ehdotuksessa ei myöskään säädetä kieltoa, jonka mukaan päätöstä ei kuitenkaan saataisi tehdä, jos selvitystilaan on lain mukainen peruste tai jos eläkelaitoksen omaisuutta on jaettu. Ehdotuksen nojalla päätöstä ei voida tehdä, jos selvitystilaan on edelleen lain mukainen peruste. Sen sijaan omaisuuden jaosta huolimatta päätös voitaisiin tehdä silloin, jos lain edellytykset täyttyvät.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin eläkesäätiön johdon valitsemisesta, kun toimintaa päätetään jatkaa. Momentissa säädettäisiin myös lopputilityksestä, joka selvitysmiesten olisi 29 §:n mukaan annettava. Momentti vastaa sisällöltään eläkesäätiölain 97 §:n 2 momenttia, vakuutuskassalain 128 §:n 2 momenttia myös vakuutusyhtiölain 23 luvun 7 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta sitä, että ehdotuksessa ei säädetä hallintoneuvoston valitsemisesta. Ehdotuksessa säädettäisiin myös selvyuden vuoksi, että selvitysmiehen tehtävä päättyy, kun hallitus on valittu. Selvitysmiesten on tällöin annettava lopputilitys.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin hallituksen velvollisuudesta ilmoittaa viivytyksettä Finanssivalvonnalle selvitystilan lopettamisesta rekisterimerkintää varten. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että velvollisuus rekisteri-ilmoituksen tekemiseen on muiden vastaavien tilanteiden tapaan eläkelaitoksen vastavalitulla johdolla eikä selvitysmiehellä, toisin kuin nykyisessä eläkesäätiölain 97 §:n 3 momentissa, vakuutuskassalain 128 §:n 3 momentissa ja vakuutusyhtiölain 23 luvun 7 §:n 1 momentissa. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan ilmoituksen sisältöä koskevista määräyksenantovaltuuksista.

36 § Konkurssiin luovuttaminen ja edustaminen konkurssin aikana. Pykälän 1 momentin mukaan normaalitilanteessa eläkelaitoksen omaisuus voitaisiin luovuttaa konkurssiin ainoastaan hallituksen päätöksellä ja selvitystilassa olevan eläkelaitoksen omaisuus selvitysmiesten päätöksellä, kuten nykyisinkin. Säännös vastaa tältä osin sisällöllisesti eläkesäätiölain 98 §:n ja vakuutuskassalain 129 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin eläkelaitoksen edustamisesta konkurssissa. Jos eläkelaitos on luovutettu konkurssiin hallituksen päätöksellä, eläkelaitosta edustavat hallitus ja toimitusjohtaja. Jos eläkelaitos on luovutettu konkurssiin selvitysmiehen päätöksellä, eläkelaitosta edustaa selvitysmies. Konkurssin aikana voidaan valita uusia hallituksen jäseniä tai uusia selvitysmiehiä. Säännös vastaa tältä osin sisällöllisesti eläkesäätiölain 98 §:n ja vakuutuskassalain 129 §:n 1 momentin toista ja kolmatta virkettä.

Pykälän 3 momentin nojalla konkurssissa olevan eläkelaitoksen nimeen on lisättävä ”konkurssitilassa”. Säännöksellä pyritään suojaamaan kolmansien tiedonsaantia eläkelaitoksen oikeudellisesta asemasta. Säännös vastaa sisällöllisesti eläkesäätiölain 99 §:ään ja vakuutuskassalain 131 §:ää.

Pykälän 4 momentissa säädetään, että Finanssivalvonnan esityksestä tuomioistuimen on pesänhoitajia määrätessään määrättävä pesänhoitajaksi yksi Finanssivalvonnan nimeämä henkilö. Säännös vastaa tältä osin sisällöllisesti eläkesäätiölain 98 §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 129 §:n 2 momenttia.

37 § Etuoikeutetut velkojat konkurssissa. Pykälässä säädetään 27 §:ssä tarkoitettujen etuoikeutettujen saatavien säännösten soveltamisesta myös konkurssissa. Säännös vastaa sisällöllisesti eläkesäätiölain 98 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 129 §:n 3 momenttia.

38 § Purkamisen ja rekisteristä poistaminen konkurssin johdosta. Säännös vastaa sisällöllisesti eläkesäätiölain 98 §:n 4 momenttia ja vakuutuskassalain 129 §:n 4 momenttia.

39 § Konkurssin päätyminen selvitystilaan. Säännös vastaa sisällöllisesti eläkesäätiölain 98 §:n 5 momenttia ja vakuutuskassalain 129 §:n 5 momenttia.

14 Luku Vahingonkorvausvelvollisuus

Luvussa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevan eläkesäätiölain 12 luvun ja vakuutuskassalain 14 luvun tapaan eläkekassaa ja eläkesäätiötä koskevista vahingonkorvaussäännöksistä. Luvussa säädettäisiin johdon ja osakkaan vahingonkorvausvelvollisuudesta sekä korvauskanteen nostamisesta, vastuuvapaudesta sekä kanneoikeuden vanhentumisesta. Lähtökohtana on ollut luvun rakenteen ja kirjoittamistavan selkeyttäminen vakuutusyhtiölaissa ja osakeyhtiölaissa voimassaolevia säännöksiä ja periaatteita vastaavalla tavalla.

Eläkelaitoksen johtoa koskevat vahingonkorvaussäännökset säilyvät pääsääntöisesti nykyisen kaltaisina. Eläkekassan osalta ehdotetaan lievennettäväksi muuta yhteisöainsäädäntöä vastaavalla tavalla eläkekassan osakkaan ja edustajiston jäsenen vahingonkorvausvelvollisuutta. Laissa ehdotetaan myös säädettävän eläkelaitoksen johtohenkilöitä koskevasta tuottamusolettamasta yhteisöainsäädäntöä vastaavalla tavalla. Nykyistä poiketen lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös myös eläkekassan kassankokouksen puheenjohtajan vahingonkorvausvelvollisuudesta vastaavalla tavalla, kuin mitä vakuutusyhtiölaissa on säädetty yhtiökokouksen puheenjohtajan vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Eläkekassan perustajan vahingonkorvausvelvollisuudesta ei enää jatkossa säädettäisi, vaan perustajaa koskevat vastuut sisältyisivät osakasta koskeviin säännöksiin. Myös voimassa olevassa vakuutuskassalaissa olleet säännökset koskien eläkekassan jäsenen ja nimenkirjoittajan vahingonkorvausvelvollisuutta, ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomina.

Vahingonkorvauksen sovittelua koskeviin säännöksiin ehdotetaan muutoksia. Nykyisin laissa on ollut vahingonkorvauslain sovittelua ja korvausvastuun jakaantumista koskevia säännöksiä tiukentava säännös, jonka mukaan mainittuja vahingonkorvauslain säännöksiä voidaan soveltaa ainoastaan, kun hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan syyksi on jäänyt vain lievä huolimattomuus. Tästä ehdotetaan luovuttavan, koska muussakaan yhteisöainsäädännössä ei ole vastaavasta tiukennusta. Lisäksi kanneoikeuden vanhentumista koskevia aikoja ehdotetaan pidennettäväksi 5 vuoteen nykyisten kahden tai kolmen vuoden sijasta vakuutusyhtiö- ja osakeyhtiölakia vastaavalla tavalla.

1 § Johtohenkilön vahingonkorvausvelvollisuus. Pykälä vastaa sisällöllisesti, mitä vakuutusyhtiön johdon vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään vakuutusyhtiölain 28 luvun 1 §:ssä. Pykälässä tarkoitettu johtoon kuuluva henkilö ratkaistaan viime kädessä sen perusteella, kuka tosiasiaassa on valittu hoitamaan kyseistä tehtävää, eikä asiaa koskevien muodollisten seikkojen perusteella.

Pykälän 1 momentissa säädetään hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvelvollisuudesta eläkelaitosta kohtaan. Momentin mukaan johdon on korvattava vahinko, jonka hän on toimessaan ehdotuksen 4 luvun 1 §:ssä säädetyn johdon yleisen huolellisuusvelvoitteen vastaisesti tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttanut eläkelaitokselle. Ehdotuksen 4 luvun 1 §:n mukaan hallituksen ja toimitusjohtajan on johdettava eläkelaitosta huolellisesti ja ammattitaitoisesti. Jos johtoon kuuluva rikkoo huolellisuusvelvoitettaan, hän on pykälän mukaan velvollinen korvaamaan eläkelaitokselle aiheuttamansa vahingon.

Pykälän 2 momentin mukaan johtohenkilö on velvollinen korvaamaan 1 momentissa tarkoitettun lisäksi myös vahingon, jonka hän on tehtävässään muuten tätä lakia tai sen nojalla annet-

tuja säännöksiä, eläkelaitoksen sääntöjä, ministeriön tai Finanssivalvonnan määräyksiä rikkomalla aiheuttanut eläkelaitokselle, osakkaalle tai muulle henkilölle. Nykyisin vakuutuskassalaissa on ollut maininta lisäksi vakuutusta varten vahvistetuista perusteista, joka ehdotetaan nyt poistettavaksi. Korvausvastuu edellyttää siis, että vahinko on aiheutettu rikkomalla esimerkiksi muita tämän lain säännöksiä kuin pelkästään 4 luvun 1 §:ssä säädettyä huolellisuusvelvoitetta. Nykyisin laissa mainittu sana tuottamuksellisuus on korvattu samaa tarkoittavalla huolimattomuus-sanalla. Näin on menetelty myös muussa yhteisölaainsäädännössä.

Hallintoneuvoston jäsenen vastuusta ei ehdoteta enää säädettävän, koska mainittua hallintotoelintä ei enää olisi jatkossa. Voimaanpanolaissa säädettäisiin olemassa olevien hallintoneuvoston jäsenten vastuusta. Eläkelaitoksen hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan korvausvastuu olisi ehdotuksen mukaan yhtä laaja kuin nykyisissä eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa. Sen sijaan edustajiston jäsenen korvausvastuu on voimassa olevan vakuutuskassalain 153 §:n mukaan edellyttänyt tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta. Tältä osin edustajiston jäsenen vahingonkorvausvastuu tiukentuu vakuutusyhtiö- ja osakeyhtiölaainsäädännössä säädettyä vastaavalla tavalla.

Voimassa olevassa eläkesäätiölain 109 §:ssä on säännökset, jonka mukaan korvausvastuu on voinut syntyä myös silloin, kun vahinkoa on aiheutettu eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle. Nyt ehdotetaan, että momentissa ei lueteltaisi näin täsmällisesti kyseisiä tahoja, mutta myös näiden henkilöiden voidaan katsoa sisältyvän laissa mainittuun muun henkilön käsitteeseen. Voimassa olevan vakuutuskassalaissa on säädetty erikseen myös perustajan vahingonkorvausvastuusta. Tämä ei olisi enää tarpeellista, koska pykälässä mainittu osakas käsittäisi myös eläkelaitoksen perustamisvaiheessa perustajana olevan työnantajan. Laissa ei olisi enää tarpeen säätää myöskään erikseen nimenkirjoittajan vahingonkorvausvelvollisuudesta. Nimenkirjoittaja tai muu edustaja vastaa aiheuttamastaan vahingosta niin kuin hänelle 4 luvun 18 §:n mukaan edustamisoikeuden antanut hallitus. Asiasta ehdotetaan säädettävän 4 luvun 18 §:n 2 momentissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nimenomaisesti eläkelaitoksen johtohenkilöä koskevasta tuottamusolettamasta. Johtohenkilön on korvausvastuun välttääkseen osoitettava menelleensä huolellisesti. Momenttiin ehdotetaan otettavan säännös tuottamusolettamasta myös silloin, kun osakas on aiheuttanut eläkelaitokselle, osakkaalle tai muulle henkilölle korvaavaa vahinkoa eläkelaitoksen lähipiiriin kuuluvan eduksi oikeustoimella tai muulla siihen rinnastettavalla järjestelyllä. Eläkelaitoksen ja toisen henkilön katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin silloin, kun toinen pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja toimintaa koskevassa päätöksenteossa. Lähipiiritilanteessa voidaan olettaa, että kysymyksessä on vähintään tuottamuksellinen menettely. Säännöksen soveltaminen ei edellytä näyttöä siitä, että tarkoitus oli tuottaa lähipiirille kuuluvaa etua, vaan riittävää on, että toimi objektiivisesti arvioiden on tapahtunut lähipiiriin hyväksi.

2 § Eläkekassan osakkaan vahingonkorvausvelvollisuus. Pykälä vastaisi asiallisesti vakuutuskassalain 153 §:ssä säädettyä. Voimassa olevasta laista poiketen säännöksessä ei enää säädettäisi jäsenen korvausvastuusta eläkekassaa, osakasta tai muuta henkilöä kohtaan. Jäsenellä ei käytännössä ole intressiä vahingoittaa kyseisiä tahoja, joten tällaisen korvausvastuun syntyminen on hyvin epätodennäköistä. Osakkaan vahingonkorvausvelvollisuuden edellytyksenä ei olisi enää tahallisuus tai törkeä tuottamus, kuten nykyisin, vaan riittävää olisi, että osakas on myötävaikuttamalla tahallaan tai huolimattomuudesta tämän lain tai eläkekassan sääntöjen rikkomiseen aiheuttanut vahingon. Tämä vastaa mitä vakuutusyhtiölain 28 luvun 3 §:ssä ja osakeyhtiölain 22 luvun 2 §:ssä säädetään. Voimassa olevassa vakuutuskassalaissa on säädetty, että korvausvastuu voi syntyä myös vakuutusta varten vahvistettujen perusteiden noudattamatta jättämisestä. Tämä vastuunperuste ehdotetaan poistettavaksi.

3 § Kassankokouksen puheenjohtajan vahingonkorvausvelvollisuus. Nykyisin voimassa olevassa laissa ei ole erikseen kassankokouksen puheenjohtajaa koskevia vahingonkorvaussäännöksiä. Pykälään ehdotetaan säädettäväksi vakuutusyhtiölain 28 luvun 4 §:ää ja osakeyhtiölain 22 luvun 3 §:ää vastaavasti, että kassankokouksen puheenjohtaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on tehtävässään tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä, eläkekassan sääntöjä tai Finanssivalvonnan määräyksiä rikkomalla tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttanut. Vahingon on tullut aiheutua eläkekassalle, osakkaalle tai muulle henkilölle.

4 § Sovittelu ja korvausvastuun jakaantuminen. Pykälään ehdotetaan nykyisen eläkesäätiölain 154 §:n 1 momentin ja vakuutuskassalain 111 §:n 1 momenttia vastaavaa viittaussäännöstä vahingonkorvauslain (4212/1974) 2 ja 6 luvun sovittelua ja korvausvastuun jakautumista koskeviin säännöksiin. Nykyisin voimassa olevissa laeissa on ollut tiukennus, jonka mukaan vahingonkorvauslain sovittelua koskevia säännöksiä on voitu soveltaa johdon osalta vain silloin, kun kyseessä on ollut lievä huolimattomuus. Tätä edellytystä ei ehdoteta enää otettavan lakiin, koska vastaavaa ei edellytetä muualla yhteisöainsäädännössä.

5 § Päätös vahingonkorvauskanteen nostamiseksi. Pykälä vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 112 §:ää ja vakuutuskassalain 155 §:ää. Erona nykytilaan pykälässä ei enää säädettäisi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön oikeudesta asettaa erityinen asiamies ajamaan kannetta eläkelaitoksen lukuun. Vastaavaa säännöstä ei ole vakuutusyhtiölaissa tai muussa yhteisöainsäädännössä.

6 § Osakkaiden oikeus ajaa kannetta eläkekassan hyväksi. Pääsääntöisesti eläkekassan mahdollisten vahingonkorvausvaatavien toteuttamisesta päätetään kassankokouksessa tai hallituksessa. Pykälässä säädetään poikkeuksesta, jonka perusteella eläkekassan osakkailla on kuitenkin oikeus ajaa kannetta eläkekassan hyväksi. Pykälä vastaa vakuutuskassalain 156 §:ssä säädettyä sekä vakuutusyhtiölain 28 luvun 8 §:n 1-3 momenttia.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa edellytetään, että kantajilla on eläkekassassa kanteen vireilepanohetkellä vähintään yksi kymmenesosa osakkaiden äänivallasta. Voimassa olevaan lakiin verrattuna vähemmistövaatimusta ehdotetaan lievennettäväksi nykyisestä vähintään yhdestä kolmasosasta, vähintään yksi kymmenesosaan. Tämä vastaa vakuutusyhtiölain mukaista vähemmistöosakkaiden lukumäärää. Lisäksi ehdotetaan vakuutusyhtiölakia vastaavasti, että osakkaalla on kanneoikeus myös silloin, kun osoitetaan, että vahingonkorvausvaatimuksen toteuttamatta jättäminen olisi yhdenvertaisuusperiaatteen vastaista. Tällöin kanneoikeus ei riipu 1 kohdassa mainitusta äänivallasta. Voimassa olevan lain mukaan myös vakuutuskassan jäsenillä ja edustajiston jäsenillä on ollut oikeus ajaa kannetta. Tämä ehdotetaan poistettavaksi, koska myöskään työeläkeyhtiössä vakuutetuilla ei ole vastaavaa oikeutta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että eläkekassalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei se ole ilmeisen tarpeeton. Tästä ei aikaisemmin ole ollut säännöstä. Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 156 §:n 3 momenttia.

7 § Kanneoikeuden vanhentuminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kaikille luvussa tarkoitetuille kanteille yhteisestä viiden vuoden määräajasta. Määräaika ehdotetaan pidennettävän nykyisestä kahdesta tai kolmesta vuodesta viiteen vuoteen. Uusi kanneaika vastaisi vakuutusyhtiölain 28 luvun 9 §:ssä ja osakeyhtiölain 22 luvun 8 §:ssä säädettyä. Kanneajat lasketaan alkaviksi samoista ajankohdista kuin nykyään. Pykälässä säädettyä kanneaikaa sovelletaan myös tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettuihin kanteisiin, joita tämän ohella voi koskea myös 6 §:n 3 momentissa säädetty erityinen kanneaika.

Muutoksena nykytilanteeseen laissa ei enää säädettäisi vakuutuskassalain perustajaa, jäsentä tai nimenkirjoittajaa vastaan nostettavien kanteiden kanneoikeuden vanhentumisesta. Tältä osin asiaa on perusteltu tämän luvun 1 §:n perusteluissa. Uutta olisi säännös koskien tämän luvun 3 §:n mukaista kassankokouksen puheenjohtajaa vastaan nostettavan kanteen vanhentumisaikaa.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 113 §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 157 §:n 2 momenttia.

8 § *Pakottavuus*. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vahingonkorvaussäännösten pakottavuudesta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, ettei eläkelaitoksen 2 ja 3 §:ssä säädettyä oikeutta vahingonkorvaukseen eräissä tapauksissa voida rajoittaa eläkelaitoksen säännöissä. Momentin 1 kohdan mukaan oikeutta vahingonkorvaukseen ei voida rajoittaa, kun vahinko on aiheutettu rikkomalla tämän lain tai sen nojalla sovellettavia säännöksiä, joista ei voida poiketa eläkelaitoksen sääntöihin otetulla määräyksellä. Momentin 2 kohdan mukaan eläkelaitoksen oikeutta vahingonkorvaukseen ei voida eläkelaitoksen säännöissä rajoittaa, jos vahinko on aiheutettu muuten tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta.

Pykälän 2 momentin mukaan vahingonkorvausvastuun rajoittaminen eläkelaitoksen sääntöjä muuttamalla edellyttäisi kaikkien osakkaiden suostumusta. Jos sääntöjä tältä osin muutetaan, vastuunrajoitus tulee voimaan, kun muutos rekisteröidään.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, ettei eläkelaitoksen säännöissä voida rajoittaa osakkaan tai muun henkilön, velkojan, tämän luvun tai tilintarkastuslain mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen taikka kanteen ajamiseen. Eläkelaitoksen säännöt olisivat tehottomia siltä osin kuin oikeutta vahingonkorvaukseen tai kanteen nostamiseen on niissä rajoitettu enemmän kuin mitä tässä pykälässä on sallittu. Pykälä vastaa asiallisesti vakuutusyhtiölain 28 luvun 10 §:ää ja osakeyhtiölain 22 luvun 9 §:ää.

15 Luku Rangaistussäännökset

Luku sisältää lain rangaistussäännökset. Vakavimmat teot on kriminalisoitu *eläkelaitostoiminnan luvattomana harjoittamisena* (1 §) ja *eläkelaitosrikoksena* (2 §), joissa rangaistusasteikko on sakko tai enintään yksi vuotta vankeutta. Lievimät teot on kriminalisoitu *eläkelaitosrikkomuksena* (3§), josta voidaan tuomita vain sakkoon. Lisäksi luku sisältää *rangaistusseuraamukset vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta* (4§), jonka rangaistusasteikko määräytyy rikoslain 38 tai 40 luvun mukaan. Edellä mainitun perusteella syyteoikeus tässä luvussa rangaistavaksi säädettyihin tekoihin vanhentuu pääsääntöisesti kahdessa vuodessa rikoksen tekopäivästä. Kaikki luvussa kuvatut teot ovat virallisen syytteen alaisia.

Pääsääntöisesti luvussa kuvatut teot ovat rangaistavia vain tahallisina. Rangaistavuus ei myöskään koske tilanteita, joissa teko on vähäinen. Teon mahdollinen vähäisyys arvioidaan tapauskohtaisesti. Säännökset koskien eläkelaitosrikosta ja -rikkomusta sekä vaitiolovelvollisuuden rikkomista ovat myös toissijaisia. Tämä tarkoittaa sitä, että niitä sovelletaan vain, jollei teko samalla täytä sellaisen rikoksen tunnusmerkistöä, josta on muualla laissa säädetty ankarampi rangaistus. Laissa säädetty rangaistusuhka koskisi rangaistavaksi säädettyihin tekoihin syyllystyneitä luonnollisia henkilöitä. Rikoslain 9 luvussa säädetty oikeushenkilön rangaistusvastuu ei voisi tulla sovellettavaksi luvussa säädettyjen tekojen johdosta. Pääsääntöisesti rangaistussäännökset vastaisivat voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa säädettyä. Voimassa oleviin lakeihin verrattuna pykälien kirjoittamistapaa on y täsmennetty, jotta rangaistava teko on määritelty mahdollisimman yksiselitteisesti.

1 § *Eläkelaitostoiminnan luvaton harjoittaminen*. Pykälässä luetellut teot olisivat rangaistavia eläkelaitostoiminnan luvattomana harjoittamisena, eli niistä voitaisiin tuomia sakkoa tai enintään yksi vuotta vankeutta. Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 129 §:ää ja vakuutuskassalain 162 §:ää. Siinä kuitenkin täsmennettäisiin viittauksin, minkä pykälän vastaista toimintaa rangaistusuhka koskee.

2 § *Eläkelaitosrikos*. Pykälässä säädetään teoista, jotka ovat rangaistavia eläkelaitosrikoksena. Rangaistusasteikko eläkelaitosrikoksesta on sakkoa tai vuosi vankeutta. Pykälän 1 ja 3 kohta vastaisivat asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 130 §:ää ja vakuutuskassalain 163 §:ää.

Pykälän 2 kohta olisi uusi. Siinä kriminalisoidaan eläkelaitoksen varojen jakaminen 8 luvun 2 §:n vastaisesti. Rangaistusuhka koskisi siten eläkelaitoksen varojen käyttämistä laitoksen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Aiemmin eläkelaitoksen varojen jakaminen lain säännös-

ten tai eläkelaitoksen sääntöjen vastaisesti on ollut kriminalisoitua eläkesäätiö- ja vakuutuskas-sarikkomuksena, jossa rangaistuksena on sakkoa. Työeläkevakuutusyhtiöiden osalta vastaava teko on ollut kriminalisoitu vakuutusyhtiölain 29 luvun 4 §:n perusteella vakuutusyhtiörikokse-na, jonka rangaistusasteikko on sakkoa tai enintään vuosi vankeutta. Työeläkevakuutusjärjes-telmään kuuluvien varojen asiaton jakaminen on yhtä moitittavaa riippumatta siitä, jaetaanko varoja työeläkevakuutusyhtiöstä vai eläkelaitoksesta. Tämän vuoksi on perusteltua, että eläke-laitoksen varojen käyttäminen laitoksen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen olisi jatkossa kriminalisoitu eläkelaitosrikkoksena.

3 § Eläkelaitosrikkomus. Pykälässä lueteltaisiin ne teot, jotka olisivat rangaistavia eläkelaitos-rikkomuksena. Eläkelaitosrikkomuksesta voidaan tuomita sakkoa. Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 131 §:ää ja vakuutuskassalain 164 §:ää. Sitä kuitenkin täsmen-nettäisiin pykäläviittauksin.

Uutta olisi se, että pykälän 2 momentin mukaan 2 ja 3 kohdan mukainen menettely olisi ran-gaistavaa myös, jos menettely on ollut törkeän tuottamuksellista. Ehdotus vastaa vakuutusyhtiö-lain 29 luvun 5 §:n 2 momenttia, jota sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

4 § Rangaistusseuraamukset salassapitovelvollisuuden rikkomisesta. Pykälä vastaisi voimassa olevan eläkesäätiölain 132 a §:ää ja vakuutuskassalain 165 a §:ää.

16 Luku Erinäisiä säännöksiä

Luvussa ehdotetaan säädettäväksi eläkelaitoksia koskevista erinäisistä säännöksistä vastaavasti kuin eläkesäätiölain 14 luvussa ja vakuutuskassalain 15 luvussa. Erona nykytilaan rangaistus-säännöksistä ehdotetaan säädettäväksi erikseen luvussa 16. Luvussa säädettäisiin toimivaltaisesta tuomioistuimesta riita-asiassa, välimiesmenettelyn käytöstä, haasteen toimittamisesta eläke-laitokselle ja kassankokouksen päätöksen täytäntöönpanokiellosta. Lisäksi luvussa säädettäisiin salassapitovelvollisuudesta, poikkeuksista siihen sekä vaitiolovelvollisuuden rikkomisen ran-gaistusseuraamuksista.

Säännökset pysyvät lähtökohtaisesti voimassa olevia lakeja vastaavina. Luvun rakennetta ja kirjoittamistapaa pyritään kuitenkin selkeyttämään.

1 § Toimivaltainen tuomioistuin. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 126 §:ää ja vakuutuskassalain 158 §:ää. Pykälän viittausta oikeudenkäymiskaaren tarkennettaisiin koskemaan oikeudenkäymiskaaren 10 luvussa säädettyä.

2 § Välimiesmenettely. Pykälän 1 momentissa rajoitettaisiin välimiesmenettelyn käyttö vain 14 luvun mukaisiin riita-asioihin. Välimiesmenettelyssä voitaisiin ratkaista vahingonkorvauskanne eläkelaitoksen ja hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan, vakuutetun tai osakkaan välillä. Välimiesmenettelyn käytöstä tällaisessa asiassa voidaan ottaa määräys eläkelaitoksen sääntöihin, jolloin määräyksellä on sama vaikutus kuin välityssopimuksella. Voimassa olevassa eläkesäätiö- ja vakuutuskassalaissa ei ole rajoitettu välimiesmenettelyn käyttöä. Välimiesmenet-tely on vaihtoehto tuomioistuinprosessille sellaisissa riitakysymyksissä, joissa sovinto on sallit-tu. Välitystuomio on täytäntöönpanokelpoinen eikä siihen voi hakea muutosta. Välimiesmenet-telylle tunnusomaista on luottamuksellisuus eivätkä välitystuomiot olo julkisia. Välimiesmenet-telyn voidaan siten katsoa soveltuvan 14 luvun mukaisiin vahingonkorvauskysymyksiin. Sen sijaan välimiesmenettelyä ei voida pitää sopivana muihin eläkelaitosta koskeviin asioihin, eri-tyisesti jos asia koskee eläkelaitoksen varallisuutta ja siten työeläkejärjestelmään kuuluvia varo-ja.

Pykälän 2 momentin mukaan välitystuomio olisi ilmoitettava Finanssivalvonnalle, joka merkitsee ratkaisun eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin. Säädös on tarpeen, koska välitystuo-miot eivät lähtökohtaisesti ole julkisia.

3 § *Tiedoksiannot eläkelaitokselle.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 127 §:ää ja vakuutuskassalain 159 §:n 1 momenttia. Erona mainittuun vakuutuskassalain pykälään enää ei säädettäisi erikseen haasteen toimittamisesta kassankokouksen valitsemalle asiamiehelle siinä tapauksessa, että vakuutuskassan hallitus tahtoo nostaa kanteen vakuutuskassaa vastaan. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin myös tilanteesta, jossa tiedoksianto voidaan tietyn edellytyksin suorittaa luovuttamalla kenelle tahansa eläkelaitoksen palveluksessa olevalle tai eläkelaitoksen rekisteröidyn kotipaikan poliisiviranomaiselle.

4 § *Salassapitovelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin salassapitovelvollisuudesta voimassa olevaa eläkesäätiölain 132 §:ää ja vakuutuskassalain 165 §:ää vastaavasti.

5 § *Eläkelaitoksen oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja.* Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 132 c §:ää ja vakuutuskassalain 165 c §:ää. Erona aiempaan pykälä ei enää sisältäisi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuutusta, sillä se on osoittautunut tarpeettomaksi. Pykälään on myös lisätty eläkelaitoksen oikeus luovuttaa sosiaali- ja terveysministeriölle tietoja sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

6 § *Sosiaali- ja terveysministeriön oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja.* Ehdotettu pykälä vastaisi voimassa olevan eläkesäätiölain 132 b §:ää ja vakuutuskassalain 165 b §:ää.

LISÄELÄKESÄÄTIÖ- JA LISÄELÄKEKASSALAKI

1 Luku Lain soveltamisala ja toiminnan keskeiset periaatteet

1 § *Soveltamisala.* Pykälässä säädetään lain soveltamisalasta. Pykälä vastaa lisäeläketoimintaan sovellettavin osin voimassa olevan eläkesäätiölain 1 §:n 1 ja 2 momenttia, vakuutuskassalain 1 §:ää sekä maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain soveltamisalaa. Ehdotettua lakia sovellettaisiin sekä etuus- että maksuperusteisen lisäeläketoiminnan harjoittamiseen Suomessa rekisteröidyssä lisäeläkesäätiössä ja lisäeläkekassassa. Lisäeläkevakuutustoiminnalla tarkoitetaan muuta sosiaalista eläkevakuuttamista kuin lakisääteistä eläkevakuuttamista eli vapaaehtoista sosiaalista eläkevakuuttamista. Sosiaalista eläkevakuuttamista harjoittaa työnantaja suljetussa toimintapiirissä kuten 3 ja 4 §:ssä säädetään, mikä erottaa toiminnan muun muassa henkivakuutusyhtiöiden ryhmäeläkevakuutustoiminnasta. Erona nykytilaan olisi, että lakisääteisen eläkevakuutustoiminnan harjoittamisesta säädettäisiin omassa laissaan eli eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa. Lisäksi sairaus-, hautaus- ja eroavustuskasatoiminnasta säädettäisiin uudessa vakuutuskassalaissa.

Pykälän 2 momentin mukaan eläkelaitos ei saa harjoittaa muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua toimintaa. Säännös vastaa eläkesäätiölain 4 §:n 1 momenttia ja vakuutuskassalain 7 §:n 1 momenttia. Vastaava säännös on myös ehdotetussa eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa. Lisäeläketoiminnan harjoittamiselle on ominaista, että toiminta on sidoksissa osakkaana olevaan työnantajaan. Työnantaja vastaa laitoksen sitoumuksista ja omasta eläkelupauksestaan. Tämän ominaispiirteen johdosta toiminta on myös monin osin säännelty vakuutusyhtiöiden toiminnasta poikkeavalla tavalla ja siksi toiminta rajatussa piirissä on perusteltua vakuutettujen etujen turvaamisen ja kilpailuneutraliteetin näkökulmasta.

2 § *Määritelmät.* Pykälän 1 kohdan mukaan eläkelaitoksella tarkoitetaan lisäeläkesäätiötä ja lisäeläkekassaa. Eläkelaitoksen käsitettä käytetään pykälissä, jos säännöstä sovelletaan sekä eläkesäätiön että eläkekassaan. Pykälän 2 kohdassa määritellään ETA-valtio, jolla tarkoitetaan Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota. Pykälän 3 kohdan mukaan ETA-eläkelaitoksella tarkoitetaan lisäeläkelaitosta, joka on rekisteröity Suomessa rajat ylittävää toimintaa harjoittavana eläkelaitoksena. ETA-eläkelaitokset rekisteröidään Finanssivalvonnan rekisteriin. Pykälän 4, 5 ja 6 kohdassa määriteltäisiin erilaiset lisäeläkejärjestelyt. Etuusperusteisessa järjestelyssä työnantaja lupaa tietyn lisäeläkkeen tason ja vastaa lupauksen toteutumisesta. Maksuperusteisessa järjestelyssä työnantaja ei lupaa tiettyä lisäeläkkeen tasoa vaan eläke määräytyy suoritet-

tujen vakuutusmaksujen perusteella siten, että eläkkeen määrää korottavat maksujen sijoittamisesta saatava nettotuotot ja vähentävät kertyneiden varojen hoitokulut. Sijoittamisesta saaduilla nettotuotoilla tarkoitetaan sijoituskohteen tuottoja, joista on vähennetty kyseisen sijoitusmuodon kulut. Kertyneiden varojen hoitokuluilla tarkoitetaan muun muassa eläkelaitoksen toiminnasta aiheutuvia kuluja. Sijoitussidonnainen järjestely on maksuperusteisen järjestelyn alalaji, jossa eläkkeen arvo on sidottu tietyn sijoituskohteen arvonkehitykseen. Esimerkiksi tiettyihin rahastoihin sidottu järjestely on sijoitussidonnainen. Maksuperusteinen taas on esimerkiksi järjestely, jossa vakuutusmaksuille luvataan tietty korkotuotto.

Pykälän 7 kohdassa määritellään ammatillinen lisäeläke. Määritelmä vastaan lisäeläkedirektiivin 6 artiklan a kohdan määritelmää. Määritelmä on tarpeen, jos ETA-eläkelaitos hoitaa muun ETA-valtion lainsäädännön kuin Suomen lakien mukaista lisäeläkejärjestelmää.

Pykälän 8 kohdan biometrisen riskin määritelmä vastaa eläkesäätiölain 2 §:n 1 momentin 14 kohdan ja vakuutuskassalain 3 §:n 14 kohdan määritelmää. Pykälän 9 kohdassa määritellään osakas, jolla tarkoitetaan työnantajaa tai yrittäjää, joka on velvollinen maksamaan eläkelaitokselle vakuutusmaksua. Määritelmä vastaa sanamuodoltaan eläkesäätiö- ja eläkekassalain osakkaan määritelmää. Lisäeläketoiminnassa velvollisuus maksaa vakuutusmaksua perustuu tässä laissa säädettyyn sekä eläkelaitoksen sääntöihin.

Pykälän 10 kohdassa määritellään vakuutettu. Määritelmä on tarpeen lisäeläketoiminnassa, jossa vakuutettujen piiri ei määräydy muualla lainsäädännössä kuten lakisääteisessä eläkevaikuttamisessa. Vakuutetun käsite on uusi lisäeläketoiminnassa, jossa aiemmin vakuutuskassalaissa on käytetty käsitettä jäsen ja eläkesäätiölaissa käsitettä toimintapiiriin kuuluva henkilö. Lisäksi vakuutetulla tarkoitetaan niin sanottuja lähetettyjä työntekijöitä, jotka säilyvät eläkelaitoksessa vakuutettuina, vaikka eivät ulkomailla työskennellessään ole työsuhteessa eläkelaitoksen osakkaaseen tai kuulu sen johtoon. Vakuutetun käsite vastaa sisällöllisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 2 §:n 5 kohdan toimintapiiriin kuuluvan henkilön määritelmää ja 2 §:n 3 momenttia lähetetyistä työntekijöistä sekä vakuutuskassalain 3 §:n 4 kohdan määritelmiä.

Pykälän 11 kohdassa määritellään edunsaaja. Määritelmä on uusi, mutta vastaa voimassa olevaa oikeustilaa. Edunsaaja on henkilö, joka ei ole vakuutettu ja jonka oikeus eläkkeeseen tai muuhun etuuteen riippuu toisen henkilön vakuutettuna olemisesta. Edunsaaja on yleensä määriteltä eläkelaitoksen säännöissä. Edunsaaja on esimerkiksi vakuutetun puoliso tai lapsi, jolla on oikeus lisäeläkkeeseen esimerkiksi vakuutetun kuoleman johdosta. Määritelmä vastaa sisällöllisesti vakuutuskassalain 3 §:n 4 kohtaa, vaikka siinä ei nimenomaisesti käytetä termiä edunsaaja.

Pykälän 12 kohdassa määritellään säännelty markkina kuten kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettussa laissa. Pykälän 13 kohdan velkasitoumuksen määritelmä vastaa eläkesäätiölain 2 §:n 10 kohdan ja vakuutuskassalain 3 §:n 10 kohdan määritelmää. Pykälän 14 kohdan kiinteistöyhteisön määritelmä vastaa eläkesäätiölain 2 §:n 11 kohdan ja vakuutuskassalain 3 §:n 11 kohdan määritelmää, mutta säännökseen on tehty teknisiä muutoksia. Pykälän 15 kohdassa määritellään konserni, jolla tarkoitetaan kirjanpitolain mukaista konsernia. Aiemmin konserni määriteltiin viittauksella osakeyhtiölakiin. Säätiö tai kassa toimintaa voi kuitenkin harjoittaa työnantaja, joka ei ole osakeyhtiö, mutta joka kuitenkin muodostaa kirjanpitolaissa tarkoitettua konsernin.

Pykälän 16 kohdassa määritellään rahoittava yritys. Määritelmä on uusi ja se vastaa lisäeläkedirektiivin 6 artiklan c kohdan määritelmää. Määritelmä on tarpeen, jos ETA-eläkelaitos hoitaa muussa Eta-valtiossa kuin Suomessa sijaitsevan työnantajan tai muun yrityksen lisäeläkejärjestelmää. Pykälän 17 kohdassa määritellään vastaanottava jäsenvaltio kuten lisäeläkedirektiivin 6 artiklan j kohdassa. Pykälän 18 kohdassa määritellään Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen kuten eläkesäätiölain 2 §:n 7 a kohdassa ja vakuutuskassalain 3 §:n 7 a kohdassa. Pykälän 19 kohdassa määritellään toimivaltainen viranomainen kuten lisäeläkedirektiivin 6 artiklan g kohdassa. Pykälän 20 kohdassa määritellään OECD-valtio kuten eläkesäätiölain 46 a §:ssä ja vakuutuskassalain 83 g §:ssä. Pykälän 21 kohdassa määritellään luottolaitos. Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa luottolaitosta ei määriteltä, vaikka katesäännöksissä käsi-

tettä käytettiin. Käytännössä määritelmä vastasi luottolaitoslain määritelmää, jota myös ehdotettu määritelmä vastaa. Pykälän 22 kohdassa määritellään sijoitusrahasto ja pykälän 23 kohdassa vaihtoehtorahasto. Määritelmät ovat uusia. Voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain katesäännöksissä käytetään termejä sijoitusrahasto ja sijoitusrahastoon rinnastettava yhteissijoitusyritys, joita ei ole määritelty. Sijoitusrahasto määritellään sijoitusrahastolaissa ja muu yhteissijoitusyritys vastaa lainsäädännön muutoksen johdosta nykyisin vaihtoehtorahastoa. Ehdotuksessa viitataan edellä mainittuihin määritelmiin.

3 § *Toiminnan tarkoitus.* Pykälä säädetään eläkesäätiölain 1 §:n 1 momenttia ja vakuutuskassalain 1 §:n 1 momenttia vastaavasti, että lisäeläketoimintaa harjoitetaan muutoin kuin liikemäisesti. Sillä, että toimintaa tulisi harjoittaa muutoin kuin liikemäisesti tarkoitettaisiin samaan kuin voimassa olevassa laissa. Toiminta ei siten saisi edelleenkaan olla vakuutusliikkeen harjoittamista, jossa keskeistä on muun muassa voiton tavoittelu sekä avoin asiakaspiiri ja sitä kautta uusien asiakkaiden hankinta. Lisäksi momentissa todettaisiin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 2 §:n mukaisesti, että eläkelaitoksen tulee hoitaa laitokselle lakisääteiden eläketurvan toimeenpanoa varten kertyviä varoja vakuutettujen edut turvaavalla tavalla. Vaikka kyse onkin vapaaehtoisesta lisäeläketoiminnan harjoittamisesta, toiminnan sosiaalivakuutusluonne ja sen harjoittaminen muutoin kuin liikemäisesti korostaa vakuutettujen etujen turvaamista kuten työeläkevakuutusyhtiön toiminnassa.

4 § *Toimintapiiri ja vakuutetut.* Ehdotettu toimintapiiri vastaa pääosin voimassa olevan eläkesäätiölain 1 ja 115 §:ää sekä vakuutuskassalain 4 §:ää. Toimintapiiriin sovellettaisiin ehdotetun eläkesäätiö- ja eläkekassalain säännöksiä, mutta lisäeläkekassan toimintapiiri olisi hieman lakisääteistä eläkevakuuttamista harjoittavan eläkekassan toimintapiiriä laajempi kuten voimassa olevassa vakuutuskassalaissa. Lisäeläkekassan toimintapiiriin voisi muodostaa myös henkilöryhmä, joka on määritelty ammatin tai ammattialaan kuulumisen taikka rekisteröidyn yhdistyksen jäsenyyden perusteella, jos toiminnan harjoittaminen tämän ryhmän keskuudessa on perusteltua. Säännös vastaa vakuutuskassalain 4 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

Pykälän 2 momentin mukaan sellaisia muutoksia henkilöryhmään kuulumiseen tai rekisteröidyn yhdistyksen jäsenyyteen, joilla on vaikutusta eläkekassan toimintapiiriin, voidaan tehdä vain Finanssivalvonnan suostumuksella. Säännös vastaa asiallisesti vakuutuskassalain 5 ja 13 §:ää. Säännöksen tarkoituksena on säilyttää eläkekassan toimintapiiri rajallisena myös silloin, jos toimintaa harjoitetaan tietyn yhdistyksen tai määritellyn henkilöryhmän keskuudessa.

Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin, ketä voidaan vakuuttaa lisäeläketoimintaa harjoittavassa eläkesäätiössä tai eläkekassassa. Säännös vastaa eläkesäätiölain 1 ja 115 §:n sekä vakuutuskassalain 4 §:n toimintapiiriin määrittelyä. Kun toimintapiiri ehdotetussa laissa säädetään määrittelemällä toimintaa harjoittavat osakkaat, on tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi, tarpeen määritellä myös vakuutut. Toisin kuin lakisääteisessä eläkevakuutustoiminnassa vakuutettujen piiriä ei määritellä muualla lainsäädännössä. Säännöksen tarkoituksena on selventää, että lisäeläkesäätiössä tai -kassassa osakkaat eivät voi vakuuttaa muita kuin säännöksessä määritellyjä henkilöitä kuten esimerkiksi työntekijöitään tai johtoon kuuluvia henkilöitä.

5 § *Oikeushenkilöllisyys ja osakkaiden vastuu.* Säännös vastaa nykyistä oikeustilaa. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa tai vakuutuskassalaissa ei ole säännöksiä, jotka nimenomaisesti kuvaisivat osakkaiden asemaan sovellettavia yleisiä periaatteita. Pykälän 1 momentin mukaan eläkelaitos on perustajastaan erillinen oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröimisellä. Vastaava periaate on todettu muun muassa osakeyhtiölain 1 luvun 2 §:n 1 momentissa.

Pykälän 2 momentin mukaan eläkelaitoksen osakkaat vastaavat eläkelaitoksen velvoitteesta siten kuin tässä laissa säädetään ja laitoksen säännöissä määrätään. Pääsääntöisesti osakkaat vastaisivat eläkelaitoksen velvoitteista. Vaikka eläkesäätiö tai eläkekassa on osakkaista erillinen oikeushenkilö, osakkaat ovat vastuussa laissa täsmentyvällä tavalla siitä, että laitos täyttää sille säädetyt vaatimukset. Eläkesäätiön osakkaiden vastuu rinnastuu lähinnä avoimen yhtiön yhtiö-

miehen vastuuseen. Eläkesäätiön osakkaan vastuu säätiön velvoitteista on rajatonta eli osakas vastaa koko omaisuudellaan säätiön velvoitteiden täyttymisestä. Vastuuta ei ole kuitenkaan suoraan suhteessa kolmanteen osapuoleen. Osakkaan vastuu toteutuu osakkaan maksaessa säätiölle maksuja, joiden määrä voi nousta, jos säätiön vakavaraisuus sitä edellyttää. Vastuu on myös luonteeltaan solidaarista eli osakas vastaa laissa säädetyissä tapauksissa myös maksukyvyttömän osakkaan velvoitteista säätiötä kohtaan.

Eläkekassan osakkaan vastuu vastaa osin säätiön osakkaan vastuuta, mutta eläkekassan osakkaiden vastuuta on kuitenkin laissa rajattu, erityisesti kassan selvitystilassa.

6 § *Eläkelaitoksesta eroaminen ja erottaminen.* Pykälä on uusi, mutta vastaa sisällöltään voimassa olevaa oikeustilaa. Uudessa laissa todettaisiin nimenomaisesti eläkesäätiötoiminnan ja eläkekassatoiminnan peruspiirteet ja erot näiden laitosmuotojen välillä. Eläkesäätiö eroaa eläkekassasta olennaisesti siinä, että eläkesäätiön osakas ei voi erota säätiöstä ja jättää osakaskohtaista vakuutuskantaa säätiöön. Eläkesäätiön luonteeseen kuuluu, että osakas vastaa säätiön velvoitteista viime kädessä kaikella omaisuudellaan toisin kuin kassassa. Siksi osakas voi erota eläkesäätiöstä vasta, kun eroavan osakkaan osakaskohtainen vakuutuskanta on siirretty toiseen eläkelaitokseen. Eläkekassa rinnastuu taas osakkaan eroamisen ja vakuutuskannan siirron osalta lähinnä vakuutusyhtiön asiakkuuteen eli kassan osakas voi erota ja jättää osakaskohtaisen vakuutuskannan eläkekassaan.

7 § *Eläkesäätiö- ja eläkekassalain soveltaminen.* Eläkesäätiö- ja eläkekassalaki on yleislaki, jota sovelletaan soveltuvin osin myös lisäeläkevakuutustoimintaa harjoittaviin laitoksiin. Lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain on säännökset, joita sovelletaan vain lisäeläkevakuuttamiseen.

8 § *Säännökset, joita ei sovelleta maksuperusteiseen järjestelyyn.* Osaa lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain säännöksistä ei sovelleta maksuperusteiseen järjestelyyn. Maksuperusteinen järjestely poikkeaa etuusperusteisesta laitoksen vähimmäiskoon, vastuuvelan määrittelyn ja vastuuvelan kattamista koskevien sekä sijoitusomaisuuden arvostusmenetelmän sääntelyn osalta.

9 § *Säännökset, joita ei sovelleta sijoitussidonnaiseen järjestelyyn.* Sijoitussidonnainen järjestely on maksuperusteisen järjestelyn alalaji, jossa eläkkeen tai muun etuuden arvo on sidottu tietyn sijoituskohteen arvonkehitykseen. Tällaiseen järjestelyn vastuuvelan katteena olevien varojen arvostamiseen tilinpäätöksessä ei sovelleta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 6 luvun 7 §:ää.

2 Luku Perustaminen, osakkaat ja säännöt

1 § *Eläkesäätiön perustaja.* Pykälässä viitattaisiin lisäeläkesäätiön perustajien osalta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 1 §:n 1 momenttiin. Viitatussa lainkohdassa mainittujen tahojen lisäksi lisäeläkesäätiön voisivat perustaa vakuutetut työntekijät yhdessä työnantajan kanssa.

2 § *Eläkekassan perustaja.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin lisäeläkekassan perustajan osalta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa säädettyyn. Tämän lisäksi lisäeläkekassan voi perustaa henkilöryhmä, joka määritelty ammatin tai ammattialaan kuulumisen tai rekisteröidyn yhdistyksen jäsenyyden perusteella tai rekisteröity yhdistys. Henkilöryhmään kuuluvat työnantajat tai yrittäjät muodostavat kokonaisuuden esimerkiksi toimialan samankaltaisuuden vuoksi, mutta eivät siis muodosta taloudellista eikä hallinnollista kokonaisuutta. Lisäksi edellytetään, että eläkekassatoiminnan harjoittaminen on henkilöryhmän keskuudessa perusteltua. Se, onko eläkekassatoiminnan harjoittaminen ryhmän keskuudessa perusteltua, ratkaisisi Finanssivalvonta vahvistaessaan eläkekassan säännöt.

Pykälän 2 momentin mukaan maksuperusteista eläketointa harjoittavan eläkekassan voivat lisäksi perustaa vakuutetut työntekijät yhdessä työnantajan kanssa.

3 § Eläkelaitoksen vähimmäiskoko. Pykälässä säädetään eläkesäätiön ja eläkekassan vakuutettujen vähimmäismäärästä. Pykälän 1 momentin mukaan eläkesäätiössä tulisi olla vähintään 30 vakuutettua, tai mikäli eläkesäätiön säännöissä on erillinen määräys asiasta, vähintään 30 vakuutettua ja 30 eläkkeensaajaa. Eläkesäätiöstä perustettaessa vakuutettuja tulisi olla vähintään 30 viimeistään perustamista seuraavan toisen kalenterivuoden aikana. Momentti vastaa sisällöllisesti muutoin voimassa olevan eläkesäätiölain 3 §:ssä säädettyä.

Pykälän 2 momentin mukaan eläkekassassa vakuutettujen vähimmäismäärät olisivat kuten nykyisinkin eläkesäätiötä korkeammat. Eläkekassassa vähimmäisjäsenmäärä olisi 100 vakuutettua tai vähintään 100 vakuutettua ja eläkkeensaajaa, jos eläkekassan säännöissä näin määrätään. Eläkekassan, joka harjoittaa työkyvyttömyys- tai perhe-eläketoimintaa, vähimmäiskoko olisi kuitenkin 150 vakuutettua. Työkyvyttömyys- ja perhe-eläketoimintaa harjoittavien eläkekassojen vähimmäiskoko on vastannut lakisääteistä toimintaa harjoittavien eläkekassojen kokoa. Koska lakisääteistä toimintaa harjoittavien eläkelaitosten vähimmäiskokoa ehdotetaan tässä yhteydessä pienennettäväksi 300 vakuutetusta, on perusteltua pienentää sitä vastaavasti myös työkyvyttömyys- ja perhe-eläketoimintaa harjoittavien kassojen osalta. Momentti vastaa muutoin voimassa olevan vakuutuskassalain 6 §:ssä säädettyä.

Pykälän 3 momentin mukaan Finanssivalvonta voi erityisestä syystä myöntää vakuutettujen lukumäärää koskevia poikkeuksia tai pidentää 1 momentin mukaista määräaikaa enintään vuodella. Säännös vastaa eläkesäätiölain 3 §:ää ja vakuutuskassalain 6 §:ää. Koska eläkelaitoksen vähimmäiskoko pysyisi pääsääntöisesti ennallaan, on perusteltua säilyttää myös mahdollisuus myöntää poikkeuksia. Vähimmäiskokoa koskeva poikkeus voi olla tarkoituksenmukainen esimerkiksi silloin, jos eläkesäätiö tai -kassa on vakavarainen tai vakuutuskannan vastaanottaminen on suunnitteilla.

4 § Säännöt. Pykälässä säädetään eläkelaitoksen sääntöjen vähimmäissisällöstä. Pykälässä olisi kolme momenttia. Ehdotetussa 1 momentissa lueltaisiin ne asiat, joista kaikkien eläkelaitosten on määrättävä säännöissään. Pykälän 2 momentissa lueltaisiin puolestaan ne asiat, joista on määrättävä eläkekassan säännöissä ja pykälän 3 momentissa ne asiat, joista on määrättävä eläkesäätiön säännöissä. Pykälään ehdotetaan yhdistettäväksi nykyisten eläkesäätiölain 9 §:n, vakuutuskassalain 12§:n ja maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä annetun lain 7 §:n sääntöjä koskevat säännökset. Nykyisin maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä annetussa laissa on säännelty vain osa pykälässä mainituista kohdista, ja muiden kohtien osalta on viitattu eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain säännöksiin.

5 § Eläkesäätiön eläkkeiden vähentäminen. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa eläkkeiden vähentämisestä on säädetty 11 §:ssä. Lain luettavuuden parantamiseksi asiasta ehdotetaan jatkossa säädettävän useammassa pykälässä. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin pääosin nykytilaa vastaavalla tavalla eläkesäätiön sääntöjen muuttamisesta ja vapaaehtoisen lisäeläkkeen vähentämistä ja poistamista koskevan päätöksen tekemisestä. Toisin kuin voimassa olevassa eläkesäätiölaissa pykälässä määriteltäisiin ne tilanteet, jolloin lisäeläkkeiden vähentäminen tai poistaminen on välttämätöntä viittaamalla tilanteisiin, jossa säätiö tulisi asettaa selvitystilaan. Muutoin ehdotettu pykälä vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 11 §:n 2-4 momentissa säädettyä.

6 § Eläkesäätiön etuuksien vähentämisessä noudatettavat yleiset periaatteet. Pykälä vastaisi voimassa olevan eläkesäätiölain 11 §:n 5 momenttia.

7 § Eläkesäätiön etuuksien vähentäminen lakisääteisen turvan muutosten johdosta. Pykälän vastaisi voimassa olevan eläkesäätiölain 11 §:n 6 momentissa asiasta säädettyä.

8 § Eläkekassan etuuksien vähentäminen. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 53 §:n 1 momenttia. Pykälän 1 momentin mukaan sääntömuutosta, joka koskee etuuden pienentämistä, ei saa soveltaa vakuutustapahtumaan, joka on sattunut ennen muutoksen voimaantuloa. Esimerkiksi eläkkeensaajien eläkkeitä ei voi vähentää tai pienentää. Pykälässä

myös täsmennetään, että tiettyjä eläkkeeseen liittyviä tapahtumia ei pidetä uutena vakuutustapahtumana. Uutena vakuutustapahtumana ei pidetä eläkkeen muuttamista vanhuuseläkkeeksi tai oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

Pykälän 2 momentti on uusi. Momentissa rajoitetaan mahdollisuutta vähentää tai poistaa vakuutettujen ja vapaakirjan saaneiden eläkkeitä siltä osin kuin ne perustuvat ennen muutosajan kohtaan tehtyyn palvelukseen vastaavalla tavalla kuin eläkesäätiöiden osalta 7 §:ssä säädetään.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 53 §:n 2 momenttia.

3 Luku Hallinto ja tilinpäätös

1 § Hallituksen jäsenen kelpoisuus. Pykälän 1 momentin mukaan hallituksen jäsenen yleisenä kelpoisuusvaatimuksena olisi hyvämaineisuus ja hyvä eläkevakuutustoiminnan tuntemus. Riittävän hyvä eläkevakuutustoiminnan tuntemus arvioitaisiin tapauskohtaisesti. Hallituksen jäsenenä voi olla myös esimerkiksi toimintapiiriin kuuluva eläkkeensaaja, jos hänen arvioidaan olevan riittävä eläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa tulisi olla myös hyvää sijoitustoiminnan asiantuntemusta silloin, kun eläkelaitos harjoittaa etuusperusteista eläkevakuutustoimintaa. Sijoitustoiminnan onnistumisella on keskeinen merkitys erityisesti etuusperusteista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten toiminnalle. Vaihtoehtoisesti riittää, että hallituksen palveluksessa olevilla on sijoitustoiminnan asiantuntemus. Nyt voimassa olevan lainsäädännön mukaan hallituksen jäseniltä on edellytetty toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävää vakuutuskassa- tai eläkesäätiötoiminnan tuntemusta. Vaihtoehtoisesti on riittänyt, että hallituksen palveluksessa on riittävän päteviä ja kokeneita neuvonantajia.

Ehdotettu 2 momentti vastaa, mitä asiasta on säädetty voimassa olevan eläkesäätiölain 19 §:n 4 momentissa ja vakuutuskassalain 27 §:n 4 momentissa.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 19 §:n 1 momenttia ja vakuutuskassalain 27 §:n 1 momenttia. Erona nykytilaan Finanssivalvonta ei voisi enää myöntää poikkeusta asuinpaikkaa koskevasta vaatimuksesta.

Pykälän 4 momentin mukaan pykälän säännöksiä sovelletaan vastaavasti myös hallituksen varajäseneneen. Säännös vastaisi voimassa olevaa eläkesäätiölain 17 §:n 6 momenttia ja vakuutuskassalain 25 §:n 4 momenttia.

2 § Sijoitusten arvostaminen käypään arvoon. Sijoitussidonnaisen järjestelyn vastuuelan katteen arvostamiseen tilinpäätöksessä ei sovelleta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 6 luvun 7 §:ää. Sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vastuuelan katteena olevat sijoitukset esitetään taseessa erikseen arvostettuna käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan.

Omaisuuksien siirrot muiden sijoitusten ja sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vastuuelan katteena olevan omaisuuden välillä tapahtuvat käyvillä arvoilla.

4 Luku Vastuuvelka, vakuutusmaksut ja vakavaraisuuspääoma

Luvussa säädettäisiin lisäeläketointia harjoittavan eläkelaitoksen vastuuelasta, vakuutusmaksuista ja vakavaraisuuspääomasta. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaisissa on terminologisia eroja, jotka ehdotetussa laissa poistettaisiin. Eläkesäätiölaissa käytävä termi eläkevastuu korvattaisiin ehdotuksella termillä vastuuelka, joka vastaa vakuutuskassalaisissa ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa käytettävää terminologiaa. Lisäeläketointia harjoittavalla eläkelaitoksella tulee olla vakavaraisuuspääomaa vain, jos laitos itse takaa biometrisen riskin, sijoitusten tuoton tai etuuskien tason. Näin ei tällä hetkellä pääsääntöisesti ole. Etuusperusteisissa eläkejärjestelyissä etuuskien tason takaa pääsääntöisesti työnantaja, joka on antanut lisäeläkelupauksen.

1 § Vastuuvelka. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 43 §:n 1 ja 3 momenttia ja vakuutuskassalain 79 §:n 1 momenttia. Eläkesäätiölaissa käytetään nykyisin termiä

eläkevastuu. Eläkevastuu -termin käytöstä luovutaan ja käytetään yhtenäistä termiä vastuuvetä eläkekassojen ja vakuutusyhtiöiden kanssa.

2 § *Vakuutusmaksuvastuu.* Ehdotuksen 1 momentti vastaa asiallisesti vakuutuskassalain 79 §:n 3 momenttia. Pykälän 2 momentti vastaisi eläkesäätiölain 43 §:n 2 momentin 4 kohtaa ja vakuutuskassalain 79 §:n 2 momenttia siltä osin kuin siinä säädetään indeksikorotusvastuusta. Pykälän 3 momentti vastaisi maksuperusteisesta lisäeläkejärjestelystä annetun lain 15 §:ää.

3 § *Korvausvastuu.* Pykälä vastaa, mitä asiasta säädetään voimassa olevan vakuutuskassalain 80 §:n 1 momentissa.

4 § *Vastuuvetän laskuperusteet.* Pykälän 1 -3 ja 5 momentti vastaavat, mitä asiasta säädetään eläkesäätiölain 44 §:ssä ja vakuutuskassalain 81 a §:n 1 ja 4 momentissa. Pykälän 5 momentti vastaa, mitä asiasta säädetään vakuutuskassalain 81 a §:n 3 momentissa.

5 § *Vastuuvetän laskennassa käytettävä korko.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 44 a §:ää ja vakuutuskassalain 82 a §:ää.

6 § *Maksuperusteisen järjestelyn laskuperusteet.* Pykälä vastaa, mitä maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 14 §:n 2 momentissa säädetään. Maksuperusteisen järjestelyn vapaakirjasta säädettäisiin 7 §:ssä yhdessä muun vapaakirjaa koskevan sääntelyn kanssa.

7 § *Vapaakirjan laskuperusteet.* Pykälä vastaa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 14 §:n 2 momentin 2 kohtaa. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa tai vakuutuskassalaissa ei ole nimenomaista säännöstä vapaakirjan laskuperusteista. Koska edellä mainituissa laeissa kuitenkin käytetään vapaakirjan käsitettä, on vapaakirjan määrittämiseksi ollut myös laskuperusteet. Nyt asiasta säädettäisiin selkeyden vuoksi laissa.

8 § *Eläkekassan laskuperusteet.* Pykälä vastaa vakuutuskassalain 78 §:ää.

9 § *Vakuutettujen ja eläkkeensaajien etujen turvaaminen.* Pykälä vastaa, mitä asiasta säädetään eläkesäätiölain 44 §:n 1 momentissa ja vakuutuskassalain 81 a §:n 1 momentissa.

10 § *Vakuutustekninen katevajaus.* Pykälä vastaa, mitä asiasta säädetään eläkesäätiölain 44 §:n 2 ja 3 momentissa ja vakuutuskassalain 81 a §:n 2 ja 3 momentissa.

11 § *Vakuutusmaksut eläkesäätiössä.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 45 §:n 2 ja 3 momenttia.

12 § *Varautuminen korvausmenon vaihteluun.* Pykälä vastaa vakuutuskassalain 9 §:ää.

13 § *Eläkekassan vararahasto.* Pykälä vastaa vakuutuskassalain 75 §:ää.

14 § *Tilinpäätöksen alijäämän kattaminen eläkekassassa.* Pykälä vastaa vakuutuskassalain 76 §:ää.

15 § *Pysyvän ylikatteen palauttaminen osakkaille.* Pykälä vastaa pääosin eläkesäätiölain 45 §:n 5 momenttia ja vakuutuskassalain 83 a §:ää. Pykälän 2 momenttia vastaavaa säännöstä ei ole voimassa olevassa eläkesäätiölaissa. On kuitenkin vakuutettujen edun kannalta perusteltua säätää kielto siirtää vakuutettujen maksamat vakuutusmaksut osakkaalle vastaavasti kuin eläkekassassa.

16 § *Maksuosuuksien eriyttäminen maksuperusteisessa järjestelyssä.* Pykälä vastaa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 8 §:n 1 momenttia.

17 § *Ylikatteen siirtäminen eläkelaitoksen osastojen välillä.* Pykälä vastaa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 6 §:n 3 momenttia.

18 § *Vakavaraisuuspääoma.* Ehdotettu pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 e §:ää ja vakuutuslainsalain 83 s §:ää, josta on kuitenkin osa 1 momentista erotettu omaksi pykäläkseen eli pykäläksi 19.

19 § *Vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä.* Pykälä vastaa asiallisesti eläkesäätiölain 48 e §:n 1 momenttia ja vakuutuslainsalain 83 s §:n 1 momenttia, joka on erotettu lakiteknisistä syistä omaksi momenttikseen.

20 § *Vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä henkivakuutusluokista 1 ja 2.* Pykälä vastaisi eläkesäätiölain 48 e §:ää ja vakuutuslainsalain 83 v §:ää.

21 § *Vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä henkivakuutusluokasta 3.* Ehdotettu pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 e §:ää ja vakuutuslainsalain 83 w §:ää.

22 § *Suhdeluku laskettaessa vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärää.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 e §:ää ja vakuutuslainsalain 83 x §:ää.

23 § *Vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä vahinkovakuutusluokista 1 ja 2.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 e §:ää ja vakuutuslainsalain 83 y §:ää.

24 § *Tervehdyttämissuunnitelma ja rahoitussuunnitelma.* Pykälässä säädettäisiin niistä toimenpiteistä, joihin eläkelaitoksen olisi ryhdyttävä, jos eläkelaitoksen 19 §:ssä tarkoitettu vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä alittuu. Eläkelaitoksen olisi tällöin viipymättä toimitettava Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma. Tervehdyttämissuunnitelman olisi sisällettävä selvitys siitä, miten eläkekassa täyttää omien varojen vähimmäismäärän vuoden kuluessa. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 48 g §:ää ja vakuutuslainsalain 83 z §:ää.

Ehdotettu 2 momentti olisi uusi. Se vastaisi vakuutusyhtiölain mukaista sääntelyä. Jos vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä on alittunut merkittävästi tervehdyttämissuunnitelmalle varattu vuoden aikajakso voi olla liian pitkä, jos vakavaraisuuspääoma jatkuvasti heikkenee.

25 § *Ylikatteen palauttamista koskevat poikkeukset eläkekassassa.* Pykälä vastaa voimassa olevan vakuutuslainsalain 83 t §:ää.

26 § *Varojen erillisuus.* Pykälän 1 momentti vastaa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 6 §:n 1 momenttia ja pykälän 2 momentti edellä mainitun pykälän 2 momenttia.

5 Luku Varat ja sijoittaminen sekä vastuuvelan kattaminen

Luvussa säädetään eläkelaitoksen omaisuuden sijoittamiseen sovellettavista yleisistä periaatteista sekä vastuuvelan katteena olevan omaisuuden sijoittamisesta. Omaisuuteen, jonka arvo on sidoksissa eläkelaitoksessa osakkaana olevan työnantajan menestymiseen, saa sijoittaa rajoitusti keskittymäriskin hallitsemiseksi. Vastuuvelan katteena olevan omaisuuden sijoittamista koskevia säännöksiä uudistetaan pääosin vastaamaan ennen Solvenssi II - uudistusta voimassa olleen vakuutusyhtiölain katesäännöksiä, jotka säädettiin lailla 521/2008. Kyseiset katesäännökset tulivat voimaan lokakuussa 2008. Nämä säännökset ottavat voimassa olevia eläkesäätiölain ja vakuutuslainsalain katesäännöksiä paremmin huomioon sijoitusvälineiden ja -markkinoiden kehittymisen. Säännöksiin tehdään lakitekniisiä muutoksia, esimerkiksi ilmaisua julkisesta kaupankäynnistä ei käytetä vaan sen sijaan käytetään ilmaisua säännelty markkina. Eläkelaitosten vastuuvelan katteena olevan omaisuuden sijoittamista säänneltäisiin edelleen yksityiskohtaisin säännöksiin riskien hajauttamiseksi. Koska eläkelaitoksilla ei ole lakisääteistä vastuuvelan ylittävää vakavaraisuuspääomaa riskipuskurina, yksityiskohtaiset katesäännökset

turvaavat vakuutettuja etuja. Katesäännöksiä uudistettaisiin siten, että sijoitus- ja vaihtoehtorahastoihin sijoittaminen olisi mahdollista nykyistä laajemmin. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen ei säännösten mukaan tule hajauttaa vastuuvelan katetta yhtä pieniin osiin kuin vakuutusyhtiön katesäännökset edellyttivät. Eläkesäätiöiden ja -kassojen katevarat ovat huomattavasti pienemmät kuin vakuutusyhtiöillä, jolloin hajauttaminen hyvin pieniin osiin olisi varojen hoitamisen tehokkuuden kannalta haitallista. Eläkesäätiöille ja -kassoille mahdollistettaisiin johdannaisten käyttäminen, jos ne pienentävät sijoitusriskiä tai mahdollistavat sijoitusten tehokkaan hoidon. Osin säännöksiä täsmennetään säätämällä sijoituskohteena olevan yhteisön luottoluokituksesta.

1 § *Sijoittamista koskevat yleiset periaatteet.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 5 §:n 1 momenttia ja eläkesäätiölain 4 §:n 2 momenttia sekä vakuutuskassalain 8 §:n 1 momenttia.

2 § *Osakkaana olevaan yhteisöön sijoittamista koskevat rajoitukset.* Pykälän 1 momentti vastaa eläkesäätiölain 5 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 8 §:n 2 momenttia. Pykälän 2 momentti vastaa eläkesäätiölain 5 §:n 2 momenttia. Säännöksillä on pantu täytäntöön lisäeläkedirektiivin 18 artiklan 1 kohdan f alakohta.

3 § *Lainanottoa ja takauksen antamista koskevat rajoitukset.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 4 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 7 §:n 2 momentissa säädettyä. Säännöksillä on pantu täytäntöön lisäeläkedirektiivin 18 artiklan 2 kohta.

4 § *Sijoitussuunnitelma.* Pykälän 1 ja 3 momentti vastaavat eläkesäätiölain 47 a §:ää ja vakuutuskassalain 83 f §:n 1 ja 2 momenttia. Pykälän 2 vastaa Finanssivalvonnan asiasta antamaa määräystä, josta nyt säädettäisiin lailla. Määräyksellä on pantu täytäntöön lisäeläkedirektiivin 18 artiklan 1 a kohta sellaisena kuin se on säädetty direktiivissä 2013/14/EU liiallisen luotto-
luokituksiin tukeutumisen osalta.

5 § *Vastuuvelan kate ja sitä koskevat yleiset periaatteet.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 46 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 83 §:n 3 momenttia.

6 § *Katteeseen luettavien varojen arvostaminen.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 46 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 83 §:n 3 momenttia siltä osin kuin niissä säädetään käyvistä arvosta.

7 § *Vastuuvelan katteeksi hyväksyttävät varat ja vakuudet.* Pykälän 1 momentti vastaa ennen Solvenssi II -uudistusta voimassa olleen vakuutusyhtiölain 10 luvun (vakuutusyhtiölain vanha 10 luku) 4 §:n 3 momenttia. Pykälän 1 momentti vastaa pääosin myös eläkesäätiölain 46 §:n 5 momenttia ja vakuutuskassalain 83 §:n 4 momenttia. Uudessa säännöksessä mainitaan sijoitusvälineinä pääomallinat ja vaihtoehtorahastot, joita ei eläkesäätiölaissa tai vakuutuskassalaissa ollut. Pykälän 2 momentti vastaa eläkesäätiölain 46 §:n 6 momenttia ja vakuutuskassalain 83 §:n 5 momenttia. Pykälän 3 momentti vastaa eläkesäätiölain 46 §:n 10 momenttia ja vakuutuskassalaissa ei ole ollut vastaavaa säännöstä katteen luetteloinnista.

8 § *Vastuuvelan kattaminen kokonaan velkasitoumuksilla ja talletuksilla.* Pykälän 1 - 3 ja 6 kohta vastaavat vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 7 §:n 1 momenttia ja pykälän 4 kohta vastaa myös vakuutusyhtiölain vanhaa 10 lukua, vaikka talletusta ei nimenomaisesti mainita muualla kuin katekelpoisten varojen luettelossa. Talletus on myös luonteeltaan talletuspankin velkasitoumus, joka mainitaan vanhan vakuutusyhtiölain edellä mainitussa pykälässä sekä eläkesäätiölain 47 b §:ssä ja vakuutuskassalain 83 h §:ssä. Pykälän 5 kohta on uusi. Näitä sijoituksia voidaan pitää yhtä vähäriskillisinä kuin muita tässä pykälässä säänneltyjä sijoituskohteita sillä ne ovat joustavasti realisoitavissa säännellyllä markkinalla ja luottotappioriski on alhainen.

9 § *Vastuuvelan kattaminen osaksi velkasitoumuksilla.* Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 8 §:ää.

10 § *Vastuuvelan kattaminen osakkeilla ja niihin rinnastettavalla omaisuudella.* Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 9 §:ää.

11 § *Vastuuvelan kattaminen kiinteistöillä ja niihin rinnastettavalla omaisuudella.* Pykälän 1 - 4 kohdat vastaavat vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 9 §:n 1 - 4 kohtia. Pykälän 5 kohta vastaa muutoin vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 5 kohtaa, mutta eläkelaitoksessa 5 kohdan mukaisilla oikeuksilla yhdessä 1 momentissa tarkoitettujen sijoituskohteiden kanssa voidaan kattaa 70 prosenttia vastuuvelasta, kun vakuutusyhtiölaissa 5 kohdan mukaisella omaisuudella olisi mahdollista kattaa enintään 40 prosenttia. Korkeampi 70 prosentin raja vastaa eläkesäätiölain 47 e §:n 2 momentissa ja vakuutuskassalain 83 k §:n 2 momentissa säädettyä enimmäismäärää.

12 § *Vastuuvelan kattaminen saamisilla, rahasto-osuuksilla ja muilla sijoituksilla.* Pykälä vastaa eläkelaitoksiin soveltuvin osin vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 11 §:ää. Säännöksestä on jätetty pois omaisuuslajit, jotka eivät yleensä liity eläkelaitosten toimintaan kuten esimerkiksi saamiset vakuutusedustajilta tai kiinnitys alusrekisteriin.

13 § *Sijoitusrahasto- ja vaihtoehtorahasto - osuudet.* Pykälä vastaa pääosin vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 12 §:ää. Sijoitusrahastot, joihin sovelletaan sijoitusrahastolakia, luetaan toisin kuin aiemmin vakuutusyhtiölaissa niihin omaisuuslajeihin, joihin sijoitusrahasto varansa sijoittaa. Vakuutusyhtiölain säännöksen mukaan osuudet edellä mainituissa sijoitusrahastoissa luettiin pääsääntöisesti osakkeisiin ja niiden rinnastettavaan omaisuuteen. Lisäksi pykälän 4 momentin mukaan yhteen sijoitusrahastoon tai vaihtoehtorahastoon olisi mahdollista sijoittaa enintään 25 prosenttia katevaroista, kun vastaava määrä vakuutusyhtiölaissa oli 10 prosenttia. Edellä tarkoitettu korkeampi 25 prosentin määrä vastaa eläkesäätiölain 47 f §:ssä ja vakuutusyhtiölain 83 l §:ssä säädettyä määrää.

14 § *Sijoitukset säännellyn markkinan ulkopuolelle.* Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 13 §:ää.

15 § *Vakuudettomat velkasitoumukset.* Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 14 §:ää.

16 § *Johdannaissopimukset.* Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 15 §:ää ja täyttää myös lisäeläkedirektiivin 18 artiklan d kohdan johdannaisten käyttämiseksi asettamat vaatimukset. Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa ei ole johdannaisia koskevaa sääntelyä. Jäljempänä 26 §:n mukaan Finanssivalvonta antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset muun muassa johdannaissopimusten käyttämisestä vastuuvelan katteena.

17 § *Sijoitukset yhteen kiinteistöön.* Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 16 §:ää, mutta eläkelaitos voi sijoittaa yhteen kiinteistöön enintään 15 prosenttia vastuuvelan katteena olevasta omaisuudesta, kun määrä vakuutusyhtiölaissa oli 10 prosenttia. Edellä mainittu korkeampi määrä vastaa eläkesäätiölain 47 g §:ää ja vakuutuskassalain 83 m §:ää.

18 § *Sijoitukset yhteen yhteisöön.* Pykälä vastaa pääosin vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 17 §:ää. Toisin kuin vakuutusyhtiölaissa säädettiin pykälän 6 momentin poikkeuksia sovelletaan vain yhteisöihin, jotka kuuluvat luottoluokkaan I.

19 § *Sijoitukset yhteen konserniin.* Pykälä vastaa eläkesäätiölain 47 j §:ää ja vakuutuskassalain 83 p §:ää.

20 § *Valuuttariski*. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 47 n §:ää ja vakuutuskassalain 83 q §:ää, joilla on pantu täytäntöön lisäeläkedirektiivin 18 artiklan 5 kohdan b alakohta.

21 § Eläkesäätiön osakkaaseen sidoksissa oleva omaisuus. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 47 m §:ää kuitenkin niin, että 1 momentin 2 kohta on kirjoitettu omaksi 3 momenttikseen ja sen sisältöä on täsmennetty vastaamaan luottotoiminnassa hyväksyttäviä turvaavia vakuuksia.

22 § *Osakkaan toimintaan liittyvä omaisuus*. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 47 i §:ää ja vakuutuskassalain 83 o §:ää.

23 § *Sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vastuuvelan kate*. Pykälän 1 momenttia vastaa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 17 §:n 2 momenttia ja pääosin vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 22 §:n 2 momenttia. Pykälän 2 momentti vastaa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 17 §:n 3 momenttia kuitenkin siten, että ETA-alueen ulkopuolisten sijoitusten enimmäismäärä on nostettu 50 prosenttiin voimassa olevan 30 prosentin sijaan.

24 § *Etuus- ja maksuperusteisen järjestelyn katteen erillisuus*. Pykälä vastaa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 18 §:ää.

25 § *Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuus*. Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 23 §:ää.

26 § *Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus*. Pykälän 1 momenttiin on koottu eläkesäätiölain 46 §:n 8 momentissa ja vakuutuskassalain 83 §:n 9 momentissa säädetty Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus sekä vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 24 §:n 1, 3 ja 4 kohdassa säädetty määräyksenantovaltuus. Pykälän 2 momentti vastaa vakuutuskassalain 83 §:n 10 momenttia.

27 § *Arvopaperin ja rahaston sijainti ETA-valtiossa*. Pykälän 1 momentti vastaa vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 19 §:n 5 momenttia. Pykälän 2 momentti vastaa vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 19 §:n 6 momenttia.

28 § *OECD-valtioiden rinnastaminen ETA-valtioihin*. Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain vanhan 10 luvun 19 §:n 2 momenttia ja pääosin eläkesäätiölain 46 a §:ää ja vakuutuskassalain 83 g §:ää. Eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa ei ole ollut nyt säädettäväksi ehdotettua säännöstä siitä, että rajoitusta sijoittaa vain tietty määrä OECD-valtioihin ei sovelleta valtioiden velkasitoumuksiin, joilla voidaan kattaa vastuuvelan koko määrä.

29 § *Omaisuudenhoitajan ja säilytysyhteisön käyttäminen*. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 6 a §:ää ja vakuutuskassalain 9 a §:ää, joilla on pantu täytäntöön lisäeläkedirektiivin 19 artikla. Pykälään on tehty lakiteknisiiä muutoksia. Euroopan unionin säännökset, joihin säädöksessä aiemmin viitattiin on kumottu ja ne on siksi korvattu vastaavilla voimassa olevilla säännöksillä.

6 Luku Tiedonantösäännökset

1 § *Tietojen ajantasaisuus ja selkeys*. Ehdotettu säännös olisi uusi ja sen tarkoituksena on edistää vakuutetuille annettavien tietojen ajantasaisuutta ja ymmärrettävyyttä sääntelemällä muun muassa tietoja annettaessa käytettävää kieltä. Kyseessä on joustava normi, joka ei sääntele yksityiskohtaisesti tietojen antamistapaa. Eläkelaitoksen omaan harkintaan jää, millaisilla keinoilla se säännöksessä esitettyjä periaatteita noudattaa. Pykälän a alakohta asettaa velvollisuuden saattaa tiedot säännöllisesti ajan tasalle. Säännös olisi tältäkin osin yleissäännös, jota sovelletaan kaikkiin vakuutetuille annettaviin tietoihin. Käytännössä esimerkiksi eläkepäätökset ovat olleet vakuutetuille vaikeasti ymmärrettäviä laskelmia ilman riittäviä selostavia tietoja eläkkeen muodostumisesta. Kun tietyistä tiedoista on olemassa erityissäännös, se syrjäyttäisi yleissään-

nöksen. Tietojen harhaanjohtavuudella tarkoitettaisiin tietojen antamista tai esittämistä tavalla, joka on omiaan johtamaan virheelliseen käsitykseen lisäeläketurvan tai muun etuuden sisällöstä tai muista annettavista tiedoista. Oikeitakin tietoja sisältävä aineisto voi olla harhaanjohtavaa, jos tiedot esitetään esimerkiksi siten, että huomio kiinnittyy kokonaisuuden kannalta epäolennaisiin seikkoihin.

Pykälän 2 momentin säännös antaa eläkelaitoksen säännöt kohtuullisin väliajoin tiedoksi vakuutetuille vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 84 a §:ä. Ehdotettua säännöstä sovellettaisiin sekä lisäeläkesäätiöihin että -kassoihin.

2 § *Tietojen toimittamistapa.* Ehdotettu säännös olisi uusi ja sen tarkoituksena on selkeyttää nykytilaa. Säännöksen avulla voidaan säätää täsmällisesti siitä, milloin tiedot tulee antaa henkilökohtaisesti ja miten henkilökohtainen tiedonanto tulee tehdä. Nykyisen lainsäädännön voimassa ollessa tiedonantovelvollisuuden toteuttamistapa on ollut tulkinnanvarainen, koska laissa ei määritellä, millaista menettelyä käyttäen tiedot tulisi antaa. Ehdotuksen mukaan tietojen toimittaminen olisi täsmällisesti määritelty menettely. Tietojen antamisella tarkoitettaisiin kaikkia muita tapoja kuin tietojen toimittamista. Koska tietojen toimittaminen olisi aina henkilökohtaista, eläkelaitos voisi harkintansa mukaan toimittaa tiedot, vaikka säännöksen mukaan tiedot tulee antaa. Tietojen toimittaminen siis täyttää myös tietojen antamisen. Vakuutettu ei voisi vaatia tietojen toimittamista, jos tiedot säännöksen mukaan tulee antaa.

Tietojen toimittamisella tarkoitetaan tietojen lähettämistä joko perinteisesti paperisena postitse tai tietojen lähettämistä sähköisessä muodossa siten, että vakuutettu voi ne muuttumattomina tallentaa ja tulostaa. Riittävää olisi esimerkiksi tietojen toimittaminen lähettämällä ne vakuutetun sähköpostiin. Riittävää olisi myös tietojen toimittaminen lähettämällä vakuutetulle linkki hänen eläkelaitoksen sivuilla olevaan henkilökohtaiseen sähköiseen kansioonsa, josta ne ovat myös tallennettavissa ja tulostettavissa. Säännöksessä ei oteta kantaa, millaisilla teknisillä laitteilla tiedot voidaan toimittaa. Kyseessä on joustava normi, jota tulkittaessa huomioitaisiin viestintävälineiden kehittyminen.

3 § *Sääntöjen tiedoksi antaminen.* Säännöstä sovellettaisiin sekä etuusperusteiseen että maksuperusteiseen eläkejärjestelyyn liittyneeseen vakuutettuun. Ehdotetun säännöksen 1 momentin viimeinen virke ja 2 momentin 1 ja 2 kohta vastaavat voimassa olevaa eläkesäätiölain 49 a ja vakuutuskassalain 84 a, joilla on pantu täytäntöön IORP I -direktiivin 9 artiklan 1 kohdan f alakohta ja 11 artiklan 2 kohdan b alakohta. Lisäksi edellä mainitut kohdat vastaavat maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 10 §:ssä säädettyjä tietoja.

Muilta osin säännös olisi uusi. Pelkkä sääntöjen toimittaminen vakuutetulle ei riittäisi täyttämään 2 momentin vaatimusta, vaan sääntöjen sisältöä tulee pyrkiä selostamaan ymmärrettävällä tavalla. Uutta olisi myös se, että laitoksen tulee tietoja annettaessa kiinnittää vakuutetun huomiota eläkkeen kannalta olennaisiin seikkoihin. Säännös jättää eläkelaitokselle mahdollisuuden valita menettelytavat, miten huomiota kiinnitetään vakuutetun kannalta olennaisiin seikkoihin. Eläkelaitos voi esimerkiksi laatia esitteen tai tiivistelmän yleiskielellä säännöksessä mainituista seikoista. Aiemman sanamuodon mukaan oli riittävää, että em. seikat käyvät ilmi säännöistä. Momenttiin on myös lisätty uutena tieto lisäeläkkeen yhteensovittamisesta lakisäänteisen eläketurvan kanssa, joka on eläkejärjestelmässämme vakuutetun kannalta olennainen tieto. Uutta olisi myös, että tiedot tulisi toimittaa vakuutetulle henkilökohtaisesti postitse tai sähköpostitse 2 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

4 § *Tiedot maksuperusteiseen eläkejärjestelyyn liityttäessä.* Ehdotettu säännös vastaa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 7 ja 10 §:n mukaan vakuutetulle eläkejärjestelyyn liityttäessä annettavia tietoja. Sijoituskohteiden valinnan kannalta olennaisilla seikoilla tarkoitetaan ainakin tietoja sijoituskohteiden riskeistä sekä niistä perittävistä kuluista. Uutta olisi, että tiedot tulisi toimittaa 2 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

5 § *Vuosittain annettavat tiedot.* Pykälän 1 momentti vastaa eläkesäätiölain 49 a §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 84 a §:n 2 momenttia, joilla on pantu täytäntöön IORP I-direktiivin 11 artiklan 4 kohdan viimeinen kappale. Pykälän 2 momentin 1 ja 2 kohta vastaavat eläkesäätiölain 49 b §:ää ja vakuutuskassalain 84 b §:ää. Tiedot voidaan antaa esimerkiksi julkaisemalla ne vuosittain laitoksen internetsivuilla tai muulla vastaavalla tavalla.

6 § *Vuosittain maksuperusteisesta eläkejärjestelystä toimitettavat tiedot.* Ehdotettu säännös vastaa pääosin maksuperusteisista *lisäeläkejärjestelyistä* eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 11 §:ää vuosittain annettavista tiedoista. Uutta olisi, että vakuutetulle tulee toimittaa myös järjestelyn aikana tiedot vahvistetusta sijoitussuunnitelmasta sekä sijoituskohteiden valinnan kannalta olennaisista seikoista, jos vakuutetut valitsevat itse sijoituskohteet. Uutta olisi myös se, että tiedot toimitettaisiin vuosittain.

7 § *Pyynnöstä toimitettavat tiedot.* Ehdotettu pykälä vastaa eläkesäätiölain 49 b §:ää ja vakuutuskassalain 84 b §:ää, joilla on pantu täytäntöön IORP I - direktiivin 11 artiklan 2 kohdan alakohta sekä 3 ja 4 kohdat. Pykälän 1 momentin 3 alakohta vastaa IORP direktiivin 11 artiklan 4 kohdan c alakohtaa. Lisäksi säännöksellä on pantu täytäntöön yhteisön alueella liikkuvien palkattujen *työntekijöiden* ja itsenäisten ammatinharjoittajien lisäeläkkeiden suojaamisesta annetun direktiivin 98/49/EY 7 artikla.

8 § *Eläkkeelle jäädessä toimitettavat tiedot.* Ehdotettu säännös vastaa eläkesäätiölain 49 a §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 84 a §:n 3 momenttia, joilla on pantu täytäntöön IORP I-direktiivin 11 artiklan 5 kohta. Eläkelaitoksen tulee tarkistaa vakuutetun yhteystiedot yleisesti käytettävissä olevista palveluista kuten esimerkiksi väestötietojärjestelmästä tai Postista. Laitoksella ei kuitenkaan ole tätä *pidemmälle* menevää velvollisuutta tietojen selvittämiseen, jos ajantasaista osoitetta ei ole yleisesti käytettävissä olevista järjestelmistä saatavissa. Uutta olisi säännöksen 2 momentti, jonka mukaan eläkelaitoksen on toimitettava tiedot oikeudesta lisäeläkkeeseen tai muuhun etuuteen myös vakuutetun jäädessä lakisääteiselle eläkkeelle. Koska lisäeläkejärjestelmämme on luonteeltaan lakisääteistä eläkettä täydentävä, edellä mainituilla tiedoilla on vakuutetulle käytännössä usein suuri merkitys.

9 § *Vakuutetun ilmoitusvelvollisuus.* Säännös olisi uusi ja sen tarkoituksena on mahdollistaa eläkelaitokselle vakuutettujen yhteystietojen pitäminen ajantasaisina. Säännös on tarpeellinen, kun eläkelaitokselle ehdotetaan aiempaa laajempaa velvollisuutta toimittaa eläkettä koskevia *tietoja* vakuutetulle henkilökohtaisesti. Vaikka vakuutettu olisi jättänyt yhteystietonsa ilmoittamatta, siitä ei ole seurauksena esimerkiksi eläkeoikeuden menettäminen. Eläkelaitoksen tulee tällöin pyrkiä selvittämään vakuutetun yhteystiedot 8 §:n perusteluissa kuvatulla tavalla. Pykälän 2 momentin mukaan eläkelaitoksen tulee aina toimittaessaan vakuutetulle tässä luvussa säädettyjä tietoja kertoa edellä tarkoitettusta velvollisuudesta ilmoittaa yhteystiedot.

10 § *Vastuu puutteellisista tai virheellisistä tiedoista.* Ehdotettu säännös vastaa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä annetun lain 13 §:ää. Säännös rinnastuu vakuutuslainsäätelyyn ryhmävakuutusta koskevan tiedonantovirheen osalta. Vaikka työnantaja vastaisikin maksuperusteisen lisäeläkkeen rahoittamisesta, on perusteltua, että työnantajalle syntyy vastuu vakuutettua kohtaan *eläkejärjestelystä* annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen nojalla. Esimerkiksi virheellisiin tietoihin perustuva eläköitymisratkaisu voi aiheuttaa vakuutetulle taloudellista vahinkoa.

11 § *Vapaakirjan saaneeseen, edunsaajaan, eläkkeen- ja muun etuudensaajaan sovellettavat säännökset.* Säännös olisi osittain uusi. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa säädetään vakuutettujen tiedonsaantioikeuksien lisäksi vapaakirjan saaneelle ja *eläkkeen-*

saajalle annettavista tiedoista. Ehdotuksen mukaan tiedonantosäännöksiä sovellettaisiin osin myös edunsaajiin ja eläkkeensaajiin.

7 Luku Etuuden hakeminen ja suorittaminen

Luvussa säädettäisiin eläkkeen ja muun etuuden hakemisesta ja suorittamisesta. Pykälissä käytetään ilmaisua etuus, jolla tarkoitetaan myös eläkkeitä, ellei säännöksessä nimenomaisesti tehdä eroa eläkkeen ja muun etuuden välillä. Luku vastaa asiallisesti pääosin voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuslainsäädäntöä. Eräitä säännöksiä on uudistettu teknisesti vastamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Asiallisia uudistuksia olisivat etuuden maksaminen takautuvasti nykyistä pidemmältä ajalta sekä säännös oikeusturvakeinoista.

1 § *Etuuden hakeminen.* Ehdotettu säännös vastaa eläkesäätiölain 50 §:n 1 momenttia ja vakuutuslainsäädäntöä 88 §:ää.

2 § *Hakemuksen esittäminen ja etuuden vanhentuminen.* Ehdotetun säännöksen mukaan eläkettä olisi haettava vuoden kuluessa siitä, kun vakuutettu on saanut tietää vakuutus tapahtumasta. Vakuutus tapahtumalla tarkoitettaisiin eläkelaitoksen sääntöjen mukaisen eläkkeeseen tai muuhun etuuteen oikeuttavan tapahtuman sattumista kuten esimerkiksi sääntöjen mukaisen eläkeiän saavuttamista. Vuoden haku-aika alkaisi kulua vasta siitä, kun vakuutettu on saanut tiedon vakuutus tapahtumasta. Esimerkiksi vapaakirjan saanut ei välttämättä ole enää tietoinen kuulumisestaan lisäeläkejärjestelyyn, jos lisäeläke on kertynyt aikaisemmasta työsuhteesta, jonka päättymisestä on kulunut pitkä aika. Jos vakuutettu tai vapaakirjan saanut on kuollut, edunsaajilla ei aina ole myöskään tietoa lisäeläkkeestä. Ehdotettu säännös on tarpeellinen, jotta oikeutta lisäeläkkeeseen ei menetettäisi sen vuoksi, että oikeudesta ei olla tietoisia eikä sitä siksi osata hakea. Lisäeläkettä olisi joka tapauksessa haettava kymmenen vuoden kuluessa vakuutus tapahtumasta oikeuden menettämisen uhalla.

3 § *Eläkkeen takautuva suorittaminen.* Eläkettä olisi suoritettava takautuvasti eläkkeen hakemisesta enintään kymmenen vuoden ajalta. Säännöksen tarkoituksena on turvata vakuutetun oikeuksia. Vakuutetun olisi oikeuden menettämisen uhalla haettava lisäeläkettä vuoden kuluessa siitä, kun hän on tullut tietoiseksi vakuutus tapahtumasta. Eläkettä suoritetaan takautuvasti enintään kymmeneltä vuodelta esimerkiksi tapauksessa, jossa vakuutettu on tullut tietoiseksi vakuutus tapahtumasta 9 vuotta tapahtuman jälkeen ja hän hakee lisäeläkettä vuoden kuluttua edellä mainitun tiedon saatuaan.

4 § *Etuuden hakeminen vakuutetun puolesta.* Säännös vastaa eläkesäätiölain 51 §:ää kuitenkin siten, että säännökseen on tehty lakitekniisiä muutoksia huomioimalla laki holhous toimesta (442/1999) ja laki edunvalvontavaltuutuksesta (648/2007). Säännöstä sovelletaan myös eläkekassoihin. Säännös vastaa myös työntekijän eläkelain 103 §:ää.

5 § *Etuudensaajan ilmoitusvelvollisuus.* Säännös vastaa eläkesäätiölain 52 §:ää. Vakuutus kassalaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Säännöstä sovellettaisiin myös eläkekassoihin. Säännös vastaa muun muassa työntekijän eläkelain työkyvyttömyyseläkkeensaajaan ja osa-aikaeläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuuteen sovellettavia periaatteita.

6 § *Etuuden maksaminen kertasuorituksena.* Säännös vastaa eläkesäätiölain 54 §:ää. Vakuutus kassalaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Säännöstä sovellettaisiin myös eläkekassoihin. Säännöksen euromääriä on tarkistettu ylöspäin laskemalla työeläkeindeksin mukainen korotus eläkesäätiölain voimaan tulosta lukien. Jatkossa euromääriä tarkistettaisiin edellä mainitulla indeksillä vuosittain.

7 § *Etuuden maksaminen ETA-valtioon.* Säännös vastaa eläkesäätiölain 61 §:ää ja vakuutus kassalain 90 a §:ää. Säännös on tarpeen sen toteutukseksi, että eläke tai muu etuus täytyy maksaa myös muuhun ETA-valtioon kuin Suomeen. Asiassa on esiintynyt epäselvyyksiä, koska joitakin

lakisääteisiä etuuksia ei voida maksaa Suomen ulkopuolelle. Säännöksessä ei enää nimenomaisesti todeta, että eläkettä ja muuta etuutta voidaan maksaa myös ETA-valtioiden ulkopuolelle.

8 § *Etuuden suorituksen viivästyminen.* Säännös vastaa eläkesäätiölain 55 §:ää ja vakuutuslainsalain 91 §:ää. Säännökseen on tehty lakitekniisiä muutoksia huomioimalla voimassa olevan korkolain (633/1982) säännökset.

9 § *Etuuden alentaminen tai epääminen vakuutetusta johtuvasta syystä.* Säännös vastaa eläkesäätiölain 57 ja 58 §:ää ja vakuutuslainsalain 84, 85 ja 86 §:ää. Säännökseen on tehty lakitekniisiä muutoksia. Säännöksessä ei enää nimenomaisesti säädetä vakuutetun velvollisuudesta suostua lääkärin määräämään tutkimukseen ja hoitoon. Vakuutetun tulee kuitenkin yleisten vakuutus- ja vahingonkorvausoikeudellisten periaatteiden mukaisesti omilla toimillaan rajoittaa vahinkoa, mikä muun muassa voi tarkoittaa suostumusta lääkärin tutkimukseen ja hoitoon.

10 § *Syyntakeettomuus ja pakkotila.* Säännös vastaa eläkesäätiölain 59 §:ää ja vakuutuslainsalain 87 §:ää. Säännökseen on kuitenkin tehty joitakin muutoksia huomiolla rikoslain 4 luvun 5 §:n pakkotilaan sovellettavat (39/1889) vastuuvapausperusteet.

11 § *Etuuden takaisinperintä.* Säännös vastaa eläkesäätiölain 62 §:ää ja vakuutuslainsalain 92 §:ää. Pykälän 2 momentti vastaa ulosottoakaassa säädettyä, koska ulosottoakarta sovelletaan vapaaehtoisin lisäeläkkeisiin vain tuomioistuimen tuomion perusteella, ehdotettu säännös on tarpeellinen.

12 § *Tieto oikeusturvakeinoista.* Säännös olisi uusi. Säännöksen mukaan etuutta koskevassa päätöksessä olisi kerrottava, missä elimessä voidaan tarvittaessa käsitellä vakuutetun ja eläkelaitoksen välinen riita-asia. Lisäksi vakuutetulle tulisi antaa tieto kanneajasta ja siitä, mistä aika lasketaan. Säännös vastaa pääosin vakuutuslainsalain 2 luvun 8 §:ää. Oikeusturva ja riidanratkaisuelimenä mainitaan myös Vakuutuslautakunta tai muu vastaava elin. Tällä hetkellä Vakuutuslautakunnan toimivalta käsitellä lisäeläkkeitä ja muita vastaavia etuuksia koskevia riitoja perustuu vapaaehtoisin sopimusperusteisiin järjestelyihin. Lisäeläkkeitä ja muita vastaavia etuuksia käsitteleviä lakisääteisiä tuomioistuimen ulkopuolisia riidanratkaisuelimiä ei nykyisin ole. Ehdotetun säännöksen mukaista velvollisuutta mainita Vakuutuslautakunta tai muu vastaava tuomioistuimen ulkopuolinen riidanratkaisuelin etuuspäätöksessä ei ole, jos voimassa ei ole myöskään sopimusperusteista järjestelyä riidanratkaisuelimen käyttämisestä.

13 § *Kanneaika ja oikeuspaikka.* Säännös olisi uusi. Kolmen vuoden kanneaika vastaisi vakuutuslainsalain 74 §:ssä säädettyä kanneaikaa. Pykälän toinen momentti vastaa oikeudenkäymiskaaren kuluttajariita-asioihin sovellettavaa oikeuspaikkasäännöstä eli oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 10 luvun 5 §:ää.

14 § *Vapaakirjan saaneeseen, etuudensaajaan sekä edunsaajaan sovellettavat säännökset.* Säännös on osittain uusi ja se on tarpeen säännösten soveltamisalan täsmentämiseksi.

8 Luku Sulautuminen

Sulautumista koskevia säännöksiä uudistettaisiin vastaamaan soveltuvin osin vakuutusyhtiölaissa ja osakeyhtiölaissa säädettyä menettelyä. Samalla säännöksiä täydennettäisiin säätämällä sulautumissuunnitelmasta. Voimassa olevan eläkesäätiölain 108 §:ää vastaavaa säännöstä eläkesäätiön täysin omistaman osakeyhtiön sulautumisesta eläkesäätiöön ei tarpeettomana ja voimassa olevan yhteisöoikeuden periaatteiden vastaisena sisältyisi lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalakiin. Tarvetta tällaiseen sulautumiseen pienentää se, ettei eläkesäätiössä voida rajoituksetta käyttää vastuuvelan kattamiseen varoja, jotka ovat sidoksissa osakkaaseen keskittymärisikin pienentämiseksi.

1 § Sulautumisen yleisen edellytykset. Pykälän 1 momentin mukaan eläkesäätiö voi sulautua toiseen eläkesäätiöön ja vastaavasti eläkekassa voi sulautua toiseen eläkekassaan. Sulautuminen edellyttää kuitenkin, että sulautuvan eläkelaitoksen osakkaat täyttävät vastaanottavan eläkelaitoksen toimintapiiriä koskevan 1 luvun 3 §:n mukaiset vaatimukset.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että sulautuvan eläkelaitoksen vakuustointi siirtyy selvitysmenettelyttä vastaanottavalle eläkelaitokselle. Pykälä vastaisi sisällöllisesti eläkesäätiölain 100 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä ja vakuutuskassalain 132 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä sillä erotuksella, ettei sulautuvan ja vastaanottavan eläkelaitoksen toimintapiiristä ole aiemmin nimenomaisesti säädetty laissa.

2 § Sulautumisesta päättäminen eläkekassassa. Sulautumisesta päättäisi kassankokous. Sulautuminen edellyttää toteutuakseen kaksi kolmasosaa kassankokouksessa annetuista äänistä. Ehdotus vastaa vakuutuskassalain 132 §:n 6 momenttia.

3 § Sulautumissuunnitelma. Pykälässä säädettäisiin sulautumissuunnitelmasta eikä sulautumissopimuksesta kuten voimassa olevissa laeissa. Sulautumissuunnitelma kuvaa paremmin asiakirjan luonnetta, sillä sulautuminen edellyttää vielä eläkelaitosten päättävien toimielinten ja Finanssivalvonnan suostumuksen toteutuakseen.

Pykälän 1 momentissa edellytettäisiin nimenomaisesti, että sulautumissuunnitelma olisi tehtävä kirjallisesti, päivättävä ja allekirjoitettava. Suunnitelman päivääminen olisi tarpeen, sillä suunnitelman allekirjoittamisesta laskettaisiin sulautumisen menettelyllisiä määräaikoja.

Sulautumissuunnitelman sisällöstä säädettäisiin myös nykyistä yksityiskohtaisemmin ehdotuksessa 2 momentissa, joka jakautuu 8 alakohtaan. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan sulautumissuunnitelman olisi sisällettävä sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten yksilöintitiedot.

Momentin 2 kohdan mukaan suunnitelmaan tulisi liittää selvitys sulautumisen syistä. Selvityksellä voi olla merkitystä erityisesti velkojen ja muiden sidosryhmien arvioidessa sulautumisen vaikutuksia omaan asemaansa.

Momentin 3 kohdan mukaan absorptiosulautumisen sulautumissuunnitelman tulisi sisältää ehdotus vastaanottavan eläkelaitoksen sääntömuutoksista, mikäli muutoksia on tarpeen tehdä sulautumisen johdosta. Mikäli Finanssivalvonta hyväksyy sulautumisen, se hyväksyy myös samalla sääntömuutokset. Kombinaatiosulautumisessa suunnitelmaan tulisi liittää ehdotus perustettavan eläkelaitoksen säännöistä ja siitä, miten perustettavan eläkelaitoksen toimielinten jäsenet valitaan. Myös absorptiosulautumista koskevaan sulautumissuunnitelmaan voidaan tarpeen mukaan ottaa määräyksiä toimielinten jäsenten valinnasta, vaikkei tätä laissa edellytetä.

Momentin 4 kohdan mukaan sulautumissuunnitelmaan tulisi sisältyä selvitys sulautuvan eläkelaitoksen vastuuvelan sekä muiden varojen ja velkojen siirtymisestä vastaanottavalle eläkelaitokselle.

Momentin 5 kohdan mukaan sulautumissuunnitelmaan tulisi liittää selvitys siitä, että vastaanottava eläkelaitos täyttää 4 ja 5 luvun säännökset sulautumisen jälkeen.

Momentin 6 kohdan mukaan suunnitelman tulisi sisältää selvitys eläkelaitoksen varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, sulautumisen suunnittelusta vaikutuksesta vastaanottavan eläkelaitoksen taseeseen sekä sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä.

Momentin 7 kohdan mukaan suunnitelmaan tulisi liittää tieto sulautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta, joka saa olla enintään 6 kuukauden päässä sulautumissuunnitelman tekemisestä. Arviota tarvitsevat sulautumiseen osallistuvat eläkelaitokset, osakkaat, velkojat ja muut sidosryhmät.

Momentin 8 kohdan mukaan suunnitelmaan tulisi liittää ehdotus mahdollisiksi muiksi sulautumisen ehdoiksi. Tällaisia muita ehtoja ovat esimerkiksi määräykset työntekijöiden asemasta

sulautumisessa ja toiminnan harjoittamisesta sulautumisen aikana. Sulautumisen ehdoksi saateetaan myös asettaa jokin erityinen seikka. Tältä osin kyse on eläkelaitosten välinen sopimus, jota tulee arvioida sopimusoikeudellisista lähtökohdista.

4 § Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta. Pykälä olisi uusi. Siinä säädettäisiin sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten velvollisuudesta tehdä Finanssivalvonnalle ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta. Ilmoitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa Finanssivalvonnan myönnettyä suostumuksensa sulautumiselle. Jos ilmoitusta ei tehdä sanotussa määräajassa, sulautuminen raukeaa.

Pykälässä säädettäisiin myös ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista. Sääntelyn tarkoituksena olisi varmistaa, että Finanssivalvonta saisi tiedon vastuovelkaa vastaavia varoja ja vakavaraisuutta sekä sulautumista koskevien menettelysääntöjen noudattamisesta. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan ilmoitukseen olisi liitettävä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että sulautumisessa on noudatettu lain säännöksiä. Momentin 2 kohdan mukaan ilmoitukseen olisi liitettävä selvitys siitä, että vastaanottava eläkelaitos täyttää 5 luvun säännökset vastuvelan kattamisesta. Momentin 3 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää eläkelaitoksen johdon todistus siitä, että ilmoitukset yhtiön tunnetuille velkojille on lähetetty siten kuin eläkesäätiölain 11 luvun 5 §:n 3 momentissa edellytetään. Lisäksi momentin 4 kohdan mukaan liitteenä olisi toimitettava sulautuvien eläkelaitosten sulautumista koskevat päätökset. Koska määräaika ilmoituksen antamiseen laskettaisiin jatkossa Finanssivalvonnan suostumuksen antamisesta eikä tuomioistuimen luvasta, sulautumismenettely tulee nopeutumaan.

Pykälän 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä sulautumisen täytäntöönpanoilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista ja annettavista selvityksistä.

9 Luku Jakautuminen

1 § Jakautumissuunnitelma. Vastaavasti kuin sulautumisessa myös jakautumisesta on laadittava jakautumissuunnitelma. Pykälän 1 momentin mukaan suunnitelman laatiminen on jakautuvan eläkelaitoksen hallituksen ja perustettavan eläkelaitoksen perustajien vastuulla. Jakautumissuunnitelma on laadittava kirjallisesti ja päivättävä. Kaikkien perustajien ja jakautuvan eläkelaitoksen hallituksen jäsenten on allekirjoitettava jakautumissuunnitelma.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin jakautumissuunnitelmassa ilmoitettavista tiedoista, jotka vastaisivat sulautumissuunnitelmassa 8 luvun 2 §:n mukaan ilmoitettavia tietoja. Tämän lisäksi olisi jakautumissuunnitelmaan 2 momentin 7 kohdan mukaan liitettävä ehdotus perustettavan eläkelaitoksen säännöiksi. Ehdotetun 2 momentin 8 kohdan mukaan suunnitelmaan olisi liitettävä uuden eläkelaitoksen perustajien yksilöintitiedot sekä hallituksen jäsenten tiedot.

2 § Varojen osittamista koskevat periaatteet. Pykälässä säädettäisiin jakautumisen yhteydessä vastaanottavalle eläkelaitokselle siirtyvistä varoista. Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke vastaisi, mitä asiasta säädetään voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 5 momentissa. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Pykälän 1 momenttia sovellettaisiin myös eläkesäätiöihin, joissa on käytössä tasaava kirjanpitojärjestelmä. Eläkekassoissa on aina tasaava kirjanpitojärjestelmä. Tasaavaa kirjanpitojärjestelmää noudattavassa eläkesäätiössä ja eläkekassassa osakkaan kannatusmaksu jaetaan kunkin työnantajan osalta eläkelaitoksen säännöissä määrättyllä tavalla. Työnantajan vastuovelkaa vastaa vastuunvelan mukainen suhteellinen osuus eläkesäätiön varoista eikä kuten työnantajakohtaista kirjanpitojärjestelmää noudattavassa eläkesäätiössä tietyt työnantajakohtaiset varat.

Pykälän 2 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 125 §:n 2 momenttia. Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 4 momenttia. Eläkesäätiöiden osalta ei voimassa olevassa laissa ole vastaavaa säännöstä.

3 § Jakautumisen oikeusvaikutukset. Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke vastaa, mitä asiasta säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain 106 §:n 2 momentissa ja vakuutuskassalain 139 §:n 2 momentissa. Lisäksi siinä todettaisiin nykyistä käytäntöä vastaavasti, että samalla perustettava eläkelaitos syntyy ja kokonaisjakautumisessa jakautuva eläkelaitos purkautuu. Pykälän 2 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 107 §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 140 §:n 2 momenttia. Pykälän 3 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 107 §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 140 §:n 3 momenttia.

10 Luku Vakuutuskannan luovuttaminen

1 § Vakuutuskannan luovuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luovuttavasta ja vastaanottavasta lisäeläkelaitoksesta. Säännöksessä säädettäisiin nimenomaisesti myös vakuutuskannan luovuttamisesta ETA-eläkelaitokselle. Ehdotuksen 2 momentissa säädettäisiin luvun säännösten soveltamisesta vakuutuskannan osan luovuttamiseen. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan eläkesäätiölain 100 §:n 1 ja 3 momenttia ja vakuutuskassalain 132 §:n 1 momenttia.

2 § Vastaanottavaa eläkelaitosta koskevat rajoitukset. Ehdotetun pykälän mukaan vakuutuskunta voidaan luovuttaa vain sellaiselle eläkelaitokselle, jonka perustajaa koskevat vaatimukset se osakas, jonka vakuutuksiin liittyvää vakuutuskantaa luovutetaan, täyttää. Tätä rajoitusta ei ole nimenomaisesti säädetty voimassa olevassa lainsäädännössä. Ei ole tarkoituksenmukaista, että vakuutuskannan luovutuksen kautta eläkelaitoksen toimintapiiri voisi laajentua.

3 § Suunnitelma vakuutuskannan luovuttamiseksi. Pykälässä säädettäisiin vakuutuskannan luovuttamista koskevasta suunnitelmasta eikä sopimuksesta kuten voimassa olevissa laeissa. Suunnitelma-käsite kuvaa sopimus-käsitettä paremmin asiakirjan luonnetta, sillä vakuutuskannan luovuttaminen edellyttää muun muassa Finanssivalvonnan suostumusta. Pykälän 1 momentissa edellytettäisiin nimenomaisesti, että vakuutuskannan luovuttamista koskeva suunnitelma olisi tehtävä kirjallisesti, päivättävä ja allekirjoitettava.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin vakuutuskannan luovuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä kootusti sekä nykyistä selkeämmin ja yksityiskohtaisemmin. Voimassa olevan eläkesäätiölain 11 luvussa ja vakuutuskassalain 12 luvussa suunnitelmaan sisällytettävät tiedot ovat hajallaan eri pykälissä.

Ehdotetun 2 momentin 1 kohdan mukaan suunnitelman tulisi sisältää luovuttavan ja vastaanottavan eläkelaitoksen yksilöintitiedot. Momentin 2 kohdan mukaan suunnitelmaan tulisi liittää selvitys vakuutuskannan luovuttamisen syystä tai syistä. Selvityksellä voi olla merkitystä erityisesti velkojien ja muiden sidosryhmien arvioidessa vakuutuskannan luovutuksen vaikutuksia omaan asemaansa. Momentin 3 kohdan mukaan suunnitelman tulisi tarvittaessa sisältää ehdotus vastaanottavan eläkelaitoksen sääntöjen tai vastaanottavan vakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksen muuttamiseksi. Ehdotetun 4 kohdan mukaan suunnitelmaan tulisi liittää selvitys siitä, mitä on sovittu luovutettavaan vakuutuskantaan perustuvasta osakkuudesta siinä tapauksessa, että vakuutuskanta luovutetaan keskinäiseen vakuutusyhtiöön. Momentin 5 kohdan mukaan suunnitelman tulisi sisältää selvitys luovutettavasta vakuutuskannasta ja sitä vastaavina varoina luovutettavasta omaisuudesta. Momentin 6 kohdan mukaan suunnitelman tulisi sisältää ehdotus vakuutuskannan luovuttamisesta mahdollisesti suoritettavasta vastikkeesta ja sen ehdoista. Momentin 7 kohdan mukaan suunnitelmaan tulee liittää selvitys luovutettavan eläkelaitoksen tasoitustamäärästä, jos sellainen on. Eläkelaitoksessa tasoitustamäärä on vapaaehtoinen. Momentin 8 kohdan mukaan suunnitelman tulee sisältää selvitys siitä, että vakuutuskannan luovuttava eläkelaitos ja vastaanottava eläkelaitos tai vakuutusyhtiö täyttävät luovutuksen jälkeen niille säädetyt vakavaraisuusvaatimukset. Ehdotetun kohdan mukaista selvitystä ei olisi kuitenkaan annettava luovuttavan eläkelaitoksen osalta, jos se on selvitystilassa. Momentin 9 kohdan mukaan suunnitelmassa olisi kerrottava johdolle ja tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeus-

ta, millä tarkoitetaan erityisesti rahana tai muussa muodossa suoritettavia palkkioita. Momentin 10 kohdan mukaan suunnitelmaan tulisi liittää ehdotus suunnitellusta vakuutuskannan luovutusajankohdasta. Suunnitelmassa olisi lisäksi oltava tiedot muista päätöksenteon tueksi tarvittavista ehdoista.

4 § Finanssivalvonnan suostumuksen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin Finanssivalvonnan suostumuksen hakemisesta tasoitusmäärän siirtoa koskeville perusteille. Ehdotus täydentää eläkesäätiö- ja vakuutuslainsäädäntöä, jonka mukaisesti lakisääteistä työeläkevakuutustoimintaa harjoittavalla eläkelaitoksella ei jatkossa ole tasoitusmäärää. Ehdotus vastaa vakuutusyhtiölain 21 luvun 4 §:n 2 momenttia.

5 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen. Pykälässä säädettäisiin niistä asiakirjoista, jotka on pidettävä vakuutettujen ja osakkaiden nähtävillä ennen vakuutuskannan luovuttamisesta tai vastaanottamisesta päättävää kassankokousta. Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan vakuutuslainsäädännön 132 §:n 7 momenttia. Lisäksi edellytetään hallituksen selostusta tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen jälkeisistä eläkekassan asemaan olennaisista vaikuttavista seikoista sekä muista seikoista, jolla saattaa olla merkitystä harkittaessa vakuutuskannan luovuttamisesta päättämistä. Asiakirjat olisi pidettävä nähtävillä nykyisen kahden viikon sijaan kuukauden ajan ennen kassankokousta. Aiemmasta poiketen asiakirjat olisi mahdollista pitää myös vakuutuskassan internetsivuilla. Asiakirjat olisi myös lähetettävä niitä pyytävälle vakuutetulle tai osakkaalle, jos asiakirjoja ei voida ladata ja tulostaa eläkekassan internetsivuilta. Muutokset vastaavat vakuutusyhtiölain 21 luvun 10 §:ssä säädettyä poiketen kuitenkin siten, että ehdotuksessa ei säädetä välitilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen nähtävänä pitämisestä tai lähettämisestä.

6 § Vakuutuskannan luovutuksen raukeaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että vakuutuskannan luovutuksen pätevyys edellyttää, että vakuutuskannan luovutus on hyväksyttävä muutoksitta sekä luovuttavassa eläkelaitoksessa että vastaanottavassa eläkelaitoksessa tai vakuutusyhtiössä. Hyväksyvistä tai hylkävistä päätöksistä on ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

11 Luku Lakisääteinen selvitystila, purkaminen ja konkurssi

1 § Eläkelaitoksen purkaminen. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, missä tilanteissa luvun säännöksiä sovelletaan. Ehdotetussa säännöksessä on suljettu 11 luvun soveltamisalan ulkopuolelle eläkesäätiö- ja eläkekassalain 12 luvun 21 §:n mukaista koko vakuutuskannan vapaaehtoista luovuttamista koskevat tilanteet eli käytännössä vapaaehtoinen selvitystilasääntely. Ehdotuksen mukaan 11 luvun säännöksiä sovellettaisiin siten vapaaehtoiseen osittaiseen vakuutuskannan luovutukseen sekä niihin tilanteisiin, joissa lisäeläkelaitos on asetettava selvitystilaan luvun 2 §:n pakottavan säännöksen nojalla. Ehdotettu soveltamisala poikkeaa voimassa olevista laeista siten, että voimassa olevissa laeissa eläkelaitoksen purkaminen on voinut tapahtua pakollisen tai vapaaehtoisin selvitystilaan asettamisen kautta. Pykälän mukaan jatkossa 11 luvussa säädettäisiin siten vain pakollisesta lisäeläkelaitoksen purkamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin selvitysmenettelyn tarkoituksesta ja vaiheista. Pykälä ohjaa selvitysmiestä tämän toimenpiteissä. Pykälän nojalla selvitysmiehen velvollisuutena on ensi vaiheessa selvittää lisäeläkelaitoksen varallisuusasema, jolla viitataan vakuutuskantaan ja sitä vastaaviin varoihin selvitysmenettelyn alkamisen ajankohdassa. Selvitysmiehen on pyrittävä etsimään toimija, jolle lisäeläkelaitoksen vakuutuskanta ja sitä vastaavat varat voidaan luovuttaa, sekä panemaan luovutus täytäntöön. Jäljelle jääneillä ja rahaksi muutetuilla varoilla selvitysmiehen on maksettava velat ja jaettava jäljelle jäänyt omaisuus. Onnistuneen selvitysmenettelyn lopputuloksena on lisäeläkelaitoksen purkaminen.

2 § Velvollisuus asettaa eläkelaitos selvitystilaan. Säännöksessä säädetään perusteista, joiden nojalla eläkelaitos on asetettava selvitystilaan ja purettava. Eläkesäätiön ja eläkekassan selvitystilaan asettamisen perusteet poikkeavat osittain. Pykälän 1 momentti vastaa eläkesäätiölain 78 §:n 1 ja 3 momenttia ja vakuutuskassalain 111 §:n 1 ja 4 momenttia. Sekä eläkesäätiö että eläkekassa tulee asettaa selvitystilaan, jos vakuutettujen vähimmäismäärä alittuu laissa säädetyn tietyn määräajan jälkeenkin tai jos taloudellisen aseman tervehtymissuunnitelmaa ei ole toteutettu laissa säädettyssä määräajassa. Eläkelaitos tulisi myös asettaa selvitystilaan Finanssivalvonnan määräyksellä.

Sen sijaan selvitystilaan asettamisen edellytykset poikkeavat toisistaan silloin, kun kyse on vastuuvelan kattamatta jäämisestä tai tilinpäätöksen osoittamasta alijäämästä. Erot johtuvat eläkesäätiön ja eläkekassan osakkaan erilaisesta vakuutusmaksuvastuusta eläkelaitosta kohtaan. Eläkekassa olisi 1 momentin 2 kohdan mukaan asetettava selvitystilaan, jos tilinpäätöksen osoittamaa alijäämää ei ole katettu kahden vuoden kuluessa. Lain 4 luvun 14 §:ssä säädetään siitä, miten alijäämä tulee kattaa. Viime kädessä kassan osakkailta peritään lisämaksua alijäämän kattamiseksi. Lisämaksun enimmäismäärälle säädetään edellä mainitussa pykälässä enimmäismäärä. Jos lisämaksun suorittamisen jälkeenkin kassan alijäämää ei ole täysimääräisesti katettu, eläkekassa tulee asettaa selvitystilaan. Kassan osakkailta ei tämän lain nojalla voida periä edellä mainittua lisämaksua enempää, vaikka kassa ei kykenisi suoriutumaan kaikista velvoitteistaan. Kassan osakkaille voi syntyä pidemmälle menevä vastuu vakuutettuja, vapaa-kirjan saaneita, eläkkeensaajia ja edunsaajia kohtaan kassan sääntöjen tai työehtosopimuksen nojalla. Kyse on tällöin yksityisoikeudellisesta velvoitteesta.

Eläkesäätiö tulee asettaa selvitystilaan, jos osakas ei ole noudattanut 4 luvun 11 §:ssä säädettyä velvollisuutta suorittaa vakuutusmaksuja. Eläkesäätiöön on suoritettava vakuutusmaksuja siten, että vastuuvelka on aina katettu. Eläkesäätiössä ei siis voi olla vastuuvajaus edes selvitystilan aikana, ellei kyse ole poikkeuksellisesta vakuutusteknisestä katevajauksesta. Eläkesäätiön saatava osakkaalta voidaan myös selvitystilan aikana irtisanoa maksettavaksi, jos säätiöltä puuttuu käteisiä varoja selvitysmenettelystä aiheutuvien kulujen tai selvitystilan aikana tai sitä ennen erääntyvien eläkkeiden suorittamiseen.

Pykälän 2 momentissa säädetään Finanssivalvonnan toimivallasta pidentää selvitystilaan asettamista koskevaa määräaika. Ehdotus vastaa tältä osin eläkesäätiölain 78 §:n 2 momenttia ja vakuutuskassalain 111 §:n 2 momenttia.

3 § Eläkeoikeuksien ja muiden oikeuksien säilyminen eläkesäätiössä jatkettaessa selvitystilaan asettamista koskevaa määräaika. Pykälässä säädetään, että jos Finanssivalvonta on pidentänyt selvitystilaan asettamista koskevaa määräaika, pykälässä säädettyt etuudensaajat säilyttävät oikeutensa eläkkeen ja muiden etuuksien saamiseen. Eläkelaitoksen on tarvittaessa muutettava sääntöjään vastaamaan 1 momentissa säädettyjä oikeuksia. Pykälä on tarpeen etuudensaajien aseman turvaamiseksi erityistilanteissa. Ehdotus vastaa tältä osin sisällöltään eläkesäätiölain 78 §:n 3 momenttia. Voimassa olevassa vakuutuskassalaissa ei ole vastaavaa säännöstä.

4 § Kutsu kassankokoukseen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi erityissäännöksiä kokouskutsusta selvitystilaan asettamisesta päättävään kassankokoukseen. Asiasta ei ole säännöksiä voimassa olevassa vakuutuskassalaissa. Säännöksiä ei sovelleta eläkesäätiöihin.

Pykälän 1 momentin mukaan hallituksen on kutsuttava kassankokous koolle päättämään eläkekassan asettamisesta selvitystilaan, jos selvitystilaan asettamisen edellytykset täyttyvät. Kassankokouksen koolle kutsuminen on tässä tilanteessa hallituksen velvollisuus. Koolle kutsumisen tulee tapahtua viipymättä. Ehdotus on perusteltu vakuutettujen etujen suojaamiseksi tilanteessa, jossa eläkekassan koko, vakavaraisuus tai toiminta ei täytä laissa säädettyjä vaatimuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan kokouskutsu on, sen lisäksi mitä eläkekassan säännöissä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkaalle. Lisäksi hallituksen on annettava Finanssi-

valvonnalle tieto kutsusta kassankokoukseen. Pykälä vastaa asiallisesti vakuutusyhtiölain 23 luvun 3 §:ssä säädettyä lukuun ottamatta sitä, että ehdotuksessa ei nimenomaisesti säädetä päätösehdotuksen pääasiallisesta sisällöstä. Päätösasiakirjojen nähtävänä pitämisestä on säädetty eläkesäätiö- ja eläkekassalain 3 luvun 13 §:ssä, jota sovelletaan myös lisäeläkekassoihin.

5 § Selvitystilaan määrääminen. Jollei eläkelaitos velvollisuudestaan huolimatta tee päätöstä selvitystilaan asettamisesta tai hakemusta toiminnan jatkamiseksi, Finanssivalvonnan velvollisuutena on määrättävä eläkelaitos selvitystilaan. Pykälä perustuu eläkesäätiölain 78 §:n 2 momenttiin ja vakuutuskassalain 112 §:n 3 momenttiin. Voimassa olevissa laeissa määräys on sidottu asianosaisen sosiaali- ja terveysministeriölle osoitettuun hakemukseen. Ehdotus poikkeaa voimassa olevista laeista siten, että hakemuksen lisäksi Finanssivalvonta voi määrätä eläkelaitoksen asetettavaksi selvitystilaan myös omasta aloitteestaan.

Finanssivalvonnan on lisäksi viipymättä ilmoitettava Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle päätöksestään, jolla se on määrännyt eläkelaitoksen selvitystilaan. Tältä osin pykälä vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 79 a §:ää ja vakuutuskassalain 112 a §:ää.

6 § Selvitystilaa koskevat ilmoitukset. Pykälä on uusi. Säännökset vastaavat pääosin sisällöltään vakuutusyhtiölain 23 luvun 9 §:ssä säädettyä, mutta ehdotetussa pykälässä ei kuitenkaan säädettäisi ETA-valtioihin kohdistuvista selvitysmiehen ilmoitusvelvollisuuksista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että selvitysmiesten olisi ilmoitettava selvitystilaa koskevasta päätöksestä suomalaisessa virallisessa lehdessä ja annettava tieto ilmoituksesta ainakin yhdessä lisäeläkelaitoksen kotipaikan sanomalehdessä tai eläkelaitoksen internetsivuilla. Lisäksi selvitystilan oikeusvaikutuksista olisi ilmoitettava lisäeläkelaitoksen internetsivuilla ja pyydettyessä annettava siitä tieto asianosaisille.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin selvitysmiesten velvollisuudesta säännöllisesti tiedottaa velkojille selvitysmenettelyn etenemisestä. Kyseessä on lähinnä ilmoitusmenettely selvitystilan eri vaiheista. Finanssivalvonta määrää tiedottamisen tavan.

7 § Etuoikeutetut velkojat. Pykälän 1 momentti sisältää säännökset siitä, miten lisäeläkelaitoksessa vakuutetuilla, eläkkeensaajilla ja muiden etuuskien saajilla on osuudestaan vastuuelkaan keskenään samanlainen etuoikeus lisäeläkelaitoksen omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla. Säännöstä sovelletaan 3 momentin nojalla myös eläkelaitoksen konkurssissa. Pykälän 2 momentin mukaan kyseinen etuoikeus ei kuitenkaan huononna käteispannin tai omaisuuden vahvistetun kiinnityksen haltijan oikeutta. Pykälä vastaa tältä osin eläkesäätiölain 91 §:ää ja vakuutuskassalain 121 §:ää. Lisäksi momentissa säädettäisiin, ettei etuoikeus estä suorittamasta maksusaantijärjestyksessä edellä olevia 22 §:ssä ja 23 §:n 1—4 kohdassa tarkoitettuja velkoja selvitystilan aikana.

8 § Julkinen haaste. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin selvitysmiehen velvollisuudesta hakea julkinen haaste eläkelaitoksen velkojille. Hakemus on tehtävä viipymättä Finanssivalvonnalle. Asiasta on säädetty nykyisin eläkesäätiölain 84 §:ssä sekä vakuutuskassalain 119 §:ssä, johon nähden ehdotuksessa on täsmennetty julkisen haasteen hakemisen ajankohtaa viipymättä selvitysmieheksi tulemisen jälkeen. Lisäksi 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen maininta siitä, että rekisteriviranomainen eli Finanssivalvonta merkitsee haasteen antamisen eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin viran puolesta. Julkisessa haasteessa velkojia kehoitetaan ilmoittamaan saatavansa määräpäivään mennessä uhalla, että tuntemattomiksi jääneet velat lakkaavat. Kuulutus haasteesta julkistetaan virallisessa lehdessä viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää.

Pykälän 2 momentin mukaan julkisessa haasteessa on mainittava, että eläkelaitoksessa vakuutettujen, vapaakirjan saaneiden, eläkkeen- ja muun etuudensaajien ja edunsaajien saatavia ei tarvitse ilmoittaa selvitystilassa eikä niiden eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 29 §:ssä

tarkoitettua etuoikeutta tarvitse vaatia. Ehdotuksen tarkoituksena on varmistaa, että epäselvyyttä ja tietämättömyyttä ei synny, kun asiasta selkeästi ilmoitetaan julkisessa haasteessa. Pykälään sisältyisi myös säännös, jonka mukaan muutoin julkisesta haasteesta säädetään julkisesta haasteesta annetussa laissa.

9 § Ilmoitus tunnetuille velkojille. Pykälä on uusi. Ehdotuksella täsmennetään julkisesta haasteesta annetun lain 4 §:n 3 momentin ja 5 §:n säännöksiä, joiden mukaan Finanssivalvonnan tai selvitysmiesten on viimeistään kuukautta ennen määräpäivää toimitettava tieto kuulutuksesta mainitun lain 3 §:ssä tarkoitetuille tahoille, pääasiassa tunnetuille velkojille.

Pykälän 1 momentissa säädetään selvitysmiesten julkista haastetta koskevasta ilmoituksesta eläkelaitoksen tunnetuille velkojille. Ilmoituksessa on mainittava erityisesti noudatettavat määräajat, seuraamukset niiden laiminlyönnistä, se toimielin tai viranomainen, joka on toimivaltainen ottamaan vastaan saatavia koskevat ilmoitukset tai huomautukset sekä se, onko velkojan vaadittava saatavaa, joka on etuoikeutettu tai jonka vakuutena on esinevakuus. Toimielimellä tarkoitetaan tässä selvitysmiestä. Vastaavasti tarkoitetaan viranomaisella, joka on toimivaltainen ottamaan vastaan saatavia koskevat ilmoitukset tai huomautukset, Finanssivalvontaa. Velkojan tulee ilmoittaa saatavansa joko Finanssivalvonnalle tai selvitysmiehelle eikä esimerkiksi patentti- ja rekisterihallitukselle. Näin ollen epäselvyyksien välttämiseksi, momentissa mainittaisiin molemmat vaihtoehdot velkojien ilmoitusten vastaanottajiksi. Käytännössä velkojien ilmoitukset on vastaanottanut selvitysmies. Säännös vastaa vakuutusyhtiölain 23 luvun 11 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nimenomaisesti, että julkista haastetta koskevaa ilmoitusta ei tarvitse toimittaa vakuutetuille, vapaakirjan saaneille, eläkkeen- ja muun etuudensaajille eikä edunsaajille. Tämä on seurausta siitä, että mainittujen toimijoiden ei tarvitse ilmoittaa saataviaan selvitystilassa eikä vaatia etuoikeutta.

10 § Saatavien ilmoittaminen. Pykälä on uusi. Pykälään otettaisiin säännös jokaisen 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun velkojan saatavaa koskevan ilmoituksen tekemisestä joko selvitysmiehelle tai Finanssivalvonnalle. Ehdotuksen mukaan velkojan on ilmoitettava saatavan laji, sen syntymisaika ja määrä. Lisäksi velkojan olisi ilmoitettava, vetoaako hän saatavansa osalta etuoikeuteen, esinevakuuteen tai omistuksenpidätysehtoon sekä se, mitä omaisuutta hänen vakuutensa koskee. Selvitysmiehelle olisi tarvittaessa toimitettava myös jäljennökset mahdollisista todisteena olevista asiakirjoista. Pykälä vastaa vakuutusyhtiölain 23 luvun 12 §:n 2 momenttia.

11 § Vakuutuskannan luovuttaminen, velkojen suorittaminen ja omaisuuden jakaminen. Ehdotuksen mukaan selvitysmenettelyssä ensisijaisena pyrkimyksenä on, että eläkelaitoksen vakuutuskanta siirrettäisiin toiseen lisäeläkevakuutustoimintaa harjoittavaan eläkelaitokseen tai henkivakuutustoimintaa harjoittavaan vakuutusyhtiöön. Pykälän 1 momentin mukaan selvitysmiehen tulee pyrkiä aikaansaamaan niin pian kuin mahdollista yhden tai useamman lisäeläkekassan, lisäeläkesäätiön tai henkivakuutusyhtiön kanssa sopimus lisäeläkelaitoksen vakuutuskannan luovuttamiseksi kokonaan tai osittain. Momentti vastaa osaltaan myös vakuutusyhtiölain 23 luvun 16 §:n 1 momentissa säädettyä. Vakuutuskannan luovuttamista koskevat säännökset sisältyvät nykyisin eläkesäätiölain 100 §:ään sekä vakuutuskassalain 132 §:ään.

Pykälän 2 momentissa säädetään tilanteesta, jossa luovuttamissopimusta ei saada aikaan. Tällöin kahden vuoden kuluttua selvitystilän alkamisesta Finanssivalvonnan on määrättävä ajankohta, jolloin vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa. Ehdotus vastaa tältä osin vakuutusyhtiölain 23 luvun 21 §:n 2 momentin ensimmäistä virkettä. Tämän jälkeen velat maksetaan ja mahdollinen jäljellä oleva omaisuus jaetaan säännöissä määrättyllä tavalla. Ehdotetun säännöksen toinen, kolmas ja neljäs virke vastaavat asiallisesti eläkesäätiölain 90 §:n 1 ja 3 momenttia sekä vakuutuskassalain 120 §:n 1 momenttia lukuun ottamatta sitä, että ehdotukseen ei sisälly nimenomaisia säännöksiä eläkekassan takuupääoman maksamisesta korkoineen.

Pykälän 3 momentissa säädetään erityissäännökset maksuperusteisesta lisäeläkevakuuttamisesta.

12 § Kielto käyttää eläkelaitoksen varoja. Pykälässä ehdotetaan Finanssivalvonnalle toimivaltaa kieltää selvitystilassa olevan eläkelaitoksen 5 luvun 29 §:ssä tarkoitetun omaisuudenhoitajan tai säilytysyhteisön hallussa olevien varojen käyttämisen. Säännös on tarpeen etuudensaajien aseman turvaamiseksi selvitystilassa.

13 § Vakuutustoiminnan rajoittaminen. Vastaavasti kuin eläkesäätiö- ja vakuutuslainsäädännön 13 luvun 21 §:n ehdotuksen mukaan, ehdotetaan, että selvitystilassa eläkelaitoksen tulee jatkaa vakuutustoimintaa siinä määrin kuin se on välttämätöntä vakuutettujen etujen turvaamiseksi. Samoin selvitystilassa eläkekassa ei saisi vakuuttaa uusia henkilöitä.

Eläkesäätiö- ja vakuutuslainsäädännön 13 luvun 21 §:n 2 momentista poiketen selvitystilassa olevan lisäeläkekassan osakkaalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta järjestää vastaavanlaista eläketurvaa muussa eläkelaitoksessa tai työeläkevakuutusyhtiössä.

14 § Maksettavaksi erääntyneen eläkkeen ja muun etuuden suorittaminen. Pykälässä säädetään eläkesäätiön velvollisuudesta suorittaa toimintasuunnitelman mukaisesti selvitystilan aikana eläkkeet ja etuudet, jotka ennen sitä tai sinä aikana erääntyvät maksettaviksi. Merkitystä ei ole sillä, onko etuutta haettu tai päätös sen myöntämisestä annettu ennen tai jälkeen selvitystilan alkamisen. Nykyisin yhtäältä eläkesäätiölain 85 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan eläke tai muu etuus, joka on erääntynyt maksettavaksi selvitystilan aikana tai sitä ennen, on suoritettava, jollei 88 §:n 1 momentissa tarkoitettua sopimusta vakuutustoiminnan luovuttamisesta ole tehty.

Toisaalta voimassa olevan vakuutuslainsäädännön 130 §:ssä säädetään erääntyneen eläke-erän maksamisesta ainoastaan konkurssin alkamispäivänä tai sen jälkeen. Käytännössä on kuitenkin tulkittu, ettei selvitystilan aikana erääntyneen eläkkeen suorittaminen voi olla eri asemassa kuin konkurssi aikaisen. Siten säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että lisäeläkesäätiön lisäksi myös lisäeläkekassan tulee suorittaa selvitystilan aikana tai sitä ennen erääntyneet eläkkeet ja muut etuudet. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 85 §:n 1 momenttia ja muilta kuin edellä kerrotuilta osin vakuutuslainsäädännön 130 §:ää.

15 § Eläkesäätiön saatavat osakkaalta. Ehdotuksen mukaan eläkesäätiöllä on oikeus vaatia saatava osakkaalta maksettavaksi välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos säätiöllä ei ole riittävästi käteisiä varoja eläkkeitä, muita etuuksia tai selvitysmenettelystä aiheutuvia kuluja varten, mutta sillä on kuitenkin saatava osakkaalta.

Pykälän 2 momentti koskee saatavien irtisanomista muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa eli silloin, kun vakuutuslainsäädännön luovutuksesta on sovittu tai Finanssivalvonta on määrännyt vakuutuksia lakkaamaan. Tällöin irtisanomisaika on kuusi kuukautta eikä tätä pidempää sovittuja irtisanomisaikoja noudateta.

Pykälä vastaa sisällöltään eläkesäätiölain 86 §:ää. Vastaavia säännöksiä ei ole vakuutuslainsäädännössä.

16 § Lopputilityksen ja jaon moittiminen. Pykälän mukaan moiteoikeus on laajalla henkilöpiirillä, jolla yleisten siviiliprosessioikeudellisten säännösten ja periaatteiden nojalla voi olla asiassa asiavaltuus. Tällaisia voivat olla esimerkiksi entiset hallituksen jäsenet ja entinen toimitusjohtaja, eläkekassassa kassankokouksen tai edustajiston jäsenet, vakuutetut, vapaakirjan saaneet, eläkkeen- ja muun etuudensaajat ja edunsaajat sekä muut velkojat. Moiteoikeus koskee sekä lopputilitystä että selvitysmiehen tekemää omaisuuden jakamista koskevaa päätöstä. Pykälä vastaa eläkesäätiölain 93 §:ää siltä osin, kuin voimassa oleva säännös koskee lopputilitystä, ja vakuutuslainsäädännön 124 §:ää.

12 Luku Rajat ylittävä toiminta

1 § Luvan hakeminen Finanssivalvonnalta rajat ylittävään toimintaan. Pykälässä säädettäisiin eläkelaitoksen velvollisuudesta hakea Finanssivalvonnan lupa rajat ylittävään toimintaan sekä lupahakemuksen sisällöstä. Pykälä vastaisi asiallisesti eläkesäätiölain 125 b §:n 1-3 momenttia ja vakuutuskassalain 157 b §:n 1-3 momenttia.

2 § Hakemuksessa annettujen tietojen toimittaminen vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Pykälässä säädettäisiin Finanssivalvonnan velvollisuudesta toimittaa edellä tarkoitettut tiedot vastaanottavan ETA-valtion valvontaviranomaiselle, ellei Finanssivalvonnalla ole syytä epäillä, että eläkelaitoksen hallinnollinen rakenne, taloudellinen tila, johtajien maine tai ammatillinen pätevyys eivät sovellu lisäeläketoiminnan harjoittamiseen. Tiedot on toimitettava kolmen kuukauden kuluessa. Pykälä vastaisi voimassa olevan eläkesäätiölain 125 c §:ää ja vakuutuskassalain 157 c §:ää.

3 § Lupaa hakevalle eläkelaitokselle ilmoitettavat tiedot. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä tiedoista, jotka Finanssivalvonnan olisi toimitettava lupaa hakevalle eläkelaitokselle. Näitä ovat muun muassa tiedot ammatillisiin lisäeläkkeisiin vastaanottavassa valtiossa sovellettavista sosiaali- ja työläinsäädännön sekä sijoittamisen säännöksistä. Pykälän 2 momentin mukaan eläkelaitos saa aloittaa lisäeläkejärjestelmän hoitamisen vastaanottavassa valtiossa, kun se on saanut edellä mainitut tiedot Finanssivalvonnalta. Eläkelaitos saa kuitenkin aloittaa toimintansa viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun vastaanottavan valtion toimivaltainen viranomainen sai Finanssivalvonnalta tiedot eläkelaitoksen hakemuksesta. Pykälä vastaisi eläkesäätiölain 125 d §:n 1-2 momentissa ja vakuutuskassalain 157 d §:n 1-2 momentissa säädettyä.

4 § ETA-eläkelaitoksen rekisteröiminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin eläkelaitoksen merkitsemisestä eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin ETA-eläkelaitoksena. Momentti vastaa eläkesäätiölain 125 d §:n 3 momenttia ja vakuutuskassalain 157 d §:n 3 momenttia.

Pykälän 2 momentin mukaan Finanssivalvonnan on ilmoitettava Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle ETA-eläkelaitoksen rekisteröimisestä sekä tieto niistä ETA-valtioista, joissa ETA-eläkelaitos toimii.

5 § Rajat ylittävässä toiminnassa sovellettavat vastaanottavan jäsenvaltion säännökset. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin niistä vastaanottavan jäsenvaltion säännöksistä, jota ETA-eläkelaitoksen on toiminnassaan noudatettava. Pykälän 3 momentin mukaan Finanssivalvonnan olisi ilmoitettava ETA-eläkelaitokselle edellä mainittujen säännösten merkittävistä muutoksista, jos ne voivat vaikuttaa ETA-valtiossa sijaitsevan lisäeläkejärjestelmän hoitamiseen. Pykälä vastaisi voimassa olevan eläkesäätiölain 125 e §:ää ja vakuutuskassalain 157 e §:ää.

6 § Vastuuvelkaa vastaavat varat rajat ylittävässä toiminnassa. Pykälän 1 momentin mukaan ETA-eläkelaitoksella on jatkuvasti oltava rajat ylittävän toiminnan vastuuelkaa vastaava määrä varjoja. Momentti vastaisi asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 125 g §:ää ja vakuutuskassalain 157 g §:ää.

Pykälän 2 momentin mukaan ETA-eläkelaitoksen on pidettävä rajat ylittävään toimintaan liittyvät varat ja velat erillään Suomessa harjoittamaansa toimintaan liittyvistä vastaavista eristä. Pykälän 3 momentin mukaan, jos ETA-eläkelaitos harjoittaa lisäeläketoimintaa useammassa eri ETA-valtiossa, sen on pidettävä eri ETA-valtioissa sijaitsevien lisäeläkejärjestelmien varat erillään toisistaan. Ehdotettu 2 ja 3 momentti vastaavat voimassa olevan eläkesäätiölain 125 h §:ää ja vakuutuskassalain 157 h §:ää.

7 § *ETA-eläkelaitoksen toiminnan rajoittaminen ja kieltäminen*. Pykälässä säädettäisiin Finanssivalvonnan oikeudesta rajoittaa tai kieltää ETA-eläkelaitoksen toiminta, jos se ei noudata rajat ylittävässä toiminnassa vastaanottavan ETA-valtion sosiaali- ja työlainsäädäntöä. Ehdotettu pykälä vastaisi eläkesäätiölain 125 j §:ää ja vakuutuskassalain 157 j §:ää.

13 Luku Rangaistussäännökset

Luku sisältää lain rangaistussäännökset. Vakavimmat teot on kriminalisoitu *eläkelaitostoiminnan luvattomana harjoittamisena* (1 §) ja *eläkelaitosrikoksena* (2 §), joissa rangaistusasteikko on sakko tai enintään yksi vuotta vankeutta. Lievimät teot on kriminalisoitu *eläkelaitosrikkomuksena* (3§), josta voidaan tuomita vain sakkoon. Lisäksi luku sisältää *rangaistusseuraamukset vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta* (4§), jonka rangaistusasteikko määräytyy rikoslain 38 tai 40 luvun mukaan. Edellä mainitun perusteella syyteoikeus tässä luvussa rangaistavaksi säädettyihin tekoihin vanhentuu pääsääntöisesti kahdessa vuodessa rikoksen tekopäivästä. Kaikki luvussa kuvatut teot ovat virallisen syytteen alaisia.

Pääsääntöisesti luvussa kuvatut teot ovat rangaistavia vain tahallisina. Rangaistavuus ei myöskään koske tilanteita, joissa teko on vähäinen. Teon mahdollinen vähäisyys arvioidaan tapauskohtaisesti. Säännökset koskien eläkelaitosrikosta ja -rikkomusta sekä vaitiolovelvollisuuden rikkomista ovat myös toissijaisia. Tämä tarkoittaa sitä, että niitä sovelletaan vain, jollei teko samalla täytä sellaisen rikoksen tunnusmerkistöä, josta on muualla laissa säädetty ankarampi rangaistus.

Laissa säädetty rangaistusuhka koskisi rangaistavaksi säädettyihin tekoihin syyllistyneitä luonnollisia henkilöitä. Rikoslain 9 luvussa säädetty oikeushenkilön rangaistusvastuu ei voisi tulla sovellettavaksi luvussa säädettyjen tekojen johdosta.

Pääsääntöisesti rangaistussäännökset vastaisivat voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa säädettyä. Voimassa oleviin lakeihin verrattuna pykälien kirjoittamistapaa on y täsmennetty, jotta rangaistava teko on määritelty mahdollisimman yksiselitteisesti.

1 § *Eläkelaitostoiminnan luvaton harjoittaminen*. Pykälässä luetellut teot olisivat rangaistavia eläkelaitostoiminnan luvattomana harjoittamisena, eli niistä voitaisiin tuomia sakkoa tai enintään yksi vuotta vankeutta. Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 129 §:ää ja vakuutuskassalain 162 §:ää. Siinä kuitenkin täsmennetään viittauksin, minkä pykälän vastaisista toimintaa rangaistusuhka koskee.

2 § *Eläkelaitosrikos*. Pykälässä säädetään teoista, jotka ovat rangaistavia eläkelaitosrikoksena. Rangaistusasteikko eläkelaitosrikoksesta on sakkoa tai vuosi vankeutta. Pykälän 1 ja 3 kohta vastaisivat asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 130 §:ää ja vakuutuskassalain 163 §:ää.

Pykälän 2 kohta olisi uusi. Siinä kriminalisoidaan eläkelaitoksen varojen jakaminen 5 luvun 2 §:n 1 momentin vastaisesti. Rangaistusuhka koskisi siten eläkelaitoksen varojen käyttämistä laitoksen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Aiemmin eläkelaitoksen varojen jakaminen lain säännösten tai eläkelaitoksen sääntöjen vastaisesti on ollut kriminalisoitua eläkesäätiö- ja vakuutuskassarikkomuksena, jossa rangaistuksena on vain sakkoa. Työeläkevakuutusyhtiöiden osalta vastaava teko on ollut kriminalisoitu vakuutusyhtiölain 29 luvun 4 §:n perusteella vakuutusyhtiörikkoksena, jonka rangaistusasteikko on sakkoa tai enintään vuosi vankeutta. Tämän vuoksi on perusteltua, että eläkelaitoksen varojen käyttäminen laitoksen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen olisi jatkossa kriminalisoitu eläkelaitosrikoksena.

3 § *Eläkelaitosrikkomus*. Pykälässä lueteltaisiin ne teot, jotka olisivat rangaistavia eläkelaitosrikkomuksena. Eläkelaitosrikkomuksesta voidaan tuomita sakkoa. Pykälä vastaisi asiallisesti voimassa olevan eläkesäätiölain 131 §:ää ja vakuutuskassalain 164 §:ää. Sitä kuitenkin täsmennettäisiin pykäläviittauksin.

Uutta olisi se, että pykälän 2 momentin mukaan 2 tai 4 kohdan mukainen menettely olisi rangaistavaa myös, jos menettely on ollut törkeän tuottamuksellista. Ehdotus vastaa vakuutusyhtiölain 29 luvun 5 §:n 2 momenttia.

4 § Rangaistusseuraamukset salassapitovelvollisuuden rikkomisesta. Pykälä vastaisi voimassa olevan eläkesäätiölain 132 a §:ää ja vakuutuskassalain 165 a §:ää.

VAKUUTUSKASSALAKI

1 Luku Lain soveltamisala ja toiminnan keskeiset periaatteet

1 § Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin toiminnasta, jota vakuutuskassa voi lain mukaan harjoittaa. Lakia sovellettaisiin sairausavustukseen, hautaus- ja eroavustukseen sekä muiden sosiaalisen henkilövakuutus toiminnan piiriin kuuluviin avustuksiin. Pykälä perustuu vakuutuskassalain 1 §:n 1 momentin 3, 4 ja 6 kohtaan ja 2 momenttiin sekä 7 §:n 1 momenttiin.

Pykälässä ei säädetä voimassa olevaa vakuutuskassalain 2 §:n 1 momenttia vastaavaa säännöstä. Työntekijän eläkelain ja yrittäjän eläkelain soveltamisesta säädettäisiin eläkesäätiö- ja kassalaissa sekä lisäeläkesäätiö- ja kassalaissa. Voimassa olevasta laista poiketen pykälässä ei myöskään säädettäisi nimenomaisesti siitä, että tätä lakia ei sovelleta työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettuun työttömyyskassaan. Sääntelyn tilaa ei ole kuitenkaan tarkoitus muuttaa, sillä työttömyyskassalain 2 a §:n mukaan vakuutuskassalain soveltaminen työttömyyskassan lakisääteiseen etuuteen tai työttömyyskassan jäsenyyteen ei ole mahdollista.

2 § Eläkesäätiö- ja eläkekassalain soveltaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisesti, että eläkesäätiö- ja eläkekassalain eläkekassaa koskevia säännöksiä sovelletaan, jollei vakuutuskassalaissa muuta säädetä. Lisäksi pykälän 2 momentissa luetellaan ne eläkesäätiö- ja eläkekassalain säännökset, joita ei sovelleta vakuutus-kassoihin. Sääntelyn rakenne poikkeaa siten voimassa olevasta lainsäädännöstä.

3 § Määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin erilaisia toimintoja harjoittavat vakuutuskassat, ETA- ja OECD-valtio, vakuutettu, edunsaaja, osakas ja konserni. Säännöksen määritelmiä on osittain voimassa olevan vakuutuskassalain 3 §:ssä.

4 § Toiminnan tarkoitus. Pykälän 1 momentin mukaan vakuutuskassan tulee harjoittaa toimintaansa muutoin kuin liikemäisesti toimintapiirissään. Vakuutuskassan toiminnan tulee siten olla avointa vain toimintapiirissä olevien henkilöiden tai henkilöryhmien suhteen. Muutoin vakuutuskassa ei saa tarjota palveluitaan määrittelemättömälle joukolle ihmisiä. Muutoin kuin liikemäisesti toimimisesta on säädetty voimassa olevan vakuutuskassalain 1 §:n 1 momentissa.

Pykälän 2 momentissa nimetään vakuutuskassan päämiehet, joiden edun mukaisesti vakuutuskassan on toimittava. Vakuutuskassan tulee hoitaa varoja vakuutettujen ja edunsaajien edut turvaavalla tavalla. Pykälä kattaa sekä vakuutuskassalle kertyneet varat että tulevaisuudessa kertyvän kassavirran. Pykälässä vaaditaan turvaavuuden varmistamista, koska jo voimassa olevan vakuutuskassalain 8 §:n 1 momentin mukaan vakuutuskassan on sijoitettava varansa turvaavasti ja tuloa tuottavasti sekä kassan maksuvalmiutta silmällä pitäen. Kassan varoja ei saa käyttää kassan toiminnalle ilmeisesti vieraaseen tarkoitukseen. Lisäksi voimassa olevan vakuutuskassalain 9 §:n mukaan vakuutuskassan on jälleenvakuutuksella tai muulla tavoin järjestettävä toimintansa siten, että syntyy vakuutettuja etuja turvaava suhde vastuunomien todennäköisen vaihtelun ja kassan vastuukyvyn välillä. Ehdotuksessa ei ole tarkoitettu muuttaa näitä perustavanlaatuisia periaatteita.

5 § Sairauskassan toimintapiiri ja vakuutetut. Pykälässä säädettäisiin nimenomaisesti työpaikkakassan ja täydennyskassan toimintapiiriin muodostamiseen kelpuutetuista henkilöistä tai henkilöryhmistä.

Pykälän 1 momentissa viitataan sairausvakuutuslaissa tarkoitetun työpaikkakassan toimintapiiriin. Säännös sisältää aineellisen viittauksen.

Pykälän 2 momentin mukaan lähtökohtana täydennyskassan toimintapiirille on eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut työnantajat ja yrittäjät. Sen lisäksi toimintapiiriin voi kuulua henkilöryhmä, joka on määritelty ammatin tai ammattialaan kuulumisen taikka rekisteröidyn yhdistyksen jäsenyyden perusteella, jos täydennyskassatoiminnan harjoittaminen tämän ryhmän keskuudessa on tarkoituksenmukaista. Täydennyskassan henkilöryhmällä tai rekisteröidyllä yhdistyksellä tulisi olla vakuutuskassaan luonteva liityntä.

Pykälän 2 momentti sisältää myös voimassa olevan vakuutuskassalain 3 §:n 3 momenttia vastaavan säännöksen siitä, että täydennyskassan toimintapiiriin voi muodostaa määrätty osa pykälän 2 momentissa tarkoitetuista toimijoista.

Pykälän 3 momentissa vakuuttaminen on sidottu sääntömääräykseen, jonka nojalla on määrättävä osakkaaseen suhteessa olevien henkilöiden työ-, virka- tai palvelussuhteen laadusta. Sääntöjen määräyksen nojalla myös työnantajan palveluksessa olevat johtohenkilöt, mahdolliset virkasuhteiset henkilöt ja heidän mahdolliset perheenjäsenet ja palvelussuhteen päättäneet voivat sisältyä kohdassa tarkoitettuun toimintapiiriin.

6 § Hautaus- ja eroavustuskassan toimintapiiri ja vakuutetut. Pykälän mukaan hautaus- ja eroavustuskassan toimintapiiriin sovelletaan 5 §:n 2 momenttia ja vakuutettuihin 5 §:n 3 momenttia. Säännös sisältää aineellisen viittauksen.

2 Luku Perustaminen

1 § Vakuutuskassan perustaja. Pykälässä säädetään eläkesäätiö- ja eläkekassalakia ja sairausvakuutuslakia täydentävästi vakuutuskassan perustajasta.

Pykälän 1 momentin mukaan työpaikkakassan voi perustaa eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 3 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu työnantaja. Viitattujen säännösten mukaan vakuutuskassan osakkaana voi olla työnantaja taikka työnantajat yhdessä sellaisten työnantajien kanssa, joilla on taloudellinen tai toiminnallinen yhteys, jos toiminnan harjoittaminen yhdessä on tarkoituksenmukaista. Työpaikkakassan voivat perustaa myös työnantajat yhdessä, jos toiminnan harjoittaminen yhdessä on tarkoituksenmukaista.

Täydennyskassan taikka hautaus- ja eroavustuskassan voi perustaa eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu työnantaja. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen lisäksi vakuutuskassan osakkaana voivat olla työnantajat yhdessä sellaisten työnantajien kanssa, joiden toimiala tai ammattiala on samankaltainen tai, jotka muun vastaavan seikan vuoksi muodostavat kokonaisuuden, jos toiminnan harjoittaminen yhdessä on tarkoituksenmukaista, taikka yrittäjät yhdessä sellaisten yrittäjien kanssa, joiden toimiala tai ammattiala on samankaltainen tai, jotka muun vastaavan seikan vuoksi muodostavat kokonaisuuden, jos toiminnan harjoittaminen yhdessä on tarkoituksenmukaista. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että täydennyskassan taikka hautaus- ja eroavustuskassan voi perustaa henkilöryhmä, joka on määritelty ammatin tai ammattialaan kuulumisen tai rekisteröidyn yhdistyksen jäsenyyden perusteella tai rekisteröity yhdistys.

2 § Vähimmäiskoko. Pykälässä säädetään työpaikka- ja täydennyskassan perustamisen edellytyksenä olevista vakuutettujen määristä. Työpaikkakassassa tulee sairausvakuutuslain 16 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan olla vähintään 300 vakuutettua. Tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevaa lakia. Ehdotuksen mukaan täydennyskassassa taikka hautaus- ja eroavustuskassassa on oltava vähintään 100 vakuutettua. Tältä osin uusi vähimmäiskokoa koskeva säännös on tarpeen riittävän maksujen kassavirran ja avustuskorvausten riskinjoon varmistamiseksi.

3 § Säännöt. Pykälän 1 momentissa säädetään vakuutuskassan säännöissä määrättävistä asioista. Pykälän 1 momentin luettelo ei ole tyhjentävä. Voimassa olevasta laista poiketen laissa tai säännöissä ei enää jatkossa velvoitettaisi vakuutuskassaa määräämään vakuutuskassan pohjara-

haston maksamisesta. Muun muassa tällainen määräys olisi kuitenkin edelleen sallittu. Pykälän 1 momentin 15 kohdan nojalla uutena asiana säännöissä olisi puolestaan määrättävä siitä, miten täydennys-, hautaus- tai eroavustuskassa tiedottaa vakuutetuille, vapaakirjan saaneille tai edunsaajille korvauksia ja avustuksia koskevista sääntömääräyksistä. Pykälän 2 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 4 §:n 1 momentin 1—3 kohtaa ja 15 §:ää.

4 § Sääntöjen vahvistaminen. Pykälän 1 momentin mukaan vakuutuskassan säännöille ja niiden muutoksille on haettava Finanssivalvonnan vahvistus. Pykälän 2 momentissa säädetään Finanssivalvonnan sääntöjen vahvistamisesta. Säännöllä luodaan vakuutuskassalle velvollisuuksia vakuutuskassaan ja sen osakkaisiin nähden kolmansia osapuolia kohtaan. Tästä syystä on edelleen arvioitu tarpeelliseksi säätää vakuutuskassan sääntöjen ja niiden muutosten vahvistamisesta. Sääntöjen ja vahvistamisen edellytyksenä on, että ne ovat lain mukaiset eivätkä vaaranna alan tervettä kehitystä. Osana sääntöjen lainmukaisuuden varmistamista Finanssivalvonta voi tarvittaessa pyytää lausuntoja muilta viranomaisilta.

5 § Toiminimi. Pykälässä säädetään nimenomaisesti vakuutuskassan velvollisuudesta ottaa suomen- tai ruotsinkielinen toiminimi. Lisäksi pykälässä säädetään toiminimeä koskevista vaatimuksista. Säännös on tarpeen, koska toiminimilaki ei sellaisenaan koske vakuutuskassatoimintaa.

3 Luku Hallinto

1 § Työpaikkakassan hallituksen jäsenet ja varajäsenet. Pykälässä ehdotetaan erityissäännöstä työpaikkakassan hallituksen jäsenten määrän osalta. Hallituksen puheenjohtajasta säädetään eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 7 §:n 2 momentissa. Ehdotuksen mukaan työpaikkakassan hallituksessa on oltava vähintään viisi jäsentä ja kullakin heistä henkilökohtainen varajäsen. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 25 §:n 1 momenttia.

2 § Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan kelpoisuus. Ehdotuksessa kultakin hallituksen jäseneltä ja toimitusjohtajalta edellytetään hyvämaineisuutta ja vakuutuskassatoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden tarpeellista asiantuntemusta. Ehdotetussa säännöksessä edellytetään myös, että sijoitustoimintaa harjoittavassa vakuutuskassassa hallituksessa on hyvä sijoitustoiminnan tuntemus. Säännöksellä tarkoitetaan sitä, että tällöin vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä on vaatimuksen täyttävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Tarpeellisen asiantuntemuksen vakuutuskassa voi tarvittaessa muutoin järjestää esimerkiksi ulkoistamalla huolellisesti sijoitus- tai muita toimintojaan. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 27 §:n 2 momenttia.

3 § Säännösten soveltaminen varajäseneneen. Eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 8 §:n 4 momentin mukaan varajäsenen sovelletaan, mitä mainitussa säännöksessä hallituksen jäsenestä on säädetty. Ehdotuksessa varajäseneneen sovellettavia säännöksiä laajennetaan koskemaan kaikkia hallituksen jäsentä koskevia mainitun lain ja tämän lain säännöksiä. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 25 §:n 4 momenttia.

4 § Edustamisoikeuden rajoitukset. Pykälässä ehdotetaan, että vakuutuskassarekisterillä ja siihen merkityllä rajoituksella on vakuutuskassan osalta samat oikeusvaikutukset kuin eläkekassarekisterillä ja siihen merkityllä rajoituksella on eläkelaitosten osalta. Säännös on tarpeen, koska vakuutuskassoja ei ehdoteta rekisteröitäväksi eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin.

5 § Vastuullinen vakuutusmatemaatikko. Vakuutuskassan korvaustoiminta on yleensä verrattain yksinkertaista toimintaa. Siksi voimassa olevan vakuutuskassalain ja ehdotuksen pääsäännön nojalla vakuutuskassalla ei ole yleensä vastuullista vakuutusmatemaatikkoa. Pykälässä ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi, että vakuutuskassan on valittava vastuullinen vakuutusmatemaatikko, jos vastuuelkaan sisältyy vakuutusmaksuvastuu. Tällöin vakuutuskassan korvaustoimin-

ta on jonkin verran monimutkaisempaa kuin tavallisesti, mistä johtuen vastuullisen vakuutusmatemaatikon vaatimus on perusteltu. Ehdotusta sisällöltään lähellä oleva säännös on olevan vakuutuskassalain 170 §:n 1 momentissa.

6 § Työpaikkakassan vakuutustoiminnan ulkoistamisen kieltö. Pykälän mukaan työpaikkakassa ei saa ulkoistaa vakuutustoimintojaan. Kansaneläkelaitos on antanut tietyille työpaikkakassalle suostumuksen harjoittaa toimintaa, eikä tämä suostumus ole siirrettävissä. Tätä on käytännössä edellytetty Kansaneläkelaitoksen toiminnalle asettamissa ehdoissa. Pykälää vastaavaa säännöstä ei ole voimassa olevassa vakuutuskassalaissa, mutta säännös vastaa nykyistä käytäntöä.

4 Luku Tilinpäätös ja toimintakertomus

1 § Vararahasto. Pykälässä ehdotetaan eläkesäätio- ja eläkekassalain 6 luvun säännöksiä täydentäviä rahastointia koskevia säännöksiä. Pykälän 1 momentin mukaan vakuutuskassalla on oltava vararahasto, jota tulee vuosittain kartuttaa vähintään 20 prosentilla tilinpäätöksen osoittamasta ylijäämästä. Kartuttamisesta tulee vapaaehtoista, kun vararahasto on vähintään yhtä suuri kuin tilikauden ja kahden edellisen tilikauden maksutulon keskimäärä.

Pykälän 2 momentin mukaan vähimmäismäärän ylittävää vararahastoa saadaan alentaa kassankokouksen päätöksen mukaisesti ainoastaan vahvistetun taseen osoittaman alijäämän peittämiseksi taikka Finanssivalvonnan luvalla muista erityisistä syistä.

Pykälän 3 momentin mukaan vakuutuskassalla voi olla myös muita rahastoja. Näiden kartuttamisesta ja käyttämisestä on määrättävä säännöissä. Muita rahastoja ei voida siten käyttää esimerkiksi pelkästään hallituksen tai kassankokouksen päätöksessä määrättyjen perusteiden mukaisesti.

2 § Tilinpäätöksen alijäämän peittäminen. Pykälässä säädetään alijäämän peittämiseen käytettävistä rahastoista ja niiden järjestyksestä. Järjestys etenee vapaasta omasta pääomasta kohti sidotun oman pääoman eriä. Tarvittaessa vakuutuskassan on määrättävä osakkailleen ja vuoden aikana maksuvelvollisille vakuutetuille lisämaksu. Lisämaksusta on oltava määräys säännöissä. Lisämaksu voidaan tarvittaessa periä ulosottoin ilman tuomiota noudattaen, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

5 Luku Vastuuelka ja vakuutusmaksut

1 § Vastuuelka. Pykälässä säädetään vastuuelan osista. Vastuuelan muodostavat 2 §:ssä tarkoitettu korvausvastuu ja, jos sellainen on, 3 §:ssä tarkoitettu vakuutusmaksuvastuu. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 80 §:ää.

2 § Korvausvastuu. Pykälässä määritellään korvausvastuu. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 80 §:n 1 momenttia.

3 § Vakuutusmaksuvastuu. Pykälässä määritellään vakuutusmaksuvastuu. Tällaisena pidetään myös joillakin hautauskassoilla mahdollisesti käytössä olevaa indeksikorotusvastuuta. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 79 §:n 2 momenttia, joka kuitenkin koskee vain eläkekassaa. Ehdotuksessa soveltamisalaa laajennetaan myös vakuutuskassaan.

4 § Vastuuelan laskuperusteet. Pykälässä edellytetään, että vakuutuskassalla on oltava laskuperusteet vastuuelan määrittämiseksi. Muuttujien määrittämisessä on noudatettava varovaisuuden ja myös jatkuvuuden periaatteita. Vakuutusmatemaattisia menetelmiä voidaan muuttaa ainoastaan perustellusta syystä. Muutettuja laskuperusteita on sovellettava myös niihin henkilöihin, jotka ovat olleet vakuutettuina ennen muutosta, jollei heitä varten laadita eri perusteita. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 81 §:n 1 momenttia ja 82 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

5 § Vakuutustekninen katevajaus. Voimassa olevan vakuutuskassalain 82 §:n mukaisesti ehdotuksessa säädetään Finanssivalvonnan poikkeuslupamahdollisuudesta, jos uusi vastuuelka

muodostuu vanhojen laskuperusteiden mukaista suuremmaksi. Vakuutuskassan on luvan saamiseksi laadittava suunnitelma erotuksen pienentämiseksi vuosittain ja noudatettava sitä. Suunnitelma on asianosaisjulkinen siten, että se on oltava osakkaiden, vakuutettujen ja edunsaajien saatavilla.

6 § Vakuutusmaksujen laskuperusteet. Vakuutuskassalla on oltava vakuutusmaksun laskuperusteet, jotka on ilmoitettava Finanssivalvonnalle. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 78 §:ää.

7 § Vapaakirjan ja takaisinostoarvon laskuperusteet. Pykälän 1 momentin mukaan vakuutuskassalla on oltava laskuperusteet vapaakirjan määrittämiseksi, jos henkilö voi vakuutuskassan sääntöjen mukaan saada vapaakirjan. Pykälän 2 momentin nojalla vakuutuskassalla on oltava laskuperusteet vakuutettujen maksuosuuksia vastaavan takaisinostoarvon määrittelemiseksi siinä tapauksessa, että vakuutetut osallistuvat vakuutuskassan korvausten tai avustusten rahoittamiseen. Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitetuista vapaakirjoihin liittyvistä laskuperusteista. Pykälä vastaa vapaakirjojen osalta sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 81 §:n 1 momentin 2 kohtaa. Voimassa olevasta vakuutuskassalaista poiketen Finanssivalvonnalla ei kuitenkaan olisi toimivaltaa antaa takaisinostoarvoa koskevia määräyksiä. Säännöksen kirjoitustapaa on täsmennetty voimassa olevaan lakiin nähden.

8 § Vakuutettujen ja edunsaajien etujen turvaaminen. Pykälän mukaan vakuutusmaksuja määritettäessä ja täytäntöön pantaessa on otettava huomioon vakuutettujen ja edunsaajien edut. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 81 §:n 2 momenttia.

9 § Maksuosuuksien eriyttäminen maksuperusteisessa järjestelyssä. Pykälä on uusi. Pykälässä edellytetään, että vakuutuskassan vastaanottamat maksut on eriteltävä yhden tai useamman osakkaan ja vakuutettujen maksuosuuksiin, jos vakuutetut osallistuvat vakuutuskassan rahoittamiseen. Erittely kirjanpidossa on tarpeen, jos tällainen vakuutuskassa halutaan purkaa vapaaehtoisesti, koska vakuutuskassan on voitava palauttaa luonnollisten henkilöiden ja osakkaan tai osakkaiden ylitse jäävät vakuutusmaksut erikseen.

10 § Vastuuvelan korko. Pykälässä ehdotetaan, että vastuuvelan laskennassa käytettävä korko tulee valita varovaisuutta noudattaen. Voimassa olevan vakuutuskassalain 82 a §:n 1 momentti, jossa asiasta säädetään, koskee vain lisäeläke-toimintaa harjoittavia vakuutuskassoja. Muiden vakuutuskassojen osalta ei ole vastaavaa säännöstä. Vastaava säännös on kuitenkin tarpeen myös muiden vakuutuskassojen osalta, jos ne käyttävät diskonttokorkoa laskuperusteissaan.

6 Luku Varat ja sijoittaminen sekä vastuuvelan kattaminen

1 § Varojen sijoittaminen. Pykälän 1 momentin mukaan vakuutuskassan varat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti sekä maksuvalmius varmistuen. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 8 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

Pykälän 2 momentin mukaan vastuuvelan katteena olevat vakuutuskassan on hajautettava varat riittävällä tavalla. Säännös muodostaa sijoittamista koskevan yleisperiaatteen. Yleensä vähintään kymmentä toisistaan riippumatonta ja keskenään vain vähän korreloivaa sijoituskohdetta voidaan pitää riittävänä hajautuksena. Hajauttamista voidaan tehdä esimerkiksi omaisuusluokittain ja alueittain. Hajauttamista voidaan tehdä myös esimerkiksi sijoitusrahaston avulla. Hajauttamista on muiden kuin eläkekassojen osalta säännelty voimassa olevan vakuutuskassalain 83 §:n 2 momentissa sekä yksityiskohtaisissa vastuuvelan kattamista koskevissa säännöksissä.

2 § Sijoitussuunnitelma. Pykälän 1 momentissa vakuutuskassan hallitus velvoitettaisiin laatimaan sijoitussuunnitelma. Vaatimus olisi yleinen siten, että se koskisi kaikkia vakuutuskassoja, jos ne harjoittavat sijoitustoimintaa. Säännöksen tarkoituksena ei ole velvoittaa laatimaan sijoi-

tussuunnitelmaa, jos varoja ei sijoiteta. Pykälän 2 momentin mukaan Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset sijoitusuunnitelmasta.

Säännös poikkeaa voimassa olevan vakuutuskassalain 83 f §:stä siten, että voimassa olevassa laissa velvollisuus koskee vain lisäeläke-toimintaa harjoittavaa eläkekassan ja lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan hallitusta. Ehdotuksessa velvollisuus olisi vakuutuskassan hallituksella.

3 § Varojen käyttö. Ehdotuksen mukaan vakuutuskassan varoja ei saa käyttää vakuutuskassan toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 8 §:n 1 momentin toista virkettä.

4 § Lainausta ja takausta koskevat rajoitukset. Pykälässä säädetään vakuutuskassan lähtökohtaisesta lainanottokiellosta ja ehdottomasta takauskiellosta. Vakuutuskassa voisi kuitenkin ottaa tilapäisesti lyhytaikaisia lainoja maksuvalmiuden ylläpitämiseksi. Säännöksessä lyhytaikaisilla lainoilla tarkoitetaan alle vuoden pituisia lainoja. Säännöksessä tilapäisyys tarkoittaa sitä, että vakuutuskassa ei saisi rahoittaa toimintaansa toistuvilla lyhytaikaisilla lainoilla siten, että kielto ottaa lainoja muodostuisi tosiasiallisesti poikkeukseksi.

5 § Vastuuvelan kate. Pykälässä säädetään katettavasta vastuuvelasta, siinä huomioitavista seikoista sekä kateluettelosta. Ehdotetun pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 83 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ja 2 momenttia sekä ehdotettu 3 momentti sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 83 f §:n 3 momenttia.

Voimassa olevan vakuutuskassalain 83 §:n 1 momentin 3 kohdasta poiketen ehdotuksessa ei ole säädetty siitä, että vastuuvelasta vähennettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön määräämissä tapauksissa erityisistä syistä vähennettävät muut erät.

6 § Katevarojen arvostaminen. Pykälän mukaan vastuuvelkaa kattavat varat on arvostettava käypään arvoon. Finanssivalvonnalle annetaan toimivalta antaa tarkempia määräyksiä asiasta. Ehdotettu säännös vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 83 §:n 3 momenttia.

Ehdotukseen ei sisälly voimassa olevan vakuutuskassalain 83 §:n 4 momenttia vastaavaa poikkeusta käyvän arvon arvostamisesta, joka on koskenut sellaisia vastuuvelan katteeseen kuuluvia omaisuuseriä, joiden osalta sosiaali- ja terveysministeriölle on annettu toimivalta antaa tarkempia määräyksiä.

7 § Vastuuvelan katteeksi hyväksyttävät varat ja vakuudet. Pykälässä lueteltaisiin omaisuuserät, joita vakuutuskassat voivat käyttää vastuuvelan kattamiseksi. Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 83 §:n 5 momenttia siten lisättyinä, että momentin 6 kohdassa on mainittu muut arvopaperit. Näitä voivat olla esimerkiksi johdannaiset, joista säädetään luvun 8 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädetään Finanssivalvonnan toimivallasta hyväksyä katteeksi määräajaksi myös muu riskiltään vastaava omaisuuserä. Voimassa olevan vakuutuskassalain 83 §:n 6 momenttiin nähden säännöstä on tarkennettu siten, että määräaika olisi ajallisesti rajoitettu enintään kahteen vuoteen.

8 § Johdannaissopimukset. Pykälä on uusi. Pykälässä ehdotetaan nimenomaisesti sallittavaksi johdannaisten käyttäminen suojaustarkoituksessa tai sijoitusten tehokkaan hoidon mahdollistamiseksi. Johdannaisten yhteismäärää on kuitenkin perusteltua rajoittaa vastuuvelan katteena olevien varojen yhteismäärään. Lisäksi johdannaisten arvostamisessa on noudatettava varovaisuuden periaatetta.

9 § Sijoitukset yhteen kiinteistöön. Pykälässä rajoitetaan vakuutuskassan yhteen kiinteistöön liittyvää sijoitusriskiä. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 83 m §:ää.

10 § Sijoitukset yhteen yhteisöön. Pykälässä rajoitetaan vakuutuskassan yhteen yhteisöön liittyvää sijoitusriskiä. Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 83 n §:n 1 ja 2 momenttia. Osakkeita ja näihin rinnastettavia oman pääoman ehtoisia arvopapereita koskevia prosentiosuuksia on kuitenkin maltillisesti nostettu voimassa olevaan vakuutuskassalain mukaisesta 5 prosentista ehdotuksen 10 prosenttiin.

Pykälän 2 momentin mukaan pykälää ei sovelleta velkasitoumuksiin, joissa velallisena tai takaajana on ETA- tai OECD-valtio, joissa velan, velallisen tai takaajan luottoluokitus kuuluu eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain (315/2015) 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun luottoluokkaan I. Pykälää ei myöskään sovelleta velkasitoumuksiin, joissa velallisena on Ahvenanmaan maakunta tai sellainen kansainvälinen yhteisö, jonka jäsenistä ainakin yksi on ETA- tai OECD-valtio, joka kuuluu mainittuun luottoluokkaan.

11 § Sijoitukset yhteen konserniin. Pykälässä säädetään konserniyrityksiin tehtyjen sijoitusten yhteenlaskemisesta, kun arvioidaan tarvetta ottaa huomioon luvussa säädetyt vastuuvelan katteen enimmäisrajoitukset. Pykälässä konsernia pyritään käsittelemään yhtenäisenä taloudellisena yksikkönä. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 83 p §:ää.

12 § Sijoitusrahastot ja vaihtoehtorahastot. Pykälä on uusi. Pykälässä sijoitus- ja vaihtoehtorahastot suljetaan 9–11 §:n keskittymäriskiä koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Siten vastuuvélka voidaan kattaa esimerkiksi yhdellä sijoituksella asianmukaisesti hajautettuun sijoitusrahastoon.

13 § Valuuttariski. Pykälässä ehdotetaan enimmäisrajoitusta tietyssä valuutassa oleville sijoituksille. Pykälän mukaan enintään 30 prosenttia vastuuvelan kokonaismäärän katteena olevista varoista ja sitoumuksista saa olla muun valuutan kuin euron määräisiä taikka sellaisia varoja ja sitoumuksia, joita ei ole täysin suojattu valuuttakurssien muutoksilta. Ehdotus vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 83 q §:n ensimmäistä virkettä siten muutettuna, että voimassa olevan lain mukaista 20 prosentin rajoitusta on ehdotuksessa maltillisesti nostettu 30 prosenttiin.

14 § Osakkaan toimintaan liittyvä omaisuus. Pykälässä rajoitetaan vakuutuskassan omiin toimintoihin sijoittamiseen liittyvää sijoitusriskiä. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 83 o §:ää.

15 § Sijoitussidonnaisen järjestelyn vastuuvelan kate. Pykälä on uusi, ja siinä ehdotetaan säädettäväksi poikkeussäännökset sijoitussidonnaisen järjestelyn kattamisen osalta. Ehdotuksen mukaan sijoitussidonnaisen järjestelyn vastuuvélasta on katettava vähintään 95 prosenttia järjestelyn arvonkehityksen määrääviin sijoituskohteisiin kuuluvilla varoilla. Sijoituskohteisiin tulee kuulua omaisuuseriä, joiden käypä arvo on jatkuvasti vaikeuksitta määriteltävissä ja jotka voidaan muuttaa rahaksi järjestelyn ehtojen mukaisesti.

Pykälä on tarpeen sen vuoksi, että vakuutuskassan järjestelyyn liittyvä riski ei kasva olennaisen suureksi. Säännöksellä on tarkoitus varmistaa, että vakuutuskassan maksettava korvaus on riittävän tiukasti sidottu sijoituksen arvonkehitykseen eikä vakuutuskassan varoista mahdollisesti täydennettävä osuus kasva siten, ettei vakuutuskassa pysty selviytymään täydennettävästä osuudestaan.

16 § Katteen eriyttäminen. Pykälässä säädetään luonnollisten henkilöiden ja osakkaan tai osakkaiden rahoittaman vastuuvélan katteen eriyttämisestä. Eriyttäminen on tehtävä, jos vakuutetut osallistuvat korvauksien tai avustuksien rahoittamiseen. Lisäksi sijoitussidonnaisen järjestelyn vastuuvélan katteena olevat varat on eriytettävä muista varoista. Voimassa olevassa vakuutuskassalaissa on ollut vastuuvélan katteen eriyttämistä koskevia säännöksiä eläkekassan osalta. Ehdotuksessa säännösten soveltamisalaa laajennettaisiin muihinkin vakuutuskassoihin.

17 § Pysyvä ylikate. Vakuutuskassan tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen vakuutuskassan tai sen osakkaiden hyväksi. On kuitenkin käytännössä mahdollista, että vakuutuskassalle kertyy varallisuutta esimerkiksi onnistuneen sijoitustoiminnan tuloksena. Tätä varten pykälässä sallitaan ylikatteen palauttaminen osakkaille ja tarvittaessa rahoitukseen osallistuneille vakuutetuille. Vakuutettujen maksamaa osuutta ei pykälän mukaan saada palauttaa osakkaille. Palauttaminen edellyttää vakuutuskassan arviota ylikatteen pysyvyydestä ja Finanssivalvonnan lupaa.

Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 83 a §:n 1 ja 2 momenttia, joka koskee eläkekassaa ja lisäetuja myöntävää osastoa. Voimassa olevasta laista poiketen ehdotukseen ei sisälly tätä asiaa koskevaa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksenantovaltuutta.

18 § Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksenantovaltuus. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksenantovaltuutta kavennettaisiin voimassa olevaan vakuutuskassalakiin nähden. Ehdotuksen mukaan valtuus koskee vain vastuuvelan katteen arvostamista käyvästä arvosta poikkeavasti.

19 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus. Pykälään on koottu Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia säännöksiä kateluetteloon liittyvistä menettelyistä, vastuuvelan katteena olevien varojen ja sitoumusten sijainnista, valuutariskitoimenpiteistä, vakuuksien arvostamisesta, rahasto-osuuksien ja johdannaisten käyttämisestä sekä sijoitussidonnaisten järjestelyjen sijoitusriskin seurannasta.

Finanssivalvonta voi myös yksittäistapauksessa kieltää tiettyjen varojen käyttämisen vastuuvelan katteena. Kieltäminen edellyttää erityistä syytä. Tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 83 s §:n 5 momenttia, joka koskee eläkekassaa.

20 § Omaisuudenhoitajan ja säilytisyhteisön käyttäminen. Pykälässä säädetään nimenomaisesti toimijoista, joita vakuutuskassalla on oikeus käyttää. Pykälän tarkoituksena on turvata asianmukainen ja luotettava sijoitustoiminnan tai säilytystoiminnan harjoittaminen, jos vakuutuskassa ulkoistaa sijoitus- tai säilytystoimintansa kokonaan tai osittain. Voimassa olevan vakuutuskassalain 9 a §:ssä on säädetty asiasta eläkekassan osalta. Ehdotuksessa on laajennettu soveltamisalaa vakuutuskassoihin sekä täsmennetty voimassa olevan lain säännöksiä.

7 Luku Tiedonantosäännökset, etuuden hakeminen ja suorittaminen

1 § Soveltamisala. Pykälän 1 momentin mukaan lukua ei sovelleta työpaikkakassojen sairausvakuutuslain mukaisiin etuuksiin. Luvun säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan muihin haettavaan etuuksiin. Lisäksi 2 momentin mukaan luvun vakuutettua koskevia säännöksiä sovelletaan edunsaajaan ja 9 §:ää lukuun ottamatta myös vapaakirjan saaneeseen.

2 § Vakuutetulle annettavat tiedot. Pykälän 1 momentin nojalla vakuutuskassan on annettava vakuutetulle on järjestelyyn liittyessä vakuutuskassan säännöt. Pykälän 2 momentin nojalla vakuutuskassan on tiedotettava sääntömuutoksista vakuutetuille. Pykälässä turvataan vakuutettujen, vapaakirjan saaneiden ja edunsaajien perustavanlaatuiset tietojensaantioikeudet.

3 § Etuuden hakeminen. Pykälässä säädetään etuuden hakemusmenettelystä. Pykälän mukaan etuutta on haettava kirjallisesti. Pykälässä käytetään hakija-käsitettä, jolla tarkoitetaan laajaa henkilökuntaa. Käsite sisältää vakuutetun, vapaakirjan saaneen, edunsaajan sekä luvun 5 §:ssä tarkoitettua vakuutetun puolesta toimivan muun henkilön. Hakijan on annettava vakuutuskassalle tarpeelliset ja riittävät tiedot. Hakijan tulee toimittaa sellaiset asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen vakuutuskassan vastuun arvioimiseksi ja joita häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös vakuutuskassan mahdollisuus hankkia selvitys. Pykälän tarkoituksena on velvoittaa hakija antamaan tietoja erityisesti sellaisista seikoista, joista vakuutuskassalla ei ole kohtuudella mahdollista hankkia luotettavaa selvitystä.

4 § Hakemuksen esittämisäika ja etuuden vanhentuminen. Pykälässä säädetään hakemuksen tekemisen määräajasta ja etuuden myöntämisestä myöhästymisestä huolimatta. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 89 §:n 1 momenttia.

5 § Etuuden hakeminen vakuutetun puolesta. Pykälässä säädetään lähiomaisen tai pääasiallisesti vakuutetusta huolehtivan henkilön oikeudesta käyttää tilapäisesti puhevaltaa, kun vakuutettu on pakottavasta syystä estynyt käyttämään itse puhevaltaa eikä hänellä ole määrättyä edunvalvojaa tai edunvalvontavaltuutettua. Säännös muodostaa poikkeuksen puhevallan käyttöä koskeviin yksityisoikeudellisiin yleisperiaatteisiin.

Säännöksessä tarkoitettu tilapäisen puhevallan käyttäminen edellyttää vakuutuskassan hyväksyntää, ja se on voimassa siihen saakka, kunnes vakuutetulle määrätään edunvalvoja tai edunvalvontavaltuutettu. Säännös on tarpeen oikeudenmenetysten välttämiseksi, koska edunvalvojan määräämismenettely voi vakuutetusta riippumattomista syistä viivästyä siten, että esimerkiksi 4 §:ssä tarkoitettu hakemuksen esittämisen määräaika voi umpeutua menettelyn aikana.

6 § Ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 1 momentissa säädetään vakuutetun, vapaakirjan saaneen tai edunsaajan jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta tietyissä tilanteissa, jos tällaisesta velvollisuudesta on maininta etuuden korvauspäätöksessä. Vakuutuskassalle on ehdotuksen mukaan ilmoitettava muutoksista, jotka vaikuttavat vakuutetun, vapaakirjan saaneen tai edunsaajan oikeuteen saada korvaus tai korvauksen määrään.

Pykälän 2 momentin mukaan vakuutuskassa voi myös pyytää selvitystä näistä seikoista uhalla, että maksaminen keskeytetään siihen saakka, kunnes selvitys on toimitettu vakuutuskassalle.

Pykälä on tarpeen sen vuoksi, että vakuutuskassa voi tarvittaessa hallita erityisesti muiden kuin lakisääteisten etuuksien perusteita, maksun ja korvattavuuden määrää sekä näiden oikean-tasoisuutta.

7 § Etuuden maksaminen kertasuorituksena. Pykälän 1 momentissa säädetään pienten korvausmäärien maksamisesta yhdellä kerralla. Ehdotus perustuu voimassa olevan vakuutuskassalain 90 §:ään. Lisäksi 2 momentissa säädetään, että euromääriä tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitettulla työeläkeindeksillä.

8 § Etuuden suorituksen viivästyminen. Viivästyneelle etuudelle on suoritettava korkolain mukaista korkoa, joka lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Pykälässä säädetään myös viivästysajasta ja vakuutetun myötävaikutuksesta. Ehdotus perustuu voimassa olevan vakuutuskassalain 91 §:n 3 momenttiin ja vakuutuslainsäädännön 70 §:ään.

9 § Vakuutetun tai etuudensaajan oikeus vapaakirjaan vakuutuskassassa. Pykälä koskee vakuutuskassasta eroavan vakuutetun tai edunsaajan oikeutta vakuutuskassan varoihin.

Pykälän 1 momentti sisältää voimassa olevan vakuutuskassalain 93 §:n 1 momenttia sisällöltään vastaavan säännöksen, jonka nojalla vakuutuskassan jättävällä vakuutetulla tai edunsaajalla ei yleensä ole oikeutta vakuutuskassan varoihin. Kassan säännöissä voitaisiin kuitenkin määrätä toisinkin, jolloin kyseessä voisi olla esimerkiksi vakuutusmaksujen palautus. Poikkeuksen muodostaisivat myös 2 momentissa tarkoitettut tilanteet.

Pykälän 2 momentti sisältää voimassa olevaa vakuutuskassalain 93 §:n 2 momenttia sisällöltään vastaavan säännöksen vakuutettuna tai edunsaajana olemisen päättyessä annettavasta vapaakirjasta. Jos vapaakirjan takaisinostoarvo jäisi pienemmäksi kuin säännöissä määrätty määrä, sääntömääräyksen nojalla se voitaisiin nykyiseen tapaan kuitenkin maksaa vakuutuskassan jättäneelle vakuutetulle tai tämän edunsaajalle rahana, vaikka asiasta ei ole ehdotuksessa nimenomaista säännöstä. Ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on selventää nykyisen lain nojalla vakiintunutta käytäntöä sekä toisaalta vähentää kassojen toiminnan kannalta kohtuuttomia kustannuksia aiheuttavien pienten vapaakirjaeläkkeiden lukumäärää.

10 § Vakuutuskassan etuuksien vähentäminen. Pykälässä säädetään kassankokouksessa edellytetyistä määräenemmistöstä ja osakkaan suostumuksesta sekä taannehtivan sääntömuutoksen soveltamisen kiellosta. Pykälän 1 momentin mukaan sääntömuutosta, joka koskee etuuden pienentämistä, ei saa soveltaa vakuutustapahtumaan, joka on sattunut ennen muutoksen voimaantuloa. Kassankokouksen päätöksentekomenettelystä säädetään pykälän 2 momentissa. Pätevän päätöksen tekemiseksi edellytetään, että vakuutetut, osakkaat tai edustajiston jäsenet, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa tai säännöissä määrätty suurempi äänimäärä, kannattavat sitä. Pykälän 3 momentin nojalla sääntömuutokseen, joka rajoittaa etuuden tulevaa kasvua, ei sovelleta 1 momenttia. Ehdotuksen 1 ja 3 momentti vastaavat sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 53 §:ää.

11 § Etuuden alentaminen tai epääminen vakuutetusta johtuvasta syystä. Pykälän 1 momentissa säädetään vakuutetun tai hänen edustajansa vilpillisestä väärrien tai harhaanjohtavien tietojen antamisen seurauksista. Tiedot voivat liittyä oikeuteen liittyä järjestelyyn tai korvaushakemuksen yhteydessä oikeuteen saada korvaus tai korvauksen määrään. Väärrien tai harhaanjohtavien tietojen vuoksi vakuutuskassan korvausvastuu voi olla joko perusteeton taikka perusteeltaan oikea mutta määrältään liian suuri. Tällöin etuus voidaan kohtuusarvioinnin perusteella kokonaan evätä tai sen määrää alentaa. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 85 §:ää.

Pykälän 2 momentissa säädetään tekijän tahallisen vahingon aiheuttamisen tai törkeän huolimattoman menettelyn vaikutuksesta korvauksen tai sen määrään. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 86 §:n 1 ja 2 momenttia.

12 § Syyntakeettomuus ja pakkotila. Ehdotuksen mukaan vakuutuskassa on 11 §:n 2 momentista huolimatta korvausvelvollinen, jos vakuutettu, vapaakirjan saanut tai edunsaaja on teon tehdesään ollut syyntakeeton taikka toiminut vahinkoa suuremman tai tärkeämmän pelastettavan edun loukkauksen torjumiseksi. Ehdotus vastaa pääosin sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 87 §:ää. Ehdotetun säännöksen sanamuoto vastaa kuitenkin entistä tarkemmin rikoslain 4 luvun 5 §:n pakkotilasäännöksen sanamuotoa. Ehdotetun säännöksen sanamuoto kattaa laajemmin erilaisten suojattuihin etuihin, esimerkiksi ympäristöön, kohdistuvien vaaratekijöiden estämisen kuin voimassa oleva säännös.

13 § Aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperintä. Ehdotuksessa säädetään aiheettomasti maksetun etuuden täysimääräisen tai osittaisen takaisinperinnän edellytyksistä. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 92 §:ää.

14 § Tieto oikeusturvakeinoista. Pykälä on uusi. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vakuutuskassan velvollisuudesta liittää etuutta koskevaan päätökseen perusteet valituksen tekemiseksi, valitusosoitus sekä kanneajan perusteet. Ehdotus vastaa sisällöltään vakuutuslainsäätelyn 8 §:ää.

15 § Kanneaika ja oikeuspaikka. Pykälä on uusi. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kolmen vuoden kanteen nostamisen määräajasta. Määräaika vastaa vakuutuslainsäätelyn 74 §:ää.

Lisäksi pykälän mukaan kanne voidaan tutkia vakuutetun kotipaikan tai vakituisen asuinpaikan käräjäoikeudessa. Säännös poikkeaa yhteisöoikeuden pääsäännöstä, jonka mukaan kanne yhteisöä vastaan on nostettava yhteisön kotipaikan käräjäoikeudessa.

8 Luku Sulautuminen ja jakautuminen

1 § Vakuutuskassan sulautumisen tai jakautumisen yleiset edellytykset. Pykälässä sallitaan sulautuminen ja jakautuminen tietyin edellytyksin. Eläkesäätio- ja eläkekassalain säännösten nojalla sulautumisesta ja jakautumisesta olisi päätettävä kassankokouksessa. Ehdotus vastaa sulautumisen osalta sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä. Voimassa olevan vakuutuskassalain sulautumis- ja jakautumissäännöksissä

ei ole nimenomaista säännöstä, että perustamista koskevien toimintapiirivaatimusten täyttämisen on sulautumisen tai jakautumisen edellytys. Näin on kuitenkin käytännössä vaadittu. Ehdotuksen 1 momentti vastaa siten nykytilaa.

Ehdotuksen 2 momentissa edellytetään, että vakuutuskassa voi jakautua, jos sen osakkaana oleva yritys jakautuu. Voimassa olevan vakuutuskassalain 142—150 §:ssä on muita kuin eläkekassoja koskevia jakautumissäännöksiä, joissa ei kuitenkaan ole säädetty jakautumisen edellytyksistä.

Lisäksi 3 momentissa ehdotetaan, että sulautumisesta tai jakautumisesta voidaan päättää, vaikka sulautuva, luovuttava tai jakautuva vakuutuskassa on asetettu selvitystilaan. Ehdotus perustuu voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 6 momentin viimeiseen virkkeeseen.

2 § Työpaikkakassan sulautuminen ja jakautuminen. Pykälässä säädetään nimenomaiset säännökset työpaikkakassan sulautumisesta ja jakautumisesta. Ehdotuksen mukaan 1 §:n säännöksiä ei sovelleta työpaikkakassaan. Silti myös työpaikkakassassa sulautumisesta ja jakautumisesta olisi päätettävä kassankokouksessa eläkesäätiö- ja eläkekassalain säännösten nojalla.

Työpaikkakassojen sulautumisen edellytyksenä on, että sulautuvan työpaikkakassan osakkaat täyttävät vastaanottavan työpaikkakassan toimintapiiriä koskevat sairausvakuutuslain 16 luvun 1 §:n vaatimukset. Jakautumisen edellytyksenä on osakkaana olevan yrityksen jakautuminen. Lisäksi sekä sulautumiselta että jakautumiselta edellytetään Kansaneläkelaitoksen suostumusta, johon sovelletaan sairausvakuutuslain 16 luvun 1 §:n 2 momenttia.

Pykälässä säädettäisiin lisäksi Kansaneläkelaitoksen suostumuksen hakemista koskevasta määräajasta ja hakematta jättämisen oikeusvaikutuksesta.

3 § Sääntömääräys. Ehdotuksen mukaan vakuutuskassa voi säännöissään kieltää sulautumisen tai jakautumisen kokonaan tai osittain. Ehdotuksen tarkoituksena on välttää tilanne, jossa sulautuminen johtaisi korvattavuuden tai korvausmäärien heikentymiseen vakuutettujen tai etuudensaajien määrän noustessa, tai tilanne, jossa jakautuminen johtaisi vakuutettujen määrän laskemiseen ja maksutason nousemiseen.

4 § Sulautumissuunnitelma. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sulautumissuunnitelman sisällöstä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:ssä säädetään, että sulautuvien vakuutuskassojen on tehtävä sulautumissopimus, mutta laissa ei ole nimenomaisia säännöksiä sen sisällöstä. Ehdotus vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 19 luvun 3 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohtaa sekä osakeyhtiölain 16 luvun 3 §:n 2 momentin 1—3, 9, 15 ja 16 kohtaa.

5 § Jakautumissuunnitelma. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi jakautumissuunnitelman sisällöstä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Voimassa olevassa vakuutuskassalaissa ei ole säännöksiä jakautumissopimuksesta tai jakautumissuunnitelmasta lukuun ottamatta eläkekassoja koskevaa 140 §:ää. Ehdotus vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 20 luvun 3 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa sekä osakeyhtiölain 17 luvun 3 §:n 2 momentin 1—3, 9, 16 ja 17 kohtaa.

6 § Ilmoitus sulautumisen tai jakautumisen täytäntöönpanosta. Pykälässä säädetään vakuutuskassan ilmoitusvelvollisuudesta Finanssivalvonnalle, ilmoituksen sisällöstä sekä Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudesta. Ehdotus vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 19 luvun 12 §:ää ja 20 luvun 12 §:ää sekä osakeyhtiölain 16 luvun 14 §:ää ja 17 luvun 14 §:ää.

7 § Varojen osittamista koskevat periaatteet jakautumisessa. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään varojen osittamisesta erilaisia kirjanpitojärjestelmiä käyttävissä vakuutuskassoissa. Pykälän tarkoituksena on selkiyttää nykytilaa. Pykälän 3 momentin mukaan luovutettaviin varoihin tulee yleensä sisällyttää jakautuvan osakkaan toimintaan liittyvät sijoitukset. Jakautumissuunnitelmassa voidaan kuitenkin määrätä sijoituksista toisin. Muut varat voidaan siirtää rahana. Pykälä perustuu voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 5 momenttiin.

8 § Sulautumisen tai jakautumisen oikeusvaikutukset. Voimassa olevassa vakuutuskassalaissa ei ole nimenomaisia säännöksiä vakuutuskassojen sulautumisen tai jakautumisen oikeusvaikutuksista. Sulautumisen osalta ehdotus vastaa sisällöltään pääosin vakuutusyhtiölain 19 luvun 2 §:n 1 momenttia ja 14 §:ää sekä osakeyhtiölain 16 luvun 27 §:ää. Jakautumisen osalta ehdotus vastaa sisällöltään pääosin vakuutusyhtiölain 20 luvun 2 §:n 1 momenttia ja 14 §:ää sekä osakeyhtiölain 17 luvun 26 §:ää. Ehdotuksessa ei säädetä sulautumis- tai jakautumisvastikkeen käsitte-lystä.

9 Luku Vakuutuskannan luovuttaminen

1 § Vakuutuskannan luovuttaminen. Pykälässä sallitaan vakuutuskassan vakuutuskannan luovutus toiselle vakuutuskassalle tai vakuutusyhtiölle. Eläkesäätiö- ja eläkekassalain nojalla vakuutuskannan luovutus edellyttää Finanssivalvonnan suostumusta. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat yhdessä voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 1 momenttia. Työpaikkakassa ei kuitenkaan voi tehdä luvussa tarkoitettua kannanluovutusta.

2 § Vastaanottavaa vakuutuskassaa koskevat rajoitukset. Ehdotuksen mukaan vakuutuskanta voidaan luovuttaa vain sellaiselle vastaanottavalle vakuutuskassalle, jonka osakkaat täyttävät perustamiselta edellytetyt toimintapiirin vaatimukset. Säännös on tarpeen sen vuoksi, ettei vastaanottavaa vakuutuskassaa voida käyttää toimintapiiriä koskevien säännösten rikkomiseen. Säännös poikkeaa voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 1 momentista siten, että jatkossa tässä ehdotuksessa tarkoitettua vakuutuskassan vakuutuskantaa ei voitaisi siirtää eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa tarkoitettulle eläkelaitokselle.

3 § Suunnitelma vakuutuskannan luovuttamiseksi. Pykälä on uusi. Pykälässä säädetään nimenomaisesti seikoista, jotka luovutussuunnitelmassa on ainakin oltava. Pykälän nojalla luovutussuunnitelman tiedot ovat pääosin samat kuin sulautumis- ja jakautumissuunnitelmassa. Keskeisin ero liittyy luovutussuunnitelmasäännöksessä nimenomaisesti olevaan kohtaan mahdollisesti suoritettavasta vastikkeesta ja sen ehdoista. Asiasta voidaan määrätä myös sulautumis- ja jakautumissuunnitelmassa.

Voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 7 momentissa on säädetty muun muassa vastuun siirtämistä koskevan sopimuksen nähtävänä pitämisestä, mutta siirtämissopimuksen sisällöstä ei ole säädetty.

4 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen. Pykälässä säädetään erityissäännökset menettelystä liittyen vakuutuskannan luovutusta koskeviin asiakirjoihin. Pääsäännöstä poiketen vakuutuskannan luovutusta koskevat asiakirjat on pidettävä nähtävänä vähintään kuukauden ennen kassankokousta. Määräaikaa on pidennetty voimassa olevan lain kahdesta viikosta kuukauteen, millä pyritään turvaamaan nykyistä paremmin osakkaiden ja vakuutettujen tiedonsaanti- ja päätöksentekomahdollisuuksia.

Pykälän kohdissa luetellaan asiakirjat, joihin menettelyt kohdistuvat. Näitä ovat vakuutuskannan luovutussuunnitelma, tilinpäätös, toimintakertomus, ja tilintarkastuskertomuksen tiedot, tilinpäätöspäivän jälkeiset olennaiset tapahtumat sekä vastaanottavan vakuutuskassan säännöt. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 132 §:n 7 momenttia kuitenkin siten poiketen, että ehdotuksessa ei nimenomaisesti mainita vastuun siirtämisestä johtuvaan sääntöjen muutosehdotusta, koska se sisältyy vakuutuskannan luovutussuunnitelmaan.

5 § Vakuutuskannan luovuttamisen raukeaminen. Pykälä on uusi. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan vakuutuskannan luovutus raukeaa, jos vakuutuskannan luovutusta ei hyväksytä muutoksitta luovuttavassa vakuutuskassassa ja vakuutuskannan vastaanottamista vastaanottavassa vakuutuskassassa. Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan vakuutuskassan kassankokouksen päätös vakuutuskannan luovutuksen tai vastaanottamisen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnanle. Ilmoitus on välttämätön sen vuoksi, että luovutukselle on saatava 1 §:n nojalla viranomaisen suostumus sekä mahdollisten muiden val-

vontatoimenpiteiden vuoksi. Voimassa olevassa vakuutuskassalaissa ei säädetä vakuutuskannan luovutuksen raukeamisesta eikä siihen liittyvistä menettelyistä.

6 § Vakuutuskannan luovuttaneen vakuutuskassan purkaminen. Pykälässä säädetään selvitystilaan ja purkamiseen sovellettavista tämän lain sekä eläkesäätiö- ja eläkekassalain säännöksistä.

7 § Selvitystilaan määrääminen tai rekisteristä poistaminen. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Finanssivalvonnan velvollisuudesta asettaa vakuutuskassa selvitystilaan, jos vakuutuskassa ei ole 6 §:n nojalla tehnyt tällaista päätöstä. Ehdotus perustuu voimassa olevan vakuutuskassalain 112 §:n 3 momenttiin.

Finanssivalvonnan on 2 momentin nojalla poistettava varaton vakuutuskassa rekisteristä, jos vakuutuskassan varat eivät riitä selvitysmenettelyn kustannusten maksamiseen eikä kukaan ilmoita ottavansa näitä vastatakseen. Säännös perustuu voimassa olevan vakuutuskassalain 126 §:ään.

10 Luku Selvitystila ja purkaminen sekä konkurssi

1 § Vakuutuskassan purkaminen. Pykälä on uusi. Pykälän 1 momentissa säädetään luvun säännösten soveltamisalasta. Lukua sovelletaan yhtäältä tilanteisiin, joissa vakuutuskassa puretaan vapaaehtoisesti. Näin voidaan tehdä, jos esimerkiksi vakuutuskassan osakas purkautuu tai jos vakuutuskassa on muutoin luovuttanut vapaaehtoisesti koko vakuutuskantansa. Lukua sovelletaan toisaalta myös tilanteisiin, joissa vakuutuskassalla on velvollisuus 2 §:n edellytysten mukaan päättää selvitystilaan asettamisesta ja purkamisesta, esimerkiksi jos vakuutuskassan vakuutettujen määrä laskee alle vaaditun raja-arvon eikä määräajassa nouse vaaditulle tasolle. Luvun säännöksiä sovelletaan lisäksi myös tilanteisiin, joissa näin ei päätetä ja Finanssivalvonta määrää vakuutuskassan selvitystilaan asettamisesta ja purkamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädetään informatiivinen säännös selvitysmenettelyn tarkoituksesta. Säännöksen tarkoituksena on yleisesti ohjata selvitysmiehen toimintaa. Selvitysmenettelyssä luetteloidaan varat ja velat, maksetaan velat, jaetaan mahdollinen jäljelle jäävä omaisuus ja puretaan vakuutuskassa.

2 § Velvollisuus asettaa vakuutuskassa selvitystilaan. Pykälässä säädetään luettelo sellaisista edellytyksistä, joista yhden tai useamman täytyessä vakuutuskassan on lähtökohtaisesti itse asetettava itsensä selvitystilaan ja purettava vakuutuskassa. Pykälän 1 momentin 1, 2 ja 5 kohta vastaavat voimassa olevan vakuutuskassalain 111 §:n 1, 2 ja 3 kohtaa.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että vakuutuskassa on purettava lisäksi, jos vakuutuskassa ei täytä maksuperusteisen järjestelyn 5 luvun vastuuvelan laskuperusteita tai 6 luvun vastuuvelan kattamista ja katteen eriyttämistä koskevia vaatimuksia. Vakuutuskassa on purettava myös, jos vakuutuskassan kaikki osakkaat lopettavat sen toimintansa, jonka piirissä vakuutetut henkilöt toimivat, taikka jos Finanssivalvonta on määrännyt vakuutuskassan purettavaksi Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:n perusteella.

Ehdotukseen ei sisälly voimassa olevan vakuutuskassalain 111 §:n 4 kohtaa vastaavia säännöksiä. Mainitun eläkekassaa koskevan 4 kohdan mukaan vakuutuskassa on asetettava selvitystilaan ja purettava, jos kassa on sääntöjen mukaan purettava, jos eläkekassa ei ole toteuttanut lain 83 e §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmaa tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmaa.

Pykälän 2 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 111 §:n 2 momenttia siten muutettuna, että toimivalta ehdotuksessa on Finanssivalvonnalla voimassa olevassa säännöksessä mainitun sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön sijaan. Lisäksi ehdotetaan, että Finanssivalvonta voi antaa enintään viiden vuoden määräajaksi kerrallaan lisäajan, jos vakuutuskassan kaikki osakkaat lopettavat toimintansa. Finanssivalvonnalla on oikeus asettaa suostumukselleen ehtoja.

3 § Vakuutuskassan päätös selvitystilaan asettamisesta. Vakuutuskassan asettamisesta selvitystilaan päättää kassankokous. Voimassa olevan vakuutuskassalain 110 §:stä poiketen säännöissä ei voitaisi määrätä asiasta toisin. Muutos perustuu eläkesäätiö- ja eläkekassalain muutoksiin, joiden mukaan eläkelaitoksella eikä myöskään vakuutuskassalla ole jatkossa hallintoneuvostoa.

4 § Kassankokous selvitystilan aikana. Pykälässä säädetään kokousmenettelyihin sovellettavista säännöksistä selvitystilassa. Ehdotuksen mukaan selvitystilassa olevan vakuutuskassan kassankokoukseen sovelletaan tämän lain ja eläkesäätiö- ja eläkekassalain kassankokousta koskevia säännöksiä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 114 §:ää.

5 § Kutsu kassankokoukseen. Pykälä on uusi. Pykälässä säädetään kassankokouksen kutsumisesta koolle 2 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa. Ehdotuksen 1 momentin mukaan kassankokous on pääsäännön mukaan kutsuttava viipymättä, kun vakuutuskassan hallitus havaitsee, että jokin 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuista selvitystilaan asettamisen edellytyksistä täyttyy. Jos Finanssivalvonta on myöntänyt yksittäistapauksessa päätöksellään myöntänyt määräajan pidennyksen, kassankokous on kutsuttava koolle viipymättä määräajan päättymisen jälkeen. Ehdotuksen 2 momentin nojalla kokouskutsu on lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkaalle sekä tiedotettava Finanssivalvontaa kutsusta.

Voimassa olevassa vakuutuskassalaissa ei ole nimenomaista säännöstä siitä, missä selvitysmenettelyyn liittyvissä tilanteissa kassankokous tai edustajiston kokous on kutsuttava koolle, vaikka muutoin kokoukseen sovelletaan lain yleisiä kokoussäännöksiä.

6 § Selvitystilaan määrääminen. Pykälässä säädetään Finanssivalvonnan toimivallasta määrätä selvitystilaan asettamisesta, kun vakuutuskassan laiminlyö selvitystilaan asettamista koskevat velvollisuutensa. Finanssivalvonta saa ehdotuksen nojalla määrätä selvitystilaan asettamisesta omasta aloitteestaan. Tältä osin ehdotus poikkeaa voimassa olevan vakuutuskassalain 112 §:n 3 momentista, jonka mukaan hallituksen tulee hakea selvitystilaan asettamista sosiaali- ja terveysministeriöltä. Voimassa olevan säännöksen mukaan myös hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajalla tai tilintarkastajalla on oikeus tehdä hakemus. Ehdotuksella ei ole tarkoitus muuttaa käytäntöä, että Finanssivalvonnalta voidaan myös hakea selvitystilaan asettamista.

7 § Kielto käyttää vakuutuskassan varoja. Pykälän 1 momentissa säädetään Finanssivalvonnan toimivallasta kieltää suoraan vakuutuskassaa luovuttamasta tai panttaamasta omaisuutta sekä välillisesti kieltää vakuutuskassan omaisuudenhoitajan tai säilytisyhteisön hallussa olevien varojen käyttämisen. Kielto mahdollisuus on tarpeellinen vakuutuskassan osakkaiden, vakuutettujen ja edunsaajien etujen turvaamiseksi. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 101 §:ää. Pykälän 2 momentin nojalla varojen luovuttaminen Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain 16 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla olisi kuitenkin sallittua.

8 § Vakuutustoiminnan rajoittaminen selvitystilassa. Pykälä on uusi. Pykälän tarkoituksena on tarkentaa sitä, missä määrin ja missä tarkoituksessa vakuutuskassan toimintaa voidaan jatkaa. Ehdotuksen 1 momentin mukaan jatkaa vakuutustoimintaa vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä vakuutettujen ja edunsaajien etujen turvaamiseksi. Selvitysmiehen on myös määrättävä ajankohta, jolloin vakuutuskassan vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa.

Esimerkiksi ennen selvitystilaan määräämistä vakuutuskassassa olleella vakuutetulla on olla oikeus hakea korvausta määräajan vakuutustapahtuman jälkeen. Tällöin vakuutetulle voi syntyä oikeus saada korvaus, vaikka hakemus toimitettaisiin vakuutuskassalle selvitystilaan asettamisen jälkeen. Tällaisten ja muiden jatkuneeseen toimintaan perustuvien oikeudenmenetysten välttämiseksi vakuutustoimintaa ei voida käytännössä lopettaa yhtäkkiä. Siten ennen selvitystilaan syntyneiden vaatimusten käsittely ja rajattu toiminnan jatkaminen on tarpeen. Tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 130 §:ää.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin, että selvitystilaan määräämisen jälkeen vakuutus-kassa ei saa vakuuttaa uusia henkilöitä eikä periä maksuja, joiden peruste on syntynyt selvitysti-laan asettamisen jälkeen. Tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevan vakuutuslainsäädännön 130 §:ää. Säännöksellä ei ole tarkoitus estää vuoden vakuutusmaksun jälkikäteistä täsmäyttämistä, jos maksun peruste on syntynyt ennen selvitystilaan asettamista mutta maksua ei ole kokonai-suudessaan vaadittu etukäteen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nimenomaisesti, että 1 ja 2 momentin säännöksiä ei so-velleta työpaikkakassan selvitystilassa. Asiasta on säädetty sairausvakuutuslain 16 luvussa.

9 § Vakuutuskassan osakkaan vastuu. Pykälä on uusi. Ehdotuksen mukaan selvitysmiehen vel-vollisuutena on laskea vakuutuskassan vastuuvelka selvitystilaan asettamispäivänä. Tällä tarkoi-tetaan sitä, että vastuuvelka lasketaan asettamispäivän tilanteen mukaisesti eikä laskutoimituk-sen tarvitse tapahtua konkreettisesti mainittuna päivänä. Pykälän nojalla selvitysmiehen ei tar-vitse välttämättä laskea uudelleen vastuuvelan pääoma-arvoa, vaan vastuuvelan jakaminen maksuosuuksien mukaisessa suhteessa voi olla riittävää. Osuuden laskemisesta selvitystilassa voidaan määrätä tarkemmin vakuutuskassan säännöissä.

Vakuutuskassan osakkaiden keskinäinen vastuu jakautuu tämän vastuuvelan määrän mukai-sesti. Ehdotuksen mukaan vakuutuskassan osakkaan on selvitystilassa maksettava vakuutus-maksuja, joiden peruste on syntynyt ennen selvitystilaan asettamista, tai asetettava hyväksyttävä vakuus edellä tarkoitettun vastuuvelan kattamiseksi. Pykälän 2 momentissa täsmennetään, että selvitystilan asettamisen jälkeen tapahtuvalla vakuutuskassan varojen arvonneuotuksella ei ole vaikutusta osakkaan maksuvelvollisuuden määrään. Voimassa olevan vakuutuslainsäädännön aikana on ollut käytännössä epäselvää, miten esimerkiksi sijoitusten arvonneuotus vaikuttaa vastuuvel-kaan. Tätä on selkeytetty ehdotuksessa.

10 § Selvitystilassa olevan vakuutuskassan saatavan irtisanominen välittömästi maksettavaksi. Pykälä on uusi. Pykälä sisältää säännökset vakuutuskassan saatavien irtisanomisesta. Ehdotusta sisällöltään vastaava säännös on eläkesäätiölain 86 §:ssä.

Pykälän 1 momentissa on säännös siltä varalta, ettei vakuutuskassalla ole käteisiä varoja sel-vitysmenettelyn juoksevia kuluja varten, mutta sillä on kuitenkin saatavaa osakkaalta. Tällaises-sa tilanteessa vakuutuskassa voi irtisanoa edellä mainittuihin menoihin tarvittavan määrän suo-ritettavaksi välittömästi irtisanomisen jälkeen.

Pykälän 2 momentti koskee saatavien irtisanomista muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Sen jälkeen kun suunnitelma vakuutuskassan luovuttamisesta on tehty, vakuutus-kassa voi irtisanoa minkä tahansa saatavansa niin, että irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Näin voidaan menetellä siitä huolimatta, että irtisanottavalle saatavalle olisi aikanaan sovittu pitempi irtisanomisaika.

11 § Etuoikeudet velkojat selvitystilassa. Pykälä sisältää säännökset vakuutettujen, vapaakirjan saaneiden ja edunsaajien etuoikeudesta selvitystilassa olevan vakuutuskassan varoihin. Voimas-sa olevassa laissa asiasta säädetään 121 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutetuilla, vapaakirjan saaneilla ja edunsaajilla olisi osuu-destaan vastuuvelkaan keskenään samanlainen etuoikeus vakuutuskassan omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu etuoikeus ei kuitenkaan huononna kä-teispantti eikä omaisuuteen myönnetyn kiinnityksen haltijan oikeutta. Etuoikeus ei myöskään estä suorittamasta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 22 §:ssä ja 23 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettuja velkoja selvitystilan aikana.

Lisäksi pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että 2 momenttia ei sovelleta työpaikkakassaan. Myöskään 1 momentissa säädetty etuoikeus ei huononna työpaikkakassan käteispantti eikä omaisuuteen myönnetyn kiinnityksen haltijan oikeutta eikä estä suorittamasta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 23 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa tarkoitettuja velkoja selvitystilan aikana.

12 § Velkojen maksaminen ja omaisuuden jakaminen. Selvitysmiehen yleisten tehtävien lisäksi pykälässä säädettäisiin nimenomaisesti vakuutuskassan varainhoidosta selvitystilan aikana. Pykälän 1 momentin mukaan selvitysmiehen on velkojille haetun julkisen haasteen määräpäivän ja vakuutusten lakkaamisen jälkeen maksettava ensin kaikki tiedossa olevat vakuutuskassan velat. Ensin maksetaan selvitysmenettelystä johtuvat ja 11 §:ssä tarkoitetut etuoikeutetut velat ja näiden jälkeen muut velat. Eräänymättömiä, riitaisia tai muusta syystä maksuunpanokelvottomia maksuja varten on pantava tarpeelliset varat erilleen. Omaisuuden jakamiseen saataisiin ryhtyä vasta tämän jälkeen. Jäljelle jäänyt omaisuus jaetaan ensisijaisesti kassan säännöissä määrättyllä tavalla. Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 120 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentin nojalla jollei varoja kahden vuoden kuluessa ole saatu jaetuksi, Finanssivalvonnan tulee määrätä ajankohta, jolloin varat on jaettava sääntöjen mukaisesti. Omaisuuden jakaminen jää lähtökohtaisesti pelkästään vakuutuskassan sääntöjen varaan, joten kassan sääntöihin ei edelleenkaan voida ottaa määräystä, jonka mukaan jäljelle jäävät varat jaetaan ehdotetussa laissa säädetyllä tavalla. Finanssivalvonnalla olisi kuitenkin edelleen oikeus määrätä vähäisen jako-osuuden käyttämisestä. Pykälän 2 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 120 §:n 2 momenttia. Sosiaali- ja terveysministeriön sijaan määräyksen antaisi kuitenkin Finanssivalvonta.

Pykälän 3 momentin nojalla työpaikkakassan on 1 momentin menettelyn jälkeen palautettava Kansaneläkelaitokselle liikaa saamansa määrän.

13 § Luettelo jaossa noudatettavista suhdeluista. Pykälä sisältää säännökset sellaisen tilanteen varalta, jossa selvitystilassa oleva vakuutuskassa ei saa tehdyksi vastuunsiirtosopimusta toisen vakuutuskassan kanssa. Pykälä on tarpeen, jotta selvitystilaa ei tarpeettomasti pitkitetä. Pykälä tulisi sovellettavaksi lähinnä vakuutuskassan pakolliseen purkamiseen liittyvissä tapauksissa.

Pykälässä on säännökset selvitysmiesten velvollisuudesta laatia luettelo jaossa noudatettavista suhdeluista, luettelon nähtävillä pitämisestä Finanssivalvonnassa ja nähtävillöoloa koskevasta ilmoittamisesta sekä oikeudesta hakea Finanssivalvonnalta oikaisua mainittuihin suhdeluihin. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 122 §:n 3 momenttia siten muutettuna, että ehdotuksessa säännös koskee kaikkia vakuutuskassoja ja toimivalta on sosiaali- ja terveysministeriön sijaan Finanssivalvonnalla.

14 § Lopputilitys. Pykälässä säädetään erityissäännös kokouskutsusta, joka on lähetettävä lopputilitystä varten kutsuttavaan kassankokoukseen. Selvyyden vuoksi säädetään, että kokouskutsuun on eläkesäätiö- ja eläkekassalain lopputilityssäännöksen lisäksi sovellettava tämän lain säännöksiä.

15 § Vakuutuskassan selvitystilan lopettaminen ja vakuutustoiminnan jatkaminen. Pykälässä säädettäisiin selvitystilan lopettamisesta kassankokouksen päätöksellä. Säännös koskisi tilannetta, jossa vakuutuskassa on ensin asetettu selvitystilaan mutta myöhemmin täyttää 2 §:n 1 momentissa tarkoitetut vaatimukset, jolloin lakisääteisen selvitystilan asettamisvelvollisuutta ei enää olisi. Säännöksessä on siten kyse vakuutuskassan konkurssiin hakemista edeltävästä ajasta.

Pykälän 1 momentin mukaan jos vakuutuskassa selvitystilan aikana täyttää 2 §:n 1 momentissa tarkoitetut vaatimukset, selvitysmiehen on kutsuttava vakuutuskassan osakkaat ja vakuutetut koolle päättämään vakuutustoiminnan jatkamisesta. Kassankokous saa tällöin päättää selvitystilan lopettamisesta ja vakuutuskassan toiminnan jatkamisesta. Päätös selvitystilan lopettamisesta edellyttää kahden kolmasosan määräenemmistöä. Jos vakuutuskassan säännöissä on tiukennettu laissa olevia määräenemmistövaatimuksia, sääntöjä on sovellettava myös selvitystilan peruuttamista koskevassa päätöksenteossa. Voimassa olevan vakuutuskassalain 128 §:n 1 momentin mukaisesti ehdotuksessa edellytettäisiin, että päätöstä selvitystilan lopettamisesta ei

kuitenkaan saa tehdä, ennen kuin tilintarkastajat ovat antaneet asiasta lausuntonsa. Työpaikkakassan osalta edellytettäisiin lisäksi Kansaneläkelaitoksen suostumusta.

Pykälän 2 momentin mukaan vakuutuskassalle on valittava hallitus, kun kassankokouksessa päätetään selvitystilan lopettamisesta ja toiminnan jatkamisesta. Samalla selvitysmiehen tehtävät päättyvät ja tällä on velvollisuus antaa lopputilitys.

Pykälän 3 momentin mukaan hallituksen tulee ilmoittaa Finanssivalvonnalle vakuutuskassarekisteriin merkittäväksi selvitystilan lopettamista koskevasta päätöksestä. Pykälän 4 momentin mukaan Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksesta.

Voimassa olevasta laista poiketen ehdotuksessa ei säädetä, että päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen rekisteröintiä.

16 § Etuoikeutetut velkojat konkurssissa. Pykälä on uusi. Mitä 11 §:ssä säädetään velkojien ja edunsaajien etuoikeudesta, sovelletaan myös vakuutuskassan konkurssissa. Pykälä vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 121 §:ää ja 129 §:n 3 momenttia.

11 Luku Rangaistussäännökset

1 § Vakuutuskassatoiminnan luvaton harjoittaminen. Pykälässä rangaistavaksi teoksi säädetään vakuutuskassatoiminnan harjoittaminen ilman rekisteröintiä sekä toimiminen vastoin vakuutuskassan tarkoitusta, toimintapiiriä, vakuutettujen vähimmäismäärää ja selvitystilaan asettamista koskevia säännöksiä.

Teot tai laiminlyönnit ovat ehdotuksen mukaan rangaistavia tahallisina. Rangaistusasteikko olisi sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta. Vähäisestä teosta voidaan jättää rangaistus tuomitsematta rikosoikeuden yleisten säännösten mukaisesti.

Ehdotus vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 162 §:ää siltä osin, kuin siinä kielletään toimiminen vastoin selvitystilaan asettamista koskevia säännöksiä sekä kielletään ottamasta uusia vakuutettuja selvitystilan aikana. Voimassa olevasta laista poiketen maksujen periminen selvitystilan aikana ei olisi ehdotuksen mukaan rangaistavaa. Sen sijaan uusina tekoina rangaistavia olisivat vakuutuskassatoiminnan harjoittaminen ilman rekisteröintiä sekä toimiminen vastoin vakuutuskassan tarkoitusta, toimintapiiriä ja vakuutettujen vähimmäismäärää koskevia säännöksiä.

2 § Vakuutuskassarikos. Pykälässä rangaistavaksi teoksi säädetään välikätenä toimiminen laissa tai säännöissä olevan äänioikeuden rajoittamista koskevan määräyksen kiertämiseksi, varojen käyttäminen vakuutuskassatoiminnalle vieraaseen tarkoitukseen sekä vakuutuskassan hallinnassa olevan omaisuuden luovutus tai panttaus vastoin Finanssivalvonnan kieltoa.

Teot tai laiminlyönnit ovat ehdotuksen mukaan rangaistavia tahallisina. Rangaistusasteikko olisi sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädettyä ankarampaa rangaistusta,

Ehdotus vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 163 §:ää siten muutettuna, että tilinpäätöksen, toimintakertomuksen tai tilintarkastuskertomuksen laatimisesta tai kassan selvitystilaan koskevan lopputilityksen antamista koskevien säännösten rikkominen ei olisi vakuutuskassarikoksena rangaistavaa, vaan mainituista teoista tai laiminlyönneistä rangaistaisiin vakuutuskassarikkomuksena. Toisaalta laitton varojen käyttäminen olisi rangaistavaa vakuutuskassarikkomuksena. Muutokset vastaavat vakuutusyhtiölakiin ja osakeyhtiölakiin tehtyjä muutoksia.

3 § Vakuutuskassarikkomus. Pykälässä rangaistavaksi teoksi säädetään kassankokouksen pöytäkirjan nähtävillä pitämistä, eräiden Finanssivalvonnalle annettavien tietojen tai ilmoitusten antamista taikka tilinpäätöstä, toimintakertomusta tai selvitystilan lopputilitystä koskevien säännösten rikkominen.

Teot tai laiminlyönnit ovat ehdotuksen mukaan rangaistavia tahallisina. Pykälän 1 momentin 3 kohdan rikkominen olisi rangaistavaa myös törkeän huolimattoman menettelyn seurauksena.

Rangaistusasteikko olisi sakkoa, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädettyä ankarampaa rangaistusta.

Ehdotus vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 164 §:ää edellä luvun vakuutuskassarikos-säännöksen (2 §) yhteydessä kerrotuin tavoin muutettuna. Lisäksi voimassa olevan vakuutuskassalain 164 §:n 5 kohdan rangaistavaksi säädetty perustamiskokouksen päätöksentekoon liittyvä rikkomus ei olisi ehdotuksen mukaan rangaistavaa.

4 § Rangaistusseuraamukset salassapitovelvollisuuden rikkomisesta. Pykälässä viitataan eläkesäätiö- ja eläkekassalain teonkuvakseen sekä rikoslain rangaistussäännöksiin. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 165 a §:ää.

12 Luku Valvonta

1 § Rekisterimerkintää koskevasta seikasta ilmoittaminen. Pykälässä säädetään vakuutuskassarekisterimerkintään liittyvästä menettelystä. Ehdotus vastaa kokonaisuutena sisällöltään voimassa olevan vakuutuskassalain 104 §:n 1 momenttia sekä 107 ja 108 §:ää. Ehdotuksessa sosi-aali- ja terveysministeriön tehtävät on muutettu Finanssivalvonnan tehtäviksi.

LAKI TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖISTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

29 a § Työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttaminen. Pykälän 1 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiö voi työnantajan pyynnöstä ja Finanssivalvonnan suostumuksella luovuttaa työnantajan vakuutusta koskevan työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuskannan eläkesäätiöön tai eläkekassaan. Mikäli työnantajalla on useampia vakuutuksia samassa työeläkevakuutusyhtiössä, luovutus voisi koskea yhtä tai useampaa näistä vakuutuksista.

Pykälän 2 momentti on uusi ja siinä säädetään tilanteesta, jossa vakuutuskanta luovutetaan tätä varten perustetulle eläkesäätiölle tai eläkekassalle. Tällöin edellytetään, että yhdestä tai useammasta työeläkevakuutusyhtiöstä luovutettavissa vakuutuskannoissa tulee olla yhteensä vähintään 150 vakuutettua. Mainittu rajamäärä on sama, jota ehdotetun eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 4 §:ssä edellytetään eläkelaitosta perustettaessa. Säännös edellyttäisi, että ehdon tulee täytyä vakuutuskannan luovutushetkellä. Uutta olisi, että vakuutettujen lukumäärää koskeva vaatimus ei ole vakuutuskantakohtainen kuten voimassa olevassa laissa.

Pykälän 3 momentissa säädetään luovutettavaan vakuutuskantaan kuuluvista vakuutuksista. Luovutettavana vakuutuskantana voidaan siis luovuttaa kaikki työnantajan tämän momentin mukaiset vakuutukset tai osa tämän momentin mukaisista vakuutuksista. Sen sijaan vakuutusta pienempiin osiin luovutettavaa vakuutuskantaa ei voi jakaa. Se, mitä kuhunkin vakuutukseen katsotaan kuuluvan, ratkeaa työnantajan ja työeläkevakuutusyhtiön vakuutus sopimuksen perusteella. Säännös vastaa voimassa olevaa 10 a luvun 29 a §:n 4 momenttia.

Pykälän 4 momentissa säädetään vakuutuskannan luovutuksen aikarajoituksista. Säännös vastaa voimassa olevaa 10 a luvun 29 a §:n 6 momenttia.

Pykälän 5 momentti on uusi. Säännöksen mukaan Finanssivalvonnan suostumuksella voidaan tietyissä tilanteissa 4 momentissa mainitun viiden vuoden määräajan sijaan soveltaa kolmen vuoden määräaika. Poikkeussäännös on tarkoitettu sovellettavaksi tilanteissa, joissa työnantajan sulautuminen tai jakautuminen ei ole ollut tiedossa tai suunnitteilla vakuutuskannan aiemmalla luovutushetkellä. Sulautumisen tai jakautumisen katsottaisiin olevan suunnitteilla ainakin silloin, kun siitä on tehty kirjallinen suunnitelma. Myös määräysvallan muuttuminen työnantajayrityksessä olisi peruste soveltaa lyhyempää määräaika. Määräysvallan muuttuminen olisi kysymyksessä ainakin silloin, kun yli puolet työnantajayrityksen määräysvallasta siirtyisi uudelle taholle.

LAKI TYÖNTEKIJÄN ELÄKELAIN MUUTTAMISESTA

1 § Lain tarkoitus. Tehdään pykälän 3 momenttiin tekninen muutos vaihtamalla viittaus eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin viittaukseksi eläkesäätiö- ja eläkekassalakiin.

LAKI YRITTÄJÄN ELÄKELAIN MUUTTAMISESTA

1 § Lain tarkoitus. Tehdään pykälän 3 momenttiin tekninen muutos vaihtamalla viittaus eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin viittaukseksi eläkesäätiö- ja eläkekassalakiin.

LAKI ELÄKESÄÄTIÖ- JA ELÄKEKASSALAIN, LISÄELÄKESÄÄTIÖ- JA LISÄELÄKEKASSALAIN JA VAKUUTUSKASSALAIN VOIMAANTULOSTA

Eläkesäätiö- ja eläkekassalain, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain sekä vakuutuskassalain voimaantulosta ja siirtymäsäännöksistä säädetään samassa laissa. Edellä mainittujen lakien voimaantulo samanaikaisesti on tarkoituksenmukaista, koska uusien lakien soveltamisala eroaa voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain soveltamisalasta. Toisaalta omia erillisiä voimaanpanolakeja ei tarvita, koska asiasisällöltään yhteneväiset siirtymäsäännökset ovat pääsääntöisesti tarkoituksenmukaisia kaikkien ehdotettujen lakien osalta. Lisäksi tarvitaan riittävän pitkä siirtymäaika lakien hyväksymisen ja voimaantulon välillä, jolloin esimerkiksi lisäeläkelaitosten katevaroihin luettavat sijoitukset ehditään mukauttaa uuden lain vaatimukset täyttäväksi.

Siirtymäsäännöksillä mahdollistetaan erityisesti ehdotettua eläkelaitoksen tai vakuutuskassan vähimmäiskokoa pienemmän laitoksen tai kassan toiminnan jatkuminen. Säädettyä voimassa olevaa eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia lakeihin otettiin siirtymäsäännökset, joilla jo silloin mahdollistettiin laissa säädettyä vähimmäiskokoa pienempien laitosten ja kassojen toiminnan jatkuminen. Nämä ovat jatkaneet toimintaansa vähimmäiskokoa pienempinä, jolloin poikkeusten säilyttäminen on edelleen tarpeen laitosten purkamisen estämiseksi. Lisäksi säädetään voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain säännösten mukaisten sääntöjen ja toimielinten siirtymäkaudesta ja voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain aikana aloitettujen laitoksen toimintaa koskeviin järjestelyihin sovellettavasta laista. Tietyt vakuutettujen asemaa koskevat säännökset eroavat myös ehdotetuissa laeissa, joten siirtymäsäännökset ovat tarpeen myös näiden osalta. Toisaalta esimerkiksi lisäeläkelaitosten vastuuvelan katteena olevan omaisuuden sijoittamista koskevat säännökset muuttuvat,

1 § Voimaantulo. Eläkesäätiö- ja eläkekassalain, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain sekä uuden vakuutuskassalain todennäköinen arvioitu voimaantulo olisi aikaisintaan vuoden 2018 alussa, jolloin voimassa oleva eläkesäätiölaki, voimassa oleva vakuutuskassalaki ja maksupurteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annettu laki kumoutuvat. Eläkesäätiö- ja eläkekassalaista sekä lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalaista käytetään nimitystä uudet eläkelaitoslait. Uutta vakuutuskassalakia sovelletaan hautaus-, eroavustus- ja sairauskasoihin. Uusia eläkelaitoslakeja ja uutta vakuutuskassalakia sovelletaan pääsääntöisesti myös ennen näiden lakien voimaantuloa rekisteröityyn eläkesäätiöön ja vakuutuskassaan eläkekassat mukaan lukien.

2 § Yhteiseläkesäätiön toimintapiiri. Eläkesäätiön toimintapiiri muuttuu. Ehdotuksen mukaan taloudellinen ja toiminnallinen yhteys ilman konsernia, ei enää mahdollistaisi säätiön perustamista. Voimassa olevan eläkesäätiölain 13 luvun mukaiset yhteiseläkesäätiöt voivat jatkaa toimintaansa, mutta niihin ei olisi mahdollista liittää uusia osakkaita, jos uusi osakas ei kuulu ehdotetun eläkesäätiö- ja eläkekassalain eläkesäätiön toimintapiiriin. Eläkesäätiössä jo ehdotettujen lakien voimaantullessa osakkaana olevan työnantajan työnantajakohtainen vakuutuskanta olisi kuitenkin siirrettävissä eläkesäätiöön uuden toimintapiirisäännöksen estämättä.

3 § AB-eläkesäätiö. Eläkesäätiö- ja eläkekassalain sekä lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain voimaantumisen myötä lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa ei enää voi harjoittaa samassa säätiössä lisäeläkevakuutustoiminnan kanssa. Ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa rekisteröity tai rekisteröintiä Finanssivalvonnalta hakenut AB-eläkesäätiö, voi kuitenkin jatkaa toimintaansa ja sulautua toiseen edellä tarkoitettuun AB-eläkesäätiöön. AB-eläkesäätiö ei voi jakautua siten, että jakautumisen jälkeen uusien säätiöiden joukossa olisi edelleen AB-eläkesäätiö. AB-eläkesäätiöön voidaan uusien eläkelaitoslakien voimaantumisen jälkeen voida liittää uusia osakkaita, jos osakas kuuluu eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa säädettyyn toimintapiiriin eli samaan konserniin eläkesäätiö muiden osakkaiden kanssa. AB-eläkesäätiöön voidaan myös siirtää vakuutuskantaa.

Toimintaansa jatkaviin laitoksiin sovellettaisiin edelleen säännöksiä osastojen varojen erillään pitämisestä ja edellytyksistä siirtää ylikatetta osastosta toiseen. Vakuutusmaksujen ja laskuperusteiden osalta sovellettaisiin uusien eläkelaitoslakien säännöksiä, koska ne eivät sisällöllisesti eroa voimassa olevista säännöksistä.

4 § Vakuutuskassan toimintapiiri. Säännöksellä jatketaan voimassa olevan vakuutuskassalain 176 §:n siirtymäsäännöksen voimassaoloa kassan toimintapiiriin kuuluvien vakuutettujen osalta. Jos ennen uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain voimaantumisen rekisteröidyn vakuutuskassan toimintapiiri on määritelty siten, että kassaan on voinut kuulua vanhan vakuutuskassalain 176 §:n nojalla sellaisia jäseniä ja muita vakuutettuja sekä osakkaita, jotka vanhan vakuutuskassalain 4 §:n mukaan eivät voisi kuulua kassan toimintapiiriin, voivat nämä jäsenet, vakuutetut ja osakkaat jatkaa kassan toimintapiirissä myös uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain voimaantumisen jälkeen, jos kassan sääntöihin on tästä otettu määräys ennen uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain voimaantumisen.

5 § Eläkekassa ja sen vapaaehtoisia etuuksia myöntävä osasto. Eläkesäätiö- ja eläkekassalain sekä lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain voimaantumisen myötä lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa ei voi harjoittaa samassa kassassa lisäeläkevakuutustoiminnan kanssa. Ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantumisen rekisteröity tai rekisteröintiä Finanssivalvonnalta hakenut eläkekassa, jossa harjoitetaan myös lisäeläketoimintaa, voi jatkaa toimintaansa ja sulautua toiseen edellä tarkoitettuun eläkekassaan. AB-eläkekassa ei voi jakautua siten, että jakautumisen jälkeen uusien kassojen joukossa olisi edelleen AB-eläkekassa. Näihin laitoksiin on myös mahdollista liittää uusia osakkaita ja siirtää vakuutuskantaa.

Toimintaansa jatkaviin laitoksiin sovelletaan edelleen säännöksiä osastojen varojen erillään pitämisestä ja edellytyksistä siirtää ylikatetta osastosta toiseen. Vakuutusmaksujen ja laskuperusteiden osalta sovelletaan uusien eläkelaitoslakien säännöksiä, koska ne eivät sisällöllisesti eroa voimassa olevista säännöksistä.

6 § Eläkelaitoksen vähimmäiskoko. Säännöksellä jatketaan eläkesäätiölain 142 §:n ja vakuutuskassalain 179 §:n siirtymäsäännöksen voimassaoloa. Säännöksellä mahdollistetaan eläkelaitoksen ja vakuutuskassan laissa säädetyn vähimmäiskoon alittavien laitosten toiminnan jatkuminen. Pykälän 1 momentissa etuuksien lisäämisellä ja pykälän 3 momentissa etuuden muuttumisella, ei tarkoiteta sellaisia muutoksia, jotka johtuvat etuuksien yhteensovittamisesta lakisääteisten etuuksien kanssa, kun lakisääteisiä etuuksia koskeva sääntely muuttuu. Jos esimerkiksi lakisääteinen eläkeikä nousee ja vapaaehtoisista lisäeläkettä tämän johdosta muutetaan, kyseessä ei ole 1 tai 3 momentissa tarkoitettu muutos.

7 § Eläkesäätiön ja vakuutuskassan rekisteröinti. Siirtymäsäännös on tarpeellinen sillä eläkelaitoksen perustamiseen sovellettava menettely ja sääntömääräyksiä koskeva pykälä muuttuvat. Ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantumisen rekisteröitäväksi ilmoitetun eläkesäätiön perustamiseen, sääntöjen vahvistamisen ja rekisteröintiin sovelletaan vanhaa eläkesäätiölakia. Ennen uusien eläkelaitoslakien tai uuden vakuutuskassalain voimaantumisen rekisteröitäväksi ilmoitetun vakuutuskassan perustamiseen, sääntöjen vahvistamiseen ja rekisteröintiin sovelletaan vanhaa

vakuutuskassalakia. Säännöt tulee saattaa uuden voimaantulevan lainsäädännön mukaisiksi 8 §:ssä säädetyssä määräajassa.

8 § Säännöt. Sääntöihin sisältyvän uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain vastaisen määräyksen sijasta noudatetaan pääsääntöisesti uusia eläkelaitoslakeja tai uutta vakuutuskassalakia. Uusien eläkelaitoslakien tai uuden vakuutuskassalain vastaisten sääntöjen muuttamiselle uusien eläkelaitoslakien tai uuden vakuutuskassalain mukaiseksi on haettava Finanssivalvonnan vahvistus samalla, kun muulle sääntöjen muuttamiselle haetaan Finanssivalvonnan vahvistusta, kuitenkin viimeistään kahden vuoden kuluessa uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain voimaantulosta.

Eläkesäätiö ja -kassa, lisäeläkesäätiö ja -kassa sekä vakuutuskassa voi uusien eläkelaitoslakien vahvistamisen ja julkaisemisen jälkeen, mutta ennen näiden lakien voimaantuloa, päättää sääntöjensä muuttamisesta uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain mukaisiksi noudattaen uusia eläkelaitoslakeja ja uutta vakuutuskassalakia. Sääntöjen muuttamiselle voidaan hakea Finanssivalvonnan vahvistusta ennen uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain voimaantuloa ja Finanssivalvonta voi vahvistaa sääntöjen muuttamisen samana päivänä kuin uudet eläkelaitoslait ja uusi vakuutuskassalaki tulevat voimaan.

9 § Takuupääoma ja pohjarahasto. Eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa ei säädetä takuupääomasta tai pohjarahastosta kuten voimassa olevassa vakuutuskassalaissa. Jos vakuutuskassalla, joka on ilmoitettu rekisteröitäväksi ennen uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain voimaantuloa, on kassan sääntöjen mukaan takuupääoma tai pohjarahasto, takuupääomaan ja pohjarahastoon sovelletaan, mitä vanhan vakuutuskassalain 111 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään.

10 § Hallituksen jäsenet. Hallituksen jäsenten lukumäärää ja kelpoisuutta koskeva sääntely muuttuu. Voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain nojalla valitut eläkelaitoksen hallituksen jäsenet voivat jatkaa sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvussa ja lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain 3 luvussa säädetään hallituksen jäsenistä, varajäsenistä ja puheenjohtajasta, sen toimikauden loppuun, joka ensimmäisenä päättyy uuden lain voimaantulon jälkeen.

11 § Hallintoneuvosto. Uusissa eläkelaitoslaeissa ja uudessa vakuutuskassalaissa ei säädetä hallintoneuvostosta, joka ei enää ole säätiön tai kassan toimielin. Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvussa säädetään eläkelaitoksen hallinnosta, eläkelaitoksella ja vakuutuskassalla voi olla sen sääntöjen mukainen hallintoneuvosto, jos Finanssivalvonta on hyväksynyt säännöt ennen uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain voimaantuloa.

12 § Kassankokous. Kassankokouksen kokouskutsuun sovellettava sääntely muuttuu. Kassankokouksen kokouskutsuun, joka on lähetetty ennen uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain voimaantuloa, sovelletaan vanhaa vakuutuskassalakia eläkesäätiö- ja eläkekassalain 3 luvun 11 - 14 §:n sijaan. Kokouskutsuun sovellettavan sääntelyn muuttumisella on vaikutusta myös kassankokouksen päätöksen pätemättömyyteen. Ennen uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain voimaantuloa tehdyn kassankokouksen päätöksen pätemättömyyttä koskeva kante tai muu vaatimus, joka on pantu vireille säädetyssä ajassa, ratkaistaan vanhan vakuutuskassalain mukaan.

13 § Vastuuvelan kattaminen. Säännös vastaa voimassa olevan vakuutuskassalain 180 §:ää, jonka mukainen siirtymäaika päättyy 1 päivänä tammikuuta 2018.

14 § Vakuudettomat lainat. Säännös vastaa voimassa olevan eläkesäätiölain 144 §:ää.

15 § Etuuksien takautuva vähentäminen ja poistaminen. Lisäeläkesäätiön ja -kassan etuuksien takautuvan vähentämisen tai poistamisen edellytysten sääntelyä täsmennetään. Uusia säännöksiä sovellettaisiin vain lisäeläkejärjestelyihin, jotka on perustettu uusien eläkelaitoslakien voi-

maantulon jälkeen. Se milloin lisäeläkejärjestely on perustettu, määräytyisi sen hetken mukaan, jolloin järjestelyyn on liitetty ensimmäinen vakuutettu. Lisäeläkejärjestelyyn eläkesäätiössä, johon on liitetty vakuutettu ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa, sovelletaan vanhan eläkesäätiölain 11 §:ää. Lisäeläkejärjestelyyn eläkekassassa, johon on liitetty vakuutettu ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa, sovelletaan vanhan vakuutuskassalain 52 ja 53 §:ää.

16 § Lisäeläkkeen hakeminen ja takautuva suorittaminen. Lisäeläkkeen hakemisaikaan ja takautuvaan suorittamiseen sovellettavat säännökset muuttuvat. Uusia säännöksiä sovellettaisiin, jos lisäeläkettä on haettu uusien eläkelaitoslakien voimaantultua. Uusien säännösten soveltaminen takautuvasti saattaisi aiheuttaa käytännön vaikeuksia esimerkiksi selvittäessä, milloin vakuutettu on saanut tietää oikeudestaan lisäeläkkeeseen. Eläkelaitoksesta on myös jo saatettu purkaa vastuuvetä siltä osin kuin eläkettä ei ole haettu voimassa olevan sääntelyn mukaisesti. Lisäeläkkeen hakemiseen ja takautuvaan suorittamiseen sovelletaan vanhan eläkesäätiölain 53 §:n 1 momenttia, jos lisäeläkettä on haettu eläkesäätiöltä ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa.

Lisäeläkkeen hakemiseen ja takautuvaan suorittamiseen sovelletaan vanhan vakuutuskassalain 89 §:n 1 momenttia, jos lisäeläkettä on haettu vakuutuskassalta ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa.

17 § Vapaakirja. Voimassa olevan vakuutuskassalain ja maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain vapaakirjaa koskevat säännökset eivät täytä jäsenvaltioiden välisen työntekijöiden liikkuvuuden edistämistä lisäeläkeoikeuksien hankkimista ja säilyttämistä parantamalla koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/50/EU vaatimuksia. Voimassa olevan vakuutuskassalain ja maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain säännöksiä vapaakirjasta voidaan kuitenkin soveltaa edelleen lisäeläkejärjestelyihin, joihin ei ole otettu uusia vakuutettuja 19 päivää toukokuuta 2014 jälkeen.

18 § Jakautuminen, sulautuminen, vakuutuskannan luovuttaminen, selvitystila ja purkaminen. Eläkesäätiön ja vakuutuskassan jakautumiseen, sulautumiseen, vakuutuskannan luovuttamiseen sekä selvitystilaan ja purkamiseen sovellettavat säännökset muuttuvat sisällöllisesti ja menettelyllisesti. Jos eläkesäätiötä tai vakuutuskassaa koskeva edellä tarkoitettu menettely on aloitettu ennen uusien eläkelaitoslakien tai uuden vakuutuskassalain voimaantuloa, asiassa menettellään ja se ratkaistaan voimassa olevan eläkesäätiölain tai vakuutuskassalain mukaisesti.

19 § Oikeuspaikka. Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa tai vakuutuskassalaissa ei ole oikeuspaikkasäännöstä. Koska eläkkeitä koskevat riita-asiat saattavat perustua ennen kumottavien eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain voimaantuloa voimassa olleisiin lakeihin, voimaantulosäännös ulottuu myös näistä mahdollisesti syntyviin uusiin riita-asioihin.

20 § Päätöksen pätemättömyys. Uudet eläkelaitoslait ja vakuutuskassalaki vastaavat monin osin voimassa olevan yhteisöoikeuden periaatteita, joten sääntelyssä on monia muutoksia. Siksi päätöksen pätemättömyyttä koskeva säännös on tarpeellinen.

21 § Vahingonkorvaus. Vahingonkorvausta koskevat säännökset muuttuvat vastaamaan uudemmaa yhteisöihin sovellettavaa vahingonkorvausoikeutta. Vahingonkorvaukseen, joka perustuu ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa tapahtuneeseen tekoon tai laiminlyöntiin, sovelletaan eläkesäätiölakia ja vanhaa vakuutuskassalakia.

22 § Finanssivalvonnan toimivalta. Säännös vastaa eläkesäätiölain 137 a §:ää ja vakuutuskassalain 172 a §:ää siltä osin kuin edellään sovellettavissa säännöksissä on viittauksia Vakuutusvalvontavirastoon tai viittauksia sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön sekä asianomaiseen ministeriöön, joilla tarkoitetaan viittauksia Finanssivalvontaan.

6 VOIMAANTULO

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2018. Lakien voimaantulosta säädetään tarkemmin laissa eläkesäätiö- ja eläkekassalain, lisäeläkesäätiö ja -kassalain sekä vakuutuskassalain voimaantulosta.

7 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS

Perustuslain ja sääntämisyjärjestyksen kannalta keskeiset ehdotukset liittyvät lakisäätteistä ja vapaaehtoista eläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja -kassojen sekä vakuutus-kassojen rekisteröintiin elinkeinovapauden näkökulmasta. Lisäksi perustuslaillisia kysymyksiä liittyy vakuutuskannan siirron yhteydessä omaisuudensuojaan ja sopimusvapauteen. Ehdotuksessa on myös runsaasti sosiaali- ja terveysministeriölle sekä Finanssivalvonnalle delegoitua norminantovaltaa. Lisäeläkkeiden osalta ehdotuksessa on säännöksiä etuuksien vähentämisestä, jolloin asiaa on arvioitava omaisuudensuojan kannalta. Ehdotukseen liittyvät perustuslailliset kysymykset ovat pitkälti samoja kuin muussa vakuutusalan yhteisöläinsäädännössä sekä voimassa olevassa eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa. Siten ehdotukseen liittyviin perustuslaillisiin kysymyksiin on olemassa vakiintuneet tulkintalinjat.

Eläkesäätiö ja -kassa sekä vakuutuskassatoiminta edellyttää ennen toiminnan aloittamista rekisteröitymistä Finanssivalvonnan ylläpitämään rekisteriin. Kyse ei ole toimilupamenettelystä, jossa valvoja arvioi rekisteröityvän laitoksen edellytyksiä toimintaan tai toiminnan vaikutusta vakuutusalan terveeseen kehitykseen. Kyse on laillisuusharkinnasta, jossa valvoja rekisteröi tietyt muodolliset edellytykset täyttävän hakijan. Perustuslakivaliokunta on rinnastanut elinkeinotoiminnan aloittamisen edellytykseksi asetetun rekisteröimisvelvollisuuden valtiosääntöoikeudellisesti luvanvaraisuuteen.

Lakisäätteistä sosiaaliturvan toimeenpanoa harjoittavat eläkesäätiö ja -kassat sekä sairauskassat ovat yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, mutta ne eivät harjoita elinkeinotoimintaa. Siksi kyse ei ole elinkeinotoiminnan luvanvaraisuudesta eivätkä perustuslain 18 §:ssä turvattuun elinkeinovapauteen liittyvät kysymykset ole tässä yhteydessä asiaankuuluvia. Myöskään vapaaehtoisen sosiaalisen vakuutustoiminnan harjoittaminen rajatussa toimintapiirissä ei ole elinkeinotoimintaa, koska toiminnassa tavoitteena ei ole voiton tuottaminen osakkaille tai asiakkaiden hankkiminen markkinoilta. Kyse on tältäkin osin sosiaalisesta työsuhteeseen tai yrittäjänä toimimiseen liittyvästä vakuutustoiminnasta, jossa tavoitteena on sosiaaliturvan täydentäminen vakuutettujen edut turvaavalla tavalla.

Ehdotukseen sisältyy säännöksiä työeläkevakuutusyhtiössä olevan työnantajakohdaisen vakuutuskannan siirtämisestä lakisäätteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavaan eläkesäätiöön tai -kasaan. Koska työeläkevakuutusyhtiöt ovat yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, jotka omistavat hallinnoimansa työeläkevarat, vaikka varojen käyttötarkoitus on lailla tarkoin säädetty, vakuutuskannan ja siihen liittyvien varojen luovuttamisessa on kyse myös omaisuudensuojasta ja sopimusvapaudesta. Lakiehdotuksella ei kuitenkaan rajoiteta omaisuudensuojaa, koska luovutuksen edellytyksenä on työeläkevakuutusyhtiön hallituksen suostumus luovutukselle. Kyse on siis vapaaehtoisesta sopimuksesta, jonka sisältö on lailla säädelty.

Työeläkevakuutusyhtiön kannanluovutuksen ehtoihin säädettäviä säännöksiä sovellettaisiin myös vakuutuksiin, joita koskeva sopimus on tehty ennen ehdotetun lain voimaantuloa. Vakuutuskannan siirrolla tarkoitetaan työnantajan työeläkevakuutusyhtiön kanssa solmimaan vakuutus-sopimukseen liittyvän vakuutuskannan ja siihen liittyvien varojen siirrosta eläkelaitokseen, jossa työnantaja on osakkaana. Kyse on tältä osin taannehtivasta puuttumisesta sopimussuhteen sisältöön. Perustuslakivaliokunta on ratkaisukäytännössään katsonut, että sopimusosapuolten on voitava luottaa sopimuksen kannalta olennaisia oikeuksia ja velvollisuuksia sääntelevän lain-säädännön pysyvyyteen. Ehdotuksessa tehdään muutoksia työeläkevakuutusyhtiölakiin, jotka eivät olennaisesti muuta nykyistä sääntelyä. Kyse ei myöskään ole perustuslain omaisuudensuojaan sisältyvän sopimusvapauden liiallisesta rajoittamisesta säätämällä kannanluovutus-sopimuksen tiettyjen ehtojen sisällöstä pakottavasti. Ehtojen tavoitteena on varmistaa, vastaanot-

tavan laitoksen riittävä elinkelpoisuus työeläkevarojen turvaamiseksi sekä vähentää luovutuksesta eläkejärjestelmälle aiheutuvia kuluja. Näillä ehdoilla suojataan lakisääteisiä eläkevaroja ja vakuutettuja etuja.

Ehdotettuun eläkesäätiö- ja kassalakiin sisältyy lukuisia valtuutussäännöksiä, joiden mukaan kyseisissä lainkohdissa mainituista seikoista säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tai Finanssivalvonta antaa niistä tarkempia määräyksiä. Norminantovaltuuden antamista sosiaali- ja terveysministeriölle ja Finanssivalvonnalle liittyviä säännöksiä on arvioitava perustuslain 80 §:n kannalta. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuutuksen nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Asetuksella säädettävät asiat ovat niin yksityiskohtaisia ja luonteeltaan lähinnä teknisiä, että niiden sisällyttäminen lakiin ei ole tarkoituksenmukaista. Kysymys ei myöskään ole eläkelaitoksen oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista, joista olisi säädettävä lailla, eikä asioista, jotka kuuluisivat perustuslain mukaan lain alaan. Lisäksi sääntely kohdistuu yksilön sijasta vakuutustoimintaa harjoittavaan eläkelaitokseen. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määräytyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Esitykseen sisältyy Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksia. Ehdotetun eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 24 §:ssä, 6 luvun 10 §:ssä, 8 luvun 6 §:ssä, 9 luvun 8 §:ssä sekä lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain 5 luvun 26 §:ssä ja vakuutuskassalain 7 luvun 18 §:ssä säädettäisiin Finanssivalvonnan valtuudesta antaa tarkempia määräyksiä tilinpäätöksen ja toimintakeromuksen laadintaan liittyvistä kaavoista sekä riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja katevarojen hoidon järjestämisestä.

Esitykseen sisältyy myös Finanssivalvonnan poikkeuslupavaltuuksia. Ehdotetun eläkesäätiö- ja eläkekassalain 6 luvun 11 §:ssä säädettäisiin Finanssivalvonnan valtuudesta eläkelaitoksen hakemuksesta ja erityisistä syistä määrääjäksi myöntää luvan poiketa tarkasti rajatuista kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksistä. Poikkeuslupien kohteena voisivat olla ensiksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetut tilinpäätöksen tase- ja tuloslaskelmakaavat, toimintakertomuksen tiedot sekä tilinpäätöksen liitetiedot, tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt. Toiseksi poikkeuslupa voisi koskea Finanssivalvonnan määräystä, joka koskee hankintamenon käyttämistä taseessa ja tase-erittelyissä. Lisäksi poikkeuslupa voisi koskea sijoitusvarojen käyvän arvon esittämistä, tilinpäätöksen laatimisaikaa sekä oikean ja riittävän kuvan antamisen varmistamista. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on kuitenkin se, ettei se saa olla Euroopan unionin tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annettujen säännösten vastainen. Ehdotus vastaa vakuutusyhtiölain 8 luvun 30 §:ää, jonka ei ole siten katsottu olevan ristiriidassa perustuslain 80 §:n kanssa.

Edellä mainitut määräykset olisivat pääasiassa teknisluonteisia. Finanssivalvonnan edellä mainittuja määräyksenantovaltuuksia vastaavat valtuudet ovat osittain sisältyneet voimassa oleviin lakeihin ja niihin tehtäisiin vain teknisluonteisia muutoksia. Perustuslakivaliokunta on useasti arvioinut säännöksiä Finanssivalvontaa edeltäneiden viranomaisten, Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston määräystenantovallasta (esim. PeVL 25/2000 vp, PeVL 17/2004 vp ja PeVL 28/2008 vp sekä niissä mainitut muut lausunnot). Sekä pankki- että vakuutustoiminta ovat raskaasti säänneltyä ja luvanvaraista toimintaa niiden suuren yhteiskunnallisen merkityksen johdosta. Säänneltävään toimintaan liittyy runsaasti sellaisia ammatillisia erityispiirteitä, joita valiokunnan käytännössä on vakiintuneesti pidetty perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuina erityisinä syinä. Valiokunta ei ole pitänyt ehdotetun kaltaisten valtuuksien antamista näille viranomaisille ongelmallisina perustuslain kannalta. Hallituksen käsityksen

mukaan valtuudet ovat lain säännöksiin riittävän tarkasti sidottuja, kun otetaan huomioon sääntelyn kohteena olevan vakuutustoiminnan luonne ja erityispiirteet.

Ehdotuksessa lisäeläkesäätiö ja lisäeläkekassalaiksi on lisäeläkkeiden ja muiden etuuksien vähentämiseen tai poistamiseen liittyviä säännöksiä, jotka vastaavat voimassa olevan eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain säännöksiä. Säännösten perustuslainmukaisuus on arvioitu vuonna 1995 säädettäessä voimassa olevaa eläkesäätiölakia. Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan PeVL 22/1995, että eläkesäätiölakia ei voida säätää ehdotetussa muodossa tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Valiokunta katsoi, että vaikka kyse on vapaaehtoisen lisäeläketurvan taannehtivasta heikentämisestä, ei asiasta voida säätää tavallisessa laissa täysin vapaasti. Taannehtivat toimenpiteet ovat lähtökohtaisesti omaisuuden perustuslainsuojan vastaisia. Tavallisella lailla säätäminen on mahdollista, jos toimenpiteen sallittavuus liitetään erityisiin edellytyksiin tai toimenpide sidotaan eläkeoikeuden kohtuullisena säilymisen vaatimukseen. Valiokunnan mukaan tässä yhteydessä erityisinä edellytyksinä ovat merkityksellisiä se, että etuuksien heikentäminen on eläkesäätiön toiminnan jatkamisen kannalta välttämätöntä tai että asianomaiset henkilöt toimenpiteen hyväksyvät. Valiokunta katsoi, että toiminnan jatkamiseen liittyvää perustetta voidaan pitää valtiosääntöoikeudellisesti perusteltuna, jos sillä viitataan maksukyvyttömyyteen tai toiminnan lakkaamiseen liittyviin järjestelyihin. Tavallisen lainsäädäntöjärjestyksen käytön edellytyksenä on kytkeä sääntöjen muuttaminen kiinteästi edellä mainittuihin tilanteisiin ja niitä koskevaa erityislainsäädäntöä vastaavalla tarkkuudella. Esityksessä eläkesäätiölaiksi lain 11§:n 3 momentissa mainittu edellytys on muotoiltu valtiosääntöoikeudellisesti aivan liian väljästi. Eduskunta kuitenkin hyväksyi hallituksen esityksen eläkesäätiölaiksi muuttamattomana kiireellisenä.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkintalinjan mukaan etuuksien tulevaan karttumiseen vaikuttavia muutoksia voidaan tehdä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, jollei erityisestä syystä muuta johdu (PeVL 5/2015 vp, PeVL 41/2013, PeVL 30/2005, PeVL 60/2002). Ennen sääntömuutosta karttuneiden etuuksien leikkaamisessa on kysymys ansaituksi katsotun konkreettisen taloudellisen edun vähentämisestä tai poistamisesta, jota koskevia muutoksia ei voida lähtökohtaisesti tehdä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Ehdotuksessa eläkesäätiölaiksi ja eläkekassalaiksi on ehdotus säännökseksi, jonka mukaan eläkkeen tulevaa kasvua voidaan rajoittaa. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi indeksin tai eläkeiän muuttamista. Sen sijaan ennen sääntömuutosta karttuneita etuuksia olisi mahdollista leikata takautuvasti uusien ehdotetun lain voimaan tulon jälkeen aloitettavien eläkejärjestelyjen osalta vain niiden suostumuksella, joiden eläkkeiden vähentämisestä tai poistamisesta muutos koskee tai jos muutos on välttämätön, jotta eläkesäätiöitä ei tule asettaa selvitystilaan ehdotetun lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain 11 luvun 2 §:n 2 - 5 kohdan perusteella. Koska voimassa oleva eläkesäätiölaki ja vakuutuskassalaki on sallinut laissa säädetyin edellytyksin myös eläkkeiden ja muiden etuuksien takautuvan heikentämisen, työnantajien perusteltujen odotusten suojaaminen puoltaa näiden säännösten soveltamista edelleen ennen ehdotetun lain voimaantuloa perustettuihin järjestelyihin erityisesti, kun kysymys on lailla sallitusta menettelystä.

Edellä todetuista syistä lakiehdotukset voitaneen käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

ELÄKESÄÄTIÖ- JA ELÄKEKASSALAKI

1 LUKU LAIN SOVELTAMISALA JA TOIMINNAN KESKEISET PERIAATTEET

1 § Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan eläkesäätiöön, joka harjoittaa työntekijän eläkelaisissa (395/2006) tarkoitettua eläkevakuutustoimintaa, sekä eläkekassaan, joka harjoittaa työntekijän eläkelaisissa tai yrittäjän eläkelaisissa (1272/2006) taikka työntekijän eläkelaisissa ja yrittäjän eläkelaisissa tarkoitettua eläkevakuutustoimintaa.

2 § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *eläkelaitoksella* 1 §:ssä tarkoitettua eläkesäätiötä ja eläkekassaa;
- 2) *osakkaalla* työnantajaa tai yrittäjää, joka on velvollinen maksamaan eläkelaitokselle vakuutusmaksua;
- 3) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;
- 4) *työeläkevakuutusyhtiöllä* työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettua työeläkevakuutusyhtiötä;
- 5) *konsernilla* kirjanpitolaissa (1336/1997) tarkoitettua konsernia.

3 § Toimintapiiri

Eläkesäätiön säännöissä tulee määritellä toimintapiiri siten, että säätiön osakkaana voi olla työnantaja tai työnantajat yhdessä sellaisten työnantajien kanssa, jotka kuuluvat samaan kirjanpitolaissa tarkoitettuun konserniin.

Eläkekassan säännöissä tulee määritellä toimintapiiri siten, että kassan osakkaana voi olla:

- 1) työnantaja;
- 2) työnantajat yhdessä sellaisten työnantajien kanssa, joilla on taloudellinen tai toiminnallinen yhteys;
- 3) työnantajat yhdessä sellaisten työnantajien kanssa, joiden toimiala tai ammattiala on samankaltainen tai, jotka muun vastaavan seikan vuoksi muodostavat kokonaisuuden;
- 4) yrittäjät yhdessä sellaisten yrittäjien kanssa, joiden toimiala tai ammattiala on samankaltainen tai, jotka muun vastaavan seikan vuoksi muodostavat kokonaisuuden.

Eläkekassatoiminnan harjoittamisen yhdessä edellä 2 momentin 2 - 4 kohdassa tarkoitettua usean työnantajan tai yrittäjän muodostamassa toimintapiirissä tulee olla tarkoituksenmukaista. Eläkelaitoksen toimintapiirin voi muodostaa myös määrätty osa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua toimintapiiristä.

4 § Toiminnan tarkoitus

Eläkelaitoksen tehtävänä on muutoin kuin liikemäisesti harjoittaa sosiaaliturvaan kuuluvaa lakisääteistä eläkevakuutusliikettä hoitamalla 1 §:ssä tarkoitettujen lakien mukaisen lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa ja laitokselle kertyviä varoja vakuutettujen edut turvaavalla tavalla.

Eläkelaitos ei saa harjoittaa muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua toimintaa.

Eläkelaitos saa harjoittaa 1 §:ssä tarkoitettua toimintaa vain 3 §:ssä tarkoitettua toimintapiirissään.

5 § Oikeushenkilöllisyys ja osakkaiden vastuu

Eläkelaitos on osakkaistaan erillinen oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröimisellä.

Eläkesäätiön osakas vastaa säätiön velvoitteista siten kuin tässä laissa säädetään ja säätiön säännöissä määrätään.

Eläkekassan osakkaan vastuu eläkekassan velvoitteista on rajoitettu siten kuin tässä laissa säädetään ja eläkekassan säännöissä määrätään.

6 § Eläkelaitoksesta eroaminen ja erottaminen

Eläkesäätiön osakas voi erota tai tulla erotetuksi eläkesäätiöstä vain, jos eroavan osakkaan osakskohtainen vakuutuskanta on luovutettu toiselle eläkelaitokselle tai työeläkevakuutusyhtiölle.

Mitä edellä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös, kun eläkesäätiön osakas lopettaa toimintansa 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintapiirissä.

Eläkekassan osakas eroaa tai erotetaan eläkekassasta siten kuin tässä laissa säädetään ja eläkekassan säännöissä määrätään.

7 § Yhdenvertaisuus

Eläkekassan kassankokous, edustajisto, eläkelaitoksen hallitus, toimitusjohtaja tai 4 luvun 18 §:ssä tarkoitettu muu edustaja ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan osakkaalle, vakuutetulle tai muulle henkilölle epäoikeutettua etua eläkelaitoksen, toisen vakuutetun tai toisen osakkaan kustannuksella.

8 § Tahdonvaltaisuus

Osakkaat voivat määrätä eläkelaitoksen toiminnasta sen säännöissä. Sääntöihin ei voida ottaa lain tai hyvän tavan vastaista määräystä.

2 LUKU PERUSTAMINEN, OSAKKAAT JA SÄÄNNÖT

1 § Eläkelaitoksen perustaja

Eläkesäätiön voi perustaa työnantaja tai 1 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettut työnantajat yhdessä.

Eläkekassan voi perustaa työnantaja tai 1 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettut työnantajat yhdessä taikka 1 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettut yrittäjät yhdessä.

2 § Perustajan kelpoisuus

Eläkelaitoksen perustaja ei voi olla vajaavaltainen tai konkurssissa eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

3 § Perustajan kotipaikka

Eläkelaitoksen perustajan tulee olla luonnollinen henkilö, yhteisö tai säätiö. Eläkelaitoksen perustajalla tulee olla kotipaikka ETA-valtiossa. Avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö voi olla perustajana edellyttäen, että yhtiön velvoitteista henkilökohtaisessa vastuussa olevilla yhtiömiehillä on kotipaikka ETA-valtiossa.

4 § Eläkelaitoksen vähimmäiskoko

Eläkelaitoksessa tulee olla yhteensä vähintään 150 vakuutettua.

5 § Perustamissopimus

Eläkelaitoksen perustamista varten on tehtävä perustamissopimus, joka on päivättävä ja jonka kaikki perustajat allekirjoittavat.

Perustamissopimukseen on sisällytettävä toimintasuunnitelma ja ehdotus eläkelaitoksen säännöiksi. Lisäksi siinä on mainittava:

- 1) perustajan nimi, henkilötunnus taikka yritys- tai yhteisötunnus, kotipaikka ja postiosoite;
- 2) tarvittaessa perustamispääoman määrä;
- 3) ensimmäisen hallituksen jäsenet;

- 4) tarvittaessa toimitusjohtaja ja tilintarkastajat.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 2 momentissa tarkoitetun toimintasuunnitelman sisällöstä.

6 § Osakasluettelo

Eläkelaitoksen on pidettävä osakasluetteloa, johon merkitään osakkaiden nimet ja yhteisötunnus.

Osakasluettelon muutoksista on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

7 § Toiminimi

Eläkelaitoksella on oltava joko suomenkielinen tai ruotsinkielinen nimi. Eläkesäätiön suomenkieliseen nimeen on sisällytettävä sana ”eläkesäätiö” ja ruotsinkieliseen nimeen sana ”pensionsstiftelse”. Eläkekassan suomenkieliseen nimeen on sisällytettävä sana ”eläkekassa” ja ruotsinkieliseen nimeen sana ”pensionskassa”.

Eläkelaitoksen nimen on selvästi erotuttava muiden eläkelaitosten nimistä. Nimi ei saa olla hyvän tavan tai yleisen järjestyksen vastainen eikä omiaan johtamaan harhaan. Jos eläkelaitoksen toiminimellä on useampikielinen ilmaisu, ilmaisujen näillä kielillä on sisällöltään vastattava toisiaan.

8 § Säännöt

Eläkelaitoksella tulee olla säännöt, joissa on mainittava:

- 1) toiminimi ja jos se ilmaistaan kahdella tai useammalla kielellä, ilmaisut edellä tarkoitetuilla kielillä;
- 2) kotipaikkana oleva Suomen kunta;
- 3) harjoitettava eläkevakuutustoiminta;
- 4) toimintapiiri;
- 5) ketkä ovat eläkelaitoksessa osakkaina;
- 6) ketkä ovat eläkelaitoksessa vakuutettuja;
- 7) hallituksen jäsenten ja varajäsenten lukumäärä sekä toimikausi;
- 8) hallituksen jäsenille suoritettavan palkkion peruste;
- 9) tilintarkastajien ja varatilintarkastajien toimikausi;
- 10) jos eläkekassalla on edustajisto, edustajiston jäsenten ja varajäsenten toimikausi, valitsemistapa sekä jäsenille suoritettavan palkkion peruste;
- 11) miten vastuu jakautuu osakkaiden kesken maksukyvyttömän osakkaan vakavaraisuuspääomaa koskevista velvoitteista;
- 12) osakaskohtaista vakuutus kantaa siirrettäessä 12 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa vakavaraisuuspääoman täydentämiseksi osakkaalta perittävän maksun perusteet;
- 13) eläkelaitoksen selvitystilassa vakavaraisuuspääoman täydentämiseksi perittävän maksun määräytymisen perusteet;
- 14) eläkelaitoksen varojen ja vastuiden jakautuminen osakkaiden kesken eläkelaitosta purettaessa.

Eläkekassan säännöissä tulee sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään määrätä:

- 1) kutsutapa kassankokoukseen;
- 2) miten osakkaiden äänioikeus ja äänimäärät jakautuvat kassankokouksessa;
- 3) jos eläkekassa on edustajisto, edustajiston jäsenten määrä, toimikausi, valitsemistapa sekä edustajiston jäsenille suoritettavan palkkion peruste;
- 4) miten osakkaiden osuus 7 luvun 8 §:ssä tarkoitetusta ylikatteesta lasketaan;
- 5) miten osakaskohtainen vakuutusmaksu määräytyy;
- 6) miten osakas eroaa ja millä perusteella osakas voidaan erottaa eläkekassasta.

Eläkesäätiön säännöissä tulee sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään määrätä:

- 1) hallituksen jäsenten ja varajäsenten valitsemistapa;

- 2) miten osakaskohtaiset vakuutusmaksut määrätään, jos eläkesäätiön kirjanpidossa noudatetaan tasaavaa järjestelmää;
- 3) miten osakkaiden osuus 7 luvun 8 §:ssä tarkoitettusta ylikatteesta lasketaan tasaavaa kirjanpitojärjestelmää noudattavassa eläkesäätiössä.

9 § Sääntöjen vahvistaminen

Eläkelaitoksen säännöille ja niiden muutoksille on haettava Finanssivalvonnan vahvistus. Hakemukseen on eläkelaitosta perustettaessa liitettävä perustamissopimus ja osakasluettelo.

Finanssivalvonnan on vahvistettava eläkesäätiön säännöt tai niiden muutokset, jos säännöt ovat lainmukaiset.

Finanssivalvonnan on vahvistettava eläkekassan säännöt ja niiden muutokset, jos säännöt ovat lainmukaiset eikä aiotun vakuutustoiminnan katsota vaarantavan alan tervettä kehitystä.

10 § Rekisteröiminen

Eläkelaitos on ilmoitettava rekisteröitäväksi eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun Finanssivalvonta on vahvistanut säännöt.

Rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että eläkelaitoksen perustamisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä.

11 § Rekisteröimisen oikeusvaikutukset

Eläkelaitos syntyy rekisteröimisellä. Perustamissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen tehdystä toimesta tai perustamissopimuksessa yksilöidystä, enintään vuosi ennen perustamissopimuksen allekirjoittamista tehdystä toimesta aiheutuneet velvoitteet siirtyvät eläkelaitokselle rekisteröimisellä.

12 § Toiminta ennen rekisteröimistä

Ennen rekisteröintiä eläkelaitos ei voi hankkia oikeuksia, tehdä sitoumuksia eikä olla asianosaisena tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Eläkelaitoksen puolesta ennen sen rekisteröintiä tehdystä toimesta vastaavat toimesta päättäneet tai siihen osallistuneet yhteisvastuullisesti.

Hallitus ja toimitusjohtaja voivat ilman henkilökohtaista vastuuta käyttää puhevaltaa eläkelaitoksen perustamista koskevissa asioissa.

13 § Oikeustoimet rekisteröimättömän eläkelaitoksen kanssa

Jos eläkelaitoksen sopimuskumppani tiesi, ettei eläkelaitosta ollut rekisteröity, hän voi, jollei toisin ole sovittu, luopua eläkelaitoksen kanssa tehdystä sopimuksesta, jos rekisteröintiä ei ole tehty 10 §:n 1 momentin mukaisessa määräajassa tai jos rekisteröiminen on evätty. Jos sopimuskumppani ei tiennyt, ettei eläkelaitos ollut rekisteröity, hän voi luopua sopimuksesta, kunnes eläkelaitos on rekisteröity.

14 § Perustamisen raukeaminen

Eläkelaitoksen perustaminen katsotaan rauenneeksi, jollei eläkelaitosta ole ilmoitettu rekisteröitäväksi 10 §:n mukaisesti tai jos rekisteröinti evätään.

Jos perustaminen raukeaa, hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhteisvastuullisesti perustamispääoman sekä sen tuoton palauttamisesta. Palautettavasta määrästä vähennetään eläkelaitoksen puolesta 12 §:n 3 momentissa tehdyistä toimista syntyneet tavanomaiset kulut.

15 § Sääntöjen muuttaminen

Eläkesäätiön sääntöjen muuttamisesta päättää eläkesäätiön hallitus 4 luvun 3 §:ssä säädetyllä tavalla. Jos sääntöjen muutos koskee välittömästi osakkaan oikeuksia ja velvollisuuksia on sen lisäksi, mitä edellä säädetään, muutoksen vahvistamisen edellytyksenä, että osakas, jonka oikeuksia tai velvollisuuksia muutos koskee, on hyväksynyt muutoksen.

Eläkekassan sääntöjen muuttamisesta päättää kassankokous. Jos sääntöjen muutos koskee välittömästi osakkaan oikeuksia ja velvollisuuksia on sen lisäksi, mitä edellä säädetään, muutoksen vahvistamisen edellytyksenä, että osakas, jonka oikeuksia tai velvollisuuksia muutos koskee, on hyväksynyt muutoksen. Jos eläkekassassa on useita osakkaita, muutoksen vahvistamisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä edellä säädetään, että vähintään kaksi kolmasosaa kaikista osakkaista on hyväksynyt muutoksen. Lisäksi muutoksen hyväksyneiden osakkaiden äänimäärän tulee olla vähintään kaksi kolmasosaa äänimäärästä, joka osakkailla yhteensä olisi ollut, jos kaikki osakkaat olisivat olleet edustettuina kassankokouksessa.

3 LUKU ELÄKEKASSAN KASSANKOKOUS JA EDUSTAJISTO

1 § Kassankokous ja edustajisto

Eläkekassassa ylintä päätösvaltaa käyttää kassankokous. Kassankokous päättää sille tämän lain nojalla kuuluvista asioista. Eläkekassan säännöissä voidaan määrätä, että kassankokous päättää toimitusjohtajan ja hallituksen yleistoimivaltaan kuuluvasta asiasta.

Sääntöihin otetun määräyksen nojalla kassankokouksen sijaan päätösvaltaa voivat käyttää vakuutettujen ja osakkaiden henkilöiden keskuudestaan valitsevat edustajat (*edustajisto*).

Jos eläkekassalla on edustajisto, kassankokousta koskevia tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös edustajiston kokoukseen sekä vakuutettujen ja osakkaiden oikeuksia ja velvollisuuksia kassankokouksessa koskevia säännöksiä edustajistoon, ellei tässä luvussa toisin säädetä.

2 § Edustajiston valinta

Edustajistoon kuuluu vähintään kuusi jäsentä. Jäsenistä puolet valitsevat osakkaat ja puolet vakuutetut. Edustajiston jäsenten toimikausi on enintään neljä vuotta kerrallaan.

Kukaan ei voi olla samanaikaisesti sekä edustajiston että hallituksen jäsen.

3 § Varsinainen kassankokous

Varsinainen kassankokous on pidettävä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Varsinaisessa kassankokouksessa on:

- 1) esitettävä tilinpäätös ja tarkastuskertomus;
- 2) päätettävä edellisen vuoden tilinpäätöksen vahvistamisesta;
- 3) päätettävä toimenpiteistä, joihin vahvistetun taseen mukainen ylijäämä tai alijäämä antaa aihetta;
- 4) päätettävä vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;
- 5) valittava hallituksen jäsenet ja heidän varajäsenensä;
- 6) valittava tilintarkastajat; sekä
- 7) käsiteltävä muut asiat, jotka tämän lain tai eläkekassan sääntöjen mukaan ovat varsinaisessa kassankokouksessa käsiteltäviä asioita.

4 § Ylimääräinen kassankokous

Ylimääräinen kassankokous on pidettävä, jos

- 1) säännöissä niin määrätään;
- 2) hallitus katsoo siihen olevan aihetta;
- 3) vakuutetut ja osakkaat, joiden äänimäärä on vähintään yksi kymmenesosa kaikkien vakuutettujen ja osakkaiden äänimäärästä, sitä kirjallisesti vaatii; tai
- 4) Finanssivalvonta sitä kirjallisesti vaatii.

Ylimääräinen kassankokous on pidettävä myös, jos tilintarkastaja tai osakkaat tai vakuutetut, joilla on yhteensä säännöissä määrätty pienempi osa kuin kymmenesosa vakuutettujen ja osakkaiden yhteenlasketusta äänimäärästä, vaativat sitä kirjallisesti tietyn asian käsittelemistä varten. Kokouskutsu on toimitettava kahden viikon kuluessa vaatimuksen esittämisestä.

5 § Oikeus saada asia käsiteltäväksi

Vakuutetulla ja osakkaalla on oikeus saada haluamansa asia kassankokouksen käsiteltäväksi, jos hän sitä vaatii kirjallisesti niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

6 § Osallistumisoikeus ja ilmoittautuminen

Jokaisella vakuutetulla ja osakkaalla on oikeus osallistua ja käyttää puhevaltaa kassankokouksessa. Osallistumisen edellytyksenä on, osakas tai vakuutettu on esittänyt osallistumisoikeudeltaan luotettavan selvityksen.

Säännöissä osakkaan tai vakuutetun kassankokoukseen osallistumisen edellytykseksi voidaan asettaa ilmoittautuminen vakuutuslaskalle viimeistään tietyinä päivinä, joka voi olla aikaisintaan kymmenen päivää ennen kokousta. Viimeinen ilmoittautumispäivä on mainittava kokouskutsussa.

7 § Läsnäolo-oikeus

Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oikeus olla läsnä kassankokouksessa, jollei kassankokous yksittäistapauksessa päättä toisin.

Kassankokous voi sallia myös muiden henkilöiden läsnäolon kassankokouksessa.

8 § Asiamies ja avustaja

Osakas tai vakuutettu saa käyttää oikeuttaan kassankokouksessa asiamiehen välityksellä. Osakkaalla tai vakuutetulla tai asiamiehellä saa olla kokouksessa avustaja.

Asiamies saa edustaa enintään säännöissä määrättyä osakkaiden tai vakuutettujen määrää. Asiamiehen on esittävä päivätyt ja yksilöityt valtakirjat tai hänen on muutoin luettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan osakasta tai vakuutettua. Valtuutus koskee yhtä kokousta, jollei valtuutuksesta muuta ilmene.

Edustajiston jäsen ei voi käyttää oikeuttaan asiamiehen välityksellä. Edustajiston jäsen saa käyttää avustajaa vain, jos säännöissä niin määrätään tai edustajiston kokous niin päättää.

9 § Osallistumistapa

Säännöissä voidaan määrätä, että kokoukseen saa osallistua postin, tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla. Myös hallitus voi tehdä tätä koskevan päätöksen, jos eläkekassan säännöissä ei toisin määrätä. Edellytyksenä menettelyn käyttämiselle on, että osallistumisoikeus ja ääntenlaskennan oikeellisuus voidaan selvittää tavallisessa kassankokouksessa noudattaviin menettelyihin verrattavalla tavalla. Tällaisesta osallistumismahdollisuudesta, sen käyttämisen edellytyksistä ja menettelystä on mainittava kokouskutsussa. Kokouskutsussa on myös mainittava, jos kokoukseen teknisen apuvälineen avulla osallistuvan edustajiston jäsenen puhevallan käyttäminen on rajoitettua.

10 § Kokouspaikka

Kassankokous on pidettävä eläkekassan kotipaikassa, jos säännöissä ei toisin määrätä. Kokous voidaan erityisen painavista syistä Finanssivalvonnan suostumuksella pitää muullakin paikkakunnalla.

11 § Kokouksen koolle kutsuminen

Hallitus kutsuu kassankokouksen koolle.

Jos hallitus ei kutsu koolle kassankokousta, joka tämän lain, sääntöjen tai kassankokouksen päätöksen mukaan on pidettävä, Finanssivalvonnan tulee kutsua kokous koolle eläkekassan kustannuksella.

12 § Kokouksen kutsuaika

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan neljä viikkoa ja viimeistään viikkoa ennen kassankokousta tai 6 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää. Jos kuitenkin kassankokous kutsutaan koolle 4 §:n 3 tai 4 kohdan nojalla, kokouskutsu on toimitettava kahden viikon kuluessa mainituissa lainkohdissa tarkoitetun vaatimuksen esittämisestä.

Kokouksen kutsuaikaa koskevia erityisiä säännöksiä on:

- 1) jatkokokousta koskevassa 15 §:ssä;
- 2) sulautumista koskevassa 10 luvun 8 §:ssä;
- 3) jakautumista koskevassa 11 luvun 9 §:ssä;
- 4) selvitystilaa koskevassa 13 luvun 5 §:ssä.

13 § Kokousasiakirjojen nähtävänä pitäminen

Päätöisasiakirjat sekä, jos kokouksessa käsitellään tilinpäätöstä, tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus on vähintään viikon ajan ennen kokousta pidettävä vakuutettujen ja osakkaiden nähtävänä eläkekassan toimistossa tai internetsivuilla sekä asetettava nähtäväksi kassankokouksessa. Kokousasiakirjat on viipymättä lähetettävä niitä pyytävälle vakuutetulle ja osakkaalle, jos asiakirjoja ei voi tallentaa ja tulostaa eläkekassan internetsivuilta.

14 § Kokouskutsun sisältö

Kokouskutsussa on mainittava kokousaika ja -paikka sekä kokouksessa käsiteltävät asiat. Jos kokouksessa käsitellään eläkekassan sääntöjen muuttamista, kutsussa on mainittava muutoksen pääasiallinen sisältö. Kokouskutsussa on ilmoitettava 13 §:ssä tarkoitettujen asiakirjojen nähtävänä pitämisestä.

Kokouskutsun sisältöä koskevia erityisiä säännöksiä on:

- 1) sulautumista koskevan 10 luvun 8 §:ssä;
- 2) jakautumista koskevan 11 luvun 9 §:ssä;
- 3) vakuutuskannan siirtämistä koskevan 12 luvun 9 §:n 2 momentissa.

15 § Päätöksenteko

Kokouksessa voidaan päättää vain asioista, jotka on mainittu kokouskutsussa. Jos kuitenkin asia tämän lain tai eläkekassan sääntöjen mukaan on kokouksessa käsiteltävä, kokouksen on käsiteltävä asia, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa.

Varsinaisessa kassankokouksessa voidaan lisäksi päättää 5 luvun 8 §:ssä tarkoitetun erityisen tarkastuksen määräämisestä, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa.

Kassankokous voi 1 momentin estämättä päättää uuden kokouksen koolle kutsumisesta ja asian siirtämisestä jatkokokoukseen.

16 § Äänimäärä

Kassankokouksessa kullakin vakuutetulla on yksi ääni. Jos päätösvaltaa käyttää kassankokouksen sijaan edustajisto, edustajiston kokouksessa kullakin vakuutettujen edustajalla on yksi ääni.

Osakkaalla on kassankokouksessa säännöissä määrätty äänimäärä. Jos päätösvaltaa käyttää kassankokouksen sijaan edustajisto, edustajiston kokouksessa kullakin osakkaan edustajalla on säännöissä määrätty äänimäärä.

Osakkaalla tai osakkailla ei saa olla kassankokouksessa suurempaa äänimäärää kuin kokouksessa edustettuina olevien vakuutettujen äänimäärä on yhteensä.

17 § Puheenjohtaja ja pöytäkirja

Kassankokous valitsee kokouksen puheenjohtajan. Säännöissä voidaan määrätä, että kokouksen puheenjohtaja on valittava osakkaiden keskuudesta.

Puheenjohtajan on huolehdittava pöytäkirjan laatimisesta. Pöytäkirjaan merkitään tehdyt päätökset sekä mahdollisen äänestyksen tulos. Puheenjohtajan ja yhden kokouksessa pöytäkirja-

jan tarkastajaksi valitun henkilön on allekirjoitettava pöytäkirja. Pöytäkirjat on numeroitava juoksevasti ja säilytettävä luotettavalla tavalla.

Pöytäkirja on viimeistään kahden viikon kuluttua kokouksesta pidettävä eläkekassan toimitoissa tai muutoin osakkaiden ja vakuutettujen nähtävänä. Osakkailla ja vakuutetuilla on oikeus saada kopio pöytäkirjasta ja sen liitteistä.

18 § Ääniluettelo

Kassankokouksen puheenjohtajan on huolehdittava siitä, että läsnä olevista osakkaista ja vakuutetuista, asiamiehistä ja avustajista laaditaan luettelo, johon merkitään kunkin osakkaan ja vakuutetun äänimäärä (*ääniluettelo*). Ääniluettelon on oltava nähtävänä kassankokouksessa. Ääniluettelo otetaan tai liitetään kokouksen pöytäkirjaan.

19 § Enemmistö päätös

Kassankokouksen päätökseksi tulee ehdotus, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä, jos tässä laissa tai eläkekassan säännöissä ei edellytetä määräenemmistöä. Jos äänet menevät tasan, päätökseksi tulee se ehdotus, johon puheenjohtaja yhtyy. Vaaleissa katsotaan valituksi se, joka saa eniten ääniä. Äänten mennessä tasan, vaali ratkaistaan arvalla.

20 § Kyselyoikeus

Eläkekassan hallituksen ja toimitusjohtajan on kassankokouksessa vakuutetun tai osakkaan pyynnöstä annettava tarkempia tietoja seikoista, jotka voivat vaikuttaa kokouksessa käsiteltävän asian arviointiin. Jos kokouksessa käsitellään tilinpäätöstä, velvollisuus koskee myös eläkekassan taloudellista asemaa yleisemmin. Tietoja ei saa antaa, jos niiden antaminen tuottaisi eläkekassalle olennaista haittaa.

Jos kysymykseen voidaan vastata vain sellaisten tietojen perusteella, jotka eivät ole kokouksessa käsiteltävissä, vastaus on annettava kahden viikon kuluessa kirjallisesti. Vastaus on toimitettava kysymyksen esittäneelle ja muulle kassankokoukseen osallistuneelle, joka sitä pyytää.

21 § Muotovaatimusten sivuuttaminen

Asiasta, jonka käsittelyssä ei ole noudatettu tämän lain säännöksiä menettelytavoista tai eläkekassan sääntöjen kokouskutsua koskevia määräyksiä, saadaan tehdä päätös vain, jos ne vakuutetut ja osakkaat, joita laiminlyönti koskee, antavat siihen suostumuksensa.

Kassankokous on laillinen kokouskutsusta riippumatta, jos kaikki edustajat ovat kokouksessa saapuvilla.

22 § Jatkokokous

Kassankokous voi päättää asian käsittelyn siirtämisestä jatkokokoukseen.

Varsinaisen kassankokouksen tilinpäätöksen hyväksymistä koskeva asia on siirrettävä jatkokokoukseen, jos vähintään puolet kokouksessa edustettuna olevasta äänimäärästä sitä kannattaa. Jatkokokous on pidettävä tietyssä päivänä aikaisintaan kuukauden ja viimeistään kahden kuukauden kuluttua varsinaisesta kassankokouksesta.

23 § Kutsu jatkokokoukseen

Jatkokokoukseen on toimitettava eri kutsu, jos se pidetään yli neljän viikon kuluttua kassankokouksesta. Kutsu jatkokokoukseen voidaan aina toimittaa viimeistään neljä viikkoa ennen kokousta.

Jos sääntöjen mukaan päätöksen pätevyys edellytyksenä on päätöksen tekeminen kahdessa kassankokouksessa, kutsua jälkimmäiseen kokoukseen ei saa toimittaa ennen kuin ensimmäinen kokous on pidetty. Kutsussa on mainittava edellisessä kokouksessa tehty päätös.

24 § Esteellisyys

Vakuutettu, osakas, edustajiston jäsen, hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa ottaa osaa päätöksen tekemiseen asiassa, joka koskee kannetta häntä itseään vastaan taikka hänen vapauttamista vahingonkorvausvelvollisuudesta tai muusta velvoitteesta eläkekassaa kohtaan. Hän ei myöskään saa ottaa osaa päätöksen tekemiseen asiassa, joka koskee kannetta muuta henkilöä vastaan tai tämän vapauttamista velvoitteesta, jos hänellä on asiassa odotettavana olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa eläkekassan edun kanssa.

25 § Kassankokouksen päätöksen moittiminen

Eläkekassan osakas tai vakuutettu voi moittia kassankokouksen päätöstä eläkekassaa vastaan ajettavalla kanteella, jos:

- 1) asian käsittelyssä ei ole noudatettu menettelyä koskevia tämän lain säännöksiä ja virhe on voinut vaikuttaa päätöksen sisältöön tai muuten osakkaan tai vakuutetun oikeuteen;
- 2) päätös on muuten tämän lain, eläkekassan sääntöjen tai vakuutusta varten vahvistettujen perusteiden vastainen.

Moitekanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa kassankokouksen päätöksen tekemisestä. Sulautumis- ja jakautumispäätöstä koskevaa kannetta ei kuitenkaan voida nostaa, kun yli kuusi kuukautta on kulunut sulautumisen tai jakautumisen rekisteröimisestä. Jollei kannetta nosteta määräajassa, on päätöstä pidettävä pätevänä.

26 § Kassankokouksen päätöstä koskeva tuomio

Tuomioistuin voi kantajan vaatimuksesta julistaa kassankokouksen päätöksen pätemättömäksi tai sitä voidaan muuttaa. Tuomio, jolla eläkekassan päätös on julistettu pätemättömäksi tai päätöstä on muutettu, on voimassa myös niihin osakkaisiin ja vakuutettuihin nähden, jotka eivät ole yhtyneet kanteeseen. Kantajan vaatimuksesta voidaan samalla kieltää eläkekassaa panemasta pätemätöntä päätöstä täytäntöön. Kassankokouksen päätöstä voidaan muuttaa vain, jos voidaan todeta, minkä sisältöinen päätöksen olisi pitänyt olla.

Jos kassankokouksen päätös kumotaan tai muutetaan, tulee se, mitä voitetaan, eläkekassalle. Kanteen nostaneet ovat kuitenkin oikeutettuja saamaan eläkekassalta korvauksen oikeudenkäyntikuluistaan siinä määrin kuin eläkekassan oikeudenkäynnillä voitettut varat siihen riittävät.

27 § Kassankokouksen päätöksen mitättömyys

Kassankokouksen päätös on mitätön, jos:

- 1) kokoukseen ei ole toimitettu kutsua tai kokouskutsua koskevia tämän lain säännöksiä tai eläkekassan sääntöjä on olennaisesti rikottu;
- 2) päätös on selvästi 1 luvun 7 §:n tarkoitetun yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen eikä sen osakkaan tai muun henkilön, jonka yhdenvertaisuutta on loukattu, suostumusta ole saatu;
- 3) päätöstä ei olisi lain mukaan saanut tehdä edes kaikkien osakkaiden tai vakuutettujen suostumuksella; tai
- 4) päätökseen vaaditaan lain tai eläkekassan sääntöjen mukaan kaikkien tai tiettyjen osakkaiden tai vakuutettujen suostumus eikä sellaista suostumusta ole annettu.

Mitättömään päätökseen ei sovelleta, mitä 25 §:n 2 momentissa säädetään moitekanteen nostamisesta määräajassa. Sulautumis- tai jakautumispäätöstä koskevaa kannetta ei kuitenkaan voida nostaa, kun yli kuusi kuukautta on kulunut sulautumisen tai jakautumisen rekisteröimisestä.

4 LUKU HALLINTO

1 § Johto

Eläkelaitoksella on oltava hallitus ja toimitusjohtaja.

Hallituksen ja toimitusjohtajan on huolellisesti toimien edistettävä eläkelaitoksen etua.

Hallituksen ja toimitusjohtajan on johdettava eläkelaitosta ammattitaitoisesti, terveiden ja varoisten toimintaperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti.

2 § Hallituksen yleiset tehtävät

Hallitus huolehtii eläkelaitoksen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Hallitus vastaa eläkelaitoksen kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.

3 § Hallituksen päätöksenteko

Hallituksen päätökseksi tulee ehdotus, jota on kannattanut yli puolet läsnä olevista jäsenistä, jollei muualla tässä laissa tai säännöissä edellytetä määränemmistöä. Jos äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Vaaleissa katsotaan valituksi se, joka saa eniten ääniä. Jos äänet menevät puheenjohtajan vaalissa tasan, eikä hallitusta valittaessa tai säännöissä muuta määrätä, vaali ratkaistaan arvalla.

Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on yli puolet hallituksen jäsenistä, jollei säännöissä edellytetä suurempaa määrää. Määrää laskettaessa esteellisten jäsenten ei katsota olevan paikalla. Päätöstä hallituksen kokouksessa ei saa tehdä ellei kaikille hallituksen jäsenille ole varattu mahdollisuutta osallistua asian käsittelyyn. Jos hallituksen jäsen on estynyt, tilaisuus on varattava varajäsenelle. Jos päätös tehdään pitämättä kokousta, päätös on kirjattava, allekirjoitettava, numeroitava ja säilytettävä kuten hallituksen kokouksen pöytäkirjasta 6 §:ssä säädetään.

4 § Hallituksen jäsenen esteellisyys

Hallituksen jäsen ei saa osallistua hänen ja eläkelaitoksen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn. Hän ei myöskään saa osallistua eläkelaitoksen ja kolmannen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn, jos hän on palvelussuhteessa kolmanteen, kolmantena olevan yhteisön tai säätiön toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa, hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä, taikka jos hänelle on odotettavissa sopimuksesta olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa eläkelaitoksen edun kanssa.

Mitä tässä pykälässä säädetään sopimuksesta, sovelletaan vastaavasti muuhun oikeustoimeen sekä oikeudenkäyntiin ja muuhun puhevallan käyttämiseen.

5 § Hallituksen kokoontuminen

Hallituksen puheenjohtaja vastaa siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa. Kokous on kutsuttava koolle, jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii. Jollei hallituksen puheenjohtaja vaatimuksesta huolimatta kutsu kokousta koolle, kutsun voi toimittaa hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja, jos vähintään puolet hallituksen jäsenistä hyväksyy koolle kutsumisen.

Hallitus voi päättää, että muikin kuin hallituksen jäsen saa olla läsnä kokouksessa. Toimitusjohtajan oikeudesta osallistua kokoukseen säädetään 14 §:ssä. Läsnäolosta voidaan määrätä myös säännöissä.

6 § Hallituksen kokouksen pöytäkirja

Hallituksen kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittaa kokouksen puheenjohtaja ja pöytäkirjan laatija jollei säännöissä toisin määrätä. Pöytäkirjaan merkitään tehdyt päätökset ja mahdollisen äänestyksen tulos. Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oikeus saada eriävä mielipiteensä merkityksi pöytäkirjaan. Pöytäkirjat on numeroitava juoksevasti ja säilytettävä luotettavalla tavalla.

7 § Hallituksen jäsenet, varajäsenet ja puheenjohtaja

Eläkesäätiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi jäsentä ja vähintään kaksi varajäsentä. Eläkekassan hallitukseen kuuluu vähintään neljä jäsentä ja vähintään kaksi varajäsentä.

Jos eläkelaitoksen sääntöjen mukaan hallitukseen kuuluu enemmän jäseniä kuin 1 tai 2 momentissa edellytetään, tulee vakuutettuja ja osakkaita edustavien hallituksen jäsenten lukumäärien suhde kohtuullisessa määrin vastata 1 ja 2 momentissa tarkoitettua.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Puheenjohtajana ei saa toimia eläkelaitoksen toimitusjohtaja tai vastuullinen matemaatikko.

8 § Hallituksen jäsenen kelpoisuus

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on myös oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakieltoon määrätty henkilö ei voi olla hallituksen jäsen.

Vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa.

Mitä tässä säädetään hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti hallituksen varajäseneseen.

9 § Hallituksen jäsenten valinta

Vakuutetut valitsevat keskuudestaan hallitukseen vähintään kaksi jäsentä ja yhden varajäsenen. Osakkaat valitsevat hallitukseen muut jäsenet.

Eläkekassan hallituksen jäsenet valitaan kassankokouksessa, ellei päätösvaltaa ole säännöissä siirretty edustajistolle. Osakkailla ei ole äänioikeutta vakuutettuja edustavien hallituksen jäsenten vaalissa eikä vakuutetuilla ole äänioikeutta osakkaita edustavien hallituksen jäsenten vaalissa.

Eläkesäätiön säännöissä voidaan määrätä, että vakuutettuja edustavien hallituksen jäsenten valinta tehdään edustajien toimesta, jolloin säännöissä on määrättävä myös siitä, miten edustajien valinta tapahtuu tai ketkä ovat edustajia ammattinsa puolesta ja miten he suorittavat hallituksen jäsenten valinnan.

Siitä riippumatta, mitä 7 §:ssä ja 1 ja 2 momentissa säädetään, osakkaat valitsevat eläkelaitosta perustettaessa väliaikaisesti hallituksen jäsenet ja heidän varajäsenensä. Näistä kahden jäsenen ja heidän varajäsentensä on oltava henkilöitä, jotka voivat olla vakuutettuina eläkelaitoksessa sen tultua rekisteröidyksi. Osakkaan on kuultava edellä tarkoitettuja henkilöitä valitessaan heidän edustajiaan hallitukseen. Jos osakkaana olevaan työnantajayhteisöön sovelletaan yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia (334/2007), osakkaan on edellä tarkoitettuja edustajia valitessaan kuultava yhteistoiminnasta yrityksissä annetussa laissa tarkoitettuja henkilöitä. Eläkelaitoksen tultua rekisteröidyksi on eläkelaitoksen vakuutettuja edustavien hallituksen jäsenten ja heidän varajäsentensä valinta suoritettava viipymättä.

10 § Hallituksen täydentäminen

Jos hallituksen jäsenen tehtävä tulee avoimeksi kesken toimikauden tai jos hallituksen jäsen menettää 8 §:ssä tarkoitetun kelpoisuuden, jäsenen tilalle tulee varajäsen sen mukaan kuin säännöissä määrätään tai jäsentä nimitettäessä on päätetty. Jos varajäsentä ei ole, hallituksen muiden jäsenten on huolehdittava uuden jäsenen valitsemisesta jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Jos jäljellä oleva hallitus on varajäsenet mukaan luettuna päätösvaltainen ja hallituksessa on sekä osakkaiden että vakuutettujen edustus, uutta jäsentä ei tarvitse valita. Eläkekassassa hallituksen jäsenen valinta voidaan siirtää seuraavaan edustajiston kokoukseen, jossa hallituksen jäsenten valinta on muutenkin toimitettava.

Jollei eläkelaitoksella ole toimivaltaista hallitusta eikä asiantilaa ole Finanssivalvonnan kehotuksesta huolimatta korjattu, Finanssivalvonnan on määrättävä yksi tai useampi toimitsija hoitamaan eläkelaitoksen asioita uuden hallituksen valintaan ja rekisteriin ilmoittamiseen saakka.

11 § Hallituksen toimikausi

Hallituksen toimikausi päättyy viimeistään neljäntenä valinnan jälkeisenä tilikautena, joko uuden hallituksen valinnan kokouksen tai edellä tarkoitettujen tilikauden päättyessä.

12 § Hallituksen jäsenen eroaminen ja erottaminen

Hallituksen jäsen voi erota tehtävästään ennen toimikauden päättymistä. Eroaminen tulee voimaan aikaisintaan, kun siitä on ilmoitettu hallitukselle.

Hallituksen jäsenen voi ennen toimikauden päättymistä erottaa se, joka hänet on hallitukseen valinnut. Erotetun jäsenen toimikausi päättyy välittömästi, jollei erottamisen yhteydessä ole muuta päätetty.

13 § Toimitusjohtajan yleiset tehtävät

Toimitusjohtaja hoitaa eläkelaitoksen juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon järjestämisestä luotettavalla tavalla. Toimitusjohtajan on annettava hallitukselle ja sen jäsenelle tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävien hoitamiseksi.

Toimitusjohtaja saa ryhtyä eläkelaitoksen toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta eläkelaitoksen toiminnalle olennaista haittaa. Viimeksi mainitussa tapauksessa hallitukselle on niin pian kuin mahdollista annettava tieto toimesta.

14 § Toimitusjohtajan läsnäolo hallituksen kokouksessa

Toimitusjohtajalla on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksessa ja käyttää siellä puhevaltaa, vaikka hän ei olisikaan hallituksen jäsen, jollei hallitus yksittäisessä tapauksessa toisin päättä.

15 § Toimitusjohtajaan ja hänen sijaiseensa sovellettavat säännökset

Toimitusjohtajaan sovelletaan lisäksi, mitä tässä laissa säädetään hallituksen jäsenten esteellisyydestä ja kelpoisuudesta.

Mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta, sovelletaan myös hänen sijaiseensa.

16 § Toimitusjohtajan valinta, eroaminen ja erottaminen

Hallitus valitsee toimitusjohtajan.

Toimitusjohtajalla on oikeus erota tehtävästään. Eroaminen tulee voimaan aikaisintaan, kun siitä on ilmoitettu hallitukselle.

Hallitus voi erottaa toimitusjohtajan tehtävästään. Erottaminen tulee voimaan välittömästi, jollei hallitus päättä myöhäisemmästä ajankohdasta.

Jollei eläkelaitoksella ole toimitusjohtajaa eikä asiantilaa ole Finanssivalvonnan kehoituksesta huolimatta korjattu, Finanssivalvonnan on määrättävä yksi tai useampi toimitsija hoitamaan eläkelaitoksen asioita uuden toimitusjohtajan valintaan ja rekisteriin ilmoittamiseen saakka.

17 § Edustaminen ja nimen kirjoittaminen

Hallitus edustaa eläkelaitosta ja kirjoittaa sen nimen. Toimitusjohtaja voi edustaa eläkelaitosta asiassa, joka 12 §:n nojalla kuuluu hänen tehtäviinsä.

Säännöissä voidaan määrätä, että toimitusjohtajalla tai hallituksen jäsenellä on oikeus edustaa eläkelaitosta ja kirjoittaa sen nimi tai että hallitus päättää edustus- ja nimenkirjoitusoikeuden rajoista.

Hallitus voi milloin tahansa peruuttaa antamansa oikeuden eläkelaitoksen edustamiseen.

18 § Muut edustajat

Säännöissä voidaan määrätä, että hallitus voi antaa oikeuden edustaa eläkelaitosta tai kirjoittaa sen nimen muullekin kuin 17 §:n 2 momentissa tarkoitettulle henkilölle. Hallitus voi milloin tahansa peruuttaa antamansa valtuuden.

Mitä tässä laissa säädetään hallituksen jäsenten esteellisyydestä ja kelpoisuudesta, sovelletaan vastaavasti sellaiseen muuhun edustajaan, joka ei ole hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja.

19 § Edustamisoikeuden rajoitukset

Eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin voidaan merkitä ainoastaan sellainen edustamis- ja nimenkirjoitusoikeuteen kohdistuva rajoitus, jonka mukaan kahdella tai useammalla henkilöllä on vain yhdessä nimenkirjoitusoikeus.

20 § Edustajan toimien sitovuus

Edustajan eläkelaitoksen puolesta tekemä oikeustoimi ei sido eläkelaitosta, jos:

- 1) edustaja on toiminut vastoin tässä laissa säädettyä kelpoisuuden rajoitusta;
- 2) edustaja on toiminut vastoin 19 §:ssä mainittua rajoitusta; taikka
- 3) edustaja on ylittänyt toimivaltansa ja se, johon oikeustoimi kohdistuu, tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää toimivallan ylityksestä.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa riittävänä osoituksena siitä, että oikeustoimen kohteena oleva tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää toimivallan ylityksestä, ei voida pitää pelkästään sitä, että toimivallan rajoitukset on merkitty Finanssivalvonnan ylläpitämään rekisteriin.

21 § Kielto pätemättömän päätöksen toimeenpanemiseksi

Eläkelaitoksen edustaja ei saa noudattaa kassankokouksen, hallituksen tai muun toimielimen päätöstä, joka on tämän lain tai sääntöjen vastaisena pätemätön.

22 § Riskienhallinta

Eläkelaitoksella on oltava laitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä riskienhallintajärjestelmä, joka kattaa laitokseen kohdistuvien riskien ja riskien yhteisvaikutusten jatkuvan tunnistamisen, mittaamisen, seurannan, valvonnan ja raportoinnin.

Riskienhallinnan on katettava seuraavat osa-alueet:

- 1) varojen ja vastuiden hallinta;
- 2) sijoitukset;
- 3) maksuvalmius;
- 4) keskittymäriskin hallinta;
- 5) operatiivisten riskien hallinta.

Eläkelaitoksella on oltava riskienhallintatoiminto, joka on riippumaton riskiä ottavista toiminnoista.

22 a § Ennakoiva riskiarvio

23 § Sisäinen valvonta

Eläkelaitoksella on oltava laitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta, joka kattaa laitoksen kirjanpidon, hallinnon, sijoitustoiminnan ja muut keskeiset toiminnot. Sisäiseen valvontaan kuuluu myös asianmukaisen raportoinnin varmistaminen eläkelaitoksen kaikilla organisaatiotasolla.

Sisäiseen valvontaan kuuluu säännösten noudattamista valvova toiminto. Toiminnon on myös arvioitava säännösten noudattamisessa mahdollisesti esiintyneiden puutteiden estämiseksi ja korjaamiseksi eläkelaitoksessa tehtyjen toimenpiteiden riittävyttä.

24 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta antaa tarkempia määräyksiä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä luotettavaa hallintoa koskevista vaatimuksista.

25 § Eläkelaitoksen vastuullinen vakuutusmatemaatikko

Eläkelaitoksella on oltava vastuullinen vakuutusmatemaatikko, jonka kelpoisuuden sosiaali- ja terveysministeriö on vahvistanut vakuutusyhtiölain 31 luvun 6 §:n perusteella tai jonka kelpoisuus on mainitun lain 31 luvun 7 §:n nojalla rinnastettavissa tähän.

Eläkesäätiön vakuutusmatemaatikon on suoritettava eläkesäätiön tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos Finanssivalvonta pitää sitä tarpeellisenä.

Vastuullisen matemaatikon nimittämisestä ja erottamisesta on ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

26 § Poikkeusoloihin varautuminen

Eläkelaitoksen tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa osallistumalla vakuutusalan valmiussuunnitteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa sekä muin toimenpitein. Finanssivalvonta voi myöntää poikkeuksia edellä tässä pykälässä säädetystä velvollisuudesta, jos se on perusteltua eläkelaitoksen toiminnan laadun tai laajuuden taikka muun erityisen syyn vuoksi.

Jos 1 momentista aiheutuvat tehtävät edellyttävät sellaisia toimenpiteitä, jotka selvästi poikkeavat tavanomaisena pidettävästä eläkelaitoksen toiminnasta ja joista aiheutuu olennaisia lisäkustannuksia, tällaiset kustannukset voidaan korvata huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa (1390/1992) tarkoitetusta huoltovarmuusrahastosta.

5 LUKU TILINTARKASTUS SEKÄ ERITYINEN TARKASTUS ELÄKEKASSASSA

1 § Sovellettava laki

Eläkelaitoksen tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tässä luvussa ja tilintarkastuslaissa (1141/2015) säädetään.

2 § Tilintarkastajan valinta

Eläkelaitoksen on valittava vähintään yksi tilintarkastaja.

Tilintarkastajan valitsee eläkesäätiössä hallitus ja eläkekassassa kassankokous.

3 § Tilintarkastajan riippumattomuus ja esteellisyys

Sen lisäksi mitä tilintarkastuslain 4 luvun 6 ja 7 §:ssä säädetään tilintarkastajan riippumattomuudesta ja esteellisyydestä, tilintarkastajana ei saa olla:

- 1) se, joka on muutoin alistus- tai riippuvuussuhteessa eläkelaitoksen osakkaaseen tai sen hallituksen jäsenen tai siihen, jonka tehtävänä on tämän osakkaan kirjanpidon tai varojen hoito tai hoidon valvonta;
- 2) edellä 1 kohdassa tarkoitetun henkilön aviopuoliso tai hänen kanssaan avioliitonomaisissa olosuhteissa elävä henkilö, veli tai sisar tai se, joka on häneen suoraan ylenevässä tai alenevassa sukulaisuus- tai lankoussuhteessa tai sellaisessa lankoussuhteessa, että toinen heistä on naimisissa toisen veljen tai sisaren kanssa.

4 § Tilintarkastajan toimikausi

Tilintarkastajan säännöissä määritellyn toimikauden tai peräkkäisten toimikausien yhteenlaskettu kesto voi olla enintään seitsemän vuotta. Tilintarkastajan toimikausi päättyy sen kokouksen päättyessä, jossa tilintarkastuslain 3 luvun 6 §:ssä tarkoitettu tilintarkastuskertomus hänen toimikauteensa sisältyvältä viimeiseltä tilikaudelta käsitellään.

5 § Tilintarkastajan määrääminen

Mitä tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:ssä säädetään Patentti- ja rekisterihallituksen toimivallasta määrätä tilintarkastaja, sovelletaan vastaavasti ainoastaan Finanssivalvontaan.

6 § Erityisen tarkastuksen määrääminen eläkekassassa

Eläkekassan osakas voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Tätä koskeva ehdo-

tus on tehtävä varsinaisessa kassankokouksessa tai siinä kokouksessa, jossa asia on kokouskutsun mukaisesti käsiteltävä. Jos vähintään yksi kolmasosa kokouksessa annetuista äänistä on kannattanut ehdotusta, osakas voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea Finanssivalvonnalta tarkastajan määräämistä.

Finanssivalvonnan on kuultava hallitusta ja, jos tarkastus koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, myös tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Finanssivalvonta voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

7 § Erityinen tarkastaja eläkekassassa

Eläkekassan erityisellä tarkastajalla on oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus ja kokemus kuin tarkastustehtävän laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tehtävän hoitamiseksi. Mitä tilintarkastajasta säädetään tässä laissa ja tilintarkastuslain 2 luvun 1 ja 7 §:ssä, 3 luvun 9 ja 10 §:ssä, 4 luvun 6—8 §:ssä sekä 10 luvun 3 §:ssä, sovelletaan vastaavasti erityiseen tarkastajaan.

8 § Tarkastuslausunto ja kustannukset erityisen tarkastuksen suorittamisesta

Edellä 6 §:ssä tarkoitetusta erityisestä tarkastuksesta on annettava lausunto kassankokoukselle. Lausunto on vähintään viikon ajan ennen kassankokousta pidettävä vakuutettujen ja osakkaiden nähtävänä eläkekassan toimistossa tai internetsivuilla sekä asetettava nähtäväksi kassankokouksessa. Kokousasiakirjat on viipymättä lähetettävä niitä pyytävälle vakuutetulle tai osakkaalle, jos asiakirjoja ei voi tallentaa ja tulostaa eläkekassan internetsivuilta.

Erityisellä tarkastajalla on oikeus saada palkkio eläkekassalta. Eläkekassa vastaa myös muita tarkastuksesta aiheutuvista kuluista. Tuomioistuin voi kuitenkin erityisistä syistä velvoittaa erityistä tarkastusta hakeneen osakkaan kokonaan tai osittain korvaamaan eläkekassalle sen kulut.

6 LUKU TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS

1 § Kirjanpitolain soveltaminen

Eläkelaitoksen kirjanpidossa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tästä laista tai sen nojalla annetuista säännöksistä tai määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 3 luvun 2 §:n 4 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 9-12 §:ää sekä 13 §:n 3 momenttia, 4 luvun 1 ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 2 a §:n 6 momenttia, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a lukua sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkelaitoksen tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen laatimiseen. Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohtaa ei sovelleta Suomen lainsäädännön mukaisesti määräytyvän työeläkevastuun käsittelyyn. Lisäksi vakuutuskassan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen ei sovelleta kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia.

Kirjanpitolain 4 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja pysyviä vastaavia ovat eläkelaitoksen taseessa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden erät tavaravarastoja lukuun ottamatta. Tavaravarastot luetaan kirjanpitolain 4 luvun 4 §:ssä tarkoitetuksi vaihto-omaisuudeksi. Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sovelletaan muutoin kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, jollei 2 momentista muuta johdu. Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, kirjanpitolain 5 luvun 13 ja 16 §:ää sovelletaan tässä momentissa tarkoitettuihin eriin. Tavaravarastoihin sovelletaan kuitenkin kirjanpitolain vaihto-omaisuutta koskevia säännöksiä lukuun ottamatta 2 momentissa mainittuja säännöksiä ja kirjanpitolain 5 luvun 16 §:ää.

2 § Tilikausi

Eläkelaitoksen tilikausi on kalenterivuosi. Kassan toiminnan alkaessa ja päättyessä tilikausi saa olla tätä lyhyempi tai pidempi kuitenkin enintään 18 kuukautta.

3 § Tasaavan ja osakaskohtaisen järjestelmän mukainen kirjanpito eläkesäätiössä

Eläkesäätiö voi laatia kirjanpitonsa joko tasaavaa tai osakaskohtaista järjestelmää noudattaen.

Osakaskohtaisessa järjestelmässä kirjanpito on laadittava siten, että siitä käyvät selville kunkin eläkesäätiöön kuuluvan osakkaan osalta erikseen tuloslaskelmaan ja taseeseen päättyvät erät. Osakkaan eläkesäätiölle antamat varat on katsottava kyseisen osakkaan hyväksi.

Tasaavassa järjestelmässä eläkesäätiölle suoritettava vakuutusmaksu jaetaan kunkin osakkaan hyväksi eläkesäätiön säännöissä määrätyllä tavalla. Osakkaan eläkevastuun katteena on eläkevastuuta vastaava suhteellinen osa eläkesäätiön varoista.

4 § Toimintakertomus

Tilinpäätökseen on liitettävä kirjanpitolain 3 luvun 1 a §:ssä tarkoitettu toimintakertomus.

Toimintakertomuksessa hallituksen on tehtävä esitys eläkekassan ali- ylijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

5 § Käyttö- ja sijoitusomaisuus

Käyttöomaisuutta ovat esineet, erikseen luovutettavissa olevat oikeudet ja muut hyödykkeet, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena.

Sijoitusomaisuutta ovat varojen sijoittamiseksi tai sijoitusten turvaamiseksi hankitut hyödykkeet.

Käytöltään jaetut hyödykkeet kuuluvat eri omaisuusryhmiin käyttötarkoituksesta saadun jakosuhteen perusteella jaettuina.

6 § Taseeseen merkittävät erät

Taseeseen merkitään:

- 1) rahat ja muut kuin taseessa sijoituksiksi merkittävät saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;
- 2) vastuovelka 7 luvun säännöksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä
- 3) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Jos kulukirjaus, joka on tehty 1 momentin 1 kohdan perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

7 § Sijoitusten arvostaminen hankintamenoon ja arvonkorotus

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien taseen pääryhmään "sijoitukset" sisältyvien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluksi. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei sosiaali- ja terveysministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainojen ja muiden vastaavien raha- ja pääomamarkkinavälineiden hankintamenona käytetään jaksotettua hankintamenoa, joka saadaan jaksottamalla joukkovelkakirjalainan ja muun vastaavan raha- ja pääomamarkkinavälineen nimellisarvon ja hankintamenon erotus korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi joukkovelkakirjalainan taikka raha- tai pääomamarkkinavälineen juoksuaikana ja merkitsemällä vastaerä joukkovelkakirjalainan taikka rahatai pääomamarkkinavälineen hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Jaksotetusta hankintamenosta kirjataan arvonalennus 1 momentin mukaisesti alimman arvon periaatteella tai jaksotettua hankintamenoa alennetaan vain muilla kuin yleisen korkotason vaihtelusta johtuvilla

arvonalentumisilla. Jos arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi. Arvostustapa valitaan tase-eräkohtaisesti ja sitä noudatetaan johdonmukaisesti.

Jos maa- tai vesialueen, rakennuksen, arvopaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen käypä arvo on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi, saadaan taseeseen merkitä vielä poistamatta olevan hankintamenon lisäksi enintään käyvän arvon ja poistamatta olevan hankintamenon erotuksen suuruinen arvonorotus. Arvonorotusta vastaava määrä on merkittävä sijoitusomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta omaan pääomaan sisältyvään arvonorotusrahastoon. Jos arvonorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloslaskelmaan merkitty arvonorotus on oikaistava tulosvaikutteisesti ja arvonorotusrahastoon merkitty arvonorotus on peruutettava.

8 § Sijoitusten arvostaminen käypään arvoon

Eläkelaitoksen tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos eläkelaitos valitsee arvostusperiaatteen kirjaneläkelain 5 luvun 2 a tai 2 b §:n mukaisen arvostamisen, eläkelaitos ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 7 §:ssä määriteltyjä arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa noudatetaan johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 7 §:ssä tarkoitetun tasearvon määrällisenä silloin, kun noudatetaan 7 §:ssä määriteltyjä arvostusperiaatteita.

Taseen liitteenä on ilmoitettava tase-eräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten kuin Finanssivalvonta tarkemmin määrää.

Johdannaissopimukseen sovelletaan 1 momentissa säädetyllä tavalla joko 7 §:n 1 momenttia tai kirjaneläkelain 5 luvun 2 a §:ää.

9 § Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksenantovaltuudet

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella voidaan antaa eläkelaitosten vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tilinpäätöksen tase- ja tuloslaskelmakaavoista, toimintakertomuksesta, ja tilinpäätöksen liitetiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

10 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonta antaa eläkelaitosten vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvia tarkempia määräyksiä:

- 1) eläkelaitoksen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta;
- 2) sijoitusten käyvän arvon määrittämisestä, kun ne arvostetaan taseessa hankintamenoon, ja sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenon esittämisestä tase-eräkohtaisesti liitetiedoissa;
- 3) tarvittaessa rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen esittämisestä tilinpäätöksessä kun ne arvostetaan kirjaneläkelain 5 luvun 2 a tai 2 b §:n mukaisesti;
- 4) 7 §:n 1 momentin mukaisesti kirjattujen johdannaissopimusten käsittelystä kirjaneläkelain 5 luvun 2 a §:n mukaisesti.

11 § Poikkeusluvut

Finanssivalvonta voi yksittäistapauksessa eläkelaitoksen hakemuksesta erityisistä syistä määrätä myöntää luvan poiketa:

- 1) sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön antamista tilinpäätöksen tase- ja tuloslaskelmakaavoista, toimintakertomuksesta, ja tilinpäätöksen liitetiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä;
- 2) edellä 10 §:ssä tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi eläkelaitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta;
- 3) kirjanpitolain 3 luvun 6 §:ssä säädetyistä tilinpäätöksen laatimisajasta.

12 § Kirjanpitolausuntokunnan lausunto

Jos tässä luvussa tarkoitettu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetus taikka Finanssivalvonnan määräys tai lupa on kirjanpitolain tai kirjanpitoasetuksen tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asetuksesta, määräyksestä tai luvasta on ennen sen antamista pyydettävä kirjanpitolausuntokunnan lausunto.

13 § Tietojen toimittaminen Finanssivalvonnalle

Eläkesäätiön on vuosittain viiden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä tai Finanssivalvonnan määräämänä myöhempänä ajankohtana toimitettava Finanssivalvonnalle tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastajien lausunto sekä vahvistetun kaavan mukainen tilastokertomus toiminnastaan.

Eläkekassan on vuosittain kuukauden kuluessa siitä kassan kokouksesta, jossa tilinpäätös on vahvistettu, toimitettava Finanssivalvonnalle tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastajien lausunto sekä vahvistetun kaavan mukainen tilastokertomus toiminnastaan.

7 LUKU VASTUUVELKA, VAKUUTUSMAKSUT JA VAKAVARAISUUS

1 § Vastuuvelka

Eläkelaitoksen sääntöjen mukaisista sitoumuksista aiheutuva vastuu kirjataan vastuuvelaksi, jonka muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu.

2 § Vakuutusmaksuvastuu

Vakuutusmaksuvastuu vastaa tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusvelkojen pääoma-arvoa siltä osin kuin eläkelaitokselle on syntynyt vastuuta työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukaisesti.

Vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös vakavaraisuuden ylläpitoon tarkoitettua lisävakuutusvastuuta, jota voidaan käyttää sijoitustoiminnan ja vakuutusliikkeen tappion kattamiseen, vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta syntyneen tappion kattamiseen sekä vakuutusmaksujen alentamiseen.

Vakuutusmaksuvastuuta laskettaessa otetaan sen määrää kasvattavana tai vähentävänä eränä huomioon työntekijän eläkelain 168 §:ssä tarkoitetun osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun määrä.

3 § Korvausvastuu

Korvausvastuu vastaa sattuneiden vakuutustapahtumien johdosta suoritettavia, maksamatta olevia korvaus- ja muita määriä siltä osin kuin eläkelaitokselle on syntynyt vastuuta työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukaisesti.

4 § Vakuutusmaksut

Eläkesäätiön osakkaan on maksettava vakuutusmaksuja tai asetettava hyväksyttävissä vakuuksia vuosittain vähintään siten, että ne yhdessä eläkesäätiön muiden tuottojen kanssa riittävät kattamaan eläkkeistä aiheutuneet suoritusvelat, eläkesäätiön muut kulut sekä vastuuvelan vuotuisen muutoksen ja täydentämään eläkesäätiön vakavaraisuuspääomaa siten, että sen määrä vastaa vähintään 6 §:ssä tarkoitettua vakavaraisuusrajaa.

Vakuutusmaksuja on rahana suoritettava vähintään määrä, joka tarvitaan eläkelaitoksen maksuvalmiuden ylläpitämiseen.

5 § Vakavaraisuuspääoma

Eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla eläkelaitoksen varat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset ylittävät eläkelaitoksen velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset siten kuin jäljempänä 2 - 3 momenteissa säädetään. Vakavaraisuuspääoman määrää laskettaessa vastuuvelan määrästä vähennetään 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu lisävakuutusvastuu.

Eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomaan luetaan:

- 1) perustamispääoma;
- 2) oman pääoman rahastot;
- 3) tilikauden ja edellisten tilikausien ylijäämistä kertynyt oma pääoma;
- 4) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu lisävakuutusvastuu;
- 5) kirjanpitolain (1336/1997) 5 luvun 15 §:ssä tarkoitettut verotusperusteiset varaukset;
- 6) omaisuuden käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen positiivinen erotus siltä osin kuin sitä ei voida pitää luonteeltaan poikkeuksellisena;
- 7) osakkaan lisämaksuvelvollisuuteen perustuva erä, joka on enintään 4 prosenttia eläkelaitoksessa vakuutettujen palkkasummasta, edellyttäen, että erä täyttää 9 §:ssä asetetut vaatimukset;
- 8) eläkelaitoksen hakemuksesta ja Finanssivalvonnan suostumuksella muut 1-7 kohdassa mainittuihin eriin rinnastettavat erät.

Eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomasta vähennetään:

- 1) tilikauden ja edellisten tilikausien tappio;
- 2) taseen kirjanpitoarvojen ja omaisuuden käypien arvojen positiivinen erotus;
- 3) kaikki sellaiset taseeseen merkitsemättömät velkoihin rinnastettavat erät, joiden suoritusvelvollisuutta on pidettävä todennäköisenä.

Eläkelaitoksen on jatkuvasti täytettävä tämän luvun mukaiset vakavaraisuusvaatimukset.

6 § Vakavaraisuusraja ja vähimmäispääomavaatimus

Eläkelaitoksen vakavaraisuusraja määritellään riskiteoreettisesti vastaamaan yhden vuoden vakavaraisuuspääoman tarvetta ottaen huomioon vakuutusliikkeen ja sijoitusten riskit. Vakavaraisuusrajan laskemisesta säädetään tarkemmin eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetussa laissa (315/2015).

Eläkelaitoksen vähimmäispääomavaatimus on yksi kolmasosa vakavaraisuusrajasta.

7 § Lisävakuutusvastuu ja vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä

Eläkelaitoksen tulee siirtää vuotuinen sijoitustoiminnan tulos 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun lisävakuutusvastuuseen. Sijoitustoiminnan tuloksen siirtämisen jälkeen lisävakuutusvastuuta voidaan kartuttaa vakuutusmaksuilla tai purkaa siten kuin 2 momentissa sekä 8 ja 9 §:ssä säädetään. Lisäksi eläkelaitos voi purkaa lisävakuutusvastuuta vakavaraisuuspääoman ylitteen palautuksena siten kuin 8 §:ssä säädetään.

Eläkesäätiön vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä on vakavaraisuusrajan kolminkertainen määrä, kuitenkin vähintään viisikymmentä prosenttia vastuuvasta, josta on vähennetty lisävakuutusvastuu. Eläkekassan vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä on vakavaraisuusrajan kolminkertainen määrä, kuitenkin vähintään viisikymmentä prosenttia vastuuvasta, josta on vähennetty lisävakuutusvastuu ja erät, joita yrittäjien eläkelain 139 §:n 2 momentin mukaan ei oteta huomioon vakuutusmaksuvastuussa. Lisävakuutusvastuuta voidaan kartuttaa vakuutusmaksuilla vakavaraisuuspääoman enimmäismäärään saakka.

8 § Lisävakuutusvastuun purkaminen

Lisävakuutusvastuuta voidaan purkaa vakuutusmaksujen alentamiseen siten, että vakavaraisuuspääoma on purkamisen jälkeen vähintään 1,3-kertainen vakavaraisuusrajaan nähden.

Eläkelaitoksen, jonka vakavaraisuuspääoma on enintään 1,3-kertainen vakavaraisuusrajaan nähden 1 ja 3 momentin soveltamisen jälkeen ja vähintään vakavaraisuusrajan suuruinen, lisävakuutusvastuuta voidaan purkaa vakuutusmaksujen alentamiseen vastaavassa määrin kuin työeläkevakuutusyhtiöt voivat työntekijän eläkelain 169 §:n nojalla antaa vakuutusmaksujen alennuksia sijoitustoimintansa perusteella. Purkamista koskevat perusteet sisältyvät mainitun lain 166 §:n nojalla vahvistettuihin vastuuvelan laskuperusteisiin.

Eläkelaitoksen, jonka vakavaraisuuspääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, lisävakuutusvastuuta ei saa purkaa vakuutusmaksujen alentamiseen. Jos vakavaraisuutta ei voida muulla tavalla vahvistaa, lisävakuutusvastuuta on kartutettava vakuutusmaksuilla. Jos vakavaraisuuspääoma kuitenkin alenee 1 momentin mukaisen sijoitustoiminnan tappion siirtämisen jälkeen alle vakavaraisuusrajan, lisävakuutusvastuuta on kartutettava vakuutusmaksuilla vakavaraisuusrajaan saakka.

9 § Vakavaraisuuspääoman ylite ja vakuutusmaksujen alentaminen

Eläkelaitos, jonka vakavaraisuuspääoma on toisena peräkkäisenä vuonna suurempi kuin vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä, lisävakuutusvastuuta on sanotusta vuodesta lukien purettava vakuutusmaksujen alentamiseen vuosittain määrä, joka on yksi kolmasosa siitä määrästä, jolla eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoma ylittää sen enimmäismäärän. Jos vakavaraisuuspääoman enimmäismäärän ylityksen voidaan katsoa olevan luonteeltaan pysyvä, eläkelaitoksen on järjestettävä toimintansa siten, että vakavaraisuuspääoman määrä alenee enimmäismääränsä pienemmäksi.

10 § Vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttaminen osakkaille

Jos eläkelaitoksen työntekijän eläkelain mukaista toimintaa koskeva vakavaraisuuspääoma ylittää enimmäismääränsä, voidaan ylite 9 §:ssä säädetyn edellytyksin Finanssivalvonnan suosituksella palauttaa osakkaille.

11 § Osakkaan lisämaksuvelvollisuuden perustuva erä

Sovellettaessa 7 - 9 §:ää vakavaraisuuspääomasta vähennetään 5 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettu osakkaan lisämaksuvelvollisuuden perustuva erä.

Edellytyksenä 5 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaisen osakkaan lisämaksuvelvollisuuden perustuvan erän lukemiselle vakavaraisuuspääomaan on, että eläkelaitoksen tulee kuvata 8 luvun 5 §:n mukaisessa riskienhallintasuunnitelmassa mitä erällä tavoitellaan, mitä vaikutuksia erällä on eläkelaitoksen sijoitussuunnitelmaan, vakavaraisuuteen, sijoitusjakaumaan ja tuotto-odotukseen sekä missä tilanteessa vakavaraisuutta kartutetaan vakuutusmaksuilla tai vakuutusmaksujen alennuksia rajoitetaan. Eläkelaitoksen osakkailta tulee olla saatavissa tieto erän käyttämisestä vakavaraisuuspääomassa.

Osakkaan lisämaksuvelvollisuuden perustuva erä tulee mitoittaa ottaen huomioon sille asetettu toteuttamiskelpoinen tavoite. Eläkelaitoksen tulee seurata riskienhallintasuunnitelmassa erän käytölle asetettujen tavoitteiden toteutumista. Eläkelaitos ei voi lukea mainittua erää vakavaraisuuspääomaan, jos eläkelaitoksen toiminta ei vastaa riskienhallintasuunnitelmaa.

Jos osakkaan lisämaksuvelvollisuuden perustuvan erä on luettu vakavaraisuuspääomaan, eläkelaitoksen on seurattava vakavaraisuutensa suhdetta työeläkejärjestelmän keskimääräisen vakavaraisuuden tasoon. Jos eläkelaitoksen vakavaraisuus suhteessa työeläkejärjestelmän vakavaraisuuden keskimääräiseen tasoon alenee siten, että poikkeama lisää merkittävästi eläkelaitoksen toiminnan riskejä, eläkelaitoksen tulee rajoittaa lisävakuutusvastuun käyttöä vakuutusmaksujen alentamiseen tai vahvistaa vakavaraisuuspääomaa lisämaksuilla.

12 § Vakavaraisuusrajaa vastaavan määrän muodostuminen

Vakavaraisuusrajaa vastaavan määrän eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomasta on muodostuttava muusta kuin 5 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitetusta osakkaan lisämaksuvelvollisuuteen perustuvasta erästä. Finanssivalvonta voi sallia edellä mainitun erän lukemisen kahden vuoden ajan vakavaraisuuspääomaan eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain 28 §:n tarkoitetussa tilanteessa, vaikka vakavaraisuuspääoma on vakavaraisuusrajaa pienempi.

13 § Tervehdyttämissuunnitelma ja rahoitussuunnitelma

Eläkelaitoksen, jonka vakavaraisuuspääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, on viipymättä toimitettava Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi eläkelaitoksen taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma. Tervehdyttämissuunnitelmassa on osoitettava, että eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoma ylittää vakuutusmaksuja lisäämällä tai muulla tavoin vuoden tai erityisistä syistä Finanssivalvonnan luvalla enintään kahden vuoden kuluessa vakavaraisuusrajan.

Eläkelaitoksen, jonka vakavaraisuuspääoma on pienempi kuin vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä, on viipymättä toimitettava Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma. Rahoitussuunnitelmassa on osoitettava, että eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoma ylittää vakuutusmaksuja lisäämällä tai muulla tavoin kolmen kuukauden kuluessa vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärän. Jos rahoitussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä ei sanotussa ajassa ole saatu toteutetuiksi, Finanssivalvonta voi erityisen painavista syistä jatkaa määräaikaan enintään kolmella kuukaudella.

Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset suunnitelmien laatimisesta ja toimittamisesta sen hyväksyttäväksi.

8 LUKU VARAT JA SIOITTAMINEN

1 § Varojen sijoittaminen

Eläkelaitoksen varat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti sekä maksuvalmius varmistuen.

Eläkelaitoksen sijoitusten hajauttamisesta säädetään eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetussa laissa (315/2015).

2 § Varojen käyttö

Eläkelaitoksen varoja ei saa käyttää laitoksen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen.

3 § Lainoja ja takausta koskevat rajoitukset

Eläkelaitoksen on sopeutettava toimintansa sellaiseksi, että se on mahdollista ilman lainanottoa.

Eläkelaitos voi kuitenkin ottaa lainaa, kun kysymyksessä on:

- 1) maksuvalmiuden hoitamiseen tarvittava lyhytaikainen laina,
- 2) omien toimitilojen hankkimiseen tarvittava laina;
- 3) muu erityisen painavasta syystä tarvittava laina, jonka ottamiselle on saatu lupa Finanssivalvonnalta.

Eläkesäätiöllä on oikeus antaa varojaan vakuutta vastaan velaksi osakkaalle, jonka on suoritettava tästä ja myös muulla perusteella syntyneestä velastaan eläkesäätiölle korkoa. Eläkesäätiön osakkaan suorittaman koron on oltava vähintään työntekijän eläkelain 166 §:n 2 momentissa tarkoitetussa laskuperusteessa käytettävän perustekoroon suuruinen.

Eläkelaitos ei saa antaa takausta.

4 § Omistusrajoitukset

Eläkelaitos saa omistaa osakasyrityksestä enintään 20 prosenttia ja sijoittaa osakasyritykseen enintään 20 prosenttia varoistaan.

Mitä 1 momentissa säädetään omistusrajoituksesta, sovelletaan osakaskohtaista kirjanpitojärjestelmää noudattavassa eläkelaitoksessa lisäksi kuhunkin osakkaaseen erikseen. Eläkelaitos ei saa olla osakkaana yrityksessä, jossa se joutuu rajoittamattomaan vastuuseen yrityksen sitoumuksista.

5 § Sijoitussuunnitelma ja riskienhallintasuunnitelma

Eläkelaitoksen hallituksen on laadittava varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*), jossa on erityisesti otettava huomioon eläkelaitoksen vakuutusliikkeen luonne lakisääteisen sosiaaliturvan osana sekä tämän luvun vaatimukset eläkelaitoksen toiminnalle. Sijoitussuunnitelmaan on liitettävä eläkelaitoksen vakuutusmatemaatikon lausunto siitä, täyttääkö eläkelaitoksen sijoitussuunnitelma vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset eläkelaitoksen sijoitustoiminnalle. Eläkelaitoksen hallituksen tulee soveltaa suunnitelmaa vuotuisen vakuutusmaksutason asettamisessa.

Eläkelaitoksen hallituksen on laadittava vakuutusmaksujen käyttämistä vakavaraisuuden tukemiseen koskeva riskienhallintasuunnitelma viideksi vuodeksi. Vakavaraisuuden heikentyessä vakuutusmaksujen korotustarve ei saa muodostua niin suureksi, että se vaarantaisi osakkaan maksukyvyn. Eläkelaitoksen hallituksen tulee soveltaa riskienhallintasuunnitelmaa vuotuisen vakuutusmaksutason asettamisessa.

6 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus ja suunnitelmien toimittaminen

Sijoitussuunnitelma ja riskienhallintasuunnitelma on toimitettava Finanssivalvonnalle. Eläkelaitoksen on laadittava uusi riskienhallintasuunnitelma, jos Finanssivalvonta katsoo, ettei riskienhallintasuunnitelmaa voida toteuttaa.

Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta ja riskienhallintasuunnitelmasta.

9 LUKU ELÄKELAITOKSEN VALVONTA SEKÄ ELÄKESÄÄTIÖ- JA ELÄKEKASSAREKISTERI

1 § Eläkelaitoksen valvonta

Finanssivalvonta valvoo, että eläkelaitos noudattaa toiminnassaan lainsäädäntöä ja eläkelaitoksen sääntöjä. Finanssivalvonnan tehtävänä on valvoa erityisesti, että eläkelaitoksen vakavaraisuus ja siihen vaikuttavat seikat on järjestetty vakuutetut edut turvaavalla tavalla ja että laitoksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmät ovat riittävät ja luotettavat.

Eläkelaitosten valvonnassa Finanssivalvonnan on otettava huomioon myös kilpailun vaatimukset. Finanssivalvonnan ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään.

2 § Omaisuuden luovutus- ja panttauskielto

Jos Finanssivalvonta katsoo eläkelaitoksen joutuneen tai olevan joutumassa tilaan, jossa eläkelaitos on purettava, Finanssivalvonta voi kieltää eläkelaitosta luovuttamasta tai panttaamasta eläkelaitoksen omaisuutta.

3 § Rekisterinpito

Finanssivalvonnassa pidettävään eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin (*rekisteri*) merkitään eläkelaitosta koskevat ilmoitukset sekä viranomaisen päätökset ja tiedonannot.

Jokaisella on oikeus saada rekisteristä tietoja, otteita ja todistuksia.

Rekisteristä voidaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä luovuttaa tietoja sähköisessä muodossa. Tieto henkilötunnuksen tunnusosasta ja ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitteesta luovutetaan rekisteristä vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3

momentissa säädetyt edellytykset. Muutoin ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitteen sijasta luovutetaan tieto henkilön asuinmaasta.

4 § Perustamisilmoitus

Eläkelaitoksen perustamisesta on rekisteriin merkitsemistä varten tehtävä jokaisen hallituksen jäsenen allekirjoittama ilmoitus (*perustamisilmoitus*), jossa on mainittava:

- 1) eläkelaitoksen toiminimi ja sen ilmaisut eri kielillä;
- 2) kotipaikkana oleva Suomen kunta;
- 3) eläkelaitoksen yhteystiedot;
- 4) eläkelaitoksen perustajaosakkaat;
- 5) päivämäärä, jona eläkelaitoksen säännöt on vahvistettu;
- 6) hallituksen jäsenen, varajäsenen sekä toimitusjohtajan henkilötiedot;
- 7) jos eläkekassalla on edustajisto, sen jäsenten henkilötiedot;
- 8) jos eläkelaitoksella on sääntömääräys eläkelaitoksen nimen kirjoittamisesta, niiden henkilöiden henkilötiedot, joilla on sääntöjen nojalla oikeus eläkelaitoksen nimen kirjoittamiseen.

Rekisteriin merkittävistä luonnollisista henkilöistä rekisteriin merkitään henkilötietoina täydellinen nimi, henkilötunnus, kansalaisuus ja kotikunta. Jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, merkitään rekisteriin syntymäaika. Ulkomailla asuvista luonnollisista henkilöistä kotikunnan sijasta rekisteriin merkitään kotiosoite.

Oikeushenkilöstä rekisteriin merkitään toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus sekä muu rekisteri, johon oikeushenkilö on merkitty.

5 § Muutosilmoitus

Jos asiantilassa, josta on tieto rekisterissä, tapahtuu muutos, on siitä viivytyksettä tehtävä ilmoitus rekisteriin. Ilmoitus on vähintään yhden hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan allekirjoitettava.

Finanssivalvonnan vahvistamat sääntömuutokset, Finanssivalvonnan 4 luvun 8 §:n 4 momentin ja Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:n 8 momentin ja 29 §:n perusteella antama määräys sekä 2 §:n mukainen kielto on merkittävä rekisteriin ilman erillistä ilmoitusta.

6 § Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen on viipymättä toimitettava tieto Finanssivalvonnalle rekisteriin merkittäväksi, kun:

- 1) eläkelaitoksen velkojille on annettu julkinen haaste;
- 2) eläkelaitos on asetettu konkurssiin;
- 3) konkurssi raukeaa, peruuntuu tai kun päätös konkurssiin asettamisesta on kumottu;
- 4) lainvoiman saaneella ratkaisulla on todettu rekisteriin merkitty tieto pätemättömäksi tai virheelliseksi.

7 § Finanssivalvonnan ilmoitusvelvollisuus

Finanssivalvonnan on viipymättä ilmoitettava eläkelaitokselle tieto 6 §:ssä tarkoitettusta rekisterimerkinnästä.

8 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä tässä luvussa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä.

10 LUKU SULAUTUMINEN

1 § Sulautumisen yleiset edellytykset

Eläkesäätiö voi sulautua tämän lain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun eläkesäätiöön ja eläkekassa tämän lain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun eläkekassaan, jos sulautuvan eläkelaitoksen osakkaat täyttävät 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettujen vastaanottavan eläkelaitoksen toimintapiiriä koskevat vaatimukset.

Sulautuvan eläkelaitoksen vakuustointiminta, joka sisältää vastuuvelan, muut velat ja varat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle eläkelaitokselle.

2 § Sulautumisen toteuttamistavat

Sulautuminen voi tapahtua siten, että:

- 1) yksi tai useampi sulautuva eläkelaitos sulautuu vastaanottavaan eläkelaitokseen (absorptiosulautuminen); tai
- 2) vähintään kaksi sulautuvaa eläkelaitosta sulautuu perustamalla yhdessä vastaanottavan eläkelaitoksen (kombinaatiosulautuminen).

3 § Sulautumissuunnitelma

Sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten hallitusten on laadittava kirjallinen sulautumissuunnitelma, joka on päivättävä ja allekirjoitettava.

Sulautumissuunnitelmassa on oltava:

- 1) sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai vastaavat yksilöintitiedot ja kotipaikat;
- 2) selvitys sulautumisen syistä;
- 3) absorptiosulautumisessa ehdotus vastaanottavan eläkelaitoksen mahdollisesta sääntömuutoksesta sekä kombinaatiosulautumisessa ehdotus perustettavan eläkelaitoksen säännöiksi ja siitä, miten perustettavan eläkelaitoksen toimielinten jäsenet valitaan;
- 4) selvitys sulautuvan eläkelaitoksen vakuutuskannan sekä muiden velkojen ja varojen siirtymisestä vastaanottavalle eläkelaitokselle;
- 5) selvitys siitä, että vastaanottava eläkelaitos täyttää sulautumisen jälkeen 7 luvun ja eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain vakavaraisuusvaatimukset;
- 6) selvitys sulautuvan eläkelaitoksen varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, sulautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan eläkelaitoksen taseeseen sekä sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä;
- 7) ehdotus sulautumisen täytäntöönpanoon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta, joka saa olla enintään kuusi kuukautta sulautumissuunnitelman tekemisestä;
- 8) selvitys tai ehdotus sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle ja tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista; sekä
- 9) ehdotus mahdollisiksi muiksi sulautumisen ehdoiksi.

4 § Finanssivalvonnan suostumus ja sulautumissuunnitelman rekisteröinti

Kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman allekirjoittamisesta sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten on haettava Finanssivalvonnan suostumusta sulautumiselle ja sulautumissuunnitelmalle sekä ilmoitettava sulautumissuunnitelma merkittäväksi Finanssivalvonnan rekisteriin. Samalla niiden on haettava Finanssivalvonnan vahvistus sääntömuutoksille ja kombinaatiosulautumisessa uuden eläkelaitoksen säännöille.

Jos Finanssivalvonnan suostumusta sulautumiseen ei haeta tai sulautumissuunnitelmaa ei ilmoiteta rekisteröitäväksi 1 momentissa säädettyssä ajassa, sulautuminen raukeaa. Jos sulautumi-

seen ei ryhdytä sulautumissuunnitelman mukaisesti, sulautumisen raukeamisesta on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin merkittäväksi.

Sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten on toimitettava Finanssivalvonnalle kaikki 3 §:ssä tarkoitetut asiakirjat hakiessaan Finanssivalvonnan suostumusta sulautumiselle.

Finanssivalvonta voi antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitettuun hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä.

5 § Kuulutus velkojille

Niillä sulautuvan eläkelaitoksen velkojilla, joiden saatava on syntynyt ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä, on oikeus vastustaa sulautumista. Sama oikeus on myös velkojalla, jonka saatava voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen täytännönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään ja jonka saatava on syntynyt viimeistään 2 momentissa tarkoitettuna määräpäivänä. Jollei Finanssivalvonta katso, että hakemus on hylättävä, sen on kuulutettava sulautumista koskevasta hakemuksesta sulautuvan eläkelaitoksen kustannuksella virallisessa lehdessä sekä merkittävä kuulutus Finanssivalvonnan rekisteriin. Kuulutuksessa on mainittava velkojan oikeudesta vastustaa sulautumista ilmoittamalla siitä kirjallisesti Finanssivalvonnalle sen määräämässä ajassa, jonka tulee olla vähintään kuukausi ja enintään kaksi kuukautta.

Jos velkoja on vastustanut sulautumista, Finanssivalvonnan on ilmoitettava tästä eläkelaitokselle viipymättä määräpäivän jälkeen. Velkojan vastustaessa sulautuminen raukeaa kuukauden kuluttua määräpäivästä. Finanssivalvonnan on kuitenkin lykättävä asian käsittelyä, jos eläkelaitos osoittaa kuukauden kuluessa määräpäivästä panneensa vireille kanteen sen vahvistamiseksi, että velkoja on saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan, taikka jos eläkelaitos ja velkoja yhdessä pyytävät asian käsittelyn lykkäämistä.

Mitä 1 - 3 momentissa säädetään, ei sovelleta vakuutettuihin, vapaakirjan saaneisiin, eläkkeen- tai edunsaajiin.

6 § Kuulutuksesta ilmoittaminen ja tiedottaminen

Sulautuvan eläkelaitoksen on viimeistään kuukausi ennen määräpäivää lähetettävä kuulutuksesta kirjallinen ilmoitus sellaisille 1 momentissa tarkoitetuille tunnetuille velkojilleen, joiden saatava on syntynyt ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä. Mitä edellä säädetään, ei sovelleta vakuutettuun, vapaakirjan saaneeseen, eläkkeen- ja edunsaajaan.

Sulautuvan eläkelaitoksen on tiedotettava kuulutuksesta sulautuvan eläkelaitoksen ilmoitus- taululla tai internetsivuilla. Sulautuvan eläkekassan on lisäksi viipymättä tiedotettava kuulutuksesta osakkaille kassan säännöissä määrättyllä tavalla.

7 § Sulautumisesta päättäminen

Eläkekassassa sulautumisesta päättää kassankokous. Eläkesäätiössä sulautumisesta päättää eläkesäätiön hallitus.

Sulautumisesta päättävä kassankokous on pidettävä tai hallituksen sulautumispäätös on tehtävä neljän kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman rekisteröinnistä tai sulautuminen raukeaa.

Jos sulautumista ei hyväksytä sulautumissuunnitelman mukaisesti muutoksitta kaikissa sulautumiseen osallistuvissa eläkelaitoksissa, sulautuminen raukeaa. Päätös sulautumisen hyväksymisestä, hylkäämisestä tai sulautumisen raukeaminen on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle rekisteröitäväksi.

8 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen, lähettäminen ja uusien tietojen ilmoittaminen

Seuraavat asiakirjat on vähintään kuukauden ajan ennen sulautumisesta päättävää kassankokousta pidettävä vakuutettujen, osakkaiden ja edustajiston jäsenten nähtävänä kunkin sulautumi-

seen osallistuvan eläkekassan toimistossa tai internetsivuilla sekä asetettava nähtäväksi eläkekassan kassankokouksessa:

- 1) sulautumissuunnitelma;
- 2) hallituksen selostus niistä seikoista, joilla voi olla merkitystä harkittaessa sulautumista;
- 3) kunkin sulautumiseen osallistuvan eläkekassan kolmen viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätökset, toimintakertomukset ja tilintarkastuskertomukset;
- 4) kunkin sulautumiseen osallistuvan eläkekassan viimeisen tilikauden jälkeen mahdollisesti tekemät varojen jakamista koskevat päätökset;
- 5) kunkin sulautumiseen osallistuvan eläkekassan hallituksen selostus tilinpäätöksen jälkeisistä eläkekassan asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat on viipymättä lähetettävä niitä pyytävälle vakuutetulle, osakkaalle ja edustajiston jäsenelle, jos asiakirjoja ei voi tallentaa ja tulostaa eläkekassan internetsivuilta.

Eläkelaitoksen on ilmoitettava muille sulautumiseen osallistuville eläkelaitoksille sellaisista muista eläkelaitoksen asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista, joista eläkelaitos saa tiedon ennen sulautumispäätöksen tekemistä.

9 § Kutsu kassankokoukseen

Kutsua sulautumisesta päättävään kassankokoukseen ei saa toimittaa ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei eläkekassan säännöissä määrätä pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen kassankokousta. Sulautuvassa eläkekassassa kutsu on sen lisäksi, mitä kassan säännöissä määrätään, lähetettävä kirjallisesti jokaiselle vakuutetulle ja osakkaalle, jonka osoite on kassan tiedossa. Kutsussa on mainittava 8 §:ssä tarkoitettujen asiakirjojen nähtävillä pitämisestä.

10 § Finanssivalvonnan suostumus ja vastuun siirtyminen

Eläkelaitoksen hyväksytyä sulautumissuunnitelman Finanssivalvonnan on annettava suostumuksensa, jos:

- 1) sulautuminen ei loukkaa vakuutettujen etuja eikä sulautumisen katsota vaarantavan vakuutustoiminnan tervettä kehitystä;
- 2) velkoja ei ole vastustanut sulautumista tai velkoja on saanut tuomioistuinten tuomion mukaan maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan.

Finanssivalvonta vahvistaa samalla vastaanottavan eläkelaitoksen sääntömuutoksen. Vakuutustoiminta ja siihen sisältyvä vastuuvetka siirtyy vastaanottavalle eläkelaitokselle sulautumissuunnitelmassa mainittuna ajankohtana sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on antanut suostumuksensa. Sulautuminen voidaan toteuttaa, vaikka sulautuva eläkelaitos on asetettu selvitystilaan, jollei eläkelaitoksen omaisuutta ole ryhdytty jakamaan 12 luvun 26 §:ssä tai 13 luvun 28 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Finanssivalvonnan on pyydettävä 4 §:ssä tarkoitettua hakemuksesta Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto, jos hakemuksessa tarkoitettu järjestely kuuluu kilpailulaissa (948/2011) tarkoitettuun yrityskauppavalvonnan piiriin.

11 § Muutoksenhaku

Sulautumiseen osallistuvilla eläkelaitoksilla ja muistutuksentekijällä, joka katsoo Finanssivalvonnan päätöksen loukkaavan oikeuttaan, on oikeus valittaa Finanssivalvonnan päätöksestä noudattaen, mitä Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetään. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

12 § Perustamissopimus ja toimielinten jäsenten valinta

Sulautumissopimus korvaa kombinaatiosulautumisessa perustettavan eläkelaitoksen perustamissopimuksen. Perustettavan eläkelaitoksen toimielinten jäsenet on valittava, kun sulautumis-

suunnitelma on hyväksytty ja Finanssivalvonta on antanut suostumuksensa sulautumiseen sekä vahvistanut perustettavan laitoksen säännöt.

13 § Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta

Sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten on tehtävä Finanssivalvonnalle ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta kuuden kuukauden kuluessa sitä koskevan 10 §:ssä tarkoitetun Finanssivalvonnan suostumuksen myöntämisestä tai sulautuminen raukeaa. Ilmoitukseen on liitettävä:

- 1) kunkin sulautumiseen osallistuvan eläkelaitoksen hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että sulautumisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä;
- 2) selvitys siitä, että vastaanottava eläkelaitos täyttää 7 luvun säännökset ja eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain vaatimukset;
- 3) hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä; sekä
- 4) sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten sulautumista koskevat päätökset.

Finanssivalvonta voi antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitettuun sulautumisen täytäntöönpanoilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä.

14 § Sulautumisen rekisteröinti ja oikeusvaikutukset

Finanssivalvonta rekisteröi sulautumisen saatuaan 13 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen sulautumisen täytäntöönpanosta. Sulautuvan eläkelaitoksen varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle eläkelaitokselle, kun sulautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Samanaikaisesti sulautuva eläkelaitos purkautuu ja kombinaatiosulautumisessa vastaanottava eläkelaitos syntyy.

Sulautuvan eläkelaitoksen varoja ja velkoja ei saa merkitä vastaanottavan eläkelaitoksen taseeseen korkeammasta arvosta kuin mikä niiden taloudellinen arvo on vastaanottavalle eläkelaitokselle. Sitoumista työn tai palvelun suorittamiseen ei sulautumisessa saa merkitä taseeseen.

15 § Ilmoitus vastuun siirrosta eläkkeen- tai muun etuudensaajalle

Vastaanottavan eläkelaitoksen on ilmoitettava sulautumisesta eläkkeen- tai muun etuudensaajalle viimeistään sulautumisen jälkeen tapahtuvan ensimmäisten etuuksien maksun yhteydessä.

16 § Lopputilitys

Sulautuvan eläkelaitoksen hallituksen ja toimitusjohtajan on mahdollisimman pian sulautumisen täytäntöönpanon jälkeen laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty kassankokouksessa tai eläkesäätiössä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole laadittu. Lopputilitys on annettava sulautuvan eläkelaitoksen tilintarkastajalle, jonka on kuukauden kuluessa annettava lopputilitystä koskeva tilintarkastuskertomus.

Eläkekassan hallituksen on viipymättä 1 momentissa tarkoitettujen toimien jälkeen kutsuttava kassankokous koolle lopputilityksen vahvistamista varten.

Lopputilitys on toimitettava Finanssivalvonnalle siten kuin 6 luvun 13 §:ssä säädetään tilinpäätöksen toimittamisesta.

17 § Sulautumisen peruuntuminen

Vaikka sulautuminen on rekisteröity, se peruuntuu, jos sulautumispäätös on tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion mukaan pätemätön. Sulautuva eläkelaitos ja vastaanottava eläkelaitos ovat yhteisvastuussa sellaisesta velvoitteesta, joka on syntynyt sulautumisen rekisteröimisen jälkeen, mutta ennen tuomion rekisteröimistä.

11 LUKU JAKAUTUMINEN

1 § Jakautumisen yleiset edellytykset

Eläkesäätiö voi jakautua selvitysmenettelyttä siirtämällä vakuutustoimintansa tai sen osan tätä varten perustettavalle eläkesäätiölle, jos eläkesäätiön osakas, jonka vastuuta siirretään, jakautuu.

Eläkekassa voi jakautua selvitysmenettelyttä siirtämällä vakuutustoimintansa tai sen osan tätä varten perustettavalle eläkekassalle, jos eläkekassan osakas, jonka vastuuta siirretään, jakautuu.

Pykälän 1 ja 2 momenttia sovelletaan, kun jakautuva osakas on tuloverolain (1535/1992) 3 §:ssä tarkoitettu yhteisö, joka jakautuu siihen sovellettavan yhteisölainsäädännön mukaisesti.

2 § Jakautumisen toteuttamistavat

Jakautuminen voi tapahtua siten, että:

- 1) jakautuvan eläkelaitoksen kokovakuutustoiminta, joka sisältää vastuuvelan ja muut velat sekä varat, siirtyy jakautuvasta eläkesäätiöstä kahdelle tai useammalle 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle perustettavalle eläkesäätiölle tai jakautuvasta eläkekassasta kahdelle tai useammalle 1 §:n 2 momentissa tarkoitettulle perustettavalle eläkekassalle ja jakautuva eläkelaitos purkautuu (*kokonaisjakautuminen*); tai
- 2) osa jakautuvan eläkelaitoksen vakuutustoiminnasta, joka sisältää jakautuvan osakkaan tai osakkaiden vastuuvelan tai sen osan ja siirtyvää vastuuvelkaa vastaavat varat sekä siirtyvää vastuuvelkaa vastaavan osuuden jakautuvan eläkelaitoksen muista varoista ja veloista, siirtyy eläkesäätiöstä yhdelle tai useammalle 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle eläkesäätiölle tai eläkekassasta yhdelle tai useammalle 1 §:n 2 momentissa tarkoitettulle eläkekassalle (*osittaisjakautuminen*).

3 § Jakautumissuunnitelma

Jakautuvan eläkelaitoksen hallituksen ja perustettavan eläkelaitoksen perustajien on laadittava kirjallinen jakautumissuunnitelma, joka on päivittävä ja kaikkien perustajien sekä jakautuvan eläkelaitoksen hallituksen allekirjoitettava.

Jakautumissuunnitelmassa on oltava:

- 1) jakautuvan eläkelaitoksen toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai vastaavat yksilöintitiedot sekä kotipaikka;
- 2) selvitys jakautumisen syistä;
- 3) laskelma jakautuvan eläkelaitoksen vastuuvelasta ja varoista;
- 4) selvitys jakautuvan eläkelaitoksen vastuuvelan sekä varojen ja velkojen jakamisesta;
- 5) selvitys siitä, että jakautumiseen osallistuvat eläkelaitokset täyttävät jakautumisen jälkeen 7 luvun ja eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain vaatimukset;
- 6) ehdotus perustettavan eläkelaitoksen säännöiksi;
- 7) perustettavan eläkelaitoksen perustajien toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai vastaavat yksilöintitiedot sekä kotipaikat ja perustettavien eläkelaitosten hallitusten jäsenet;
- 8) ehdotus jakautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta;
- 9) selvitys tai ehdotus jakautumiseen osallistuvien eläkelaitosten hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle sekä tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista;
sekä
- 10) ehdotus mahdollisiksi muiksi jakautumisen ehdoiksi.

4 § Varojen osittamista koskevat periaatteet

Tasaavaa kirjanpitojärjestelmää noudattavan eläkesäätiön tai eläkekassan jakautuessa vastaanotavalle eläkelaitokselle on siirrettävä jakautuvan eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomasta sekä muista varoista ja veloista siirtyvää vakuutuskantaa vastaava osuus.

Osakaskohtaista kirjanpitojärjestelmää noudattavan eläkesäätiön jakautuessa perustettavalle eläkesäätiölle on siirrettävä jakautuvan osakkaan osakaskohtaista vakuutuskantaa tai sen siirtyvää osaa vastaava osuus jakautuvan eläkesäätiön vakavaraisuuspääomasta sekä muista varoista ja veloista.

Jollei jakautumissuunnitelmassa toisin sovita, luovutettaviin varoihin tulee sisällyttää jakautuvan osakkaan toimintaan liittyvät sijoitukset. Muut varat voidaan siirtää rahana.

5 § Finanssivalvonnan suostumus ja jakautumissuunnitelman rekisteröinti

Kuukauden kuluessa jakautumissuunnitelman allekirjoittamisesta jakautumiseen osallistuvien eläkelaitosten on yhdessä haettava Finanssivalvonnan suostumus jakautumiselle ja jakautumissuunnitelmalle sekä ilmoitettava jakautumissuunnitelma Finanssivalvonnalle rekisteröitäväksi. Samalla niiden on haettava vahvistus jakautumisen vaatimalle toimivan laitoksen sääntömuutokselle ja perustettavan eläkelaitoksen säännöille. Perustettavan eläkelaitoksen on haettava hakemuksen yhteydessä eläkelaitoksen merkitsemistä Finanssivalvonnan rekisteriin.

Jos Finanssivalvonnan suostumusta jakautumiselle ei haeta tai jakautumissuunnitelmaa ilmoiteta rekisteröitäväksi 1 momentissa säädetyssä ajassa, jakautuminen raukeaa. Hakiessaan suostumusta jakautumiselle eläkelaitosten on toimitettava Finanssivalvonnalle 3 §:ssä tarkoitetut asiakirjat.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettuun hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä.

6 § Kuulutus velkojille

Niillä jakautuvan eläkelaitoksen velkojilla, joiden saatava on syntynyt ennen jakautumissuunnitelman rekisteröimistä, on oikeus vastustaa jakautumista. Sama oikeus on myös velkojalla, jonka saatava voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään ja jonka saatava on syntynyt viimeistään 2 momentissa tarkoitettuna määräpäivänä.

Jollei Finanssivalvonta katso, että hakemus on hylättävä, sen on jakautuvan eläkelaitoksen kustannuksella kuulutettava jakautumista koskevasta hakemuksesta virallisessa lehdessä sekä merkittävä kuulutus Finanssivalvonnan rekisteriin. Kuulutuksessa on mainittava velkojan oikeudesta vastustaa jakautumista ilmoittamalla siitä kirjallisesti Finanssivalvonnalle sen määräämässä ajassa, jonka tulee olla vähintään kuukausi ja enintään kaksi kuukautta.

Jos velkoja on vastustanut jakautumista, Finanssivalvonnan on ilmoitettava tästä eläkelaitokselle viipymättä määräpäivän jälkeen. Velkojan vastustaessa jakautuminen raukeaa kuukauden kuluttua määräpäivästä. Finanssivalvonnan on kuitenkin lykättävä asian käsittelyä, jos eläkelaitos osoittaa kuukauden kuluessa määräpäivästä panneensa vireille kanteen sen vahvistamiseksi, että velkoja on saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan, taikka jos eläkelaitos ja velkoja yhdessä pyytävät asian käsittelyn lykkäämistä.

Mitä 1 - 3 momentissa säädetään, ei sovelleta vakuutettuihin, vapaakirjan saaneisiin, eläkkeen- tai edunsaajiin.

7 § Kuulutuksesta ilmoittaminen ja tiedottaminen

Jakautuvan eläkelaitoksen on viimeistään kuukausi ennen määräpäivää lähetettävä kuulutuksesta kirjallinen ilmoitus sellaisille 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuille tunnetuille velkojille, joiden saatava on syntynyt ennen jakautumissuunnitelman rekisteröintiä. Mitä edellä säädetään, ei sovelleta vakuutettuihin, vapaakirjan saaneisiin, eläkkeen- tai edunsaajiin.

Jakautuvan eläkelaitoksen on tiedotettava kuulutuksesta jakautuvan osakkaan ilmoitustaululla tai internetsivuilla. Jakautuvan eläkekassan on lisäksi viipymättä tiedotettava kuulutuksesta luovuttavan kassan osakkaille kassan säännöissä määrätyllä tavalla.

8 § Jakautumisesta päättäminen

Jakautuvassa eläkekassassa jakautumisesta päättää kassankokous ja jakautuvassa eläkesäätiössä hallitus. Perustettavassa eläkelaitoksessa jakautumisesta päättää hallitus.

Jakautumisesta päättävä kassankokous on pidettävä tai hallituksen jakautumispäätös on tehtävä neljän kuukauden kuluessa jakautumissuunnitelman rekisteröinnistä tai jakautuminen raukeaa.

Jos jakautumista ei hyväksytä jakautumissuunnitelman mukaisesti muutoksitta kaikissa jakautumiseen osallistuvissa eläkelaitoksissa, jakautuminen raukeaa. Päätös jakautumisen hyväksymisestä, hylkäämisestä tai jakautumisen raukeaminen on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle rekisteröitäväksi.

9 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen, lähettäminen ja uusien tietojen ilmoittaminen

Seuraavat asiakirjat on vähintään kuukauden ajan ennen jakautumisesta päättävää kassankokousta pidettävä vakuutettujen, osakkaiden ja edustajiston jäsenten nähtävänä kunkin jakautumiseen osallistuvan eläkekassan toimistossa tai internetsivuilla sekä asetettava nähtäväksi eläkekassan kassankokouksessa:

- 1) jakautumissuunnitelma;
- 2) hallituksen selostus niistä seikoista, joilla voi olla merkitystä harkittaessa jakautumista;
- 3) jakautuvan eläkekassan kolmen viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätökset, toimintakertomukset ja tilintarkastuskertomukset;
- 4) jakautuvan eläkekassan hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen jälkeisistä eläkekassan asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat on viivytyksettä lähetettävä niitä pyytävälle vakuutetulle, osakkaalle ja edustajiston jäsenelle, jos asiakirjoja ei voi tallentaa ja tulostaa eläkekassan internetsivuilta.

Eläkelaitoksen on ilmoitettava ja muille jakautumiseen osallistuville eläkelaitoksille sellaista muista eläkelaitoksen asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista, joista eläkelaitos saa tiedon ennen jakautumispäätöksen tekemistä.

10 § Kutsu kassankokoukseen

Kutsua jakautumisesta päättävään kassankokoukseen ei saa toimittaa ennen jakautumissuunnitelman rekisteröintiä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei eläkekassan säännöissä määrätä pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen kassankokousta. Kutsu on sen lisäksi, mitä eläkekassan säännöissä määrätään, lähetettävä kirjallisesti jokaiselle osakkaalle ja vakuutetulle, jonka osoite on eläkekassan tiedossa. Kutsussa on mainittava 9 §:ssä tarkoitettujen asiakirjojen nähtävillä pitämisestä.

11 § Finanssivalvonnan suostumus ja vastuun siirtyminen

Eläkelaitoksen hyväksyttyä jakautumissuunnitelman Finanssivalvonnan on annettava suostumuksensa, jos:

- 1) jakautuminen ei loukkaa vakuutettujen etuja eikä jakautumisen katsota vaarantavan vakuutustoiminnan tervettä kehitystä;
- 2) velkoja ei ole vastustanut jakautumista tai velkoja on saanut tuomioistuintuomion mukaan maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan.

Finanssivalvonta vahvistaa samalla tarvittaessa jakautuvan eläkelaitoksen sääntömuutoksen sekä perustettavan eläkelaitoksen säännöt. Vakuutustoiminta, siihen sisältyvä vastuuvetka ja

varat siirtyvät vastaanottavalle eläkelaitokselle jakautumissuunnitelmassa mainittuna ajankohdaksi sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on antanut suostumuksensa.

Finanssivalvonnan on pyydettävä 5 §:ssä tarkoitetusta hakemuksesta Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto, jos hakemuksessa tarkoitettu järjestely kuuluu kilpailulaissa tarkoitettuna yritys-kauppavalvonnan piiriin.

12 § Muutoksenhaku

Jakautuvalla ja vastaanottavalla eläkelaitoksella sekä muistutuskentekijällä, joka katsoo Finanssivalvonnan päätöksen loukkaavan oikeuttaan, on oikeus valittaa Finanssivalvonnan päätöksestä noudattaen, mitä Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetään. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

13 § Perustamissopimus ja toimielinten jäsenten valinta

Jakautumissopimus korvaa jakautumisessa perustettavan eläkelaitoksen perustamissopimuksen. Perustettavan eläkelaitoksen toimielinten jäsenet on valittava, kun jakautumissuunnitelma on hyväksytty 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla ja Finanssivalvonta on 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla antanut suostumuksensa ja vahvistanut perustettavan eläkelaitoksen säännöt.

14 § Ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta

Jakautumiseen osallistuvien eläkelaitosten on tehtävä Finanssivalvonnalle ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta kuuden kuukauden kuluessa sitä koskevan Finanssivalvonnan suostumuksen myöntämisestä tai jakautuminen raukeaa. Ilmoitukseen on liitettävä:

- 1) kunkin jakautumiseen osallistuvan eläkelaitoksen hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että jakautumisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä;
- 2) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitetun tilintarkastajan lausunto siitä, että vastaanottavalle eläkelaitokselle on siirretty jakautumissuunnitelman mukaiset varat;
- 3) hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus 6 §:n 3 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä; sekä
- 4) jakautumiseen osallistuvien eläkelaitosten jakautumista koskevat päätökset.

Jakautuminen raukeaa, jos eläkelaitos on asetettu selvitystilaan ennen jakautumisen rekisteröimistä.

Finanssivalvonta voi antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitettuun jakautumisen täytäntöönpanoilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä.

15 § Jakautumisen rekisteröinti ja oikeusvaikutukset

Finanssivalvonta rekisteröi jakautumisen saatuaan 14 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen jakautumisen täytäntöönpanosta. Kun jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity, kokonaisjakautumisessa jakautuvan eläkelaitoksen varat ja velat sekä osittaisjakautumisessa jakautumissuunnitelmassa jaetut varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle eläkelaitokselle. Samanaikaisesti perustettava eläkelaitos syntyy ja kokonaisjakautumisessa jakautuva eläkelaitos purkautuu.

Jos kokonaisjakautumisessa ilmaantuu varoja, joita ei ole jaettu jakautumissuunnitelmassa, ne kuuluvat vastaanottavalle eläkelaitokselle samassa suhteessa kuin jakautuvan eläkelaitoksen netto-omaisuus jaetaan 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun jakautumissuunnitelman 4 kohdan mukaan, jollei jakautumissuunnitelmassa muuta määrätä.

Jakautumiseen osallistuvat eläkelaitokset vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan eläkelaitoksen velasta, jota ei ole jaettu jakautumissuunnitelmassa ja joka on syntynyt ennen kuin jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Sellaisista jakautuvan eläkelaitoksen veloista, joista toinen eläkelaitos vastaa jakautumissuunnitelman mukaan, eläkelaitoksen vastuun kokonaismäärä on kuitenkin enintään sille jäävän tai siirtyvän netto-omaisuuden arvo.

16 § Vastuunsiirrosta ilmoittaminen eläkkeen- ja muun etuudensaajalle

Vastaanottavan eläkelaitoksen on ilmoitettava vastuun siirrosta siirtyville eläkkeen- tai muun etuudensaajalle viimeistään jakautumisen jälkeen tapahtuvan ensimmäisen etuuksien maksun yhteydessä.

17 § Lopputilitys

Kokonaisjakautumisessa jakautuvan eläkelaitoksen hallituksen ja toimitusjohtajan on mahdollisimman pian jakautumisen täytäntöönpanon jälkeen laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole vielä esitetty kassankokouksessa tai eläkesäätiössä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole vielä laadittu. Lopputilitys on annettava jakautuvan eläkelaitoksen tilintarkastajalle, jonka on kuukauden kuluessa annettava lopputilitystä koskeva tilintarkastuskertomus.

Eläkekassan hallituksen on viipymättä 1 momentissa tarkoitettujen toimien jälkeen kutsuttava kassankokous koolle lopputilityksen vahvistamista varten. Kokoukseen sovelletaan, mitä kassankokouksesta säädetään.

Lopputilitys on toimitettava Finanssivalvonnalle siten kuin 6 luvun 13 §:ssä säädetään tilinpäätöksen toimittamisesta.

18 § Jakautumisen peruuntuminen

Vaikka jakautuminen on rekisteröity, se peruuntuu, jos jakautumispäätös on tuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen mukaan pätemätön. Jakautuva eläkelaitos ja vastaanottava eläkelaitos ovat yhteisvastuussa sellaisesta vastaanottavan laitoksen velasta, joka on syntynyt jakautumisen rekisteröimisen jälkeen, mutta ennen tuomion rekisteröimistä.

12 LUKU VAKUUTUSKANNAN LUOVUTTAMINEN SEKÄ VAPAAEHTOINEN SELVITYSTILA JA PURKAMINEN

1 § Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan vakuutuskannan luovuttamiseen, kun luovuttava eläkelaitos ei ole 13 luvussa tarkoitettussa selvitystilassa.

Jos 1 momentissa tarkoitettu eläkelaitos on luovuttanut koko vakuutuskantansa, eläkelaitoksen selvitystilaan ja purkamiseen sovelletaan tämän luvun säännöksiä sekä 13 luvun 3 ja 4 §:ää, 7 - 11 §:ää, 13 - 16 §:ää ja 32 -34 §:ää.

2 § Vakuutuskannan vastaanottava eläkelaitos tai työeläkevakuutusyhtiö

Eläkelaitos (luovuttava eläkelaitos) voi luovuttaa vakuutuskantansa tai sen osan toiselle eläkelaitokselle (vastaanottava eläkelaitos) tai työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:ssä tarkoitettulle työeläkevakuutusyhtiölle.

3 § Vastaanottavaa eläkelaitosta koskevat rajoitukset

Vakuutuskanta voidaan luovuttaa vain sellaiselle vastaanottavalle eläkelaitokselle, jonka 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettujen osakasta koskevat vaatimukset työnantaja, jonka vakuutuskantaa luovutetaan, täyttää.

Jos vakuutuskanta luovutetaan tätä varten perustetulle uudelle eläkelaitokselle, yhdestä tai useammasta eläkelaitoksesta samanaikaisesti luovutettavassa vakuutuskannassa tulee olla yhteensä vähintään 150 vakuutettua.

4 § Vakuutuskannan luovutuksen aikarajat

Vakuutuskannan luovuttaminen ei ole mahdollista, jos kannan vastaanottamisesta on siirtohetkellä kulunut vähemmän kuin viisi vuotta.

Viiden vuoden vähimmäisaika vaatimusta ei sovelleta luovutettaessa vakuutuskanta eläkesäätiöstä, jos osakas on erotettu sääntöjen nojalla tai osakas on eronnut eläkesäätiöstä sen johdosta, ettei osakkaana oleva työnantaja enää kuulu eläkesäätiön toimintapiiriin.

Finanssivalvonnan suostumuksella voidaan 1 momentissa tarkoitetun viiden vuoden määräajan sijaan soveltaa kolmen vuoden määräaikaa, jos:

- 1) osakas, jonka osakaskohtaista vakuutuskantaa luovutetaan, sulautuu tai jakautuu eikä sulautuminen tai jakautuminen ole ollut tiedossa vastaanotettaessa edellä tarkoitettua vakuutuskantaa luovuttavaan eläkelaitokseen;
- 2) määräysvalta osakkaassa, jonka osakaskohtaista vakuutuskantaa luovutetaan, on muuttunut;
- 3) luovuttavan eläkelaitoksen perustamisesta on kulunut yli viisi vuotta ja luovuttavan eläkelaitoksen koko vakuutuskanta luovutetaan.

5 § Suunnitelma vakuutuskannan luovuttamiseksi

Luovuttavan eläkelaitoksen hallituksen ja vastaanottavan eläkelaitoksen hallituksen on laadittava kirjallinen vakuutuskannan luovutusta koskeva suunnitelma, joka on päivättävä ja allekirjoitettava.

Vakuutuskannan luovutusta koskevassa suunnitelmassa on oltava:

- 1) luovuttavan ja vastaanottavan eläkelaitoksen toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset ja kotipaikat;
- 2) selvitys vakuutuskannan luovuttamisen syystä;
- 3) tarvittaessa ehdotus vastaanottavan eläkelaitoksen sääntöjen muuttamiseksi;
- 4) selvitys siitä, mitä on sovittu luovutettavaan vakuutuskantaan liittyvästä osakkuudesta, jos vastaanottava työeläkevakuutusyhtiö on keskinäinen vakuutusyhtiö;
- 5) selvitys luovutettavasta vakuutuskannasta ja sitä vastaavina varoina luovutettavasta omaisuudesta;
- 6) selvitys siitä, että luovuttava eläkelaitos ja vastaanottava eläkelaitos täyttävät luovutuksen jälkeen tämän lain 7 luvun ja eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain vaatimukset;
- 7) selvitys tai ehdotus vakuutuskannan luovuttamiseen ja vastaanottamiseen osallistuvien eläkelaitosten hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle ja tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista;
- 8) ehdotus suunnitellusta vakuutuskannan ja sitä vastaavien varojen luovutusajankohdasta; sekä
- 9) ehdotus mahdollisiksi muiksi vakuutuskannan luovutuksen ehdoiksi.

6 § Finanssivalvonnan suostumuksen hakeminen

Luovuttavan ja vastaanottavan eläkelaitoksen on kuukauden kuluessa vakuutuskannan luovuttamista koskevan suunnitelman allekirjoittamisesta haettava luovuttamiselle ja vakuutuskannan luovuttamista koskevalle suunnitelmalle Finanssivalvonnan suostumus sekä mahdolliselle vakuutuskannan siirron edellyttämälle vastaanottavan eläkelaitoksen sääntöjen muutokselle Finanssivalvonnanvahvistus.

Jos Finanssivalvonnan suostumusta vakuutuskannan luovuttamista koskevaksi suunnitelmaksi ja tarvittaessa vastaanottavan eläkelaitoksen sääntöjen muuttamiseksi ei haeta 1 momentissa säädettyssä määräajassa, vakuutuskannan luovuttaminen raukeaa.

Finanssivalvonta antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettua hakemuksesta ja hakemuksessa tarvittavista selvityksistä.

7 § Kuulutus velkojille ja kuulutuksesta tiedottaminen

Jollei Finanssivalvonta katso, että hakemus on hylättävä, sen on kuulutettava vakuutuskannan luovuttamista koskevasta hakemuksesta vastaanottavan eläkelaitoksen kustannuksella virallises-

sa lehdessä. Kuulutuksessa on mainittava velkojan oikeudesta vastustaa vakuutuskannan luovuttamista ilmoittamalla siitä kirjallisesti Finanssivalvonnalle sen määräämässä ajassa, jonka tulee olla vähintään kuukausi ja enintään kaksi kuukautta.

Eläkelaitoksen on tiedotettava kuulutuksesta sen osakkaan ilmoitustaululla tai internetsivulla, jonka osakaskohtaista vakuutuskantaa luovutetaan.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos luovuttavasta eläkelaitoksesta siirretään vain yksittäistä vakuutettua, eläkkeensaajaa tai edunsaajaa koskeva vakuutus.

8 § Vakuutuskannan luovuttamisesta päättäminen

Luovuttavassa eläkekassassa vakuutuskannan luovuttamisesta ja vastaanottavassa eläkekassassa vakuutuskannan vastaanottamisesta päättää kassankokous.

Edellä 1 momentin estämättä osakaskohtaisen vastuun luovuttamisesta eläkekassasta päättää eläkekassan hallitus, jos siirrettävä vastuovelka on enintään kymmenen prosenttia eläkekassan vastuovelasta, jollei eläkekassan säännöissä toisin määrätä.

Eläkesäätiössä vakuutuskannan luovuttamisesta ja vastaanottamisesta päättää hallitus.

9 § Kutsu kassankokoukseen

Kutsu kassankokoukseen, jossa päätetään vakuutuskannan luovuttamisesta tai vastaanottamisesta, on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei eläkekassan säännöissä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen kassankokousta.

10 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen

Seuraavat asiakirjat on vähintään kuukauden ajan ennen vakuutuskannan luovuttamisesta tai vastaanottamisesta päättävää kassankokousta pidettävä vakuutettujen ja osakkaiden nähtävinä eläkekassan toimistossa tai internetsivuilla ja viivytyksettä lähetettävä osakkaalle, joka sitä pyytää, sekä asetettava nähtäviksi kassankokouksessa:

- 1) vakuutuskannan luovuttamista koskeva suunnitelma;
- 2) kunkin vakuutuskannan luovuttamiseen osallistuvan eläkelaitoksen tai työeläkevakuutusyhtiön viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus;
- 3) hallituksen selostus tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen jälkeisistä eläkekassan asemaan olennaisesti vaikuttavista seikoista sekä seikoista, joilla saattaa olla merkitystä harkittaessa vakuutuskannan luovuttamista koskevan sopimuksen hyväksymistä;
- 4) vastaanottavan eläkelaitoksen säännöt ja tarvittaessa niitä koskeva vastuun siirtämisestä johtuva muutosehdotus.

Kokouskutsussa, joka toimitetaan vakuutuskannan luovuttamista koskevaan kassankokoukseen, on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen nähtävillä pitämisestä.

11 § Siirtyvä vakavaraisuuspääoma

Luovutettaessa vakuutuskantaa vastaanottavalle eläkelaitokselle tai vastaanottavalle työeläkevakuutusyhtiölle on siirrettävä 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettua vakavaraisuuspääomaa 12 §:ssä tarkoitettua prosentiosuutta käyttäen laskettu määrä.

Jos luovuttavasta eläkelaitoksesta 1 momentin mukaan määräytyvän siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrä muodostuisi suuremmaksi kuin luovutettavaa vakuutuskantaa vastaava osuus vakavaraisuuspääomasta, eläkelaitoksesta luovutetaan luovutettavaa vakuutuskantaa vastaava osuus, ja osakkaan, jonka vakuutuksia koskevaa vastuuta siirretään työeläkevakuutusyhtiöön, on täydennettävä siirtyvää vakavaraisuuspääomaa siten, että sen määrä vastaa 1 momentissa säädettyä määrää.

12 § Siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskeminen ja siirrettävät erät

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vahvistaa Eläketurvakeskuksen esityksestä vakuutuskannan luovuttamisessa noudatettavan siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrän kiinteänä prosentiosuute-

na vastuuvälästä siten kuin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 29 e §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kiinteä prosenttiosuus vastuuvälästä vahvistetaan neljä kertaa kalenterivuodessa siten kuin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 29 e §:n 3 momentissa säädetään. Edellä 11 §:ssä tarkoitettuna prosenttiosuutena käytetään sitä prosenttiosuutta, joka on voimassa, kun vakuutuskannan luovuttamista koskeva sopimus tehdään.

Siirrettäessä vakavaraisuuspääomaa 11 §:n mukaisesti siirrettävän vakavaraisuuspääoman tulee muodostua eristä, jotka vastaanottava eläkelaitos voi lukea vakavaraisuuspääomaansa.

13 § Siirtyvä omaisuus ja sen arvostaminen

Luovutettaviin varoihin tulee ensisijaisesti sisällyttää eroavan osakkaan toimintaan liittyvät sijoitukset, jollei toisin sovita. Jos vakuutustoiminnan luovuttamista koskevassa sopimuksessa ei muuta sovita, muut varat siirretään rahana.

Siirrettävä omaisuus arvostetaan käypään arvoon.

14 § Osakaskohtaisen vakuutuskannan siirtokulut

Osakkaan, jonka osakaskohtaista vakuutuskantaa luovutetaan, on korvattava eläkelaitokselle luovuttamisesta aiheutuvat kulut.

15 § Eläkekassasta luovutettava osakaskohtainen vakuutuskanta

Eläkekassassa luovutettavaan osakaskohtaiseen vakuutuskantaan katsotaan kuuluvan:

- 1) osakkaan voimassa oleva vakuutus ja sitä välittömästi edeltäneet saman osakkaan teknisestä syystä päätetyt vakuutukset;
- 2) osakkaaseen sulautuneen toisen osakkaan vakuutus, joka on ollut sulautumishetkellä voimassa luovuttavassa eläkelaitoksessa ja joka on päätetty osakkaan sulautumisen vuoksi.

16 § Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto

Finanssivalvonnan on pyydettävä 6 §:ssä tarkoitettua hakemuksesta Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto, jos hakemuksessa tarkoitettu järjestely kuuluu kilpailulaissa tarkoitettun yritys-kauppavalvonnan piiriin.

17 § Vakuutuskannan luovuttamisen raukeaminen

Vakuutuskannan luovuttaminen raukeaa, jos vakuutuskannan luovuttamista ei hyväksytä muutoksitta luovuttavassa eläkelaitoksessa ja vakuutuskannan vastaanottamista vastaanottavassa eläkelaitoksessa tai työeläkevakuutusyhtiössä.

Eläkekassan kassankokouksen tai kassan hallituksen 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös sekä eläkesäätiön hallituksen päätös vakuutuskannan luovuttamisen tai vastaanottamisen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

18 § Finanssivalvonnan suostumuksen antaminen tai luovutuksen raukeaminen

Eläkelaitosten hyväksytyä vakuutuskannan luovuttamisen Finanssivalvonnan on annettava suostumuksensa vakuutuskannan luovuttamiseen:

- 1) jollei toimenpide loukkaa vakuutettuja etuja;
- 2) jollei sen voida katsoa vaarantavan vakuutustoiminnan tervettä kehitystä;
- 3) jos Finanssivalvonta on hyväksynyt vastaanottavan eläkelaitoksen 10 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen muuttamisen.

Jollei suostumusta ole haettu määräajassa tai se on evätty ja epäämispäätös on saanut lainvoiman, vakuutuskannan luovuttaminen on rauennut.

19 § Muutoksenhaku

Luovuttavalla ja vastaanottavalla eläkelaitoksella sekä 7 §:ssä tarkoitetulla muistutuksentekijällä on oikeus valittaa Finanssivalvonnan päätöksestä noudattaen, mitä Finanssivalvonnasta annettussa laissa säädetään. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

20 § Vakuutuskannan luovuttamisen ajankohta ja oikeusvaikutukset

Vakuutuskanta ja sitä vastaavat varat siirtyvät samanaikaisesti vastaanottavalle eläkelaitokselle ja työeläkevakuutusyhtiölle vakuutuskannan luovuttamista koskevassa suunnitelmassa mainittuna ajankohtana sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on antanut suostumuksensa toimenpiteeseen. Suunnitelmassa mainitun siirtoajankohdan tulee olla enintään kuusi kuukautta luovuttamista koskevan suunnitelman tekemisestä.

Finanssivalvonta voi hakemuksesta päättää, että vakuutuskanta ja sitä vastaavat varat siirtyvät samanaikaisesti 1 momentissa säädettyä määräaikaa myöhempänä ajankohtana.

21 § Ilmoitus vastuun luovuttamisesta eläkkeen- ja muun etuudensaajalle

Vakuutuskannan vastaanottaneen eläkelaitoksen on ilmoitettava vastuun luovuttamisesta eläkkeen- ja etuudensaajalle viimeistään vakuutuskannan luovuttamisen jälkeen tapahtuvan ensimmäisen etuuskien maksun yhteydessä.

22 § Koko vakuutuskannan luovuttaneen eläkelaitoksen asettaminen selvitystilaan ja purkaminen

Eläkelaitos, joka on luovuttanut koko vakuutuskantansa 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla, on asetettava selvitystilaan ja purettava.

23 § Selvitystilaan määrääminen tai rekisteristä poistaminen

Finanssivalvonnan on ryhdyttävä toimenpiteisiin eläkelaitoksen asettamiseksi selvitystilaan, jos se havaitsee, ettei eläkelaitos 22 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa ole tehnyt päätöstä selvitystilaan asettamisesta.

Finanssivalvonnan on selvitystilaan asettamisen sijasta poistettava eläkelaitos rekisteristä, jos eläkelaitoksen varat eivät riitä selvityskulujen maksamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa eikä osakas, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastatakseen selvitysmenettelyn kuluista.

24 § Julkinen haaste

Selvitysmiehen on viipymättä haettava julkinen haaste eläkelaitoksen velkojille. Haastetta haetaan Finanssivalvonnalta, joka merkitsee haasteen antamisen rekisteriin viran puolesta. Muutoin haasteesta on voimassa, mitä julkisesta haasteesta annetussa laissa (729/2003) säädetään.

25 § Vaatimus saatavan välittömäksi maksamiseksi

Selvitystilassa olevan eläkelaitoksen saatava osakkaalta voidaan vaatia maksettavaksi välittömästi, jos eläkelaitokselta puuttuu käteisiä varoja sen selvitysmenettelystä johtuvia eläkelaitoksen toiminnasta aiheutuvia juoksevia hallintokuluja varten. Irtisanottava määrä ei tällöin saa ylittää edellä tarkoitettuihin suorituksiin tarvittavaa määrää.

26 § Lopputilitys

Suoritettuaan tehtävänsä selvitysmiehen tulee ilman aiheetonta viivytystä antaa lopputilitys hallinnostaan laatimalla kertomus koko selvitysmenettelystä. Kertomukseen tulee sisältyä selostus eläkelaitoksen omaisuuden jaosta. Kertomukseen on liitettävä tilinpäätökset, toimintakertomukset ja tilintarkastuskertomukset selvitystilan ajalta. Kertomus liitteineen on annettava tilintarkastajalle, jonka tulee kuukauden kuluessa antaa lopputilitystä ja selvitystilan aikaista hallin-

toa koskeva tilintarkastuskertomus. Lopputilityksestä on annettava tieto Finanssivalvonnalle siten kuin 6 luvun 13 §:ssä säädetään.

Eläkekassan selvitysmiehen on viivytyksettä 1 momentissa tarkoitettujen toimien jälkeen kutsuttava kassankokous koolle tarkastamaan lopputilitys. Kokouskutsusta ja kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä on voimassa, mitä 3 luvun 10—12 §:ssä säädetään, kuitenkin siten, että lopputilitykseen sovelletaan, mitä tilinpäätöksestä säädetään.

Eläkesäätiön selvitysmiehen on viivytyksettä 1 momentissa tarkoitettujen toimien jälkeen kuulutettava lopputilityksestä eläkesäätiön kotipaikkakunnan sanomalehdessä.

27 § Velkojen maksaminen ja omaisuuden jakaminen

Eläkelaitoksen velkojille haetun 24 §:ssä tarkoitetun julkisen haasteen määräpäivän jälkeen selvitysmiehen on maksettava kaikki tiedossa oleva velka eläkelaitoksen jäljellä olevilla varoilla. Jos velka on riittävä tai erääntymätön tai jos sitä ei muusta syystä voida maksaa, tarpeelliset varat on pantava erilleen.

Jos eläkelaitokselle jää varoja sen jälkeen, kun se on suorittanut velkansa ja täyttänyt kaikki muutkin sitoumuksensa, ne käytetään eläkelaitoksen säännöissä määrättyllä tavalla.

28 § Lopputilityksen ja jaon moittiminen

Jos joku tahtoo moittia 26 §:ssä tarkoitettua selvitysmiehen lopputilitystä tai 27 §:ssä tarkoitettua jakoa, kanne eläkelaitosta vastaan on pantava vireille eläkelaitoksen kotipaikan käräjäoikeudessa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun eläkesäätiön lopputilityksestä on esitetty 26 §:n 2 momentissa tarkoitettussa kassankokouksessa tai kun eläkekassan lopputilitys on 26 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla kuulutettu.

13 LUKU LAKISÄÄTEINEN SELVITYSTILA, PURKAMINEN JA KONKURSSI

1 § Eläkelaitoksen selvitystila ja purkaminen

Tätä lukua sovelletaan eläkelaitoksen selvitystilaan ja laitoksen purkamiseen, kun eläkelaitos asetetaan selvitystilaan muusta syystä kuin 12 luvun 21 §:ssä tarkoitettulla perusteella laitoksen luovutettua koko vakuutuskantansa.

Selvitystilamenettelyssä selvitetään eläkelaitoksen varallisuusasema, pyritään luovuttamaan vakuutuskanta sekä sitä vastaavat varat toiselle eläkelaitokselle tai työeläkevakuutusyhtiölle, vakuutuskannan luovutuksen jälkeen suoritetaan laitoksen velat ja jaetaan jäävä omaisuus sekä puretaan eläkelaitos.

2 § Velvollisuus asettaa eläkelaitos selvitystilaan

Eläkelaitos on asetettava selvitystilaan ja purettava:

- 1) jos eläkelaitoksen vähimmäiskoko ei ole kahden viimeksi kuluneen kalenterivuoden päätyessä ole täyttänyt 2 luvun 4 §:ssä säädettyä tai eläkelaitoksen säännöissä määrättyä vähimmäiskokoa eikä voida pitää todennäköisenä, että vähimmäiskoko lähinnä seuraavan neljän kuukauden aikana nousee edellä tarkoitetuista korkeampaan määrään;
- 2) jos eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoma alittaa 7 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan tai 7 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun vähimmäispääomavaatimuksen eikä tilannetta ole korjattu 7 luvun 13 §:ssä säädetyllä tavalla;
- 3) jos eläkelaitoksen kaikki osakkaat lopettavat sen toimintansa, jonka piirissä eläkelaitoksessa vakuutetut henkilöt toimivat;
- 4) jos eläkekassassa ei ole osakkaita;
- 5) jos Finanssivalvonta on määrännyt eläkelaitoksen purettavaksi Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:n perusteella.

Finanssivalvonta voi, jollei vakuutettuja etuuksia vaaranneta, pidentää 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua määräaika enintään vuodeksi ja hakemuksesta antaa 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa päätöksessä määräämensä ehdoin suostumuksen toiminnan jatkamiseen enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

3 § Päätös selvitystilaan asettamisesta

Eläkesäätiön asettamisesta selvitystilaan päättää eläkesäätiön hallitus.

Eläkekassan asettamisesta selvitystilaan päättää kassankokous.

4 § Kassankokous selvitystilan aikana

Selvitystilassa olevan eläkekassan kassankokoukseen sovelletaan kassankokousta koskevia säännöksiä, jollei tämä luvun säännöksistä muuta johdu.

5 § Kutsu kassankokoukseen

Hallituksen on viipymättä kutsuttava kassankokous koolle 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa. Jos Finanssivalvonta on myöntänyt 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua luvan 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräajan jatkamiseksi, hallituksen on kutsuttava kassankokous koolle viipymättä Finanssivalvonnan myöntämän määräajan päätyttyä.

Sen lisäksi, mitä eläkekassan säännöissä määrätään, kutsu on lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkaalle. Hallituksen on annettava tieto kutsusta kassankokoukseen Finanssivalvonnalle.

6 § Selvitystilaan määrääminen

Finanssivalvonnan tulee asettaa eläkelaitos selvitystilaan, jos se havaitsee, ettei eläkelaitos ole 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa tehnyt päätöstä selvitystilaan asettamisesta tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua hakemusta. Finanssivalvonnan on tehtävä tästä merkintä rekisteriin.

7 § Selvitystilan alkaminen

Selvitystila alkaa, kun sitä koskeva eläkesäätiön hallituksen tai eläkekassan kassankokouksen päätös taikka Finanssivalvonnan päätös on tehty.

Selvitystilassa olevan eläkelaitoksen nimeen on lisättävä sana ”selvitystilassa”.

8 § Selvitysmiehen valinta ja määrääminen

Kun eläkesäätiön hallitus tai eläkekassan kassankokous tekee päätöksen selvitystilasta, on samalla valittava vähintään yksi selvitysmies hallituksen ja toimitusjohtajan tilalle. Finanssivalvonnalla on oikeus määrätä yksi selvitysmies edellä tarkoitettua selvitysmiehen lisäksi.

Jollei selvitystilassa olevalla eläkelaitoksella ole rekisteriin merkittyä toimikelpoista selvitysmiestä, Finanssivalvonnan on omasta aloitteestaan tai hakemuksesta määrättävä selvitysmies. Määräämistä voi hakea se, jonka oikeus voi riippua siitä, että eläkelaitoksella on edustaja.

Kun Finanssivalvonta määrää eläkelaitoksen selvitystilaan, Finanssivalvonta määrää vähintään yhden selvitysmiehen ja tekee tästä merkinnän rekisteriin.

9 § Selvitystilan ja selvitysmiehen rekisteröinti

Selvitysmiehen on ilmoitettava selvitystilaan asettamista sekä selvitysmiehen valintaa koskeva päätös Finanssivalvonnalle rekisteriin merkittäväksi.

10 § Selvitysmiehen yleiset tehtävät ja palkkio

Selvitysmies hoitaa eläkelaitoksen asioita selvitystilan aikana. Selvitysmiehen toimikausi jatkuu toistaiseksi. Selvitysmieheen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään hallituksesta ja hallituksen jäsenestä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu. Selvitysmiehen asettamisella peruutetaan 4 luvun 18 §:ssä tarkoitettua muulle nimetyille henkilöille annetut edustus-oikeudet.

Selvitystilan aikana eläkelaitoksen nimen kirjoittaa selvitysmies, tai mikäli heitä on useita, selvitysmiehet yhdessä, jollei selvitysmiehiä asetettaessa ole toisin päätetty.

Selvitysmiehelle maksetaan Finanssivalvonnan hyväksymä palkkio ja kustannusten korvaus eläkelaitoksen varoista. Jolleivät eläkelaitoksen varat riitä palkkion ja kustannusten maksamiseen, puuttuva osa maksetaan ennen muita velkoja niistä varoista, jotka eläkelaitokselta peritään Finanssivalvonnan kustannusten korvaamiseksi.

11 § Selvitystilaa koskevat ilmoitukset

Selvitysmiehen on ilmoitettava selvitystilaa koskevasta päätöksestä virallisessa lehdessä ja annettava tieto ilmoituksesta ainakin yhdessä eläkelaitoksen kotipaikan sanomalehdessä tai eläkelaitoksen internetsivuilla. Lisäksi selvitysmiehen on ilmoitettava selvitystilän vaikutuksista eläkkeisiin ja muihin etuuksiin eläkelaitoksen internetsivuilla ja viipymättä lähetettävä ilmoitus kirjallisesti sitä pyytävälle vakuutetulle, eläkkeen- ja muun etuudensaajalle sekä edunsaajalle.

Selvitysmiehen on säännöllisesti tiedotettava velkojille selvitystilän edistymisestä Finanssivalvonnan erikseen määräämällä tavalla.

12 § Julkinen haaste

Selvitysmiehen on viipymättä haettava julkinen haaste eläkelaitoksen velkojille. Haastetta haetaan Finanssivalvonnalta, joka merkitsee haasteen antamisen rekisteriin.

Julkisessa haasteessa on mainittava, että eläkelaitoksessa vakuutettujen, eläkkeen- ja muun etuudensaajien ja edunsaajien ei tarvitse ilmoittaa saataviaan selvitystilassa eikä niiden 27 §:ssä tarkoitettua etuoikeutta tarvitse vaatia. Muutoin haasteesta on voimassa, mitä julkisesta haasteesta annetussa laissa (729/2003) säädetään.

13 § Ilmoitus tunnetuille velkojille

Selvitysmiehen on toimitettava ilmoitus julkisesta haasteesta eläkelaitoksen tunnetuille velkojille. Ilmoituksessa on mainittava noudatettavat määräajat, seuraamukset niiden laiminlyönnistä, toimielin tai viranomainen, joka on toimivaltainen ottamaan vastaan saatavia koskevat ilmoitukset tai huomautukset, sekä se, onko velkojan vaadittava saatavaa, joka on etuoikeutettu tai jonka vakuutena on esinevakuus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta ei sovelleta eläkelaitoksessa vakuutettuihin, eläkkeen- ja muun etuudensaajiin ja edunsaajiin.

14 § Saatavien ilmoittaminen

Velkojan on ilmoitettava 13 §:ssä tarkoitettulle toimielimelle tai viranomaiselle saatavan laji, sen syntymisaika ja määrä. Lisäksi velkojan on ilmoitettava, vetoaako hän saatavan osalta etuoikeuteen, esinevakuuteen tai omistuksenpidätysehtoon, sekä se, mitä omaisuutta hänen vakuutensa koskee. Selvitysmiehelle on toimitettava jäljennökset mahdollisista todisteena olevista asiakirjoista.

15 § Tilinpäätös ja toimintakertomus selvitystilaa edeltävältä ajalta

Kun eläkelaitos on asetettu selvitystilaan, selvitysmiehen on viipymättä laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus siltä selvitystilaa edeltävältä ajalta, jolta tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei vielä ole laadittu. Tilinpäätös on tilintarkastettava. Jos edelliseltä tilikaudelta ei ole laadittu tilinpäätöstä ja toimintakertomusta, on tältä tilikaudelta annettava erillinen tilinpäätös ja toimintakertomus. Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on kohtuullista palkkiota vastaan myötävai-
kutettava tilinpäätöksen laatimiseen.

Kassankokous on mahdollisimman pian kutsuttava koolle käsittelemään ne tilinpäätökset ja toimintakertomukset, joita sille ei vielä ole esitetty.

16 § Tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastus ja erityinen tarkastus

Selvitysmiehen on laadittava kultakin tilikaudelta tilinpäätös ja toimintakertomus. Eläkekassassa tilinpäätös ja toimintakertomus on esitettävä varsinaisen kassankokouksen hyväksyttäväksi

neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Jollei selvitystilaa ole kahden vuoden kuluessa saatettu loppuun, hänen on samalla ilmoitettava, mistä syystä se on viivästynyt. Tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta on viipymättä annettava jäljennös Finanssivalvonnalle.

Tilintarkastajien tehtävä ei lakkaa eläkelaitoksen joutuessa selvitystilaan. Selvitystilan aikana noudatetaan 5 luvun säännöksiä tilintarkastuksesta ja erityisestä tarkastuksesta, jollei jäljempänä toisin säädetä. Tilintarkastuskertomuksen tulee sisältää lausuma siitä, onko selvitystilaa tilintarkastajien mielestä tarpeettomasti pitkitetty ja onko selvitysmies muuten toiminut asianmukaisesti.

17 § Vakuutuskannan luovuttaminen

Eläkelaitoksen selvitystilassa selvitysmiehen tulee pyrkiä niin pian kuin mahdollista saamaan aikaan sopimus vakuutuskannan luovuttamisesta yhden tai useamman 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetun eläkelaitoksen tai työeläkevakuutusyhtiön kanssa. Vakuutuskanta voidaan luovuttaa myös osissa yhdelle tai useammalle edellä tarkoitettulle vakuutuslaitokselle.

18 § Vakuutuskannan luovutuksessa siirtyvä omaisuus

Luovutettaessa vakuutuskanta 17 §:ssä tarkoitettulla tavalla vastaanottavalle eläkelaitokselle on siirrettävä omaisuutta siirtyvää vastuuvetäjä ja siihen sisältyvää 19 tai 20 §:ssä tarkoitettua siirtyvää vakavaraisuuspääomaa vastaava määrä. Siirrettävä omaisuus arvostetaan käypään arvoon.

19 § Siirtyvä vakavaraisuuspääoma vakavaraisuuden vähimmäismäärän alittuessa

Kun eläkelaitos on asetettu tai Finanssivalvonta on määrännyt eläkelaitoksen selvitystilaan 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla perusteella, eläkekassan vakuutuskannan vastaanottajalle on siirrettävä 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettua vakavaraisuuspääomaa vähintään 24 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakavaraisuusrajaa vastaava määrä ja eläkesäätiön vakuutuskannan vastaanottajalle on siirrettävä vakavaraisuuspääomaa vähintään vakuutuskannan luovutushetkellä laskettua vakavaraisuusrajaa vastaava määrä. Jos eläkekassan varat alittavat 24 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakavaraisuusrajan, eläkekassan osakkaiden on täydennettävä varoja edellä tarkoitettuun vakavaraisuusrajaan saakka. Jos eläkesäätiön varat alittavat vakuutuskannan luovutushetkellä lasketun vakavaraisuusrajan, eläkesäätiön osakkaiden on täydennettävä eläkesäätiön varoja edellä tarkoitettuun vakavaraisuusrajaan saakka.

Jos eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoma vakuutuskannan luovutushetkellä on suurempi kuin vakavaraisuusrajaa vastaava määrä, vakavaraisuuspääoma siirretään kokonaisuudessaan vakuutuskannan vastaanottajalle. Vakuutuskannan vastaanottajalle siirretään vakavaraisuuspääomaa kuitenkin enintään 12 luvun 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa prosenttiosuutta käyttäen laskettu määrä.

20 § Siirtyvä vakavaraisuuspääoma vakavaraisuuden vähimmäismäärän ylittyessä

Kun eläkelaitos on asetettu selvitystilaan muulla kuin 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisella perusteella, vakuutuskannan vastaanottajalle on luovutettava 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettua vakavaraisuuspääomaa 12 luvun 12 §:ssä tarkoitettua sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa prosenttiosuutta käyttäen laskettu määrä.

Jos luovuttavasta eläkelaitoksesta työeläkevakuutusyhtiöön siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrä muodostuisi suuremmaksi kuin luovutettavaa vakuutuskantaa vastaava osuus vakavaraisuuspääomasta, eläkelaitoksesta luovutetaan luovutettavaa vakuutuskantaa vastaava osuus, ja osakkaan on täydennettävä siirtyvää vakavaraisuuspääomaa siten, että se vastaa 1 momentissa säädettyä määrää.

21 § Vakuutustoiminnan rajoittaminen

Selvitystilassa eläkelaitoksen tulee jatkaa vakuutustoimintaa vakuutuskannan luovuttamiseen asti vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä vakuutettujen etujen turvaamiseksi.

Selvitystilassa olevan eläkekassan osakkaan tulee viipymättä järjestää 1 §:ssä tarkoitettu eläketurva, jonka oikeusperuste on syntynyt selvitystilaan asettamisen jälkeen, toisessa eläkelaitoksessa.

Selvitystilassa eläkekassa ei saa vakuuttaa uusia henkilöitä, ellei 1 momentista muuta johdu.

22 § Maksettavaksi erääntyneen eläkkeen ja muun etuuden suorittaminen

Eläke tai muu etuus, joka on erääntynyt maksettavaksi selvitystilan aikana tai sitä ennen, on suoritettava.

23 § Toimintasuunnitelma

Selvitysmiehen on laadittava eläkelaitokselle selvitystilaa koskeva toimintasuunnitelma, joka sisältää eläkelaitoksen velat ja ehdotuksen niiden suorittamiseksi selvitystilan aikana. Suunnitelmassa on mainittava seuraavat velat:

1. arvio selvitystilan aikana erääntyvistä eläkkeistä ja muista etuuksista;
2. velat, joiden vakuutena on esineoikeus eläkelaitoksen omaisuuteen;
3. selvitystilamenettelystä johtuvat eläkelaitoksen toiminnasta aiheutuvat juoksevat hallintokulut;
4. ennen selvitystilan alkamista maksettavaksi erääntyneet eläkkeet ja muut etuudet, jotka ovat suorittamatta; sekä
5. muut mahdolliset velat, joiden oikeusperuste on syntynyt ennen selvitystilan alkamista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu suunnitelma on toimitettava Finanssivalvonnalle hyväksyttäväksi.

24 § Eläkekassan osakkaan vastuu

Eläkekassan osakkaan velvollisuus maksaa eläkekassalle vakuutusmaksuja, ei koske vastuita, jotka syntyvät sen jälkeen, kun eläkekassa on asetettu selvitystilaan ja kun osakas on järjestänyt eläketurvan 21 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Selvitystilaan asettamispäivänä on laskettava eläkekassan 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettu vastuovelka, 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettu vakavaraisuuspääoma ja 7 luvun 6 §:ssä tarkoitettu vakavaraisuusraja. Jos eläkekassan vakavaraisuus alittaa sen jälkeen, kun osakkaat ovat maksaneet kassalle 1 momentissa tarkoitettujen vakuutusmaksujen edellä tarkoitettujen vakavaraisuusrajan, eläkekassan osakkaan on maksettava kassalle lisämaksua tai asetettava hyväksyttävä vakuus edellä tarkoitettujen vakavaraisuusrajan kattamiseksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lisämaksu määräytyy osakkaan eläkekassassa sinä tilikauteina, kun kassa on asetettu selvitystilaan, vakuuttamien vuotuisen ennakonpidätyksen alaisen palkan ja luontaisetujen raha-arvon mukaisessa suhteessa kaikkien eläkekassassa edellä tarkoitettuna tilikautena vakuutettujen vuotuisesta ennakonpidätyksen alaisesta palkkasummasta luontaisetujen raha-arvo mukaan luettuna. Velvollisuutta suorittaa 2 momentissa tarkoitettua lisämaksua sovelletaan myös osakkaaseen, joka on eronnut tai erotettu eläkekassasta sen tilikauden aikana, jolloin kassa on asetettu selvitystilaan.

Selvitystilan asettamisen jälkeen tapahtuvalla eläkekassan varojen arvonmuutoksella ei ole vaikutusta osakkaan maksuvelvollisuuden määrään.

25 § Eläkesäätiön osakkaan vastuu

Eläkesäätiön osakkaan vastuu 7 luvun 4 §:ssä tarkoitetuista vakuutusmaksuista jatkuu, vaikka eläkesäätiö on asetettu selvitystilaan. Selvitystilaan asettamisen jälkeen tapahtuva eläkesäätiön

varojen arvonmuutos huomioidaan laskettaessa osakkaan 7 luvun 4 §:ssä tarkoitettua vakuutusmaksun määrää.

Eläkesäätiön osakkaan vastuu säätiön velvoitteista päättyy, kun vakuutuskanta on luovutettu 17 ja 18 §:ssä tarkoitetulla tavalla ja kaikki muut eläkesäätiön velat on maksettu tai niistä on asetettu hyväksyttävä vakuus ja eläkesäätiö on purkautunut.

26 § Vaatimus saatavan välittömäksi maksamiseksi

Selvitystilassa olevan eläkelaitoksen saatava osakkaalta voidaan irtisanoa maksettavaksi välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos eläkelaitokselta puuttuu käteisiä varoja sen selvitysmenettelystä johtuvia 23 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja kuluja varten. Eläkesäätiön saatava osakkaalta voidaan irtisanoa myös niitä eläkkeitä ja etuuksia varten, jotka eläkesäätiön on 22 §:n mukaan suoritettava. Irtisanottava määrä ei tällöin saa ylittää 23 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 22 §:ssä tarkoitettuihin suorituksiin tarvittavaa määrää.

Kun 17 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu sopimus vakuutuskannan luovuttamisesta on tehty, voidaan sen lisäksi, mitä edellä säädetään, selvitystilassa olevan eläkelaitoksen saatava osakkaalta irtisanoa maksettavaksi kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta, vaikka pidemmästä irtisanomisajasta olisi sovittu.

27 § Etuoikeutetut velkojat

Selvitystilassa olevassa eläkelaitoksessa vakuutetuilla, eläkkeensaajilla ja muiden etuuksien saajilla sekä edunsaajilla on osuudestaan 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun vastuovelkaan keskenään samanlainen etuoikeus eläkelaitoksen omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla on pantattuun omaisuuteen.

Tässä pykälässä säädetty etuoikeus ei huononna käteispannin eikä omaisuuden myönnetyn kiinnityksen haltijan oikeutta eikä estä suorittamasta 22 §:ssä ja 23 §:n 1—4 kohdassa tarkoitettuja velkoja selvitystilan aikana.

28 § Velkojen maksaminen ja omaisuuden jakaminen

Eläkelaitoksen velkojille haetun 12 §:ssä tarkoitetun julkisen haasteen määräpäivän jälkeen selvitysmiehen on maksettava kaikki tiedossa oleva velka eläkelaitoksen jäljellä olevilla varoilla sen jälkeen, kun eläkelaitoksen vakuutuskanta on luovutettu 17 ja 18 §:ssä tarkoitetulla tavalla ja vakavaraispääomaa siirretty vastaanottavalla vakuutuslaitokselle 19 tai 20 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Jos velka on riitainen tai eräänmätön tai jos sitä ei muusta syystä voida maksaa, tarpeelliset varat on pantava erilleen.

Jos eläkelaitokselle jää varoja sen jälkeen, kun se on suorittanut velkansa ja täyttänyt kaikki muutkin sitoumuksensa, ne käytetään eläkelaitoksen säännöissä määrättyllä tavalla.

29 § Lopputilitys

Suoritettuaan tehtävänsä selvitysmiehen tulee ilman aiheetonta viivytystä antaa lopputilitys hallinnostaan laatimalla kertomus koko selvitysmenettelystä. Kertomukseen tulee sisältyä selostus eläkelaitoksen vakuutuskannan luovuttamisesta ja omaisuuden jaosta. Kertomukseen on liitettävä tilinpäätökset, toimintakertomukset ja tilintarkastuskertomukset selvitystilan ajalta. Kertomus liitteineen on annettava tilintarkastajille, joiden tulee kuukauden kuluessa antaa lopputilitystä ja selvitystilan aikaista hallintoa koskeva tilintarkastuskertomus. Lopputilityksestä on annettava tieto Finanssivalvonnalle siten kuin 6 luvun 13 §:ssä säädetään.

Eläkekassan selvitysmiehen on viivytyksettä 1 momentissa tarkoitettujen toimien jälkeen kutsuttava kassankokous koolle tarkastamaan lopputilitys. Kokouskutsusta ja kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä on voimassa, mitä 3 luvun 10—12 §:ssä säädetään, kuitenkin siten, että lopputilitykseen sovelletaan, mitä tilinpäätöksestä säädetään.

Eläkesäätiön selvitysmiehen on viivytyksettä 1 momentissa tarkoitettujen toimien jälkeen kuulutettava lopputilityksestä eläkesäätiön kotipaikkakunnan sanomalehdessä.

30 § Lopputilityksen ja jaon moittiminen

Jos joku tahtoo moittia 28 §:ssä tarkoitettua jakoa tai 29 §:ssä tarkoitettua selvitysmiehen lopputilitystä, kanne eläkelaitosta vastaan on pantava vireille eläkelaitoksen kotipaikan käräjäoikeudessa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun eläkesäätiön lopputilityksestä on 29 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla kuulutettu tai kun eläkekassan lopputilitys on esitetty 29 §:n 2 momentissa tarkoitettussa kassankokouksessa.

31 § Ilmoitus vastuun siirrosta eläkkeen- ja muun etuudensaajalle

Vakuutuskannan vastaanottaneen eläkelaitoksen on ilmoitettava vastuun siirrosta eläkkeen ja muun etuuden saajalle viimeistään vakuutuskannan siirron jälkeen tapahtuvan ensimmäisen etuuden maksun yhteydessä.

32 § Purkautuminen ja rekisteristä poistaminen

Eläkesäätiö katsotaan puretuksi, kun lopputilitys on annettu Finanssivalvonnalle. Eläkekassa katsotaan puretuksi, kun selvitysmies on esittänyt lopputilityksen kassankokoukselle.

Selvitysmiehen on viipymättä ilmoitettava purkamisesta Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonnan on tehtävä eläkelaitoksen purkamisesta merkintä rekisteriin sekä ilmoitettava asiasta patenti- ja rekisterihallitukselle kaupparekisteriin tehtävää merkintää varten. Eläkelaitos on poistettu rekisteristä, kun päätös siitä on merkitty rekisteriin.

Lopputilitys, tilikirjat, eläkelaitoksen hallintoelinten kokouspöytäkirjat sekä muut eläkelaitoksen toimintaan olennaisesti liittyvät asiakirjat on säilytettävä Finanssivalvonnan hyväksymällä tavalla kymmenen vuotta sen jälkeen, kun merkintä eläkelaitoksen purkamisesta on tehty Finanssivalvonnan rekisteriin.

33 § Toiminta purkautumisen jälkeen

Purettu eläkelaitos ei voi purkautumisen jälkeen hankkia oikeuksia eikä tehdä sitoumuksia. Eläkelaitoksen puolesta sen purkautumisen jälkeen tehdystä oikeustoimesta vastaavat toimesta päättäneet ja tekijät yhteisvastuullisesti. Selvitysmies voi kuitenkin ryhtyä toimenpiteeseen selvitystoimen aloittamiseksi tai hakea eläkelaitoksen asettamista konkurssiin. Eläkelaitoksen kanssa sen purkautumisen jälkeen tehdyn sopimuksen vastapuoli voi luopua sopimuksesta, jos hän ei tiennyt purkautumisesta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voivat eläkekassan osakkaat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa lopputilityksen käsitelleessä kassankokouksessa edustetusta äänimäärästä, vaatia selvitysmiestä kutsumaan kassankokouksen koolle käsittelemään 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettua kanteen nostamista. Jos selvitysmies ei kutsu kassankokousta koolle, Finanssivalvonta kutsuu kassankokouksen siten kuin 3 luvun 10 §:n 2 momentissa säädetään. Kanne on nostettava vuoden kuluessa lopputilityksen esittämisestä.

Haasteen ja muun tiedoksiannon toimittamiseen purkautuneelle eläkelaitokselle sovelletaan, mitä 16 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään.

34 § Selvitystilän jatkaminen

Selvitystilaa on jatkettava, jos eläkelaitoksen purkamisen jälkeen ilmaantuu uusia varoja, eläkelaitosta vastaan nostetaan kanne tai muutoin tarvitaan selvitystoimenpiteitä. Selvitysmiehen on viipymättä tehtävä selvitystilän jatkamisesta ilmoitus Finanssivalvonnalle rekisteröimistä varten. Eläkekassassa kutsu jatkettua selvitystilän ensimmäiseen kassankokoukseen on toimitettava eläkekassan sääntöjen mukaisesti. Lisäksi kirjallinen kutsu on lähetettävä jokaiselle osakkaalle, jonka osoite on eläkelaitoksen tiedossa. Jos selvitystä jatkettaessa eläkelaitoksella ei ole toimikelpoista selvitysmiestä, Finanssivalvonnan on määrättävä hakemuksesta väliaikainen selvitysmies sen mukaan kuin 8 §:n 2 momentissa säädetään.

Jos eläkelaitoksen rekisteristä poistamisen jälkeen tarvitaan selvitystoimia, Finanssivalvonnan on määrättävä eläkelaitos selvitystilaan sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee. Jos

eläkelaitokselle tulevien uusien varojen määrä on vähäinen, Finanssivalvonta voi määrätä ne tilitettäväksi valtiolle tai käytettäväksi eläkelaitoksen toimintaan läheisesti liittyvään käyttötarkoitukseen ilman selvitysmenettelyä. Jos selvitysmenettelyn jatkamista ei ole katsottava muusta syystä kuin uusien varojen vähäisyyden vuoksi tarpeelliseksi, selvitysmiehet voivat suorittaa asiassa tarvittavat toimenpiteet. Selvitysmiehen on laadittava toimenpiteistään selvitys ja toimitettava se osakkaille sekä muille jako-osuuteen oikeutetuille.

Selvitystilaa ei kuitenkaan jatketa 1 tai 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa, jos eläkelaitoksen varat eivät riitä selvityskulujen suorittamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa, eikä osakas, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastatakseen selvitysmenettelyn kustannuksista.

35 § Eläkesäätiön selvitystilän lopettaminen ja vakuutustoiminnan jatkaminen

Jos eläkesäätiö selvitystilän aikana täyttää 2 §:n 1 momentin 1 - 3 kohdassa tarkoitetut vaatimukset, selvitysmiehen on kutsuttava eläkesäätiön osakkaat koolle päättämään vakuutustoiminnan jatkamisesta. Osakkaat voivat, tilintarkastajan annettua asiasta lausuntonsa, yksimielisesti päättää selvitystilän lopettamisesta ja vakuutustoiminnan jatkamisesta.

Kun päätös selvitystilän lopettamisesta ja eläkesäätiön toiminnan jatkamisesta on tehty, eläkesäätiölle on valittava hallitus eläkesäätiön säännöissä määrätyllä tavalla. Selvitysmiehen tehtävä päättyy, kun hallitus on valittu. Selvitysmiehen on annettava toiminnastaan 29 §:ssä tarkoitettu lopputilitys.

Hallituksen on viipymättä tehtävä ilmoitus selvitystilän lopettamista koskevasta päätöksestä Finanssivalvonnalle rekisteriin merkittäväksi. Ilmoitukseen on liitettävä 1 momentissa tarkoitettu tilintarkastajan lausunto.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä edellä tarkoitettun ilmoituksen sisällöstä.

36 § Konkurssiin luovuttaminen ja edustaminen konkurssin aikana

Eläkelaitoksen omaisuus voidaan luovuttaa konkurssiin vain hallituksen tai, jos eläkelaitos on selvitystilassa, vain selvitysmiehen päätöksen perusteella.

Konkurssin aikana eläkelaitosta edustavat konkurssivelallisena hallitus ja toimitusjohtaja taikka ennen konkurssin alkamista valitut selvitysmiehet. Konkurssin aikana voidaan valita uusia hallituksen jäseniä tai uusia selvitysmiehiä.

Konkurssissa olevan eläkelaitoksen nimeen on lisättävä sana ”konkurssitilassa”.

Tuomioistuimen on, jos Finanssivalvonta tekee siitä esityksen, määrättävä pesänhoitajaksi myös yksi Finanssivalvonnan ehdottama henkilö.

37 § Etuoikeutetut velkojat konkurssissa

Mitä 27 §:ssä säädetään velkojen etuoikeudesta, sovelletaan myös eläkelaitoksen konkurssissa.

38 § Purkaminen ja rekisteristä poistaminen konkurssin johdosta

Jos konkurssin päättyessä omaisuutta ei ole jäljellä, eläkelaitos katsotaan purkautuneeksi, kun lopputilitys konkurssissa on hyväksytty. Purkamisesta pesänhoitajan on viivytyksettä tehtävä ilmoitus Oikeusrekisterikeskukselle, josta tieto välitetään Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonnan on tehtävä eläkelaitoksen purkamisesta merkintä rekisteriin. Eläkelaitos on poistettu rekisteristä, kun päätös siitä on merkitty rekisteriin.

39 § Konkurssin päättyminen selvitystilaan

Jos omaisuutta on konkurssin päättyessä jäljellä, eikä eläkelaitos ollut selvitystilassa, kun sen omaisuus luovutettiin konkurssiin, hallituksen on mahdollisimman pian päätettävä eläkelaitoksen asettamisesta selvitystilaan.

Jos omaisuutta on konkurssin päättyessä jäljellä ja eläkelaitos oli selvitystilassa, kun sen omaisuus luovutettiin konkurssiin, sovelletaan, mitä 34 §:ssä säädetään.

14 LUKU VAHINGONKORVAUS

1 § Johtohenkilön vahingonkorvausvelvollisuus

Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on korvattava vahinko, jonka hän on tehtävässään 4 luvun 1 §:ssä säädetyn huolellisuusvelvoitteen vastaisesti tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut eläkelaitokselle.

Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on korvattava myös vahinko, jonka hän on tehtävässään muuten tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, eläkelaitoksen sääntöjä, ministeriön tai Finanssivalvonnan määräyksiä rikkomalla tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut eläkelaitokselle, osakkaalle tai muulle henkilölle.

Jos vahinko on aiheutettu rikkomalla tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä muulla tavalla kuin pelkästään rikkomalla 1 luvussa tarkoitettuja periaatteita tai 4 luvun 1 §:ssä säädettyä huolellisuusvelvoitetta, tai jos vahinko on aiheutettu rikkomalla ministeriön tai Finanssivalvonnan määräyksiä tai eläkelaitoksen sääntöjä, vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita toimineensa huolellisesti. Sama koskee vahinkoa, joka on aiheutettu eläkelaitoksen lähipiiriin kuuluvan eduksi tehdyllä toimella.

2 § Eläkekassan osakkaan vahingonkorvausvelvollisuus

Eläkekassan osakkaan on korvattava vahinko, jonka hän on myötävaikuttamalla tämän lain tai eläkekassan sääntöjen rikkomiseen tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut eläkekassalle, toiselle osakkaalle tai muulle henkilölle.

3 § Kassankokouksen puheenjohtajan vahingonkorvausvelvollisuus

Eläkekassan kassankokouksen puheenjohtajan on korvattava vahinko, jonka hän on tehtävässään tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, eläkekassan sääntöjä tai Finanssivalvonnan määräyksiä rikkomalla tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut eläkekassalle, osakkaalle tai muulle henkilölle.

4 § Sovittelu ja korvausvastuun jakaantuminen

Vahingonkorvauksen sovittelusta ja korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

5 § Päätös vahingonkorvauskanteen nostamiseksi

Vahingonkorvauskanteen nostamisesta eläkelaitoksen lukuun 1 - 3 §:n perusteella päättää eläkekassassa kassankokous ja eläkesäätiössä hallitus. Eläkekassan hallituksella on kuitenkin oikeus päättää rangaistavaan tekoon perustuvan korvauskanteen nostamisesta. Eläkekassan kassankokouksen päätös vastuuvapauden myöntämisestä tai kanteen nostamatta jättämisestä hallituksen jäsenelle, edustajiston jäsenelle tai toimitusjohtajalle ei ole sitova, jos kassankokoukselle ei ole annettu olennaisesti oikeita ja riittäviä tietoja korvausvelvollisuuden perusteena olevasta päätöksestä tai toimenpiteestä. Päätös vastuuvapauden myöntämisestä ei sido eläkelaitoksen selvitysmiestä tai konkurssipesää, jos eläkelaitos asetetaan selvitystilaan tai konkurssiin hakemuksesta tai Finanssivalvonnan määräyksestä, joka tehdään kahden vuoden kuluessa päätöksestä.

6 § Osakkaiden oikeus ajaa kannetta eläkekassan hyväksi

Yhdellä tai useammalla osakkaalla on oikeus ajaa omissa nimissään kannetta vahingonkorvauksen suorittamiseksi eläkekassalle 1-3 §:n nojalla, jos kannetta vireille pantaessa on todennäköistä, ettei eläkekassa huolehdi vahingonkorvausvaatimuksen toteuttamisesta ja:

- 1) kantajilla on eläkekassassa vähintään yksi kymmenesosa osakkaiden äänivallasta; tai

- 2) osoitetaan, että vahingonkorvausvaatimuksen toteuttamatta jättäminen olisi 1 luvun 7 §:n yhdenvertaisuusperiaatteen vastaista.

Eläkekassalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Kannea ajavat osakkaat vastaavat itse oikeudenkäyntikuluista, mutta heillä on oikeus saada niistä korvaus eläkekassalta, jos oikeudenkäynnillä saavat varat siihen riittävät.

Jos korvausvelvollinen on saanut kassankokouksen päätöksellä vastuuvapauden, kanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa kassankokouksen päätöksestä. Jos samassa kassankokouksessa on vaadittu ja kannatettu 5 luvun 8 §:n mukaista erityisen tarkastuksen toimittamista, kanne voidaan kuitenkin nostaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tarkastuksesta annettu lausunto on esitetty kassankokouksessa tai hakemus tarkastajan määräämiseksi on hylätty.

7 § Kanneoikeuden vanhentuminen

Tämän luvun 1–3 §:n nojalla ajettava muuhun kuin rangaistavaan tekoon perustuva kanne on nostettava:

- 1) hallituksen jäsentä tai toimitusjohtajaa vastaan viiden vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jona kanteen perusteena oleva päätös tehtiin tai kanteen perusteena olevaan toimenpiteeseen ryhdyttiin;
- 2) tilintarkastajaa vastaan viiden vuoden kuluessa siitä, kun kanteen perusteena oleva tilintarkastuskertomus, lausunto tai todistus esitettiin; ja
- 3) osakasta, kassankokouksen puheenjohtajaa ja edustajiston jäsentä vastaan viiden vuoden kuluessa päätöksestä tai toimenpiteestä, johon kanne perustuu.

Jos eläkelaitoksen lukuun ajettavan kanteen nostamisen määräaika on kulunut loppuun, ei 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua kannetta voida nostaa sen jälkeen, kun kuukausi on kulunut konkurssissa toimitetusta valvonnasta.

8 § Pakottavuus

Eläkelaitoksen säännöissä ei voida rajoittaa eläkelaitoksen 2 ja 3 §:n mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen, jos vahinko on aiheutettu:

- 1) rikkomalla tämän lain tai sen nojalla sovellettavia säännöksiä tai määräyksiä, joista ei voida poiketa eläkelaitoksen sääntöjen määräyksellä; taikka
- 2) muuten tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta.

Eläkelaitoksen oikeutta vahingonkorvaukseen voidaan muuten eläkelaitoksen säännöissä rajoittaa vain kaikkien osakkaiden suostumuksella.

Eläkelaitoksen säännöissä ei voida rajoittaa osakkaan tai muun henkilön tämän luvun mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen tai kanteen ajamiseen.

15 LUKU RANGAISTUSÄÄNNÖKSET

1 § Eläkelaitostoiminnan luvaton harjoittaminen

Joka tahallaan

- 1) harjoittaa eläkelaitostoimintaa 1 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentin, 4 §:n, 2 luvun 12 §:n tai 13 luvun 2 §:n säännösten vastaisesti tai
- 2) ottaa eläkelaitokseen uusia vakuutettuja 13 luvun 21 §:n 3 momentin vastaisesti tai toimii Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:n 8 momentin nojalla annetun toiminnan lopettamista koskevan määräyksen vastaisesti on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *eläkelaitostoiminnan luvattomasta harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

2 § Eläkelaitosrikos

Joka tahallaan

- 1) toimii toisen välikätenä 3 luvun 17 ja 18 §:ssä taikka eläkekassan säännöissä olevan äänioikeuden rajoittamista koskevan määräyksen kiertämiseksi,
- 2) jakaa eläkelaitoksen varoja 8 luvun 2 §:n vastaisesti tai

- 3) luovuttaa tai panttaa eläkelaitoksen hallinnassa olevaa omaisuutta Finanssivalvonnan 9 luvun 2 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädettyä ankarampaa rangaistusta, *eläkelaitosrikkoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

3 § Eläkelaitosrikkomus

Joka tahallaan

- 1) rikkoo, mitä kassankokouksen pöytäkirjan nähtävillä pitämisestä säädetään 3 luvun 17 §:n 3 momentissa,
- 2) rikkoo 8 luvun 4 §:ssä säädettyä omisturajoitusta,³⁾ jättää toimittamatta 4 luvun 25 §:n, 7 luvun 10 §:n, 9 luvun 5 §:n, 13 luvun 9, 32, 35 §:n tai Finanssivalvonnasta annetun lain 31 §:n mukaan Finanssivalvonnalle annettavan tiedon tai muun ilmoituksen tai
- 3) rikkoo 6 luvun 1-10 §:ää, 10 luvun 16 §:ää, 11 luvun 17 §:ää, 12 luvun 26 §:ää tai 13 luvun 29 §:ää, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *eläkelaitosrikkomuksesta* sakkoon.

Eläkelaitosrikkomuksesta tuomitaan myös se, joka törkeästi huolimattomuudesta menettelee 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

4 § Rangaistusseuraamukset salassapitovelvollisuuden rikkomisesta

Rangaistus 16 luvun 6 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

16 LUKU ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

1 § Toimivaltainen tuomioistuin

Sen estämättä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvussa säädetään riita-asiain oikeuspaikasta, saa 14 luvun 6 §:ssä ja 7 §:ssä tarkoitettua korvauskannetta ajaa eläkelaitoksen kotipaikan käräjäoikeudessa. Sama tuomioistuin voi käsitellä myös rikokseen perustuvan korvausvaatimuksen.

2 § Välimiesmenettely

Välimiesmenettelyssä voidaan ratkaista vain riita-asia 14 luvun mukaisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta. Eläkelaitoksen säännöissä voi olla määräys, jonka mukaan edellä tarkoitettu riita-asia ratkaistaan välimiesmenettelyssä. Tällaisella määräyksellä on sama vaikutus kuin välityssopimuksella.

Välitystuomio on ilmoitettava Finanssivalvonnalle 9 luvussa tarkoitettuun rekisteriin merkittäväksi.

3 § Tiedoksiannot eläkelaitokselle

Haaste ja muu tiedoksianto katsotaan toimitetuksi eläkelaitokselle, kun se on annettu tiedoksi hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle tai muulle henkilölle, jolla on yksin tai yhdessä toisen kanssa oikeus tämän lain nojalla edustaa eläkelaitosta.

Jollei ketään 1 momentissa tarkoitetuista eläkelaitoksen edustajista ole merkitty kaupparekisteriin, tiedoksianto voidaan toimittaa luovuttamalla asiakirjat jollekulle eläkelaitoksen palveluksessa olevalle tai, jos tällaista henkilöä ei tavata, eläkelaitoksen kotipaikan poliisiviranomaiselle noudattaen lisäksi, mitä oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 7§:n 2–4 momentissa säädetään.

4 § Salassapitovelvollisuus

Joka eläkelaitoksen tai sen toimintaan liittyviä palveluita tuottavan yhteisön palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai eläkelaitoksen antaman toimeksiannon perus-

teella tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka tämän luvun 5 tai 6 §:n nojalla on saanut tietää eläkelaitoksen, osakkaan, edunsaajan tai jonkun muun taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammattisalaisuudesta taikka jonkun henkilön terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan, ei saa tätä ilmaista sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tiedon ilmaisemiseen tai jollei laissa ole muuta säädetty.

5 § Eläkelaitoksen oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja

Sen estämättä, mitä 4 §:ssä säädetään, eläkelaitoksella on oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

- 1) sosiaali- ja terveysministeriölle, jos tiedot ovat tarpeen sen tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi;
- 1) vakuutusyhtiölle jälleenvakuutuksen järjestämistä varten;
- 2) yhteisölle, joka tuottaa eläkelaitokselle sen toimintaan liittyviä palveluita tai sille, joka hoitaa eläkelaitoksen antamaa tehtävää toimeksiannon perusteella;
- 3) vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai sen jäsenenä olevalle sinne käsiteltäväksi saatetun asian hoitamista varten;
- 4) eläkelaitokseen kohdistuneista rikoksista sekä siltä haetuista etuuksista toiselle vakuutuslaitokselle, jos tämä on tarpeen vakuutuslaitoksiin kohdistuvan rikollisuuden ehkäisemiseksi ja jos tietosuojalautakunta on antanut tietojenkäsittelyyn henkilötietolain ([523/1999](#)) 43 §:ssä tarkoitetun luvan;
- 5) Finanssivalvonnan luvalla historiallista tai tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten, jos on ilmeistä, ettei tietojen antaminen loukkaa etuja, joiden suojaksi vaitiolovelvollisuus on säädetty; lupa voidaan antaa määräajaksi ja siihen on liitettävä yleisen ja yksityisen edun suojaamiseksi tarpeelliset määräykset; lupa voidaan peruuttaa, milloin siihen harkitaan olevan syytä; sekä
- 6) Suomen syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi sekä Finanssivalvonnalle; terveydentilaan liittyviä tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle vakuutus- tai eläkelaitokseen kohdistuvan petosrikoksen estämistä, selvittämistä ja syytteenpanoa varten.

Eläkelaitos voi luovuttaa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ainoastaan sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeen mainitussa momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi.

6 § Sosiaali- ja terveysministeriön oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

- 1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;
- 2) Finanssivalvonnalle, jos tiedot ovat tarpeen sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

LISÄELÄKESÄÄTIÖ- JA LISÄELÄKEKASSALAKI

1 LUKU LAIN SOVELTAMISALA JA TOIMINNAN KESKEISET PERIAATTEET

1 § Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomen lain mukaan rekisteröityyn muuta sosiaalista eläkevakuutustoimintaa kuin lakisääteistä eläkevakuuttamista (*lisäeläkevakuutustoiminta*) harjoittavaan lisäeläkesäätiöön ja lisäeläkekassaan.

Eläkelaitos ei saa harjoittaa muuta kuin tässä laissa tarkoitettua vakuutustoimintaa.

2 § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *eläkelaitoksella* 1 §:ssä tarkoitettua lisäeläkesäätiötä ja lisäeläkekassaa;
- 2) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;
- 3) *ETA-eläkelaitoksella* eläkelaitosta, joka on rekisteröity Suomessa ETA-valtioiden rajat ylittävää lisäeläkevakuutustoimintaa harjoittavana laitoksena;
- 4) *etuusperusteisella järjestelyllä* järjestelyä, jossa eläke määräytyy työnantajan lupauksen mukaisesti;
- 5) *maksuperusteisella järjestelyllä* järjestelyä, jossa eläke määräytyy suoritettujen vakuutusmaksujen ja maksujen sijoittamisesta saatujen nettotuottojen perusteella, vähennettynä kertyneiden varojen hoitokuluilla;
- 6) *sijoitussidonnaisella järjestelyllä* maksuperusteista järjestelyä, jossa eläkkeen määrä on sidottu tiettyjen sijoituskohteiden arvon kehitykseen;
- 7) *ammattillisella lisäeläkkeellä* työhön perustuvia eläke-etuuksia sopimuksen tai sitoumuksen perusteella, jotka on tehty yksilöllisesti tai keskitetysti työnantajan ja työntekijän tai heidän edustajiensa välillä tai eläkelaitoksen ja itsenäisten ammatinharjoittajien kanssa;
- 8) *biometrisellä riskillä* kuolemaan, työkyvyttömyyteen tai eliniän odotukseen liittyvää riskiä;
- 9) *osakkaalla* työnantajaa tai yrittäjää, joka on velvollinen maksamaan eläkelaitokselle vakuutusmaksua;
- 10) *vakuutetulla* henkilöä, joka on oikeutettu eläke- tai muihin etuuksiin eläkelaitoksen sääntöjen mukaisesti ja joka on eläkelaitoksessa osakkaana olevaan työntajaan työ-, virka - tai muussa palvelussuhteessa tai kuuluu eläkelaitoksessa osakkaana olevan työnantajan johtoon tai on eläkelaitoksessa osakkaana olevan työnantajan toiseen valtioon lähettämä työntekijä, joka työskentelee työnantajan tai työnantajan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvan emo-, tytär- tai sisaryrityksen palveluksessa taikka osakkuusyrityksen palveluksessa taikka muussa yrityksessä, jossa työnantajalla on määräämisvalta, olematta sinä aikana työsuhteessa työntajaan;
- 11) *edunsaajalla* henkilöä, jonka oikeus eläkkeeseen tai muuhun etuuteen riippuu toisen henkilön vakuutettuna olemisesta;
- 12) *säännellyllä markkinalla* kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 1 luvun 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä;
- 13) *velkasitoumuksella* velkasitoumukseseen perustuvaa laina- ja muuta saamista, velkasitoumukselle kertynyttä korkoa sekä joukkovelkakirjalainaa ja muita raha- ja pääomamarkkinavälineitä, ei kuitenkaan osaketta, osuutta, johdannaissopimusta eikä sellaista sitoumusta, jolla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla sitoumuksilla;
- 14) *kiinteistöyhteisöllä* yhteisöä, jonka pääasiallisena omaisuutena on ETA-valtiossa sijaitsevia kiinteistöjä ja rakennuksia, ETA-valtiossa sijaitsevaan kiinteään omaisuuteen tai vesivoimaan kohdistuvia oikeuksia sekä osuuk-

sia ja osakkeita yhteisöistä, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa ja joiden pääasiallisena tarkoituksena on omistaa edellä tarkoitettuja kiinteistöjä ja rakennuksia ja edellä tarkoitettuja oikeuksia;

- 15) *konsernilla* kirjanpitolaissa (1336/1997) tarkoitettua konsernia;
- 16) *rahoittavalla yrityksellä* ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavalle laitokselle maksuosuuksia maksavaa yritystä tai muuta elintä riippumatta siitä, onko yrityksen osana tai muodostaako sen yksi tai useampi työnantajana tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö tai näiden yhdistelmä;
- 17) *vastaanottavalla jäsenvaltiolla* jäsenvaltiota, jonka ammatillisten lisäeläkkeiden järjestelmiä koskevaa sosiaali- ja työlainsäädäntöä sovelletaan rahoittavan yrityksen ja vakuutettujen tai eläkkeensaajien väliseen suhteeseen;
- 18) *Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisella* Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/79/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1094/2010 tarkoitettua viranomaista;
- 19) *toimivaltaisella viranomaisella* kansallista viranomaista, joka on nimetty hoitamaan ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/41/EY säädettyjä tehtäviä;
- 20) *OECD-valtiolla* Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestöön kuuluvaa valtiota;
- 21) *luottolaitoksella* luottolaitoslain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettua ETA-alueella toimiluvan saanutta julkisen valvonnan alaista luottolaitosta;
- 22) *sijoitusrahastolla* sijoitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitettua koti- tai ulkomaista yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavaa sijoitusrahastoa;
- 23) *vaihtoehtorahastolla* koti- tai ulkomaista vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) tarkoitettua vaihtoehtorahastoa.

3 § Toiminnan tarkoitus

Eläkelaitoksen tehtävänä on muutoin kuin liikemäisesti harjoittaa 1 §:ssä tarkoitettua lisäeläkevakuutustoimintaa ja hoitaa laitokselle tätä varten kertyviä varoja vakuutettujen edut turvaavalla tavalla.

4 § Toimintapiiri ja vakuutetut

Sen lisäksi, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään, eläkekassan toimintapiiriin voi kuulua henkilöryhmä, joka on määritelty ammatin tai ammattialaan kuulumisen taikka rekisteröidyn yhdistyksen jäsenyyden perusteella, jos toiminnan harjoittaminen tämän ryhmän keskuudessa on perusteltua.

Eläkekassan 1 momentissa tarkoitettuun toimintapiiriin vaikuttavia muutoksia voidaan tehdä vain Finanssivalvonnan suostumuksella.

Eläkelaitoksessa voidaan vakuuttaa vain osakkaisiin työ- tai muussa palvelussuhteessa sekä virkasuhteessa olevia tai sen johtoon kuuluvia henkilöitä. Eläkekassassa voidaan sen lisäksi, mitä edellä säädetään, vakuuttaa sen säännöissä määrättyllä toimialalla oleviin osakkaisiin työ- tai muussa palvelussuhteessa sekä virkasuhteessa olevia, osakkaan johtoon kuuluvia henkilöitä sekä edellä tarkoitettua toimi- tai ammattialalla olevia yrittäjiä. Eläkekassassa voidaan vakuuttaa myös edellä tarkoitettujen henkilöiden perheenjäseniä sekä eläkkeensaajia ja heidän perheenjäseniänsä sekä henkilöitä, jotka olisivat joutuneet eroamaan kassasta, jollei heidän vakuutustaan kassassa olisi jatkettu.

5 § Oikeushenkilöllisyys ja osakkaiden vastuu

Eläkelaitos on osakkaistaan erillinen oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröimisellä.

Eläkesäätiön osakas vastaa säätiön velvoitteista siten kuin tässä laissa säädetään ja säätiön säännöissä määrätään.

Eläkekassan osakkaan vastuu eläkekassan velvoitteista on rajoitettu siten kuin tässä laissa säädetään ja eläkekassan säännöissä määrätään.

6 § Eläkelaitoksesta eroaminen ja erottaminen

Eläkesäätiön osakas voi erota tai tulla erotetuksi eläkesäätiöstä vain, jos eroavan osakkaan osakaskohtainen vakuutuskanta on luovutettu toiselle eläkelaitokselle tai vakuutusyhtiölle.

Mitä edellä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös, kun eläkesäätiön osakas lopettaa toimintansa eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toimintapiirissä.

Eläkekassan osakas eroaa tai erotetaan eläkekassasta siten kuin tässä laissa säädetään ja eläkekassan säännöissä määrätään.

7 § Eläkesäätiö- ja eläkekassalain soveltaminen

Eläkelaitokseen sovelletaan tämän lain lisäksi eläkesäätiö- ja eläkekassalakia (xx/xxxx).

Eläkelaitokseen ei kuitenkaan sovelleta eläkesäätiö- ja kassalain 1 luvun 1, 2, 4 -6 §:ää, 2 luvun 4 ja 8 §:ää, 4 luvun 8 §:ää, 6 luvun 7 §:ää, 7 lukua, 8 lukua, 10 luvun 1, 3 ja 13 §:ää, 11 luvun 3, 4 ja 15 §:ää, 12 luvun 2 - 5 §:ää, 10 - 12 §:ää sekä 15 ja 17 §:ää, 13 luvun 1, 2, 5, 6, 11 - 14 §:ää, 17 - 22 §:ää, 24 - 28 §:ää, 30 §:ää ja 37 §:ää, 15 lukua, 16 luvun 2 §:ää.

8 § Säännökset, joita ei sovelleta maksuperusteiseen järjestelyyn

Maksuperusteiseen eläkejärjestelyyn ei sovelleta 2 luvun 3 §:ää, 4 luvun 2 §:n 1 momenttia, 4 §:n 2 ja 3 momenttia, 5, 10 ja 15 §:ää.

9 § Säännökset, joita ei sovelleta sijoitussidonnaiseen järjestelyyn

Sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, sijoitussidonnaisen järjestelyn vastuuvelan katteena olevan omaisuuden arvostamiseen tilinpäätöksessä ei sovelleta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 6 luvun 7 §:ää.

2 LUKU PERUSTAMINEN, OSAKKAAT JA SÄÄNNÖT

1 § Eläkesäätiön perustaja

Sen lisäksi, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään, eläkesäätiön, joka harjoittaa maksuperusteista eläketointia, voivat perustaa vakuutetut yhdessä työnantajan kanssa.

2 § Eläkekassan perustaja

Sen lisäksi mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään, jos eläkekassatoiminnan harjoittaminen ryhmän keskuudessa on perusteltua, eläkekassan voi perustaa henkilöryhmä, joka määritelty ammatin tai ammattialaan kuulumisen tai rekisteröidyn yhdistyksen jäsenyyden perusteella tai rekisteröity yhdistys.

Eläkekassan, joka harjoittaa maksuperusteista eläketointia, voivat perustaa vakuutetut yhdessä työnantajan kanssa

3 § Eläkelaitoksen vähimmäiskoko

Eläkesäätiössä tulee olla vähintään 30 vakuutettua tai jos eläkesäätiön säännöissä niin määrätään yhteensä vähintään 30 vakuutettua ja eläkkeensaajaa. Eläkesäätiötä perustettaessa vakuutettuja tulee olla vähintään 30 perustamista seuraavan toisen kalenterivuoden päättyessä.

Eläkekassassa tulee olla vähintään 100 vakuutettua tai jos eläkekassan säännöissä niin määrätään yhteensä vähintään 100 vakuutettua ja eläkkeensaajaa. Eläkekassassa, joka harjoittaa työkyvyttömyys- tai perhe-eläketoimintaa tulee olla vähintään 300 vakuutettua.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä myöntää vakuutettujen lukumäärää koskevia poikkeuksia tai pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa enintään vuodella.

4 § Säännöt

Eläkelaitoksella tulee olla säännöt, joissa on määrättävä:

- 1) toiminimi ja jos se ilmaistaan kahdella tai useammalla kielellä, ilmaisut edellä tarkoitetuilla kielillä;
- 2) kotipaikkana oleva Suomen kunta;
- 3) harjoitettava eläkevakuutustoiminta;
- 4) toimintapiiri;
- 5) ketkä ovat eläkelaitoksessa osakkaina;
- 6) ketkä ovat eläkelaitoksessa vakuutettuja;
- 7) hallituksen jäsenten ja varajäsenten lukumäärä sekä toimikausi;
- 8) hallituksen jäsenille suoritettavan palkkion peruste;
- 9) tilintarkastajien ja varatilintarkastajien toimikausi;
- 10) miten vakuutetut tulevat järjestelyn osapuoleksi ja eroavat järjestelystä sekä millä perusteella vakuutettu voidaan erottaa;
- 11) etuudet, niiden suuruus tai määräytymisperuste;
- 12) etuuksien saamisen edellytykset ja suorittamisaika;
- 13) takaako eläkelaitos biometrisen riskin, sijoitustoiminnan tuoton tai etuuksien tason;
- 14) jos vakuutetut suorittavat vakuutusmaksuja, vakuutettujen vakuutusmaksun määräytyminen, vakuutusmaksun suorittamisen ajankohdat ja viivästymisestä johtuvat seuraamukset;
- 15) jos vakuutetut maksavat vakuutusmaksuja, vakuutettujen oikeudesta keskeyttää maksujen suorittaminen;
- 16) maksuperusteisessa eläkejärjestelyssä vakuutettujen oikeudesta valita ja vaihtaa sijoituskohteita;
- 17) onko maksuperusteisessa eläkejärjestelyssä kertyneet varat ja niille laskettavat tuotot mahdollista siirtää toiseen vakuutuslaitokseen;
- 18) säilyttääkö ja missä määrin henkilö, jonka vakuutussuhde on päättynyt ennen eläkkeeseen tai muuhun etuuteen oikeuttavan tapahtuman sattumista, itse ja hänen edunsaajansa oikeuden eläkkeeseen tai muuhun etuuteen;
- 19) tieto siitä, että vakuutetuilla ja heidän edunsaajillaan on oikeus lisäeläkkeeseen tai muuhun etuuteen työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettussa liikkeen luovutustilanteessa;
- 20) tieto siitä, että eläkelaitos toimittaa vakuutetuille, vapaakirjan saaneille, eläkkeen ja edunsaajille 6 luvussa tarkoitettut tiedot, sekä tieto siitä, miten ja milloin tiedot toimitetaan;
- 21) tieto vakuutettujen, vapaakirjan saaneiden, eläkkeensaajien ja edunsaajien käytävissä olevista oikeusturvakeinoista;
- 22) ETA-valtiot, joissa eläkelaitos toimii, jos eläkelaitos on merkitty ETA-eläkelaitoksena eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteriin;
- 23) miten, ETA-eläkelaitoksen omaisuus ositetaan ennen omaisuuden jakoa 12 luvun 6 §:n mukaisessa tilanteessa rajat ylittävän toiminnan ja muun eläketoiminnan kesken;
- 24) eläkelaitoksen varojen ja vastuiden jakautuminen eläkelaitosta purettaessa.

Eläkekassan säännöissä tulee sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään määrätä:

- 1) kutsutapa kassankokoukseen;
- 2) miten osakkaiden äänioikeus ja äänimäärät jakautuvat kassankokouksessa;
- 3) jos kassalla on edustajisto, edustajiston jäsenten ja varajäsenten toimikausi, valitsemistapa sekä jäsenille suoritettavan palkkion peruste;

- 4) miten osakaskohtainen vakuutusmaksu määräytyy ja seuraamukset maksun viivästyemisestä;
- 5) miten osakas eroaa ja millä perusteella osakas voidaan erottaa kassasta.

Eläkesäätiön säännöissä tulee sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään määrätä:

- 1) hallituksen jäsenten ja varajäsenten valitsemistapa;
- 2) noudattaako eläkesäätiö, jossa on useita osakkaita, kirjanpidossaan tasaavaa vai osakaskohtaista järjestelmää;
- 3) miten osakkaiden osuus 4 luvun 15 §:ssä tarkoitetusta ylikatteesta lasketaan tasaavaa kirjanpitojärjestelmää noudattavassa eläkesäätiössä.

5 § Eläkesäätiön eläkkeiden vähentäminen

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 15 §:ssä säädetään, jos eläkesäätiön sääntöjen muutos tarkoittaa vakuutettujen tai vapaakirjan saaneiden eläkkeiden vähentämistä tai poistamista siltä osin kuin eläkkeet ovat karttuneet palveluksesta ennen muutosajankohtaa taikka eläkkeensaajien alkaneiden eläkkeiden tai heidän ja heidän edunsaajiensa vastaisten eläkkeiden vähentämistä tai poistamista, muutoksen vahvistamisen edellytyksenä on, että muutosta on kannattanut vähintään neljä viidesosaa hallituksen kokouksessa läsnä olevista jäsenistä. Lisäksi edellytyksenä on, että muutos on eläkesäätiön toiminnan jatkamisen kannalta välttämätön tai että, ne joiden eläkkeiden alentamista tai poistamista päätös koskee, ovat antaneet tähän suostumuksensa.

Muutos on 1 momentissa tarkoitetulla tavalla välttämätön, jos eläkesäätiö olisi asetettava selvitystilaan 11 luvun 2 §:n 2 - 5 kohdan perusteella ellei muutosta tehtäisi.

Muutokseen, joka rajoittaa eläkkeen tulevaa kasvua, ei sovelleta 1 ja 2 momenttia.

6 § Eläkesäätiön etuuksien vähentämisessä noudatettavat yleiset periaatteet

Eläkesäätiön eläkkeitä ja muita etuuksia 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla vähennettäessä on kohtuullisessa määrin otettava huomioon eläkesäätiön säännöissä määrätty etuoikeusjärjestys eläkesäätiön varojen jakamisesta edunsaajien kesken eläkesäätiötä purettaessa sekä se, että edunsaajaryhmien asema suhteessa toisiinsa säilyy kohtuullisessa määrin samana. Eläkkeitä ja muita etuuksia ei saa vähentää tai poistaa siltä osin kuin eläkesäätiön vastuuelvelka on katettu.

7 § Eläkesäätiön etuuksien vähentäminen lakisäateisen eläketurvan muutosten johdosta

Sen estämättä mitä 5 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 6 §:ssä säädetään, jos lakisäateisiä eläkkeitä ja muita etuuksia vähennetään tai rajoitetaan, eläkesäätiön sääntöjen mukaisia eläkkeitä ja muita etuuksia voidaan vastaavasti vähentää tai rajoittaa muuttamalla eläkesäätiön sääntöjä myös siten, ettei edellä tarkoitetuilla eläkkeillä ja muilla etuuksilla korvata lakisäateisiin eläkkeisiin ja muihin etuuksiin tehtyjä muutoksia.

8 § Eläkekassan etuuksien vähentäminen

Sääntömuutosta, joka koskee etuuden pienentämistä, ei saa soveltaa vakuutustapahtumaan, joka on sattunut ennen muutoksen voimaantuloa. Uutena vakuutustapahtumana ei pidetä eläkkeen muuttamista vanhuuseläkkeeksi tai oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

Jos eläkekassan sääntöjen muutos tarkoittaa vakuutettujen tai vapaakirjan saaneiden eläkkeiden vähentämistä tai poistamista siltä osin kuin eläkkeet ovat karttuneet palveluksesta ennen muutosajankohtaa, muutoksen vahvistamisen edellytyksenä on, että muutos on eläkekassan toiminnan jatkamisen kannalta välttämätön tai että, ne joiden eläkkeiden alentamista tai poistamista päätös koskee, ovat antaneet tähän suostumuksensa. Sääntöjen muutos on edellä tarkoitettulla tavalla välttämätön, jos eläkekassa olisi asetettava selvitystilaan 11 luvun 2 §:n 2 - 5 kohdan perusteella, ellei sääntömuutosta tehtäisi.

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 15 §:ssä säädetään, eläkekassan eläkkeiden ja muiden etuuksien vähentämisestä päättää kassankokous. Päätös on pätevä, jos vakuutetut, osakkaat tai edustajiston jäsenet, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa tai säännöissä määrätty suurempi äänimäärä kokouksessa edustetusta äänimäärästä ovat sitä kannattaneet.

Sääntömuutokseen, joka rajoittaa etuuden tulevaa kasvua, ei sovelleta 1 ja 2 momenttia.

3 LUKU HALLINTO JA TILINPÄÄTÖS

1 § Hallituksen jäsenen kelpoisuus

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä eläkevakuutustoiminnan tuntemus. Jos eläkelaitos harjoittaa etuusperusteista eläkevakuutustoimintaa, hallituksessa on myös oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakieltoon määrätty henkilö ei voi olla hallituksen jäsen.

Vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa.

2 § Sijoitusten arvostaminen käypään arvoon

Sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vastuuvelan katteena olevat sijoitukset esitetään taseessa erikseen arvostettuna käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan.

Omaisuuksien siirrot muiden sijoitusten ja sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vastuuvelan katteena olevan omaisuuden välillä tapahtuvat käyvillä arvoilla.

4 LUKU VASTUUVELKA, VAKUUTUSMAKSUT JA VAKAVARAISUUS

1 § Vastuueläke

Eläkelaitoksen sääntöjen mukaisista sitoumuksista aiheutuva vastuu kirjataan vastuueläksi, jonka muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu.

2 § Vakuutusmaksuvastuu

Etuusperusteisen eläkejärjestelyn vakuutusmaksuvastuu vastaa tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusvelkojen pääoma-arvoa, jota laskettaessa eläkkeen tai muun etuuden katsotaan karttuvan suoraviivaisesti eläkkeeseen oikeuttavalta ajalta eläkeiän täyttämiseen mennessä. Vakuutusmaksuvastuun on kuitenkin oltava vähintään samansuuruinen kuin se olisi, jos henkilö olisi lakannut olemasta vakuutettu tilinpäätöshetkellä.

Jos eläkelaitoksella on indeksikorotusvastuu, se vastaa lisäeläkkeiden ja muiden etuuksien tulevista korotuksista johtuvien suoritusvelkojen pääoma-arvoa. Indeksikorotusvastuuta saa käyttää tulevien korotusten lisäksi ainoastaan laskuperusteiden muuttamisesta aiheutuneen vastuuvelan kasvun kattamiseen siten kuin Finanssivalvonta tarkemmin määrää.

Muun maksuperusteisen eläkejärjestelyn kuin sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vakuutusmaksuvastuu on maksettujen vakuutusmaksujen ja vakuutukselle hyvitettyjen muiden tuottojen yhteismäärä vähennettynä vakuutusturvan ylläpitämisestä ja vakuutuksen hoitamisesta perityillä kuluilla. Sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vakuutusmaksuvastuu vastaa vastuuvelan katteena olevan omaisuuden käypää arvoa.

3 § Korvausvastuu

Korvausvastuu vastaa sattuneiden vakuutustapahtumien johdosta suoritettavia maksamatta olevia korvaus- ja muita määriä.

4 § Vastuuvelan laskuperusteet

Eläkelaitoksella on oltava laskuperusteet vastuuvelan määrittelyä varten.

Vastuuvelan laskennassa käytettävät muuttujat, kuten kuolemaan, eliniänodotukseen ja työkyvyttömyyteen liittyvät oletukset on valittava varovaisuutta noudattaen. Vakuutusmatemaattisten menetelmien tulee olla samoja tilikaudesta toiseen, ellei muuttamiseen ole perusteltua syytä.

Jos eläkekassan vastuuvelan laskuperusteita muutetaan, perusteita on sovellettava myös niihin henkilöihin, jotka ovat olleet vakuutettuina ennen muutosta, jollei heitä varten laadita eri perusteita. Jos eläkesäätiön vastuuvelan laskuperusteita muutetaan, perusteita on sovellettava kaikkiin vakuutettuihin.

Finanssivalvonta antaa määräykset turvaavuuden ja varovaisuuden noudattamisesta laskuperusteissa ja vastuuvelan laskennassa käytettävien muuttujien valinnasta ja oletuksista.

5 § Vastuuvelan laskennassa käytettävä korko

Vastuuvelan laskemisessa käytettävä korko tulee valita varovaisuutta noudattaen.

Vastuuvelan laskemisessa käytettävän koron enimmäismäärä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Enimmäiskorosta säädetäessä sosiaali- ja terveysministeriön on otettava huomioon pitkäaikaisten korkealaatuisten tai valtion pitkäaikaisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuotto.

Finanssivalvonta voi eläkelaitoksen hakemuksesta antaa luvan käyttää vastuuvelan laskennassa 2 momentissa tarkoitettua enimmäiskorkoa suurempaa korkoa vastuuvelan katteena olevan omaisuuden tuottotason mukaan, josta on tehty turvaavuuden kannalta riittävä vähennys. Enimmäiskorkoa suurempaa korkoa valittaessa on lisäksi otettava huomioon tulevien maksujen sijoittamisesta saatavien tuottojen taso. Tuottotasoa korjataan tulevien sijoitusten tuottoja vastaavaksi siltä osin kuin vastuuvelkaa kattavien sijoitusten kesto on lyhyempi kuin vastuuvelan kesto. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä edellä tarkoitetusta hakemuksesta.

6 § Maksuperusteisen järjestelyn laskuperusteet

Eläkelaitokselle on oltava maksuperusteisen eläkejärjestelyn osalta laskuperusteet:

- 1) suoritetuista vakuutusmaksuista johtuvan vakuutusturvan määrälle; sekä
- 2) määrälle, jonka vakuutettu voi siirtää toiseen lisäeläketurvaa järjestävään laitokseen, jos järjestelyyn sisältyy siirto-oikeus.

7 § Vapaakirjan laskuperusteet

Sen lisäksi, mitä 6 §:ssä säädetään maksuperusteisen eläkejärjestelyn laskuperusteista tai jos henkilö voi eläkelaitoksen sääntöjen mukaan saada vapaakirjan, eläkelaitoksella on oltava laskuperusteet vapaakirjan määrittämiselle.

Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset vapaakirjan määrittämisessä noudatettavista laskuperusteista.

8 § Eläkekassan laskuperusteet

Eläkekassalla on oltava laskuperusteet etuusperusteisen eläkejärjestelyn vakuutusmaksun määrittämiselle. Vakuutusmaksun perusteet on ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

9 § Vakuutettujen ja eläkkeensaajien etujen turvaaminen

Tässä luvussa tarkoitettut laskuperusteet on laadittava vakuutettujen ja eläkkeensaajien edut turvaavalla tavalla.

10 § Vakuutustekninen katevaja

Jos vastuuvelan laskentaperusteita muutetaan lainsäädännön, väestörakenteen tai taloudellisen tilanteen muuttumisen johdosta siten, että uusien perusteiden mukainen vastuuvelka on vanhojen perusteiden mukaista suurempi, Finanssivalvonta voi myöntää eläkelaitokselle luvan merkitä edellä tarkoitettujen vastuuvelkojen erotus taseeseen vastaavien puolelle vastuuvajauksena

(*vakuutustekninen katevaja*), jos eläkelaitoksen varat eivät riittäisi uusien perusteiden mukaisen vastuuvelan kattamiseen.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että eläkelaitos laatii suunnitelman katevajauksen kuolettamiseksi määräajassa, kuitenkin enintään kymmenen vuoden kuluessa. Luvan myöntämisen ja edellä tarkoitetun määräajan pituuden tulee perustua eläkelaitoksen arvioituun vakuutusteknisen katevajauksen kuolettamisesta aiheutuvaan keskimääräiseen maksutason korotukseen. Suunnitelman on oltava osakkaiden, vakuutettujen, vapaakirjan saaneiden, eläkkeen- ja edunsaajien saatavilla.

11 § Vakuutusmaksut eläkesäätiössä

Osakkaan on suoritettava vakuutusmaksuja tai asetettava vastuuvelan katteeksi hyväksyttäviiä vakuuksia vastuuvajauksen täyttämiseksi vuosittain vähintään siten, että ne yhdessä eläkelaitoksen muiden varojen ja vakuuksien kanssa riittävät vastuuvelan kattamiseen siten kuin 5 luvussa säädetään.

Vakuutusmaksuja on aina kuitenkin suoritettava rahana vähintään määrä, joka tarvitaan eläkelaitoksen maksuvalmiuden ylläpitämiseen.

12 § Varautuminen korvausmenon vaihteluun

Eläkekassan on jälleenvakuutuksella tai muulla tavoin järjestettävä toimintansa siten, että syntyy vakuutettuja etuja turvaava suhde korvausmenojen todennäköisen vaihtelun ja eläkekassan vastuukyvyn välillä.

13 § Eläkekassan vararahasto

Eläkekassalla on oltava vararahasto, jota tulee vuosittain kartuttaa vähintään 20 prosentilla tilinpäätöksen osoittamasta ylijäämästä. Kun vararahasto on vähintään yhtä suuri kuin tilikauden ja kahden edellisen tilikauden maksutulon keskimäärä, siirto vararahastoon ei ole enää pakollinen.

Vararahastoa saadaan alentaa kassankokouksen päätöksen mukaisesti ainoastaan vahvistetun taseen osoittaman alijäämän kattamiseksi.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, Finanssivalvonta voi hakemuksesta antaa kassalle luvan erityisistä syistä alentaa vararahaston määrää, ei yleensä kuitenkaan 1 momentin mukaista täyden vararahaston määrää pienemmäksi.

Eläkekassalla voi olla myös muita rahastoja, joita kartutetaan ja käytetään säännöissä määrättyllä tavalla.

14 § Tilinpäätöksen alijäämän kattaminen eläkekassassa

Jos eläkekassan tilinpäätös osoittaa alijäämää, tulee sen kattamiseen käyttää ensin ylijäämä edellisiltä tilikausilta ja sitten 13 §:n mukaiset rahastot ja perustamispääoma. Jollei alijäämää saada katetuksi, on niille, jotka tilikauden aikana ovat olleet velvollisia suorittamaan maksuja kassalle, viipymättä määrättävä lisämaksu, jos kassan säännöissä on lisämaksun suorittamiseen velvoittava määräys. Lisämaksun tulee olla suhteellinen tilikaudelta suoritettavaan maksuun ja enintään sen suuruinen. Lisämaksu saa ylittää enintään 20 prosentilla puuttuvan määrän.

Jollei maksuvelvollinen määräaikana suorita hänelle määrättyä lisämaksua, on se viipymättä pantava ulosottoihin perittäväksi. Jollei lisämaksua saada perityksi, on puuttuva määrä, siinä määrin kuin sen periminen vielä on tarpeen, jaettava toisten maksuvelvollisten maksettavaksi ottaen kuitenkin huomioon 1 momentissa mainittu rajoitus.

Lisämaksu viivästyskorkeineen saadaan periä ulosottoihin ilman tuomiota ja päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/61) säädetään.

15 § Pysyvän ylikatteen palauttaminen osakkaille

Jos eläkelaitoksen 5 luvun säännösten ja sen nojalla annettujen määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi kattavan vastuuvelan määrän ja varojen kokonaisuudessaan ylittävän eläkelaitoksen vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan Finanssivalvonnan luvalla palauttaa osakkaille vakuutusteknisten vastuuvelkojen mukaisessa suhteessa.

Siltä osin kuin 1 momentissa tarkoitettu erotus on karttunut vakuutettujen suorittamista maksuista, ei palautusta osakkaalle voida tehdä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarvittaessa siitä, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

16 § Maksuosuuksien eriyttäminen maksuperusteisessa järjestelyssä

Jos vakuutetut osallistuvat maksuperusteisen eläkejärjestelyn rahoittamiseen, eläkelaitoksen vastaanottamat vakuutusmaksut on eriteltävä osakkaan ja vakuutettujen maksuosuuksiin.

17 § Ylikatteen siirtäminen eläkelaitoksen osastojen välillä

Jos eläkelaitoksen etuusperusteista eläkejärjestelyä hoitavan osaston varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi ylittävän tämän toiminnan vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat (ylikate) voidaan siirtää kyseisestä osastosta maksuperusteista eläkejärjestelyä hoitavaan osastoon. Edellytyksenä on lisäksi, että maksuperusteista eläkejärjestelyä rahoittava osakas vastaa kyseisen etuusperusteista eläkejärjestelyä hoitavan osaston riskeistä ja että osastolle, jolta varoja siirretään, ei jää vastuuvajausta.

18 § Vakavaraisuuspääoma

Jos vapaaehtoista lisäeläketoimintaa harjoittava eläkelaitos takaa biometrisen riskin, sijoitus-toiminnan tuoton tai etuuksien tason, eläkelaitoksella on jatkuvasti oltava vakuutusteknisen vastuuvelan lisäksi riittävästi vakavaraisuuspääomaa, jolla se pystyy täyttämään 18 a §:ssä tarkoitetun vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärän

Omien varojen on oltava riskityypin ja varojen rakenteen mukaiset kaikkien lisäeläkejärjestelyjen osalta. Varoja ei saa sitoa ennakoituihin vastuisiin.

Eläkelaitoksen 1 momentissa tarkoitettuun vakavaraisuuspääomaan luetaan seuraavat erät:

- 1) eläkekassan maksettu perustamispääoma;
- 2) sidotun ja vapaan oman pääoman rahastot;
- 3) tilikauden ja edellisten tilikausien ylijäämistä kertynyt oma pääoma;
- 4) kirjanpitolain 5 luvun 12 §:n 1 momentin nojalla taseeseen merkitty pois-toero ja saman luvun 15 §:ssä tarkoitetut vapaaehtoiset varaukset; sekä
- 5) taseen omaisuuden käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen positiivinen erotus siltä osin kuin sitä ei voida pitää luonteeltaan poikkeuksellisena.

Eläkelaitoksen 1 momentissa tarkoitetusta vakavaraisuuspääomasta on vähennettävä seuraavat erät:

- 1) tilikauden ja edellisten tilikausien tappio;
- 2) taseen omaisuuden kirjanpitoarvojen ja käypien arvojen positiivinen erotus;
- 3) aineettomien hyödykkeiden hankinnasta tuloslaskelmaan kuluksi merkittämättä jätetty osuus;
- 4) kaikki sellaiset taseeseen merkitsemättömät velkoihin rinnastettavat erät, joiden suoritusvelvollisuutta on pidettävä todennäköisenä; sekä
- 5) johdannaissopimuksista eläkekassalle koituva mahdollinen enimmäistappio.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä joko osittain tai kokonaan kieltää eläkelaitosta luke-masta 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua erää osaksi eläkelaitoksen 1 momentissa tarkoitettuja varoja.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä:

- 1) vakavaraisuuspääomaan luettavista ja siitä vähennettävistä eristä; ja
- 2) vakavaraisuuspääomaa koskevien vaatimusten täyttämistä koskevien laskelmien laatimisesta ja toimittamisen ajankohdasta.

19 § Vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä

Eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä määräytyy laskemalla yhteen 20 - 23 §:n mukaisesti eri vakuutusluokkien osalta lasketut vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärät.

20 § vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä henkivakuutusluokista 1 ja 2

Lukuun ottamatta vakuutusluokista annetun lain (526/2008) 13 §:n 2 momentissa tarkoitettuja vakuutuksia, henkivakuutusluokkaan 1 ja 2 kuuluvien vakuutusten osalta 18 a §:ssä tarkoitettu vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärään luettava osuus saadaan laskemalla yhteen 2 ja 3 momentin mukaiset määrät.

Vakuutusmaksuvastuun ja alkaneiden eläkkeiden korvausvastuun summasta viimeksi kuluneen tilikauden lopussa lasketaan 4 prosentin osuus ja saatu tulos kerrotaan 22 §:ssä tarkoitettulla suhdeluvulla.

Vakuutusten, joiden riskisumma on nolaa suurempi, riskisummasta viimeksi kuluneen tilikauden lopussa lasketaan 0,3 prosentin osuus. Korkeintaan kolmeksi vuodeksi otetussa kuolemanvaravakuutuksessa osuus on edellä mainitun 0,3 prosentin sijasta kuitenkin 0,1 prosenttia ja, jos vakuutus on otettu useammaksi kuin kolmeksi mutta enintään viideksi vuodeksi, osuus on 0,15 prosenttia. Saatu tulos kerrotaan 8 §:ssä tarkoitettulla suhdeluvulla.

21 § vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä henkivakuutusluokasta 3

Henkivakuutusluokkaan 3 kuuluvien vakuutusten osalta 18 a §:ssä tarkoitettuvakavaraisuuspääoman vähimmäismäärään luettava osuus saadaan laskemalla yhteen 2–5 momentin mukaiset määrät.

Jos eläkelaitos vastaa sijoitusriskistä, vakuutusten vakuutusmaksuvastuun ja alkaneiden eläkkeiden korvausvastuun summasta viimeksi kuluneen tilikauden lopussa lasketaan 4 prosentin osuus, ja saatu tulos kerrotaan 22 §:ssä tarkoitettulla suhdeluvulla.

Jos eläkelaitos ei vastaa sijoitusriskistä eikä eläkelaitoksella ole oikeutta muuttaa hallintokulujen kattamiseksi tarkoitettuja kuormituksia viiden vuoden kuluessa, vakuutusten vakuutusmaksuvastuun ja alkaneiden eläkkeiden korvausvastuun summasta viimeksi kuluneen tilikauden lopussa lasketaan 1 prosentin osuus, ja saatu tulos kerrotaan 22 §:ssä tarkoitettulla suhdeluvulla.

Vakuutusten, joiden riskisumma on nolaa suurempi, riskisummasta viimeksi kuluneen tilikauden lopussa lasketaan 0,3 prosentin osuus, ja saatu tulos kerrotaan 22 §:ssä tarkoitettulla suhdeluvulla.

Jos eläkelaitos ei vastaa sijoitusriskistä ja eläkelaitoksella on oikeus muuttaa hallintokulujen kattamiseksi tarkoitettuja kuormituksia viiden vuoden kuluessa, vakuutusten viimeksi kuluneen tilikauden hallintokuluista lasketaan 25 prosentin osuus.

22 § Suhdeluku laskettaessa vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärää

Edellä 20 §:n 2 momentissa sekä 21 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu suhdeluku saadaan vertaamalla kyseisen vakuutusryhmän viimeksi kuluneen tilikauden omalla vastuulla olevaa vakuutusmaksuvastuun ja alkaneiden eläkkeiden korvausvastuun summaa vastaavaan summaan ennen jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä. Käytettävä suhdeluku ei saa olla pienempi kuin 0,85.

Edellä 20 §:n 3 momentissa sekä 21 §:n 4 momentissa tarkoitettu suhdeluku saadaan vertaamalla kyseisen vakuutusryhmän viimeksi kuluneen tilikauden kyseessä olevien vakuutusten

omalla vastuulla olevaa riskisummaa vastaavaan riskisummaan ennen jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä. Käytettävä suhdeluku ei saa olla pienempi kuin 0,5.

Jos jälleenvakuutusopimusten luonne tai laatu on muuttunut merkittävästi viimeksi kulu- neesta tilikaudesta, tai jälleenvakuutusopimuksissa ei tapahdu todellista riskinsiirtoa, tai se on vähäistä, Finanssivalvonta voi vaatia, että eläkelaitos käyttää vakavaraisuuspääoman vähim- mäismäärää laskiessaan suurempia suhdelukuja kuin mitä saadaan 1 ja 2 momentin perusteella.

23 § Vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä vahinkovakuutusluokista 1 ja 2

Vahinkovakuutusluokkiin 1 ja 2 kuuluvien vakuutusten osuus 18 a §:ssä tarkoitetusta vakava- raisuuspääoman vähimmäismäärästä on 2—5 momentissa tarkoitettujen laskelmien tuloksista suurin.

Eläkelaitoksen viimeksi kuluneen tilikauden vahinkovakuutusluokkien 1 ja 2 omalla vastuul- la olevasta vakuutusmaksutulosta lasketaan yhteen 18 prosenttia ensimmäisestä 50 000 000 eurosta ja 16 prosenttia sen yli menevästä osasta.

Jos eläkelaitoksen viimeksi kuluneen tilikauden vahinkovakuutusluokkien 1 ja 2 vakuutus- maksutuotto on suurempi kuin vakuutusmaksutulo, tehdään 2 momentin mukainen laskelma käyttäen vakuutusmaksutulon sijasta vakuutusmaksutuottoa.

Eläkelaitoksen kolmen viimeksi kuluneen tilikauden vahinkovakuutusluokkien 1 ja 2 omalla vastuulla olevasta korvauskulujen keskiarvosta lasketaan yhteen 26 prosenttia ensimmäisestä 37 200 000 eurosta ja 23 prosenttia sen ylimenevästä osasta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu 2-4 momentin mukaisesti määräytyvä vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä on pienempi kuin edeltävän vuoden vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä, on vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärän oltava vähintään edeltävän vuoden vakavari- suuspääoman vähimmäismäärä kerrottuna suhdeluvulla, joka saadaan, kun tilikauden lopun omalla vastuulla oleva vahinkovakuutusluokkiin 1 ja 2 kuuluvien vakuutusten korvausvastuu jaetaan tilikauden alun omalla vastuulla olevalla korvausvastuulla. Tämä suhdeluku ei kuiten- kaan saa olla suurempi kuin 1.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan muuttaa tässä pykälässä säädettyjä euro- määriä Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston (Eurostat) julkaiseman Euroopan kuluttajahintain- deksin muutosten perusteella. Tarkistettu euromäärä pyöristetään ylöspäin lähimpään täyteen 100 000 euroon.

24 § Tervehdyttämissuunnitelma ja rahoitussuunnitelma

Jos eläkelaitoksen 18 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu vakavaraisuuspääoman määrä on pie- nempi kuin 19 §:ssä tarkoitettu vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä, eläkelaitoksen on viipymättä toimitettava Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttä- missuunnitelma. Tervehdyttämissuunnitelmassa on osoitettava, miten eläkelaitos vuoden kulu- essa täyttää vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärän.

Eläkelaitoksen, jonka vakavaraisuuspääoma on pienempi kuin yksi kolmasosa 19 §:ssä tar- koitetusta vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärästä, on viipymättä toimitettava Finanssival- vonnan hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma. Rahoitussuunnitelmassa on osoitettava, että eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoma on vakuutusmaksuja lisäämällä tai muulla tavoin kolmen kuukauden kuluessa suurempi kuin yksi kolmasosa vakavaraisuuspääoman vä- himmäismäärästä. Jos rahoitussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä ei sanotussa ajassa ole saatu toteutetuiksi, Finanssivalvonta voi erityisen painavista syistä jatkaa määrääntä enintään kol- mella kuukaudella.

Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset suunnitelmien laatimisesta ja toimittamisesta sen hyväksyttäväksi.

25 § Ylikatteen palauttamista koskevat poikkeukset eläkekassassa

Jos eläkekassa takaa 18 §:ssä tarkoitetun biometrisen riskin, sijoitustoiminnan tuoton ja etuuksien tason, eläkejärjestelyyn ei sovelleta 17 §:ää eikä 14 §:ää.

26 Varojen erillisuus

Eläkelaitoksen on pidettävä maksuperusteisen eläkejärjestelyn varat ja velat ja tuotot ja kulut omissa osastoissaan erillään eläkelaitoksen muista varoista.

Maksuperusteisen eläkejärjestelyn vastuuvelan katteena olevat varat, joita ei lain mukaan ole käytettävä muihin tarkoituksiin, on käytettävä yksinomaan tämän järjestelyn eläkkeiden ja muiden etuuksien turvaamiseen.

5 LUKU VARAT JA SIOITTAMINEN SEKÄ VASTUUVELAN KATTAMINEN

1 § Sijoittamista koskevat yleiset periaatteet

Varat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti sekä maksuvalmius varmistuen.

Eläkelaitoksen varoja ei saa käyttää sen toiminnalle ilmeisen vieraaseen tarkoitukseen.

2 § Osakkaana olevaan yhteisöön sijoittamista koskevat rajoitukset

Eläkelaitos saa sijoittaa laitoksessa osakkaana olevaan yhteisöön enintään viisi prosenttia eläkelaitoksen varoista. Jos osakas kuuluu kirjanpitolaissa tarkoitettuun konserniin, osakkaan kanssa samaan konserniin kuuluviin yrityksiin saa sijoittaa enintään kymmenen prosenttia osakkaan varoista. Edellä tarkoitettua rajoitusta ei sovelleta osakkaalle annettuun lainaan, jolle on annettu osakkaasta riippumaton katekelpoinen vakuus.

Eläkesäätiöllä on oikeus vakuutta vastaan antaa varojaan velaksi osakkaalle, jonka on suoritettava tästä ja myös muulla perusteella syntyneestä velasta eläkesäätiölle vähintään samansuuruinen korko, jota käytetään 4 luvun 5 §:n mukaisesti vastuuvelkaa laskettaessa.

3 § Lainanottoa ja takauksen antamista koskevat rajoitukset

Eläkelaitos ei saa ottaa lainaan muutoin kuin tilapäisesti lyhytaikaisia luottoja maksuvalmiuden ylläpitämiseksi.

Eläkelaitos ei saa antaa takausta.

4 § Sijoitussuunnitelma

Eläkelaitoksen hallituksen on laadittava laitoksen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*). Sijoitussuunnitelmassa tulee olla sijoituspolitiikan periaatteita koskeva selvitys. Selvitystä on tarkistettava ilman viivytystä kaikkien merkittävien sijoituspolitiikkaa koskevien muutosten jälkeen ja vähintään joka kolmas vuosi. Sijoituspolitiikan periaatteita koskevan selvityksen tulee sisältää selostus käytetyistä sijoitusriskien mittaamis- ja hallintamenetelmistä sekä strategiasta, jota noudattaen eläkelaitos on jakanut sijoittamansa varat ottaen huomioon vastuuvelan luonteen ja keston.

Sijoitussuunnitelman tulee sisältää myös selvitys siitä, miten eläkelaitos arvioi sijoitustensa luottokelpoisuutta sekä miten eläkelaitos käyttää luottoluokituksia sijoittaessaan velkainstrumentteihin ja sijoituksia hoitaessaan.

Sijoitussuunnitelma on toimitettava Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

5 § Vastuuvelan kate ja sitä koskevat yleiset periaatteet

Eläkelaitoksen on katettava 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettu vastuuvelka, josta on ensin vähennetty seuraavat erät:

- 1) jälleenvakuuttajan osuus enintään Finanssivalvonnan hyväksymään määrään;
- 2) takautumisoikeuteen perustuvat saamiset;

- 3) kuolettamatta oleva määrä 4 luvun 8 §:ssä tarkoitettusta vakuutusteknisestä katevajauksesta.

Katettaessa vastuuelka on otettava huomioon, millaista eläkevakuuttamista laitos harjoittaa, ja tämän mukaisesti huolehdittava katteeseen kuuluvien varojen ja sitoumusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta.

6 § Katteeseen luettavien varojen arvostaminen

Varat, joilla katetaan 5 §:ssä tarkoitettu vastuuelka, arvostetaan käypään arvoon siten kuin Finanssivalvonta tarkemmin määrää.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvistä arvosta poikkeavasti.

7 § Vastuuelan katteeksi hyväksyttävät varat ja vakuudet

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu vastuuelka on katettava tässä pykälässä säädetyllä omaisuudella. Vastuuelan katteen on oltava:

- 1) joukkovelkakirjalainoja ja muita raha- ja pääomamarkkinavälineitä;
- 2) velkasitoumuksiin perustuvia laina- ja muita saamisia;
- 3) osakkeita ja muita tuotoltaan vaihtelevia omistusosuuksia sekä pääomalainoja ja muita sitoumuksia, joilla on huonompi etuoikeus kuin yhteisön muilla sitoumuksilla;
- 4) osuuksia sijoitus- tai vaihtoehtorahastoissa;
- 5) kiinteistöjä, rakennuksia vuokraoikeuksineen ja kiinteään omaisuuteen kohdistuvia sopimukseen tai muuhun oikeustoimeen perustuvia oikeuksia, kuten vuokra- ja käyttöoikeuksia, jotka on kirjattu erityisinä oikeuksina kiinteistörekisteriin, osakkeita ja osuuksia kiinteistöyhteisöissä; sekä rakennusaikaisia saamisia kiinteistöyhteisöltä, joka omistaa tässä kohdassa tarkoitettuja varoja ja jossa katteen haltijana olevalla eläkelaitoksella on määräämisvalta;
- 6) muita arvopapereita;
- 7) vakuutusmaksusaamisia osakkailta sekä muita saamisia jälleenvakuuttajilta kuin 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja jälleenvakuuttajien osuuksia;
- 8) verotuksessa vahvistettuja verosaamisia ja muita saamisia valtioilta sekä muilta julkisyhteisöiltä;
- 9) saamisia takuurahastoilta;
- 10) muita kuin 5 kohdassa tarkoitettuja aineellisiin hyödykkeisiin luettavia varoja;
- 11) rahaa ja pankkisaamisia, talletuksia luottolaitoksissa ja muissa laitoksissa, joilla on oikeus vastaanottaa talletuksia;
- 12) siirtosaamisia, kuten kertyneitä korkoja ja kertyneitä vuokria ja muita tulojäämiä sekä menoennakoita.

Eläkelaitoksen hakemuksesta Finanssivalvonta voi erityisistä syistä hyväksyä enintään 2 vuoden määräajaksi vastuuelan katteeksi muuta kuin 2 momentissa tarkoitettua omaisuutta, joka on riskiltään samankaltaista kuin 2 momentissa tarkoitettu omaisuus.

Eläkelaitoksen vastuuelan kate on luetteloitava siten kuin Finanssivalvonta tarkemmin määrää.

8 § Vastuuelan kattaminen kokonaan velkasitoumuksilla ja talletuksilla

Edellä 5 §:ssä tarkoitettun vastuuelan koko määrä voidaan kattaa:

- 1) velkasitoumuksilla, joissa velallisena tai takaajana on ETA-valtio, Ahvenanmaan maakunta tai kansainvälinen yhteisö, jonka jäsenistä ainakin yksi on ETA- valtio;
- 2) velkasitoumuksilla, joissa velallisena tai takaajana on ETA-valtiossa sijaitseva kunta, kuntayhtymä, julkisyhteisönä toimiva seurakunta tai muu sellainen niihin rinnastettava alueellinen julkisyhteisö, jolla tai jonka jäsenillä on veronkanto-oikeus;

- 3) velkasitoumuksilla, joissa velallisena tai takaajana on luottolaitos taikka ETA-valtiossa toimiluvan saanut vakuutusyhtiö;
- 4) talletuksilla luottolaitoksissa;
- 5) velkasitoumuksilla, joissa velallisena on yhteisö, jonka kotipaikka on ETA-valtiossa ja jonka osakkeilla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla ETA-valtiossa ja joissa velan, velallisen tai takaajan luottoluokitus kuuluu eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain (315/2015) 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun luottoluokkaan I;
- 6) velkasitoumuksilla, joiden panttivakuutena on 3 kohdassa tarkoitettujen vakuutusyhtiön antamia henkivakuutuksia tai 1-5 kohdassa tarkoitettuja velkasitoumuksia.

9 § Vastuvelan kattaminen osaksi velkasitoumuksilla

Edellä 5 §:ssä tarkoitettua vastuvelasta enintään 50 prosenttia voidaan kattaa:

- 1) velkasitoumuksilla, joissa velallisena on yhteisö, jonka kotipaikka on ETA-valtiossa ja jonka osakkeilla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla ETA-valtiossa;
- 2) velkasitoumuksilla, joilla käydään kauppaa ETA-valtiossa säännellyllä markkinalla; sekä
- 3) velkasitoumuksilla, joiden panttivakuutena on 1–2 kohdassa tarkoitettuja velkasitoumuksia.

10 § Vastuvelan kattaminen osakkeilla ja niihin rinnastettavalla omaisuudella

Edellä 5 §:ssä tarkoitettua vastuvelasta enintään 50 prosenttia voidaan kattaa:

- 1) kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla ETA-valtiossa olevilla osakkeilla, osuuksilla ja muilla yhteisöjen liikkeeseen laskemilla arvopapereilla lukuun ottamatta 9 §:ssä tarkoitettuja velkasitoumuksia;
- 2) yhteisöjen, joilla on kotipaikka ETA-valtiossa, osakkeilla, osuuksilla ja muilla näiden liikkeeseen laskemilla arvopapereilla lukuun ottamatta 9 §:ssä tarkoitettuja velkasitoumuksia;
- 3) edellä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen ottamilla pääomalainoilla ja muilla sitoumuksilla, joilla on huonompi etuoikeus kuin yhteisön muilla sitoumuksilla; tai
- 4) velkasitoumuksilla, joiden panttivakuutena on tässä pykälässä tarkoitettuja arvopapereita.

11 § Vastuvelan kattaminen kiinteistöillä ja niihin rinnastettavalla omaisuudella

Edellä 5 §:ssä tarkoitettua vastuvelasta enintään 40 prosenttia voidaan kattaa:

- 1) ETA-valtiossa sijaitsevilla kiinteistöillä tai rakennuksilla vuokraoikeuksineen;
- 2) 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuilla-ETA-valtiossa sijaitseviin kiinteistöihin kohdistuvilla oikeuksilla;
- 3) osakkeilla ja osuuksilla kiinteistöyhteisöissä; sekä
- 4) velkasitoumuksilla ja rakennusaikaisilla saamisilla kiinteistöyhteisöiltä, joissa eläkelaitoksella katteen haltijana on määräämisvalta.

Edellä 5 §:ssä tarkoitettua vastuvelasta voidaan enintään 70 prosenttia kattaa yhdessä 1 momentissa tarkoitettujen omaisuuden kanssa velkasitoumuksilla, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun omaisuuteen tai joiden vakuutena on 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja osakkeita tai osuuksia.

12 § Vastuuelan kattaminen saamisilla, rahasto-osuuksilla ja muilla sijoituksilla

Edellä 5 §:ssä tarkoitettusta vastuuelasta voidaan kattaa yhteensä enintään 25 prosenttia seuraavalla omaisuudella:

- 1) vakuutusmaksusaamiset osakkailta sekä muut saamiset jälleenvakuuttajilta kuin 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen jälleenvakuuttajien osuudet yhteensä 25 prosenttia;
- 2) verotuksessa vahvistetut tai muut vastaavat saamiset ETA-julkisyhteisöiltä yhteensä 25 prosenttia, joista saaminen muulta yksittäiseltä julkisyhteisöltä kuin ETA-valtiolta voi olla enintään 10 prosenttia;
- 3) 13 §:n 3 momentissa tarkoitettujen sijoitusrahastojen ja vaihtoehtorahastojen osuudet yhteensä 25 prosenttia, josta yhden sijoitusrahaston osuus voi olla enintään 5 prosenttia;
- 4) osakkeet ja osuudet ja muut yhteisöjen liikkeeseen laskemat arvopaperit, joilla käydään kauppaa kolmannessa maassa säänneltyä markkinää vastaavalla markkinalla yhteensä 15 prosenttia;
- 5) muut 7 §:ssä tarkoitettujen varojen enintään 10 prosenttia.

13 § Sijoitusrahasto- ja vaihtoehtorahasto - osuudet

Osuudet sijoitusrahastoissa ja vaihtoehtorahastoissa luetaan 8 - 11 §:ssä tarkoitettuun omaisuuteen ja lasketaan 8 - 11 §:ssä säädettyihin enimmäismääriin.

Jos sijoitusrahaston tai vaihtoehtorahaston varoista yli 70 prosenttia on sijoitettu yhteen 8 - 11 §:n mukaiseen omaisuusryhmään, luetaan rahasto-osuudet tähän omaisuusryhmään.

Muut kuin 2 momentissa tarkoitettujen osuudet luetaan 12 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin sijoituksiin.

Katettavasta vastuuelasta enintään määrä, joka vastaa 25 prosenttia vastuuelan kokonaismäärästä, voidaan sijoittaa yhteen tässä pykälässä tarkoitettuun sijoitusrahastoon tai vaihtoehtorahastoon.

14 § Sijoitukset säännellyn markkinan ulkopuolelle

Edellä 5 §:ssä tarkoitettusta vastuuelasta voidaan kattaa yhteensä enintään 10 prosenttia seuraavalla omaisuudella, jos sillä ei käydä kauppaa säännellyllä markkinalla:

- 1) osakkeilla ja osakkeisiin rinnastettavilla arvopapereilla;
- 2) sitoumuksilla, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla sitoumuksilla;
- 3) joukkovelkakirjoilla.

Pykälän 1 momenttia ei kuitenkaan sovelleta:

- 1) joukkovelkakirjoihin, joista 8 §:n 1–3 kohdan mukaan vastaa valtio, kunta, vakuutusyhtiö, luottolaitos tai muu niihin rinnastettava yhteisö; eikä
- 2) 11 §:ssä tarkoitettuihin sijoituksiin.

Pykälän 1 momenttia ei myöskään sovelleta 13 §:ssä tarkoitettuihin sijoitusrahasto-osuuksiin eikä vaihtoehtorahaston osuuksiin, ellei kyseessä ole sijoitusrahasto tai vaihtoehtorahasto, jonka varoista yli 70 prosenttia on sijoitettu arvopapereihin, joilla ei käydä kauppaa säännellyllä markkinalla. Vaikka sijoitusrahaston tai vaihtoehtorahaston varoista yli 70 prosenttia olisi sijoitettu arvopapereihin, joilla ei käydä kauppaa säännellyllä markkinalla, tämän pykälän 1 momenttia ei sovelleta, jos yli 70 prosenttia sijoitusrahaston tai vaihtoehtorahaston varoista on sijoitettu 8 ja 9 §:ssä tarkoitettuihin velkasitoumuksiin.

15 § Vakuudettomat velkasitoumukset

Katettavasta vastuuvelasta enintään määrä, joka vastaa 5 prosenttia vastuuvelan kokonaismäärästä, voidaan kattaa velkasitoumuksilla, johon ei liity vakuutta, joka 8 - 10 §:n mukaan voitaisiin sellaisenaan hyväksyä vastuuvelan katteeksi (*vakuudeton velkasitoumus*).

Tämän pykälän 1 momenttia ei kuitenkaan sovelleta:

- 1) velkasitoumuksiin, joissa 8 §:n 1–3 kohdan mukaan velallisena on valtio, kunta, vakuutusyhtiö, luottolaitos tai muu niihin rinnastettava yhteisö; eikä
- 2) joukkovelkakirjalainoihin ja muihin pääomamarkkinavälineisiin.

16 § Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksia voidaan käyttää, jos ne pienentävät sijoitusriskiä tai mahdollistava sijoitusten tehokkaan hoidon.

Johdannaissopimusten kohde-etuuksien yhteismäärä voi olla enintään yhtä suuri kuin niiden raha- ja pääomamarkkinavälineiden ja osakkeiden ja osuuksien yhteismäärä, jotka ovat vastuuvelan katteena.

Johdannaissopimukset on arvostettava varovaisesti.

17 § Sijoitukset yhteen kiinteistöön

Edellä 5 §:ssä tarkoitetusta katettavasta vastuuvelasta enintään 15 prosenttia voidaan kattaa sijoituksella yhteen kiinteistöön tai rakennukseen vuokraoikeuksineen taikka useaan niin lähellä toisiaan sijaitsevaan kiinteistöön tai vuokraoikeuteen ja rakennukseen, että niitä voidaan pitää yhtenä sijoituksena.

Tätä rajoitusta sovelletaan myös kaikkiin 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin tai saamisiin, jotka kohdistuvat yhteen tai useaan 1 momentin mukaisesti yhtenä sijoituksena pidettävään kiinteistöön tai rakennukseen vuokraoikeuksineen, sekä velkasitoumuksiin, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys yhteen tai useaan 1 momentin mukaisesti yhtenä sijoituksena pidettävään kiinteistöön, rakennukseen vuokraoikeuksineen tai niihin kohdistuviin oikeuksiin.

18 § Sijoitukset yhteen yhteisöön

Edellä 5 §:ssä tarkoitetusta katettavasta vastuuvelasta enintään määrä, joka vastaa 5 prosenttia vastuuvelan kokonaismäärästä, voidaan kattaa sijoituksella yhteen yhteisöön. Sijoituksena yhteen yhteisöön pidetään sijoituksia:

- 1) tämän yhteisön osakkeisiin, muihin niihin rinnastettaviin arvopapereihin sekä sen pääomalainoihin;
- 2) saman velallisen antamiin velkasitoumuksiin; sekä
- 3) eri velallisten antamiin velkasitoumuksiin, joiden vakuutena on sijoituksia yhteen yhteisöön tai yhden yhteisön antama takaus tai takausvakuutus.

Sijoituksilla sellaisiin yhden yhteisön osakkeisiin, joilla ei käydä kauppaa säännellyllä markkinalla, ja muihin niihin rinnastettaviin arvopapereihin sekä sen pääomalainoihin, voidaan kattaa enintään 2 prosenttia vastuuvelasta.

Jos yhteisön osakkeilla käydään julkisesti kauppaa ETA-alueella, eläkelaitos voi korottaa 1 momentissa tarkoitetun sijoituksen osuuden vastuuvelasta enintään 10 prosenttiin vastuuvelan kokonaismäärästä. Edellytyksenä korottamiselle on, että sellaiset sijoitukset yhteen yhteisöön, johon kuhunkin sijoitettu määrä vastaa vähintään 5 prosenttia vastuuvelan kokonaismäärästä, eivät yhteenlaskettuna saa ylittää määrää, joka vastaa 40 prosenttia vastuuvelan kokonaismäärästä.

Velkasitoumuksiin, joissa velallisena tai takaajana on 8 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu yhteisö, voidaan tämän pykälän 1 momentin rajoituksen estämättä sijoittaa enintään määrä, joka vastaa 25 prosenttia vastuuvelan kokonaismäärästä.

Jos tässä pykälässä tarkoitettuun velkasitoumukseen liittyy vakuus, joka 8 –11 §:n mukaan voitaisiin sellaisenaan hyväksyä vastuuvelan katteeksi, velkasitoumusta ei vakuuden määrään saakka oteta huomioon tämän pykälän mukaisia enimmäisrajoja sovellettaessa.

Tätä pykälää ei sovelleta:

- 1) velkasitoumuksiin, joissa velallisenä tai takaajana on ETA- tai OECD-valtio, joissa velan, velallisen tai takaajan luottoluokitus kuuluu eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain (315/2015) 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun luottoluokkaan I;
- 2) velkasitoumuksiin, joissa velallisenä on Ahvenanmaan maakunta tai sellainen kansainvälinen yhteisö, jonka jäsenistä ainakin yksi on ETA- tai OECD-valtio, jonka luottoluokitus kuuluu eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun luottoluokkaan I; eikä
- 3) 13 §:n mukaisiin osuuksiin sijoitusrahastoissa tai vaihtoehtorahastoissa.

19 § Sijoitukset yhteen konserniin

Edellä 9, 10, 14, 15, 16 ja 18 §:ssä säädettyjä enimmäisrajoja sovellettaessa on laskettava yhteen sellaiset sijoitukset eri omaisuuslajeihin, jotka kohdistuvat tai liittyvät yhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvaan muuhun yhteisöön.

20 § Valuuttariski

Enintään 30 prosenttia vastuuvelan bruttomäärän katteena olevista varoista ja sitoumuksista saa olla muun valuutan kuin euron määräisiä taikka sellaisia varoja ja sitoumuksia, joita ei ole täysin suojattu valuuttakurssien muutoksilta.

21 § Eläkesäätiön osakkaaseen sidoksissa oleva omaisuus

Sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, eläkesäätiön vastuuvelasta voidaan kattaa enintään 25 prosenttia:

- 1) velkasitoumuksilla, joissa velallisenä on eläkesäätiön osakas ja joilla ei ole osakkaasta riippumatonta 7 - 11 §:n mukaista vakuutta; sekä
- 2) enintään 10 prosenttia eläkesäätiössä osakkaana olevan yhteisön osakkeilla ja osuuksilla, jos niillä käydään kauppaa säännellyllä markkinalla ETA-valtiossa.

Edellä 1 momentissa ja 22 §:ssä tarkoitettulla omaisuudella voidaan kattaa yhteensä enintään 25 prosenttia vastuuvelasta.

Sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, eläkesäätiössä vastuuvelan katteeksi hyväksytään myös luottotoiminnassa hyväksyttävät turvaavat vakuudet.

22 § Osakkaan toimintaan liittyvä omaisuus

Vastuuvelan bruttomäärän katteena olevista varoista saa olla sijoitettuna omaisuuteen, jonka arvo riippuu pääosin osakkaan toiminnasta enintään 25 prosenttia, josta yhden toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaan kohteeseen saa olla sijoitettuna enintään 15 prosenttia vastuuvelan bruttomäärän katteena olevista varoista.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä myöntää määrääjäksi poikkeuksen 1 momentin säännöksistä.

23 § Sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vastuuvelan kate

Sijoitussidonnaiseen eläkejärjestelyyn ei sovelleta, mitä 7 - 15 §:ssä ja 17 - 19 §:ssä säädetään. Sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vastuuvelasta on katettava vähintään 95 prosenttia järjestelyn arvonkehityksen määrääviin sijoituskohteisiin kuuluvilla varoilla. Sijoituskohteisiin tulee kuulua omaisuuseriä, joiden käypä arvo on jatkuvasti vaikeuksitta määriteltävissä ja jotka voidaan muuttaa rahaksi järjestelyn ehtojen mukaisesti.

Sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vastuuvälästä vähintään 70 50 prosenttia on katettava arvopapereilla ja muilla sitoumuksilla, joilla käydään kauppaa ETA-valtiossa säännellyllä markkinalla, sekä osuuksilla sijoitusrahastoissa tai vaihtoehtorahastoissa, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa.

24 § Etuus- ja maksuperusteisen järjestelyn katteen erillisuus

Etuus- ja maksuperusteisen eläkejärjestelyn vastuuvälän kate on eriytettävä toisistaan. Lisäksi sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn vastuuvälän kate on eriytettävä muun maksuperusteisen eläkejärjestelyn vastuuvälän katteesta.

25 § Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuus

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää:

- 1) että tietyt 7 §:n mukaiset katteeseen hyväksyttävät varat arvostetaan niiden käyvää arvosta poikkeavasti, jos se on omaisuuslajin luonteeseen liittyvän käyvän arvon suuren vaihtelun vuoksi tai muusta syystä välttämätöntä; sekä
- 2) 12 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen varojen osalta vastuuvälän katteeksi hyväksyttävistä varoista, jos se on näiden varojen erityisen riskillisyyden vuoksi välttämätöntä.

26 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset:

- 1) kateluettelon muodosta ja säilyttämisestä, omaisuuserien merkitsemisestä sekä laa-
timis- ja merkitsemisajankohdista;
- 2) vastuuvälän katteeseen kuuluvien varojen ja sitoumusten sijainnista;
- 3) valuuttariskin rajoittamisesta ja valuuttaliikkeen järjestämisestä;
- 4) johdannaissopimusten käytöstä katteen yhteydessä;
- 5) vakuuksien arvostuksesta ja vakuuksien merkityksestä luettaessa katteeseen niitä
sitoumuksia, joihin vakuudet liittyvät;
- 6) rahasto-osuuksien lukemisesta vastuuvälän katteeseen;
- 7) johdannaissopimusten käyttämisestä vastuuvälän katteena; sekä
- 8) sijoitussidonnaisten eläkejärjestelyjen sijoitusriskin seurannasta.

Finanssivalvonta voi yksittäistapauksessa määrätä, jos siihen 5 §:n 2 momentin soveltamisen kannalta on erityistä syytä, ettei tiettyjä varoja saa lukea eläkekassan vastuuvälän katteeseen.

27 § Arvopaperin ja rahaston sijainti ETA-valtiossa

Arvopaperin katsotaan sijaitsevan siinä valtiossa, jossa sen liikkeeseenlaskijalla on kotipaikka. Lisäksi arvopaperin katsotaan sijaitsevan ETA-valtiossa, jos sillä käydään kauppaa säännellyllä markkinalla jossain ETA-valtiossa.

Sijoitusrahaston rahasto-osuuksiin sovelletaan 1 momenttia. Vaihtoehtorahastojen, katsotaan sijaitsevan ETA-valtiossa, jos rahastoyhtiöllä tai vaihtoehtorahaston hoitajalla on kotipaikka ETA-valtiossa ja lisäksi sijoitusrahaston tai vaihtoehtorahaston varoista yli 70 prosenttia on sijoitettu OECD-valtiossa sijaitseviin varoihin.

28 § OECD-valtioiden rinnastaminen ETA-valtioihin

Euroopan talousalueeseen kuulumattomat OECD-valtiot rinnastetaan ETA-valtioon, jos kyse on 8 - 11 §:ssä ja 12 §:n 2 momentin 1, 5 ja 6 kohdassa tarkoitetuista sijoituksista. Näillä sijoituksilla voidaan kattaa yhteensä 10 prosenttia 5 §:ssä tarkoitettua katettavan vastuuvälän määrästä. Tämän rajoituksen piiriin ei kuitenkaan lasketa mukaan valtioiden ja niihin rinnastettavien yhteisöjen antamia tai takaamia velkasitoumuksia, joilla voidaan 8 §:n 1 kohdan mukaan kattaa vastuuvälän koko määrä.

29 § Omaisuudenhoitajan ja säilytysyhteisön käyttäminen

Eläkelaitoksella on eläketoimintaa koskevien varojen osalta oikeus käyttää varojensa hoitajina ETA-valtioon sijoittautuneita omaisuudenhoitajia, jotka on hyväksytty jonkin seuraavan säädöksen mukaisesti:

- 1) rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta annettu neuvoston direktiivi 2004/39/EY;
- 2) siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettu neuvoston direktiivi 2009/65/EY;
- 3) vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvensi II) annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/138/EY;
- 4) vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja EU N:o 1095/2010 muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EU; sekä
- 5) oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta annettu direktiivi 2013/36/EU tai laitokset, joita tarkoitetaan tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa.

Eläkelaitoksella on eläketoimintaa koskevien varojen osalta oikeus käyttää varojensa säilyttäjinä ETA-valtioon sijoittautuneita säilytysyhteisöjä, jotka on hyväksytty jonkin seuraavan säännöksen mukaisesti:

- 1) rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta annettu neuvoston direktiivi 2004/39/EY;
- 2) oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta annettu direktiivi 2013/36/EU; sekä
- 3) siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettu neuvoston direktiivi 2009/65/EY.

6 LUKU TIEDONANTOSÄÄNNÖKSET

1 § Tietojen ajantasaisuus ja selkeys

Eläkelaitoksen vakuutetulle antamien tässä luvussa tarkoitettujen tietojen tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

- a) tiedot tulee saattaa säännöllisesti ajan tasalle;
- b) ammattikielen ja teknisten termien käyttöä tulee välttää, jos niiden sijasta voidaan käyttää yleiskieltä;
- c) tiedot eivät saa olla harhaanjohtavia.

Eläkelaitoksen on julkaistava eläkejärjestelyn säännöt internetsivuillaan tai annettava ne muulla tavoin tiedoksi vakuutetuille kohtuullisin väliajoin.

2 § Tietojen toimittamistapa

Tässä luvussa tietojen toimittamisella tarkoitetaan tietojen lähettämistä vastaanottajalle henkilökohtaisesti, pysyvällä tavalla joko postitse paperisena tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina.

Mitä 1 §:n 1 momentissa säädetään tietojen antamisesta, sovelletaan tässä luvussa myös tietojen toimittamiseen.

3 § Sääntöjen tiedoksi antaminen

Eläkelaitoksen on toimitettava vakuutetulle eläkelaitoksen säännöt liityttäessä eläkejärjestelyyn. Jos eläkejärjestelyn sääntöjä muutetaan, vakuutetuille on kohtuullisen ajan kuluessa toimitettava tieto olennaisista muutoksista.

Sääntöjä toimitettaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota:

- 1) eläke-etujen laajuuteen;
- 2) eläke-etujen saamiseen liittyviin edellytyksiin ja valintamahdollisuuksiin; sekä
- 3) eläkkeen yhteensovittamiseen lakisääteisen eläkkeen ja muiden etuuksien kanssa.

4 § Tiedot maksuperusteiseen järjestelyyn liityttäessä

Toimitettaessa 3 §:ssä tarkoitettuja sääntöjä maksuperusteiseen eläkejärjestelyyn liittyneelle vakuutetulle eläkelaitoksen on kiinnitettävä erityistä huomiota:

- 1) vakuutettujen maksuosuuksien määräytymisperusteisiin;
- 2) maksujen laiminlyönnin seuraamuksiin;
- 3) vakuutettujen oikeuteen keskeyttää maksujen suorittaminen;
- 4) järjestelystä eroamisen vaikutuksiin;
- 5) vakuutettujen oikeuteen vaihtaa sijoituskohteita työsuhteen aikana ja sen jälkeen;
- 6) onko järjestelyyn kertyneet varat mahdollista siirtää toiseen vakuutuslaitokseen.

Sen lisäksi, mitä 3 §:ssä säädetään, liityttäessä maksuperusteiseen eläkejärjestelyyn vakuutetulle on toimitettava tiedot vahvistetusta sijoitussuunnitelmasta sekä sijoituskohteiden valinnan kannalta olennaisista seikoista.

5 § Vuosittain ja pyynnöstä annettavat tiedot

Eläkelaitoksen on annettava vakuutetulle vuosittain selvitys taloudellisesta tilanteestaan.

Eläkelaitoksen on annettava vakuutetulle pyynnöstä:

- 1) kunkin laitoksen vastuulla olevan eläkejärjestelyn tilinpäätös ja vuosikertomus;
- 2) sijoituspolitiikan periaatteita koskeva selvitys.

6 § Tiedot maksuperusteisen järjestelyn aikana

Sen lisäksi, mitä 5 §:ssä säädetään, vakuutetulle on vuosittain toimitettava tie maksuperusteisten eläke-etuuksien kertymästä ja muista sellaisista maksuperusteista eläkejärjestelyä koskevista seikoista, joilla on vakuutetulle ilmeistä merkitystä. Jos vakuutetut valitsevat sijoituskohteet, heille on lisäksi toimitettava vuosittain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot.

Vakuutustapahtuman sattumisen jälkeen eläkelaitoksella on tiedonantovelvollisuus sitä kohtaan, jolla on oikeus saada suoritusta maksuperusteisesta eläkejärjestelystä.

7 § Pyyntöstä toimitettavat tiedot

Eläkelaitoksen on pyynnöstä toimitettava vakuutetulle yksityiskohtaiset tiedot:

- 1) eläke-etuuksien tavoitetasosta;
- 2) etuuksien tasosta vakuutussuhteen päättyessä;
- 3) sijoitussidonnaisen eläkejärjestelyn sijoitusvaihtoehtoista, sijoitussalkusta, riskeistä ja kustannuksista;
- 4) säännöistä, jotka koskevat eläkeoikeuksien siirtämistä toiseen eläkelaitokseen, jos työsuhteen päättymisen vuoksi vakuutussuhde päättyy.

Eläkelaitoksessa osakkaana olevan työnantajan liikkeen luovutuksen kohteena olevalle vakuutetulle on pyynnöstä toimitettava yksityiskohtaiset tiedot karttuneen eläke-etuuden määrästä, etuuden siirtymisestä ja vakuutetun oikeuksista liikkeen luovutustilanteessa.

8 § Eläkkeelle jäädessä toimitettavat tiedot

Eläkelaitoksen on toimitettava vakuutetulle hänen jäädessään lisäeläkkeelle taikka muiden etuuksien erääntyessä tiedot niistä eläke- ja muista etuuksista, joihin hän on oikeutettu.

Jos eläkelaitoksen tiedossa on, että vakuutettu jää lakisääteiselle eläkkeelle, eläkelaitoksen on toimitettava vakuutetulle 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

9 § Vakuutetun ilmoitusvelvollisuus

Vakuutetun on ilmoitettava eläkelaitokselle osoitteensa ja muut yhteystietonsa.

Eläkelaitoksen on kerrottava vakuutetun 1 momentissa tarkoitetusta velvollisuudesta toimitaessaan vakuutetulle tässä luvussa säädettyjä tietoja.

10 § Vastuu puutteellisista tai virheellisistä tiedoista

Jos eläkelaitos ei anna vakuutetulle liittyäessä maksuperusteiseen järjestelyyn tässä luvussa tarkoitettuja tietoja tai antaa siitä hänelle puutteellisia tai virheellisiä tietoja, järjestelyn katsotaan olevan vakuutetun hyväksi voimassa sen sisältöisenä kuin vakuutetulla oli saamiensa tietojen perusteella ollut aihetta käsittää.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti, jos maksuperusteisen järjestelyn eläke-etuuksista tai muista sekoista on vakuutussuhteen aikana annettu puutteellisia, virheellisiä taikka harhaanjohtavia tietoja, joiden voidaan katsoa vaikuttaneen vakuutetun menettelyyn. Tämä ei kuitenkaan koske tietoja, jotka eläkelaitos on vakuutustapahtuman sattumisen jälkeen antanut tulevasta etuudesta tai muusta korvauksesta.

11 § Vapaakirjan saaneeseen, etuudensaajaan sekä edunsaajaan sovellettavat säännökset

Mitä 1 - 3 ja 5 - 10 §:ssä säädetään vakuutetuista sovelletaan myös vapaakirjan saaneeseen.

Mitä 1 ja 2, 5 - 8 ja 10 §:ssä säädetään sovelletaan myös edunsaajaan.

Mitä 1-3, 5, 7 ja 9 §:ssä säädetään vakuutetuista, sovelletaan myös eläkkeen- ja muun etuudensaajaan.

7 LUKU ETUUDEN HAKEMINEN JA SUORITTAMINEN

1 § Etuuden hakeminen

Etuutta on haettava kirjallisesti. Hakijan on annettava eläkelaitokselle sellaiset asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen eläkelaitoksen vastuun arvioimiseksi ja joita häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös eläkelaitoksen mahdollisuus hankkia selvitys.

2 § Hakemuksen esittämis aika ja etuuden vanhentuminen

Eläkettä on haettava vuoden kuluessa siitä, kun vakuutettu on saanut tietää vakuutustapahtumasta, jollei eläkelaitoksen säännöissä ole määrätty pitempää aikaa. Eläkettä on joka tapauksessa haettava kymmenen vuoden kuluessa vakuutustapahtumasta.

Muuta etuutta kuin eläkettä on haettava kuuden kuukauden kuluessa vakuutustapahtumasta, jollei eläkelaitoksen säännöissä ole määrätty pitempää aikaa. Myöhästymisestä huolimatta etuus voidaan kuitenkin myöntää joko kokonaan tai osaksi, jos sen epäämistä on pidettävä kohtuuttomana.

Jos eläkettä ei ole haettu 1 momentissa säädetyssä ajassa, vakuutettu menettää oikeutensa eläkkeeseen, ja jos muuta etuutta ei ole haettu 2 momentissa säädetyssä ajassa, vakuutettu menettää oikeutensa etuuteen.

3 § Eläkkeen takautuva suorittaminen

Eläkettä on suoritettava takautuvasti enintään eläkkeen hakemista edeltäneen kymmenen vuoden ajalta.

4 § Etuuden hakeminen vakuutetun puolesta

Jos vakuutettu ei iän, vamman, sairauden tai muun niihin rinnastettavan syyn takia kykene itse hakemaan eläkettä tai muuta etuutta, eikä hänellä ole edunvalvojaa tai edunvalvontavaltuutet-

tua, eläkelaitoksen hyväksymä vakuutetun lähiomainen tai muu hänestä pääasiallisesti huolehtiva henkilö voi käyttää vakuutetun puhevaltaa, kunnes hänelle on määrätty edunvalvoja tai edunvalvontavaltuutettu.

5 § Etuudensaajan ilmoitusvelvollisuus

Etuudensaaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat hänen oikeuteensa saada etuutta tai etuuden määrään edellyttäen, että tästä velvollisuudesta on mainittu etuutta koskevassa päätöksessä.

Eläkelaitos voi vaatia etuudensaajalta selvityksen etuuden määrään vaikuttavista seikoista ja selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää etuuden saamisen edellytykset. Jollei etuudensaaja ole toimittanut sanottua selvitystä eläkelaitokselle sen määräämässä kohtuullisessa ajassa, eläkelaitos voi päättää, että etuuden suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

6 § Etuuden maksaminen kertasuorituksena

Eläkelaitoksella on oikeus maksaa kertasuorituksena etuus, joka on pienempi kuin kolmekymmentä euroa kuukaudessa tai etuudensaajan suostumuksella pienempi kuin 70 100 euroa kuukaudessa. Kertasuoritus lasketaan Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti, ellei muualla laissa toisin säädetä.

Edellä 1 momentissa säädettyjä euromääriä tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitettulla työeläkeindeksillä. Tarkistettu euromäärä pyöristetään lähimpään euroon.

7 § Etuuden maksaminen ETA-valtioon

Etuus tulee maksaa etuudensaajalle ETA-valtioon samoin edellytyksin kuin Suomessa.

8 § Etuuden suorituksen viivästyminen

Etuuden suorituksen viivästyessä eläkelaitoksen on maksettava myöhästyneelle suoritukselle korkolain 4 §:ssä tarkoitettua viivästyskorkoa, joka lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Viivästysaika alkaa, kun kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona etuudenhakija on jättänyt eläkelaitokselle hakemuksensa ja 1 §:n 1 momentissa tarkoitettut asiakirjat ja tiedot. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle etuuserälle viivästyskorkoa lasketaan eräpäivästä lukien.

Jos 1 momentissa tarkoitettua etuutta ei ole voitu etuudensaajasta johtuvasta syystä maksaa oikeassa ajassa, eläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan korkolain 4 §:ssä tarkoitettua korkoa pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este eläkelaitoksen tieteen on lakannut. Jos etuuden suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen taikka muun sen kaltaisen ylivoimaisen esteen vuoksi, eläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan korkolain 4 §:ssä tarkoitettua korkoa tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

9 § Etuuden alentaminen tai epäminen vakuutetusta johtuvasta syystä

Jos vakuutettu tai hänen edustajansa on järjestelyyn liittyessään tai etuutta hakiessaan vilpillisesti antanut eläkelaitokselle vääriä tai puutteellisia tietoja, joilla on merkitystä eläkelaitoksen sääntöjen mukaisen etuuden saamiseen tai suuruuteen, hakijalle kuuluva etuus voidaan evätä tai sitä voidaan alentaa siten kuin olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista.

Eläkelaitos on vastuusta vapaa sellaista vakuutettua kohtaan, joka on tahallisesti aiheuttanut vakuutustapahtuman.

Jos vakuutettu on aiheuttanut vakuutustapahtuman törkeästä huolimattomuudesta, voidaan hänelle kuuluva etuus evätä tai sitä voidaan alentaa tai jo myönnetyn etuuden suorittaminen keskeyttää sen mukaan kuin olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista.

10 § Syyntakeettomuus ja pakkotila

Mitä 9 §:n 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos vakuutettu oli sellaisessa iässä tai mielentilassa, ettei häntä olisi voitu tuomita rangaistukseen rikoksesta, taikka jos vakuutettu oli toiminut henkilön tai omaisuuden vahingoittumisen estämiseksi tai muun oikeudellisesti suojattua etua uhkaavan välittömän ja pakottavan vaaran torjumiseksi sellaisissa olosuhteissa, että toimenpide oli kokonaisuutena puolustettavissa, kun otetaan huomioon pelastettavan edun ja teolla aiheutetun vahingon ja haitan laatu ja suuruus, vaaran alkuperä sekä muut olosuhteet.

11 § Etuuden takaisinperintä

Jos etuutta on suoritettu enemmän kuin mihin etuudensaajalla on ollut oikeus, on aiheettomasti maksettu etuus perittävä takaisin.

Aiheettomasti maksettu etuus voidaan jättää osittain tai kokonaan takaisin perimättä, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi ja etuuden maksamisen ei ole katsottava johtuneen vakuutetun tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Aiheettomasti maksettu etuus saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa suoritettavista etuuksista. Kulloinkin suoritettavasta etuudesta ei saa etuudensaajan suostumuksesta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosan siitä etuuden osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun etuudesta on ennakkoperintälain (1118/1996) nojalla pidätetty ennakko tai rajoitustusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/1978) nojalla lähdevero.

12 § Tieto oikeusturvakeinoista

Etuutta koskevasta päätöksestä on käytävä ilmi, millä tavalla asia voidaan saattaa tuomioistuimen, Vakuutuslautakunnan tai muun vastaavan elimen käsiteltäväksi, toimivaltainen tuomioistuim, kanneaika sekä mistä se lasketaan.

13 § Kanneaika ja oikeuspaikka

Kanne eläkelaitoksen päätöksestä on oikeuden menettämisen uhalla nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut kirjallisen tiedon päätöksestä ja tästä määräajasta.

Vakuutetun eläkelaitosta vastaan esittämä vaatimus voidaan tutkia myös siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä vaatimuksen esittäjällä on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka.

14 § Vapaakirjan saaneeseen, etuudensaajaan sekä edunsaajaan sovellettavat säännökset

Mitä 1 - 4, 6 - 10, 12 ja 13 §:ssä säädetään etuudensaajasta, sovelletaan myös vapaakirjan saaneeseen.

Mitä 5 - 13 §:ssä säädetään, sovelletaan myös etuudensaajaan.

Mitä tässä luvussa säädetään etuudensaajasta, sovelletaan myös edunsaajaan.

8 LUKU SULAUTUMINEN

1 § Sulautumisen yleisen edellytykset

Eläkesäätiö voi sulautua eläkesäätiöön ja eläkekassa eläkekassaan, jos sulautuvan eläkelaitoksen osakkaat täyttävät vastaanottavan eläkelaitoksen toimintapiiriä koskevat 1 luvun 3 §:ssä tarkoitetut vaatimukset.

Sulautuvan eläkelaitoksenvakuustustoiminta, joka sisältää vastuuvelan, sekä muut velat ja varat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle eläkelaitokselle.

2 § Sulautumisesta päättäminen eläkekassassa

Eläkekassan sulautumista koskeva päätös on tehtävä kassankokouksessa määräenemmistöllä. Kassankokouksen päätökseksi tulee ehdotus, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

3 § Sulautumissuunnitelma

Sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten hallitusten on laadittava kirjallinen sulautumissuunnitelma, joka on päivättävä ja allekirjoitettava.

Sulautumissuunnitelmassa on oltava:

- 1) sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten toiminimet, yhteisötunnukset ja kotipaikat;
- 2) selvitys sulautumisen syistä;
- 3) absorptiosulautumisessa ehdotus vastaanottavan eläkelaitoksen mahdollisesta sääntömuutoksesta sekä kombinaatiosulautumisessa ehdotus perustettavan eläkelaitoksen säännöistä ja siitä, miten perustettavan eläkelaitoksen toimielinten jäsenet valitaan;
- 4) selvitys sulautuvan eläkelaitoksen vastuuelan ja muiden velkojen sekä varojen siirtymisestä vastaanottavalle eläkelaitokselle;
- 5) selvitys siitä, että vastaanottava eläkelaitos täyttää sulautumisen jälkeen 4 ja 5 luvun säännökset;
- 6) selvitys sulautuvan eläkelaitoksen varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, sulautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan eläkelaitoksen taseeseen sekä sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä;
- 7) ehdotus sulautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintijankohdasta, joka saa olla enintään kuusi kuukautta sulautumissuunnitelman tekemisestä; sekä
- 8) ehdotus mahdollisiksi muiksi sulautumisen ehdoiksi.

4 § Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta

Sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten on tehtävä Finanssivalvonnalle ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta kuuden kuukauden kuluessa sitä koskevan Finanssivalvonnan suostumuksen myöntämisestä tai sulautuminen raukeaa. Ilmoitukseen on liitettävä:

- 1) kunkin sulautumiseen osallistuvan eläkelaitoksen hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että sulautumisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä;
- 2) selvitys siitä, että vastaanottava eläkelaitos täyttää 5 luvun säännökset vastuuelan kattamisesta;
- 3) hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus eläkesäätiö- ja eläkekassalain 11 luvun 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä; sekä
- 4) sulautumiseen osallistuvien eläkelaitosten sulautumista koskevat päätökset.

Finanssivalvonta voi antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitettuun sulautumisen täytäntöönpanoilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista ja annettavista selvityksistä.

9 LUKU JAKAUTUMINEN

1 § Jakautumissuunnitelma

Jakautuvan eläkelaitoksen hallituksen ja perustettavan eläkelaitoksen perustajien on laadittava kirjallinen jakautumissuunnitelma, joka on päivättävä ja kaikkien perustajien sekä jakautuvan eläkelaitoksen hallituksen allekirjoitettava.

Jakautumissuunnitelmassa on oltava:

- 1) jakautuvan eläkelaitoksen toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai vastaavat yksilöintitiedot sekä kotipaikka;
- 2) selvitys jakautumisen syistä;
- 3) laskelma jakautuvan eläkelaitoksen vastuuelasta ja varoista;
- 4) selvitys jakautuvan eläkelaitoksen vastuuelan sekä varojen ja velkojen jakamisesta;
- 5) jos jakautuvalla eläkelaitoksella on tasoitusmäärä, selvitys tasoitusmäärän jakamisesta;

- 6) selvitys siitä, että jakautumiseen osallistuvat eläkelaitokset täyttävät jakautumisen jälkeen 5 luvun säännökset;
- 7) ehdotus perustettavan eläkelaitoksen säännöiksi;
- 8) perustettavan eläkelaitoksen perustajien toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai vastaavat yksilöintitiedot sekä kotipaikat ja perustettavien eläkelaitosten hallitusten jäsenet;
- 9) ehdotus jakautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta; sekä
- 10) ehdotus mahdollisiksi muiksi jakautumisen ehdoiksi.

2 § Varojen osittamista koskevat periaatteet

Tasaavaa kirjanpitojärjestelmää noudattavan eläkelaitoksen jakautuessa vastaanottavalle eläkelaitokselle on siirrettävä siirtyvää vakuutuskantaa vastaava osuus jakautuvan eläkelaitoksen vastuuelan katteesta, muista varoista ja veloista ja, jos laitoksella on vakavaraisuuspääoma, vakavaraisuuspääomasta.

Osakaskohtaista kirjanpitojärjestelmää noudattavan eläkesäätiön jakautuessa perustettavalle eläkesäätiölle on siirrettävä jakautuvan osakkaan osakaskohtaista vakuutuskantaa tai sen siirtyvää osaa vastaava osuus jakautuvan eläkesäätiön vastuuelan katteesta, muista varoista ja veloista ja, jos laitoksella on vakavaraisuuspääoma, vakavaraisuuspääomasta.

Jollei jakautumissuunnitelmassa toisin sovita, luovutettavaan varoihin tulee sisällyttää jakautuvan osakkaan toimintaan liittyvät sijoitukset. Muut varat voidaan siirtää rahana.

3 § Jakautumisen rekisteröinti ja oikeusvaikutukset

Kun jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity, kokonaisjakautumisessa jakautuvan eläkelaitoksen varat ja velat sekä osittaisjakautumisessa jakautumissuunnitelmassa jaetut varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle eläkelaitokselle. Samanaikaisesti perustettava eläkelaitos syntyy ja kokonaisjakautumisessa jakautuva eläkelaitos purkautuu.

Jos kokonaisjakautumisessa ilmaantuu varoja, joita ei ole jaettu jakautumissuunnitelmassa, ne kuuluvat vastaanottavalle eläkelaitokselle samassa suhteessa kuin jakautuvan eläkelaitoksen netto-omaisuus jaetaan 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun jakautumissuunnitelman 4 kohdan mukaan, jollei jakautumis-suunnitelmassa muuta määrätä.

Jakautumiseen osallistuvat eläkelaitokset vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan eläkelaitoksen velasta, jota ei ole jaettu jakautumissuunnitelmassa ja joka on syntynyt ennen kuin jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Sellaisista jakautuvan eläkelaitoksen veloista, joista toinen eläkelaitos vastaa jakautumissuunnitelman mukaan, eläkelaitoksen vastuun kokonaisuusmäärä on kuitenkin enintään sille jäävän tai siirtyvän netto-omaisuuden arvo.

10 LUKU VAKUUTUSKANNAN LUOVUTTAMINEN SEKÄ VAPAAEHTOINEN SELVITYSTILA JA PURKAMINEN

1 § Vakuutuskannan luovuttaminen (ESL 11:100, VKL 12:132)

Eläkelaitos (*luovuttava eläkelaitos*) voi luovuttaa vakuutuskantansa 1 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle eläkesäätiölle, eläkekassalle, ETA-eläkelaitokselle (*vastaanottava eläkelaitos*) tai vakuutusyhtiölain (521/2008) 1 §:ssä tarkoitetulle vakuutusyhtiölle, joka harjoittaa vakuutusluokista annetussa laissa (526/2008) tarkoitettua henkivakuutusta.

Luovutettaessa vakuutuskannan osa sovelletaan, mitä vakuutuskannan luovuttamisesta säädetään.

2 § Vastaanottavaa eläkelaitosta koskevat rajoitukset

Vakuutuskanta voidaan luovuttaa vain sellaiselle eläkelaitokselle, jonka 2 luvun 1 ja 2 §:ssä tarkoitetut osakasta koskevat vaatimukset työnantaja, jonka vakuutuskantaa luovutetaan, täyttää.

3 § Suunnitelma vakuutuskannan luovuttamiseksi

Luovuttavan ja vastaanottavan eläkelaitoksen hallituksen on laadittava kirjallinen vakuutuskannan luovutusta koskeva suunnitelma, joka on päivittävä ja allekirjoitettava.

Vakuutuskannan luovuttamista koskevassa suunnitelmassa on oltava:

- 1) luovuttavan ja vastaanottavan eläkelaitoksen toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset ja kotipaikat;
- 2) selvitys vakuutuskannan luovutuksen syystä;
- 3) tarvittaessa ehdotus vastaanottavan eläkelaitoksen sääntöjen muuttamiseksi;
- 4) selvitys siitä, mitä on sovittu luovutettavaan vakuutuskantaan liittyvästä osakkuudesta, jos vastaanottava yhtiö on keskinäinen vakuutusyhtiö;
- 5) selvitys luovutettavasta vakuutuskannasta ja sitä vastaavina varoina luovutettavasta omaisuudesta;
- 6) ehdotus vakuutuskannan luovuttamisesta mahdollisesti suoritettavasta vastikkeesta ja sen ehdoista;
- 7) jos luovuttavalla eläkelaitoksella on tasoitusmäärä, selvitys siirtyvästä tasoitusmäärästä;
- 8) selvitys siitä, että luovuttava ja vastaanottava eläkelaitos täyttävät luovutuksen jälkeen 5 luvun vaatimukset;
- 9) selvitys tai ehdotus vakuutuskannan luovuttamiseen ja vastaanottamiseen osallistuvien eläkelaitosten hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle ja tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista;
- 10) ehdotus suunnitellusta vakuutuskannan ja sitä vastaavien varojen luovutusajankohdasta;
- 11) ehdotus mahdolliseksi muiksi vakuutuskannan luovutuksen ehdoiksi.

4 § Finanssivalvonnan suostumuksen hakeminen

Sen lisäksi mitä eläkesäätiö- ja vakuutuskassalain 12 luvun 5 §:ssä säädetään Finanssivalvonnan suostumuksen hakemisesta vakuutuskannan luovutukselle, luovuttavan ja vastaanottavan eläkelaitoksen on haettava Finanssivalvonnan vahvistus tasoitusmäärän siirtoa koskeville perusteille, jos luovuttavalla eläkelaitoksella on tasoitusmäärä.

5 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen

Seuraavat asiakirjat on vähintään kuukauden ajan ennen vakuutuskannan luovuttamisesta tai vastaanottamisesta päättävää kassankokousta pidettävä vakuutettujen ja osakkaiden nähtävinä eläkekassan toimistossa tai internet-verkkosivuilla ja viivytyksettä lähetettävä osakkaalle, joka sitä pyytää, sekä asetettava nähtäviksi kassankokouksessa:

- 1) vakuutuskannan luovuttamista koskeva suunnitelma;
- 2) kunkin vakuutuskannan luovuttamiseen osallistuvan eläkelaitoksen tai vakuutusyhtiön viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus;
- 3) hallituksen selostus tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen jälkeisistä eläkekassan asemaan olennaisesti vaikuttavista seikoista sekä seikoista, joilla saattaa olla merkitystä harkittaessa vakuutuskannan luovuttamista koskevan sopimuksen hyväksymistä;
- 4) vastaanottavan eläkelaitoksen säännöt ja tarvittaessa niitä koskeva vastuunsiirtämisestä johtuva muutosehdotus.

Kokouskutsussa, joka toimitetaan vakuutuskannan luovuttamista koskevaan kassankokoukseen, on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen nähtävillä pitämisestä. Edellä tarkoitettujen asiakirjojen on viivytyksettä lähetettävä vakuutetulle tai osakkaalle, joka sitä pyytää, jos asiakirjoja ei voida tallentaa ja tulostaa eläkekassan internetsivuilta.

6 § Vakuutuskannan luovutuksen raukeaminen

Vakuutuskannan luovutus raukeaa, jos vakuutuskannan luovu ei hyväksytä muutoksitta luovuttavassa eläkelaitoksessa ja vakuutuskannan vastaanottamista vastaanottavassa eläkelaitoksessa tai vakuutusyhtiössä.

Eläkelaitoksen kassankokouksen tai hallituksen päätös vakuutuskannan luovutuksen tai vastaanottamisen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

11 LUKU LAKISÄÄTEINEN SELVITYSTILA, PURKAMINEN JA KONKURSSI

1 § Eläkelaitoksen purkaminen

Tätä lukua sovelletaan eläkelaitoksen selvitystilaan ja laitoksen purkamiseen, kun eläkelaitos asetetaan selvitystilaan muusta syystä kuin eläkesäätiö- ja eläkekassalain 12 luvun 21 §:ssä tarkoitetulla perusteella laitoksen luovutettua koko vakuutuskantansa.

Selvitystilamenettelyssä selvitetään eläkelaitoksen varallisuusasema, pyritään luovuttamaan vakuutuskanta ja sitä vastaavat varat toiselle eläkelaitokselle tai vakuutusyhtiölaissa tarkoitetulle vakuutusyhtiölle, vakuutuskannan luovutuksen jälkeen suoritetaan laitoksen velat ja jaetaan laitoksen jäljelle jäävä omaisuus sekä puretaan eläkelaitos.

2 § Velvollisuus asettaa eläkelaitos selvitystilaan

Eläkelaitos on asetettava selvitystilaan ja purettava:

- 1) jollei vakuutettujen lukumäärä kahden viimeksi kuluneen kalenterivuoden päättyessä ole täyttänyt 2 luvun 4 §:ssä säädettyä tai eläkelaitoksen säännöissä määrättyä vähimmäismäärää eikä voida pitää todennäköisenä, että lukumäärä lähinnä neljän seuraavan kuukauden aikana nousee edellä tarkoitetuista korkeampaan määrään;
- 2) jos eläkekassan tilinpäätös osoittaa alijäämää tai jos mahdollinen perustamispääoma on eläkekassan säännöissä vahvistettua määrää pienempi, eikä alijäämää ole katettu taikka perustamispääomaa täytetty kahden seuraavan tilikauden aikana;
- 3) jos eläkesäätiö ei täytä 4 luvun 11 §:n vaatimuksia;
- 4) jos on käynyt ilmeiseksi, että eläkelaitos ei ole kattanut 4 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua maksuperusteisen lisäeläkejärjestelyn vastuovelkaa 5 luvussa säädettyllä tavalla;
- 5) jos eläkelaitos ei ole toteuttanut 4 luvun 10 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa säädettyssä määräajassa;
- 6) jos eläkelaitos ei ole toteuttanut 4 luvun 24 §:ssä tarkoitettua taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmaa tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmaa säädettyssä määräajassa;
- 7) jos eläkelaitoksen kaikki osakkaat lopettavat sen toimintansa, jonka piirissä eläkelaitoksessa vakuutetut henkilöt toimivat;
- 8) jos eläkekassa on sen sääntöjen mukaan purettava; tai
- 9) jos Finanssivalvonta on määrännyt eläkelaitoksen purettavaksi Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:n perusteella.

Finanssivalvonta voi, jollei vakuutettuja etuusia vaaranneta, pidentää 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua määräaika enintään vuodeksi ja hakemuksesta antaa 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa päätöksessä määräämiensä ehdoin suostumuksen toiminnan jatkamiseen enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

3 § Eläkeoikeuksien ja muiden oikeuksien säilyminen eläkesäätiössä jatkettaessa selvitystilaan asettamista koskevaa määräaika

Jos Finanssivalvonta on pidentänyt selvitystilaan asettamista koskevaa määräaika 2 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, säilyttävät vakuutetut ja vapaakirjan saaneet, eläkkeensaajat ja muiden etuuksien saajat sekä ne henkilöt, joiden vakuutussuhde on päättynyt vuoden kuluessa ennen osakkaan toiminnan lopettamisesta johtuvaa eläkesäätiön purkamista, eläkesäätiön sääntöjen mukaisen oikeutensa eläkkeen ja muiden etuuksien saamiseen.

Eläkesäätiön on muutettava sääntöjään vastaamaan 1 momentissa säädettyjä oikeuksia.

4 § Kutsu kassankokoukseen

Hallituksen on viipymättä kutsuttava kassankokous koolle 2 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa. Jos Finanssivalvonta on myöntänyt 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräajan jatkamiseksi, hallituksen on kutsuttava kassankokous koolle viipymättä Finanssivalvonnan myöntämän määräajan päätyttyä.

Sen lisäksi, mitä eläkekassan säännöissä määrätään, kutsu on lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkaalle. Hallituksen on annettava tieto kutsusta kassankokoukseen Finanssivalvonnalle.

5 § Selvitystilaan määrääminen

Finanssivalvonnan tulee asettaa eläkelaitos selvitystilaan, jos se havaitsee, ettei eläkelaitos ole 2 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa tehnyt päätöstä selvitystilaan asettamisesta tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua hakemusta. Finanssivalvonnan on viipymättä ilmoitettava Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle edellä tarkoitettua päätöksestään, jolla se on määrännyt eläkelaitoksen selvitystilaan.

6 § Selvitystilaa koskevat ilmoitukset

Selvitysmiehen on ilmoitettava selvitystilaa koskevasta päätöksestä virallisessa lehdessä ja annettava tieto ilmoituksesta ainakin yhdessä eläkelaitoksen kotipaikan sanomalehdessä tai eläkelaitoksen internetsivuilla. Lisäksi selvitysmiehen on ilmoitettava selvitystilän vaikutuksista eläkkeisiin ja muihin etuuksiin eläkelaitoksen internetsivuilla ja viipymättä lähetettävä ilmoitus kirjallisesti sitä pyytävälle vakuutetulle, vapaakirjan saaneelle, eläkkeen- ja muun etuudensaajalle sekä edunsaajalle.

Selvitysmiehen on säännöllisesti tiedotettava velkojille selvitystilän edistymisestä Finanssivalvonnan erikseen määräämällä tavalla.

7 § Etuoikeutetut velkojat

Selvitystilassa olevassa eläkelaitoksessa vakuutetuilla, eläkkeensaajilla ja muiden etuuksien saajilla sekä edunsaajilla on osuudestaan 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun vastuovelkaan keskenään samanlainen etuoikeus eläkelaitoksen omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla on pantattuun omaisuuteen.

Tässä pykälässä säädetty etuoikeus ei huononna käteispannin eikä omaisuuteen myönnetyn kiinnityksen haltijan oikeutta eikä estä suorittamasta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 22 §:ssä ja 23 §:n 1-4 kohdassa tarkoitettuja velkoja selvitystilän aikana.

Mitä 1 momentissa säädetään etuoikeutetuista velkojista, sovelletaan myös eläkelaitoksen konkurssissa.

8 § Julkinen haaste

Selvitysmiehen on viipymättä haettava julkinen haaste eläkelaitoksen velkojille. Haastetta haetaan Finanssivalvonnalta, joka merkitsee haasteen antamisen rekisteriin.

Julkisessa haasteessa on mainittava, että eläkelaitoksessa vakuutettujen, vapaakirjan saaneiden, eläkkeen- ja muun etuudensaajien ja edunsaajien ei tarvitse ilmoittaa saataviaan selvitystilassa eikä niiden eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 29 §:ssä tarkoitettua etuoikeutta tarvit-

se vaatia. Muutoin haasteesta on voimassa, mitä julkisesta haasteesta annetussa laissa (729/2003) säädetään.

9 § Ilmoitus tunnetuille velkojille

Selvitysmiehen on toimitettava ilmoitus julkisesta haasteesta eläkelaitoksen tunnetuille velkojille. Ilmoituksessa on mainittava noudatettavat määräajat, seuraamukset niiden laiminlyönnistä, toimielin tai viranomainen, joka on toimivaltainen ottamaan vastaan saatavia koskevat ilmoitukset tai huomautukset, sekä se, onko velkojan vaadittava saatavaa, joka on etuoikeutettu tai jonka vakuutena on esinevakuus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta ei sovelleta eläkelaitoksessa vakuutettuihin, vapaakirjan saaneisiin, eläkkeen- ja muun etuudensaajiin ja edunsaajiin.

10 § Saatavien ilmoittaminen

Edellä 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua velkojan on ilmoitettava 8 §:ssä tarkoitettulle toimielimelle tai viranomaiselle saatavan laji, sen syntymisaika ja määrä. Lisäksi velkojan on ilmoitettava, vetoaako hän saatavan osalta etuoikeuteen, esinevakuuteen tai omistuksenpidätyssehtoon, sekä se, mitä omaisuutta hänen vakuutensa koskee.

11 § Vakuutuskannan luovuttaminen, velkojen suorittaminen ja omaisuuden jakaminen

Eläkelaitoksen selvitystilassa selvitysmiehen tulee pyrkiä niin pian kuin mahdollista saamaan aikaan sopimus vakuutuskannan luovuttamisesta yhden tai useamman 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettua eläkelaitoksen tai vakuutusyhtiön kanssa 10 luvun säännösten mukaisesti. Vakuutuskanta voidaan luovuttaa myös osissa yhdelle tai useammalle edellä tarkoitettulle vakuutuslaitokselle.

Jos sopimusta vakuutuskannan luovuttamisesta ei saada aikaan kahden vuoden kuluessa selvitystilan alkamisesta, Finanssivalvonnan on määrättävä ajankohta, jolloin vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa. Tämän jälkeen eläkelaitoksen omaisuus on muutettava rahaksi. Näillä varoilla on maksettava selvitystilamenettelystä johtuvat velat ja 7 §:ssä tarkoitettua etuoikeutettua velat. Tämän jälkeen omaisuuden rahaksi muuttamisesta saaduilla varoilla maksetaan kaikki muu tiedossa oleva velka eläkelaitoksen velkojille haetun julkisen haasteen määräpäivän jälkeen. Jos velka on riittävä tai erääntymätön taikka sitä ei muusta syystä voida maksaa, tarpeelliset varat on pantava erilleen, jos laitoksen varat siihen riittävät. Jäljelle jäävä omaisuus jaetaan kassan sääntöjen määräämällä tavalla.

Jos eläkelaitos harjoittaa maksuperusteista lisäeläkevakuuttamista, vastuuvelan kate jaetaan 7 §:ssä tarkoitetuille etuoikeutetuille velkojille 5 luvun 24 §:ssä tarkoitettua eriytetyn katteen perusteella.

12 § Kielto käyttää eläkelaitoksen varoja

Finanssivalvonta voi kieltää selvitystilassa olevan eläkelaitoksen 5 luvun 29 §:ssä tarkoitettua omaisuudenhoitajan tai säilytisyhteisön hallussa olevien varojen käyttämisen.

13 § Vakuutustoiminnan rajoittaminen

Selvitystilassa eläkelaitoksen tulee jatkaa vakuutustoimintaa vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä vakuutettujen etujen turvaamiseksi.

Selvitystilassa eläkekassa ei saa vakuuttaa uusia henkilöitä ellei 1 momentista muuta johdu.

14 § Maksettavaksi erääntyneen eläkkeen ja muun etuuden suorittaminen

Eläkesäätiön on suoritettava eläke tai muu etuus, joka on erääntynyt maksettavaksi selvitystilan aikana tai sitä ennen. Selvitysmiehen tulee tehdä edellä tarkoitettua suoritus eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 23 §:ssä tarkoitettua toimintasuunnitelman mukaisesti.

Eläkekassa ei saa selvitystilan aikana suorittaa eläkkeitä tai muita etuuksia, jos ne ovat erääntyneet maksettaviksi selvitystilan aikana.

15 § Eläkesäätiön saatavat osakkaalta

Selvitystilassa olevan eläkesäätiön saatava osakkaalta voidaan irtisanoa maksettavaksi välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos eläkesäätiöltä puuttuu käteisiä varoja sen selvitysmenettelystä johtuvia eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 23 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja kuluja varten. Eläkesäätiön saatava osakkaalta voidaan irtisanoa myös niitä eläkkeitä ja etuuksia varten, jotka eläkesäätiön on 14 §:n mukaan suoritettava. Irtisanottava määrä ei tällöin saa ylittää eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 23 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 14 §:ssä tarkoitettuihin suorituksiin tarvittavaa määrää.

Kun 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu sopimus vakuutuskannan luovuttamisesta on tehty tai 11 §:n 2 momentissa tarkoitettu ajankohta, jolloin vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa on määrätty, voidaan sen lisäksi, mitä edellä säädetään, selvitystilassa olevan eläkelaitoksen saattava osakkaalta irtisanoa maksettavaksi kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta, vaikka pidemmästä irtisanomisajasta olisi sovittu.

16 § Lopputilityksen ja jaon moittiminen

Jos joku tahtoo moittia eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 29 §:ssä tarkoitettua selvitysmiehen lopputilitystä tai tämän luvun 11 §:ssä tarkoitettua omaisuuden jakoa, kanne eläkelaitosta vastaan on pantava vireille eläkelaitoksen kotipaikan käräjäoikeudessa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun eläkesäätiön lopputilityksestä on eläkesäätiö ja eläkekassalain 13 luvun 29 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla kuulutettu tai kun eläkekassan lopputilitys on esitetty eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 29 §:n 2 momentissa tarkoitettussa kassankokouksessa.

12 LUKU RAJAT YLITTÄVÄ TOIMINTA

1 § Luvan hakeminen Finanssivalvonnalta toiminnan aloittamiseen

Eläkelaitoksen, jonka tarkoituksena on harjoittaa rajat ylittävää toimintaa, on haettava Finanssivalvonnalta lupa ennen toiminnan aloittamista.

Eläkelaitoksen on ilmoitettava lupahakemuksen yhteydessä Finanssivalvonnalle seuraavat tiedot:

- 1) sen rahoittavan yrityksen nimi, jota koskevaa eläkejärjestelmää eläkelaitos alkaa hoitaa;
- 2) ETA-valtio, jonka ammatillisia lisäeläkkeitä koskevaa sosiaali- ja työlainsäädäntöä sovelletaan 1 kohdassa tarkoitettujen rahoittavan yrityksen ja vakuutettujen väliseen suhteeseen; sekä
- 3) selvitys ETA-eläkelaitokselle hoidettavaksi tulevan rahoittavan yrityksen eläkejärjestelmän pääpiirteistä.

Finanssivalvonta antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset lupahakemuksen yhteydessä annettavista tiedoista.

2 § Tietojen toimittaminen vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle

Jos Finanssivalvonnalle ei ole syytä epäillä, että 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen eläkelaitoksen hallinnollinen rakenne tai taloudellinen tila taikka laitoksen johtajien maine tai ammatillinen pätevyys ja kokemus eivät sovellu suunnitellun ammatillisen lisäeläketoiminnan harjoittamiseen, Finanssivalvonnan on kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun se sai kaikki 1 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot, toimitettava nämä tiedot 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoitettava asiasta 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle lupaa hakevalle eläkelaitokselle.

3 § Lupaa hakevalle eläkelaitokselle ilmoitettavat tiedot

Finanssivalvonnan on ilmoitettava 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle lupaa hakevalle eläkelaitokselle niistä ammatillisiin lisäeläkkeisiin sovellettavista sosiaali- ja työlainsäädännön vaatimuksista ja sijoittamista koskevista säännöksistä, joiden mukaisesti toisessa ETA-valtiossa sijaitsevaa rahoitettavaa yritystä koskevaa lisäeläkejärjestelmää tulee hoitaa. Finanssivalvonnan on lisäksi ilmoitettava 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle lupaa hakevalle eläkelaitokselle niistä tiedonantösäännöksistä, joita on sovellettava 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa valtiossa vakuutettujen, eläkkeensaajien, edunsaajien ja vapaakirjan saaneiden osalta.

Suomessa toimiva eläkelaitos voi aloittaa toisessa ETA-valtiossa sijaitsevan rahoittavan yrityksen lisäeläkejärjestelmien hoitamisen, kun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu lupaa hakeva eläkelaitos on saanut Finanssivalvonnalta tiedon 1 momentissa tarkoitetuista ehdoista, kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun valtion toimivaltainen viranomaisella vastaanotti 2 §:ssä tarkoitettut tiedot Finanssivalvonnalta.

4 § ETA-eläkelaitoksen rekisteröiminen

Ennen kuin eläkelaitos aloittaa toiminnan ETA-eläkelaitoksena eläkesäätio- ja eläkekassarekisteriin on tehtävä tästä merkintä sekä niistä ETA-valtioista, joissa eläkelaitos tulee toimimaan.

Finanssivalvonnan on viipymättä ilmoitettava Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle ETA-eläkelaitoksen rekisteröinnistä ja ne ETA-valtiot, joissa eläkelaitos toimii.

5 § Vastaanottavan jäsenvaltion säännösten soveltaminen

ETA-eläkelaitoksen on noudatettava rajat ylittävässä toiminnassaan 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa valtiossa sovellettavaa sosiaali- ja työlainsäädäntöä sekä 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun valtion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä kyseisessä valtiossa noudatettavia sijoittamista koskevia säännöksiä niiden varojen osalta, jotka vastaavat kyseisessä valtiossa harjoitettavaa toimintaa.

ETA-eläkelaitoksen on lisäksi noudatettava 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun valtion tiedonantösäännöksiä niiden vakuutettujen ja vapaakirjan saaneiden osalta, jotka kuuluvat ETA-eläkelaitoksen 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa valtiossa hoitaman lisäeläkejärjestelmän piiriin.

Finanssivalvonnan on ilmoitettava ETA-eläkelaitokselle tässä pykälässä tarkoitettujen säännösten merkittävistä muutoksista, jos ne voivat vaikuttaa toisessa ETA-valtiossa sijaitsevan yrityksen tai työnantajan lisäeläkejärjestelmän hoitamiseen.

6 § Vastuuelkaa vastaavat varat rajat ylittävässä toiminnassa

ETA-eläkelaitoksen niiden varojen kokonaismäärä, joka vastaa rajat ylittävää vastuuelkaa, on jatkuvasti oltava vähintään yhtä suuri kuin rajat ylittävän vastuuelan määrä.

ETA-eläkelaitoksen on pidettävä rajat ylittävään toimintaan liittyvät varat ja velat sekä tuotot ja kulut erillään Suomessa harjoittamaansa toimintaan liittyvistä vastaavista eristä.

Jos ETA-eläkelaitos hoitaa useassa eri ETA-valtiossa sijaitsevien yritysten tai työnantajien lisäeläkejärjestelmiä, sen on pidettävä eri ETA-valtioissa sijaitsevien yritysten ja työnantajien lisäeläkejärjestelmien varat erillään toisistaan, jos jonkin edellä tarkoitettun valtion kansalliset sijoittamista koskevat säännökset sitä edellyttävät.

7 § ETA-eläkelaitoksen toiminnan rajoittaminen ja kieltäminen

Finanssivalvonta voi rajoittaa ETA-eläkelaitoksen toimintaa tai kieltää sen kokonaan, jos se ei noudata rajat ylittävässä toiminnassa 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua sosiaali- ja työlainsäädäntöä.

13 LUKU RANGAISTUSSÄÄNNÖKSET

1 § Eläkelaitostoiminnan luvaton harjoittaminen

Joka tahallaan

- 1) harjoittaa eläkelaitostoimintaa ilman eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 12 §:ssä tarkoitettua rekisteröintiä, 1 luvun 3 §:n, 4 §:n tai 11 luvun 2 §:n säännösten vastaisesti tai
- 2) ottaa eläkelaitokseen uusia vakuutettuja 11 luvun 13 §:n 2 momentin vastaisesti tai toimii Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:n 8 momentin nojalla annetun toiminnan lopettamista koskevan määräyksen vastaisesti

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *eläkelaitostoiminnan luvattomasta harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

2 § Eläkelaitosrikos

Joka tahallaan

- 1) toimii toisen välikätenä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 3 luvun 17 ja 18 §:ssä taikka eläkekassan säännöissä olevan äänioikeuden rajoittamista koskevan määräyksen kiertämiseksi,
- 2) jakaa eläkelaitoksen varoja 5 luvun 1 §:n 2 momentin vastaisesti tai
- 3) luovuttaa tai panttaa eläkelaitoksen hallinnassa olevaa omaisuutta Finanssivalvonnan eläkesäätiö- ja eläkekassalain 9 luvun 2 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädettyä ankarampaa rangaistusta, *eläkelaitosrikkoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

3 § Eläkelaitosrikkomus

Joka tahallaan

- 1) rikkoo, mitä kassankokouksen pöytäkirjan nähtävillä pitämisestä säädetään eläkesäätiö- ja eläkekassalain 3 luvun 13 §:ssä,
- 2) jättää toimittamatta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 25 §:n tai 13 luvun 10, 32, 35 §:n taikka tämän lain 4 luvun 8 §:n tai Finanssivalvonnasta annetun lain 31 §:n mukaan Finanssivalvonnalle annettavan tiedon tai muun ilmoituksen tai
- 3) rikkoo eläkesäätiö- ja eläkekassalain 6 luvun 1- 10 §:ää, 10 luvun 16 §:ää, 11 luvun 17 §:ää, 12 luvun 26 §:ää tai 13 luvun 29 §:ää

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *eläkelaitosrikkomuksesta* sakkoon.

Eläkelaitosrikkomuksesta tuomitaan myös se, joka törkeästi huolimattomuudesta menettelee 1 momentin 2 tai 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

4 § Rangaistusseuraamukset salassapitovelvollisuuden rikkomisesta

Rangaistus eläkesäätiö- ja eläkekassalain 17 luvun 6 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

VAKUUTUSKASSALAKI

1 LUKU LAIN SOVELTAMISALA JA TOIMINNAN KESKEISET PERIAATTEET

1 § Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomen lain mukaan rekisteröityyn vakuutuskassaan, joka myöntää korvausta sairauden, vian tai vamman johdosta taikka eroavustusta tai hautausavustusta taikka muita sosiaalisen henkilövakuutustoiminnan piiriin kuuluvia avustuksia (*vakuutuskassa*).

Vakuutuskassa ei saa harjoittaa muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua toimintaa. Vakuutuskassa ei saa harjoittaa eläkevakuutustoimintaa.

2 § Eläkesäätiö- ja eläkekassalain soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun vakuutuskassaan sovelletaan, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain (xx/xxxx) säädetään eläkekassasta, jollei tässä laissa muuta säädetä.

Tässä laissa tarkoitettuun vakuutuskassaan ei kuitenkaan sovelleta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 1—3 §:ää ja 5 §:ää, 2 luvun 4, 6 ja 9 §:ää, 4 luvun 9 ja 24 §:ää, 7 lukua, 8 lukua, 10 luvun 1, 3, 12 ja 14 §:ää, 11 luvun 3, 4 ja 15 §:ää, 12 luvun 1—5, 10—15, ja 22 §:ää, 13 luvun 1—6, 17—21 ja 24—28 ja 37 §:ää ja 15 lukua.

3 § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) sairauskassalla vakuutuskassaa, joka myöntää korvausta sairauden, vian tai vamman johdosta;
- 2) työpaikkakassalla sairausvakuutuslain (1224/2004) 16 luvun mukaista sairauskassaa, joka voi harjoittaa myös lakisääteisiä etuuksia täydentävää sairauskassatoimintaa;
- 3) täydennyskassalla sairauskassaa, joka harjoittaa ainoastaan lakisääteisiä etuuksia täydentävää toimintaa;
- 4) hautaus- ja eroavustuskassalla vakuutuskassaa, joka maksaa eroavustusta tai hautausavustusta vakuutetun kuollessa tai muuta näihin rinnastettavaa avustusta;
- 5) ETA-valtiolla Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;
- 6) OECD-valtiolla Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestöön kuuluvaa valtiota;
- 7) vakuutetulla henkilöllä, joka on oikeutettu etuuksiin vakuutuskassan sääntöjen mukaisesti;
- 8) edunsaajalla henkilöä, jonka oikeus eläkkeeseen tai muuhun etuuteen riippuu toisen henkilön vakuutettuna olemisesta;
- 9) osakkaalla jatkuvaa vakuutusmaksua suorittavaa työnantajaa;
- 10) konsernilla kirjanpitolaissa (1336/1997) tarkoitettua konsernia.

4 § Toiminnan tarkoitus

Vakuutuskassan tarkoituksena on 5 §:ssä tarkoitettussa toimintapiirissään harjoittaa 1 §:ssä tarkoitettua toimintaa muutoin kuin liikemäisesti.

Vakuutuskassan tulee hoitaa varoja vakuutettujen ja edunsaajien edut turvaavalla tavalla.

5 § Sairauskassan toimintapiiri ja vakuutetut

Työpaikkakassan toimintapiiriin ja vakuutettuihin sovelletaan, mitä sairausvakuutuslain 16 luvun 1 §:ssä säädetään.

Täydennyskassan toimintapiiriin sovelletaan, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Sen lisäksi täydennyskassan toimintapiiriin voi kuulua henkilöryhmä, joka on määritelty ammatin tai ammattialaan kuulumisen taikka rekisteröidyn yhdis-

tyksen jäsenyyden perusteella, jos täydennyskassatoiminnan harjoittaminen tämän ryhmän keskuudessa on tarkoituksenmukaista.

Täydennyskassassa voidaan vakuuttaa vain sen säännöissä ennalta rajattuun osakkaaseen työ- tai muussa palvelussuhteessa olevia sekä virkasuhteessa olevia tai sen johtoon kuuluvia henkilöitä.

Täydennyskassan säännöissä voidaan määrätä, että kassassa voidaan vakuuttaa myös edellä tarkoitettujen henkilöiden perheenjäseniä sekä eläkkeensaajia ja heidän perheenjäseniänsä sekä henkilöitä, jotka olisivat joutuneet eroamaan kassasta, jollei heidän vakuutustaan kassassa olisi jatkettu.

6 § Hautaus- ja eroavustuskassan toimintapiiri ja vakuutetut

Hautaus- ja eroavustuskassan toimintapiiriin sovelletaan, mitä 5 §:n 2 momentissa säädetään, ja hautaus- ja eroavustuskassan vakuutettuihin sovelletaan, mitä 5 § 3 momentissa säädetään.

2 LUKU PERUSTAMINEN

1 § Vakuutuskassan perustaja

Työpaikkakassan voi perustaa eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 3 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu työnantaja tai työnantajat yhdessä, jos toiminnan harjoittaminen yhdessä on tarkoituksenmukaista.

Täydennyskassan taikka hautaus- ja eroavustuskassan voi perustaa eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu työnantaja. Sen lisäksi, mitä eläkesäätiö- ja kassalain 1 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, täydennyskassan taikka hautaus- ja eroavustuskassan voi perustaa henkilöryhmä, joka on määritelty ammatin tai ammattialaan kuulumisen tai rekisteröidyn yhdistyksen jäsenyyden perusteella tai rekisteröity yhdistys.

2 § Vähimmäiskoko

Työpaikkakassassa vakuutettujen määrään sovelletaan, mitä sairausvakuutuslaissa säädetään.

Täydennyskassassa taikka hautaus- ja eroavustuskassassa on oltava vähintään 100 vakuutettua.

3 § Säännöt

Vakuutuskassalla tulee olla säännöt, joissa on määrättävä:

- 1) toiminimi ja, jos se ilmaistaan kahdella tai useammalla kielellä, toisiaan vastaavat ilmaisut näillä kielillä;
- 2) kotipaikkana oleva Suomen kunta;
- 3) harjoitettava vakuutustoiminta;
- 4) toimintapiiri;
- 5) hallituksen jäsenten ja varajäsenten lukumäärä sekä toimikausi;
- 6) hallituksen jäsenille ja varajäsenille suoritettavan palkkion peruste;
- 7) tilintarkastajien ja varatilintarkastajien toimikausi;
- 8) keitä ovat osakkaat, vakuutetut ja edunsaajat;
- 9) miten vakuutetut tulevat järjestelyn osapuoleksi ja eroavat järjestelystä sekä millä perusteella vakuutettu voidaan erottaa;
- 10) miten vapaakirjan saanut, eläkkeen- tai muun etuudensaaja tai edunsaaja eroaa järjestelystä sekä millä perusteella heidät voidaan erottaa;
- 11) etuudet, niiden suuruus tai määräytymisperuste;
- 12) etuuksien saamisen edellytykset ja suorittamisaika;
- 13) jos vakuutetut suorittavat vakuutusmaksuja, vakuutetun vakuutusmaksun määräytyminen, maksun suorittamisen ajankohdat ja viivästymisestä johtuvat seuraamukset;

- 14) säilyttääkö ja missä määrin henkilö, jonka vakuutussuhde on päätynyt ennen korvaukseen tai avustukseen oikeuttavan tapahtuman sattumista, itse ja hänen edunsaajansa oikeuden korvaukseen tai avustukseen;
- 15) tieto siitä, miten täydennys-, hautaus- tai eroavustuskassa tiedottaa vakuutetuille, vapaakirjan saaneille tai edunsaajille korvauksia ja avustuksia koskevista sääntömääräyksistä;
- 16) tieto vakuutettujen, vapaakirjan saaneiden ja edunsaajien käytettävissä olevista oikeusturvakeinoista;
- 17) kutsutapa kassankokoukseen;
- 18) osakkaiden äänioikeuden ja äänimäärän jakautumisen perusteet kassankokouksessa;
- 19) jos vakuutuskassassa on edustajisto, edustajiston jäsenten ja varajäsenten lukumäärä, toimikausi ja valitsemistapa sekä heille suoritettava palkkion peruste;
- 20) täydennys-, hautaus- ja eroavustuskassassa osakkaan vakuutusmaksun määräytyminen ja viivästymisestä johtuvat seuraamukset;
- 21) etuudet, niiden suuruus tai määräytymisperuste, saamisen edellytykset sekä suorittamisaika;
- 22) miten osakas eroaa ja millä perusteella osakas voidaan erottaa vakuutuskassasta sekä eroavan osakkaan velvollisuudet kassaa kohtaan;
- 23) varojen ja vastuiden jakautuminen vakuutuskassaa purettaessa.

Jos vakuutuskassa on perustettu eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 3 §:n 2 momentin 1 - 3 kohdassa tarkoitetun työnantajan tai työnantajien palveluksessa olevia henkilöitä varten, työnantajan suostumuksella kassan säännöissä voidaan määrätä, että näiden palveluksessa olevat henkilöt ovat vakuutuskassan vakuutettuja. Jos työnantajan suostumus peruutetaan, se on kuitenkin voimassa vielä kuusi kuukautta sen jälkeen, kun ilmoitus peruuttamisesta on saapunut vakuutuskassalle.

4 § Sääntöjen vahvistaminen

Vakuutuskassan säännöille ja niiden muutoksille on haettava Finanssivalvonnan vahvistus. Hakemukseen on vakuutuskassaa perustettaessa liitettävä perustamissopimus.

Finanssivalvonnan on vahvistettava vakuutuskassan säännöt tai niiden muutokset, jos säännöt ovat lainmukaiset eikä aiotun vakuutustoiminnan katsota vaarantavan alan tervettä kehitystä.

5 § Toiminimi

Vakuutuskassalla on oltava joko suomen- tai ruotsinkielinen toiminimi. Suomenkieliseen nimeen on sisällytettävä sana "vakuutuskassa". Sairauskassan toiminimeen voi tämän sanan sijasta kuitenkin sisältyä sana "sairauskassa". Vakuutuskassan ruotsinkieliseen toiminimeen on vastaavasti sisällytettävä sana "försäkringskassa" tai "sjukkassa". Jos vakuutuskassan toiminnella on useampikielinen ilmaisu, ilmaisujen näillä kielillä on sisällöltään vastattava toisiaan.

Vakuutuskassan toiminimen on selvästi erotuttava muiden vakuutuskassojen nimistä. Toiminimi ei saa olla hyvän tavan tai yleisen järjestyksen vastainen eikä omiaan johtamaan yleisöä harhaan.

3 LUKU HALLINTO

1 § Työpaikkakassan hallituksen jäsenet ja varajäsenet

Työpaikkakassan hallituksessa on oltava vähintään viisi jäsentä ja kullakin heistä henkilökohtainen varajäsen.

2 § Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan kelpoisuus

Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen hänellä on oltava vakuutus-kassatoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden tarpeellinen asiantuntemus. Jos vakuutuskassa sijoittaa varojaan, hallituksessa on oltava myös hyvä sijoitustoiminnan tuntemus.

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakielttoon määrätty henkilö ei voi olla hallituksen jäsen eikä toimitusjohtaja.

Vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa.

3 § Säännösten soveltaminen varajäseniin

Mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain ja tässä laissa säädetään hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti hallituksen varajäseniin.

4 § Edustamisoikeuden rajoitukset

Mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 18 §:ssä ja 19 §:ssä säädetään eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteristä ja siihen merkitystä rajoituksesta, sovelletaan vastaavasti vakuutuskassarekisteriin ja siihen merkittyyn rajoitukseen.

5 § Vastuullinen vakuutusmatemaatikko

Vakuutuskassalla on oltava eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 25 §:ssä tarkoitettu vastuullinen vakuutusmatemaatikko, jos Finanssivalvonta on määrännyt, että vakuutuskassan vastuuvetäjä sisältyy myös tämän lain 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettu vakuutusmaksuvastuu.

6 § Työpaikkakassan vakuutustoiminnan ulkoistamisen kieltö

Työpaikkakassa ei saa ulkoistaa vakuutustoimintojaan.

4 LUKU TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS

1 § Vararahasto

Vakuutuskassalla on oltava tässä luvussa tarkoitettu vararahasto, jota tulee vuosittain kartuttaa vähintään 20 prosentilla tilinpäätöksen osoittamasta ylijäämästä. Kun vararahasto on vähintään yhtä suuri kuin tilikauden ja kahden edellisen tilikauden maksutulon keskimäärä, siirto vararahastoon ei ole enää pakollinen.

Vararahastoa saadaan alentaa kassankokouksen päätöksen mukaisesti ainoastaan vahvistetun taseen osoittaman alijäämän peittämiseksi. Finanssivalvonta voi myös hakemuksesta antaa vakuutuskassalle luvan erityisistä syistä alentaa vararahaston määrää, ei kuitenkaan 1 momentin mukaista täyden vararahaston määrää pienemmäksi.

Vakuutuskassalla voi olla myös muita rahastoja, joita kartutetaan ja käytetään säännöissä määrättyllä tavalla.

2 § Tilinpäätöksen alijäämän peittäminen

Jos vakuutuskassan tilinpäätös osoittaa alijäämää, sen peittämiseen tulee käyttää ensin ylijäämä edellisiltä tilikausilta ja sitten 1 §:n mukaiset rahastot ja perustamispääoma. Jollei alijäämää saada peitettyksi, on niille, jotka tilikauden aikana ovat olleet velvollisia suorittamaan maksuja vakuutuskassalle, viipymättä määrättävä lisämaksu, jos vakuutuskassan säännöissä on lisämaksun suorittamiseen velvoittava määräys. Lisämaksun tulee olla suhteellinen tilikaudelta suoritettavaan maksuun ja enintään sen suuruinen. Lisämaksu saa ylittää enintään 20 prosentilla puuttuvan määrän.

Jollei maksuvelvollinen määräaikana suorita hänelle määrättyä lisämaksua, se on viipymättä pantava ulosottoimin perittäväksi. Jollei lisämaksua saada perityksi, puuttuva määrä on, siinä

määrin kuin sen periminen vielä on tarpeen, jaettava toisten maksuvelvollisten maksettavaksi ottaen kuitenkin huomioon 1 momentissa mainittu rajoitus.

Lisämaksu viivästyskorkeineen saadaan periä ulosottoimin ilman tuomiota ja päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

5 LUKU VASTUUVELKA JA VAKUUTUSMAKSUT

1 § Vastuuelka

Vakuutuskassan sääntöjen mukaisista sitoumuksista aiheutuva vastuu kirjataan vastuuelaksi, jonka muodostavat korvausvastuu ja vakuutusmaksuvastuu.

2 § Korvausvastuu

Korvausvastuu vastaa sattuneiden vakuutustapahtumien johdosta suoritettavia maksamatta olevia korvaus- ja muita määriä.

3 § Vakuutusmaksuvastuu

Vakuutusmaksuvastuu vastaa tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten pääoma-arvoa.

Vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös Finanssivalvonnan määräämät ehdot täyttävää vakuutettujen etuuskien tuleviin korotuksiin tarkoitettua vastuuta (indeksikorotusvastuu). Jos vakuutuskassalla on indeksikorotusvastuu, se vastaa etuuskien tulevista korotuksista johtuvien suoritusten pääoma-arvoa. Indeksikorotusvastuuta saa käyttää tulevien korotusten lisäksi ainoastaan laskuperusteiden muuttamisesta aiheutuneen vastuuelan kasvun peittämiseen siten kuin Finanssivalvonta tarkemmin määrää.

4 § Vastuuelan laskuperusteet

Vakuutuskassalla on oltava laskuperusteet vastuuelan määrittämiseksi. Vastuuelan laskennassa käytettävät muuttajat on valittava varovaisuutta noudattaen. Vakuutusmatemaattisten menetelmien tulee olla samoja tilikaudesta toiseen, ellei muuttamiseen ole perusteltua syytä.

Jos vakuutuskassan vastuuelan laskuperusteita muutetaan, perusteita on sovellettava myös niihin henkilöihin, jotka ovat olleet vakuutettuina ennen muutosta, jollei heitä varten laadita eri perusteita.

Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset vastuuelan laskennasta.

5 § Vakuutustekninen katevaja

Jos vastuuelan laskentaperusteita muutetaan siten, että uusien laskuperusteiden mukainen vastuuelka on vanhojen laskuperusteiden mukaista suurempi, Finanssivalvonta voi myöntää vakuutuskassalle luvan pitää vastuuelka tältä osin pienempänä enintään kymmenen vuoden määräajan, jos vakuutuskassan varat eivät riittäisi uusien laskuperusteiden mukaisen vastuuelan kattamiseen.

Finanssivalvonnan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että vakuutuskassa laatii suunnitelman erotuksen pienentämiseksi ja Finanssivalvonnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti vähentää erotusta vuosittain.

Suunnitelman on oltava osakkaiden, vakuutettujen ja edunsaajien saatavilla.

6 § Vakuutusmaksujen laskuperusteet

Vakuutuskassalla on oltava laskuperusteet vakuutusmaksun määrittämiseksi.

Vakuutusmaksun laskuperusteet on ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

7 § Vapaakirjan ja takaisinostoarvon laskuperusteet

Jos henkilö voi vakuutuskassan sääntöjen mukaan saada vapaakirjan, vakuutuskassalla on oltava laskuperusteet vapaakirjan määrittämiseksi.

Jos vakuutetut osallistuvat vakuutuskassan korvausten tai avustusten rahoittamiseen, vakuutuskassalla on oltava laskuperusteet vakuutettujen maksuosuuksia vastaavan takaisinostoarvon määrittelemiseksi.

Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitetuista laskuperusteista.

8 § Vakuutettujen ja edunsaajien etujen turvaaminen

Tässä luvussa tarkoitettujen laskuperusteiden on laadittava ja vakuutusmaksut määrättävä vakuutettujen ja edunsaajien edut turvaavalla tavalla.

9 § Maksuosuuksien eriyttäminen maksuperusteisessa järjestelyssä

Jos vakuutetut osallistuvat korvausten tai avustusten rahoittamiseen, vakuutuskassan vastaanottamat vakuutusmaksut on eriteltävä osakkaan ja vakuutettujen maksuosuuksiin.

10 § Vastuuvelan korko

Vastuuvelan laskennassa käytettävä korko tulee valita varovaisuutta noudattaen.

6 LUKU VARAT JA SIOITTAMINEN SEKÄ VASTUUVELAN KATTAMINEN

1 § Varojen sijoittaminen

Vakuutuskassan varat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti sekä maksuvalmius varmistuen.

Vastuuvelan katteena olevat varat on hajautettava riittäväällä tavalla.

2 § Sijoitussuunnitelma

Vakuutuskassan hallituksen on laadittava sijoitussuunnitelma.

Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

3 § Varojen käyttö

Vakuutuskassan varoja ei saa käyttää vakuutuskassan toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen.

4 § Lainausta ja takausta koskevat rajoitukset

Vakuutuskassan on sopeutettava toimintansa sellaiseksi, että se on mahdollista ilman lainanottoa. Vakuutuskassa saa ottaa tilapäisesti lyhytaikaisia lainoja maksuvalmiuden ylläpitämiseksi.

Vakuutuskassa ei saa antaa takausta.

5 § Vastuuvelan kate

Vakuutuskassan on katettava 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettu vastuuvelka, josta on ensin vähennetty seuraavat erät:

- 1) jälleenvakuuttajan osuus enintään Finanssivalvonnan hyväksymään määrään;
- 2) takautumisoikeuteen perustuvat saamiset.

Katettaessa vastuuvelka on otettava huomioon, millaista vakuuttamista vakuutuskassa harjoittaa, ja tämän mukaisesti huolehdittava katteeseen kuuluvien varojen ja sitoumusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta.

Vakuutuskassan on luetteloitava vastuuvelan kate.

6 § Katevarojen arvostaminen

Varat, joilla katetaan 5 §:n mukaisesti laskettu vastuuvelka, arvostetaan käypään arvoon siten kuin Finanssivalvonta tarkemmin määrää.

7 § Vastuuvelan katteeksi hyväksyttävät varat ja vakuudet

Edellä 5 §:n mukaisesti lasketun vastuuvelan katteen on oltava:

- 1) joukkovelkakirjalainoja ja muita raha- ja pääomamarkkinavälineitä;
- 2) velkasitoumuksiin perustuvia laina- ja muita saamisia;
- 3) osakkeita ja muita tuotoltaan vaihtelevia omistussuosuuksia sekä pääomalainoja ja muita sitoumuksia, joilla on huonompi etuoikeus kuin yhteisön muilla sitoumuksilla;
- 4) osuuksia sijoitusrahastoissa tai vaihtoehtorahastoissa;
- 5) kiinteistöjä, rakennuksia vuokraoikeuksineen ja kiinteään omaisuuteen kohdistuvia sopimukseen tai muuhun oikeustoimeen perustuvia oikeuksia, kuten vuokra- ja käyttöoikeuksia, jotka on kirjattu erityisinä oikeuksina kiinteistörekisteriin, osakkeita ja osuuksia kiinteistöyhteisöissä; sekä rakennusaikaisia saamisia kiinteistöyhteisöltä, joka omistaa tässä kohdassa tarkoitettuja varoja ja jossa katteen haltijana olevalla vakuutuskassalla on määräämisvalta;
- 6) muita arvopapereita;
- 7) vakuutusmaksusaamisista osakkailta sekä muita saamisia jälleenvakuuttajilta kuin 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja jälleenvakuuttajien osuuksia;
- 8) verotuksessa vahvistettuja verosaamisista ja muita saamisista valtioilta sekä muilta julkisyhteisöiltä;
- 9) saamisista takuurahastoilta;
- 10) muita kuin 5 kohdassa tarkoitettuja aineellisiin hyödykkeisiin luettavia varoja;
- 11) rahaa ja pankkisaamisista, talletuksia luottolaitoksissa ja muissa laitoksissa, joilla on oikeus vastaanottaa talletuksia;
- 12) siirtosaamisista, kuten kertyneitä korkoja ja kertyneitä vuokria ja muita tulojäämiä sekä menoennakoita.

Vakuutuskassan hakemuksesta Finanssivalvonta voi erityisistä syistä hyväksyä enintään kahden vuoden määräajaksi vastuuvelan katteeksi muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua omaisuutta, joka on riskiltään samankaltaista kuin 1 momentissa tarkoitettu omaisuus.

8 § Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksia voidaan käyttää, jos ne pienentävät sijoitusriskiä tai mahdollistavat sijoitusten tehokkaan hoidon.

Johdannaissopimusten kohde-etuuksien yhteismäärä voi olla enintään yhtä suuri kuin niiden raha- ja pääomamarkkinavälineiden ja osakkeiden ja osuuksien yhteismäärä, jotka ovat vastuuvelan katteena.

Johdannaissopimukset on arvostettava varovaisesti.

9 § Sijoitukset yhteen kiinteistöön

Katettavasta vastuuvelasta enintään määrä, joka vastaa 15 prosenttia vastuuvelan kokonaismäärästä, voidaan kattaa sijoituksella yhteen kiinteistöön tai rakennukseen vuokraoikeuksineen tai kiinteistöyhteisöön taikka useaan niin lähellä toisiaan sijaitsevaan kiinteistöön tai rakennukseen vuokraoikeuksineen tai kiinteistöyhteisöön, että niitä voidaan pitää yhtenä sijoituksena.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua rajoitusta sovelletaan myös kaikkiin 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin tai saamisiin, jotka kohdistuvat yhteen tai useaan 1 momentin mukaisesti yhtenä sijoituksena pidettävään kiinteistöön tai rakennukseen vuokraoikeuksineen tai kiinteistöyhteisöön, sekä velkasitoumuksiin, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys yhteen tai useaan 1 momentin mukaisesti yhtenä sijoituksena pidettävään kiinteistöön, rakennukseen vuokraoikeuksineen tai kiinteistöyhteisöön tai niihin kohdistuviin oikeuksiin.

10 § Sijoitukset yhteen yhteisöön

Katettavasta vastuuvelasta enintään määrä, joka vastaa 10 prosenttia vastuuvelan kokonaismäärästä, voidaan kattaa sijoituksella yhteen yhteisöön. Sijoituksena yhteen yhteisöön pidetään sijoituksia:

- 1) saman yhteisön osakkeisiin, muihin niihin rinnastettaviin arvopapereihin sekä sen pääomalainoihin;
- 2) saman velallisen antamiin velkasitoumuksiin, joilla ei ole vakuutta tai joiden vakuutena on saman yhteisön osakkeita, muita niihin rinnastettavia arvopapereita sekä sen pääomalainoja;
- 3) eri velallisten antamiin velkasitoumuksiin, joiden vakuutena on sijoituksia yhden yhteisön osakkeisiin, muihin niihin rinnastettaviin arvopapereihin sekä sen pääomalainoihin taikka yhden yhteisön antama takaus tai takausvakuutus.

Tätä pykälää ei sovelleta:

- 1) velkasitoumuksiin, joissa velallisena tai takaajana on ETA- tai OECD-valtio, joi-
sa velan, velallisen tai takaajan luottoluokitus kuuluu eläkelaitosten vakavarai-
suusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain (315/2015) 3 lu-
vun 11 §:ssä tarkoitettuun luottoluokkaan I;
- 2) velkasitoumuksiin, joissa velallisena on Ahvenanmaan maakunta tai sellainen
kansainvälinen yhteisö, jonka jäsenistä ainakin yksi on ETA- tai OECD-valtio,
jonka luottoluokitus kuuluu eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja si-
joitusten hajauttamisesta annetun lain 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun luottoluok-
kaan I.

11 § Sijoitukset yhteen konserniin

Tässä luvussa säädettyjä enimmäisrajoja sovellettaessa on laskettava yhteen sijoitukset, jotka kohdistuvat tai liittyvät yhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvaan muuhun yhteisöön.

12 § Sijoitusrahastot ja vaihtoehtorahastot

Osuuksiin sijoitusrahastoissa ja vaihtoehtorahastoissa ei sovelleta 9 - 11 §:ää.

13 § Valuuttariski

Enintään 30 prosenttia vastuuvelan kokonaismäärän katteena olevista varoista ja sitoumuksista saa olla muun valuutan kuin euron määriäisiä taikka sellaisia varoja ja sitoumuksia, joita ei ole täysin suojattu valuuttakurssien muutoksilta.

14 § Osakkaan toimintaan liittyvä omaisuus

Vastuuvelan kokonaismäärän katteena olevista varoista saa olla sijoitettuna omaisuuteen, jonka arvo riippuu pääosin osakkaan toiminnasta, enintään 25 prosenttia, josta yhden toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaan kohteeseen saa olla sijoitettuna enintään 15 prosenttia vastuuvelan kokonaismäärän katteena olevista varoista.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä myöntää määräajaksi poikkeuksen 1 momentin säännöksistä.

15 § Sijoitussidonnaisen järjestelyn vastuuvelan kate

Jos korvauksen tai avustuksen määrä on sidottu tiettyjen sijoituskohteiden arvonkehitykseen, vastuuvelan kattamiseen ei sovelleta, mitä 9—13 §:ssä säädetään. Tällöin vastuuvelasta on katettava vähintään 95 prosenttia järjestelyn arvonkehityksen määrääviin sijoituskohteisiin kuuluvilla varoilla. Sijoituskohteisiin tulee kuulua omaisuuseriä, joiden käypä arvo on jatkuvasti vaikeuksitta määriteltävissä ja jotka voidaan muuttaa rahaksi järjestelyn ehtojen mukaisesti.

16 § Katteen eriyttäminen

Jos vakuutetut osallistuvat korvauksien tai avustuksien rahoittamiseen, osakkaiden ja vakuutettujen rahoittama osuus vastuuvelan katteesta on eriytettävä toisistaan.

Sellaisen korvauksen tai avustuksen vastuuvelan katteena olevat varat, jossa korvauksen tai avustuksen määrä on sidottu tiettyjen sijoituskohteiden arvonkehitykseen, on 1 momentissa säädetyn lisäksi eriytettävä muusta vastuuvelan katteesta.

17 § Pysyvä ylikate

Jos vakuutuslaskun varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi kattavan vastuuvelan määrän sekä ylittävän vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan Finanssivalvonnan luvalla palauttaa osakkaille ja tarvittaessa rahoitukseen osallistuneille vakuutetuille vastuovelkojen mukaisessa suhteessa. Siltä osin kuin erotus on karttunut vakuutettujen suorittamista maksuista, palautusta osakkaalle ei voida tehdä.

18 § Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuus

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää, että tietyt 7 §:n mukaiset katteeseen hyväksyttävät varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti, jos se on omaisuuslajin luonteeseen liittyvän käyvän arvon suuren vaihtelun vuoksi tai muusta syystä välttämätöntä.

19 § Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset:

- 1) kateluettelon muodosta ja säilyttämisestä, omaisuuserien merkitsemisestä sekä laa-
timis- ja merkitsemisajankohdista;
- 2) vastuuvelan katteeseen kuuluvien varojen ja sitoumusten sijainnista;
- 3) valuuttariskien rajoittamisesta ja valuuttaliikkeen järjestämisestä;
- 4) johdannaissopimusten käytöstä katteen yhteydessä;
- 5) vakuuksien arvostuksesta ja vakuuksien merkityksestä luottaessa katteeseen niitä
sitoumuksia, joihin vakuudet liittyvät;
- 6) rahasto-osuuksien lukemisesta vastuuvelan katteeseen;
- 7) johdannaissopimusten käyttämisestä vastuuvelan katteena; sekä
- 8) sijoitussidonnaisten eläkejärjestelyjen sijoitusriskin seurannasta.

Finanssivalvonta voi yksittäistapauksessa määrätä, jos siihen 5 §:n 2 momentin soveltamisen kannalta on erityistä syytä, ettei tiettyjä varoja saa lukea eläkekassan vastuuvelan katteeseen.

20 § Omaisuudenhoitajan ja säilytisyhteisön käyttäminen

Vakuutuslaskulla on oikeus käyttää varojensa hoitajina ETA-valtioon sijoittautuneita omaisuudenhoitajia, jotka on hyväksytty jonkin seuraavan säädöksen mukaisesti:

- 1) rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/EY ja
93/6/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muutta-
misesta ja neuvoston direktiivin 93/22/EY kumoamisesta annettu neuvoston di-
rektiivi 2004/39/EY;
- 2) siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia
yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten
määräysten yhteensovittamisesta annettu neuvoston direktiivi 2009/65/EY;
- 3) vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/138/EY;
- 4) vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja
2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja EU N:o 1095/2010 muuttami-
sesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EU; sekä
- 5) oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyri-
tysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä di-

rektiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta annettu direktiivi 2013/36/EU tai laitokset, joita tarkoitetaan tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa.

Vakuutuslainsäädännöllä on oikeus käyttää varojensa säilyttäjinä ETA-valtioon sijoittautuneita säilytysyhteisöjä, jotka on hyväksytty jonkin seuraavan säädöksen mukaisesti:

- 1) rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/EY ja 93/6/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/EY kumoamisesta annettu neuvoston direktiivi 2004/39/EY;
- 2) oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta annettu direktiivi 2013/36/EU; sekä
- 3) siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettu neuvoston direktiivi 2009/65/EY.

7 LUKU TIEDONANTOSÄÄNNÖKSET, ETUUDEN HAKEMINEN JA SUORITTAMINEN

1 § Soveltamisala

Tätä lukua ei sovelleta työpaikkakassojen sairausvakuutuslain mukaisiin etuuksiin.

Mitä tässä luvussa säädetään vakuutetusta, sovelletaan myös vapaakirjan saaneeseen ja edunsaajaan. Luvun 9 §:ää ei kuitenkaan sovelleta vapaakirjan saaneeseen.

2 § Vakuutetulle annettavat tiedot

Vakuutuslainsäädännöllä on annettava vakuutetulle on järjestelyyn liittyessä vakuutuslainsäädännön säännöt.

Vakuutuslainsäädännöllä on tiedotettava sääntömuutoksista vakuutetuille.

3 § Etuuden hakeminen

Etua on haettava kirjallisesti. Hakijan on annettava vakuutuslainsäädännöllä sellaiset asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen vakuutuslainsäädännöllä vastuun arvioimiseksi ja joita häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös vakuutuslainsäädännöllä mahdollisuus hankkia selvitys.

4 § Hakemuksen esittämisaika ja etuuden vanhentuminen

Etua on oikeuden menettämisen uhalla haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun oikeus suoritukseen on syntynyt, jollei vakuutuslainsäädännöllä ole määrätty pitempää aikaa. Myöhästymisestä huolimatta etua voidaan kuitenkin myöntää joko kokonaan tai osaksi, jos sen epäämistä on pidettävä kohtuuttomana.

5 § Etuuden hakeminen vakuutetun puolesta

Jos vakuutettu ei iän, vamman, sairauden tai muun niihin rinnastettavan syyn takia kykene itse hakemaan etua eikä hänellä ole edunvalvojaa tai edunvalvontavaltuutettua, vakuutuslainsäädännöllä hyväksymä vakuutetun lähiomainen tai muu hänestä pääasiallisesti huolehtiva henkilö saa käyttää vakuutetun puhevaltaa, kunnes hänelle on määrätty edunvalvoja tai edunvalvontavaltuutettu.

6 § Ilmoitusvelvollisuus

Vakuutettu on velvollinen ilmoittamaan vakuutuslainsäädännöllä sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat hänen oikeuteensa saada etua tai etuuden määrään edellyttäen, että tästä velvollisuudesta on mainittu etua koskevassa päätöksessä.

Vakuutuslainsäädännöllä voi vaatia vakuutetulta selvityksen etuuden määrään vaikuttavista seikoista ja selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää etuuden saamisen edellytykset. Jollei vakuutettu ole

toimittanut sanottua selvitystä vakuutuskassalle sen määräämässä kohtuullisessa ajassa, vakuutuskassa voi päättää, että etuuden suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

7 § Etuuden maksaminen kertasuorituksena

Vakuutuskassalla on oikeus maksaa kertasuorituksena etuus, joka on pienempi kuin kolmekymmentä euroa kuukaudessa tai vakuutetun suostumuksella pienempi kuin 100 euroa kuukaudessa. Kertasuoritus lasketaan Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti.

Edellä 1 momentissa säädettyjä euromääriä tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitettulla työeläkeindeksillä. Tarkistettu euromäärä pyöristetään lähimpään euroon.

8 § Etuuden suorituksen viivästyminen

Etuuden suorituksen viivästyessä vakuutuskassan on maksettava myöhästyneelle suoritukselle korkolain 4 §:ssä tarkoitettua viivästyskorkoa, joka lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Viivästysaika alkaa, kun kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona vakuutettu on jättänyt vakuutuskassalle hakemuksensa ja 3 §:ssä tarkoitettut asiakirjat ja tiedot. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle etuuserälle viivästyskorkoa lasketaan eräpäivästä lukien.

Jos 1 momentissa tarkoitettua etuutta ei ole voitu vakuutetusta johtuvasta syystä maksaa oikeassa ajassa, vakuutuskassa ei ole velvollinen maksamaan korkolain 4 §:ssä tarkoitettua korkoa pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este vakuutuskassan tieteen on lakannut. Jos etuuden suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen taikka muun sen kaltaisen ylivoimaisen esteen vuoksi, vakuutuskassa ei ole velvollinen maksamaan korkolain 4 §:ssä tarkoitettua korkoa tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

9 § Vakuutetun tai edunsaajan oikeus vapaakirjaan vakuutuskassassa

Jos vakuutussuhde vakuutuskassassa on päättynyt vakuutuskassan jatkaessa toimintaansa, aiemmin vakuutetulla henkilöllä tai edunsaajana olleella ei ole osuutta vakuutuskassan varoihin, ellei säännöissä toisin määrätä.

Jos vakuutussuhde päättyy ennen vakuutustapahtuman sattumista, aiemmin vakuutettuna olleelle henkilölle tai tämän edunsaajalle on kuitenkin annettava vapaakirjana vähintään vakuutetun omia maksuja vastaava osuus korvaus- ja vakuutusmaksuvastuusta.

10 § Vakuutuskassan etuuksien vähentäminen

Sääntömuutosta, joka koskee etuuden pienentämistä, ei saa soveltaa vakuutustapahtumaan, joka on sattunut ennen muutoksen voimaantuloa.

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 15 §:ssä säädetään, vakuutuskassan etuuksien vähentämisestä päättää kassankokous. Päätös on pätevä, jos vakuutetut, osakkaat tai edustajiston jäsenet, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa tai säännöissä määrätty suurempi äänimäärä kokouksessa edustetusta äänimäärästä ovat sitä kannattaneet.

Sääntömuutokseen, joka rajoittaa etuuden tulevaa kasvua, ei sovelleta 1 momenttia.

11 § Etuuden alentaminen tai epäminen vakuutetusta johtuvasta syystä

Jos vakuutettu tai hänen edustajansa on järjestelyyn liittyessään tai etuutta hakiessaan vilpillisesti antanut vakuutuskassalle vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, joilla on merkitystä vakuutuskassan sääntöjen mukaisen etuuden saamiseen tai suuruuteen, vakuutetulle kuuluva etuus voidaan evätä tai sitä voidaan alentaa siten kuin olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista.

Vakuutuskassa on vastuusta vapaa sellaista vakuutettua kohtaan, joka on tahallisesti aiheuttanut vakuutustapahtuman. Jos vakuutettu on aiheuttanut vakuutustapahtuman törkeästä huoli-

mattomuudesta, hänelle kuuluva etuus voidaan evätä tai sitä voidaan alentaa tai jo myönnetyn etuuden suorittaminen keskeyttää sen mukaan kuin olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista.

12 § Syyntakeettomuus ja pakkotila

Mitä 11 §:n 2 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos vakuutettu oli sellaisessa iässä tai mielen-tilassa, ettei häntä olisi voitu tuomita rangaistukseen rikoksesta, taikka jos vakuutettu oli toiminut henkilön tai omaisuuden vahingoittumisen estämiseksi tai muun oikeudellisesti suojattua etua uhkaavan välittömän ja pakottavan vaaran torjumiseksi sellaisissa olosuhteissa, että toimenpide oli kokonaisuutena puolustettavissa, kun otetaan huomioon pelastettavan edun ja teolla aiheutetun vahingon ja haitan laatu ja suuruus, vaaran alkuperä sekä muut olosuhteet.

13 § Aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperintä

Jos etuutta on suoritettu enemmän kuin mihin vakuutetulla on ollut oikeus, aiheettomasti maksettu etuus on perittävä takaisin.

Aiheettomasti maksettu etuus voidaan jättää osittain tai kokonaan takaisin perimättä, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi ja etuuden maksamisen ei ole katsottava johtuneen vakuutetun tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Aiheettomasti maksettu etuus saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa suoritettavista etuuksista. Kulloinkin suoritettavasta etuudesta ei saa vakuutetun suostumuksesta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosan siitä etuuden osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun etuudesta on ennakkoperintälain (1118/1996) nojalla pidätetty ennakko tai rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/1978) nojalla lähdevero.

14 § Tieto oikeusturvakeinoista

Etuutta koskevasta päätöksestä on käytävä ilmi, millä tavalla asia voidaan saattaa tuomioistuimen, Vakuutuslautakunnan tai muun vastaavan elimen käsiteltäväksi, toimivaltainen tuomioistuim, kanneaika sekä mistä se lasketaan.

15 § Kanneaika ja oikeuspaikka

Kanne vakuutuskassan päätöksestä on oikeuden menettämisen uhalla nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut kirjallisen tiedon päätöksestä ja tästä määräajasta.

Vakuutetun vakuutuskassaa vastaan esittämä vaatimus voidaan tutkia myös siinä kärjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä vaatimuksen esittäjällä on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka.

8 LUKU SULAUTUMINEN JA JAKAUTUMINEN

1 § Vakuutuskassan sulautumisen tai jakautumisen yleiset edellytykset

Vakuutuskassa voi sulautua vakuutuskassaan, jos sulautuvan vakuutuskassan osakkaat täyttävät vastaanottavan vakuutuskassan toimintapiiriä koskevat 1 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitetut vaatimukset.

Vakuutuskassa voi jakautua, jos sen osakkaana oleva yritys jakautuu.

Sulautumisesta tai jakautumisesta voidaan päättää, vaikka sulautuva, luovuttava tai jakautuva vakuutuskassa on asetettu selvitystilaan.

2 § Työpaikkakassan sulautuminen ja jakautuminen

Mitä 1 §:ssä säädetään, ei sovelleta työpaikkakassan sulautumiseen ja jakautumiseen.

Työpaikkakassa voi sulautua työpaikkakassaan, jos sulautuvan työpaikkakassan osakkaat täyttävät vastaanottavan työpaikkakassan toimintapiiriä koskevat sairausvakuutuslain 16 luvun 1 §:n vaatimukset ja jos sulautumiselle on Kansaneläkelaitoksen suostumus. Kansaneläkelaitoksen suostumukseen sovelletaan, mitä sairausvakuutuslain 16 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään.

Työpaikkakassa voi jakautua, jos sen osakkaana oleva yritys jakautuu ja jos jakautumiselle on Kansaneläkelaitoksen suostumus. Kansaneläkelaitoksen suostumukseen sovelletaan, mitä sairausvakuutuslain 16 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään.

Jos Kansaneläkelaitoksen suostumusta sulautumiselle tai jakautumiselle ei haeta kuukauden kuluessa sulautumista tai jakautumista koskevan suunnitelman allekirjoittamisesta, sulautuminen tai jakautuminen raukeaa.

3 § Sääntömääräys

Vakuutuskassan säännöissä voidaan kieltää sulautuminen tai jakautuminen kokonaan tai osittain.

4 § Sulautumissuunnitelma

Sulautumiseen osallistuvien vakuutuskassojen hallitusten on laadittava kirjallinen sulautumissuunnitelma, joka on päivittävä ja allekirjoitettava.

Sulautumissuunnitelmassa on oltava ainakin:

- 1) sulautumiseen osallistuvien vakuutuskassojen toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai vastaavat yksilöintitiedot sekä kotipaikat;
- 2) selvitys sulautumisen syistä;
- 3) absorptiosulautumisessa ehdotus vastaanottavan vakuutuskassan mahdollisesta sääntömuutoksesta sekä kombinaatiosulautumisessa ehdotus perustettavan vakuutuskassan säännöistä ja siitä, miten perustettavan vakuutuskassan toimielinten jäsenet valitaan;
- 4) selvitys sulautuvan vakuutuskassan vastuuelan ja muiden velkojen sekä varojen siirtymisestä vastaanottavalle vakuutuskassalle;
- 5) selvitys siitä, että vastaanottava vakuutuskassa täyttää sulautumisen jälkeen 5 ja 6 luvun säännökset;
- 6) selvitys sulautuvan vakuutuskassan varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, sulautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan vakuutuskassan taseeseen sekä sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä;
- 7) ehdotus sulautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta, joka saa olla enintään kuusi kuukautta sulautumissuunnitelman tekemisestä;
- 8) ehdotus mahdollisiksi muiksi sulautumisen ehdoiksi.

5 § Jakautumissuunnitelma

Jakautuvan vakuutuskassan hallituksen ja perustettavan vakuutuskassan perustajien on laadittava kirjallinen jakautumissuunnitelma, joka on päivittävä ja kaikkien perustajien sekä jakautuvan vakuutuskassan hallituksen allekirjoitettava.

Jakautumissuunnitelmassa on oltava ainakin:

- 1) jakautumiseen osallistuvien vakuutuskassojen toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai vastaavat yksilöintitiedot ja kotipaikat sekä perustettavien vakuutuskassojen hallitusten jäsenet;
- 2) selvitys jakautumisen syistä;
- 3) jakautumisessa toimivaan vakuutuskassaan ehdotus mahdollisesta vastaanottavan vakuutuskassan sääntöjen muutoksesta sekä jakautumisessa perustettavaan vakuutuskassaan ehdotus perustettavan vakuutuskassan säännöiksi;
- 4) laskelma jakautuvan vakuutuskassan vastuuelasta ja varoista;
- 5) selvitys jakautuvan vakuutuskassan vastuuelan ja muiden velkojen sekä varojen jakamisesta;
- 6) selvitys siitä, että jakautumiseen osallistuvat vakuutuskassat täyttävät jakautumisen jälkeen 5 ja 6 luvun säännökset;
- 7) selvitys jakautuvan vakuutuskassan varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, jakautumisen suunnitellusta vaikutuksesta.

sesta vastaanottavan vakuutuskassan taseeseen sekä jakautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä;

- 8) ehdotus jakautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintijankohdasta, joka saa olla enintään kuusi kuukautta jakautumissuunnitelman tekemisestä;
- 9) ehdotus mahdollisiksi muiksi jakautumisen ehdoiksi.

6 § Ilmoitus sulautumisen tai jakautumisen täytäntöönpanosta

Sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuvien vakuutuskassojen on tehtävä Finanssivalvonnalle ilmoitus sulautumisen tai jakautumisen täytäntöönpanosta kuuden kuukauden kuluessa sitä koskevan Finanssivalvonnan suostumuksen myöntämisestä tai sulautuminen tai jakautuminen raukeaa.

Ilmoitukseen on liitettävä:

- 1) kunkin sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuvan vakuutuskassan hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että sulautumisessa tai jakautumisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä;
- 2) selvitys siitä, että vastaanottava vakuutuskassa täyttää 6 luvun säännökset vastuuvelan kattamisesta;
- 3) hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus eläkesäätiö- ja eläkekassalain 10 luvun 6 §:n 1 momentissa tai 11 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä;
- 4) sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuvien vakuutuskassojen sulautumista tai jakautumista koskevat päätökset;
- 5) jakautumisessa tilintarkastajan lausunto siitä, että vastaanottavalle vakuutuskassalle on siirretty jakautumissuunnitelman mukaiset varat.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettuun sulautumisen tai jakautumisen täytäntöönpanoilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista ja annettavista selvityksistä.

7 § Varojen osittamista koskevat periaatteet jakautumisessa

Tasaavaa kirjanpitojärjestelmää noudattavan vakuutuskassan jakautuessa vastaanottavalle vakuutuskassalle on siirrettävä siirtyvää vakuutuskantaa vastaava osuus jakautuvan vakuutuskassan vastuuvelan katteesta, muista varoista ja veloista.

Osakaskohtaista kirjanpitojärjestelmää noudattavan vakuutuskassan jakautuessa perustettavalle vakuutuskassalle on siirrettävä jakautuvan osakkaan osakaskohtaista vakuutuskantaa tai sen siirtyvää osaa vastaava osuus jakautuvan vakuutuskassan vastuuvelan katteesta, muista varoista ja veloista.

Jollei jakautumissuunnitelmassa toisin sovita, luovutettaviin varoihin tulee sisällyttää jakautuvan osakkaan toimintaan liittyvät sijoitukset. Muut varat voidaan siirtää rahana.

8 § Sulautumisen tai jakautumisen oikeusvaikutukset

Kun sulautumisen täytäntöönpano on rekisteröity, sulautuvan vakuutuskassan vakuutustoiminta, joka sisältää vastuuvelan, sekä muut velat ja varat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle vakuutuskassalle. Samanaikaisesti sulautuva vakuutuskassa purkautuu ja kombinaatiosulautumisessa vastaanottava vakuutuskassa syntyy.

Kun jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity, kokonaisjakautumisessa jakautuvan vakuutuskassan varat ja velat ja osittaisjakautumisessa jakautumissuunnitelmassa jaetut varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä yhdelle tai useammalle vastaanottavalle vakuutuskassalle. Samanaikaisesti perustettava vakuutuskassa syntyy ja kokonaisjakautumisessa jakautuva vakuutuskassa purkautuu.

Jos kokonaisjakautumisessa ilmaantuu varoja, joita ei ole jaettu jakautumissuunnitelmassa, ne kuuluvat vastaanottavalle vakuutuskassalle samassa suhteessa kuin jakautuvan vakuutuskas-

san netto-omaisuus jaetaan 5 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan, jollei jakautumissuunnitelmassa muuta määrätä.

Jakautumiseen osallistuvat vakuutus-kassat vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan vakuutus-kassan velasta, jota ei ole jaettu jakautumissuunnitelmassa ja joka on syntynyt ennen kuin jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Sellaisista jakautuvan vakuutus-kassan veloista, joista toinen vakuutus-kassa vastaa jakautumissuunnitelman mukaan, vakuutus-kassan vastuun kokonaismäärä on kuitenkin enintään sille jäävän tai siirtyvän netto-omaisuuden arvo.

9 LUKU VAKUUTUSKANNAN LUOVUTTAMINEN

1 § Vakuutuskannan luovuttaminen

Vakuutus-kassa (luovuttava vakuutus-kassa) voi luovuttaa vakuutus-kantansa kokonaan tai osittain toiselle vakuutus-kassalle (vastaanottava vakuutus-kassa) tai vakuutus-yhtiölle.

Vakuutuskannan luovuttamiselle on saatava Finanssivalvonnan suostumus.

Tätä lukua ei sovelleta työpaikkakassan vakuutuskannan luovuttamiseen.

2 § Vastaanottavaa vakuutus-kassaa koskevat rajoitukset

Vakuutus-kanta voidaan luovuttaa vain sellaiselle vakuutus-kassalle, jonka osakkaat täyttävät vakuutus-kassan toimintapiiriä koskevat 1 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitetut vaatimukset.

3 § Suunnitelma vakuutuskannan luovuttamiseksi

Luovuttavan ja vastaanottavan vakuutus-kassan hallituksen on laadittava kirjallinen vakuutus-kannan luovuttamista koskeva suunnitelma, joka on päivättävä ja allekirjoitettava.

Vakuutuskannan luovuttamista koskevassa suunnitelmassa on oltava ainakin:

- 1) luovuttavan ja vastaanottavan vakuutus-kassan toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset ja kotipaikat;
- 2) selvitys vakuutuskannan luovutuksen syystä;
- 3) tarvittaessa ehdotus vastaanottavan vakuutus-kassan sääntöjen muuttamiseksi;
- 4) selvitys siitä, mitä on sovittu luovutettavaan vakuutus-kantaan liittyvästä osakkuudesta;
- 5) selvitys luovutettavasta vakuutuskannasta ja sitä vastaavina varoina luovutettavasta omaisuudesta;
- 6) ehdotus vakuutuskannan luovuttamisesta mahdollisesti suoritettavasta vastikkeesta ja sen ehdoista;
- 7) selvitys siitä, että luovuttava ja vastaanottava vakuutus-kassa täyttävät luovutuksen jälkeen 5 ja 6 luvun vaatimukset;
- 8) ehdotus suunnitellusta vakuutuskannan luovutusajankohdasta;
- 9) ehdotus mahdollisiksi muiksi vakuutuskannan luovutuksen ehdoiksi.

4 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen

Seuraavat asiakirjat on vähintään kuukauden ajan ennen vakuutuskannan luovuttamisesta tai vastaanottamisesta päättävää kassankokousta pidettävä vakuutettujen ja osakkaiden nähtävinä vakuutus-kassan toimistossa tai internetsivuilla ja viivytyksettä lähetettävä niitä pyytävälle osakkaalle tai vakuutetulle, jos asiakirjoja ei voi ladata ja tulostaa vakuutus-kassan internetsivuilta, sekä asetettava nähtäviksi kassankokouksessa:

- 1) vakuutuskannan luovuttamista koskeva suunnitelma;
- 2) kunkin vakuutuskannan luovuttamiseen osallistuvan vakuutus-kassan viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus;
- 3) hallituksen selostus tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen jälkeisistä vakuutus-kassan asemaan olennaisesti vaikuttavista seikoista sekä seikoista, joilla saattaa ol-

la merkitystä harkittaessa vakuutuskannan luovuttamista koskevan sopimuksen hyväksymistä;

- 4) vastaanottavan vakuutuskassan säännöt.

5 § Vakuutuskannan luovuttamisen raukeaminen

Vakuutuskannan luovuttaminen raukeaa, jos vakuutuskannan luovuttamista ei hyväksytä muutoksitta luovuttavassa vakuutuskassassa ja vakuutuskannan vastaanottamista vastaanottavassa vakuutuskassassa.

Vakuutuskassan kassankokouksen päätös vakuutuskannan luovuttamisen tai vastaanottamisen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

6 § Vakuutuskannan luovuttaneen vakuutuskassan purkaminen

Vakuutuskassa, joka on luovuttanut koko vakuutuskantansa, on asetettava selvitystilaan ja purettava siten kuin 1 luvun 2 §:ssä ja 10 luvussa sekä eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa säädetään.

7 § Selvitystilaan määrääminen tai rekisteristä poistaminen

Finanssivalvonnan on ryhdyttävä toimenpiteisiin vakuutuskassan asettamiseksi selvitystilaan, jos se havaitsee, ettei vakuutuskassa 6 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa ole tehnyt päätöstä selvitystilaan asettamisesta.

Finanssivalvonnan on selvitystilaan asettamisen sijasta poistettava vakuutuskassa rekisteristä, jos vakuutuskassan varat eivät riitä selvityskulujen maksamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa eikä osakas, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastatakseen selvitysmenettelyn kuluista.

10 LUKU SELVITYSTILA JA PURKAMINEN SEKÄ KONKURSSI

1 § Vakuutuskassan purkaminen

Tätä lukua sovelletaan vakuutuskassan selvitystilaan ja purkamiseen.

Selvitysmenettelyssä selvitetään vakuutuskassan varallisuusasema, suoritetaan velat, jaetaan vakuutuskassan jäljelle jäävä omaisuus ja puretaan vakuutuskassa.

2 § Velvollisuus asettaa vakuutuskassa selvitystilaan

Vakuutuskassa on asetettava selvitystilaan ja purettava:

- 1) jollei vakuutettujen lukumäärä kahden viimeksi kuluneen kalenterivuoden päätyessä ole täyttänyt 2 luvun 2 §:ssä säädettyä tai vakuutuskassan säännöissä määrättyä vähimmäismäärää eikä voida pitää todennäköisenä, että lukumäärä lähinnä neljän seuraavan kuukauden aikana nousee edellä tarkoitetuista korkeampaan määrään;
- 2) jos vakuutuskassan tilinpäätös osoittaa alijäämää tai jos mahdollinen perustamis-pääoma on vakuutuskassan säännöissä vahvistettua määrää pienempi eikä alijäämää ole peitetty taikka perustamis-pääomaa täytetty kahden seuraavan tilikauden aikana;
- 3) jos vakuutuskassa ei täytä 5 luvun vastuvelan laskuperusteita tai 6 luvun vastuvelan kattamista ja katteen eriyttämistä koskevia vaatimuksia;
- 4) jos vakuutuskassan kaikki osakkaat lopettavat sen toimintansa, jonka piirissä vakuutetut henkilöt toimivat;
- 5) jos vakuutuskassa on sen sääntöjen mukaan purettava; tai
- 6) jos Finanssivalvonta on määrännyt vakuutuskassan purettavaksi Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:n perusteella.

Finanssivalvonta voi yksittäistapauksessa, jollei vakuutettuja etuusia vaaranneta, pidentää 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua määräaikaan enintään vuodeksi ja hakemuksesta antaa 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tapauksessa päätöksessä määräämensä ehdoin suostumuksen toiminnan jatkamiseen enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

3 § Vakuutuskassan päätös selvitystilaan asettamisesta

Vakuutuskassan asettamisesta selvitystilaan päättää kassankokous.

4 § Kassankokous selvitystilan aikana

Selvitystilassa olevan vakuutuskassan kassankokoukseen sovelletaan tämän lain ja eläkesäätiö- ja eläkekassalain kassankokousta koskevia säännöksiä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

5 § Kutsu kassankokoukseen

Hallituksen on viipymättä kutsuttava kassankokous koolle 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa. Jos Finanssivalvonta on myöntänyt 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua luvan 2 §:n 1 momentin 1 tai 4 kohdassa tarkoitettua määräajan jatkamiseksi, hallituksen on kutsuttava kassankokous koolle viipymättä Finanssivalvonnan myöntämän määräajan päätyttyä.

Sen lisäksi, mitä vakuutuskassan säännöissä määrätään, kokouskutsu on lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkaalle. Hallituksen on annettava tieto kutsusta kassankokoukseen Finanssivalvonnalle.

6 § Selvitystilaan määrääminen

Finanssivalvonnan on ryhdyttävä toimenpiteisiin vakuutuskassan määräämiseksi selvitystilaan, jos se havaitsee, ettei vakuutuskassa ole 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa tehnyt päätöstä selvitystilaan asettamisesta tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua hakemusta.

7 § Kielto käyttää vakuutuskassan varoja

Finanssivalvonta voi kieltää selvitystilassa olevaa vakuutuskassaa luovuttamasta tai panttaamasta kassan omaisuutta sekä kieltää vakuutuskassan 6 luvun 20 §:ssä tarkoitettua omaisuudenhoitajan tai säilytysyhteisön hallussa olevien varojen käyttämisen.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei estä työpaikkakassan varojen luovuttamista Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain 16 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

8 § Vakuutustoiminnan rajoittaminen selvitystilassa

Selvitystilassa vakuutuskassan tulee jatkaa vakuutustoimintaa vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä vakuutettujen ja edunsaajien etujen turvaamiseksi. Selvitysmiehen on määrättävä ajankohta, jolloin vakuutuskassan vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa.

Selvitystilassa vakuutuskassa ei saa vakuuttaa uusia henkilöitä eikä periä maksuja, joiden peruste on syntynyt selvitystilaan asettamisen jälkeen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta työpaikkakassan selvitystilassa.

9 § Vakuutuskassan osakkaan vastuu

Selvitystilaan asettamispäivänä on laskettava vakuutuskassan vastuovelka. Vakuutuskassan osakkaan on selvitystilassa maksettava vakuutusmaksuja, joiden peruste on syntynyt ennen selvitystilaan asettamista, tai asetettava hyväksyttävä vakuus edellä tarkoitettua vastuuelan kattamiseksi.

Selvitystilan asettamisen jälkeen tapahtuvalla vakuutuskassan varojen arvonmuutoksella ei ole vaikutusta osakkaan maksuvelvollisuuden määrään.

10 § Selvitystilassa olevan vakuutuskassan saatavan irtisanominen välittömästi maksettavaksi

Selvitystilassa olevan vakuutuskassan saatava osakkaalta voidaan irtisanoa välittömästi maksettavaksi, jos vakuutuskassalta puuttuu käteisiä varoja sen selvitysmenettelystä johtuvia eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 23 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja kuluja varten.

Jos suunnitelma vakuutuskassan luovuttamisesta selvitysmenettelyssä on tehty, voidaan sen lisäksi, mitä edellä säädetään, selvitystilassa olevan vakuutuskassan saatava irtisanoa maksetta-

vaksi kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta, vaikka pidemmästä irtisanomisajasta olisi sovittu.

11 § Etuoikeutetut velkojat selvitystilassa

Selvitystilassa olevassa vakuutuskassassa vakuutetuilla, vapaakirjan saaneilla ja edunsaajilla on osuudestaan 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun vastuovelkaan keskenään samanlainen etuoikeus vakuutuskassan omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla on pantattuun omaisuuteen. Edellä tarkoitettujen osuuden laskemisesta selvitystilassa voidaan tarkemmin määrätä vakuutuskassan säännöissä.

Edellä 1 momentissa säädetty etuoikeus ei huononna käteispannin eikä omaisuuteen myönnetyn kiinnityksen haltijan oikeutta eikä estä suorittamasta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 22 §:ssä ja 23 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettuja velkoja selvitystilan aikana.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei sovelleta työpaikkakassaan. Edellä 1 momentissa säädetty etuoikeus ei huononna työpaikkakassan käteispannin eikä omaisuuteen myönnetyn kiinnityksen haltijan oikeutta eikä estä suorittamasta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 23 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa tarkoitettuja velkoja selvitystilan aikana.

12 § Velkojen maksaminen ja omaisuuden jakaminen

Vakuutuskassan velkojille haetun eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 12 §:ssä tarkoitettujen julkisen haasteen määräpäivän jälkeen ja sen jälkeen, kun vakuutuskassan vakuutukset ovat lakanneet olemasta voimassa, selvitysmiehen on maksettava kaikki tiedossa olevat velat vakuutuskassan jäljellä olevilla varoilla. Ensin maksetaan selvitysmenettelystä johtuvat ja 11 §:ssä tarkoitettujen etuoikeutettujen velat ja näiden jälkeen muut velat. Jos velka on riittävä tai erääntymätön tai jos sitä ei muusta syystä voida maksaa, tarpeelliset varat on pantava erilleen. Jos vakuutuskassalle jää varoja sen jälkeen, kun se on suorittanut velkansa ja täyttänyt kaikki muutkin sitoumuksensa, ne käytetään vakuutuskassan säännöissä määrättyllä tavalla.

Jollei varoja kahden vuoden kuluessa ole saatu jaetuksi, Finanssivalvonnan tulee määrätä ajankohta, jolloin varat on jaettava sääntöjen edellyttämällä tavalla. Jos jakamatta jäänyt jakoosuus on vähäinen jaettuun omaisuuteen verrattuna, Finanssivalvonta voi selvitysmiesten ilmoituksesta määrätä sen lankeavaksi valtiolle tai käytettäväksi johonkin kassan toimintaan läheisesti liittyvään käyttötarkoitukseen.

Edellä 1 momentissa säädetyn menettelyn jälkeen työpaikkakassan on palautettava Kansaneläkelaitokselle liikaa saamansa varat siten kuin sairausvakuutuslain 16 luvun 4 §:n 2 momentissa säädetään.

13 § Luettelo jaossa noudatettavista suhdeluvuista

Selvitysmiesten tulee viipymättä laatia luettelo jaossa noudatettavista suhdeluvuista. Luettelo on toimitettava Finanssivalvonnalle, jossa luettelo on pidettävä asianomaisten nähtävänä 30 päivän ajan. Finanssivalvonnan tulee kuuluttaa luettelon nähtävillä olosta virallisessa lehdessä. Suhdelukuihin saa hakea oikaisua Finanssivalvonnalta 30 päivän kuluessa luettelon nähtävillä oloajan päättymisestä.

14 § Lopputilitys

Sen lisäksi, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 29 §:ssä säädetään, kokouskutsuun sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään.

15 § Vakuutuskassan selvitystilan lopettaminen ja vakuutustoiminnan jatkaminen

Jos vakuutuskassa selvitystilan aikana täyttää 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vaatimukset, selvitysmiehen on kutsuttava vakuutuskassan osakkaat ja vakuutetut koolle päättämään vakuutustoiminnan jatkamisesta. Osakkaat ja vakuutetut saavat, tilintarkastajan annettua asiasta lausuntonsa, kahden kolmasosan määränemmistöllä tai säännöissä määrättyllä suuremmalla määrä-

enemmistöllä päättää selvitystilän lopettamisesta ja vakuutustoiminnan jatkamisesta. Työpaikkakassan selvitystilän lopettaminen edellyttää lisäksi Kansaneläkelaitoksen suostumusta.

Kun päätös selvitystilän lopettamisesta ja vakuutuskassan toiminnan jatkamisesta on tehty, vakuutuskassalle on valittava hallitus vakuutuskassan säännöissä määrättyllä tavalla. Selvitysmiehen tehtävä päättyy, kun hallitus on valittu. Selvitysmiehen on annettava toiminnastaan 14 §:ssä tarkoitettu lopputilitys.

Hallituksen on viipymättä tehtävä ilmoitus selvitystilän lopettamista koskevasta päätöksestä Finanssivalvonnalle rekisteriin merkittäväksi. Ilmoitukseen on liitettävä 1 momentissa tarkoitettu tilintarkastajan lausunto.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä edellä tarkoitettun ilmoituksen sisällöstä.

16 § Etuoikeutetut velkojat konkurssissa

Mitä 11 §:ssä säädetään velkojien ja edunsaajien etuoikeudesta, sovelletaan myös vakuutuskassan konkurssissa.

11 LUKU RANGAISTUSSÄÄNNÖKSET

1 § Vakuutuskassatoiminnan luvaton harjoittaminen

Joka tahallaan

- 1) harjoittaa vakuutuskassatoimintaa ilman eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitettua rekisteröintiä tai toimii tämän lain 1 luvun 4 §:n, 5 §:n, 2 luvun 2 §:n tai 10 luvun 2 §:n säännösten vastaisesti tai
- 2) ottaa vakuutuskassaan uusia vakuutettuja 10 luvun 8 §:n vastaisesti tai toimii Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:n 8 momentin nojalla annetun toiminnan lopettamista koskevan määräyksen vastaisesti,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, vakuutuskassatoiminnan luvattomasta harjoittamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

2 § Vakuutuskassarikos

Joka tahallaan

- 1) toimii muutoin kuin asiamiehenä toisen välikätenä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 3 luvun 16 tai 24 §:ssä taikka vakuutuskassan säännöissä olevan äänioikeuden rajoittamista koskevan määräyksen kiertämiseksi,
- 2) käyttää vakuutuskassan varoja 6 luvun 3 §:n vastaisesti, tai
- 3) luovuttaa tai panttaa vakuutuskassan hallinnassa olevaa omaisuutta Finanssivalvonnan eläkesäätiö- ja eläkekassalain 9 luvun 2 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädettyä ankarampaa rangaistusta, vakuutuskassarikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

3 § Vakuutuskassarikkomus

Joka tahallaan

- 1) rikkoo, mitä kassankokouksen pöytäkirjan nähtävillä pitämisestä säädetään eläkesäätiö- ja eläkekassalain 3 luvun 17 §:n 3 momentissa,
- 2) jättää toimittamatta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 9 luvun 5 §:n, 13 luvun 9 tai 32 §:n tai tämän lain 3 luvun 5 §:n tai Finanssivalvonnasta annetun lain 31 §:n mukaan Finanssivalvonnalle annettavan tiedon tai muun ilmoituksen tai
- 3) rikkoo eläkesäätiö- ja eläkekassalain 6 luvun 1—8 §:ää, 10 luvun 16 §:ää, 11 luvun 17 §:ää, 12 luvun 26 §:ää tai 13 luvun 29 §:ää,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vakuutuskassarikkomuksesta sakkoon.

Vakuutuskassarikkomuksesta tuomitaan myös se, joka törkeästi huolimattomuudesta menettelee 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

4 § Rangaistusseuraamukset salassapitovelvollisuuden rikkomisesta

Rangaistus eläkesäätiö- ja eläkekassalain 16 luvun 4 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

12 LUKU VALVONTA

1 § Rekisterimerkintää koskevasta seikasta ilmoittaminen

Jos tuomioistuimen lainvoiman saaneella ratkaisulla on todettu, että rekisteröity päätös on pätemätön tai ettei muutoin tietty vakuutuskassarekisteriin merkitty tieto ole oikea, Finanssivalvonnan on poistettava merkintä rekisteristä. Tuomioistuimen on lähetettävä Finanssivalvonnalle jäljennös lainvoiman saaneesta ratkaisusta tässä pykälässä tarkoitetuissa asioissa.

LAKI TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖISTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 29 a § sellaisena kuin se on laissa 419/2003, 29 e § sellaisena kuin se on laeissa 442/2012 ja 318/2015, seuraavasti:

10 A LUKU TYÖNANTAJAKOHTAISEN VAKUUTUSKANNAN LUOVUTTAMINEN ELÄKESÄÄTIÖLLE TAI ELÄKEKASSALLE

29 a § Työnantajakohortaisen vakuutuskannan luovuttaminen

Työeläkevakuutusyhtiö voi työnantajan pyynnöstä ja Finanssivalvonnan suostumuksella luovuttaa yhtiössä olevan työnantajan vakuutusta koskevan työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuskannan (*työnantajakohortainen vakuutuskanta*) eläkesäätiö- ja eläkekassalain (xx/20xx) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettulle eläkesäätiölle tai eläkekassalle.

Jos edellä 1 momentissa tarkoitettu vakuutuskanta luovutetaan tätä varten perustetulle eläkelaitokselle, tulee yhdestä tai useammasta työeläkevakuutusyhtiöstä samanaikaisesti luovutettavissa vakuutuskannoissa olla yhteensä vähintään 150 vakuutettua.

Luovutettavaan vakuutuskantaan katsotaan kuuluvan:

- 1) työnantajan voimassa oleva vakuutus ja sitä välittömästi edeltäneet saman työnantajan teknisestä syystä työeläkevakuutusyhtiössä päätetyt vakuutukset; sekä
- 2) työnantajaan sulautuneen toisen työnantajan vakuutus, joka on ollut sulautumishetkellä voimassa työeläkevakuutusyhtiössä ja joka on päätetty työnantajan sulautumisen vuoksi.

Työnantajakohortaisen vakuutuskannan luovuttaminen ei kuitenkaan ole mahdollinen, jos saman vakuutuskannan aikaisemmasta luovuttamisesta on luovutushetkellä kulunut vähemmän kuin viisi vuotta.

Finanssivalvonnan suostumuksella voidaan 4 momentissa tarkoitettujen viiden vuoden määräajan sijaan soveltaa kolmen vuoden määräaika, jos:

- 1) osakas, jonka vakuutuksiin liittyvä vakuutuskanta luovutetaan, sulautuu tai jakautuu eikä sulautuminen tai jakautuminen ole ollut tiedossa vastaanotettaessa edellä tarkoitettua kantaa luovutettavaan eläkelaitokseen; tai
- 2) määräysvalta osakkaassa, jonka jonka vakuutuksiin liittyvä vakuutuskanta luovutetaan, on muuttunut.

29 e § Työnantajakohtaisessa vakuutuskannan luovuttamisessa siirtyvä vakavaraisuuspääoma

Työeläkevakuutusyhtiöstä on luovutettava osittamatonta lisävakuutusvastuuta määrä, joka mahdollistaa vastaanottavassa eläkelaitoksessa sellaisen vakavaraisuuden, joka vastaa työntekijän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten keskimääräistä vakavaraisuutta (siirtyvä vakavaraisuuspääoma).

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vahvistaa Eläketurvakeskuksen esityksestä 1 momentissa tarkoitettua määrää kiinteänä prosenttiosuutena vastuuvälästä, josta on vähennetty osittamatonta lisävakuutusvastuuta ja erät, joita yrittäjän eläkelain 139 §:n 2 momentin mukaan ei oteta huomioon vakuutusmaksuvastuussa. Prosenttiosuus lasketaan siten, että se vastaa työntekijän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten keskimääräistä vakavaraisuutta vastaavasti laskettuna kuin työntekijän eläkelain 171 §:ssä tarkoitettu täydennyskertoimen perusteena oleva vakavaraisuus.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu kiinteä prosenttiosuus vastuuvälästä vahvistetaan neljä kertaa kalenterivuodessa maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja joulukuun loppuun mennessä tulevaisuuteen voimaan lähinnä seuraavan huhtikuun, heinäkuun, lokakuun ja tammikuun alusta.

Siirtyvän vakavaraisuuspääoman määränä käytetään sitä 2 momentissa tarkoitettua prosenttiosuutta, joka on voimassa, kun vakuutuskannan luovuttamista koskeva sopimus tehdään.

Jos 2 momentin mukaisesti määräytyvän siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrä muodostuu suuremmaksi kuin luovutettavaa vakuutuskantaa vastaava osuus työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääomasta, työeläkevakuutusyhtiöstä luovutetaan luovutettavaa vakuutuskantaa vastaava osuus yhtiön vakavaraisuuspääomasta.

LAKI TYÖNTEKIJÄN ELÄKELAIN MUUTTAMISESTA

Eduskunnan päätöksen mukaan muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 1 §:n 3 momentti seuraavasti:

1 § Lain tarkoitus

Työnantaja voi järjestää tässä laissa säädetyn eläketurvan työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa ([354/1997](#)) tarkoitetussa työeläkevakuutusyhtiössä, eläkesäätiö- ja eläkekassalain (xxx/xxxx) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa eläkesäätiössä tai eläkekassassa, joka harjoittaa tämän lain mukaista työeläkevakuuttamista. Eläkelaitosten yhteiselimenä toimii Eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tehtävistä ja hallinnosta säädetään Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa ([397/2006](#)).

LAKI YRITTÄJÄN ELÄKELAIN MUUTTAMISESTA

Eduskunnan päätöksen mukaan muutetaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 1 §:n 3 momentti seuraavasti:

1 § Lain tarkoitus

Yrittäjän on järjestettävä tässä laissa tarkoitettu eläketurva työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa ([354/1997](#)) tarkoitetussa työeläkevakuutusyhtiössä tai eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa eläkekassassa, joka harjoittaa tämän lain mukaista työeläkevakuuttamista. Eläkelaitosten yhteiselimenä toimii Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa ([397/2006](#)) tarkoitettu Eläketurvakeskus.

LAKI ELÄKESÄÄTIÖ- JA ELÄKEKASSALAIN, LISÄELÄKESÄÄTIÖ- JA LISÄELÄKEKASSALAIN JA VAKUUTUSKASSALAIN VOIMAANTULOSTA

1 § Voimaantulo

Eläkesäätiö- ja eläkekassalaki, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalaki, jäljempänä uudet eläkelaitoslait, ja vakuutuskassalaki, jäljempänä uusi vakuutuskassalaki, tulevat voimaan päivänä kuuta 20 .

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla laeilla kumotaan jäljempänä mainituin poikkeuksin eläkesäätiölaki (1774/1995).

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla laeilla kumotaan jäljempänä mainituin poikkeuksin vakuutuskassalaki (1164/1992), jäljempänä vanha vakuutuskassalaki.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla laeilla kumotaan päivänä kuuta annettu laki maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa (173/2009).

Uusia eläkelaitoslakeja ja vakuutuskassalakia sovelletaan myös ennen näiden lakien voimaantuloa rekisteröityyn eläkesäätiöön ja vakuutuskassaan, jollei tästä laista muuta johdu.

2 § Yhteiseläkesäätiön toimintapiiri

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetään eläkesäätiön toimintapiiristä, yhteiseläkesäätiöön, joka on rekisteröity ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa, sovelletaan vanhan eläkesäätiölain 115 §:ää.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun yhteiseläkesäätiöön voidaan uusien eläkelaitoslakien voimaantulon jälkeen liittää vain osakkaita, jotka kuuluvat eläkesäätiö- ja eläkekassalain 1 luvun 3 §:n 1 momentissa määriteltyyn toimintapiiriin.

3 § AB-eläkesäätiö

Ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa rekisteröity tai rekisteröintiä Finanssivalvonnalta hakenut vanhan eläkesäätiölain 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettu AB-eläkesäätiö voi jatkaa toimintaansa ja sulautua toiseen edellä tarkoitettuun AB-eläkesäätiöön.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun AB-eläkesäätiöön sovelletaan vanhan eläkesäätiölain 6 §:ää.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun AB-eläkesäätiöön voidaan uusien eläkelaitoslakien voimaantulon jälkeen siirtää vakuutuskantaa.

4 § Vakuutuskassan toimintapiiri

Jos ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa rekisteröidyn vakuutuskassan toimintapiiri on määritelty siten, että kassaan on voinut kuulua vanhan vakuutuskassalain 176 §:n nojalla sellaisia jäseniä ja muita vakuutettuja sekä osakkaita, jotka vanhan vakuutuskassalain 4 §:n mukaan eivät voisi kuulua kassan toimintapiiriin, voivat nämä jäsenet, vakuutetut ja osakkaat jatkaa kassan toimintapiirissä myös uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantulon jälkeen, jos kassan sääntöihin on tästä otettu määräys ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa.

5 § Eläkekassa ja sen vapaaehtoisia etuuksia myöntävä osasto

Ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa rekisteröity tai rekisteröintiä hakenut vanhan vakuutuskassalain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettu eläkekassa, jossa on vanhan vakuutuskassalain 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettu vapaaehtoisia lisäeläkkeitä tai muita etuuksia myöntävä osasto, voi jatkaa toimintaansa ja sulautua toiseen edellä tarkoitettuun eläkekassaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun eläkekassaan sovelletaan vanhan vakuutuskassalain 8 a §:ää.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun eläkekassaan voidaan uusien eläkelaitoslakien voimaantulon jälkeen liittää uusia osakkaita ja siirtää vakuutuskantaa. Jos 1 momentissa tarkoitettu eläkekassa jakautuu useaksi eläkekassaksi, niihin eläkekassoihin sovelletaan myös 1 momenttia.

6 § Eläkelaitoksen vähimmäiskoko

Sen estämättä, mitä lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain 2 luvun 3 §:ssä säädetään eläkesäätiön vähimmäiskoosta, ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa rekisteröity tai rekisteröitäväksi ilmoitettu eläkesäätiölain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettu A-eläkesäätiö, voi jatkaa toimintaansa, jos se jatkaa eläkesäätiölain voimassa ollessa harjoitettua vakuutustoimintaa. Jos vakuutustoiminta laajenee siitä, mitä se oli ennen lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain voimaantuloa siten, että eläkesäätiössä sääntöjen mukaan vakuutettavien henkilöiden joukkoa laajennetaan tai etuuksia lisätään, säätiön on täytettävä lisäeläkesäätiö- ja kassalain 2 luvun 3 §:n vaatimukset laitoksen vähimmäiskoosta lisäeläkesäätiö- ja kassalain 11 luvun 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettussa määräajassa. A-eläkesäätiö, joka ei täytä tässä momentissa säädettyjä vaatimuksia, on asetettava selvitystilaan ja purettava.

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 4 §:ssä säädetään eläkelaitoksen vähimmäiskoosta, voivat ennen 1 päivää heinäkuuta 1976 rekisteröidyt eläkesäätiölain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettut B-eläkesäätiöt ja 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettut AB-eläkesäätiöt jatkaa toimintaansa, jos niissä on vakuutettuna työntekijän eläkelain perusteella vähintään 50 työntekijää. Jos tässä momentissa tarkoitettuna B-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön vakuutettujen lukumäärä on vähemmän kuin 50, säätiön on nostettava vakuutettujen lukumäärä edellä tarkoitettuun määrään eläkesäätiö- ja eläkekassalain 13 luvun 2 §:n 1 kohdassa säädettyssä määräajassa. B-eläkesäätiö ja AB-eläkesäätiö, joka ei täytä tässä momentissa säädettyjä vaatimuksia, on asetettava selvitystilaan ja purettava.

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 4 §:ssä sekä lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain 2 luvun 3 §:ssä ja vakuutuskassalain 2 luvun 2 §:ssä säädetään eläkelaitoksen vähimmäiskoosta, ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa rekisteröity vakuutuskassa, voi jatkaa toimintaansa, jos se jatkaa vanhan vakuutuskassalain aikana harjoitettua vakuutustoimintaa ja täyttää avustuskassalain (471/42) voimassa ollessa sääntöihin vahvistetut vähimmäisjäsenmäärävaatimukset. Jos jäsenmäärä laskee sääntöihin vahvistettua vähimmäismäärää pienemmäksi tai jos kassan harjoittama vakuutustoiminta muuttuu luonteeltaan taikka kassan toimintapiiri tai etuuden muuttuvat, kassan on täytettävä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 4 §:n tai lisäeläkesäätiö ja -kassalain 2 luvun 3 §:n taikka uuden vakuutuskassalain 2 luvun 2 §:n vaatimukset kahden vuoden kuluessa siitä, kun jäsenmäärä on laskenut sääntöjen edellyttämää määrää alhaisemmaksi tai vakuutustoiminnan laadun tai toimintapiirin taikka etuuksien muutoksen sisältävä sääntömuutos on hyväksytty kassankokouksessa. Eläke-, lisäeläke-, sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassa, joka ei täytä tässä momentissa säädettyjä vaatimuksia, on asetettava selvitystilaan ja purettava.

7 § Eläkesäätiön ja vakuutuskassan rekisteröinti

Ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa rekisteröitäväksi ilmoitetun eläkesäätiön perustamiseen, sääntöjen vahvistamiseen ja rekisteröintiin sovelletaan vanhaa eläkesäätiölakia.

Ennen uusien eläkelaitoslakien tai vakuutuskassalain voimaantuloa rekisteröitäväksi ilmoitetun vakuutuskassan perustamiseen, sääntöjen vahvistamiseen ja rekisteröintiin sovelletaan vanhaa vakuutuskassalakia.

8 § Säännöt

Sääntöihin sisältyvän uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain vastaisen määräyksen sijasta noudatetaan uusia eläkelaitoslakeja tai vakuutuskassalakia, jollei tästä laista muuta johdu. Uusien eläkelaitoslakien tai vakuutuskassalain vastaisten sääntöjen muuttamiselle uusien eläkelaitoslakien tai vakuutuskassalain mukaiseksi on haettava Finanssivalvonnan vahvistus samalla, kun

muulle sääntöjen muuttamiselle haetaan Finanssivalvonnan vahvistusta, kuitenkin viimeistään kahden vuoden kuluessa uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantulosta.

Eläkesäätiö ja -kassa, lisäeläkesäätiö ja -kassa sekä vakuutuskassa voi uusien eläkelaitoslakien vahvistamisen ja julkaisemisen jälkeen, mutta ennen näiden lakien voimaantuloa, päättää sääntöjensä muuttamisesta uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain mukaisiksi noudattaen uusia eläkelaitoslakeja ja vakuutuskassalakia. Sääntöjen muuttamiselle voidaan hakea Finanssivalvonnan vahvistusta ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa ja Finanssivalvonta voi vahvistaa sääntöjen muuttamisen samana päivänä kuin uudet eläkelaitoslait ja vakuutuskassalaki tulee voimaan.

9 § Takuupääoma ja pohjarahasto

Jos vakuutuskassalla, joka on ilmoitettu rekisteröitäväksi ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa, on kassan sääntöjen mukaan takuupääoma tai pohjarahasto, takuupääomaan ja pohjarahastoon sovelletaan, mitä vanhan vakuutuskassalain 111 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään.

10 § Hallituksen jäsenet

Eläkelaitoksen hallituksen jäsenet voivat jatkaa sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvussa ja lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain 3 luvussa säädetään hallituksen jäsenistä, varajäsenistä ja puheenjohtajasta, sen toimikauden loppuun, joka ensimmäisenä päättyy uuden lain voimaantulon jälkeen.

11 § Hallintoneuvosto

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 1 §:ssä säädetään eläkelaitoksen johdosta, eläkelaitoksella ja vakuutuskassalla voi olla sen sääntöjen nojalla hallintoneuvosto, jos Finanssivalvonta on hyväksynyt säännöt ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa.

Eläkesäätiön ja lisäeläkesäätiön hallintoneuvostoon sovelletaan, mitä eläkesäätiölain 9 §:n 12 kohdassa, 29 §:n 1 - 3 momentissa säädetään. Eläkesäätiön ja lisäeläkesäätiön hallintoneuvostoon sovelletaan, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 2 luvun 15 §:ssä, 4 luvun 8 §:n 4 momentissa ja 11 §:ssä, 14 luvun 1, 4, 5, 7 ja 8 §:ssä säädetään vahingonkorvauksesta ja mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 16 luvun 3 §:ssä säädetään tiedoksiannosta eläkelaitokselle ja mitä 16 luvun 4 ja 5 §:ssä säädetään salassapidosta.

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 5 luvun 2 §:ssä säädetään tilintarkastajan valinnasta, hallintoneuvostoon sovelletaan vanhan eläkesäätiölain 30 §:ää. Sen lisäksi, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 5 luvun 3 §:ssä säädetään, tilintarkastajana ei saa olla se, joka on alistus - tai riippuvuussuhteessa hallintoneuvoston jäseneneen.

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 9 §:ssä säädetään eläkesäätiön hallintoneuvosto voi valita kaikki hallituksen jäsenet osakkaiden ja vakuutettujen esityksestä, jos eläkesäätiön säännöissä näin määrätään. Sen estämättä mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 10 §:n 2 momentissa säädetään, Finanssivalvonnan on ensin kehotettava hallintoneuvostoa valitsemaan eläkesäätiölle hallitus, jos sen valinta kuuluu sääntöjen nojalla hallintoneuvostolle.

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 16 §:ssä säädetään, eläkesäätiön toimitusjohtajan nimittää hallintoneuvosto, jos säännöissä näin määrätään. Sen estämättä mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 16 §:n 3 momentissa säädetään, Finanssivalvonnan on ensin kehotettava hallintoneuvostoa valitsemaan eläkesäätiölle toimitusjohtaja, jos toimitusjohtajan valinta kuuluu sääntöjen nojalla hallintoneuvostolle.

Eläkekassan, lisäeläkekassan, sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassan hallintoneuvostoon sovelletaan, mitä vanhan vakuutuskassalain 12 §:n 18 kohdassa, 44 §:n 2 momenttia, 45 §:n 1 momenttia, 47 §:ssä säädetään. Eläke-, lisäeläke-, sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassan hallintoneuvostoon sovelletaan, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 3 luvun 24 §:ssä, 4 luvun 8 §:n 4

momentissa ja 11 §:ssä, 14 luvun 1, 4, 5, 7 ja 8 §:ssä säädetään vahingonkorvauksesta ja mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 16 luvun 3 §:ssä säädetään tiedoksiannosta eläkelaitokselle ja 16 luvun 4 ja 5 §:ssä säädetään salassapidosta.

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 9 §:ssä säädetään, eläkekassan ja vakuutuskassan hallintoneuvostoon sovelletaan vanhan vakuutuskassalain 38 §:ää.

Sen estämättä mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 10 §:n 2 momentissa säädetään, Finanssivalvonnan on ensin kehotettava hallintoneuvostoa valitsemaan eläkekassalle tai vakuutuskassalle hallitus, jos sen valinta kuuluu sääntöjen nojalla hallintoneuvostolle.

Sen estämättä, mitä eläkesäätiö- ja eläkekassalain 4 luvun 16 §:ssä säädetään, eläkekassan ja vakuutuskassan toimitusjohtajan nimittää hallintoneuvosto, jos säännöissä näin määrätään. Toimitusjohtaja saa olla hallituksen puheenjohtaja, jos kassalla on hallintoneuvosto.

12 § Kassankokous

Kassankokouksen kokouskutsuun, joka on lähetetty ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa, sovelletaan vanhaa vakuutuskassalakia eläkesäätiö- ja eläkekassalain 3 luvun 11 - 14 §:n sijaan.

Ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa tehdyn kassankokouksen päätöksen pätemättömyyttä koskeva kanne tai muu vaatimus, joka on pantu vireille säädettyssä ajassa, ratkaistaan vanhan vakuutuskassalain mukaan.

13 § Vastuuelan kattaminen

Vakuutuskassan, jonka vastuuelka ei vanhan vakuutuskassalain voimaantullessa täyttänyt vanhassa vakuutuskassalaissa säädettyjä vaatimuksia, on katettava vajaus 31 päivää joulukuuta 2017 mennessä Vakuutusvalvontaviraston hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

14 § Vakuudettomat lainat

Vakuutta ei vaadita A-eläkesäätiön eikä AB-eläkesäätiön ennen 1 päivää huhtikuuta 1991 työnantajalle antamille lainoille.

15 § Etuuksien takautuva vähentäminen ja poistaminen

Lisäeläkejärjestelyyn eläkesäätiössä, joka on perustettu ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa, sovelletaan vanhan eläkesäätiölain 11 §:ää.

Lisäeläkejärjestelyyn eläkekassassa, joka on perustettu ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa, sovelletaan vanhan vakuutuskassalain 52 ja 53 §:ää.

16 § Lisäeläkkeen hakeminen ja takautuva suorittaminen

Lisäeläkkeen hakemiseen ja takautuvaan suorittamiseen sovelletaan vanhan eläkesäätiölain 53 §:n 1 momenttia, jos lisäeläkettä on haettu eläkesäätiöltä ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa.

Lisäeläkkeen hakemiseen ja takautuvaan suorittamiseen sovelletaan vanhan vakuutuskassalain 89 §:n 1 momenttia, jos lisäeläkettä on haettu vakuutuskassalta ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa.

17 § Vapaakirja

Lisäeläkejärjestelyyn eläkekassassa, jossa ei kassan sääntöjen nojalla ole voinut vakuuttaa uusia henkilöitä 19 päivää toukokuuta 2014 jälkeen, sovelletaan vanhan vakuutuskassalain 93 §:ää.

Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, maksuperusteiseen lisäeläkejärjestelyyn, jossa ei eläkesäätiön tai -kassan sääntöjen nojalla ole voinut vakuuttaa uusia henkilöitä 19 päivää toukokuuta 2014 jälkeen, sovelletaan maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain 9 §:ää.

18 § Jakautuminen, sulautuminen, vakuutuskannan luovuttaminen, selvitystila ja purkaminen

Eläkesäätiön jakautumista, sulautumista ja vakuutuskannan luovuttamista koskeva asia on käsiteltävä ja ratkaistava vanhan eläkesäätiölain mukaan, jos jakautuva säätiö, sulautuva säätiö tai sulautuvan säätiön vastaanottava säätiö taikka vakuutuskannan luovuttava säätiö tai vastaanottava eläkelaitos, vakuutusyhtiö tai työeläkevakuutusyhtiö on hyväksynyt asiaa koskevan sopimuksen ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa.

Vakuutuskassan jakautumista, sulautumista ja vakuutuskannan luovuttamista koskeva asia on käsiteltävä ja ratkaistava vanhan vakuutuskassalain mukaan, jos jakautuva kassa, sulautuva kassa tai sulautuvan kassan vastaanottava kassa taikka vakuutuskannan luovuttava kassa tai vastaanottava eläkelaitos, vakuutusyhtiö tai työeläkevakuutusyhtiö on hyväksynyt asiaa koskevan sopimuksen ennen uusien eläkelaitoslakien tai vakuutuskassalain voimaantuloa.

Jos eläkesäätiö on päättänyt säätiön asettamisesta selvitystilaan ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa, selvitystilaan ja säätiön purkamiseen sovelletaan vanhaa eläkesäätiölakia. Jos vakuutuskassa on päättänyt kassan asettamisesta selvitystilaan ennen uusien eläkelaitoslakien tai vakuutuskassalain voimaantuloa, selvitystilaan ja kassan purkamiseen sovelletaan vanhaa vakuutuskassalakia.

19 § Oikeuspaikka ja riitojen ratkaiseminen

Lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain 7 luvun 13 §:n 2 momentin säännöstä toimivaltaisesta tuomioistuimesta sovelletaan sellaisten vanhaa eläkesäätiölakia, vuoden 1955 eläkesäätiölakia (469/55), vanhaa vakuutuskassalakia ja avustuskassalakia koskevien riita-asioiden käsittelemiseen, jotka tulevat vireille uusien eläkelaitoslakien tai vakuutuskassalain tultua voimaan.

Välimiesmenettelyyn, joka on tullut vireille ennen uusien eläkelaitoslakien voimaantuloa, ei sovelleta eläkesäätiö- ja eläkekassalain 16 luvun 2 §:ää.

20 § Päätöksen pätemättömyys

Ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa tehdyn päätöksen pätemättömyyttä koskevan moitekanteen tai muun vaatimuksen käsittelemiseen ja ratkaisemiseen sovelletaan eläkesäätiölakia tai vanhaa vakuutuskassalakia.

21 § Vahingonkorvaus

Vahingonkorvaukseen, joka perustuu ennen uusien eläkelaitoslakien ja vakuutuskassalain voimaantuloa tehtyyn tekoon tai laiminlyöntiin, sovelletaan eläkesäätiölakia tai vanhaa vakuutuskassalakia.

22 § Finanssivalvonnan toimivalta

Mitä eläkesäätiölaissa säädetään Vakuutusvalvontavirastosta sovelletaan Finanssivalvontaan. Mitä eläkesäätiölaissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, sovelletaan Finanssivalvontaan. Finanssivalvontaan ei kuitenkaan sovelleta, mitä eläkesäätiölain 6 §:n 6 momentissa ja 88 §:n 5 ja 6 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Mitä vakuutuskassalaissa säädetään Vakuutusvalvontavirastosta sovelletaan Finanssivalvontaan. Mitä vakuutuskassalaissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, sovelletaan Finanssivalvontaan. Finanssivalvontaan ei kuitenkaan sovelleta, mitä vanhan vakuutuskassalain 132 §:n 3 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Täydentävä lausuma Säätiö- ja vakuutuskassalain uudistukseen

Kannatamme työnantajan monipuolisia mahdollisuuksia valita tapa järjestää työeläketurva työntekijöilleen. Kannatamme myös eri järjestämistapavaihtoehtojen riittävää erilaisuutta, ja niiden kilpailuneutraliteettia.

Emme kuitenkaan ota kantaa yksittäisiin kokonaisuudistuksessa esillä olleisiin asiakoihtiin.

Kunnioittavasti

26.1.2016

Antti Tanskanen
Asiantuntija

Miia Kannisto
Asiantuntija

Eläkesäätiöyhdistys – ESY ry

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Täydennyslausunto

Uutta eläkesäätiö- ja eläkekassalakia valmistellut työryhmä on aikaansa uhraten tehnyt puheenjohtaja Hannu Ijäksen johdolla ansiokasta työtä. Siitä kiitos.

Tulos ei kuitenkaan valitettavasti oikein riitä.

Tehokkaita ja tuottoisia eläkesäätiöitä ja eläkekassoja on purettu työeläkeyhtiöihin 2000-luvullakin niin rajulla tahdilla, että kovin paatoksellinen puhe Suomen työeläkejärjestelmän aidosti hajautetusta toimeenpanosta kertoisi enemmän puhujasta kuin nykyjamasta.

Nykyisten eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaedellytykset on turvattava. Lisäksi Suomeen on saatava uusia eläkesäätiöitä ja eläkekassoja. Niiden perustamisedellytyksiä on helpotettava. Turhat ja keinotekoiset perustamisen esteet on purettava. On varmistettava, että oma eläkesäätiö tai eläkekassa on työnantajalle todellinen vaihtoehto, kun se miettii työntekijöidensä työeläketurvan järjestämistä.

Työryhmätyön tuloksen suurimpana puutteena pidämme sitä, että päätyneiden vakuutusten siirrettävyyttä työeläkeyhtiöstä eläkesäätiöön tai eläkekassaan – tai pulman ratkaisemista vaihtoehtoisella korvaavalla tavalla esim. tasauksesta tehtävällä järjestelyllä - ei ole selvitetty eikä esitetä. Asialla voi olla huomattava taloudellinen merkitys, enimmillään jopa 0,7 - 0,8 prosenttia palkkasummasta/vuosi. Ja vaikutus ulottuu yli pitkän ajan.

Päätyneiden vakuutusten siirrettävyyden suhteen odotamme lakiesityksen jatkotyöstämiseltä rivakoita toimia. Emme usko niiden aiheuttavan Suomeen työeläkejärjestelmän vallankumousta. Toteutus ei vaaranna nykyistä vakuutusyhtiöiden varaan pääosin rakentunutta työeläkejärjestelmää. Eläkesäätiöiden ja -kassojen perustamiseen sovellettavat periaatteet eivät leviä työeläkeyhtiöiden väliseen siirtoliikenteeseen.

Siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskukaavaan tehty muutos on välttämätön ja hyvä päivitys nykymekanismiin. Laskukaavaan edelleen sisältyvä viive ei kuitenkaan ole perusteltavissa eikä perustamiseen liittyvä riskinjako ole tasapuolinen pienen perustajan ja ison työeläkeyhtiön välillä.

Pienemmissä asioissa varaamme itsellemme mahdollisuuden täydentää kantojamme, mikäli tarvetta ilmenee.

Helsinki 28.1.2016

Timo Toropainen
Toimitusjohtaja
Eläkesäätiöyhdistys – ESY ry

1.2.2016

Sosiaali- ja terveysministeriö

Täydentävä lausuma eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain uudistamista selvittäneen työryhmän esitykseen

Palkansaajakeskusjärjestöt SAK, Akava ja STTK pitävät työryhmän esitystä pääsääntöisesti hyvänä ja kannatettavana. Työryhmän esitys uudistaisi eläkesäätiöiden sekä eläke- ja vakuutuskassojen toimintaan sovellettavaa lainsäädäntöä nykyistä selkeämmäksi. Esitys myös parantaa eläkesäätiöiden ja –kassojen toimivuutta ja edistää eläkesäätiöiden ja eläkekassojen perustamista sekä toiminnan jatkamista. Muutokset vahvistaisivat tätä kautta hajautettua työeläkejärjestelmäämme. Ehdotetut muutokset lisäävät työnantajien valinnan mahdollisuuksia ja voivat kasvattaa tehokkuutta. Ehdotus parantaa myös lisäeläketurvan tarjoamismahdollisuuksia ja sairauskassa-, hautaus- ja eroavustuskassatoiminnan harjoittamista.

Työryhmä on työssään pohtinut vakuutuskannan luovutusta eri tilanteissa. Vakuutuskannan luovutus perustuu vapaehtoisuuteen, joten kyse on eläkelaitosten välisestä sopimusperusteisesta menettelystä. Työryhmä on päätenyt ehdotuksessaan siihen, että vakuutuskannan luovutuksen ei esitetä koskevan ns. päättyneitä vakuutuksia. Palkansaajakeskusjärjestöt tukevat työryhmän esitystä. Mikäli vakuutuskannan luovuttamista laajennettaisiin päättyneisiin vakuutuksiin, se muuttaisi olennaisesti työeläkejärjestelmämme rakennetta. Nykyrakenne perustuu eläkelaitoskohtaiseen eikä työnantajakohtaiseen rahastointiin. Myös turvaavuusvaatimukset puoltavat rajoituksia vakuutuskannan siirroissa.

Työryhmä on pohtinut useita eläkesäätiöiden ja eläkekassojen perustamiseen, toimintaan ja vakuutuskannan siirtoihin liittyviä kehittämistapoja. Pääsääntöisesti työryhmän esitys on hyvin perusteltu. Olisi kuitenkin syytä vielä perusteellisemmin selvittää, mitä vaikutuksia työeläkejärjestelmäämme on sillä, että siirrettäessä vakuutuskantaa toiminnassa olevaan eläkesäätiöön tai –kassaan vakuutettujen lukumäärää ei säänneltäisi ja kantaa voitaisiin kerätä samanaikaisesti useammasta työeläkeyhtiöstä. Erityisesti siirtojen työmäärän vuoksi, näitä tilanteita olisi ollut syytä arvioida huolellisemmin.

SAK

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Hakaniemenranta 1, 3. krs, 00530 Helsinki
PL 157, 00531 Helsinki
vaihde 020 774 000
www.sak.fi

AKAVA

Akava ry
Rautatieläisenkatu 6
00240 Helsinki
vaihde 020 7489 400
www.akava.fi

STTK

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Mikonkatu 8 A, 6. krs
PL 21, 00101 Helsinki
vaihde (09) 131 521
www.sttk.fi

Työryhmä on myös pohtinut, tulisiko vakuutuskannan siirroissa siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrittämiseksi käytettävää laskennallista mallia muuttaa. Voidaan todeta, että siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrällä on vaikutusta eläkesäätiön ja eläkekassan työnantajalle aiheuttamiin kustannuksiin lyhyellä aikavälillä. Mikäli laskentatapaa muutettaisiin siten, että siirtyvän vakavaraisuuspääoman kiinteä prosentiosuus laskettaisiin työeläkelaitosten vakavaraisuusrajojen mediaanin sijaan työeläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella, nostaisi tämä todennäköisesti hieman siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrää. Asiassa olisi kuitenkin huomattava, että työnantajan tulisi perustaessaan eläkesäätiötä tai –kassaa arvioida eläkesäätiön tai –kassan tarkoituksenmukaisuutta, edullisuutta ja toiminnan edellytyksiä erityisesti pitkällä aikavälillä. Tämän johdosta vakavaraisuuspääoman laskennallisen mallin muuttamisen perustelut jäivät palkansaajakeskusjärjestöjen käsityksen mukaan puutteellisiksi.

Sinikka Näätäsaari
SAK ry

Katja Veirto
Akava ry

Samppa Koskela
STTK ry

Nikolas Elomaa

1.2.2016

Sosiaali- ja terveysministeriö
Hannu Ijäs
hannu.ijas@stm.fi

Eläkesäätiö- ja vakuutuskassalain uudistaminen

Täydentävä lausuma työryhmän työhön

1. Eläkesäätiö- ja vakuutuskassalain uudistaminen tärkeää lakisääteisen eläketurvan kannalta

Pidämme tärkeänä toteuttaa eläkesäätiö- ja vakuutuskassalain kokonaisuudistus. Vanhentunut ja hajanainen lainsäädäntö kootaan selkeiksi kokonaisuuksiksi. Samalla lainsäädäntöä selkeytetään niin sisällön kuin luettavuudenkin kannalta. Uudistus on tärkeä eläkesäätiöiden ja -kassojen toimintaedellytysten turvaamiseksi sekä ylipäätään eläketurvan hajautetun toimeenpanon kannalta. Tämä tukee osaltaan työnantajien valinnanvaraa eläketurvan järjestämisen kannalta vakuutettujen edut turvaavalla tavalla.

Insolvenssisäännösten uudistaminen

Eläkesäätiöitä ja -kassoja samoin kuin yhtiöitäkin koskevaa selvitystila- ja konkurssilainsäädäntöä ei ollut mahdollista käydä läpi tämän työryhmän työn yhteydessä. Kyse on laajasta ja koko eläkejärjestelmää koskevan insolvenssisäännösten uudistamisesta. Oikeudellinen tila on monin paikoin epäselvä ja vaatii pikaisia toimenpiteitä. Pidämme välttämättömänä, että selvitystila- ja konkurssilainsäädännön uudistaminen alkaa mahdollisimman pian.

2. Jäsenillämme joitakin eriäviä näkemyksiä lain sisällöstä

Jäseniämme ovat muun muassa eläkeyhtiöt sekä eläkesäätiöitä ja -kassoja edustava Eläkesäätiöyhdistys ESY ry. Sekä yhtiöillä että ESY:llä on erilaisia näkemyksiä eräistä lakiuudistuksen sisältökysymyksistä. Eläkeyhtiöt tuovat näkemyksensä esille Finanssialan keskusliitto FK:n eriävässä lausumassa, ESY ry taas omassaan.

Työeläkevakuuttajat TELA ry

Suvi-Anne Siimes
toimitusjohtaja

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle

Eläkesäätiö- ja vakuutuslainsäädännön kokonaisuudistus

FINANSSIALAN KESKUSLIITON ERIÄVÄ MIELIPIDE MINISTERIÖN EHDOTUKSEEN ELÄKESÄÄTIÖ- JA VAKUUTUSLAIN KOKONAISUUDISTUKSEKSI

Finanssialan Keskusliitto (FK) pitää työryhmän ehdotusta eläkesäätiö- ja vakuutuslainsäädännön kokonaisuudistukseksi valtaosin kannatettavana. FK pitää välttämättömänä toteuttaa eläkesäätiö- ja vakuutuslainsäädännön kokonaisuudistus, jossa monin paikoin vanhentunut lainsäädäntö päivitetään ajantasaiseksi. Tässä tavoitteessa työryhmä on onnistunut hyvin. Uskomme lainsäädännön selkeyttämisen edesauttavan eläkesäätiöiden ja -kassojen asianmukaista perustamista.

Työryhmän loppuraportissa on myös käsitelty laaja-alaisesti sitä, miksi työnantajakohortin vakuutuslainsäädännön luovutuksen laajentamista päättyneisiin vakuutuksiin ei voida pitää perusteltuna. FK yhtyy työryhmän loppuraportissa todettuun. Tällainen ehdotus muuttaisi olennaisesti työeläkejärjestelmän vakuutuslainsäädännön kohti työnantajakohortista rahastomallia, mitä emme pidä perusteltuna. FK:n näkemys vastaa työryhmän enemmistön kantaa.

FK jättää eriävän mielipiteen ehdotuksesta, jossa esitetään muutosta siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskentaan. FK pitää olennaisena myös sitä, että eläkesäätiöiden ja -kassojen selvitystilaa ja konkurssia koskevat säännökset uudistetaan mahdollisimman pian.

1 Selvitystilaa ja konkurssia koskevat säännökset on uudistettava mahdollisimman pian

Kokonaisuudistuksessa ei ole uudistettu selvitystilaa ja konkurssia koskevia säännöksiä, jotka ovat käytännössä varsin tulkinnanvaraiset ja aiheuttavat oikeusturvaongelmia niin työnantajien, vakuutettujen kuin viranomaistenkin kannalta. Käytännön kokemuksia lain epäselvyyksistä ja puutteista on saatu kahden eläkekassan ajaututtua selvitystilaan.

FK pitää tärkeänä, että toimivan sääntelykokonaisuuden varmistamiseksi selvitystilaa ja konkurssia koskevat säännökset uudistetaan mahdollisimman pian. Säännösten selkeys on tärkeää myös sen vuoksi, että työeläkejärjestelmään kuuluu olennaisena osana eläkelaitosten yhteisvastuu konkurssiin joutuneen eläkelaitoksen velvoitteista. Selvitystilaa ja konkurssia koskevien säännösten uudistaminen ei koske vain säätiöitä ja kassoja vaan kaikkia työeläkelaitoksia ja siksi se on luontevaa tehdä erillään nyt tehdystä työstä.

2 Vakuutuslainsäädännön siirrossa siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrää koskeviin säännöksiin ei tule tehdä muutoksia

Työryhmän loppuraportissa ehdotetaan, että vakuutuslainsäädännön siirtoa työeläkevakuutusyhtiöstä lakisääteistä toimintaa harjoittavaan eläkesäätiöön ja -kassaan tuetaan muuttamalla siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskentasäännöksiä. Ehdotuksen

mukaan työeläkeyhtiöstä vastaanottavalle eläkelaitokselle siirtyvä vakavaraisuuspääoma laskettaisiin käyttämällä työeläkelaitosten keskimääräistä vakavaraisuusastetta. Ehdotus ei ole työryhmän enemmistön kannan mukainen. Lisäksi ehdotetaan, että vastaanottavan eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoman täydentämistä koskevasta vaatimuksesta luovutaan.

FK ei pidä edellä mainittuja muutosehdotuksia perusteltuina, koska ehdotuksilla on lainuudistuksen tavoitteiden ulkopuolisia, vaikeasti ennakoitavia ja periaatteellisesti merkittäviä vaikutuksia työeläkejärjestelmään. Ehdotetut muutokset heikentävät vakuutusperiaatteen mukaista työeläkevakuutusyhtiöiden toimintamallia ja eläketurvan toimeenpanojärjestelmä muuttuisi vakuutus toimintaan perustuvasta mallista jossain määrin kohti sijoitusrahastotyyppistä mallia, mitä FK ei pidä perusteltuna.

FK huomauttaa, että vakuutuskannan siirtämismahdollisuus työeläkevakuutusyhtiöstä eläkesäätiöön tai –kassaan on ollut jo alun perin poikkeuksellinen toimenpide. Nykyinen lainsäädäntö onkin tulkittavissa lainsäätäjän haluna mahdollistaa elinkelpoisen eläkesäätiön tai -kassan perustaminen poikkeuksellisilla erityissäännöksillä. FK on huomauttanut työryhmän työskentelyaikana, että voimassa olevan lain mukainen kannansiirron mahdollistaminen ei ole ollut vakuutusperiaatteen mukainen ratkaisu. Kerran tehtyä epäjohdonmukaista ratkaisua suhteessa vakuutusperiaatteeseen ei tulisi toistaa eikä sitä tulisi käyttää perusteluna sille, miksi työeläkejärjestelmän tulisi siirtyä yhä edelleen kohti rahastomallia.

Vakuutusperiaatteessa on kyse tietyn riskin sopimus pohjaisesta siirtämisestä vakuutuksenottajalta vakuutusyhtiölle. Riskit siirtyvät vakuutusyhtiölle kokonaan ja vakuutusyhtiö maksaa riskin toteutuessa siitä aiheutuneen vahingon. Korvauksensaantioikeuden vastikkeeksi vakuutuksenottajat suorittavat vakuutusmaksun vakuutuksenantajalle. Vakuutuksen määrittelevä oikeussuhde voi perustua myös lakiin kuten lakisääteisissä vakuutuslajeissa. Vakuutuksen ominaispiirteisiin kuuluu riskin sattumanvaraisuus ja vahingon mahdollisuus. Vahingon toteutuessa vakuutusyhtiö suorittaa korvauksen ja muussa tapauksessa maksetut vakuutusmaksut jäävät muiden vakuutuksenottajien vahinkojen varalle. Maksettuja vakuutusmaksuja ei siten palauteta, jos sopimussuhteen päättyessä vahinkoa ei ole syntynyt (poikkeuksen muodostavat säästövakuutukset). Toisaalta vakuutusyhtiö ei myöskään peri lisämaksua, jos vahinko toteutuu suurempana kuin perityt vakuutusmaksut. Vakuutuksenottajan kannalta vakuutus on keino, jolla sattumanvarainen, ehkä ylivoimainenkin tappio muunnetaan tasaiseksi kustannukseksi, vakuutusmaksuksi. Vakuutuksen rooli on taas yllä pitää riskin jakamista ja tasaamista vakuutettujen kesken maksua vastaan. Edellä mainittujen ominaispiirteiden lisäksi vakuutusmaksun tulee vastata myös riittävässä määrin riskin suuruutta. Vakuutusperiaatteen soveltamisesta seuraa, että yksityisvakuutuksessa maksujen ja etuuksien välille muodostuu tilastollinen vastaavuus. Lakisääteisten eläkkeiden tapauksessa vakuutussuoritus maksetaan eläkkeenä jatkuvasti kunnes oikeus eläkkeeseen lain tai vakuutusehtojen nojalla päättyy.

Poikkeuksellisen voimassa olevan lain sääntelystä on tehnyt ennen kaikkea se, että vakuutusperiaatteesta poiketen työnantajalla on mahdollisuus saada mukaansa osa työeläkevakuutusyhtiön varoista, jos työnantaja järjestää lakisääteisen eläketurvan jatkossa eläkesäätiössä tai –kassassa (vakuutuksesta syntynyt eläkevastuu ja siirtyvä vakavaraisuuspääoma). Vakuutussopimus siis puretaan ja syntynyt eläkevastuu siirretään takautuvasti työeläkevakuutusyhtiöstä eläkesäätiön tai –kassan vastuulle. Nykyinen lainsäädäntö on poikkeuksellinen myös siitä syystä, että vakuutuskannan siirto perustuu

työnantajan tahdonilmaisuuun eikä vakuutusyhtiön liiketoiminnalliseen päätökseen. Vakuutuskannan siirto edellyttää kuitenkin aina luovuttavan työeläkevakuutusyhtiön suostumuksen, koska menettelyssä luovutetaan osa työeläkevakuutusyhtiön omaisuudesta, joka on muodostunut yhtiöön sijoitetusta pääomasta, yhtiölle maksetuista vakuutusmaksuista ja yhtiön sijoitustoiminnan tuotoista.

On syytä huomioida myös se, että vakuutuskannan siirtäminen vakuutusyhtiöstä eläkesäätiöön tai –kassaan on toimenpide, jota ei yleisesti tunneta vakuutustoimintaa koskevassa sääntelyssä. Esimerkiksi vakuutuskannanluovutukset ovat mahdollisia vain vakuutusyhtiöistä toiseen ja päätökset tehdään yhtiöiden välisin sopimuksin liiketoiminnallisista lähtökohdista käsin.

Voimassa olevan sääntelyn mukaan siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrän tulee vastata *työeläkelaitosten vakavaraisuusrajojen mediaania kaksinkertaisena*. Nykysääntelyssä vakavaraisuuspääomaa on siten siirretty työeläkevakuutusyhtiöistä eläkesäätiöön tai –kassaan sen verran, että aloittava eläkelaitos voi toimia sijoitusjakaumalla, joka vastaa eläkelaitosten keskimääräistä riskillisyyttä. FK katsoo, että nykysääntelyn mukaista periaatetta ei tulisi muuttaa.

Käyttämällä siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskennassa *työeläkelaitosten keskimääräistä vakavaraisuusastetta* tavoitellaan sitä, että lainsäätäjä tukisi entistä enemmän vakuutuskannan siirtoja työeläkevakuutusyhtiöstä eläkesäätiöihin ja -kassoihin. Pelkistetysti asiassa voidaan puhua siitä, voiko työnantaja saada työeläkevakuutusyhtiöstä mukaansa enemmän vai vähemmän vakavaraisuuspääomaa. Laajemmassa mittakaavassa kyse on kuitenkin paljon merkityksellisemmästä asiasta eli siitä, mitkä tekijät halutaan säilyttää työeläkejärjestelmän ja työeläkevakuutusyhtiöiden perusominaispiirteinä.

Asiassa on perimmältään kyse siitä, halutaanko, että työeläkeyhtiöt toimivat vakuutusyhtiöinä, vai halutaanko kehitystä rahastomallia kohti jatkaa. Tältä osin viittaamme STM:n Työeläkejärjestelmän kilpailuolosuhteet -muistiossa (Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2006:79) todettuun: *”Jotta eläkelaitosmuotojen välistä kilpailuneutraliteettia koskevassa keskustelussa päästäisiin eteenpäin, on päätettävä, minkä luonteinen järjestelmä eläketurvan toimeenpanon halutaan olevan. Jos nykyiset eläkelaitosmuodot halutaan säilyttää, laitosmuotojen välillä on oltava työnantajan kannalta merkityksellisiä eroja. Jos eläkejärjestelmän toimeenpano halutaan muuttaa rahastosijoittamiseksi, muutos olisi tehtävä avoimesti, läpinäkyvästi ja vakaasti harkiten.”* Kyse ei ole siten vähämerkityksellisestä seikasta vaan asiassa tulisi tehdä perusteellisesti harkitut ja koko työeläkejärjestelmän kannalta perustellut ratkaisut.

FK huomauttaa lisäksi, että työeläkejärjestelmän ominaispiirteiden vähittäinen häivyttäminen kyseenalaistaisi myös työeläkejärjestelmän erityisaseman suhteessa EU-sääntelyyn. Työeläkejärjestelmän erityisasema perustuu nimenomaisesti vakuutusyhtiömuotoiseen toimintamalliin.

Edellä mainituista syistä FK ei kannata ehdotusta siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskentatavan muuttamiseksi.

Emme voi yhtyä myöskään siihen, että vakavaraisuuspääoman täydentämisvelvollisuudesta luovuttaisiin siirrettäessä kantaa työeläkevakuutusyhtiöstä eläkesäätiöön tai –kassaan. Katsomme, että työnantajan täydentämisvelvollisuus kannustaa

eläkesäätiötä ja –kassaa toimimaan riittävällä turvaavuustasolla. Lisäksi nykyinen sääntely asettaa tietyn kynnyksen sille, ettei eläkesäätiö- tai kassa purkaisi vakavaraisuuspääomaa (vakuutusmaksun alennuksina) välittömästi toiminnan alkaessa alimmalle mahdollisimmalle tasolle. Vakuutettujen etujen kannalta voimassa oleva sääntely on ehdotettua parempi.

Työryhmän loppuraportissa ehdotetaan, että siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskennan menettelytapaa ja ajankohtaa muutettaisiin siten, että STM vahvistaisi ETK:n esityksestä siirtyvän vakavaraisuuspääoman prosenttiosuuden neljännesvuosittain. Samalla tieto seuraavalla vuosineljänneksellä sovellettavasta prosentista julkaistaan etukäteen. FK huomauttaa, että menettelyn nopeuttaminen on mahdollista myös voimassa olevassa mallissa, mitä voitaisiin pohtia ministeriön jatkovalmistelussa. Menettelyn nopeuttaminen ei edellytä siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskentatavan muuttamista.

3 Päätyneiden vakuutusten siirtäminen työeläkevakuutusyhtiöstä eläkesäätiöön tai –kassaan muuttaisi koko työeläkejärjestelmän luonteen – FK yhtyy työryhmän enemmistön kantaan

Työryhmässä on esitetty myös jo päätyneiden vakuutusten siirtoa, jotta vakuutuskantaa työeläkeyhtiöstä luovutettaessa eläkesäätiöön tai -kassaan siirtyisi nykyistä enemmän rahastoituja varoja ja vakavaraisuuspääomaa. FK pitää hyvänä, että työryhmän loppuraportissa on arvioitu ehdotuksen merkitystä ja sen vaikutuksia työeläkejärjestelmään laaja-alaisesti. FK pitää työryhmän loppuraporttiin kirjattua johtopäätöstä hyvin perusteltuna. Työnantajakohdaisen vakuutuskannan luovutuksen laajentaminen päätyneisiin vakuutuksiin tarkoittaisi, että jo aikoinaan päätyneitä vakuutus sopimuksia purettaisiin takautuvasti, mikä rikkoisi vakuutustoiminnan perusolemusta vastaan sekä olisi myös ongelmallinen yksityisoikeudellisen sopimusoikeuden näkökulmasta. Tämä muuttaisi olennaisesti työeläkejärjestelmämme rakennetta, joka perustuu eläkelaitoksen vastuuseen tekemistään vakuutus sopimuksista eikä työnantajakohdaiseen rahastointiin. Samalla menetettäisiin erilaisten eläkelaitosmuotojen edut ja työnantajan valinnanmahdollisuudet tosiasiallisesti kaventuivat, mikä olisi työryhmän toimeksiannon vastainen lopputulos.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO